m/t 8/-

Bulgarian

86

same as No 233

НОВЫЙ ЗАВѢТЪ

НА

ГОСПОДА НАШЕГО

ІИСУСА ХРИСТА.

ВѢРНО И ТОЧНО ПРѢВЕДЕНЪ
ОТЪ ПЪРВООБРАЗНО-ТО.

ЦАРИГРАДЪ,

Въ книгопечатницѫ-тѫ на В. Македоніѭ.

1872.

СЪДРЪЖАНІЕ.

ПОГРѢШНОСТИ.

Страница	*Редъ*	*Вмѣсто*	*Чети.*
133	16	мѣне	менѣ
137	4	да роди	да роди, и роди
139	31	наречено	наречено-то
139	36	на	за
141	20	и	И
141	31	ны	ни
142	7	прѣзъ	прѣдъ
596	23	вѣрѫ-тѫ	вѣра-та
599	28	искупуваніе	искупуваніе-то
599	29	въскрьсеніе-то	въскрьсеніе
599	30	біеніе	біенія
627	28	на змѣй-тъ	и поклонихѫ ся на змѣй-тъ
629	5	шестотинъ	шестстотинъ
637	24	съсѫдъ	съсѫдъ отъ слоновы кости, и всякой съсѫдъ

ОТЪ МАТѲЕЯ

СВЯТО-ТО ЕВАНГЕЛІЕ.

ГЛАВА 1.

1 [а] Родословіе-то на Іисуса Христа, [б] сына Давидова, [в] сына Авраамова. 2 [г] Авраамъ роди Исаака; а [д] Исаакъ роди Іакова; а [е] Іаковъ роди Іудѫ и братія-та му; 3 [ж] А Іуда роди Фареса и Зарѫ отъ Ѳамарь; а [з] Фаресъ роди Есрома; а Есромъ роди Арама; 4 А Арамъ роди Аминадава; а Аминадавъ роди Наассона; а Наассонъ роди Салмона; 5 А Салмонъ роди Вооза отъ Рахавь; а Воозъ роди Овида отъ Руѳь; а Овидъ роди Іессея; 6 А [и] Іессей роди царь Давида; а [і] царь Давидъ роди Соломона отъ Уріевѫ-тѫ *женѫ;* 7 А [к] Соломонъ роди Ровоама, а Ровоамъ роди Авіѭ; а Авіа роди Асѫ; 8 А Аса роди Іосафата; а Іосифатъ роди Іорама; а Іорамъ роди Озіѭ; 9 А Озія роди Іоаѳама; а Іоаѳамъ роди Ахаза; а Ахазъ роди Езекыѭ; 10 А [л] Езекыя роди Манассіѭ; а Манассія роди Амона; а Амонъ роди Іосіѭ; 11 А [м] Іосія роди Іехоніѭ и братія-та му [н] около прѣселеніе-то Вавилонско. 12 А слѣдъ прѣселеніе-то Вавилонско, [о] Іехонія роди Салаѳіиля; а [п] Салаѳіиль роди Зоровавеля; 13 а Зоровавель роди Авіуда; а Авіудъ роди Еліакыма; а Еліакымъ роди Азора; 14 а Азоръ роди Садока; а Садокъ роди Ахыма; а Ахымъ роди Еліуда; 15 а Еліудъ роди Елеазара; а Елеазаръ роди Матѳана; а Матѳанъ роди Іакова; 16 А Іаковъ роди Іосифа мѫжъ-тъ на Маріѭ, отъ коѭто ся роди Іисусъ, който ся нарича Христосъ.

[а] Лук. 3; 23
[б] Пс. 132; 11. Иса. 11; 1. Іер. 23; 5. Гл. 22; 42. Іоан. 7; 42. Дѣян. 2; 30. 13; 23. Рим. 1; 3.
[в] Быт. 12; 3. 22; 18. Гал. 3; 16.
[г] Быт. 21; 2, 3.
[д] Быт. 25; 26.
[е] Быт. 29; 35.
[ж] Быт. 38; 27 и друг.
[з] Руѳ. 4; 18, и друг. 1 Лѣт. 2; 5, 9, и др.
[и] 1 Цар. 16; 1. 17; 12.
[і] 2 Цар. 12; 24.
[к] 1 Лѣт. 3; 10, и дрг.
[л] 4 Цар. 20; 21. 1 Лѣт. 3; 13.
[м] 1 Лѣт. 3; 15, 16.
[н] 4 Цар. 24; 14, 15, 16. 25; 11. 2 Лѣт. 36; 10, 20. Іер. 27; 20. 39; 9. 52; 11, 15, 28, 29, 30. Дан. 1; 2.
[о] 1 Лѣт. 3; 17, 19.
[п] Есдр. 3; 2. 5; 2. Неем. 12; 1. Агг. 1; 1.

17 И така вси-тѣ родове отъ Авраама до Давида четыринадесеть рода сѫ; и отъ Давида до прѣселеніе-то Вавилонско, родове четыринадесеть; и отъ прѣселеніе-то Вавилонско до Христа, родове четыринадесеть.

р Лук. 1; 27.
с Лук. 1; 35.
т Втор. 24; 1.

18 [р]А рожденіе-то на Іисуса Христа така бѣ: като бы сгодена майка му Марія за Іосифа, додѣ още не бѣхѫ ся съединили, [с]намѣри ся непразна отъ Духа Святаго. 19 А Іосифъ мѫжъ й, понеже бѣ праведенъ и не искаше [т]да ѭ опозори, науми си тайно да ѭ напусне. 20 Но това когато помысли той, ето, ангелъ Господень яви му ся нà-сънѣ и казуваше: Іосифе сыне Давидовъ, не бой ся да земешь женѫ си Маріѭ; защото [у]зародено-то въ неѭ отъ Духа Святаго е. 21 А [ф]ще роди сынъ, и ще му наречешь име-то *Іисусъ; защото той [х]ще спасе свои-тѣ людіе отъ грѣхове-тѣ имъ. 22 И всичко това бы, да ся сбѫде рečено-то отъ Господа чрѣзъ пророка, който казува: 23 [ц]Ето дѣва ще зачне и ще роди сынъ, и ще му нарекѫтъ име-то Еммануилъ, което ся тълкува, Богъ съ насъ. 24 И като станѫ Іосифъ отъ сънъ, стори както му повелѣ ангелъ Господень и взѣ женѫ си; 25 И не ѭ познаваше до когато тя роди сына си [ч]пьрвороднаго, и *той* му нарече име-то Іисусъ.

у Лук. 1; 35.
ф Лук. 1; 31.
* Спаситель.
х Дѣян. 4; 12. 5; 31. 13; 23, 38.
ц Иса. 7; 14.
ч Исх. 13; 2. Лук. 2; 7, 21.

ГЛАВА 2.

1 А [а]когато ся роди Іисусъ въ Виѳлеемъ Іудейскый въ дни-тѣ на царь Ирода, ето, [б]мудреци отъ истокъ пристигнѫхѫ въ Іерусалимъ, и казувахѫ: 2 [в]Дѣ е що ся е родилъ царь Іудейскый? защото [г]звѣздѫ-тѫ неговѫ видѣхмы на истокъ, и дойдохмы да му ся поклонимъ. 3 *Това* като чу царь Иродъ

а Лук. 2; 4, 6, 7.
б Быт. 10; 30. 25; 6. 3 Цар. 4; 30.
в Лук. 2; 11. Числ. 24; 17 Иса. 60; 3.

4 смути ся, и всичкый Іерусалимъ съ него. И събра [д]вси-тѣ първосвященницы [е]и книжницы отъ народъ-тъ, та [ж]распытуваше отъ 5 тѣхъ дѣ имаше да ся роди Христосъ? И тѣ му казахѫ: Во Виѳлеемъ Іудейскый; за-6 щото така е писано чрѣзъ пророка: И [з]ты, Виѳлееме, земя Іудина, никакъ не си най малъкъ между воеводства-та Іудовы: защото отъ тебе ще излѣзе Вождь, [и]който ще у-7 пасе народъ-тъ ми Израиля. Тогази Иродъ призова тайно мудрецы-тѣ, та испыта отъ тѣхъ наздраво врѣме-то на появенѭ-тѫ звѣ-8 здѫ. И като гы испрати во Виѳлеемъ, рече *имъ*: Идѣте испытайте на здраво за дѣте-то; и като *го* намѣрите, извѣстѣте ми, да дойдѫ и 9 азъ да му ся поклонѭ. А тѣ като чухѫ *това* отъ царь-тъ, тръгнѫхѫ: и, ето, звѣзда-та коѭто бѣхѫ видѣли на истокъ, идяше прѣдъ тѣхъ, до като дойде та ся спрѣ надъ *мѣ-*10 *сто-то* дѣто бѣ дѣте-то. И като видѣхѫ звѣздѫ-тѫ, възрадувахѫ ся съ радость твър-11 дѣ голѣмѫ. И като влѣзохѫ въ кѫщѫ-тѫ, намѣрихѫ дѣте-то съ майкѫ му Маріѭ, и паднѫхѫ та му ся поклонихѫ, и като отворихѫ съкровища-та си, [і]принесохѫ му да-12 рове, злато, и ливанъ, и смирнѫ. И понеже имъ ся откры отъ Бога [к]нà-сънѣ да ся не върнѫтъ при Ирода, отидохѫ *си* прѣзъ другъ пѫть за въ своѭ-тѫ странѫ.

13 А слѣдъ отиваніе-то имъ, ето ангелъ Господень явява ся нà-сънѣ Іосифу и казува: Стани та земи дѣте-то и майкѫ му, и бѣгай въ Египетъ, и бѫди тамъ до когато ти рекѫ: защото Иродъ има да потърси дѣте-14 то да го погуби. И той станѫ, взѣ дѣте-то и майка му прѣз нощь, и отиде въ Еги-15 петъ; И бѣ тамъ до смърть-тѫ Иродовѫ, да

[д] 2 Лѣт. 36; 14.
[е] 2 Лѣт. 34 13.
[ж] Мал. 2; 7.
[з] Мих. 5; 2. Іоан. 7; 42.
[и] Откр. 2; 27.
[і] Псал. 72; 10. Иса. 60; 6.
[к] Гл. 1; 20.

л Осі. 11; 1.
м Іер. 31; 15.
н Гл. 3; 13. Лук. 2; 39
о Іоан. 1; 46.

ся сбѫде речено-то отъ Господа чрѣзъ пророка, който казува: "лИзъ Египетъ позовахъ сына си." Тогази Иродъ като видѣ 16 че му ся подсмѣяхѫ мудреци-тѣ, твърдѣ много ся разяри, и проводи та погуби всичкы-тѣ младенцы во Виѳлеемъ и по всичкы-тѣ неговы прѣдѣлы, отъ двѣ годины и по долу, споредъ врѣме-то, което бѣ добрѣ испыталъ отъ мудрецы-тѣ. Тогази ся 17 испълни речено-то мотъ пророка Іереміѭ който казува: "Гласъ ся чу въ Рамѫ, плачъ 18 и писъкъ и рыданіе голѣмо; Рахыль оплакуваше чада-та си и не рачаше да ся утѣши, защото гы нѣма *вече*. А като умрѣ 19 Иродъ, ето ангелъ Господень явява ся насънѣ Іосифу въ Египетъ и казува: Стани, 20 земи дѣте-то и майкѫ му, та иди въ земіѭ-тѫ Израилевѫ; защото измрѣхѫ тѣзи, които търсѣхѫ душѫ-тѫ на дѣте-то. И той 21 станѫ, взѣ дѣте-то и майкѫ му и дойде въ земіѭ-тѫ Израилевѫ. Но като чу че Архе- 22 лай царува надъ Іудеѭ на мѣсто бащѫ си Ирода, убоя ся да иде тамъ; и понеже му бѣ откровено на-сънѣ, отиде нвъ Галилейскы-тѣ страны, Та ся засели въ единъ градъ 23 нарицаемъ оНазаретъ: да ся сбѫде речено-то чрѣзъ пророцы-тѣ, че Назорей ще ся нарече.

а Марк. 1; 4, 15. Лук. 3; 2, 5. Іоан. 1; 28.
б Іис. 14; 10
в Дан. 2; 44. Гл. 4; 17. 10; 7.
г Иса. 40; 3. Марк. 1; 3. Лук. 3; 4. Іоан. 1; 23.
д Лук. 1; 76.

ГЛАВА 3.

Въ ония дни дойде аІоаннъ Кръститель, 1 и проповѣдуваше бвъ пустыніѭ-тѫ Іудейскѫ, И казуваше: Покайте ся; впонеже 2 наближи царство небесно. Защото той е ре- 3 ченный-тъ отъ пророка Исаіѭ, който казува: г"Гласъ на едного, който выка въ пустыніѭ-тѫ: дПриготвѣте пѫть-тъ Господень,

4 прави правѣте неговы-тѣ пѫтекы." А [е]самъ Іоаннъ [ж]имаше облѣкло-то си отъ камилскы космы, и около чрѣсла-та си коженъ поясъ; а яденіе-то му бѣ [з]акриды и [и]дивъ
5 медъ. [і]Тогази ся извьрвѣ при него Іеруса-
6 лимъ и всичка Іудея, и всичка-та околность на Іорданъ, [к]И крьщавахѫ ся въ Іорданъ отъ него като исповѣдувахѫ грѣхове-тѣ си.
7 А като видѣ *Іоаннъ* че идяхѫ на негово-то крьщаваніе мнозина отъ Фарисеи-тѣ и Саддукеи-тѣ, рече имъ: [л]Рожбы ехыднины! Кой ви обади да бѣгате [м]отъ бѫдѫщій-тъ
8 гнѣвъ? Сторѣте прочее плодове достойны
9 на покаяніе; И не мыслѣте да думате въ себе си: [н]Отца имамы Авраама; защото казувамъ ви, че Богъ може отъ тѣзи каме-
10 ніе да въздигне чада Аврааму. А и сѣкыра-та вече лежи при корень-тъ на дрьвіята; [о]и тъй всяко дьрво което не прави добръ плодъ, отсича ся и въ огнь ся хвьрля.
11 [п]Азъ вы крьщавамъ съ водѫ въ покаяніе, а тойзи който иде слѣдъ мене по крѣпъкъ е отъ мене, комуто не сьмь достоинъ обуща-та да понесѫ; [р]той ще вы крьсти съ
12 Духъ святый и съ огнь; [с]Който *дьржи* лопатѫ-тѫ въ рѫкѫ, и ще отрѣби гумно-то си, та ще събере пшеницѫ-тѫ си въ житницѫ-тѫ, [т]а плѣвѫ-тѫ ще ѭ изгори въ
13 огнь негасимъ. [у]Тогази идува Іисусъ [ф]отъ Галилеѭ на Іорданъ до Іоанна да ся крьсти
14 отъ него. А Іоаннъ го въспираше и казуваше: Азъ имамъ потрѣбѫ да ся крьстѭ отъ
15 тебе, и ты ли идешь при мене? А Іисусъ отговори и рече му: Остави сега, защото така подобава намъ да испълнимъ всякѫ пра-
16 вдѫ. *И Іоаннъ* тогава го остави. [х]И щомъ ся крьсти Іисусъ, възлѣзе тутакси отъ водѫ.

е Марк. 1; 6.
ж 4 Цар. 1; 8. Зах. 13; 4.
з Лев. 11; 22.
и 1 Цар. 14; 25, 26.
і Марк. 1; 5. Лук. 3; 7.
к Дѣян. 19; 4, 18.
л Гл. 12; 34. 23; 33. Лук. 3; 7, 8, 9.
м Рим. 5; 9. 1 Сол. 1; 10.
н Іоан. 8; 33, 39. Дѣян. 13; 26. Рим. 4; 1, 11, 16.
о Гл. 7; 19. Лук. 13; 7, 9. Іоан. 15; 6.
п Марк. 1; 8. Лук. 3; 16. Іоан. 1; 15. 26, 33. Дѣя. 1; 5. 11; 16. 19; 4.
р Иса. 4; 4. 44; 3. Мал. 3; 2. Дѣян. 2; 3, 4. 1 Кор. 12; 13.
с Мал. 3; 3.
т Мал. 4; 1. Гл. 13; 30.
у Марк. 1; 9. Лук. 3; 21.
ф Гл. 2; 22.
х Марк. 1; 10.

тж, и ето, отворихж ся нему пебеса-та, и видѣ [и]Духа Божія че слѣзуваше като гължбъ и спущаше ся на него: [ч]И ето гласъ 17 отъ небеса, който казуваше: [ш]Тойзи е Сынъ мой възлюбленный, въ когото благоволихъ.

[и] Иса. 11; 2. 42; 1. Лук. 3; 22. Іоан. 1; 32, 33.
[ч] Іоан. 12; 28.
[ш] Псал. 2; 7. Иса. 42; 1. Гл. 12; 18. 17; 5. Марк. 1; 11. Лук. 9; 35. Ефес. 1; 6. Кол. 1; 13. 2 Петр. 1; 17.

ГЛАВА 4.

1 Тогази [а]възведенъ бы Іисусъ [б]отъ Духа въ пустынѭ-тж, да бжде искушенъ отъ діавола. 2 И като пости четыридесеть дни и четыридесеть нощи, напоконъ огладнѣ. 3 И дойде при него искуситель-тъ, и рече: Ако си Сынъ Божій, речи тѣзи каменіе да станжтъ хлѣбове. 4 А той отвѣща и рече: Писано е: Не само [в]съ хлѣбъ ще бжде живъ человѣкъ, но съсъ всяко слово което исхожда изъ Божіи-тѣ уста. 5 Тогава го завожда діаволъ-тъ [г]въ святый-тъ градъ и поставя го на крыло-то на храмъ-тъ, 6 И казува му: Ако си Сынъ Божій, хвърли ся долу; защото е писано: "На ангелы-тѣ си [д]ще заповѣда за тебе, и на ржцѣ ще тя подигатъ, да не бы да прѣпжнешь о камькъ ногж-тж си." 7 Рече му Іисусъ: Пакъ е писано: [е]"Да не искусишь Господа Бога твоего." 8 Пакъ го завожда діаволъ-тъ на еднж планинж много высокж, и показува му всичкы-тѣ царства свѣтовны, и славж-тж имъ; 9 И казува му: Всичко това ще ти дамъ, ако паднешь да ми ся поклонишь. 10 Тогазъ Іисусъ му казува: Махни ся, Сатано; защото е писано: [ж]"Господу Богу твоему да ся поклонишь, и само нему да послужишь." 11 Тогази го остави діаволъ-тъ: и ето [з]ангели пристжпихж и служахж му. 12 А [и]когато чу Іисусъ че Іоаннъ бы прѣдаденъ, отиде въ Галилеѭ. 13 И като остави Назаретъ, дойде и засели ся въ Ка-

[а] Марк. 1; 12, и друг. Лук 4; 1, и друг.
[б] 3 Цар. 18; 12. Іез. 3; 14. 8; 3. 11; 1, 24. 40; 2. 43; 5. Дѣян. 8; 39.
[в] Втор. 8; 3.
[г] Неем. 11; 1, 18. Иса. 48; 2. 52; 1. Гл. 27; 53. Откр. 11; 2.
[д] Псал. 91; 11, 12.
[е] Втор. 6; 16.
[ж] Втор. 6; 13. 10; 20. Іис. 24; 14. 1 Цар. 7; 3.
[з] Евр. 1; 14.
[и] Марк. 1; 14. Лук. 3; 20. 4; 14, 31. Іоан. 4; 43.

пернаумъ краеморскый, въ прѣдѣлы-тѣ Завулоновы и Нефѳалимовы; 14 Да ся сбѫде реченото чрѣзъ пророка Исаіѭ, който казува: 15 [i]"Земя-та Завулонова и земя-та Нефѳалимова на пѫть-тъ край море-то, отвѫдь Іорданъ, Галилея языческа; 16 [к]Народъ който сѣдяше въ тьмнинѫ, видѣ видѣлинѫ голѣмѫ, и на сѣдящы-тѣ въ странѫ и сѣнкѫ смьртнѫ, видѣлина имъ възсія."

17 [л]Отъ тогава започенѫ Іисусъ да проповѣдува и да казува: [м]Покайте ся; защото наближи царство небесно. 18 И като [н]вьрвѣше Іисусъ по край море-то Галилейско, видѣ двамина братія, [о]Симона нарицаемый-тъ Петръ, и брата му Андрея, че хвьрляхѫ мрѣжѫ въ море-то, защото бѣхѫ рыболовци. 19 И казува имъ: Елате слѣдъ мене, и [п]ще вы направѭ ловцы на человѣцы. 20 И [р]тѣ тутакси оставихѫ мрѣжы-тѣ и отидохѫ слѣдъ него. 21 [с]И като позаминѫ отъ тамо, видѣ другы двамина братія, Іакова Зеведеева и брата му Іоанна съ отца имъ Зеведея въ еднѫ ладіѭ че кърпяхѫ мрѣжы-тѣ си; и повыка гы. 22 А тѣ тозь часъ оставихѫ ладіѭ-тѫ и отца си, и отидохѫ слѣдъ него.

23 И обхождаше Іисусъ всичкѫ Галилеѭ, [т]та поучаваше въ съборища-та имъ, и проповѣдуваше [у]благовѣстіе-то на царство-то, [ф]и исцѣляваше всякѫ болесть и всякѫ немощь мѣжду народъ-тъ. 24 И расчу ся слухъ за него по всичкѫ Сиріѭ, и довождахѫ при него всичкы-тѣ болестны, що имахѫ различны болести и мѫкы, и бѣсnуемы, и лунатицы, и разслабленны; и гы исцѣли. 25 И [х]вьрвѣше слѣдъ него народъ много изъ Галилеѭ и Декаполь, изъ Іерусалимъ и Іудеѭ, и изъ отвѫдь Іорданъ.

і Иса. 9; 1, 2.
к Иса. 42; 7. Лук. 2; 32.
л Марк. 1; 14, 15.
м Гл. 3; 2. 10; 7.
н Марк. 1; 16, 17, 18. Лук. 5; 2.
о Іоан. 1; 42.
п Лук. 5; 10, 11.
р Марк. 10; 28. Лук. 18; 28.
с Марк. 1; 19, 20. Лук. 5; 10.
т Гл. 9; 35. Марк. 1; 21, 39. Лук. 4; 15, 44.
у Гл. 24; 14. Марк. 1; 14.
ф Марк. 1; 34.
х Марк. 3; 7.

ГЛАВА 5.

А като видѣ много-то народъ, [а]възлѣзе на горѫ-тѫ и щомъ сѣднѫ пристѫпихѫ до него ученици-тѣ му, И отвори уста-та си та гы поучаваше и говоряше: [б]Блажени нищи-тѣ духомъ; защото е тѣхно царство небесно. [в]Блажени нажалени-тѣ; защото тѣ ще ся утѣшатъ. [г]Блажени кроткы-тѣ; [д]защото тѣ ще наслѣдятъ земѭ-тѫ. Блажени които гладуватъ и жадуватъ за правдѫ-тѫ; [е]защото тѣ ще ся насытятъ. Блажени милостиви-тѣ; [ж]защото тѣ помиловани ще бѫдѫтъ. [з]Блажени чистосърдечни-тѣ; [и]защото тѣ ще видятъ Бога. Блажени миротворци-тѣ; защото тѣ сынове Божіи ще ся нарекѫтъ. [і]Блажени гонени-тѣ заради правдѫ-тѫ; защото е тѣхно царство небесно. [к]Блажени сте когато вы похулятъ и вы изгонятъ, [л]и връхъ васъ рекѫтъ на лъжѫ всякѫ злѫ рѣчь заради мене. [м]Радувайте ся и веселѣте ся, защото е голѣма на небеса ваша-та заплата; понеже [н]така изгонихѫ пророцы-тѣ, които *бѣхѫ* прѣди васъ.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Вы сте соль-та на земѭ-тѫ; а [о]ако соль-та избезсолнѣе, съ какво ще да ся осоли? За нищо вече не струва, тъкмо да ся исхвърли вънъ, и да ся тъпче отъ человѣцы-тѣ. [п]Вы сте видѣлина-та на свѣтъ-тъ; градъ поставенъ на горѫ не може да ся укрые. [р]Нито запалятъ свѣщь и ѭ турятъ подъ шиникъ, но на свѣтилникъ-тъ, и свѣти на всичкы що сѫ въ кѫщи. Така да просвѣтне ваша-та видѣлина прѣдъ человѣцы-тѣ, [с]за да видятъ добры-тѣ ваши дѣла, [т]и да прославятъ Отца вашего, който е на небеса.

13 14 15 16

а Марк. 3; 13.
б Лук. 6; 20. Виж. и Псал. 51; 17. Прит. 16; 19. 29; 25. Иса. 57; 15. 66; 2.
в Иса. 61; 2, 3. Лук. 6; 21. Іоан. 16; 20. 2 Кор. 1; 7. Откр. 21; 4.
г Псал. 37; 11.
д Рим. 4; 13.
е Иса. 55; 1. 65; 13.
ж Псал. 41; 1. Гл. 6; 14. Марк. 11; 25. 2 Тим. 1; 16. Евр. 6; 10. Іак. 2; 13.
з Псал. 15; 2. 24; 4. Евр. 12; 14.
и 1 Кор. 13; 12. 1 Іоан. 3; 2, 3.
і 2 Кор. 4; 17. 2 Тим. 2; 12. 1 Пет. 5; 14.
к Лук. 6; 22.
л 1 Пет. 4; 14.
м Лук. 6; 23. Дѣян. 5; 41. Рим. 5; 3. Іак. 1; 2. 1 Петр. 4; 13.
н 2 Лѣт. 36; 16. Неем. 9; 26 Гл. 23; 34, 37. Дѣян. 7; 52. 1 Сол 2; 15.
о Мар. 9; 50. Лук. 14; 34, 35. *п* Прит. 4; 18; Филип. 2; 15. *р* Марк. 4; 21. Лук 8; 16. 11; 33. *с* 1 Петр. 2; 12. *т* Іоан. 15; 8. 1 Кор. 14. 25.

17 [у]Да не мните че азъ дойдохъ да разрушѫ законъ-тъ или пророцы-тѣ; не дойдохъ да 18 разрушѫ, но да испълнѭ. Защото, истинѫ ви казувамъ, [ф]доклѣ да прѣмине небе-то и земя-та, една рѣска, или една точка отъ законъ-тъ нѣма да прѣмине, дори ся всичко 19 не сбѫде: [х]И тъй, който наруши еднѫ отъ най малкы-тѣ тѣзи заповѣди, и научи така человѣцы-тѣ, най малъкъ ще ся нарече въ царство небесно; а който стори и научи, той ще великъ да ся нарече въ царство не- 20 бесно. Защото, казувамъ ви, че ако вашата [ц]правда не надмине *правдѫ-тѫ* на книжницы-тѣ и Фарисеи-тѣ, нѣма да влѣзете 21 въ царство небесно. Чули сте че е речено на староврѣменны-тѣ: [ч]"Не убивай," и кой- 22 то убіе, ще бѫде повиненъ на сѫдъ. А пакъ азъ ви казувамъ че [ш]всякой, който ся гнѣви на брата си безъ причинѫ, ще бѫде повиненъ на сѫдъ; и който рече на брата си, Рака, повиненъ ще е за прѣдъ съборъ-тъ; а който *му* рече, [щ]Безумне, ще бѫде по- 23 виненъ за пькълъ-тъ огненный. И тъй, [ъ]ако принесешь даръ-тъ си на олтарь-тъ, и тамо ся усѣтишь, че братъ ти има нѣщо на тебе; 24 [ы]Остави даръ-тъ си тамо прѣдъ олтарь-тъ и иди първомъ ся примири съ брата си, и 25 тогазь ела та прѣнесь даръ-тъ си. [ь]Спогодявай ся съ противникъ-тъ си скоро, [ѣ]докато си на пѫть-тъ съ него, да не бы противникъ-тъ *ти* да тя прѣдаде сѫднику, а сѫдникъ-тъ тя прѣдаде на слугѫ-тѫ, и тя хвър- 26 лятъ въ тъмницѫ. Истинѫ ти казувамъ: Нѣма да излѣзешь отъ тамо, доклѣ не отдадешь най послѣдній-тъ кодрантъ.

27 Чули сте че е речено на староврѣменны-

у Рим. 3; 31. 10; 4. Гал. 3; 24.
ф Лук. 16; 17.
х Іак. 2; 10.
ц Рим. 9; 31. 10; 3.
ч Исх. 20; 13. Втор. 5; 17.
ш 1 Іоан. 3; 15.
щ 2Цар. 6; 20.
ъ Гл. 8; 4. 23; 19.
ы Іов. 42; 8. Гл. 18; 19. 1 Тим. 2; 8. 1 Петр. 3; 7.
ь Прит. 25; 8. Лук. 12; 58, 59.
ѣ Псал. 32; 6. Иса. 55; 6.

тѣ: [ю]"Не прѣлюбодѣйствувай." Но азъ ви 28 казувамъ, че [я]всякой който гледа женѫ за да іѭ пожелае, той е прѣлюбодѣйствувалъ вече съ неіѭ въ сьрдце-то си. [ж]Ако ли десно-то 29 твое око тя съблазнява, [іж]извади го, и хвьрли *го* отъ себе си; защото по добрѣ ти е да погыне единъ отъ твои-тѣ удове, а не всичко-то твое тѣло да бѫде хвьрлено въ пькълъ-тъ. И ако десна-та твоя рѫка тя 30 съблазнява, отсѣчи іѭ и хвьрли іѭ отъ себе си; защото по добрѣ ти е да погыне единъ отъ твои-тѣ удове, и да не бѫде всичко-то твое тѣло хвьрлено въ пькълъ-тъ.

Речено е още: [а]Който си напусне женѫ- 31 тѫ да й даде разводно писмо. А пакъ азъ 32 ви казувамъ, [б]че който напусне женѫ-тѫ си, освѣнь по причинѫ на прѣлюбодѣяніе, прави іѭ да прѣлюбодѣйствува; и който ся ожени за напуснатѫ прѣлюбодѣйствува.

Пакъ сте чули [в]че е речено на старо- 33 врѣменны-тѣ: [г]Не си прѣстѫпувай клѣтвѫ-тѫ, но [д]да испълнишь клѣтвы-тѣ си прѣдъ Господа. Но азъ ви казувамъ: [е]Никакъ да 34 ся не кълнете; нито съ небе-то, [ж]защото е прѣстолъ Божій; Нито съсъ земіѭ-тѫ, за- 35 щото е подножіе на нозѣ-тѣ му; Нито съ 36 Іерусалимъ, защото [з]е градъ на Царя великаго; нито съ главѫ-тѫ си недѣй ся кълна, защото не можешь ни единъ косемъ да направишь бѣлъ или чернъ. Но [и]да бѫде рѣчь- 37 та ви, Ей, ей, не, не; а отъ това повече-то отъ лукаваго е.

Чули сте че е речено: [і]"Око за око, 38 зѫбъ за зѫбъ." А пакъ азъ ви казувамъ: 39 [к]Да ся не противите злому; но [л]който тя плесне по деснѫ-тѫ странѫ, обьрни му и другѫ-тѫ. И на тогози който бы поискалъ 40

ю Исх. 20; 14. Втор. 5; 18.
я Іов. 31; 1. Прит. 6; 25. Виж. и Быт. 34; 2. 2 Цар. 11; 2.
ж Гл. 18; 8, 9. Мар. 9; 43 до 47.
іж Виж. Гл. 19; 12. Рим. 8; 13. 1 Кор. 9; 27. Кол. 3; 5.
а Втор. 24; 1. Іер. 3; 1. Виж. Гл. 19; 3, идр. Марк. 10; 2, и др.
б Гл. 19; 9. Лук. 16; 18. Рим. 7; 3. 1 Кор. 7; 10, 11.
в Гл. 23; 16.
г Исх. 20; 7. Лев. 19; 12. Числ. 30; 2. Втор. 5; 11.
д Втор. 23; 23.
е Гл. 23; 16, 18, 22. Іак. 5; 12.
ж Иса. 66; 1.
з Псал. 48; 2. 87; 3.
и Кол. 4; 6. Іак. 5; 12.
і Исх. 21; 24. Лев. 24; 20. Втор. 19; 21.
к Прит. 20; 22. 24; 29. Лук. 6; 29. Рим. 12; 17, 19. 1 Кор. 6; 7. 1 Сол. 5; 15. 1 Петр. 3; 9.
л Иса. 50; 6. Плач. 3; 30.

да ся сѫди съ тебе и да ти земе ризѫ-тѫ,
41 остави му и върхнѫ-тѫ *си* дрѣхѫ. И [м]който тя понуди да идешь съ него единъ миль,
42 иди съ него два. Който проси отъ тебе, дай му; [н]и който ище да заеме отъ тебе, не дѣй
43 ся отвраща отъ него. Чули сте че е речено: [о]Да любишъ ближнїй-тъ си, [п]и да нена-
44 виждашь врагъ-тъ си. Но азъ ви казувамъ: [р]Любѣте врагове-тѣ си, благославяйте тыя, които вы кълнѫтъ, правѣте добро на тѣзи, които вы ненавиждатъ, [с]и молѣте ся за тыя, които ви правятъ пакость и вы го-
45 нятъ; За да бѫдете сынове на Отца вашего, който е на небеса: [т]защото той повелѣва на слънце-то си да изгрѣва на злы-тѣ и на добры-тѣ, и дава дъждь на праведны-тѣ и
46 неправедны-тѣ. Защото [у]ако любите любящы-тѣ васъ, коѭ заплатѫ имате? Не
47 правятъ ли това и мытари-тѣ? И ако поздравявате само братїя-та ваши, що повече правите? не правятъ ли така и мытари-тѣ?
48 И тъй [ф]бѫдѣте съвършенни и вы, [х]както е съвършенъ Отецъ вашъ, който е на небеса.

[м] Гл. 27; 32. Марк. 15; 21.
[н] Втор. 15; 8, 10. Лук. 6; 30, 35.
[о] Лев. 19; 18.
[п] Втор. 23; 6. Псал. 41; 10.
[р] Лук. 6; 27, 35. Рим. 12; 14, 20.
[с] Лук. 23; 34. Дѣян. 7; 60. 1 Кор. 4; 12, 13. 1 Петр. 2; 23. 3; 9.
[т] Іов. 25; 5.
[у] Лук. 6; 32.
[ф] Быт. 17; 1. Лев. 11; 44. 19; 2. Лук. 6; 36. Кол. 1; 28. 4; 12. Іак. 1; 4. 1 Петр. 1; 15, 16.
[х] Ефес. 5; 1.

ГЛАВА 6.

1 Внимайте да не правите свои-тѣ милостыни прѣдъ человѣцы-тѣ за да вы виждатъ; инакъ нѣмате заплатѫ при Отца ва-
2 шего който е на небеса. И тъй, [а]кога правишь милостынѭ, не трѫби прѣдъ себе си, както правятъ лицемѣри-тѣ по съборища-та и по улицы-тѣ, за да ся прославятъ отъ человѣцы-тѣ; истинѫ ви казувамъ, прїиматъ
3 *вече* заплатѫ-тѫ си. А ты кога правишь милостынѭ, да не узнае лѣва-та ти рѫка, що
4 прави десница-та ти; За да бѫде твоя-та

[а] Рим. 12; 8.

милостыня въ тайно; и Отецъ твой, който види въ тайно, [б]ще ти въздаде на-явѣ.

5 И кога ся молишь, не бывай както лицемѣри-тѣ; защото тѣ обычатъ да си правятъ молбѫ-тѫ стояще по съборища-та и по ѫглы-тѣ на улицы-тѣ за да ся явятъ на человѣцы-тѣ; истинѫ ви казувамъ, че пріиматъ заплатѫ-тѫ си. 6 А ты кога ся молишь, [в]влѣзь въ скрышнѫ-тѫ си стаичкѫ, и като си затворишь врата-та, помоли ся Отцу твоему, който е въ тайно, и Отецъ ти който види въ тайно, ще ти въздаде на-явѣ. 7 А кога ся молите, [г]не говорѣте излишны думы, както язычници-тѣ, [д]защото мнятъ че въ многословіе-то си ще бѫдѫтъ послушани. 8 И тъй не ся уподобявайте на тѣхъ; защото Отецъ ви знае отъ що имате нуждѫ, прѣди вы да му попросите. 9 А вы така ся молѣте:

[е]Отче нашъ, който си на небеса, да ся святи име-то твое; 10 Да дойде царство-то твое; [ж]да бѫде воля-та твоя, [з]както на небе-то, *така* и на земѭ-тѫ; 11 [и]Хлѣбъ-тъ нашъ насѫщный, дай *го* намъ днесь; 12 И [і]прости ни дългове-тѣ наши, както и ный прощавамы на наши-тѣ длъжницы; 13 [к]И не въведи насъ въ искушеніе, [л]но избави насъ отъ лукаваго; [м]защото е твое царство-то и сила-та и слава-та во вѣкы. Аминь.

14 Защото [н]ако простите вы на человѣцы-тѣ съгрѣшенія-та имъ, ще да прости и вамъ Отецъ вашъ небесный: 15 [о]Ако ли вы не простите на человѣцы-тѣ съгрѣшенія-та имъ, то и Отецъ вашъ нѣма да *ви* прости съгрѣшенія та ваши.

16 А [п]кога постите, не бывайте, както лицемѣри-тѣ, намрьщени; защото помрачаватъ лица-та си за да явятъ на человѣцы-тѣ че

б Лук. 14; 14.
в 4 Цар. 4; 33.
г Еккл. 5; 2.
д 3 Цар. 18; 26, 29.
е Лук. 11; 2, и друг.
ж Гл. 26; 39, 42. Дѣян. 21; 14.
з Псал. 103; 20, 21.
и Виж. Іов. 23; 12. Прит. 30; 8.
і Гл. 18; 21, и друг.
к Гл. 26; 41. Лук. 22; 40, 46. 1 Кор. 10; 13. 2 Петр. 2; 9. Откр. 3; 10.
л Іоан. 17; 15.
м 1 Лѣт. 29; 11.
н Марк. 11; 25, 26. Ефес. 4; 32. Кол. 3; 13.
о Гл. 18; 35. Іак. 2; 13.
п Иса. 58; 5.

постятъ; истинѫ ви казувамъ, че тѣ вече
17 си пріиматъ заплатѫ-тѫ. А ты кога постишь, *р* помажи главѫ-тѫ си, и лице-то си
18 омый; Да ся не покажешь прѣдъ человѣцы-тѣ че постишь, но Отцу твоему който е въ тайно; и Отецъ твой, който види въ тайно, ще ти въздаде на-явѣ.

19 *с*Недѣйте си събира съкровища на землѭ-тѫ, дѣто молецъ и ръжда *гы* разваля, и
20 дѣто крадци подкопаватъ и крадѫтъ. *т*Но събирайте си съкровища на небе-то, дѣто ни молецъ, нито ръжда *гы* разваля, и дѣто
21 крадци не подкопаватъ нито крадѫтъ: Защото, кѫдѣто е съкровище-то ви, тамо ще
22 бѫде и сьрдце-то ви. *у*Свѣтило на тѣло-то е око-то; и тъй, ако е око-то ти чисто, всичко-то ти тѣло свѣтло ще бѫде.
23 Ако ли бѫде око-то ти лукаво, всичко-то ти тѣло тьмно ще бѫде. И тъй, видѣлината-та, която е въ тебе, ако е тьмнина, то
24 тьмнина-та колко *ще е*? *ф*Никой не може на двамина господари да работи; защото или едного ще възненавиди, а другыго ще възлюби; или едному ще привьрженъ да бѫде, а другыго ще прѣзира. *х*Не можете
25 да работите Богу и Маммону. Заради това казувамъ ви: *ц*Не имайте грыжѫ за животъ-тъ си, какво ще ядете или какво ще піете; нито за тѣло-то ваше, какво ще облѣчете. Не е ли животъ-тъ по драгоцѣненъ отъ хранѫ-тѫ, и тѣло то отъ облѣ-
26 кло-то? *ч*Погледнѣте на птицы-тѣ небесны че не сѣѭтъ, ни жьнѫтъ, нито въ житницы събиратъ, и Отецъ вашъ небесный гы храни; вы не сте ли много по горни отъ тѣхъ?
27 И кой отъ васъ като ся грыжи, може да
28 приложи единъ лакъть на растъ-тъ си? И

р Руѳ. 3; 3. Дан. 10; 3.
с Прит. 23; 4. 1 Тим. 6; 17. Евр. 13; 5. Іак. 5; 1, и друг.
т Гл. 19; 21. Лук. 12; 33, 34. 18; 22. 1 Тим. 6; 19. 1 Петр. 1; 4.
у Лук. 11; 34, 36.
ф Лук. 16; 13.
х Гал. 1; 10. 1 Тим. 6; 17. Іак. 4; 4. 1 Іоан. 2; 15.
ц Псал. 55; 22. Лук. 12; 22, 23. Фил. 4; 6. 1 Петр. 5; 7.
ч Іов. 38; 41. Псал. 147; 9. Лук. 12; 24, и друг.

за облѣкло защо ся грыжите? Разсмотрѣте кремове-тѣ въ поле-то какъ растѫтъ; не ся трудятъ, нито предѫтъ. Но казувамъ ви, 29 че нито Соломонъ въ всичкѫ-тѫ своіѫ славѫ не бѣ облѣченъ както единъ отъ тѣхъ. И кога Богъ така облича трѣвѫ-тѫ на по- 30 ле-то, коіѭто іѫ днесь има, и утрѣ іѫ въ пещь хвьрлятъ, не ще ли много повече васъ да облѣче маловѣри? И тъй недѣйте 31 ся грыжи, и не думайте: Какво ще ядемъ, или какво ще піемъ, или какво ще облѣчемъ? Защото всичко това язычници-тѣ го тьр- 32 сятъ; понеже Отецъ вашъ небесный знае че имате нуждѫ за всичко това. Но [ш]тър- 33 сѣте първомъ царство-то Божіе, и правдѫ-тѫ неговѫ; и всичко това ще ви ся приложи. За това недѣйте ся грыжи за утрѣ; 34 защото утрѣшній-тъ день ще ся погрыжи за себе си; доста е на день-тъ негово-то му зло.

ш 3 Цар. 5; 13; Псал. 37; 25. Марк. 10; 30. Лук. 12; 31. 1 Тим. 4; 8.

ГЛАВА 7.

[а]Не сѫдѣте, да не бѫдете сѫдени; 1 Защото съ каквѫто сѫдбѫ сѫдите, съ та- 2 квѫзь ще вы сѫдятъ; и [б]съ каквѫто мѣркѫ мѣрите, ще ви ся възмѣри. И [в]защо виж- 3 дашь сѫчицѫ-тѫ въ око-то на брата си, а гредѫ-тѫ която е въ твое-то око не усѣщашь? Или какъ ще речешь на брата си: 4 Остави да извадіѫ сѫчицѫ-тѫ изъ око-то ти, а ето гредѫ-тѫ въ твое-то око? Лице- 5 мѣре, извади първомъ гредѫ-тѫ изъ свое-то око, и тогава щешь чисто видѣ да извадишь сѫчицѫ-тѫ изъ братово-то си око. [г]Не давайте освятено *нѣщо* на псета-та; 6 нито хвьрляйте бисеріе-тѣ си прѣдъ свиніе-тѣ, да не бы да гы стѫпчѫтъ съ кра-

а Лук. 6; 37. Рим. 2; 1. 14; 3, 4, 10, 13. 1 Кор. 4; 3, 5. Іак. 4; 11, 12.
б Марк. 4; 24. Лук. 6; 38.
в Лук. 6; 41, 42.
г Прит. 9; 7, 8. 23; 9. Дѣ. 13; 45, 46.

ка-та си, и ся обърнѫтъ та вы раскѫснѫтъ. 7 [д]Просѣте и ще ви ся даде; търсѣте и ще намѣрите; хлопайте и ще ви ся отвори. 8 Защото [е]всякой който проси пріима, и който търси намира, и който хлопа ще му ся отвори. 9 Има ли отъ васъ [ж]такъвъ нѣкой человѣкъ, който, ако му поище сынъ му хлѣбъ, той 10 да му даде камькъ? Или ако поище рыбѫ, 11 да му даде зміѭ? И тъй кога вы, които сте [з]лукави, знаете да давате добры даванія на чада-та си, колко повече Отецъ ви който е на небеса, ще даде добрины на тыя, 12 които ищѫтъ отъ него? И тъй, [и]во всяко нѣщо както искате да правятъ человѣци-тѣ на васъ, така и вы правѣте на тѣхъ, защото [і]това е законъ-тъ и пророци-тѣ.

13 [к]Влѣзте прѣзъ тѣсны-тѣ врата; защото пространны сѫ врата-та и широкъ е пѫть-тъ, който води въ погыбель-тѫ, и мнозина сѫ които 14 прѣзъ тѣхъ минуватъ. Понеже тѣсны сѫ врата-та и стѣсненъ е пѫть-тъ който води въ животъ, и малцина сѫ които гы намѣрватъ.

15 [л]Пазѣте ся отъ лъжовны-тѣ пророцы, [м]които идѫтъ при васъ съ овчы дрехы, а отвѫтрѣ 16 сѫ вълци грабители. [о]Отъ плодове-тѣ имъ ще гы познаете; [п]бере ли ся отъ трънкы 17 гроздіе, или отъ репеи смокыни? Така [р]всяко добро дьрво прави добры плодове; а ло- 18 шо-то дьрво прави лошы плодове. Не може добро дьрво да прави лошы плодове, нито 19 лошо дьрво да прави добры плодове. [с]Всяко дьрво което не прави добръ плодъ отсича ся и въ огънь ся хвьрля. И тъй отъ пло- 20 21 дове-тѣ имъ ще гы познаете. Не всякой който ми казва: [т]Господи, Господи, ще

[д] Гл. 21; 22. Марк. 11; 24. Лук. 11; 9, 10. 18; 1. Іоан. 14; 13. 15; 7. 16; 23, 24. Іак. 1; 5, 6. 1 Іоан. 3; 22. 5; 14, 15.
[е] Прит. 8; 17. Іер. 29; 12, 13.
[ж] Лук. 11; 11, 12, 13.
[з] Быт. 6; 5. 8; 21.
[и] Лук. 6; 31.
[і] Лев. 19; 18. Гл. 22; 40. Рим. 13; 8, 9, 10. Гал. 5; 14. 1 Тим. 1; 5.
[к] Лук. 13; 24.
[л] Втор. 13; 3. Іер. 23; 16. Гл. 24; 4, 5, 11, 24. Мар. 13; 22. Рим. 16; 17, 18. Ефес. 5; 6. Кол. 2; 8. 2 Петр. 2; 1, 2, 3. 1 Іоан. 4; 1.
[м] Мих. 3; 5. 2 Тим. 3; 5.
[н] Дѣян. 20; 29, 30.
[о] Ст. 20. Гл. 12; 33.
[п] Лук. 6; 43, 44.
[р] Іер. 11; 19. Гл. 12; 33.
[с] Гл. 3; 10. Лук. 3; 9. Іоан. 15; 2, 6.
[т] Осі. 8; 2. Гл. 25; 11, 12. Лук. 6; 46. 13; 25. Дѣя. 19; 13. Рим. 2; 13. Іак. 1; 22.

влѣзе въ царство небесно: но който прави волѭ-тѫ на Отца моего, който е на небеса. 22 Въ онзи день мнозина ще ми рекѫтъ: Господи, Господи! ^у^не въ твое-то ли име пророкувахмы, и не въ твое-то ли име бѣсове изгонихмы, и не въ твое-то ли име много чудеса сторихмы? 23 И ^ф^тогазь ще имъ обявѭ: Азъ никога не съмь вы зналъ; ^х^махнѣте ся отъ мене вы, които работите беззаконіе.

24 И тъй ^ц^всякой, който слуша тѣзи мои словеса, и гы прави, ще го уподобѭ на человѣкъ разуменъ, който е съзидалъ кѫщѫ-тѫ си на камькъ; 25 И валѣ дъждь-тъ и прііидохѫ рѣкы-тѣ, и повѣяхѫ вѣтрове-тѣ, и нападнѫхѫ на тѫзи кѫщѫ, и не паднѫ; защото бѣ основана на камькъ. 26 И всякой който слуша тѣзи мои словеса, и не гы прави, ще ся уподоби на человѣкъ безуменъ, който съзидà кѫщѫ-тѫ си на пѣсъкъ: 27 И валѣ дъждь-тъ, и прііидохѫ рѣкы-тѣ, и повѣяхѫ вѣтрове-тѣ, и нападнѫхѫ на тѫзи кѫщѫ, и тя паднѫ; и голѣмо бѣ нейно-то паданіе.

28 И когато свърши Іисусъ тыя словеса, ^ч^чудяше ся народъ-тъ на поученіе-то му: 29 ^ш^Защото гы учаше, като единъ който има власть, и не както книжници-тѣ.

у Числ. 24; 4. Іоан. 11; 51. 1 Кор. 13; 2.
ф Гл. 25; 12. Лук. 13; 25, 27. 2 Тим. 2; 19.
х Псал. 5; 5. 6; 8. Гл. 25; 41.
ц Лук. 6; 47, и друг.
ч Гл. 13; 54. Марк 1; 22. 6; 2. Лук. 4; 32.
ш Іоан. 7; 46;

ГЛАВА 8.

1 А когато слѣзе отъ горѫ-тѫ, послѣдовахѫ го народъ много. 2 И ето ^а^единъ прокаженъ дойде, кланяше му ся и говоряше: Господи, ако ищешь, можешь да мя очистишь. 3 Тогазь Іисусъ прострѣ рѫкѫ-тѫ си, допрѣ ся до него и каза: Ищѫ, бѫди очистенъ; и тозь часъ очисти му ся проказа-

а Марк. 1; 40, и друг. Лук. 5; 12, и др.

4 та. И казува му Іисусъ: [б]Гледай да не кажешь никому; но иди, покажи себе си священнику, и принесь даръ-тъ, [в]който е Моисей повелѣлъ, за свидѣтелство тѣмъ.

5 А [г]когато влѣзе Іисусъ въ Капернаумъ, пристѫпи при него нѣкой си стотникъ, та 6 му ся моляше, И казуваше: Господи, момче-то ми лежи у дома разслабленно, и мѫ- 7 чи ся злѣ. Казува му Іисусъ: Азъ ще дой- 8 дѫ и ще го исцѣлѭ. Отговори стотникъ-тъ и рече *му*: Господи! [д]не сьмь достоинъ да влѣзешь подъ стрѣхѫ-тѫ ми; но [е]речи само рѣчь, и ще оздравѣе момче-то ми. 9 Защото и азъ сьмь человѣкъ подъ власть, и имамъ подчинены на себе си войны; и казувамъ на тогози: Иди, и отхожда; и на другыго: Дойди, и дохожда; и на слугѫ- 10 тѫ си: Стори това, и струва *го*. И като чу Іисусъ почуди ся, и рече на оныя, които идяхѫ слѣдъ него: Истинѫ ви казувамъ: Нито въ Израиля сьмь намѣрилъ толкози вѣ- 11 рѫ. И пакъ ви казувамъ, че [ж]множина отъ истокъ и западъ ще дойдѫтъ, и ще насѣдятъ съ Авраама, и Исаака и Іакова въ 12 царство небесно; А [з]сынове-тѣ на царство-то [и]ще бѫдѫтъ испѫдени въ най вънншнѫ-тѫ тьмнинѫ; тамо ще бѫде плачъ и 13 скърцяніе съ зѫбы. И рече Іисусъ на стотника: Иди, и както си повѣрувалъ, нека ти бѫде. [і]И оздравѣ момче-то му въ сѫщій-тъ 14 часъ. И когато дойде Іисусъ въ Петровѫтѫ кѫщѫ, видѣ че [к]тьща му лежеше болна 15 отъ огницѫ; И похванѫ ѭ за рѫкѫ-тѫ, и огница-та ѭ остави; и станѫ та имъ слу- 16 жаше. И [л]когато ся свечери, доведоха му множина бѣснуемы, та испѫди духове-тѣ съ еднѫ рѣчь, и колкото болни имаше исцѣли

[б] Гл. 9; 30. Марк. 5; 43.
[в] Лев. 14; 3, 4, 10. Лук. 5; 14.
[г] Лук. 7; 1, и друг.
[д] Лук. 15; 19, 21.
[е] Псал. 107; 20.
[ж] Быт. 12; 3. Иса. 2; 2, 3. 11; 10. Мал. 1; 11. Лук. 13; 29. Дѣ. 10; 45. 11; 18. 14; 27. Рим. 15; 9, и друг. Ефес. 3; 6.
[з] Гл. 21; 43.
[и] Гл. 13; 42, 50. 22; 13. 24; 51. 25; 30. Лук. 13; 28. 2 Петр. 2; 17. Іуд. 13.
[і] Марк. 1; 29, 30, 31. Лук. 4; 38, 39.
[к] 1 Кор. 9; 5.
[л] Марк. 1; 32, и друг. Лук. 4; 40, 41.

м Иса. 53;4. 1 Петр. 2; 24.
н Лук. 9; 57, 58.
о Лук. 9; 59, 60.
п 3 Цар. 19; 20.
р Марк. 4; 37, и друг. Лук. 8; 23, и друг.
с Псал. 65; 7. 89; 9. 107; 29.
т Марк. 5; 1, и друг. Лук. 8; 26, и др.

гы: Да ся сбѫде речено-то чрѣзъ пророка 17 Исаіѭ, който казува: [м]Той зѣ *на себе си* нашй-тѣ немощи, и болести-тѣ наши понесе.

И като видѣ Іисусъ много народъ около 18 себе си, повелѣ да минѫтъ отвѫдь. И [н]при- 19 стѫпи единъ книжникъ, та му рече: Учителю! ще дойдѫ слѣдъ тебе, кѫдѣто идешь. Казува му Іисусъ: Лисицы-тѣ си иматъ ле- 20 гла, и птицы-тѣ небесны гнѣзда; а Сынъ человѣческый нѣма дѣ главѫ да подклони. А [о]другъ отъ неговы-тѣ ученицы рече му: 21 Господи, [п]дозволи ми първомъ да идѫ и да погребѫ отца си. Но Іисусъ му рече: Вър- 22 ви слѣдъ мене, и остави мъртвы-тѣ да погребѫтъ мъртвы-тѣ си.

И когато влѣзе въ ладіѭ-тѫ, ученици- 23 тѣ му влѣзохѫ слѣдъ него. И ето, [р]буря 24 голѣма быде на море-то, така що волны-тѣ покрывахѫ ладіѭ-тѫ: а той спѣше. И 25 пристѫпихѫ ученици-тѣ му, та го събудихѫ и казахѫ; Господи! спаси ны; погынувамы. А той имъ казува: Що сте страхли- 26 ви, маловѣри? [с]Тогази станѫ, запрѣти на вѣтрове-тѣ и на море-то, и тишина голѣма быде. А человѣци-тѣ ся чудяхѫ и ка- 27 зувахѫ Какъвъ е тойзи, че и вѣтрове-тѣ и море-то го послушуватъ?

И [т]като дойде той отвѫдь въ Гергесин- 28 скѫ-тѫ земіѭ, срѣщнѫхѫ го двама бѣсну-еми, които излѣзохѫ изъ гробища-та, твърдѣ свирепи, така що никой не можаше да мине прѣзъ онзи пѫть. И ето, извыкахѫ и 29 казувахѫ: Що имашь ты съ насъ, Іисусе, Сыне Божій? дошелъ си тука прѣди врѣме ли да ны мѫчишь? А на далеко отъ тѣхъ 30 имаше стадо отъ много свиніе, което пасеше. И бѣсове-тѣ му ся моляхѫ и казува- 31

хѫ: Ако ны испѫдишь, дозволи ни да оти-
52 демъ въ стадо-то на свиніе-тѣ. И рече имъ:
Идѣте. И тѣ, щомъ излѣзохѫ, отидохѫ въ
стадо-то на свиніе-тѣ; и ето всичко-то ста-
до на свиніе-тѣ устрьми ся прѣзъ стрьм-
нинѫ-тѫ въ море-то, и погынѫхѫ въ водѫ-
33 тѫ. А свинопасци-тѣ побѣгнѫхѫ, и като дой-
дохѫ въ градъ-тъ, извѣстихѫ всичко, и то-
ва що станѫ съ беснуемы-тѣ. И ето, цѣлъ
градъ излѣзе да посрѣщне Іисуса, и като
34 го видѣхѫ, [у]примолихѫ му ся да отиде отъ
тѣхны-тѣ прѣдѣлы.

у Втор. 5; 25. 3 Цар. 17; 18. Лук. 5; 8. Дѣян. 16; 39.

ГЛАВА 9.

1 И той влѣзе въ ладіѭ-тѫ, и прѣминѫ,
2 [а]та дойде въ свой-тъ си градъ. И [б]ето,
донесохѫ му едного разслабенъ, сложенъ
на постелкѫ; [в]и като видѣ Іисусъ тѣхнѫ-
тѫ вѣрѫ, рече разслабленному: Дързай,
3 сынко, прощаватъ ти ся грѣхове-тѣ ти. И
ето, нѣкои отъ книжницы-тѣ рекохѫ въ се-
4 бе си: Той богохулствува. А [г]Іисусъ като
видѣ помысли-тѣ имъ, рече: Защо мысли-
5 те вы зло въ сьрдца-та си? Защото, кое е
по лесно, да рекѫ: Прощаватъ ти ся грѣ-
хове-тѣ ти, или да рекѫ: Стани и ходи?
6 Но за да познаете че Сынъ человѣческый
има на земіѭ-тѫ власть да прощава грѣхо-
ве. (тогазь казува разслабенному:) Стани,
7 вдигни постелкѫ-тѫ си и иди у дома си. И
8 *той* станѫ и отиде у дома си. *Това* като
видѣхѫ народи-тѣ почудихѫ ся, и просла-
вихѫ Бога, който бѣ далъ таквѫзи власть
на человѣцы-тѣ.

а Гл. 4; 13.
б Марк. 2; 3. Лук. 5; 18.
в Гл. 8; 10.
г Псал. 139; 2. Гл. 12; 25. Марк. 12; 15. Лук. 5; 22. 6; 8. 9; 47. 11; 17.

9 [д]И като минуваше Іисусъ отъ тамо, ви-
дѣ едного человѣка че сѣдяше на мытар-
ницѫ-тѫ, Матѳей на име, и рече му: Дой-

д Марк. 2; 14. Лук. 5; 27.

ди слѣдъ мене; и той станѫ и отиде слѣдъ него. [е]И когато бѣ сѣднѫлъ на трѫпезѫ-тѫ въ кѫщи, ето мнозина мытари и грѣшници дойдохѫ и насѣдахѫ съ Іисуса и съ ученицы-тѣ неговы. И Фарисеи-тѣ като видѣхѫ *това*, рекохѫ на ученицы-тѣ му: Защо вашій-тъ учитель [ж]съ мытари-тѣ [з]и грѣшницы-тѣ *наедно* яде *и піе*? А Іисусъ като чу *това*, рече имъ: Здрави-тѣ нѣматъ нуждѫ отъ лѣкарь, но болни-тѣ. Идѣте още и научѣте ся що е: "[и]Милость искѫ, а не жъртвѫ;" защото не дойдохъ да призовѫ праведны-тѣ, [і]но грѣшны-тѣ на покаяніе.

10 11 12 13

Тогазь идуватъ при него ученици-тѣ Іоаннови, и казуватъ *му*: [к]Защо ный и Фарисеи-тѣ постимъ много, а твои-тѣ ученици не постятъ? И рече имъ Іисусъ: [л]Могѫтъ ли свадбари тѣ да тѫжатъ до като е съ тѣхъ младоженикъ-тъ? ще дойдѫтъ обаче деніе, кога ся отнеме отъ тѣхъ младоженикъ-тъ, [м]и тогази ще постятъ. И никой не кърпи ветхѫ дрехѫ съ небѣленъ платъ; защото това което *ще ся тури да* запълни, отдира отъ дрехѫ-тѫ, и съдраното става по лошо. Нито наливатъ ново вино въ ветхы мѣхове; а инакъ, распукватъ ся мѣхове-тѣ, и вино-то ся излива, и мѣхове-тѣ ся развалятъ; но наливатъ ново вино въ новы мѣхове, и едно-то и другото ся уварднтъ.

14 15 16 17

[н]Това когато говоряше тѣмъ, ето началникъ нѣкой си дойде, та му ся кланяше и казуваше: Дъщеря ми до сега е умрѣла; но дойди и тури рѫкѫ-тѫ си на неѭ, и ще оживѣе. И станѫ та отиде слѣдъ него Іисусъ, и ученици-тѣ му.

18 19

И ето, [о]жена която страдаше отъ кръ-

20

[е] Марк. 2; 15, и друг. Лук. 5; 29, и друг.
[ж] Гл. 11; 19. Лук. 5; 30.
[з] Лук. 15; 2. Гал. 2; 15.
[и] Осі. 6; 6. Мих. 6; 6, 7, 8. Гл. 12; 7.
[і] 1 Тим. 1; 15.
[к] Марк. 2; 18, и друг. Лук. 5; 33, и дрг. 18: 12.
[л] Іоан. 3; 29.
[м] Дѣян. 13; 2, 3. 14; 23. 1 Кор. 7; 5.
[н] Марк. 5; 22, и друг. Лук. 8; 41, и друг.
[о] Марк. 5; 25. Лук. 8; 43.

вотеченіе дванадесеть годины, пристѫпи изъ отзадъ, и допрѣ ся до полѫ-тѫ на дрехѫ-
21 тѫ му; Защото думаше си: Ако ся допрѫ само до дрехѫ-тѫ му, ще оздравѣѭ. А І-
22 исусъ като ся обърнѫ та ѭ видѣ, рече: Дързай дъщи: [п]вѣра-та твоя исцѣли тя. И отъ онзи часъ оздравѣ жена-та.
23 И когато [р]дойде Іисусъ въ кѫщѫ-тѫ началниковѫ, и видѣ [с]свирачи-тѣ и народъ-тъ
24 въ смущеніе, Рече имъ: [т]Идѣте си, защото момиче-то не е умрѣло, но спи. И
25 присмивахѫ му ся. А като испѫдихѫ народъ-тъ, влѣзе *Іисусъ*, хванѫ ѭ за рѫкѫ-
26 тѫ; и момиче-то станѫ. И расчу ся това по всичкѫ-тѫ онѫзи земіѭ.
27 И когато си отиваше Іисусъ отъ тамо, вървѣхѫ слѣдъ него двама слѣпи, които выкахѫ и казувахѫ: [у]Помилуй ны, Сыне
28 Давидовъ. И щомъ влѣзе въ кѫщи, пристѫпихѫ слѣпи-тѣ при него, и казува имъ Іисусъ: Вѣрувате ли че могѫ да сторѭ това?
29 Казуватъ му: Ей Господи. Тогазь ся прикоснѫ до очи-тѣ имъ, и каза: Да бѫде
30 вамъ по вѣрѫ-тѫ вашѫ. И отворихѫ имъ ся очи-тѣ. И запрѣти имъ Іисусъ строго, и каза: Гледайте, [ф]да не узнае *това* никой.
31 [х]А тѣ като излѣзохѫ, прославихѫ го по всичкѫ-тѫ онѫзи земіѭ.
32 И [ц]когато тѣ излѣзвахѫ, ето, доведохѫ
33 му единъ человѣкъ нѣмъ и бѣснуемъ. И слѣдъ испѫжданіе-то на бѣсъ-тъ, проговори нѣмый-тъ: И почудихѫ ся народи-тѣ и думахѫ: Никога не ся е видѣло таквозь нѣ-
34 що въ Израиль. А фарисеи-тѣ казувахѫ: [ч]Чрѣзъ началникъ-тъ бѣсовскый изгонва бѣсове-тѣ.
35 [ш]И обхождаше Іисусъ всичкы-тѣ градо-

п Лук. 7; 50. 8; 48. 17; 19. 18; 42.
р Марк. 5; 38. Лук. 8; 5.
с Виж. 2 Лѣт. 35; 25.
т Дѣян. 20; 10.
у Гл. 15; 22. 20; 30, 31. Марк. 10; 47, 48. Лук. 18; 38, 39.
ф Гл. 8; 4. 12; 16. 17; 9. Лук. 5; 14.
х Марк. 7; 36.
ц Гл. 12; 22. Лук. 11; 14.
ч Гл. 12; 24. Марк. 3; 22. Лук. 11; 15.
ш Марк. 6; 6. Лук. 13; 22.

ве и села, [щ]га поучаваше въ съборищата имъ, и проповѣдуваше благовѣстіе-то на царство-то; и исцѣляваше всякж болесть и всякж немощь въ народа. А [ъ]като видѣ 36 множество-то на народъ-тъ, смили ся за тѣхъ, защото бѣхж изнемощели и пръснжти, [ы]както овцы които нѣмжтъ пастырь. Тогази рече на ученицы-тѣ си: [ь]Жьтвата 37 е много, а работници-тѣ малко; За това 38 [ѣ]молѣте ся на Господаря на жьтвж-тж да испрати работницы на жьтвж-тж си.

щ Гл 4; 23 ъ Марк. 6; 34. ы Числ. 27; 17 3 Цар. 22; 17. Іез 34; 5 Зах 10; 2. ь Лук 10; 2. Іоан 4; 35. ѣ 2 Сол 3; 1.

ГЛАВА 10.

[а]И призова дванадесеть-тѣ свои ученицы, 1 та имъ даде власть надъ нечисты-тѣ духове, да гы испждятъ, и да исцѣляватъ всякж болесть и всякж немощь.

А имена-та на дванадесеть-тѣ Апостолы 2 сж тѣзи; първый [б]Симонъ, който ся казува Петръ, и Андрей братъ неговъ; Іаковъ Заведеевъ, и Іоаннъ братъ неговъ; Филиппъ и Варѳоломей; Ѳома, и Матѳей мытарь-тъ; 3 Іаковъ Алфеевъ, и Леввей нареченный Ѳаддей; 4 [в]Симонъ Кананитъ, и [г]Іуда Искаріотскый, който го и прѣдаде.

Тѣзи дванадесеть отпрати Іисусъ, и заповѣда 5 имъ, и каза: [д]На пжть языческый да не идете, и [е]въ градъ Самарянскый да не влѣзете; Но [ж]ходѣте повече [з]при погынжлы-тѣ 6 овцы отъ домъ-тъ Израилевъ. [и]И кждѣто 7 ходите, проповѣдувайте и казувайте: [і]Царство небесно наближи. Болны ис- 8 цѣлявайте, прокаженны очищавайте, мъртвы въскрьшавайте, бѣсове испждяйте; [к]даромъ сте пріели, даромъ давайте. [л]Не земайте 9 нито злато нито сребро, [м]нито мѣдь въ поясы-тѣ си; Нито тържикъ за въ пжть, 10

а Марк. 3; 13, 14. 6; 7. Лук 6; 13 9; 1.
б Іоан. 1; 42.
в Лук. 6; 15. Дѣян. 1; 13.
г Іоан. 13; 26.
д Гл. 4; 15.
е Виж. 2 Цар 17; 24. Іоан. 4; 9, 20.
ж Гл. 15; 24. Дѣян. 13; 46. Иса. 53; 6. Іер. 50; 6, 17. Іез. 34; 5, 6, 16. 1 Петр. 2; 25.
и Лук. 9; 2.
і Гл. 3; 2. 4; 17. Лук. 10; 9.
к Дѣян. 8; 18, 20.
л 1 Цар. 9; 7. Марк. 6; 8. Лук. 9; 3 10; 4. 22; 35.
м Марк. 6; 8.

нито двѣ дрѣхы, нито обуща, ното тоягж: [н]защото работникъ-тъ е достоинъ за 11 своіж-тж прѣхранж. И [о]въ който градъ или село влѣзете испытайте, кой е въ него достоинъ, и тамъ оставайте доклѣ си излѣ- 12 зете. А на влѣзуваніе въ домъ-тъ поздра- 13 вявайте го; И [п]ако бжде домъ-тъ достоинъ, нека дойде на него вашій-тъ миръ; [р]ако ли не бжде достоинъ, миръ-тъ ви къмъ 14 васъ да ся възвърне. [с]И който вы не пріеме, нито послуша ваши-тѣ словеса, кога излѣзувате изъ *онзи* домъ, или изъ онзи градъ, [т]истьрсѣте прахъ-тъ отъ нозѣ-тѣ си. Ис- 15 тинж ви казувамъ: [у]По леко ще бжде на земіж-тж Содомскж и Гоморрскж въ сждный-тъ день, нежели на онзи градъ.

16 [ф]Ето, азъ вы проваждамъ като овцы между вълцы; [х]бждѣте прочее разумни като 17 зміи-тѣ, [ц]и незлобиви като гължби-тѣ. А пазѣте ся отъ человѣцы-тѣ; [ч]защото на сждовища ще вы прѣдаватъ; и [ш]въ сжборища- 18 та си ще вы біжтъ. И [щ]прѣдъ владѣтели и царіе ще вы извождатъ заради мене, въ 19 свидѣтелство на тѣхъ и на язычницы-тѣ. А [з]когато вы прѣдаджтъ, недѣйте ся грыжи какъ или какво ще говорите; защото [ы]ще ви ся даде въ онзи часъ какво ще говорите. 20 [ь]Защото не сте вы които говорите, но Духъ-тъ на Отца вашего, който говори въ 21 васъ. И братъ брата [ѣ]ще прѣдаде на смьрть, и отецъ чадо; и ще въстанжтъ чада врьхъ родители-тѣ си, и ще гы у- 22 мьртвятъ. И [ю]ще бждете отъ всичкы ненавиждани заради мое-то име; а [я]който прѣтьрпи до край, той ще спасенъ да бж- 23 де. А [ж]когато вы гонятъ въ тойзи градъ, бѣгайте въ другый-тъ; защото истинж ви

н Лук. 10; 7. 1 Кор. 9; 7 и др. 1 Тим. 5; 18.
о Лук 10; 8.
п Лук. 10; 5.
р Псал. 35; 13.
с Марк. 6; 11. Лук. 9; 5. 10; 10, 11.
т Неем. 5; 13. Дѣян. 13; 51. 18; 6.
у Гл. 11; 22, 24.
ф Лук 10; 3.
х Рим. 16; 19. Ефес. 5; 15.
ц 1 Кор. 14; 20. Фил. 2; 15.
ч Гл 24; 9. Марк. 13; 9. Лук. 12; 11. 21: 12.
ш Дѣян. 5; 40.
щ Дѣян. 12; 1. 24; 10. 25; 7, 23. 2 Тим. 4: 16.
з Мар. 13; 11, 12, 13. Лук. 12; 11. 21; 14, 15.
ы Исх. 4; 12. Іер. 1; 7.
ь 2 Цар. 23; 2. Дѣя. 4; 8. 6; 10. 2 Тим. 4; 17.
ѣ Мих. 7; 6. Ст 35, 36. Лук. 21: 16.
ю Лук. 21; 17.
я Дан. 12; 12, 13. Гл. 24; 13. Марк. 13; 13.
ж Гл. 2; 13. 4; 12. 12; 15. Дѣян. 8; 1. 9; 25. 14; 6.

казувамъ: Нѣма да свършите градове-тѣ Израилевы, [іж]доклѣ дойде Синъ-тъ человѣческый. [а]Не е ученикъ по горенъ отъ учитель-тъ си, нито слуга по горенъ отъ господарь-тъ си. 24 Доста е на ученикъ-тъ да бѫде като учитель-тъ си, и слуга-та като господарь-тъ си. 25 [б]Ако стопанинъ-тъ на домъ-тъ нарекохѫ Веелзевулъ, колко повече домашны-тѣ негови? И тъй не бойте ся отъ тѣхъ; защото [в]нѣма нищо покрыто, което да ся не открые; и тайно което да ся не узнае. 26 Което ви говорѭ въ тьминѫ-тѫ, кажѣте *го* на видѣло; и което чуете на ухо, проповѣдувайте *го* отгорѣ на покрывъ-тъ. 27 И [г]да ся не боите отъ онѣзи, които убиватъ тѣло-то, а душѫ-тѫ не могѫтъ да убіѭтъ; но да ся боите повече отъ оногозь, който може и душѫ и тѣло да погуби въ пькълъ-тъ. 28 Не ся ли продаватъ двѣ врабчета за единъ ассарій? и ни едно отъ тѣхъ нѣма да падне на землѭ-тѫ, безъ *волѭ-тѫ на* Отца вашего. 29 А [д]вамъ и косми-тѣ на главы-тѣ ви всичкы-тѣ сѫ прѣброени. 30 Не бойте ся прочее, вы сте отъ много врабчета по добри. 31 И тъй [е]всякой, който исповѣда мене прѣдъ человѣцы-тѣ, [ж]ще исповѣдамъ и азъ него прѣдъ Отца моего който е на небеса. 32 А [з]който ся отрече отъ мене прѣдъ человѣцы-тѣ, ще ся отрекѫ и азъ отъ него прѣдъ Отца моего който е на небеса. 33 [и]Да не мните че дойдохъ да турѭ миръ на землѭ-тѫ; не дойдохъ да турѭ миръ, но ножъ. 34 Защото дойдохъ да разлѫчѫ человѣка [і]на връхъ бащѫ му, и дъщерѭ на върхъ майкѫ й, и снъхѫ на върхъ свекървѫ й. 35 [к]И непріятели человѣку *ще бѫдѫтъ* домашни-тѣ му. 36 [л]Кой- 37

іж Гл. 16; 28.
а Лук. 6; 40. Іоан. 13; 16. 15; 20.
б Гл. 12; 24. Марк. 3; 22. Лук. 11; 15. Іоан. 8; 48, 52.
в Марк. 4; 22. Лук. 8; 17. 12: 2, 3.
г Иса. 8; 12, 13. Лук. 12; 4. 1 Петр. 3; 14.
д 1 Цар. 14; 45. 2 Цар. 14; 11. Лук. 21; 18. Дѣя. 27; 34.
е Лук. 12; 8. Рим. 10; 9, 10.
ж Откр. 3; 5.
з Марк. 8: 38. Лук. 9; 26. 2 Тим. 2; 12.
и Лук. 12; 49, 51, 52, 53.
і Мих. 7; 6.
к Псал. 41; 9. 55; 13. Мих. 7; 6. Іоан. 13; 18.
л Лук. 14; 26.

то люби бащѫ или майкѫ повече отъ мене, не е за мене достоинъ; и който люби сынъ или дъщеріѭ повече отъ мене, не е 38 за мене достоинъ. [м]И който не зема крьстъ-тъ си, и не слѣдува подирѣ ми, не е 39 достоинъ за мене. [н]Който намѣри животъ-тъ си, ще го изгуби; и който изгуби заради 40 мене животъ-тъ си ще го намѣри. [о]Който васъ пріима, мене пріима; и който пріима мене, пріима тогозь, който мя е проводилъ. 41 [п]Който пріима пророкъ въ име на пророкъ, заплатѫ на пророкъ ще земе; и който пріима праведникъ въ име на праведникъ, заплатѫ 42 на праведникъ ще земе [р]И който напои едного отъ тѣзи малкы-тѣ само съ еднѫ чашѫ студенѫ водѫ въ име на ученикъ, истинѫ ви казувамъ, нѣма да изгуби заплатѫ-тѫ си.

м Гл. 16; 24. Марк. 8; 34: Лук. 9; 23. 14; 27.
н Гл. 16; 25. Лук. 17; 33. Іоан 12; 25.
о Гл. 18; 5. Лук. 9; 48. 10; 16. Іоан. 12; 44. 13; 20. Гал. 4; 14.
п 3 Цар. 17; 10: 8; 4. 4 Цар. 4; 8.
р Гл. 8; 5. 6. 25; 40. Мар. 9; 41. Евр. 6; 10.

ГЛАВА 11.

1 И когато свьрши Іисусъ заповѣданія-та си къмъ дванадесеть-тѣ свои ученицы, минѫ отъ тамо, да поучава и да проповѣдува по градове-тѣ имъ.

2 А [а]Іоаннъ като чу [б]въ тьмницѫ-тѫ дѣлата Христовы, проводи двама отъ ученицы-3 тѣ си, И рече му: [в]Ты ли си, който има 4 да дойде, или другыго да очаквамы? И отговори Іисусъ и рече имъ: Идѣте възвѣстѣте на Іоанна, *това* което чувате и ви-5 дите; [г]Слѣпи прогледуватъ, хроми ходятъ, прокаженни ся очищаватъ, и глухы прочуватъ; мьртви въскрьснуватъ, и на сиро-6 масы-тѣ ся благовѣствува. И блаженъ е 7 [е]който ся не съблазни въ мене. И [ж]когато тѣ си отхождахѫ, наченѫ Іисусъ да говори на народъ-тъ за Іоанна: Какво излѣзохте да видите въ пустынѭ-тѫ?

а Лук. 7; 18, 19 и друг.
б. Гл. 14; 3.
в Быт. 49; 10. Числ. 24; 17. Дан. 9; 24. Іоан. 6; 14.
г Иса. 29; 18. 35; 4, 5, 6. 42; 7. Іоан. 2; 23. 5; 2. 5; 36. 10; 25, 38. 14; 11.
д Псал. 22; 26. Иса. 61; 1. Лук. 4; 18. Іак. 2; 5.
е Иса. 8; 14, 15. Гл. 13; 57. 24; 10. 26; 31. Рим. 9; 32, 33. 1 Кор. 1; 23. 2; 14. Гал. 5; 11. 1 Петр. 2; 8.
ж Лук. 7; 24.

ᶾтрѫсть ли отъ вѣтрѫ-тъ разлюляванѫ? Но какво излѣзохте да видите? человѣка ли въ мекы дрехы облѣченъ? Ето тѣзи които носятъ мекы *дрехы* въ царскы домове сѫ. 8

Но какво излѣзохте да видите? пророкъ ли? Ей, казувамъ ви, ᶤи повече отъ пророкъ. 9

Защото тойзи е за когото е писано: "ⁱЕто азъ проваждамъ вѣстителя моего прѣдъ твое-то лице, който ще приготви пѫть-тъ ти прѣдъ тебе. 10

Истинѫ ви казувамъ, между родены-тѣ отъ жены не ся е повдигнѫлъ по голѣмъ отъ Іоанна Крьстителя; а най малкый-тъ въ царство небесно е по голѣмъ отъ него. 11

А ᵏотъ дни-тѣ на Іоанна Крьстителя до нынѣ, царство небесно на силѫ ся зема, и които ся насилятъ тѣ го грабнуватъ. 12

ˡЗащото всичкы-тѣ пророци и законъ-тъ до Іоанна пророкувахѫ. 13

И ако щете да пріимете *това*, той е ᵐИлія, който имаше да дойде. 14

ⁿКойто има уши да слуша, нека слуша. 15

ᵒА на какво да уподобѭ тойзи родъ? Подобенъ е на дѣца, които сѣдятъ на пазарь-тъ и выкатъ на дружинѫ-тѫ си, 16

И казуватъ: Свирихмы ви, и не играхте; рыдахмы ви и не плакахте. 17

Защото дойде Іоаннъ, който ни ядѣше, ни піяше; и казуватъ: Бѣсъ има. 18

Дойде Сынъ человѣческый, който яде и піе; и казуватъ: Ето человѣкъ ядливъ и винопійца, ᵖпріятель на мытари-тѣ и на грѣшницы-тѣ. И ʳоправда ся мудрость-та отъ чада-та си. 19

ˢТогази начѧнѫ да укорява градове-тѣ, въ които станѫхѫ повече-то неговы чудеса, защото ся не покаяхѫ. 20

Тежко ти, Хоразине, тежко ти, Виѳсаидо! защото, чудеса-та които въ васъ станѫхѫ, ако быхѫ станѫли въ Тиръ и Сидонъ, отколѣ быхѫ 21

ᶾ Ефес. 4; 14.
ᶤ Гл. 14; 5. 21; 26. Лук. 1; 76. 7; 26.
ⁱ Мал. 3; 1. Марк. 1; 2. Лук. 1; 76. 7; 27.
ᵏ Лук; 16; 16.
ˡ Мал. 4; 6.
ᵐ Мал. 4; 5. Гл. 17; 12. Лук. 1; 17.
ⁿ Гл. 13; 9. Лук. 8; 8. Откр. 2; 7, 11, 17, 29. 3; 6, 13, 22.
ᵒ Лук. 7; 31.
ᵖ Гл. 9; 10.
ʳ Лук. 7; 35.
ˢ Лук. 10; 13, и друг.

22 ся [т]въ врѣтище и пепелъ покаяли. Но казувамъ ви, [у]на Тиръ и Сидонъ *наказаніе-то* въ сѫдный-тъ день по леко ще бѫде, 23 нежели на васъ. И ты, Капернауме, [ф]що си ся до небеса възвысилъ, до ада ще ся смѫкнешь; защото чудеса-та които станѫхѫ въ тебе, ако ставахѫ въ Содомъ, той бы 24 до днесь останѫлъ. Но казувамъ ви, че [х]на земѭ-тѫ Содомскѫ по леко ще бѫде *наказаніе-то* въ сѫдный день нежели на тебе.

25 [ц]Въ онова врѣме отговори Іисусъ и рече: Прославлявамъ тя, Отче, Господи на небе-то и на земѭ-тѫ, [ч]че си утаилъ това отъ мудры-тѣ и разумны-тѣ, [ш]и открылъ си го 26 на младенцы-тѣ. Ей, Отче, защото така бы 27 угодно прѣдъ тебе. [щ]Всичко-то ми е прѣдадено отъ Отца моего; и никой не познава Сына, тъкмо Отецъ; [ъ]нито Отца познава нѣкой, тъкмо Сынъ-тъ, и комуто бы 28 изволилъ Сынъ-тъ да го открые. Дойдѣте при мене, всичкы що ся трудите и сте о-29 бременени; и азъ ще ви успокоѭ. Вземѣте мое-то иго на себе си, и [ы]научѣте ся отъ мене; защото [ь]сьмь кротъкъ и смиренъ на сьрдце; и [ѣ]ще намѣрите спокойствіе 30 на душы-тѣ си. [ю]Защото мое-то иго е благо, и мое-то брѣме е леко.

т Іон. 3; 7, 8.
у Гл 10; 15. Ст. 24.
ф Иса 14; 13. Плач. 2; 1.
х Гл. 10; 15.
ц Лук. 10; 21.
ч Псал. 8; 2. 1 Кор. 1; 19, 27. 2; 8. 2 Кор. 3; 14.
ш Гл. 16; 17.
щ Гл; 28; 18. Лук. 10. 22. Іоан. 3; 35. 13; 3. 17; 2. 1 Кор. 15; 27.
ъ Іоан. 1; 18. 6; 46. 10; 15.
ы Іоан. 13; 15. Фил. 2; 5. 1 Пет. 2; 21. 1 Іоан. 2; 6.
ь Зах. 9; 9. Фил. 2; 7, 8.
ѣ Іер. 6; 16.
ю 1 Іоан. 5; 3.

ГЛАВА 12.

1 По онова врѣме въ еднѫ отъ сѫбботы-тѣ [а]минуваше Іисусъ прѣзъ сѣятбы-тѣ; а ученици-тѣ му огладнѣхѫ, и начнахѫ да 2 късатъ класове и да ядѫтъ. А Фарисеи-тѣ като видѣхѫ *това* рекохѫ му: Ето твои-тѣ ученици правятъ онова, което не 3 е простено да ся прави въ сѫбботѫ. А той имъ рече: Не сте ли чели, [б]що стори Да-

а Вто. 23; 25. Мар. 2; 23. Лук. 6; 1.
б 1 Цар. 21; 6.

видъ, когато огладнѣ той и които бѣхѫ съ него? Какъ влѣзе въ домъ-тъ Божій, и 4 яде отъ [в]хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, които не бѣ простено нему да яде, нито на онѣзи които бѣхѫ съ него, [г]но само на священницы-тѣ? Или не сте ли чели [д]въ 5 законъ-тъ, че въ сѫбботенъ день священници-тѣ осквърняватъ сѫбботѫ-тѫ въ храмъ-тъ, и неповинни сѫ? Но казувамъ ви 6 че [е]има единъ тука по голѣмъ отъ храмъ-тъ. Ако ли быхте знаяли що е, [ж]"Милость ищѫ а не жъртвѫ," не быхте осѫдили невинны-тѣ. Защото Сынъ человѣческый е и на сѫбботѫ-тѫ Господарь. 7 8

[з]И като прѣминѫ отъ тамъ дойде въ съборище-то имъ. И ето имаше человѣкъ съ 9 10 изсъхнѫлѫ рѫкѫ; и за да го обвинятъ попытахѫ го, и казувахѫ: [и]Дозволено ли е да цѣри нѣкой въ сѫбботѫ? И той имъ 11 рече: Кой е онзи человѣкъ отъ васъ, който, ако има еднѫ овцѫ, [і]и тя падне сѫбботенъ день въ ямѫ, не ще ѭ улови и извади? А колко е по добръ человѣкъ отъ ов- 12 цѫ! За то е дозволено да прави нѣкой добро сѫбботенъ день. Тогази казува на 13 человѣка: Простри рѫкѫ-тѫ си; и простръ ѭ. и станѫ здрава като друга-та. А [к]Фа- 14 рисеи-тѣ като излѣзохѫ, наговорихѫ ся противъ него, какъ да го погубятъ.

Но Іисусъ като позна, [л]отиде отъ тамо: 15 и [м]послѣдувахѫ го народъ много, и гы исцѣли всичкы-тѣ. [н]И запрѣти имъ да го 16 не изявяватъ: За да ся сбѫде речено-то 17 чрѣзъ Исаіѭ пророка, който казува: "[о]Ето 18 Отрокъ-тъ ми когото избрахъ, възлюбленный-тъ ми, [п]на когото благоволи моя-та душа; ще положѫ Духъ-тъ си на него, и

в Исх. 25; 30. Лев. 24; 5.
г Исх. 29; 32, 33. Лев. 8; 31. 24; 9.
д Числ. 28; 9. Іоан. 7; 22.
е 2 Лѣт. 6; 18. Мал. 3; 1.
ж Осі. 6; 6. Мих. 6; 6, 7, 8. Гл. 9; 13.
з Марк. 3; 1. Лук. 6; 6.
и Лук. 13; 14. 14; 3; Іоан. 9; 16.
і Виж. Исх. 23; 4, 5. Втор. 22; 4.
к Гл. 27; 1. Марк. 3; 6. Лук. 6; 11. Іоан. 5; 18. 10; 39. 11; 53.
л Виж. Гл. 10; 23. Мар. 3; 7.
м Гл. 19; 2.
н Гл. 9; 30.
о Иса. 42; 1.
п Гл. 3; 17. 17; 5.

19 ще възвѣсти сѫдъ на пароды-тѣ. Не ще да ся скара, пито ще выкне, пито ще чуе 20 нѣкой гласъ-тъ му по улицы-тѣ. Тръсть смазанѫ нѣма да прѣчупи, и отъ ленъ *свѣщило* замъждяло нѣма да угаси, до когато 21 изведе сѫдъ-тъ въ побѣдѫ. И въ негово-то име народи-тѣ ще ся надѣѭтъ."

22 [р] Тогази му доведохѫ едного бѣснуемъ, слѣпъ и нѣмъ; и го исцѣли, щото слѣпый 23 и нѣмый и говоряше и виждаше. И смаяхѫ ся всичкый-тъ народъ, и думахѫ: Да не бы тойзи да е *Христосъ* сынъ-тъ Дави- 24 довъ? А [с] Фарисеи-тѣ като чухѫ, рекохѫ: Той не изгонява бѣсове-тѣ, освѣнь чрѣзъ 25 началникъ-тъ бѣсовскый Веелзевула. А [т] Иисусъ като знаяше тѣхны-тѣ помысли, рече имъ: Всяко царство раздѣлено противъ себе си запустѣва, и всякой градъ или домъ раздѣленъ противъ себе си нѣма да устои. 26 И ако Сатана изгонява Сатанѫ, раздѣленъ е върхъ себе си; какъ прочее ще трае не- 27 гово-то царство? И ако азъ чрѣзъ Веелзевула изгонявамъ бѣсове-тѣ, сынове-тѣ ви чрѣзъ кого *гы* изгонявѫтъ? За това тѣ ще 28 ви бѫдѫтъ сѫдници. Но ако азъ чрѣзъ Духа Божія изгонявамъ бѣсове-тѣ, то е на- 29 стигнѫло на васъ царство-то Божіе. [ф] Или какъ може да влѣзе нѣкой въ домъ-тъ на силнаго, и да разграби покѫщнинѫ-тѫ му, ако първомъ не върже силный-тъ, и тогазь 30 ще разграби домъ-тъ му. Който не е съ мене, противъ мене е; и който не събира 31 съ мене, распилява. За това ви казувамъ: [х] Всякой грѣхъ и хула ще ся прости на человѣцы-тѣ; [ц] хула-та обаче противъ Ду- 32 ха нѣма да са прости на человѣцы-тѣ. И [ч] който рече рѣчь противъ Сына человѣ-

р Виж. Гл. 9; 32. Марк. 3; 11. Лук. 11; 14.

с Гл. 9; 34. Марк. 3; 22. Лу. 11; 15.

т Гл. 9; 4. Іоан. 2; 25. Откр. 2; 23.

у Дан. 2; 44. 7; 14. Лук. 1; 33. 11; 20. 17; 20, 21.

ф Иса. 49; 24. Лук. 11; 21, 22, 23.

х Марк. 3; 28. Лук. 12; 10. Евр. 6; 4, и друг 10; 26, 29. 1 Іоан. 5; 16.

ц Дѣян. 7; 51.

ч Гл. 11; 19. 13; 55. Іоан. 7; 12, 52.

ческаго, [ш]ще му ся прости, но който рече противъ Духа Святаго, нѣма да му ся прости нито въ този вѣкъ, нито въ бѫдѫщійтъ. 33 Или направѣте дьрво-то добро, [щ]и плодъ-тъ му добръ; или направѣте дьрво-то лошо, и плодъ-тъ му лошъ; защото дьрво-то ся отъ плодъ-тъ познава. 34 [ъ]Рожбы ехыднины, какъ можете да говорите добро, като сте лукавы? Защото [ы]отъ прѣпълняніе-то на сьрдце-то говорятъ уста-та. 35 Добрый-тъ человѣкъ отъ добро-то съкровище на сьрдце-то изважда добрины-тѣ; и злыйтъ человѣкъ отъ зло-то съкровище изважда злины-тѣ. 36 И казувамъ ви, че всяка праздна рѣчь коѭто рекѫтъ человѣци-тѣ, ще дадѫтъ отвѣтъ за неѭ въ день сѫдный. 37 Защото отъ думы-ты си ще ся оправдаешь, и отъ думы-тѣ си ще ся осѫдишь.

38 [ь]Тогазь отговорихѫ нѣкои отъ книжницы-тѣ и Фарисеи-тѣ, и казахѫ: Учителю, искамы да видимъ знаменіе отъ тебе. 39 А той отвѣща и рече имъ: [ѣ]Родъ лукавъ и прѣлюбодѣенъ знаменіе ище, и знаменіе нѣма да ся даде нему, освѣнь зманеніе-то на пророкъ Іонѫ. 40 Защото [ю]както Іона бѣ въ утробѫ-тѫ кытовѫ три дни и три нощи, така Сынъ человѣческый ще бѫде въ сьрдце-то на земѭ-тѫ три дни и три нощи. 41 [я]Мѫжіе-тѣ Ниневіяне ще въстанѫтъ на сѫдъ-тъ съ тойзи родъ, [ѫ]и ще го осѫдятъ; [іѫ]защото *тѣ* ся покаяхѫ съ Іоновѫтѫ проповѣдь; и ето, тука е повече отъ Іонѫ. 42 [а]Царица-та Южна ще въстане на сѫдъ-тъ съ тойзи родъ, и ще го осѫди; защото отъ краища-та на земѭ-тѫ дойде да чуе мудрость-тѫ Соломоновѫ; и ето, тука е повече отъ Соломона. 43 [б]Когато не-

[ш] 1 Тим. 1; 13.
[щ] Гл. 7; 17. Лук. 6; 43, 44.
[ъ] Гл. 3; 7. 23; 33.
[ы] Лук. 6; 45.
[ь] Гл. 16; 1. Марк. 8; 11. Лук. 11; 16, 29. Іоан. 2; 18. 1 Кор. 1; 22.
[ѣ] Иса. 57; 3. Гл. 16; 4. Марк. 8; 38. Іоан. 4; 48.
[ю] Іон. 1; 17.
[я] Лук. 11; 32.
[ѫ] Виж. Іер. 3; 11. Іез. 16; 51, 52. Рим. 2; 27.
[іѫ] Іон. 3; 5.
[а] 3 Цар. 10; 1. 2 Лѣт. 9; 1. Лук. 11; 31.
[б] Лук. 11; 24.

чистый-тъ духъ излѣзе изъ человѣка, [в]прохожда прѣзъ безводны мѣста, да търси 44 спокойствіе и не намѣрва. Тогазь казува; Да ся завърнѫ у дома си, отъ дѣто излѣзохъ. И като дойде намѣрва *го* празденъ, 45 измѣтенъ и украсенъ. Тогазь отхожда и зема съсъ себе си седмь другы духове по злы отъ себе си, и като влѣзѫтъ живѣѭтъ тамъ; [г]и сетно-то състояніе на тогозь человѣка быва по лошо отъ първо-то. Така ще бѫде и на тойзи лукавъ родъ

46 А когато той още говоряше народу. [д]ето майка му [е]и братія-та му стояхѫ вънъ 47 и ищѣхѫ да му говорятъ. И нѣкой си му рече: Ето майка ти и братія-та ти стоятъ 48 вънъ, и ищѫтъ да ти говорятъ. А той отговори на тогозь който му каза *това* и рече: Коя е майкѫ ми и кои сѫ братія-та 49 ми? И прострѣ си рѫкѫ-тѫ къмъ ученицы-тѣ си и рече: Ето майка ми и братія-та 50 ми. Защото [ж]който прави воля-та на Отца моего който е на небеса, той ми е братъ и сестра и майка.

в Іов. 1; 7. 1Петр. 5; 8.
г Евр. 6; 4. 10; 26. 2Пет. 2; 20, 21, 22.
д Марк. 3; 31. Лук. 8; 19, 20, 21.
е Гл. 13; 55. Марк. 6; 3. Іоан. 2; 12. 7; 3, 5. Дѣя. 1; 14. 1Кор. 9; 5. Гал. 1; 19.
ж Виж. Іоан. 15; 14. Гал. 5; 6. 6; 15. Кол. 3; 11. Евр. 2; 11.

ГЛАВА 13.

1 Въ сѫщій-тъ день излѣзе Іисусъ изъ кѫ- 2 щы и [а]сѣдяше край море-то. И [б]набрахѫ ся до него народъ много, [в]така що влѣзе та сѣднѫ въ ладіѭ, а всичкый-тъ народъ сто- 3 яше на брѣгъ-тъ. И говори имъ много съ притчы, и казуваше. Ето, [г]излѣзе сѣятель- 4 тъ да сѣе: И когато сѣяше, едно паднѫ край пѫть-тъ; и дойдохѫ птицы-тѣ, и озо- 5 бахѫ го. А друго паднѫ на камениты *мѣста*, дѣто нѣмаше много пърсть; и за скоро изникнѫ, защото нѣмаше дълбинѫ отъ 6 земіѭ; А като изгрѣя слънце-то, приплам-

а Марк. 4; 1.
б Лук. 8; 4.
в Лук. 5; 3.
г Лук. 8; 5.

пж, и понеже нѣмаше корень изсъхнж. Друго пакъ паднж въ търніе-тѣ, и порастохж търніе-тѣ, и заглушихж го. Друго паднж на добрж-тж земіж, и даваше плодъ, [д]едно сто друго шестдесеть, а друго тридесеть. [е]Който има уши да слуша нека слуша.

И пристжпихж ученици-тѣ и рекохж му: Защо имъ говоришь съ притчы? А той отвѣща и рече имъ: Защото [ж]вамъ е дадено да познаете тайны-тѣ на царство небесно, а тѣмъ не е дадено. [з]Защото който има, ще му ся даде, и ще му ся прѣумножи; но който нѣма, и каквото има ще му ся отнеме. За това имъ говоріж съ притчы, защото гледатъ и не видятъ, слушатъ и не чуіжтъ, нито разумѣватъ. И испълнява ся на тѣхъ пророчество-то Исаіево, който казува: "[и]Съ уши ще чуете и нѣма да разумѣете; и съ очи ще гледате, и нѣма да видите. Защото задебелѣ сърдце-то на този народъ, и [і]съ уши-тѣ *си* тежко чуіжтъ, и очи-тѣ си склопихж, да не бы съ очи-тѣ *си* да видятъ и съ уши тѣ *си* да чуіжтъ, и съ сърдце-то *си* да разумѣіжтъ, и ся завърнжтъ и азъ гы исцѣліж." А [к]ваши-тѣ очи сж блажены, защото гледатъ; и уши-тѣ ви, защото чуіжтъ. Защото истинж ви казувамъ, че[л] многозина пророци и праведници пожелахж да видятъ което *вы* виждате, и не видѣхж, и да чуіжтъ което *вы* чуете, и не чухж.

[м]Вы прочее чуйте притчж-тж на сѣятель-тъ. На всякого, който слуша [н]слово-то на царство-то и не го разумѣва, идува лукавый-тъ, и грабнува посѣяно-то въ сърдце-то му; той е посѣяно-то край пжть-тъ.

7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

д Бит. 26; 12.
е Гл. 11; 15. Марк. 4; 9.
ж Гл. 11; 25. 16; 17. Мар. 4; 11. 1Кор. 2; 10. 1 Іоан. 2; 27.
з Гл. 25; 29. Марк. 4; 25. Лук. 8; 18. 19; 26.
и Иса. 6; 9. Іез. 12; 2. Марк. 4; 12. Лук. 8; 10. Іоан. 12; 40. Дѣя. 28; 26, 27. Рим. 11; 8. 2 Кор. 3; 14, 15.
і Евр. 5; 11.
к Гл. 16; 17. Лук. 10; 23, 24. Іоан. 20; 29.
л Евр. 11; 13. 1 Петр. 1; 10, 11.
м Марк. 4; 14. Лук. 8; 11.
н Гл. 4; 23.

20 А на каменниты-тѣ *мѣста* посѣяно-то, той е, който слуша слово-то, и заскоро 21 [о]съ радость го пріима; Корень обаче въ себе си нѣма, но е привременно; и когато настане скърбь или гоненіе за слово-то, 22 той часъ ся [п]съблазнява. [р]А въ трьніе-тѣ посѣяно-то, той е, който слуша слово-то, и грыжи-тѣ на тойзи вѣкъ, и измамата на богатство-то заглушава слово-то, и 23 бесплодно бива. А посѣяно-то на добрѫ-тѫ землѭ, той е, който слуша слово-то и *го* разумѣва, който и дава плодъ, и прави, единъ сто, другъ шестдесеть, а другъ тридесеть.

24 Другѫ притчѫ имъ прѣдложи и казуваше: Уподоби ся царство-то небесно на человѣкъ, който посѣя добро сѣме на ни- 25 вѫ-тѫ си. Но като спѣхѫ человѣци-тѣ, дойде непріятель-тъ му и посѣя плѣвелы 26 между пшеницѫ-тѫ, и си отиде. И когато изникнѫ трѣва-та и стори плодъ, тогазь ся 27 появихѫ и плѣвелы-тѣ. А слугы-тѣ на домакынъ-тъ дойдохѫ, и казахѫ му: Господине, не посѣя ли добро сѣме на нивѫ-тѫ си: но отъ кѫдѣ сѫ ся зѣли плѣвелы-тѣ? 28 А той имъ рече: Враждебникъ человѣкъ е направилъ това. А слугы-тѣ му рекохѫ: Ищешь ли прочее да идемъ да гы оплѣ- 29 вимъ? А той рече: Не: да не бы като плѣвите плѣвелы-тѣ да исторгнете купно 30 съ тѣхъ и пшеницѫ-тѫ. Оставѣте да растѫтъ наедно и двѣ-тѣ до жьтвѫ; и въ врѣме-то на жьтвѫ-тѫ ще рекѫ на жьтвари-тѣ: Съберѣте първомъ плѣвелы-тѣ, и вържѣте гы на снопове за изгаряніе, [с]а пшеницѫ-тѫ съберѣте въ житницѫ-тѫ ми.

31 Другѫ притчѫ имъ прѣдложи и каза:

[о] Иса. 58; 2. Іяз. 33; 31, 32. Іоан. 5; 35

[п] Гл. 11; 6. 2 Тим. 1; 15.

[р] Іер. 4; 3. Гл. 19; 23. Мар. 10; 23. Лук. 18; 24. 1 Тим. 6; 9. 2 Тим. 4; 10.

[с] Гл. 3; 12.

т Иса. 2; 2. 3. Мих. 4; 1. Марк. 4; 30, и друг. Лук. 13; 18, 19.

у Лук. 13; 20, и друг.

ф Марк. 4; 33, 34.

х Псал. 78; 2.
ц Рим. 16; 25, 26. 1 Кор. 2; 7. Ефес. 5; 9. Кол. 1; 26.

ч Гл. 24; 14. 28; 19. Мар. 16; 15, 20. Лук. 24; 47 Рим. 10; 18. Кол. 1; 6.
ш Быт. 3; 15. Іоан. 8; 44. Дѣян. 13; 10. 1 Іоан. 3; 8.
щ Іоил. 3; 13. Откр. 14; 15.

ъ Гл. 18; 7. 2 Петр. 2; 1, 2.
ы Гл. 3; 12. Откр 19; 20. 20; 10.
ь Гл. 8; 12. Ст. 50.
ѣ Дан. 12; 3. 1 Кор. 15; 42, 43.

[т]Подобно е царство небесно на зърно синапово, което зѣ человѣкъ и посѣя *го* на нивж-тж си; 32 Което наистинж е по малко отъ всичкы-тѣ сѣмена; но кога порасте, най голѣмо е отъ вси-тѣ злакове, и станува дьрво, така що идѫтъ птицы-тѣ небесны и привитаватъ въ вѣтвы-тѣ му.

33 [у]Другж притчж имъ каза: Подобно е царство небесно на квасъ, който като го зѣ женж скры го въ три мѣры брашно, доклѣ вкыснж всичко-то. 34 [ф]Всичко това исказа Іисусъ съ притчы на народа, и безъ притчы не имъ говоряше. 35 За да ся испълни речено-то отъ пророка, който казува: [х]Ще отворьж въ притчы уста-та си; [ц]ще изрекж скрыто-то отъ създаніе міра.

36 Тогази Іисусъ остави народъ-тъ и дойде въ кжщи. И пристжпихж при него ученици-тѣ му и казувахж: Истълкувай ни притчж-тж за плѣвелы-тѣ на нивж-тж. 37 А той отговори и каза имъ: Сѣятель-тъ на добро-то сѣме е Сынъ человѣческый; 38 [ч]Нива-та е свѣтъ-тъ; добро-то сѣме, тѣ сж сынове-тѣ на царство-то; [ш]а плѣвелы-тѣ сж сынове-тѣ на лукаваго. 39 Враждебникъ-тъ, който гы посѣя, діаволъ-тъ е; [щ]жьтва-та е скончаніе-то на вѣка; а жьтвари-тѣ сж ангели-тѣ. 40 И тъй, както събиратъ плѣвелы-тѣ и гы изгарятъ въ огнь-тъ, така ще бжде въ скончаніе-то на този вѣкъ. 41 Ще проводи Сынъ человѣческый ангелы тѣ си, и [ъ]ще съберѫтъ отъ царство-то негово вси-тѣ съблазни, и оныя които правятъ беззаконіе; 42 [ы]И ще гы хвърлятъ въ пещь-тж огненж; [ь]тамъ ще бжде плачъ и скрьцаніе съсъ зжбы. 43 [ѣ]Тогази праведни-тѣ ще просвѣтнжтъ както слънце-то, въ царство-то на Отца си.

[ю]Който има уши да слуша нека слуша.

44 Пакъ е подобно царство небесно на имание скрыто въ нивѫ, което като го намѣри человѣкъ скры го, и отъ радость-тѫ си отхожда [л]и продава все що има, [ж]и купува онѭзи нивѫ.

45 Пакъ е подобно царство небесно на человѣкъ търговецъ, който търсяше добры 46 бисеріе; Който като намѣри единъ [ѭ]многоцѣненъ бисеръ, отиде и продаде все що имаше, и купи го.

47 Пакъ е подобно царство небесно на неводъ, който бы хвърленъ въ море-то [а]и събра отъ всякакъвъ видъ *рыбы*; 48 Който като ся напълни, извадихѫ го на брѣгъ-тъ, и сѣднахѫ та прибрахѫ добры-тѣ въ сѫдове, а лошы-тѣ исхвърлихѫ вънъ. 49 Така ще бѫде въ скончаніе-то на вѣка; ще излѣзѫтъ ангели-тѣ, [б]и ще отлѫчатъ лукавы тѣ изъ между праведны-тѣ, 50 [в]И ще гы хвърлятъ въ пещь-тѫ огненнѫ; тамъ ще бѫде плачъ и скърцаніе съсъ зѫбы.

51 Казува имъ Іисусъ: Разумѣхте ли всичко това? Казуватъ му: Ей, Господи. 52 А той имъ *пакъ* рече: За това всякой книжникъ, който ся е училъ за царство небесно, подобенъ е на человѣкъ домовитъ който изважда изъ съкровище-то си [г]ново и ветхо.

53 И когато свърши Іисусъ тѣзи притчы, 54 тръгнѫ си отъ тамъ. И [д]като дойде въ отечество-то си, учаше гы въ съборище то имъ, така що чудяхѫ ся тѣ и думахѫ: Отъ кѫдѣ на тогози тая прѣмудрость и тѣзи силы. 55 [е]Не е ли той сынъ-тъ на дърводѣлецъ-тъ? Майка му не ся ли казва Маріамъ, и [жс]братія-та му [з]Іаковъ и Іосій и Симонъ 56 и Іуда? И сестры-тѣ му не сѫ ли всичкы-

---

ю Ст. 9.
л Фил. 3; 7, 8.
ж Иса. 55; 1. Откр. 3; 18.
ѭ Прит. 2; 4. 3; 14, 15. 8; 10, 19.
а Гл. 22; 10.
б Гл. 25; 32.
в Ст. 42.
г Пѣсн. 7; 13.
д Гл. 2; 23. Марк. 6; 1. Лук. 4; 16, 23.
е Иса 49; 7. Марк. 6; 3. Лук. 3; 23. Іоан. 6; 42.
жс Гл. 12; 46.
з Марк. 15; 40.

и Гл. 11; 6. Марк. 6; 3, 4.
і Лук. 4; 24. Іоан. 4; 44.
к Марк. 6; 5, 6.

тѣ при насъ? Отъ кѫдѣ прочее на тогози всичко това? И [и]съблазнявахѫ ся въ него. 57 А Іисусъ имъ рече; [і]Нѣма пророкъ безъ почесть, освѣнь въ отечество-то си и въ домъ-тъ си. И [к]не стори тамо много силы 58 заради невѣрство-то имъ.

ГЛАВА 14.

а Марк. 6; 14. Лук. 9; 7.
б Марк. 6; 17. Лук. 3; 19, 20.
в Лев. 18; 16 20; 21.
г Гл. 21; 26. Лук. 20; 6.

По онова врѣме [а]чу Иродъ четвьровластникъ слухъ-тъ Іисусовъ, И рече на слугы-тѣ си: Тойзи е Іоаннъ Крьститель; той е въскрьснѫлъ отъ мьртвы-тѣ, и за това дѣйствуватъ силы-тѣ чрѣзъ него. Защото [б]Иродъ като хвати Іоанна, вьрза го, и тури *го* въ тьмницѫ, заради Иродіадѫ женѫ-тѫ на брата си Филиппа. Защото Іоаннъ му казуваше: [в]не ти е простено да имашь неіѭ. И искаше да го убіе, но убоя ся отъ народъ-тъ; [г]защото го имахѫ като пророкъ. И когато празднувахѫ въ день-тъ на рождество-то Иродово, дъщеря-та иродіадина игра на срѣдъ, и угоди на Ирода. За това съ клѣтва ся врече да й даде каквото бы му поискала. А тя наглаcена отъ майкѫ си: Дай ми, казува, тука на блюдо главѫ-тѫ на Іоанна Крьстителя, и оскърби ся царь-тъ, но зарадь клѣтвѫ-тѫ и зарадь сѣдящы-тѣ съ него заедно повелѣ да *й* ся даде. И проводи та посѣче Іоанна въ тьмницѫ-тѫ. И донесохѫ главѫ-тѫ му на блюдо и дадохѫ іѭ на момиче-то; и занесе *іѭ* на майкѫ си. А ученици-тѣ му дойдохѫ та дигнѫхѫ тѣло-то, и го погребохѫ, и дойдохѫ та казахѫ на Іисуса. (1–12)

д Гл. 10; 23. 12; 15. Мар. 6; 32. Лук. 9; 10. Іоан. 6; 1, 2.

И [д]като чу *това* Іисусъ, отиде отъ тамъ 13 съ ладіѭ въ пусто мѣсто самичъкъ; и като разбра народъ-тъ, отидохѫ слѣдъ не-

14 го пѣши отъ градове-тѣ. И като излѣзе Іисусъ, видѣ народъ много, [е]и смили ся за тѣхъ, и исцѣли болны-тѣ имъ.

15 [ж]А като станѫ вечерь дойдохѫ ученици-тѣ му и рекохѫ: Пусто е мѣсто-то, и врѣме-то вече минѫ; распустни народъ-тъ, да идѫтъ по села-та да си купятъ за яденіе. 16 А Іисусъ имъ рече: Не имъ трѣба да идѫтъ; дайте имъ вы да ядѫтъ. 17 А тѣ му казуватъ: Нѣмамы тука освѣнь петь хлѣба и двѣ рыбы. 18 А той рече: Донесѣте ми гы тука. 19 И като повелѣ на народъ-тъ да насѣдятъ на трѣвѫ-тѫ, зѣ петь-тѣ хлѣба и двѣ-тѣ рыбы, погледнѫ на небе-то, и [з]благослови; и като прѣломи даде хлѣбове-тѣ на ученицы-тѣ, а ученици-тѣ на народъ-тъ. 20 И ядохѫ всичкы, и насытихѫ ся; и дигнѫхѫ изостанѫло-то отъ укрухы-тѣ, дванадесеть коша пълны. 21 А онѣзи които ядохѫ бѣхѫ до петь хыляды мѫжіе, освѣнь жены и дѣца.

22 И тозь часъ припуди Іисусъ ученицы-тѣ си да влѣзѫтъ въ ладіѭ-тѫ, и да идѫтъ прѣди него отвѫдь, доклѣ распустне народъ-тъ. 23 И [и]като распустнѫ народъ-тъ, възлѣзе на горѫ-тѫ на самѣ да ся помоли. 24 И [і]като станѫ късно тамъ бѣ самичъкъ. А ладія-та бѣ вече въ срѣдъ море-то, обуреваема отъ вълны-тѣ; защото вѣтръ-тъ бѣ противенъ. 25 А въ четвъртѫ-тѫ стражѫ на нощь-тѫ Іисусъ отидѣ кѫдѣ тѣхъ, и вървѣше по море-то. 26 И като го видѣхѫ ученици-тѣ че върви [к]по море-то, смутихѫ ся и думахѫ че е вѣда, и отъ страхъ извыкахѫ. 27 Тозь часъ Іисусъ имъ проговори и каза: Дързайте; азъ сьмь; не бойте ся. 28 Отговори Петръ и рече му: Господи, ако

[е] Гл. 9; 36. Марк. 6; 34.
[ж] Марк. 6; 35. Лук. 9; 12. Іоан. 6; 5.
[з] Гл. 15; 36.
[и] Марк. 6; 46.
[і] Іоан. 6; 16.
[к] Іов. 9; 8.

си ти, повели ми да дойдѫ при тебе по водѫ-тѫ. А той рече: Дойди. И като слѣзе отъ ладіѭ-тѫ Петръ, вървѣше по водѫ-тѫ да дойде при Іисуса. Но понеже виждаше вѣтръ-тъ силенъ, уплаши ся, и като начнѫ да потънува, извыка и каза: Господи! избави мя. И тутакси Іисусъ прострѣ рѫкѫ, улови го, и каза му: Маловѣре; защо си ся усумнѣлъ? И отъ какъ влѣзохѫ въ ладіѭ-тѫ, тихнѫ вѣтръ-тъ. А които бѣхѫ въ ладіѭ-тѫ дойдохѫ та му ся поклонихѫ и думахѫ: Наистинѫ [л]Сынъ Божій си. 29 30 31 32 33

И [м]прѣминѫхѫ та дойдохѫ въ землѭ-тѫ Геннисаретскѫ. И щомъ го познахѫ тамошни-тѣ человѣци, распроводихѫ по всичкѫ-тѫ онѫзи околность, и доведохѫ при него всичкы-тѣ болны; И моляхѫ го да ся допрѫтъ само до полы-тѣ на дрехы-тѣ му; [н]и колкото ся допрѣхѫ оздравѣхѫ. 34 35 36

[л] Псал. 2; 7. Гл. 16; 16. 26; 63. Мар. 1; 1. Лук. 4: 41. Іоан. 1; 50. 6; 69. 11; 27. Дуян. 8; 37. Рим. 1; 4.

[м] Марк. 6; 53.

[н] Гл. 9; 20. Марк. 5; 10. Лук. 6; 19. Дѣян. 19; 12.

ГЛАВА 15.

Тогазь [а]пристѫпихѫ при Іисуса Іерусалимскы-тѣ книжници и Фарисеи, и казувахѫ: [б]Защо твои-тѣ ученици прѣстѫпуватъ [в]прѣданіе-то на стары-тѣ? Понеже не си мыѭтъ рѫцѣ-тѣ, кога ядѫтъ хлѣбъ. А той отвѣща и рече имъ: Защо и вы заради ваше-то прѣданіе прѣстѫпувате Божіѭ-тѫ заповѣдь? Защото Богъ заповѣда и каза: [г]"Почитай бащѫ си и майкѫ си;" и, [д]"Който злослови бащѫ или майкѫ, непрѣмѣнно да ся умъртви." Но вы казувате: Който рече на бащѫ или на майкѫ: [е]Даръ е каквото бы да ся ползувашь отъ мене, *доста е*, той може и да не почита бащѫ си или майкѫ си. И развалихте Божіѭ-тѫ за- 1 2 3 4 5 6

[а] Марк. 7; 1.

[б] Марк. 7; 5.

[в] Кол. 2; 8.

[г] Исх. 20; 12. Лев. 16; 3. Втор. 5; 16. Прит. 23; 22. Ефес. 6; 2.

[д] Исх. 21; 17. Лев. 20; 9. Втор. 27; 16. Прит. 20; 20. 30; 17.

[е] Марк. 7; 11, 12.

7 повѣдь за ваше-то прѣданіе. ^жЛицемѣри! добрѣ пророкува Исаія за васъ и казува:
8 ^зТѣзи людіе приближаватъ при мене съ уста-та си, и съ устны-тѣ си мя почитатъ. а сърдце-то имъ далечь отстои отъ мене.
9 Но напраздно мя почитатъ, ^икато учатъ ученія заповѣди человѣчески.
10 ^іИ като призова народъ-тъ, рече имъ:
11 Слушайте и разумѣйте: ^кНе осквърнява человѣка което влѣзува въ уста, но което излѣзува изъ уста, то осквърнява человѣка.
12 Тогази пристѫпихѫ ученици-тѣ му и рекохѫ му: Знаешь ли че Фарисеи-тѣ ка-
13 то чухѫ тѫзи думѫ соблазнихѫ ся? А той отговори и каза: ^лВсяко растеніе, което не е насадилъ Отецъ мой небесный, ще ся
14 искорени. Оставѣте гы: ^мтѣ сѫ слѣпи водители на слѣпы; а слѣпецъ слѣпца ако води, и двама-та ще паднѫтъ въ ямѫ-тѫ.
15 ^нОтговори Петръ и рече му: Истълкувай ни
16 тѫзи притчѫ. А Іисусъ *имъ* рече: ^оОще ли
17 сте и вы безъ разумъ? Не разумѣвате ли още, че ^пвсе що влѣзува въ уста-та смѣстя ся въ търбухъ-тъ, и въ заходъ-тъ ся
18 исхвърля? ^рА което излѣзува изъ уста-та, излѣзува изъ сърдце-то, и то осквърнява
19 человѣка. ^сЗащото отъ сърдце-то излѣзуватъ помысли лукави, убійства, прѣлюбодѣйства, блудства, кражбы, лъжливы сви-
20 дѣтелства, хулы. Тѣзи нѣща сѫ, които осквърнява человѣка; а да яде нѣкой съ немыты рѫцѣ не осквърнява человѣка.
21 ^тИ като излѣзе отъ тамъ Іисусъ, отиде
22 кѫдѣ Тирскы-тѣ и Сидонскы-тѣ страны. И ето жена Хананейка, която бѣ излѣзла отъ онѣзи прѣдѣлы, извыка му и казуваше: По-

ж Мар. 7; 6.
з Иса. 29; 13. Іез. 33; 31.
и Иса. 29; 13. Кол. 2; 18 до 22. Тит. 1; 14.
і Марк. 7; 14.
к Дѣян. 10; 15. Рим. 14; 14, 17, 20. 1 Тим. 4; 4. Тит. 1; 15.
л Іоан. 15; 2. 1 Кор. 3; 12, и друг.
м Иса. 9; 16. Мал. 2; 8. Гл. 23; 16. Лук. 6; 39.
н Марк. 7; 17.
о Гл. 16; 9. Марк. 7; 18.
п 1 Кор. 6; 13.
р Іак. 3; 6.
с Быт. 6; 5. 8; 21. Прит. 6; 14. Іер. 17; 9. Мар. 7; 21.
т Марк. 7; 24.

милуй мя, Господи, Сыне Давидовъ, дъщеря ми злѣ страда отъ бѣсъ. 23 А той ни рѣчь не ѝ отговори: и дойдохѫ ученици-тѣ му, та му ся моляхѫ и казувахѫ: Отпустни іѭ, защото выка слѣдъ насъ. 24 А той отговори и рече: [у]Не сьмь проводенъ, освѣнь до погынѫлы-тѣ овцы отъ Израилевый домъ. 25 А тя дойде, та му ся кланяше и казуваше: Господи, помогни ми. 26 А той отвѣща и рече: Не е добро да земе нѣкой хлѣбъ-тъ отъ дѣца-та и да го хвьрли [ф]на псета-та. 27 А тя рече: Ей, Господи: но и псета-та ядѫтъ отъ трошицы-тѣ що падатъ отъ трьпезѫ-тѫ на господари-тѣ имъ. 28 Тогази отговори Іисусъ и рече ѝ: О жено, голѣма е твоя-та вѣра; нека ти бѫде както ищешь. И оздравѣ дъщеря ѝ отъ онзи часъ.

29 И [х]като прѣминѫ Іисусъ отъ тамо, дойде [ц]при море-то Галилейско; и възлѣзе на горѫ-тѫ, и сѣдяше тамо. 30 И [ч]дойде при него народъ много, които имахѫ съсъ себе си хромы, слѣпы, нѣмы, клосны и другы много; и подмѣтнахѫ гы прѣдъ нозѣ-тѣ Іисусовы, и гы исцѣли. 31 Така що народъ-тъ ся чудяше, като гледаше нѣмы да говорятъ, клосны оздравены, хромы да ходятъ, и слѣпы да гледатъ; и прославихѫ Бога Израилева.

32 [ш]А Іисусъ призова ученицы-тѣ си и рече: Жаль ми е за народъ-тъ, защото три дни вече сѣдятъ при мене, и нѣматъ какво да ядѫтъ; а да гы распустнѫ гладны не щѫ, да не бы да прѣмалнѣіѫтъ по пѫтьтъ. 33 [щ]И казуватъ му ученици-тѣ му: Отъ дѣ у насъ въ пустыніѫ-тѫ толкози хлѣбове, щото да насытимъ толкозь народъ? 34 И казува имъ Іисусъ: Колко хлѣбове имате? А тѣ рекохѫ: Седмь, и малко рыбицы. 35 И

у Гл. 10; 5, 6. Дѣян. 3; 25, 26. 13; 46. Рим. 15; 8.

ф Глав. 7; 6. Фил. 3; 2.

х Марк. 7; 31.
ц Гл. 4; 18.
ч Иса. 35; 5, 6. Гл. 11; 5. Лук. 7; 22.

ш Марк: 8; 1.

щ 4 Цар. 4; 43.

повелѣ на народъ-тъ да насѣдятъ на зе
36 мѭ-тѫ. [з]И като зѣ седмь-тѣ хлѣба и рыбы-тѣ, [и]и благодари, прѣломи, и даде на ученицы-тѣ си, а ученици-тѣ на народъ-
37 тъ. И ядохѫ всичкы и насытихѫ ся: и дигнѫхѫ изостанѫло-то отъ укрухы-тѣ седмь
38 кошницы пълны. А онѣзи които ядохѫ бѣхѫ четыри тысящи мѫжіе, освѣнь жены и
39 дѣца. [ь]А като распустнѫ народъ-тъ, влѣзе въ ладіѭ-тѫ, и дойде въ прѣдѣлы-тѣ Магдалинскы.

з Гл. 14; 19.
ы 1 Цар. 9; 13. Лук. 22; 19.
ь Марк. 8; 10.

ГЛАВА 16.

1 И [а]дойдохѫ Фарисеи-тѣ и Саддукеи-тѣ при *него*, и за да го искушаватъ, поискахѫ му да имъ покаже знаменіе отъ небе-
2 то. А той отговори и рече имъ: Кога стане вечеръ, думате: Хубаво ще е врѣме-
3 то; защото небе-то ся червенѣе. И сутринѫ: Днесь ще вали; защото небе-то ся червенѣе намрѫщено. Лицемѣри! лице-то на небе-то знаете да распознавате, а знаменія-та на врѣмена-та не можете ли?
4 [б]Родъ лукавъ и прѣлюбодѣинъ знаменіе ище, и знаменіе нѣма да му ся даде, освѣнь знаменіе-то на пророка Іонѫ. И остави гы и си отиде.

5 И [в]когато отидохѫ ученици-тѣ му от-
6 вѫдь, забравихѫ да земѫтъ хлѣбъ. А Іисусъ имъ рече: [г]Гледайте и пазѣте ся отъ квасъ-тъ на Фарисеи-тѣ и Саддукеи-тѣ.
7 И тѣ размысляхѫ въ себе си, и думахѫ:
8 *Това е* защото хлѣбъ не смы зѣли. А Іисусъ разумѣ, и рече имъ: защо размыслявте въ себе си, маловѣри, за хлѣбъ че не
9 сте зѣли? [д]Още не разумѣвате ли, и не помните ли петь-тѣ хлѣба на петь-тѣ ты-

а Гл. 12; 38. Марк. 8; 11. Лук. 11; 16. 12; 54, 55, 56. 1 Кор. 1; 22.
б Гл. 12; 39.
в Марк. 8; 14.
г Лук. 12; 1.
д Гл. 14; 17. Іоан. 6; 9.

сящы, и колко коша зѣхте? [е]Нито седмь- 10 тѣ хлѣба но четыря-тѣ тысящы, и колко кошницы зѣхте? Какъ не разумѣвате че 11 не за хлѣбъ ви казахъ, да ся пазите отъ квасъ-тъ Фарисейскый и Саддукейскый? Тогазь разумѣхѫ че не рече да ся пазятъ 12 отъ квасъ-тъ хлѣбенъ, но отъ ученіе-то Фарисейско и Саддукейско.

И когато дойде Іисусъ въ странѫ-тѫ 13 на Кесаріѭ Филипповѫ, пыташе ученицы-тѣ си, и казуваше: [ж]Мене, Сына человѣческаго, кого мя казуватъ человѣци-тѣ че сьмь? А тѣ рекохѫ: Едни *че си* Іоаннъ 14 Крьститель; другы Илія; а другы Іеремія или единъ отъ пророцы-тѣ. Казува имъ: 15 Но вы, кого мя казувате че сьмь? И от- 16 вѣща Симонъ Петръ и рече: [и]Ты си Христосъ, Сынъ на Бога живаго. И отговори 17 Іисусъ и рече му: Блаженъ си, Симоне, сыне Іонинъ, [і]защото плъть и кръвъ не ти сѫ открыли това, [к]но Отецъ мой който е на небеса. Пакъ и азъ ти казувамъ, че [л]ты 18 си Петръ, и [м]на тойзи камькъ ще съзидѫ моѭ-тѫ церквѫ; [н]и врата та адовы не ще й одолѣѭтъ. И [о]ще ти дамъ ключеве-тѣ 19 на царство небесно; и каквото вържешь на земѭ-тѫ, ще бѫде вързано на небеса; и каквото развържешь на земѭ-тѫ, ще бѫде развързано на небеса. [п]Тогазь заръча 20 на ученицы-тѣ си, да не казуватъ никому, че той е [Іисусъ] Христосъ.

Отъ тогази начнѫ Іисусъ [р]да показува 21 на ученицы-тѣ си че трѣба да иде въ Іерусалимъ, и да пострада много отъ старѣйшины-тѣ и първосвященницы-тѣ и книжницы-тѣ, и да бѫде убитъ, и въ третій день да въскрьсне. И Петръ го зѣ на странѫ и 22

[е] Гл. 15; 34.
[ж] Марк. 8; 27. Лук. 9; 18.
[з] Гл. 14; 2. Лук. 9; 7, 8, 9.
[и] Гл. 14; 33. Марк. 8; 29. Лук. 9; 20. Іоан. 6; 69. 11; 27. Дѣя. 8; 37. 9; 20. Евр. 1; 2, 5. 1 Іоан. 4; 15. 5; 5.
[і] Ефес. 2; 8.
[к] 1 Кор. 2; 10. Гал. 1; 16.
[л] Іоан. 1; 43.
[м] Ефес. 2; 20. Откр. 21; 14.
[н] Іов 38; 17. Псал. 9; 13. 107; 18. Иса. 38; 10.
[о] Гл. 18; 18. Іоан. 20; 23.
[п] Гл. 17; 9. Марк. 8; 30. Лук. 9; 21
[р] Гл. 20; 17. Марк. 8; 31. 9; 31. 10; 33. Лук. 9; 22. 18; 31. 24; 6, 7.

начнѫ да му запрѣщава, и да казува: Смили ся за себе си, Господи, нѣма да ти 23 бѫде това. А той ся обърнѫ и рече на Петра: Махни ся отъ прѣдъ мене, [с]сатано, [т]соблазнь ми си; защото не мыслишь за това, което е Божіе, но което е человѣческо.

24 [у]Тогази Іисусъ рече на ученицы-тѣ си: Ако ище нѣкой да дойде слѣдъ мене, нека ся отрече отъ себе си, и нека дигне 25 крьстъ-тъ си и нека мя слѣдува. Защото [ф]който ище да спасе животъ-тъ си, ще го изгуби; и който изгуби животъ-тъ си заради мене, 26 ще го намѣри. Понеже какво ся ползува человѣкъ, ако всичкый-тъ свѣтъ спечали, а душѫ-тѫ си отщетй? Или [х]какво ще даде человѣкъ за размѣнѫ на ду- 27 шѫ-тѫ си? Защото [ц]Сынъ человѣческый ще дойде въ славѫ-тѫ на Отца си [ч]съсъ свои-тѣ ангелы; [ш]и тогази ще отдаде 28 всякому според дѣла-та му. Истинѫ ви казувамъ: [щ]Има нѣкои отъ стоящы-тѣ тука които нѣма да вкусятъ смьрть, доклѣ не видятъ Сына человѣческаго че иде въ царство-то си.

с 2 Цар. 19; 22.
т Рим. 8; 7.
у Гл. 10; 38. Марк. 8; 34. Лук. 9; 23. 14; 27. Дѣян. 14; 22. 1 Сол. 3; 3. 2 Тим. 3; 12.
ф Лук. 17; 33. Іоан. 12; 25.
х Псал. 49; 7, 8.
ц Гл. 26; 64. Марк. 8; 38. Лук. 9; 26:
ч Дан 7; 10. Зах. 14; 5. Гл. 25; 31. Іуд. 14.
ш Іов. 34; 11. Псал. 62; 12. Прит. 24; 12. Іер. 17; 10. 32; 19. Рим. 2; 6. 1 Кор. 3; 8. 2 Кор. 5; 10. 1 Пет. 1; 17. Откр. 2; 23. 22; 12.
щ Марк. 9; 1. Лук. 9; 27.

ГЛАВА 17.

1 И [а]слѣдъ шесть дни зѣ Іисусъ Петра, и Іакова и Іоанна брата му и възведе гы на 2 горѫ высокѫ на самѣ, И прѣобрази ся прѣдъ тѣхъ; и свѣтнѫ лице-то му като слънце, а дрехы-тѣ му станѫхѫ бѣлы като 3 свѣтлинѫ-тѫ. И ето, явихѫ имъ ся Моисей 4 и Илія че ся разговаряхѫ съ него. И отговори Петръ, и рече Іисусу: Господи, добро е да смы тука; ако щешь, нека направимъ тука три шатры, за тебе единѫ, за Моисея

а Марк. 9; 2. Лук. 9; 28.

б 2 Петр. 1; 17.
в Гл. 3; 17. Марк. 1; 11. Лук. 3; 22.
г Иса. 42; 1.
д Втор. 18; 15, 19. Дѣян. 3; 22, 23.
е 2 Петр. 1; 18.
ж Дан. 8; 18. 9; 21. 10; 10, 18.
з Гл. 16; 20. Марк. 8; 30. 9; 9.
и Мал. 4; 5. Гл. 11; 14. Марк. 9; 11.
і Мал. 4; 6. Лук. 1; 16, 17. Дѣян. 3; 21.
к Гл. 11; 14. Марк. 9; 12, 13.
л Гл. 14; 3, 10.
м Гл. 16; 21.
н Гл. 11; 14.
о Марк. 9; 14. Лук. 9; 37.

еднѫ и еднѫ за Илія. [б]И когато той още 5 говоряше, ето, облакъ свѣтлъ гы засѣни; и ето гласъ изъ облакъ-тъ, който казуваше; [в]Тойзи е Сынъ мой възлюбленный, [г]въ когото благоволихъ; [д]слушайте него. [е]И щомъ 6 чухѫ ученици-тѣ, паднѫхѫ на лица-та си, и уплашихѫ ся твърдѣ. И като пристѫпи при 7 тѣхъ Іисусъ, [ж]побута гы, и рече; Станѣте и не бойте ся. И тѣ дигнѫхѫ очи-тѣ си и 8 не видѣхѫ никого освѣнь Іисуса самичъкъ.

И когато слѣзувахѫ отъ горѫ-тѫ, [з]порѫча имъ Іисусъ и рече: Не казувайте никому това видѣніе, доклѣ Сынъ человѣческый не въскрьсне отъ мьртвы-тѣ. И попы- 10 тахѫ го ученици-тѣ му и думахѫ: [и]Но защо казуватъ книжници-тѣ че трѣба първомъ Илія да дойде? А Іисусъ отговори и рече 11 имъ: Истинѫ че първомъ Илія ще дойде, и [і]ще устрои всичко; Но [к]казувамъ ви че 12 Илія вече дойде, и не го познахѫ, но [л]сторихѫ съ него каквото щѣхѫ; така и [м]Сынъ человѣческый ще пострада отъ тѣхъ. [н]То- 13 гази рязумѣхѫ ученици-тѣ че за Іоанна Крьстителя имъ рече.

[о]И когато дойдохѫ при народъ-тъ, при- 14 стѫпи до него человѣкъ нѣкой, та колѣничи прѣдъ него, И казуваше: Господи, помилуй 15 сына ми, защото ся луни, и злѣ страдае; понеже много пѫти пада въ огнь-тъ, и много пѫти въ водѫ-тѫ. И доведохъ го при 16 учениците-тѣ твои, и не можехѫ да го исцѣлятъ. А Іисусъ отвѣща и рече: О роде не- 17 вѣрный и развращенный, до кога ще бѫдѫ съ васъ? до кога ще вы търпіѫ? доведѣте ми го тука. И запрѣти му Іисусъ, та из- 18 лѣзе бѣсъ-тъ изъ него, и оздравѣ момчето отъ онзи часъ. Тогази пристѫпихѫ уче- 19

ници-тѣ при Іисуса на само и рекохѫ: За-
20 що ный не можѣхмы да го изгонимъ? А Іи-
сусъ имъ рече: Заради невѣрство-то ваше.
Защото истинѫ ви казувамъ: [п]Ако да има-
те вѣрѫ колкото зьрно синапово, ще рече-
те на тѫзи горѫ: Прѣмини отъ тука тамъ,
и ще прѣмине, и не ще ви бѫде нищо не-
21 възможно. А тойзи родъ не излѣзва, освѣнь
съ молитвѫ и постъ.

22 И [р]когато ся намѣрувахѫ въ Галилеѭ,
рече имъ Іисусъ: Сынъ человѣческый има
да бѫде прѣдаденъ въ рѫцѣ человѣческы:
23 И ще го убіѭтъ и въ третій день ще въс-
24 крьсне. И много ся наскърбихѫ. А [с]когато
дойдохѫ въ Капернаумъ, пристѫпихѫ при
Петра тѣзи които беряхѫ *дань-тѫ* по двѣ
драхмы *за храмъ-тъ*, и рекохѫ: Вашій
учитель не плаща ли двѣ-тѣ драхмы? Ка-
25 зува *Петръ*: Плаща. И като влѣзе въ кѫ-
щи прѣдвари го Іисусъ та му каза: Какъ
мнишь *ты*, Симоне? Царіе-тѣ на земѭ-тѫ
отъ кои зематъ данъкъ или биръ: отъ свои-
тѣ ли сынове или отъ чужденцы-тѣ? Ка-
26 зува му Петръ: Отъ чужденцы-тѣ. Рече
му Іисусъ: Като е тъй, сынове-тѣ сѫ сво-
27 бодни. Но за да гы не соблазнимъ, иди на
море-то, и хвьрли вѫдицѫ, и пьрвѫ-тѫ
рыбѫ, която ся закачи, измъкни ѭ, и като
растворишь уста-та й, ще намѣришь единъ
статиръ; земи го и дай имъ *го* за мене и
за тебе.

п Гл. 21; 21. Марк. 11; 23. Лук. 17; 6. 1 Кор. 12; 9. 13; 2.

р Гл. 16; 21. 20; 17. Мар. 8; 31. 9; 30, 31. 10; 33. Лук. 9; 22, 44. 18; 31. 24; 6, 7.

с Марк. 9; 33.

ГЛАВА 18.

1 [а]Въ онова врѣме дойдохѫ ученици-тѣ
при Іисуса, и казувахѫ: Кой е най голѣмъ
въ царство небесно? А Іисусъ повыка едно
2 дѣте, та го постави посрѣдъ тѣхъ, И ре-

а Мар. 9; 32. Лук. 9; 46. 22; 24.

че: Истинѫ ви казувамъ, [б]ако ся не обърнете, и бѫдете като дѣца-та, нѣма да влѣзете въ царство небесно. И тъй, [в]който смири себе си като това дѣте, той е най голѣмъ въ царство небесно. И [г]който пріиме едно таквози дѣте въ мое име, мене пріима. [д]А който соблазни едного отъ тѣзи малкы-тѣ, които вѣруватъ въ мене, за него по добрѣ бы было да ся окачѣше на вратъ-тъ му камькъ водениченъ, и да потънѣше въ дълбыни-тѣ на море-то. 3 4 5 6

Горко на свѣтъ-тъ отъ соблазни-тѣ: [е]защото неизбѣжно соблазни-тѣ ще дойдѫтъ; [ж]но горко на оногозь человѣка, чрѣзъ когото соблазнь-та дохожда. И [з]ако тя соблазнява рѫка-та ти или нога-та ти, отсѣчи гы, и хвьрли *гы* отъ себе си; по добрѣ ти е да влѣзешь въ животъ-тъ хромъ или клосенъ, а не съ двѣ рѫцѣ или съ двѣ нозѣ да бѫдешь хвьрленъ въ вѣчный-тъ огнь. И ако тя соблазнява око-то ти, извади го и хвьрли *го* отъ себе си; по добрѣ ти е съ едно око да влѣзешь въ животъ-тъ, а не да имашь двѣ очи и да бѫдешь хвьрленъ въ пькълъ-тъ огненный. 7 8 9

Гледайте, да не прѣзрите едного отъ тѣзи малкы-тѣ; защото ви казувамъ че [и]ангели-тѣ имъ на небеса вынѫгы [і]гледатъ лице-то на Отца моего, който е на небеса. Защото [к]Сынъ человѣческый дойде да спасе погынѫло-то. [л]Какъ ви ся вижда? ако нѣкой си человѣкъ има сто овцы, и ся изгуби една отъ тѣхъ, не оставя ли деветдесеть-тѣ и девеать, и отхожда по горы-тѣ да търси изгубенѫ-тѫ? И ако ся случи да ѭ намѣри, истинѫ ви казувамъ, че ся радува за неѭ повече, нежели за деветдесеть-тѣ и 10 11 12 13

б Псал. 131; 2. Гл. 19; 14. Мар. 10; 14. Лук. 18; 16. 1 Кор. 14; 20. 1 Пе. 2; 2.
в Гл. 20; 27. 23; 11.
г Гл. 10; 42 Лук. 9; 48.
д Мар. 9; 42. Лук. 17; 1, 2.
е Лук. 17; 1. 1 Кор. 11; 19.
ж Гл. 26; 24
з Гл. 5; 29, 30. Мар. 9; 43, 45.
и Псал. 34; 7. Зах. 13; 7. Евр. 1; 14
і Есѳ. 1; 14. Лук. 1; 19.
к Лук. 9; 56. 19; 10. Іоан. 3; 17. 12; 47.
л Лук. 15; 4.

14 деветь не изгубены. Така не е по волѭтѫ на Отца вашего, който е на небеса, да погыне единъ отъ тѣзи малкы-тѣ.

15 [м]А ако ти съгрѣши братъ ти, иди и обличи го между тебе и него самичъкъ; ако 16 тя послуша, [н]спечалилъ си брата си: Но ако тя не послуша, земи съсъ себе си още едного или двама; [о]за да ся подтвьрди всяка дума чрѣзъ уста-та на двама или трима 17 свидѣтели. Ако ли гы не послуша, кажи *това* на церква-та; че ако и церквѫ-тѫ не послуша, [п]нека ти бѫде както язычникъ и мытарь.

18 Истинѫ ви казувамъ, [р]каквото вържете на земѭ-тѫ, врьзано ще бѫде на небе-то; и каквото развържете на земѭ-тѫ, раз- 19 вързано ще бѫде на небе-то. [с]Пакъ ви казувамъ че двама отъ васъ ако ся съгласятъ на земѭ-тѫ за всяко нѣщо, което бы да попросятъ, [т]ще имъ бѫде отъ Отца 20 моего, който е на небеса. Защото дѣто сѫ двама или трима събрани въ мое име. тамъ сьмь *азъ* посрѣдъ тѣхъ.

21 Тогази пристѫпи Петръ при него и рече: Господи, до колко пѫти ако ми съгрѣши братъ ми, да му прощавамъ? [у]до седмь 22 пѫти ли? Казува му Іисусъ: Не ти казувамъ до седмь пѫти, но до седмдесеть пѫ- 23 ти по седмь. За това царство небесно е уподобено на человѣкъ царь, който по- 24 иска да прѣгледа счетъ съсъ слугы-тѣ си. И когато начнѫ да прѣсмѣтнува, докарахѫ му единъ длъжникъ отъ десеть тысящы 25 таланта. И понеже нѣмаше да *гы* плати. повелѣ господарь-тъ му [х]да продадѫтъ него и женѫ му и дѣца-та му, и всичко що 26 имаше, и *длъгъ-тъ* да ся плати. Паднѫ

[м] Лев. 19; 17. Лук. 17; 3.
[н] Іак. 5; 20. 1 Пет. 3; 1.
[о] Втор. 17; 6. 19; 15. Іоан. 8; 17. 2 Кор. 13; 1. Евр. 10; 28.
[п] Рим. 16; 17. 1 Кор. 5; 9. 2 Сол. 3; 6, 14. 2 Іоан. 10.
[р] Гл. 16; 19. Іоан. 20; 23. 1 Кор. 5; 4.
[с] Гл. 5; 24.
[т] 1 Іоан. 3; 22. 5; 14.
[у] Лук. 17; 4.
[ф] Гл. 6; 14. Марк. 11; 25. Кол. 3; 13.
[х] 4 Цар. 4; 1. Неем. 5; 8.

прочее слуга-та, кланяше му ся и думаше: Господи! имай търпѣніе къмъ мене, и ще ти платіѫ всичко. 27 И смили ся господарь-тъ на тогози слугѫ, пуснѫ го и прости му заемъ-тъ. 28 Но щомъ излѣзе тойзи слуга, намѣри едного отъ сослужители-тѣ си, който му бѣ длъженъ сто пѣнязи; улови го та го давяше и казуваше: Плати ми това що *ми* си длъженъ. 29 Паднѫ прочее сослужитель-тъ му на нозѣ-тѣ му, моляше му ся и казуваше: Имай търпѣніе къмъ мене, и всичко ще ти платіѫ. 30 Но той не щѣше, но отиде и затвори го въ тьмницѫ, доклѣ да плати дългъ-тъ. 31 И като видѣхѫ сослужители-тѣ му *това* що станѫ, твърдѣ ся наскърбихѫ; и дойдохѫ та казахѫ на господаря си всичко що станѫ. 32 Тогази го повыка господарь-тъ му, и казува му: Рабе лукавый, всичкый-тъ онзи длъгъ ти простихъ, понеже ми ся примоли; 33 Не трѣбаше ли и ты да помилувашь сослужителя си, както помилувахъ и азъ тебе? 34 И разгнѣви ся господарь-тъ му и прѣдаде го на мучители-тѣ, доклѣ да заплати всичко що му бѣ длъженъ. 35 [ц]Така и Отецъ мой небесный ще стори съ васъ, ако не простите отъ сьрдца-та ваши всякой на брата си прѣгрѣшенія-та му.

ц Прит. 21; 13. Гл. 6; 12. Марк. 11; 26. Іак. 2; 13.

ГЛАВА 19.

1 И [а]когато свърши Іисусъ тѣзи думы, тръгнѫ отъ Галилеѭ, и дойде въ прѣдѣлы-тѣ на Іудеѭ, отвѫдь Іорданъ. 2 И отидохѫ слѣдъ него народъ много; и исцѣли гы тамо.

3 И [б]дойдохѫ при него Фарисеи-тѣ да го искушаватъ, и казувахѫ му: Простено ли е на человѣка да напусне женѫ-тѫ си по

а Марк. 10; 1. Іоан. 10; 40.

б Гл. 12; 13.

4 всякаквѫ причинѫ? А той отвѣща, и рече имъ: Не сте ли чели, че [в]който гы е сътворилъ въ начало, мѫжко и женско гы е
5 сътворилъ? И е реклъ: [г]За това ще остави человѣкъ бащѫ си и майкѫ си, и ще ся прилѣпи къмъ женѫ тѫ си, [д]и ще бѫдѫтъ
6 двама-та въ еднѫ плъть. Така що не сѫ вече двама, но една плъть. И тъй онова което Богъ е съчеталъ, человѣкъ да го не
7 разлѫча. Казуватъ му: [е]Защо прочее Моисей заповѣда да *й* даде писмо разводно, и
8 да ѭ напусне? Казува имъ: Моисей заради жестокосердіе-то ваше дозволилъ ви е да си напущате жены-тѣ; а изъ начало
9 не бѣ така. [ж]И казувамъ ви, че който напусне женѫ-тѫ си, освѣнь за прѣлюбодѣйство, и ся ожени за другѫ, прѣлюбодѣйцъ бива; и който ся ожени за напуснѫтѫ, прѣ-
10 любодѣйцъ бива. Казуватъ му ученици-тѣ му; [з]Ако е таквози задълженіе-то на мѫжъ-тъ къмъ женѫ-тѫ, по добрѣ да ся не
11 жени. А той имъ рече; [и]Не могѫтъ всичкы да пріимѫтъ тѫзи думѫ, но на колкото е
12 дадено. Защото има скопци, които отъ утробѫ-тѫ на майкѫ си така сѫ родени; има пакъ скопци, които сѫ отъ человѣцы-тѣ скопени: [і]а има скопци които сѫ сами себе си скопили, заради царство небесно. Който може да пріеме нека пріеме.

13 [к]Тогази му доведохѫ дѣца, да възложи рѫцѣ на тѣхъ и да ся помоли; а ученици-
14 тѣ запрѣтихѫ имъ. Но Іисусъ рече: Оставѣте дѣца-та, и не гы въспирайте отъ да дойдѫтъ при мене; защото [л]на таквызи е
15 царство-то небесно. И възложи рѫцѣ на тѣхъ, и тръгнѫ отъ тамо.

16 И ето [м]дойде нѣкой си при *него* и ре-

[в] Быт. 1; 27. 5; 2. Мал. 2; 15.
[г] Быт. 2; 24. Марк. 10; 5 до 9. Ефес. 5; 31.
[д] 1 Кор. 6; 16. 7; 2.
[е] Втор. 24; 1. Гл. 5; 31.
[ж] Гл. 5; 32. Марк. 10; 11. Лук. 16; 18. 1 Кор. 7; 10, 11.
[з] Прит. 21; 19.
[и] 1 Кор. 7; 2, 7, 9, 17.
[і] 1 Кор. 7; 32, 34. 9; 5, 15.
[к] Марк, 10; 13. Лук. 18; 15.
[л] Гл. 18; 3.
[м] Мар. 10; 17. Лук. 18: 18.

че му; [н]Учителю благый, какво добро да сторѭ за да имамъ животъ вѣченъ? 17 А той му рече; Защо мя казувашь благъ? Никой не е благъ, тъкмо единъ Богъ. Но ако и-щешь да влѣзешь въ животъ-тъ, упази заповѣди-тѣ. 18 Казува му: Кои? А Іисусъ му рече: Тѣзи: [о]Не убивай; Не прѣлюбодѣйствувай; Не кради; Не свидѣтелствувай на лъжѫ; 19 [п]Почитай бащѫ си и майкѫ си; и [р]Люби ближній-тъ си както себе си. 20 Казува му момъкъ-тъ: Всичко това упа-зихъ отъ младость-тѫ си. Какво ми още не достига? 21 Рече му Іисусъ: Ако ищешь съвършенъ да бѫдешь, [с]иди, продай иманіе-то си, и дай *го* по сиромасы; и ще имашь съкровище на небеса; и дойди та мя послѣдувай. 22 Като чу това слово момъкъ-тъ, отиде си наскърбенъ; защото имаше и-мотъ много.

23 А Іисусъ рече на ученицы-тѣ си; Истинѫ ви казувамъ, че [т]мѫчно ще влѣзе богатъ въ царство небесно. 24 И пакъ ви казувамъ: По лесно е да мине камила прѣзъ иглены уши, а не богатъ да влѣзе въ царство-то Божіе. 25 Като чухѫ ученици-тѣ му, твърдѣ ся удивявахѫ, и думахѫ: Като е тъй, кой може спасенъ да бѫде? 26 А Іисусъ *гы* погледнѫ и рече имъ: У человѣцы-тѣ това е невъзможно, [у]но у Бога всичко е възможно.

27 Тогазь [ф]отговори Петръ и рече му: Ето, [х]ный оставихмы всичко и послѣдовахмы тя; намъ прочее какво ще ни бѫде? 28 А Іисусъ имъ рече: Истинѫ ви казувамъ, че вы които мя послѣдовахте, на второ бытіе, когато сѣдне Сынъ человѣческый на прѣстолъ-тъ на славѫ-тѫ си, [ц]ще да сѣднете

[н] Лук. 10; 25.

[о] Исх. 20; 13 Втор. 5; 17.

[п] Гл. 15; 4.

[р] Лев. 19; 18. Гл. 22; 39. Рим. 13; 9. Гал. 5; 14. Іак. 2; 8.

[с] Гл. 6; 20. Лук. 12; 33. 16; 9. Дѣян. 2; 45. 4; 34, 35. 1 Тим. 6; 18, 19.

[т] Гл. 13; 22. Мар. 10; 24. 1Кор. 1; 26. 1 Тим. 6; 9, 10.

[у] Быт. 18; 14. Іов. 42; 2. Іер. 32; 17. Зах. 8; 6. Лук. 1; 37. 18; 27.

[ф] Мар. 10; 28. Лук. 18; 28.

[х] Втор. 33; 9. Гл. 4; 20. Лук. 5; 11.

[ц] Гл 20; 21. Лук. 22; 28, 29, 30. 1Кор. 6; 2, 3. Отк. 2; 26.

и вы на дванадесеть прѣстола, да сѫдите
29 дванадесеть-тѣ племена Израилевы. И [ч]всякой който е оставилъ кѫщѫ, или братія, или сестры, или бащѫ, или майкѫ, или женѫ, или чада, или нивя заради мое-то име, стократно ще пріеме, и животъ вѣченъ ще
30 наслѣди. [ш]Мнозина обаче първи ще бѫдѫтъ послѣдни, и послѣдни първи.

ч Мар. 10; 29; 30. Лук. 18; 29, 30.

ш Гл. 20; 16. 21; 31, 32. Мар. 10; 31. Лук. 13; 30.

ГЛАВА 20.

1 Защото царство небесно е подобно на человѣкъ домовитъ, който излѣзе щомъ съмнѫ да наеме работницы за лозіе-то си.
2 И като ся погоди съ работницы-тѣ по единъ пѣнязь на день, проводи гы на лозіе-
3 то си. И като излѣзе по три-тѣ часа, видѣ другы че стояхѫ на пазарь-тъ праздни,
4 И тѣмъ рече: Идѣте и вы на лозіе-то, и ка-
5 квото е праведно ще ви дамъ. И тѣ отидохѫ. Пакъ като излѣзе по шесть-тѣ и
6 по деветь-тѣ часа, стори такожде. А около единадесеть-тѣ часа като излѣзе, намѣри другы че стоятъ праздни, и казува имъ: Защо стоите тука цѣлъ день празд-
7 ни? Казуватъ му: Защото никой ны не цѣни. Казува имъ: Идѣте и вы на лозіе-
8 то, и каквото е праведно ще земете. Като станѫ вечеръ, стопанинъ-тъ на лозіе-то казува на настоятель-тъ си: Повыкай работницы-тѣ и плати имъ заплатѫ тѫ като захванешь отъ послѣдни-тѣ до първы-тѣ.
9 И дойдохѫ *цѣнени-тѣ* по единадесеть-тѣ
10 часа, и зѣхѫ по единъ пѣнязь. А като дойдохѫ първи-тѣ, мысляхѫ си че ще земѫтъ
11 повече; но и тѣ зѣхѫ по единъ пѣнязь. И като го зѣхѫ роптяхѫ на стопанинъ-тъ, И
12 казувахѫ: Че тѣзи послѣдни-тѣ единъ часъ

работихѫ, и тѣхъ си направилъ равны съ насъ, които прѣтеглихмы теготѫ-тѫ на день-тъ и пекъ-тъ. 13 А той отговори и рече едному отъ тѣхъ: Пріятелю, не тя обиждамъ; не ся ли погоди съ мене по единъ пѣнязь? 14 Земи си твое-то и иди си; искамъ да дамъ и на тогози послѣдній-тъ както и на тебе. 15 [а]Нѣмамъ ли власть да сторіѭ което щѫ съсъ свое-то си? [б]или око-то ти е лукаво, защото азъ сьмь благъ? 16 [в]Така ще бѫдѫтъ послѣдни-тѣ първи и първи-тѣ послѣдни; [г]защото многина сѫ званни, а малцина избранни.

17 И [д]когато възлѣзуваше Іисусъ въ Іерусалимъ, зѣ въ пѫть-тъ дванадесеть-тѣ ученицы на странѫ, и рече имъ: 18 Ето, [е]възлѣзувамы въ Іерусалимъ, и Сынъ человѣческый ще бѫде прѣдаденъ на първосвященницы-тѣ и книжницы-тѣ, и ще го осѫдятъ на смърть, 19 И [ж]ще го прѣдадѫтъ на язычницы-тѣ да му ся поругаіѫтъ, да го біѭтъ и да го распнѫтъ; и въ третій день ще въскрьсне.

20 [з]Тогазь пристѫпи при него [и]на Зеведеевы-тѣ сынове майка имъ съсъ сынове-тѣ си, та му ся кланяше, и искаше нѣщо отъ него. 21 А той й рече: Какво ищешь? Казува му: Речи [і]да сѣднѫтъ тѣзи двама-та мои сынове, единъ отъ десно, а единъ отъ лѣво до тебе, въ царство-то твое. 22 А Іисусъ отвѣща и рече: Не знаете що искате; можете ли да піете [к]чашѫ-тѫ, коіѫто азъ има да піѭ, и да ся кръстите [л]съ крьщеніе-то, съ което азъ ся крьщавамъ? Казуватъ му: Можемъ. 23 И казува имъ: [м]Моіѫ-тѫ чашѫ ще піете, и съ крьщеніе-то, съ което ся азъ крьщавамъ, ще ся кръстите: а да сѣднете отъ десно и

а Рим. 9; 21.
б Втор. 15; 9, Прит. 23; 6. Гл. 6; 23.
в Гл. 19; 30.
г Гл. 22; 14.
д Марк. 10; 32 Лук. 18; 31. Іоан. 12; 12.
е Гл. 16; 21.
ж Гл. 27; 2. Марк. 15; 1, 16. и друг. Лук. 23; 1. Іоан. 18; 28. и друг. Дѣ. 3; 13.
з Мар. 10; 35.
и Гл. 4; 21.
і Гл. 19; 28.
к Гл. 26; 39, 42. Марк. 14; 36. Лук. 22; 42. Іоан. 18; 11.
л Лук. 12; 50.
м Дѣян. 12; 2. Рим. 8; 17. 2 Кор. 1; 7. Откр. 1; 9.

отъ лѣво до мене [н]не е мое да дамъ, но
24 на които е приготвено отъ Отца ми. [о]И като чухѫ десетима-та, възнегодовахѫ за
25 двама-та братія. А Іисусъ гы призова и рече: Вы знаете че господари-тѣ на народы-тѣ господаруватъ надъ тѣхъ, и голѣмци-тѣ
26 гы владѣѭтъ. [п]Въ васъ обаче не ще така да бѫде; [р]но който ище да бѫде голѣмецъ
27 между васъ, нека бѫде слуга вамъ; [с]И който ище да бѫде първъ между васъ, нека
28 ви бѫде рабъ; [т]Както Сынъ человѣческый не дойде [у]да му послужатъ, но [ф]да послужи, и [х]да даде животъ-тъ си откупъ [ц]за множина.

29 И [ч]като излѣзувахѫ тѣ отъ Іерихонъ, по-
30 слѣдовахѫ го народъ много. И ето, [ш]двама слѣпци които сѣдѣхѫ по край пѫть-тъ, като чухѫ че Іисусъ минува, извыкахѫ и казувахѫ: Помилуй ны, Господи, Сыне Да-
31 видовъ. А народъ-тъ имъ запрѣтяваше да млъкнѫтъ; но тѣ по силно выкахѫ и казувахѫ: Помилуй ны, Господи, Сыне Дави-
32 довъ. И спрѣ ся Іисусъ та гы повыка и
33 рече: Какво искате да ви сторѭ? Казуватъ му: Господи, да ся отворятъ очи-тѣ
34 ни. А Іисусъ ся смили и прикоснѫ ся до очи-тѣ имъ; и тутакси прогледахѫ очи-тѣ имъ, и тръгнѫхѫ подирѣ му.

[н] Гл. 25; 34.
[о] Марк. 10; 41. Лук. 22; 24, 25.
[п] 1 Петр. 5; 3.
[р] Гл. 23; 11. Марк. 9; 35. 10; 43.
[с] Гл. 18; 4.
[т] Іоан. 13; 4.
[у] Фил. 2; 7.
[ф] Лук. 22; 27. Іоан. 13; 14.
[х] Иса. 53; 10, 11. Дан. 9; 24, 26. Іоан. 11; 51, 52. 1 Тим. 2; 6. Тит. 2; 14. 1 Петр. 1; 19;
[ц] Гл. 26; 28. Рим. 5; 15, 19. Евр. 9; 28.
[ч] Марк. 10; 46. Лук. 18; 35.
[ш] Гл. 9; 27.

ГЛАВА 21.

1 И [а]когато наближихѫ къмъ Іерусалимъ, и дойдохѫ въ Виѳфагіѭ [б]къмъ Елеонскѫ-тѫ горѫ, тогази Іисусъ проводи двама учени-
2 цы, И каза имъ: Идѣте въ село-то, което е на срещѫ ви; и тутакси ще намѣрите ослицѫ върfound ванѫ и ждрѣбе съ неѭ; отвър-
3 жѣте и доведѣте ми *гы*. И ако ви каже нѣ-

[а] Марк. 11; 1. Лук. 18; 29.
[б] Зах. 14; 4.

кой нѣщо, ще речете, че на Господа трѣбуватъ; и тутакси ще гы проводи. 4 А всичко това бы, за да ся сбѫде реченно-то чрѣзъ пророка що казува: 5 [в]Речѣте на Сіоновѫ-тѫ дъщерѭ: "Ето Царь-тъ твой иде къмъ тебе, кротъкъ и възсѣднѫлъ на ослицѫ и ждрѣбе сынъ на подяремницѫ. 6 И [г]отидохѫ ученици-тѣ и сторихѫ както имъ заръча Іисусъ: 7 Доведохѫ ослицѫ-тѫ и ждрѣбе-то, [д]и възложихѫ на тѣхъ дрехы-тѣ си, и възсѣднѫ *той* върхъ тѣхъ. 8 А по много-то народъ напостлахѫ дрехы-тѣ си по пѫтьтъ; [е]другы пакъ сѣчахѫ вѣтвы отъ дървіе-то, и постилахѫ по пѫть-тъ. 9 А отъ народъ-тъ които вървѣхѫ напрѣдъ и които идѣхѫ исподирѣ выкахѫ и казувахѫ: [ж]Осанна Сыну Давидову; [з]благословенъ който иде въ име-то Господне; Осанна въ вышнихъ.

10 И [и]когато влѣзе въ Іерусалимъ, всичкыйтъ градъ ся потресе, и казувахѫ: Кой е тойзи? 11 А народъ-тъ казуваше: Тойзи е Іисусъ [і]пророкъ-тъ, който е отъ Назаретъ Галилейскый.

12 И [к]влѣзе Іисусъ въ храмъ-тъ Божій, и испѫди всичкы които продавахѫ и купувахѫ въ храмъ-тъ, и тръпезы-тѣ [л]на среброменители-тѣ прѣтури, и сѣдалища-та на онѣзи които продавахѫ гълѫбы; 13 И казува имъ: Писано е: "[м]Домъ-тъ ми домъ на молитвѫ ще ся нарече;" а [н]вы го направихте вертепъ разбойническый.

14 И дойдохѫ при него слѣпи и хроми въ храмъ-тъ; и гы исцѣли. 15 А като видѣхѫ първосвященници-тѣ и книжници-тѣ чудеса-та които стори, и дѣца-та които выкахѫ въ храмъ-тъ и казувахѫ: Осанна Сы-

[в] Иса. 62; 11. Зах. 9; 9. Іоан. 12; 15.
[г] Марк. 11; 4.
[д] 4 Цар. 9; 13.
[е] Лев. 23; 40. Іоан. 12; 13.
[ж] Псал. 118; 25.
[з] Псал. 118; 26. Гл. 23; 39.
[и] Марк. 11; 15. Лук. 19; 45. Іоан. 2; 13, 15.
[і] Гл. 2; 23. Лук. 7; 16. Іоан. 6; 14. 7; 40. 9; 17.
[к] Марк. 11; 11. Лук. 19; 45. Іоан. 2; 15.
[л] Втор. 14; 25.
[м] Иса. 56; 7.
[н] Іер. 7; 11. Марк. 11; 17. Лук. 19; 46.

16 му Давидову, възнегодовахѫ, И рекохѫ му: Чуешь ли що казуватъ тѣзи? А Іисусъ имъ казува: Ей; не сте ли чели никога: "Че [о]изъ уста-та на малкы и на цицѫ дѣца приготвилъ си хвалѫ.

17 И като гы остави, излѣзе вънъ изъ гра-
18 дъ-тъ [п]во Виѳаніѭ и прѣнощува тамъ. [р]А сутринѫ-тѫ когато ся вращаше въ градъ-тъ
19 огладнѣ. И [с]като видѣ еднѫ смоковницѫ на пѫть-тъ, дойде при неѭ, и нищо не намѣри на неѭ, само едны листа; и каза ѝ: Да не стане вече отъ тебе рожба до вѣка.
20 И на часъ-тъ изсъхнѫ смоковницѫ-тѫ. [т]И като видѣхѫ ученици-тѣ, почудихѫ ся и казахѫ; Какъ на часъ-тъ изсъхнѫ смоко-
21 вница-та? А Іисусъ отговори и рече имъ: Истинѫ ви казувамъ, [у]ако имате вѣрѫ, [ф]и не ся усумните, не токо *дѣло-то* на смоковницѫ-тѫ ще направите, [х]но и на тѫзи горѫ ако речете: Дигни ся и хвьрли ся въ
22 море-то, ще бѫде. И [ц]все що поискате въ
23 молбѫ-тѫ, като вѣрувате ще получите. И [ч]когато дойде той въ храмъ-тъ, та поучаваше, дойдохѫ при него първосвященници-тѣ и старѣйшини-тѣ на народа, и казувахѫ: [ш]Съ коѭ власть правишь това? и
24 кой ти даде тѫзи власть? А Іисусъ отговори и рече имъ: Ще вы попытамъ и азъ еднѫ думѫ, коѭто ако ми кажете, и азъ ще ви кажѫ съ коѭ власть правѭ това.
25 Крьщеніе-то Іоанново отъ кѫдѣ бѣ? отъ небе-то ли, или отъ человѣцы-тѣ? И тѣ размысляхѫ въ себе си, и думахѫ: Ако
26 речемъ: Отъ небе-то, ще ни рече: Защо прочее не повѣрувахте въ него? Ако ли речемъ: Отъ человѣцы-тѣ; боимъ ся отъ народа; [щ]защото всичкы-тѣ иматъ Іоанна

о Псал. 8; 2.
п Марк. 11; 11. Іоан. 11; 18.
р Мар. 11; 12.
с Марк. 11; 13.
т Мар. 11; 20.
у Гл. 17; 20. Лук. 17; 6.
ф Іак. 1; 6.
х 1 Кор. 13; 2.
ц Гл. 7; 7. Мар. 11; 24. Лук. 11; 9. Іак. 5; 16. 1Іоан. 3; 22. 5; 14.
ч Марк. 11; 27. Лук. 20; 1.
ш Исх. 2; 14. Дѣян. 4; 7. 7; 27.
щ Гл. 14; 5. Марк. 6; 20. Лук. 20; 6.

като пророкъ. И отговорихѫ на Іисуса и рекохѫ: Не знаемъ. Рече имъ и той: Нито азъ ви казувамъ съ коѭ власть правѭ това. 27

Но какъ ви ся вижда? Нѣкой си человѣкъ имаше двама синове: и дойде при първый-тъ и *му* рече: Сынко, иди днесь работи на лозіе-то ми. 28 А той отговори и рече: Не щѫ; но послѣ расkая ся и отиде. 29 Дойде и при вторый-тъ, и рече тожде: И той отговори и рече: Азъ *ще идѫ*, господи; и не отиде. 30 Кой отъ двама-та стори на бащѫ си волѭ-тѫ? Казуватъ му: Първый-тъ. Казува имъ Іисусъ: [з]Истинѫ ви казувамъ че мытари-тѣ и блудницы-тѣ надпрѣварятъ вы въ царство-то Божіе. 31 Защото [и]дойде при васъ Іоаннъ въ пѫть на правдѫ и не повѣрувахте въ него; [ь]мытари-тѣ обаче и блудницы-тѣ повѣрувахѫ въ него; а вы като видѣхте това, не ся раскаяхте испослѣ да повѣрувате въ него. 32

Другѫ притчѫ чуйте. Имаше нѣкой си человѣкъ домовитъ, [ѫ]който насади лозіе, и огради го съ плетъ, и ископа въ него жлебъ, и създида стълпъ, и даде го подъ наемъ на земледѣлцы, [ю]и отиде. 33 А когато наближи врѣме-то на плодове-тѣ, проводи слугы-тѣ си до земледѣлцы-тѣ [я]да земѫтъ плодове-тѣ му. 34 [ж]И земледѣлци-тѣ уловихѫ слугы-тѣ му, едного бихѫ, другыго убихѫ, а на другыго каменіе хвърлихѫ. 35 Пакъ проводи другы слугы по много отъ първы-тѣ; и сторихѫ и тѣмъ тожде. 36 Напоконъ проводи при тѣхъ сына си, и думаше: Ще ся засрамятъ отъ Сына ми. 37 Но земледѣлци-тѣ като видѣхѫ сынъ-тъ, рекохѫ помежду си: [ѭ]Тойзи е наслѣд- 38

[з] Лук. 7; 29, 30.
[и] Гл. 3; 1, и друг.
[ь] Лук. 3; 12, 13.
[ѫ] Псал. 80; 9. Пѣсн. 8; 11. Иса. 5; 1. Іер. 2; 21. Марк. 12; 1. Лук. 20; 9.
[ю] Гл. 25; 14, 15.
[я] Пѣсн. 8; 11, 12.
[ж] 2 Лѣт 24; 21. 36; 16. Неем. 9; 26 Гл. 5; 12. 23; 34, 37. Дѣян 7; 52. 1 Сол. 2; 15. Евр. 11; 36, 37.
[ѭ] Псал. 2; 8. Евр. 1; 2.

никъ-тъ; [а]елате да го убіемъ и да усвоимъ наслѣдіе-то му. [б]И като го уловихѫ изведохѫ *го* вънъ отъ лозіе-то и убихѫ *го*. 40 И тъй кога дойде стопанинъ-тъ на лозіе-то, 41 какво ще стори на тѣзи земледѣлцы? [в]Казуватъ му: [г]Злы-тѣ злѣ ще погуби, [д]и лозіе-то ще даде подъ наемъ на другы земледѣлцы, които ще му въздадѫтъ плодове-тѣ 42 на врѣме-то имъ. Казува имъ Іисусъ: [е]Не сте ли прочели никога въ писанія-та; "Камькъ-тъ, който отхвърлихѫ зидари-тѣ, той станѫ глава на ѫгълъ-тъ; отъ Господа бы 43 това, и е чудно въ очи-тѣ наши?" За това ви казувамъ, че [ж]ще ся отнеме отъ васъ царство-то Божіе, и ще ся даде на народъ 44 който ще прави плодове-тѣ му. И [з]който падне на тойзи камькъ, ще ся строши; а на когото падне, [и]ще го смаже.

45 И като чухѫ първосвященници-тѣ и Фарисеи-тѣ притчы-тѣ му, познахѫ че за тѣхъ казува; И искахѫ да го уловятъ, но 46 убояха ся отъ народа, понеже [і]като пророкъ го имахѫ.

ГЛАВА 22.

1 И отвѣща Іисусъ и [а]говоряше имъ пакъ 2 съ притчы, и казуваше: Уподоби ся царство небесно на человѣкъ царь, който на- 3 прави свадбѫ на сына си; И распроводи слугы-тѣ си да призовѫтъ званны-тѣ на 4 свадбѫ-тѫ; и не рачахѫ да дойдѫтъ. Пакъ проводи другы слугы, и казуваше: Речѣте на званны-тѣ: Ето обѣдъ-тъ си приготвихъ; [б]юнци-тѣ ми и огоени-тѣ сѫ заклани, и 5 всичко е готово; дойдѣте на свадбѫ. Но тѣ не радихѫ, и разидохѫ ся, единъ на 6 нивѫ-тѫ си, а другъ на търговіѭ-тѫ си. А

[а] Псал. 2; 2. Гла. 26; 3. 27; 1. Іоан. 11; 53. Дѣя. 4; 27.
[б] Гл. 26; 50, и дрг. Мар. 14; 46, и др. Лук. 22; 54, и дрг. Іоан. 18; 12, и др. Дѣян. 2; 23.
[в] Лук. 20; 16.
[г] Лук. 21; 24. Евр. 2; 3.
[д] Дѣя. 13; 46. 15; 7. 18; 6. 28; 28. Рим. 9; 10; 11;
[е] Псал. 118; 22. Иса. 28; 16. Мар. 12. 10. Лук. 20; 17. Дѣян. 4; 11. Ефес. 2; 20. 1 Пет. 2; 6, 7.
[ж] Гл. 8; 12.
[з] Иса. 8; 14, 15. Зах. 12; 3. Лук. 20; 18. Рим. 9; 33. 1 Пет. 2; 8.
[и] Иса. 60; 12. Дан. 2; 44.
[і] Ст. 11. Лук. 7; 16. Іоан. 7; 40.
[а] Лук. 14; 16. Откр. 19; 7, 9.
[б] Прит. 9; 2.

други-тѣ уловихѫ слуги-тѣ му та *гы* обесчестихѫ и убихѫ *гы*. Като чу *това* царь-тъ разгнѣви ся, и [в]проводи войскы-тѣ си, та погуби онѣзи убійцы, и градъ-тъ имъ изгори. 8 Тогази казува на слугы-тѣ си: Свадба-та вече е готова, а призвани-тѣ [г]не быхѫ достойни. 9 И тъй идѣте на кръстопѫтища-та и колкото че намѣрите, призовѣте гы на свадбѫ. 10 И излѣзохѫ онѣзи слугы по пѫтища-та, [д]та събрахѫ всичкы колкото намѣрихѫ злы и добры; и напълни ся свадба-та съ гостіе. 11 И като влѣзе царь-тъ да прѣгледа гостіе-тѣ, видѣ тамъ [е]человѣкъ не облѣченъ съсъ свадбарскѫ дрехѫ: 12 И казува му: Пріятелю, *ты* какъ си влѣзълъ тука като нѣмашь свадбарскѫ дрехѫ? А той замълчѣ. 13 Тогази рече царь-тъ на слугы-тѣ: Вържѣте му нозѣ-тѣ и рѫцѣ-тѣ, дигнѣте го, и хвьрлѣте *го* [ж]въ вънѣшнѫ-тѫ тьмнинѫ; тамъ ще бѫде плачъ и скърцаніе съсъ зѫбы: 14 [з]Защото мнозина сѫ званни, а малцина избранни.

15 [и]Тогази отидохѫ Фарисеи-тѣ и съвѣтувахѫ ся какъ да го впримчѫтъ въ думѫ. 16 И проваждатъ до него ученицы-тѣ си наедно съ Иродіаны-тѣ, и казувахѫ: Учителю, знаемъ че ты си правъ и Божій-тъ пѫть въ истинѫ поучавашь, и отъ никого не тя е грыжа; защото не гледашь на лице на человѣцы-тѣ. 17 Кажи ни прочее, ты какъ мнишь? право ли е да давамы дань на Кесаря, или не? 18 А Іисусъ позна лукавство-то имъ, и рече: Защо мя искушавате, лицемѣри? 19 Покажѣте ми монетѫ-тѫ на дань-тѫ. И тѣ му донесохѫ единъ пѣнязь. 20 И казува имъ: Чій е тойзи образъ и надписъ-тъ? 21 Казуватъ му: Кесаревъ. Тогази имъ казува: Като е

в Дан. 9; 26. Лук. 19; 27.
г Гл. 10; 11, 13. Дѣя. 13; 46.
д Гл. 13; 38, 47.
е 2 Кор. 5; 3. Ефес. 4; 24. Кол. 3; 10, 12. Откр. 3; 4. 16; 15. 19; 8.
ж Гл. 8; 12.
з Гл. 20; 16.
и Мар. 12; 13. Лук. 20; 20.

тъй, [і]отдавайте Кесаревы-тѣ Кесарю, а
22 Божіи-тѣ Богу. И като чухѫ зачудихѫ ся, и оставихѫ го и отидохѫ си.

23 [к]Въ сѫщій-тъ день дойдохѫ при него Саддукеи, [л]които казуватъ че нѣма въскрьсеніе; и попытахѫ го,
24 И казувахѫ: Учителю, [м]Моисей рече: "Ако умре нѣкой безъ чада, да ся ожени братъ му за женѫ му, и ще възстави сѣме на брата си."
25 А между насъ имаше седмина братія; и първый-тъ ся ожени и умрѣ; и като нѣмаше сѣме остави женѫ си на брата си;
26 Подобно и вторій-тъ, и третій-тъ, до седмый-тъ.
27 А подирь всичкы-тѣ умрѣ и жена-та.
28 И тъй въ въскрьсеніе-то на кого отъ седмь-тѣ ще бѫде жена? защото всичкы-тѣ ѭ имахѫ.
29 Отговори Іисусъ и рече имъ: Заблуждавате, [н]понеже не знаете писанія-та нито силѫ-тѫ Божіѭ,
30 Защото въ въскрьсеніе-то нито ся женятъ, нито за мѫжъ отиватъ, но [о]като ангели Божіи сѫ на небе-то.
31 А за въскрьсеніе-то на мьртвы-тѣ, не сте ли чели речено-то вамъ отъ Бога, който казува:
32 [п]Азъ сьмь Богъ Авраамовъ, и Богъ Исааковъ, и Богъ Іакововъ? Богъ не е Богъ на мьртвы-тѣ, но на живы-тѣ.
33 И като чухѫ народъ-тъ [р]удивлявахѫ ся на поученіе-то му.

34 [с]А Фарисеи-тѣ като чухѫ че затули на Саддукеи-тѣ уста-та, събрахѫ ся наедно.
35 И отъ тѣхъ единъ [т]законникъ, попыта *го*,
36 за да го искушава и каза: Учителю! Коя заповѣдь е голѣма въ законъ-тъ?
37 А Іисусъ му рече: "[у]Да възлюбишь Господа Бога твоего съсъ всичко-то си сърдце, съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ и съсъ всичкый-тъ си умъ."
38 Тази е първа и голѣма заповѣдь.
39 А втора подобна на неѭ: [ф]"Да възлюбишь

і Гл. 17; 25. Рим. 13; 7.
к Мар. 12; 18. Лук. 20; 27.
л Дѣян. 23; 8.
м Втор. 25; 5.
н Іоан. 20; 9.
о 1 Іоан. 3; 2.
п Исх. 3; 6, 16. Марк. 12; 26. Лук. 20; 37. Дѣян. 7; 32. Евр. 11; 16.
р Гл 7; 28.
с Марк. 12; 28.
т Лук. 10; 25.
у Втор. 6; 5. 10; 12. 30; 6. Лук. 10; 27.
ф Лев. 19; 18. Гл. 19; 19. Мар. 12; 31. Лук. 10; 27. Рим. 13; 9. Гал. 5; 14. Іак. 2; 8.

х Гл. 7; 12. 1 Тим. 1; 5.
ц Марк. 12; 35. Лук. 20; 41
ч Псал. 110; 1. Дѣян. 2; 34. 1Кор. 15; 25. Евр. 1; 13. 10; 12, 13.
ш Лук. 14; 6.
щ Мар. 12; 34. Лук. 20; 40.

ближній-тъ си както себе си." хНа тѣзи двѣ-тѣ заповѣди всичкый-тъ законъ и пророци-тѣ висятъ. 40

И цкато бѣхѫ събрани Фарисеи-тѣ, попыта гы Іисусъ, И каза: Какъ мыслите за Христа? Чій сынъ е? Казуватъ му: Давидовъ. Казува имъ: Какъ прочее Давидъ духомъ го нарича Господь, и казува: "чРече Господь на Господа моего: Сѣдни отъ деснѫ-тѫ ми странѫ, доклѣ положѫ враговетѣ ти подножіе на нозѣ-тѣ ти?" И тъй, ако Давидъ го нарича Господь, какъ *да* му е сынъ? шИ никой не можаше да му отговори нито рѣчь: щнито пакъ дързнѫ нѣкой отъ тойзи день вече да го попыта нѣщо. 41 42 43 44 45 46

ГЛАВА 23.

а Неем. 8; 4, 8. Мал. 2; 7. Марк. 12; 38 Лук. 20; 45.
б Рим. 2; 19, и друг.
в Лук. 11; 46. Дѣян. 15; 10. Гал. 6; 13.
г Гл. 6; 1, 2, 5, 16.
д Числ 15; 38. Втор. 6; 8. 22; 12. Прит. 3; 3.
е Марк. 12; 38, 39. Лук 11; 43. 20; 46. 3 Іоан. 9.
ж 2Кор. 1; 24. Іак. 3; 1. 1 Петр. 5; 3.
з Мал. 1; 6.

Тогази Іисусъ продума на народъ-тъ и на ученицы-тѣ си, И каза: аНа сѣдалище-то Моисеево сѣднѫхѫ книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ: Всичко прочее което ви рекѫтъ да пазите, пазѣте и правѣте; но по дѣлата имъ не правѣте; бпонеже говорятъ, а не правятъ. вЗащото свързуватъ брѣмена тежкы и мѫчны за носеніе, и турятъ *гы* на человѣцы-тѣ на плещы-тѣ; а пакъ, не рачатъ нито съ пърстъ-тъ си да гы повдигнѫтъ. И гправятъ всичкы-тѣ си дѣла, за да бѫдѫтъ видѣни отъ человѣцы-тѣ. дИ разширяватъ пазилкы-тѣ си и правятъ голѣмы полы-тѣ на дрехы-тѣ си; еИ обичатъ първо-то мѣсто на вечерянія-та, и прѣдни-тѣ сѣдалища въ съборища-та, И поздравенія-та по пазарь-тъ, и да имъ выкатъ человѣци-тѣ, учителю, учителю. жНо вы не ся наричайте учители; защото зединъ е вашій-тъ учитель, Христосъ: а всинца 1 2 3 4 5 6 7 8

9 вый братія сте. И никого на земѭ-тѫ не дѣйте нарича Отецъ вашъ; защото единъ 10 е вашій Отецъ, който е на небеса. Нито наставници ся наричайте; защото единъ е 11 вашій-тъ наставникъ, Христосъ. [и]И най голѣмый-тъ отъ васъ, да бѫде вамъ слуга. 12 [і]А който възнесе себе си, ще ся смири; и който смири себе си, ще ся възнесе.

13 Но [к]горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; защото затваряте царство-то небесно прѣдъ человѣцы-тѣ; понеже вы не влѣзувате, нито които влѣзуватъ оставяте 14 да влѣзѫтъ. Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; [л]защото испояждате домове-тѣ на вдовицы-тѣ, и за причинѫ правите дългы молитвы; заради това по голѣ- 15 мо осѫжданіе ще пріемете. Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; защото море-то и сушѫ-тѫ обхождате, за да направите едного прозелита, и когато бѫде направяте го дважды повече отъ васъ сынъ 16 на пькълъ-тъ. Горко вамъ, [м]водители слѣпи, които казувате: [н]Който ся закълне въ храмъ-тъ, не е нищо: но който ся закълне въ злато-то на храмъ-тъ, задължава ся. 17 Безумни и слѣпи, че кое е по голѣмо, злато-то, [о]или храмъ-тъ който освятява зла- 18 то-то. И който ся закьлне въ олтарь-тъ, не е нищо; но който ся закьлне въ даръ- 19 тъ, който е върху него, задължава ся. Безумни и слѣпи; че кое е по голѣмо, даръ-тъ ли, [п]или олтарь-тъ, който освятява 20 даръ-тъ? И тъй който ся е заклѣлъ въ олтарь-тъ заклѣва ся въ него, и во всичко 21 що е на него. И който ся е заклѣлъ въ храмъ-тъ, заклѣва ся въ него, [р]и въ то- 22 гози който живѣе въ него. И който ся е

и Гл. 20; 26, 27.
і Іов. 22; 29. Прит. 15; 33. 29; 23. Лук. 14; 11. 18; 14. Іак. 4; 6. 1Пет. 5; 5.
к Лук. 11; 52.
л Марк. 12; 40. Лук. 20; 47. 2 Тим. 3; 6. Тит. 1; 11.
м Гл. 15; 14. Ст. 24.
н Гл. 5; 33, 34.
о Исх. 30; 29.
п Исх. 29; 37.
р 3 Цар. 8; 13. 2 Лѣт. 6; 2. Псал. 26; 8. 132; 14.

с Псал. 11; 4. Гл. 5; 34. Дѣян. 7; 49.
т Лук. 11; 42.
у 1 Цар. 15; 22. Осі. 6; 6. Мих. 6; 8. Гл. 9; 13. 12; 7.
ф Марк. 7; 4. Лук. 11; 39.
х Лук. 11; 44. Дѣян. 23; 3.
ц Лук. 11; 47.
ч Дѣян. 7; 51, 52. 1 Сол. 2; 15.
ш Быт. 15; 16. 1 Сол. 2; 16.
щ Гл. 3; 7. 12; 34.
ъ Гл. 21; 34, 35. Лук. 11; 49.
ы Дѣян. 5; 40. 7; 58, 59. 22; 19.
ь Гл. 10; 17. 2 Кор. 11; 24, 25.

заклѣлъ въ небе-то, заклѣва ся [с]въ прѣстолъ-тъ Божій, и въ тогози който сѣди на него. Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; [т]защото давате десетъкъ на мятвѫ-тѫ, на копаръ-тъ и на киміонъ-тъ; [у]и оставихте по важны-тѣ нѣща на законъ-тъ, правосѫдіе-то, милость-тѫ и вѣрѫ-тѫ; тѣхъ трѣбаше да правите, и онѣзи да не оставяте. Водители слѣпи, които комаръ-тъ прѣцѣждате, а камилѫ-тѫ поглъщате. Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; [ф]защото очистяте външно-то на чашѫ-тѫ и на блюдо-то, а отвѫтрѣ сѫ пълни съ грабеніе и неправдѫ. Фарисее слѣпый, очисти първомъ отвѫтрѣ чашѫ-тѫ и блюдо-то, да бѫде и външно-то имъ чисто. Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; защото [х]приличате на гробища варосаны, които изотвънъ ся виждатъ хубавы, а отвѫтрѣ сѫ пълны съ кости отъ мьртвы, и съ всякаквѫ нечистотѫ. Така и вы извънъ ся виждате на человѣцы-тѣ праведни, но извѫтрѣ сте пълни съ лицемѣріе и беззаконіе. [ц]Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; защото изграждате гробища-та на пророцы-тѣ, и украшавате паметницы-тѣ на праведны-тѣ; И казувате: Ако бѣхмы были въ дни-тѣ на бащы-тѣ си, не быхмы были тѣхни съучастници въ кръвь-тѫ на пророцы-тѣ. Така що свидѣтелствувате на себе си, че [ч]сте сынове на тѣзи, които избихѫ пророцы-тѣ; [ш]Допълнѣте и вы мѣркѫ-тѫ на бащы-тѣ си. Зміи, [щ]рожбы ехыднины! Какъ ще избѣгнете отъ осѫжденіе-то въ пькълъ-тъ? [ъ]За това, ето, азъ проваждамъ до васъ пророцы и прѣмудры и книжницы; [ы]и отъ тѣхъ ще убіете и ще распнете, [ь]и отъ тѣхъ ще

(23–34)

біете въ съборища-та си, и ще *гы* гоните
35 отъ градъ въ градъ; [ъ]За да дойде на васъ всяка кръвь праведна, пролѣна на земѭ-тѫ, [ю]отъ кръвь-тѫ на праведнаго Авеля, [я]до кръвь-тѫ на Захаріѭ сына Варахіева, когото убихте между храмъ-тъ и олтарь-тъ.
36 Истинѫ ви казувамъ: Всичко това ще дойде на тойзи родъ.

37 [ж]Іерусалиме, Іерусалиме, *ты* що избивашь пророцы-тѣ, [іж]и съ каменіе убивашь проводены-тѣ до тебе, колко пѫти [а]поискахъ да съберѫ твои-тѣ чада, както прибира кокошка пилцы-тѣ си [б]подъ крылѣ-тѣ си,
38 и не рачихте! Ето оставя ся вамъ домъ-
39 тъ вашъ пустъ. Защото, казувамъ ви: Нѣма да мя видите отъ нынѣ, до когато речете: [в]Благословенъ който иде въ име Господне.

[ъ] Откр. 18; 24.
[ю] Быт. 4; 8. Іоан. 3; 12.
[я] 2 Лѣт. 24; 20, 21.
[ж] Лук. 13; 34.
[іж] 2 Лѣт. 24; 21.
[а] Втор. 32; 11, 12.
[б] Псал. 17; 8. 90; 4.
[в] Псал. 118; 26. Гл. 21 9.

ГЛАВА 24.

1 И [а]като излѣзе Іисусъ, отхождаше си отъ храмъ-тъ; и пристѫпихѫ ученици-тѣ му да му покажатъ зданія-та на храмъ-тъ.
2 А Іисусъ имъ рече: Не видите ли всичко това? Истинѫ ви казувамъ: [б]Нѣма да остане тука камькъ на камькъ, който да ся не съсыпе.
3 И когато сѣдяше на горѫ-тѫ Елеонскѫ, [в]дойдохѫ при него ученици-тѣ му на странѫ, и казувахѫ: [г]Кажи ни, кога ще бѫде това, и що е знаменіе-то на твое-то при-
4 шествіе, и на свършеніе-то на вѣка? Отвѣща Іисусъ и рече имъ: [д]Пазѣте ся да вы
5 не прѣльсти нѣкой; [е]Защото мнозина ще дойдѫтъ въ мое име да казуватъ: Азъ сьмь
6 Христосъ, [ж]и ще прѣльстятъ мнозина. И ще чуете бойове, и слухове военны. Гле-

[а] Марк. 13; 1. Лук. 21; 5.
[б] 2 Цар. 9; 7. Іер. 26; 18. Мих 3; 12. Лук. 19; 44.
[в] Марк. 13; 3.
[г] 1 Сол. 5; 1.
[д] Ефес. 5; 6. Кол. 2; 8, 18. 2 Сол. 2; 3. 1 Іоан. 4; 1.
[е] Іер. 14; 14; 23; 21, 25. Ст. 24. Іоан. 5; 43.
[ж] Ст. 11.

дайте, недѣйте ся смущава; понеже всичко това трѣба да бѫде; но не е още сконченіе-то. Защото [з]ще възстане народъ върхъ народъ, и царство върхъ царство; и ще бѫдѫтъ на мѣста гладове, морове и трусове. И всичко това *ще бѫде* начало на болѣжи. [и]Тогази ще вы прѣдадѫтъ на мѫкы, и ще вы убіѭтъ, и ще бѫдете ненавиждани отъ всичкы-тѣ народы заради мое-то име. И [і]тогазь множина ще ся соблазнятъ; и единъ другый ще ся прѣдадѫтъ, и единъ другый ще ся намразятъ. И [к]много лъжепророци ще ся повдигнѫтъ [л]и ще прѣльстятъ множина. И поради умножаваніе-то на беззаконіе-то, на множина любовь-та ще охладѣе. [м]А който прѣтърпи до край, той ще спасенъ да бѫде. И [н]това евангеліе на царство-то [о]ще ся проповѣда по всичкѫ вселеннѫѭ, за свидѣтелство на всичкы-тѣ народы; и тогазь ще дойде свършеніе-то.

7 8 9 10 11 12 13 14

И тъй, [п]когато видите мързость-тѫ на запустеніе-то, реченѫ-тѫ отъ пророка [р]Даніила, че стои на свято-то мѣсто, ([с]който чете нека разумѣва): Тогазь, които сѫ въ Іудеіѫ, да бѣгатъ по горы-тѣ; Който *ся намѣри* на покрывъ-тъ, да не слѣзува за да земе нѣщо отъ кѫщѫ-тѫ си: И който *ся намѣри* на нивѫ, да ся не враща назадъ да земе дрехы-тѣ си. [т]А горко на непразды-тѣ и на доящы-тѣ прѣзъ онѣзи деніе. И молѣте ся, да ся не случи бѣганіе-то вы зимѣ, или въ сѫбботенъ день: Защото [у]тогази ще бѫде скърбь голѣма, каквато не е была отъ начало на свѣтъ-тъ до нынѣ, нито ще да бѫде. И ако да ся не скратяхѫ онѣзи деніе, ни една плъть не бы ся избавила; но [ф]зарадь избранны-

15 16 17 18 19 20 21 22

з 2 Лѣт. 15; 6. Иса. 19; 2. Агг. 2; 22. Зах. 14; 13.
и Гл. 10; 17. Марк. 13; 9. Лук. 21; 12. Іоан. 15; 20. 16; 2. Дѣян. 4; 2, 3. 7; 59. 12; 1, и друг. 1 Петр. 4; 16. Откр. 2; 10, 13.
і Гл. 11; 6. 13; 57. 2 Тим. 1; 15. 4; 10, 16.
к Гл. 7; 15. Дѣян. 20; 29. 2 Петр. 2; 1.
л Ст. 5, 24. 1 Тим. 4; 1.
м Гл. 10; 22. Марк. 13; 13. Евр. 3; 6, 14. Откр. 2; 10.
н Рим. 10; 18. Кол. 1; 6, 23.
о Гл. 4; 23. 9; 35.
п Марк. 13; 14. Лук. 21; 20.
р Дан. 9; 27. 12; 11.
с Дан. 9; 23, 25.
т Лук. 23; 29.
у Дан. 9; 26. 12; 1. Іоил. 2; 2.
ф Иса. 65; 8, 9. Зах. 14; 2, 3.

23 тѣ, онѣзи деніе ще ся скратятъ. [х]Тогазь ако ви рече нѣкой Ето, тука е Христосъ, 24 или тамъ; не вѣрувайте. Защото [ц]ще възстанжтъ лъжехристи и лъжепророци, и ще покажжтъ голѣмы знаменія и чудеса, [ч]така що да прѣлъстятъ, ако е възможно, и из- 25 брании-тѣ. Ето, прѣдсказахъ ви. И тъй ако 26 ви рекжтъ: Ето *го*, въ пустынѭ-тж е; не излѣзувайте: Ето *го* во вжтрѣшни-тѣ стаи; 27 не вѣрувайте. Защото [ш]както свѣткавицата излѣзува отъ истокъ, и свѣтнува до западъ, така ще бжде и пришествіе-то на 28 Сына человѣческаго. Защото [щ]дѣто бжде мърша-та, тамъ ще ся събержтъ и орли-тѣ.

29 И [ъ]тутакси слѣдъ скърбь-тж на онѣзи деніе, [ы]слънце-то ще потьмнѣе, и луна-та не ще даде свѣтеніе-то си; и звѣзды-тѣ ще паднжтъ отъ небе-то, и силы-тѣ небе- 30 сны ще ся поколебаіжтъ. И [ь]тогазь ще ся яви знаменіе-то на Сына человѣческаго на небе-то, [ѣ]и тогазь ще заплачжтъ веички-тѣ племена земни, [ю]и ще видятъ Сына человѣческаго че иде на облацы-тѣ небе- 31 сны съсъ силж и славж голѣмж. [я]И ще проводи ангелы-тѣ си, съ голѣмъ гласъ отъ тржбж; и ще събержтъ избранны-тѣ негови отъ четыри-тѣ вѣтрове, отъ край до край на небеса-та.

32 И отъ смоковницж-тж [ж]научѣте притчж-тж; когато вече пейны-тѣ вѣйкы омекнжтъ и развиватъ листове-тѣ, знаете че е 33 близу лѣто-то. Така и вы, кога видите всичко това, да знаете че [іж]е близу при вра- 34 та-та. Истинж ви казувамь, [а]тойзи родъ нѣма да прѣмине, доклѣ ся не сбжде всичко 35 това. [б]Небе-то и земя-та ще прѣминжтъ, но мои-тѣ думы нѣма да прѣминжтъ.

[х] Марк. 13; 21. Лук. 17; 23. 24; 8.
[ц] Втор. 13; 1. Ст. 5, 11. 2 Сол. 2; 9, 10, 11. Откр. 13; 13.
[ч] Іоан. 6; 37. 10; 28, 29. Рим. 8; 28, 29, 30. 2 Тим. 2; 19.
[ш] Лук. 17; 24.
[щ] Іов. 39; 30. Лук. 17; 37.
[ъ] Дан. 7; 11, 12.
[ы] Иса. 13; 10. Іез. 32; 7. Іоил. 2; 10, 31. 3; 15. Амос. 5; 20; 8; 9. Марк. 13; 24. Лук. 21; 25. Дѣя. 2; 20. Откр. 6; 12.
[ь] Дан. 7; 13.
[ѣ] Зах. 12; 12.
[ю] Гл. 16; 27. Марк. 13; 26. Откр. 1; 7.
[я] Гл. 13; 41. 1 Кор. 15; 52. 1 Сол. 4; 16.
[ж] Лук. 21; 29.
[іж] Іак. 5; 9.
[а] Гл. 16; 28. 23; 36. Мар. 13; 30. Лук. 21; 32.
[б] Псал. 102; 26. Иса. 51; 6. Іер. 31; 35, 36. Гл. 5; 18. Марк. 13; 31. Лук. 21; 33. Евр. 1; 11.

в Марк. 13; 32. Дѣян. 1; 7. 1 Сол. 5; 2. 2 Петр. 3; 10.
г Зах. 14; 7.
д Быт. 6; 3, 4, 5. 7; 5. Лук 17; 26. 1 Пет. 3; 20.
е Лук. 17; 34, и друг.
ж Гл. 25; 13. Марк. 13; 33 и друг. Лук. 21; 36.
з Лук. 12; 39. 1 Сол. 5; 2. 2 Петр. 3; 10. Откр. 3; 3. 16; 15.
и Гл. 25; 13. 1 Сол. 5; 6.
і Лук. 12; 42. Дѣян. 20; 28. 1 Кор. 4; 2. Евр. 3; 5.
к Откр. 16; 15.
л Гл. 25; 21, 23. Лук. 22; 29.

[в]А за онзи день и часъ никой не знае, 36 нито ангели-тѣ небесны, [г]тъкмо Отецъ ми самъ. И както дни-тѣ Ноеви, така ще бѫ- 37 де и пришествіе-то на Сына человѣческаго; Защото [д]както въ дни-тѣ прѣди потопъ-тъ 38 бѣхѫ на ядeніе и на піяніе, и ся женяхѫ и за мѫжъ отивахѫ, до който день влѣзе Ное въ ковчегъ-тъ, И не познахѫ, до ко- 39 гато дойде потопъ-тъ, и вдигнѫ всичкы-тѣ; така ще бѫде и на Сына человѣческаго пришествіе-то. Тогази [е]двамина ще бѫдѫтъ 40 на поле-то; единый ся зема а другый ся оставя. Двѣ *жены* като мѣлятъ въ мѣлни- 41 цѫ-тѫ, една ся зема а една ся оставя.

[ж]За това будни бѫдѣте, защото не 42 знаете въ кой часъ ще дойде Господь вашъ. [з]Но това знайте, че ако да знаеше стопа- 43 нинъ-тъ на кѫщѫ-тѫ въ кой часъ ще дойде крадецъ-тъ, бдѣлъ бы, и не бы оставилъ да подкопаіѫтъ кѫщѫ-тѫ му. [и]За то и вы бѫ- 44 дѣте готови; защото въ който часъ не мыслите, Сынъ человѣческый ще дойде. И 45 [і]кой е тойзи вѣрный и разумный рабъ, когото е поставилъ господарь-тъ му надъ слугы-тѣ си да имъ дава хранѫ на врѣме? [к]Блаженъ тойзи рабъ, когото, кога си дой- 46 де господарь-тъ му, намѣри го да прави така. Истинѫ ви казувамъ, че [л]ще го по- 47 стави на всичкый-тъ си имотъ. Ако ли рече 48 злый той рабъ въ сърдце-то си: Ще ся забави да дойде господарь-тъ ми: И наче- 49 не да біе сослужители-тѣ си, и да яде и да піе съ піяницы-тѣ; Господарь-тъ на 50 тойзи рабъ ще дойде въ който день *той* не очаква, и въ който часъ не знае, И ще 51 го разсѣче, и ще тури неговѫ-тѫ часть съ

лицемѣры-тѣ; [м]тамъ ще бѫде плачъ и скърцаніе съсъ зѫбы.

ГЛАВА 25.

1 Тогази ще ся уподоби царство-то небесно на десеть дѣвицы, които зѣхѫ свѣтилницы-тѣ си и излѣзохѫ да посрѣщнѫтъ 2 [а]младоженецъ-тъ. [б]А отъ тѣхъ петь бѣхѫ 3 разумны, и петь безумны. Безумны-тѣ като зѣхѫ свѣтилницы-тѣ си, не зѣхѫ съсъ 4 себе си масло. Но разумны-тѣ зѣхѫ масло въ сѫдове-тѣ си съсъ свѣтилницы-тѣ си. 5 И като ся бавяше младоженецъ-тъ, [в]додрѣ6ма ся на всичкы-тѣ и спѣхѫ. А по срѣдъ нощь [г]станѫ выкъ: Ето младоженецъ-тъ 7 иде: излѣзувайте да го посрѣщнете. Тогазь ся раздигнѫхѫ всичкы онѣзи дѣвицы, 8 и [д]украсихѫ свѣтилницы-тѣ си. А безумны тѣ рекохѫ на разумны-тѣ: Дайте ни отъ ваше-то масло; защото свѣтилници-тѣ 9 наши угаснуватъ. А разумны-тѣ отговорихѫ и казувахѫ: Да не бы че не стигне и за насъ и за васъ; но по добрѣ идѣте при 10 продавачи-тѣ, и купѣте си. А когато тѣ отхождахѫ да купятъ, дойде младоженецъ-тъ, и готовы-тѣ влѣзохѫ съ него на свад11 бѫ-тѫ, и [е]затворихѫ ся врата-та. А послѣ дохождатъ и другы-тѣ дѣвицы, и казуватъ: 12 [ж]Господи, Господи! отвори ни. А той отвѣща и рече: Истинѫ ви казувамъ, [з]не вы 13 познавамъ. И тъй, [и]бѫдѣте будни, защото не знаете день-тъ, ни часъ-тъ, въ който Сынъ человѣческый ще дойде.

14 Защото [і]*ще дойде* както человѣкъ, който, като тръгнуваше за въ чуждинѫ, свыка свои-тѣ слугы, и прѣдаде имъ иманіе-то 15 си. И едному даде петь таланта, другому

[м] Гл. 8; 12. 25; 30.
[а] Ефес. 5; 29, 30. Откр. 19; 7. 21; 2, 9.
[б] Гл. 13; 47. 22; 10.
[в] 1 Сол. 5; 6.
[г] Гл. 24; 31. 1 Сол. 4; 16.
[д] Лук. 12; 35.
[е] Лук. 13; 25.
[ж] Гл. 7; 21, 22, 23.
[з] Псал. 5; 5. Авв. 1; 13. Іоан. 9; 31.
[и] Гл. 24; 42, 44. Марк. 13; 33, 35. Лук. 21; 36. 1 Кор. 16; 13. 1 Сол. 5; 6. 1 Петр. 5; 8. Откр. 16; 15.
[і] Гл. 21; 33. Лук. 19; 12.

к Рим. 12; 6. 1 Кор. 12; 7, 11, 29. Ефес. 4; 11.

два, а другому единъ, квсякому споредъ силж-тж му; и тутакси тръгнж. 16 А тойзи който зѣ петь-тѣ таланта, отиде и работи съ тѣхъ, и направи другы петь таланта. 17 Также и тойзи който зѣ два-та, спечали и той другы два. 18 А тойзи, който зѣ единый-тъ, отиде та раскопа въ земіж-тж, и скры сребро-то на господаря си. 19 Слѣдъ много врѣме идува господарь-тъ на тѣзи слугы, и вижда счетъ съ тѣхъ. 20 И дойде тойзи който бѣ зѣлъ петь-тѣ таланта, донесе другы петь таланта, и каза: Господарю, петь таланта ми прѣдаде: ето, другы петь таланта спечалихъ вьрхъ тѣхъ. 21 И рече му господарь-тъ му: Добрѣ, рабе добрый и вѣрный: на малко-то си былъ вѣренъ, лнадъ много ще тя поставіж; влѣзь мвъ радость-тж на господаря си. 22 Дойде и тойзи който бѣ зѣлъ два таланта и рече: Господарю, два таланта ми прѣдаде; ето, другы два таланта спечалихъ вьрхъ тѣхъ. 23 Рече му господарь-тъ му: нДобрѣ, рабе добрый и вѣрный; на малко-то си былъ вѣренъ, надъ много ще тя поставіж: влѣзь въ радость-тж на господаря си. 24 Пристжпи и тойзи, който бѣ зѣлъ единый-тъ талантъ и рече: Господарю, знаяхъ тя че си человѣкъ жестокъ, че жьнешь дѣто не си сѣялъ, и събирашь отъ дѣто не си распръснувалъ. 25 И понеже ся убояхъ, отидохъ та скрыхъ талантъ-тъ ти въ земіж-тж: ето, имашь твое-то си. 26 А господарь-тъ му отговори и рече му: Рабе лукавый и лѣнивый, знаяше че жьнж дѣто не сьмь посѣялъ, и събирамъ отъ дѣто не сьмь распръснувалъ: 27 Като е тъй трѣбаше ты да дадешь сребро-то ми на банкеры-тѣ, и кога си дойдяхъ

л Гл. 24; 47. Ст. 34, 46. Лук. 12; 44. 22; 29, 30.
м 2 Тим. 2; 12. Евр. 12; 2. 1 Петр; 1; 8.
н Ст. 21.

28 да быхъ зѣлъ мое-то съ лихвѫ. Земѣте прочее отъ него талантъ-тъ и дайте *го* на 29 тогози който има десеть-тѣ таланта. Защото [о]на всякого който има ще му ся даде и ще му ся прѣумножи; а отъ тогози който нѣма, и това което има, ще ся земе 30 отъ него. И непотрѣбный тъ *тойзи* рабъ хвьрлѣте го [п]въ външнѫ-тѫ тьмнотѫ; тамо ще бѫде плачъ и скърцаніе съсъ зѫбы

31 [р]А кога дойде Сынъ человѣческый въ славѫ-тѫ си, и всичкы-тѣ святи ангели съ него; тогазь ще сѣдне на прѣстолъ-тъ на 32 славѫ-тѫ си: И [с]ще ся съберѫтъ прѣдъ него всичкы-тѣ народи, и [т]ще гы отлѫчи едны отъ другы, както овчарь-тъ отлѫча 33 овцы-тѣ отъ козы-тѣ: И ще постави овцы-тѣ отъ деснѫ-тѫ си странѫ, а козы-тѣ отъ лѣвѫ-тѫ.

34 Тогази Царь-тъ ще рече на тѣзи които сѫ отъ деснѫ-тѫ му странѫ: Елате *вы* благословенніи на Отца моего, [у]наслѣдувайте царство-то [ф]приготвено за васъ отъ со- 35 зданіе міра. Защото [х]огладнѣхъ, и дадохте ми да ямъ; ожеднѣхъ, и напоихте мя; [ц]странен 36 бѣхъ, и прибрахте мя; [ч]Голъ *бѣхъ*, и облѣкохте мя; боленъ бѣхъ, и посѣтихте мя; [ш]въ тьмницѫ бѣхъ, и дойдохте при 37 мене. Тогази праведни-тѣ ще му отговорятъ и рекѫтъ: Господи, кога тя видѣхмы гладенъ, и *тя* нахранихмы; или жеденъ 38 и *тя* напоихмы? Кога пакъ тя видѣхмы страненъ и *тя* прибрахмы; или голъ, и *тя* 39 облѣкохмы? И кога боленъ или въ тьмницѫ 40 тя видѣхмы, и дойдохмы при тебе? И ще отговори Царь-тъ и ще имъ рече: Истинѫ ви казувамъ: [щ]Колкото че сте сторили то-

---

о Гл. 13; 12. Марк. 4; 25. Лук. 8; 18. 19; 26 Іоан. 15; 2.
п Гл. 8; 12. 24; 51.
р Зах. 14; 5. Гл. 16; 27. 19; 28. Мар. 8; 38. Дѣян. 1; 11. 1 Сол. 4; 16. 2 Сол. 1; 7. Іуд. 14. Откр. 1; 7.
с Рим. 14; 10. 2 Кор. 5; 10. Откр. 20; 12.
т Іез. 20; 38. 34; 17, 20. Гл. 13; 49.
у Рим. 8; 17. 1 Петр. 1; 4, 9. 3; 9. Откр. 21; 7.
ф Гл. 20; 23. Марк. 10; 40. 1 Кор. 2; 9. Евр. 11; 16.
х Иса. 58; 7. Іез. 18; 7. Іак. 1; 27.
ц Евр. 13; 2. 3 Іоан. 5.
ч Іак. 2; 15, 16.
ш 2 Тим. 1; 16.
щ Прит. 14; 31. 19; 17. Гл. 10; 42. Мар. 9; 41. Евр. 6; 10.

ва на едного отъ тѣзи най малкы-тѣ мои братія, на мене сте *го* сторили.

41 Тогазь ще рече и на тѣзи които сѫ отъ лѣвѫ-тѫ му странѫ: [з]Идѣте отъ мене проклѣти [и]въ огнь-тъ вѣчный, приготвеный-тъ [і]за діаволъ-тъ и за ангелы-тѣ негова. 42 Защото огладнѣхъ, и не ми дадохте да ямъ; ожеднѣхъ, и не мя напоихте; 43 Страненъ бѣхъ, и не мя прибрахте; голъ *бѣхъ* и не мя облѣкохте; боленъ и въ тьмницѫ *бѣхъ*, и не мя посѣтихте. 44 Тогази ще му отговорятъ и тѣ и ще рекѫтъ: Господи, кога тя видѣхмы гладенъ, или жеденъ, или страненъ, или голъ, или боленъ, или въ тьмницѫ, и не ти послужихмы? 45 Тогазь ще отговори и ще имъ рече: Истинѫ ви казувамъ, [ѣ]колкото че не сте сторили *това* на едного отъ тѣзи най малкы-тѣ, нито на мене сте го сторили.

46 [ю]И ще отидѫтъ тѣ въ вѣчнѫ мѫкѫ; а праведни-тѣ въ животъ вѣчный.

з Псал. 6; 8. Гл. 7; 23. Лук. 13; 27.
и Гл. 13; 40, 42.
і 2 Петр. 2; 4. Іуд. 6.
ѣ Прит. 14; 31. 17; 5. Зах. 2; 8. Дѣян. 9; 5.
ю Дан. 12; 2. Іоан. 5; 29. Рим. 2; 7, и друг.

ГЛАВА 26.

1 И когато свърши Іисусъ всичкы тѣзи думы, рече на ученицы-тѣ си: 2 [а]Знаете че слѣдъ два дни ще бѫде Пасха, и Сынъ человѣческый ще бѫде прѣдаденъ на распятіе.

3 [б]Тогази ся събрахѫ първосвященницы-тѣ и книжници-тѣ и старѣйшины-тѣ отъ народа въ дворъ-тъ на първосвященника, който ся казуваше Каіафа, 4 И наговорихѫ ся да уловятъ Іисуса съ измамѫ, и да го убіѭтъ. 5 Но думахѫ: Да не е въ праздникъ-тъ, за да не стане мълва между народъ-тъ.

6 [в]А Іисусъ като бѣше [г]въ Виѳаніѭ, въ

а Марк. 14; 1. Лук. 22; 1. Іоан. 13; 1.
б Псал. 2; 2. Іоан. 11; 47. Дѣян. 4; 25, и друг.
в Марк. 14; 3. Іоан 11; 1, 2. 12; 3.
г Гл. 21; 17.

7 домъ-тъ на Симона прокаженнаго, Пристѫпи при него жена която имаше *въ сѫдъ* алавастренъ много скѫпо миро, и възливаше *го* на главѫ-тѫ му като бѣ сѣднѫлъ на
8 тръпезѫ-тѫ. [д]А ученици-тѣ му, като видѣхѫ
9 *това*, възнегодовахѫ и думахѫ: За какво тая пагуба? Защото това миро можаше да ся продаде на голѣмѫ цѣнѫ, и да ся раз-
10 даде на сиромасы-тѣ. Но Іисусъ позна това и рече имъ: Защо досаждате на женѫ-тѫ? защото добрѫ работѫ стори на мене.
11 Защото [е]сиромасы-тѣ всякога имате съсъ
12 себе си, а [ж]мене всякога нѣмате. Защото тя като възлія това миро на тѣло-то ми,
13 стори го за погребеніе-то ми. Истинѫ ви казувамъ: Дѣто и да ся проповѣда това евангеліе по всичкый-тъ свѣтъ, ще ся казува за неинъ споменъ и *това* което тя стори.
14 [з]Тогази единъ отъ дванадесеть-тѣ, нарицаемый [и]Іуда Искаріотскый, отиде при пър-
15 восвященницы-тѣ, И рече: [і]Какво ще ми дадете, и азъ ще ви го прѣдамъ? И тѣ му
16 прѣдложихѫ тридесеть сребърницы. И отъ тогази търсѣше благоврѣміе да го прѣдаде.
17 [к]И въ първый-тъ день на *праздникъ-тъ на* бесквасны-тѣ *хлѣбове* дойдохѫ ученицы-тѣ при Іисуса, и рекохѫ му: Дѣ ищешь
18 да ти приготвимъ да ядешь пасхѫ-тѫ? И той рече: Идѣте въ градъ-тъ при единкого си, и речѣте му: Учитель-тъ казува: Врѣме-то ми е близу; у тебе ще направѭ пас-
19 хѫ-тѫ съ ученицы-тѣ си. И сторихѫ ученици-тѣ както имъ повелѣ Іисусъ; и приготвихѫ пасхѫ-тѫ.
20 И [л]когато станѫ вечерь, сѣднѫлъ бѣ на
21 тръпезѫ-тѫ съ дванадесеть-тѣ. И като я-

[д] Іоан. 12; 4.
[е] Втор. 15; 11. Іоан 12; 8.
[ж] Виж. Гл. 18; 20. 28; 20. Іоан. 13; 33. 14; 19. 16; 5, 28. 17; 11.
[з] Марк. 14; 10. Лук. 22; 3. Іоан. 13; 2, 30.
[и] Гл. 10; 4.
[і] Зах. 11; 12. Гл. 27; 3.
[к] Исх. 13; 6, 18. Марк. 14; 12; Лук. 22; 7.
[л] Марк. 14; 17 до 21. Лук. 22; 14. Іоан. 13; 21.

дяхѫ тѣ, рече: Истинѫ ви казувамъ, че единъ отъ васъ ще мя прѣдаде. 22 И *тѣ* наскърбени тежко начнѫхѫ всякой единъ отъ тѣхъ да му казуватъ: Да не бы да сьмь азъ Господи? 23 А той отговори и рече: [м]Който затопи съ мене рѫкѫ-тѫ си въ блюдо-то, той ще мя прѣдаде. 24 Сынъ человѣческый отхожда, [н]както е писано за него; [о]а горко на тогози человѣка, чрѣзъ когото Сынъ человѣческый ще бѫде прѣдаденъ; добрѣ бы было на тогозь человѣка, ако да не бы ся родилъ. 25 И отвѣща Іуда, който го прѣдаде и рече: Да *ли* сьмь азъ, учителю? Казува му: Ты рече.

26 И [п]когато ядяхѫ, [р]зѣ Іисусъ хлѣбъ-тъ, и благослови и прѣломи *го*, и даваше на ученицы-тѣ, и рече: Земѣте, яждте: [с]това е тѣло-то мое. 27 И зѣ чашѫ-тѫ, и благодари, и даде имъ и казуваше: 28 [т]Пійте отъ неѭ всичкы; Защото [у]това е моя-та кръвь [ф]на новый-тъ завѣтъ, [х]която ся заради мнозина излива за прощеніе на грѣхове-тѣ. 29 [ц]И казувамъ ви, че отъ сега нататъкъ нѣма да піѭ отъ тойзи плодъ на лозѫ-тѫ, [ч]до онзи день, когато го піѭ новъ съ васъ въ царство-то на Отца моего. 30 И [ш]като испѣхѫ пѣснь, излѣзохѫ на горѫ-тѫ Елеонскѫ.

31 Тогази казува имъ Іисусъ: [щ]Всичца вы [ъ]ще ся соблазните въ мене тѫзи нощь: защото е писано. [ы]"Ще поразіѭ пастирь-тъ, и ще ся распръснѫтъ овцы-тѣ на стадо-то." 32 А подиръ въскрьсеніе-то си, [ь]ще вы прѣдвариѭ въ Галилеѭ. 33 А Петръ отговори и рече му: Ако и всичкы да ся соблазнятъ въ тебе, азъ никога нѣма да ся соблазніѭ. 34 Рече му Іисусъ: [ѣ]Истинѫ ти казувамъ, че въ тѫзи нощь прѣди да попѣе

м Псал. 41; 9. Лук. 22; 21. Іоан. 13; 18.
н Псал. 22; Иса. 53; Дан. 9; 26. Мар. 9; 12. Лук. 24; 25, 26. 46. Дѣян 17; 2, 3. 26; 22, 23. 1 Кор. 15; 3.
о Іоан. 17; 12.
п Марк. 14; 22. Лук. 22; 19.
р 1 Кор. 11; 23, 24, 25.
с 1 Кор. 10; 16.
т Марк. 14; 23.
у Вижд. Исх. 24; 8. Лев. 17; 11.
ф Іер. 31; 31
х Гл. 20; 28 Рим. 5; 15. Евр. 9; 22.
ц Мар. 14; 25. Лук. 22; 18.
ч Дѣя. 10; 41
ш Марк. 14; 26.
щ Мар 14; 27. Іоан. 16; 32.
ъ Гл. 11; 6.
ы Зах. 13; 7.
ь Гл. 28; 7, 10, 16. Мар. 14; 28. 16; 7.
ѣ Марк. 14; 30. Лук. 22; 34. Іоан. 13; 38.

пѣтель-тъ, трижды ще ся отречешь отъ мене.
35 Казува му Петръ: Ако стане нужда и да умрѫ съ тебе, нѣма да ся отрекѫ отъ тебе; подобно рекохѫ и всичкы-тѣ ученици.

36 [ю]Тогази идува съ тѣхъ Іисусъ на едно мѣсто което ся казуваше Геѳсиманія; и казува на ученицы-тѣ: Сѣдѣте тука, доклѣ
37 идѫ тамъ да ся помолѭ. И като зѣ Петра и [я]двама-та Зеведеевы сынове, начнѫ да
38 скърби и да тѫжи. Тогазь имъ казува: [ж]Прискърбна е душа-та ми до смьрть; постойте
39 тука и бѫдѣте будни съ мене. И [ѩ]като отиде малко на напрѣдъ, паднѫ на лице-то си, и моляше ся и думаше: [а]Отче мой, ако е възможно, [б]нека мя замине тая чаша; [в]не обаче както ищѫ азъ, но както *ищешь*
40 ты. И идува при ученицы-тѣ, та гы намѣрва заспали, и казува на Петра: Така ли не можѣхте единъ часъ да постоите будни съ
41 мене? [г]Будни бѫдѣте и молѣте ся, да не бы въ искушеніе да влѣзете; духъ-тъ е
42 бодръ, а плъть-та е немощна. Пакъ отиде вторый пѫть, та ся помоли и думаше: Отче мой, ако не е възможно тая чаша да замине отъ мене, безъ да ѭ піѭ, нека бѫде во-
43 ля-та твоя. И като дойде намѣрва гы пакъ заспали; защото очи-тѣ имъ бѣхѫ отегнѫлы.
44 И остави гы та отиде пакъ, и помоли ся
45 третій пѫть, и рече исто-то слово. Тогазь идува при ученицы-тѣ си и казува имъ: Спѣте отъ сега и почивайте; ето приближи часъ-тъ, и Сынъ человѣческый ся прѣдава
46 въ рѫцѣ на грѣшницы. Станѣте да идемъ; ето наближи тойзи който мя прѣдава.

47 И [д]когато той още говоряше, ето, Іуда, единъ отъ дванадесеть-тѣ, дойде; и съ

ю Марк. 14; 32, до 35. Лук. 22; 39. Іоан. 18; 1.
я Гл. 4; 21.
ж Іоан. 12; 17.
ѩ Мар. 14; 35, 36. Лук. 22; 42. Евр. 5; 7.
а Іоан. 12; 27.
б Гл. 20; 22.
в Іоан. 5; 30. 6; 38. Фил. 2; 8.
г Марк. 13; 33. 14; 38. Лук. 22; 40, 46. Ефес. 6; 18.
д Марк. 14; 43. Лук. 22; 47. Іоан. 18; 3. Дѣян. 1; 16.

е 2 Цар. 20; 9. ж Исая 41; 9. 55; 15.
з Іоан. 18; 10.
и Быт. 19; 6. Откр. 13; 10.
і 4 Цар. 6; 17. Дан. 7; 10.
к Иса. 53; 7, и друг. Ст. 24. Лук. 24; 25, 44, 46.
л Плач. 4; 20. Ст. 54.
м Виж. Іоан. 18; 15.
н Марк. 14; 53. Лук. 22; 54. Іоан. 18; 12, 13, 24.

него народъ много съ ножове и сопы, отъ първосвященницы-тѣ и старѣйшины-тѣ на народъ-тъ. 48 А който го прѣдаваше бѣше имъ далъ знакъ и реклъ: Когото цѣлунѫ, той е: уловѣте го. 49 И тутакси като пристѫпи при Іисуса рече: Радуй ся, Учителю: еи цѣлунѫ го. 50 А Іисусъ му рече: жПріятелю! защо си дошелъ? Тогазь пристѫпихѫ, турихѫ рѫцѣ на Іисуса, и уловихѫ го. 51 И ето, зединъ отъ тѣзи които бѣхѫ съ Іисуса прострѣ рѫкѫ, измъкнѫ ножъ-тъ си и удари слугѫ-тѫ на първосвященникъ-тъ, и му отсѣче ухо-то. 52 Тогазь му казува Іисусъ: Повърни ножъ-тъ си на мѣсто-то му, защото ивсичкы които хванѫтъ ножъ, отъ ножъ ще загынѫтъ. 53 Да ли мнишь че не могѫ сега да ся примолѭ на Отца си, и да ми прѣдстави іповече отъ дванадесеть легеона ангелы? 54 Но какъ ще ся сбѫдѫтъ писанія-та, кче *това* така трѣба да бѫде?

55 Въ него часъ рече Іисусъ на народъ-тъ: Като на разбойникъ ли излѣзохте съ ножове и сопы да мя уловите? Всякой день сѣдяхъ при васъ, та поучавахъ въ храмъ-тъ и не мя уловихте. 56 Но всичко това станѫ лза да ся сбѫдѫтъ писанія-та пророческы. Тогазь мученици-тѣ оставихѫ го всичкы и ся разбѣгахѫ.

57 нА тѣзи, които уловихѫ Іисуса, заведохѫ го при Каіафѫ първосвященника, дѣто ся събрахѫ книжници-тѣ и старѣйшины-тѣ. 58 А Петръ вървѣше подирѣ му отъ далечь, до дворъ-тъ първосвященниковъ; и като влѣзе вѫтрѣ, сѣдяше съсъ слугы-тѣ да види сетнинѫ-тѫ. 59 А първосвященници-тѣ и старѣйшины-тѣ и всичкый-тъ съвѣтъ търсяхѫ лъжливо свидѣтелство противъ Іисуса,

60 за да го убіѭтъ. И не намѣрувахѫ; [о]ако и да надойдохѫ много лъжливи свидѣтели, не намѣрихѫ. Напоконъ дойдохѫ [п]двама лъ-
61 жливи свидѣтели, И рекохѫ: Той каза: [р]Могѫ да развалѭ храмъ-тъ Божій, и за три
62 дни да го съзидѭ *пакъ*. И [с]станѫ първосвященникъ-тъ и рече му: Не отговаряшь ли? Какво свидѣтелствуватъ тѣзи върху ти?
63 [т]А Іисусъ мълчѣше. Отговаря първосвященникъ-тъ и казува му: [у]Заклѣвамъ тя въ Бога живаго, да ни кажешь ако си ты Хри-
64 стосъ Сынъ Божій. Казува му Іисусъ: Ты рече; но казувамъ ви: [ф]Отъ сега ще видите Сына человѣческаго [х]че сѣди отъ десно на силѫ-тѫ, и че иде на облацы-тѣ небе-
65 сны. [ц]Тогазь първосвященникъ-тъ раздра дрехы-тѣ си и казуваше: Богохулствова; каквѫ още потрѣбѫ имамы за свидѣтели?
66 ето сега чухте негово-то богохулство. Що мните вы? И тѣ отговорихѫ и рекохѫ:
67 [ч]Повиненъ е на смърть. [ш]Тогази го заплювахѫ въ лице-то и го бъхтѣхѫ; [щ]а другы
68 му удряхѫ плесницы, И казувахѫ: [ъ]Пророчи ни, Христе, кой е що тя удари?

69 [ы]А Петръ сѣдяше вънъ на дворъ-тъ; и дойде при него една слугыня, и казуваше:
70 И ты бѣше съ Іисуса Галилеанина. А той ся отрече прѣдъ всичкы-тѣ и говоряше:
71 Не знамъ що казувашь. И когато излѣзе той на вратникъ-тъ видѣ го друга, и казува на тѣзи които бѣхѫ тамъ: И тойзи бѣ
72 съ Іисуса Назарянина. И пакъ ся отрече *Петръ* съ клѣтвѫ: Не познавамъ *тогозь*
73 человѣка. И слѣдъ малко пристѫпихѫ тѣзи които стояхѫ тамъ и рекохѫ на Петра: Наистинѫ и ты си отъ тѣхъ: защото твое-
74 то говореніе тя изявява. [ъ]Тогазь той на-

о Псал. 27; 12. 35; 11. Марк. 14; 55. Дѣян. 6; 13.
п Втор. 19; 15.
р Гл. 27; 40. Іоан. 2; 19.
с Мар. 14; 60.
т Иса. 53; 7. Гл. 27; 12, 14.
у Лев. 5; 1. 1 Цар. 14; 24, 26.
ф Дан. 7; 13. Гл. 16; 27. 24; 30. 25; 31. Лук. 21; 27. Іоан. 1; 52. Рим. 14; 10. 1Сол. 4; 16. Откр. 1; 7.
х Псал. 110; 1. Дѣян. 7; 55.
ц 4 Цар. 18; 37. 19; 1.
ч Лев. 24; 16. Іоан. 19; 7
ш Иса. 50; 6. 53; 5. Гл. 27; 30.
щ Лук. 22; 63. Іоан. 19; 3.
ъ Марк. 14; 65. Лук. 22; 64.
ы Марк. 14; 66. Лук. 22; 55. Іоан. 18; 16, 17, 25.
ь Лук. 22; 59.
ѣ Мар. 14; 71.

чнѫ да проклѣва и да ся кълне: Не знаѭ *тогозь* человѣка. И тозь часъ пѣтель-тъ 75 попѣ. И спомни Петръ рѣчь-тѫ на Іисуса, който бѣше му реклъ: [ю]Прѣди да попѣе пѣтель-тъ, трижды ще ся отречешь отъ мене; и излѣзе вънъ, и плака горко.

ю Ст. 34. Мар. 14; 30. Лук. 22; 61, 62. Іоан. 13; 38.

ГЛАВА 27.

И на сутринь-тѫ [а]всичкы-тѣ първосвященници и старѣйшины народни сторихѫ 1 съвѣтъ противъ Іисуса, да го убіѭтъ. И 2 като го вързахѫ, заведохѫ го [б]и прѣдадохѫ го на управителя Понтійскаго Пилата.

Тогазь [в]Іуда, който го прѣдаде, като ви- 3 дѣ че бы осѫденъ, раская ся и върнѫ тридесеть-тѣ сребърницы на първосвященницы-тѣ и старѣйшины-тѣ, И казуваше: Съгрѣ- 4 шихъ че прѣдадохъ кръвь неповиннѫ. А тѣ 5 рекохѫ: Намъ що *ни е*? гледай ты. И като хвърли сребърницы-тѣ въ храмъ-тъ, [г]излѣзе, и отиде та ся обѣси. А първосвящен- 6 ници-тѣ зѣхѫ сребърницы-тѣ и рекохѫ: Не е простено да гы туримъ въ храмскѫ-тѫ касѫ; понеже сѫ цѣна на кръвь. И ка- 7 то ся совѣтувахѫ, купихѫ съ тѣхъ нивѫ-тѫ грънчарскѫ, за погребяваніе на странны. За това ся нарече онази нива [д]Кръвна ни- 8 ва и до днесь. Тогази ся испълни речено- 9 то отъ Іереміѭ пророка, който казува: "[е]И зѣхѫ тридесеть-тѣ сребърницы, цѣнѫ-тѫ на оцѣненый-тъ когото оцѣнихѫ отъ синове-тѣ Израилевы, И дадохѫ гы за грън- 10 чарскѫ-тѫ нивѫ, споредъ както ми Господь заповѣда.

а Псал. 2; 2. Марк. 15; 1. Лук. 22; 66. 23; 1. Іоан. 18; 28.
б Гл. 20; 19. Дѣян. 3; 13.
в Гл. 26; 14, 15.
г 2 Цар. 17; 23. Дѣян. 1; 18.
д Дѣян. 1; 19.
е Зах. 11; 12, 13.

А Іисусъ застанѫ прѣдъ управителя: и 11 [ж]попыта го управитель-тъ, и казуваше: Ты ли си царь-тъ на Іудеи-тѣ? А Іисусъ

ж Марк. 15; 2. Лук. 23; 3. Іоан. 18; 33.

12 му рече: [з]Ты казувашь. И когато го обвинявахѫ първосвященници-тѣ и старѣйшины-
13 тѣ, [и]нищо не отвѣщаваше. Тогази му казува Пилатъ: [і]Не чуешь ли колко свидѣ-
14 телствуватъ на врьхъ тебе? И не му отговори на нищо ни еднѫ рѣчь: така що управитель-тъ ся много чудяше.

15 [к]А на праздникъ-тъ имаше обычай управитель-тъ да пуща на народъ-тъ едного
16 отъ запрѣны-тѣ, когото бы поискали. А имахѫ тогази прочутъ нѣкого си запрѣнъ на
17 име Вараввѫ. И тъй като бѣхѫ събрани, рече имъ Пилатъ: Кого искате да ви пус-
18 нѫ? Вараввѫ ли, или Іисуса, нарицаемаго Христа? Понеже знаяше че отъ зависть го прѣдадохѫ.

19 И като сѣдяше той на сѫдейскый-тъ прѣстолъ проводи до него жена му и казуваше: Да не струвашь нищо на тогозь праведника; защото много пострадахъ днесь на-сънѣ за него.

20 [л]А първосвященници-тѣ и старѣйшины-тѣ нагласихѫ народъ-тъ да испросятъ Варав-
21 вѫ, а Іисуса да погубятъ. Отговори управитель-тъ и рече имъ: Кого искате отъ двама-та да ви пуснѫ? А тѣ рекохѫ: Ва-
22 раввѫ. Казува имъ Пилатъ: Но какво да правѭ Іисуса, нарицаемаго Христа? Казу-
23 ватъ му всичкы-тѣ: Да ся распне. А управитель-тъ каза: Че какво зло е сторилъ? А тѣ много повече выкахѫ, и казувахѫ:
24 Да ся распне. И като видѣ Пилатъ че нищо не ползува, но повече мълва бива, [м]зѣ водѫ, омы си рѫцѣ-тѣ прѣдъ народъ-тъ, и казуваше: Неповиненъ сьмь азъ отъ кръвь-
25 тѫ на тогозь праведника; вы да видите. И отговори всичкый народъ и рече: [н]Него-

[з] Іоан. 18; 37. 1 Тим. 6; 13.
[и] Гл. 26; 63. Іоан. 19; 9.
[і] Гл. 26; 62. Іоан. 19; 10.
[к] Марк. 15; 6. Лук. 23; 17. Іоан. 18; 39.
[л] Мар. 15; 11. Лук. 23; 18. Іоан 18; 40. Дѣян. 3; 14.
[м] Втор. 21; 6.
[н] Втор. 19; 10. Іис. 2; 19. 2Цар. 1; 16. 3Цар. 2; 32. Дѣян. 6; 28.

ва-та кръвь на насъ *да бѫде*, и на чада-та наши. Тогази имъ пуснѫ Вараввѫ; [о]а Іисуса бы, и прѣдаде *го* на распятіе. 26

[п]Тогази войни-тѣ управителеви, оттеглихѫ Іисуса въ прѣторіѭ-тѫ и събрахѫ на вьрхъ него всичкый-тъ полкъ. 27 И съблѣкохѫ го та го [р]облѣкохѫ въ еднѫ червенѫ дългѫ дрехѫ. 28 И [с]сплетохѫ вѣнецъ отъ тьрніе та го наложихѫ на главѫ-тѫ му, и тръсть въ десницѫ-тѫ му; и колѣничихѫ прѣдъ него, та му ся поругавахѫ и казувахѫ: Радуй ся, Царю Іудейскый. 29 И [т]като го заплюхѫ, зѣхѫ тръсть-тѫ и удряхѫ го по главѫ-тѫ. 30 И като му ся поругахѫ, съблѣкохѫ му дългѫ-тѫ дрехѫ, та го облѣкохѫ въ неговы-тѣ дрехы; [у]и го закарахѫ да *го* распнѫтъ. 31

[ф]И на излѣзваніе [х]намѣрихѫ человѣкъ Кыринеанинъ, на име Симонъ; него накарахѫ да носи крьстъ-тъ му. 32 И [ц]като стигнѫхѫ на мѣсто-то нарицаемо Голгоѳа, което ся тълкува Лобно мѣсто, 33 [ч]Дадохѫ му да піе оцетъ размѣсенъ съсъ жльчкѫ; и щомъ вкуснѫ не рачи да піе. 34 [ш]И като го распнѫхѫ, сподѣлихѫ си дрехы-тѣ му, и хвьрлихѫ жрѣбіе; за да ся сбѫде речено-то отъ пророка: [щ]Раздѣлихѫ дрехы-тѣ ми помежду си, и за облѣкло-то ми хвьрлихѫ жрѣбіе. 35 И сѣдѣхѫ та го [ъ]пазѣхѫ тамо. 36 И [ы]възложихѫ надъ главѫ-тѫ му обвиненіе-то написано: ТОЙЗИ Е ІИСУСЪ ЦАРЬ-ТЪ ІУДЕЙСКЫЙ. 37 Тогази [ь]быхѫ распнѫти съ него двама разбойници, единъ отъ десно и единъ отъ лѣво. 38

[ѣ]А онѣзи които минувахѫ отъ тамо хулѣхѫ го, и кывахѫ съ главы, 39 И думахѫ: [ю]*Ты*, който разоряваш храмъ-тъ и въ три 40

о Иса. 53; 5. Мар. 15; 15. Лук. 23; 16, 24, 25. Іоан. 19; 1, 16.
п Мар. 15; 16. Іоан. 19; 2.
р Лук. 23; 11.
с Псал. 69; 19. Иса. 53; 3.
т Иса. 50; 6. Гл. 26; 67.
у Иса. 53; 7.
ф Числ. 15; 35. 3 Цар. 21; 13. Дѣян. 7; 58. Евр. 13; 12.
х Марк. 15; 21. Лук. 23; 26.
ц Мар. 15; 22. Лук. 23; 33. Іоан. 19; 17.
ч Псал. 69; 21. Виж. ст. 48.
ш Мар. 15; 24. Лук. 23; 34. Іоан. 19; 24.
щ Псал. 22; 18.
ъ Ст. 54.
ы Марк. 15; 26. Лук. 23; 38. Іоан. 19; 19.
ь Иса. 53; 12. Мар. 15; 27. Лук. 23; 32, 33. Іоан. 19; 18.
ѣ Псал. 22; 7. 109; 25. Мар. 15; 29. Лук. 23; 35.
ю Гл. 26; 61. Іоан. 2; 19.

дни го *пакъ* съграждашъ, спаси себе си; [я]ако си Сынъ Божій, слѣзь отъ крьстъ-тъ.
41 Подобно и първосвященници-тѣ съ книжницы-тѣ и старѣйшины-тѣ ругаяхѫ *му* ся, и
42 казувахѫ: Другы е избавилъ, *а пакъ* себе си не може да избави: ако е Царь Израилевъ, нека слѣзе сега отъ крьстъ-тъ, и ще
43 повѣруваны въ него. [ж]Упова на Бога, нека го избави сега, ако го ище; понеже каза:
44 [іж]Божій сынъ сьмь. Съ това исто-то го укорявахѫ и распнѫти-тѣ съ него разбойници.

45 [а]А отъ шестый часъ станѫ тьма по всич-
46 кѫ-тѫ земіѫ, до деветый часъ. А около деветый часъ [б]извыка Іисусъ съ голѣмъ гласъ и казуваше: "Или, Или, лама савахѳани?" то есть; [в]"Боже мой, Боже мой, защо си
47 мя оставилъ?" И нѣкои отъ стоящы-тѣ та-
48 мо, като чухѫ, думахѫ: Иліѭ зове той. И тутакси единъ отъ тѣхъ ся завтече, и зѣ гѫбѫ, та [г]іѭ напълни съ оцетъ и іѭ обви на
49 тръсть, и даваше му да піе. А другы-тѣ казувахѫ: Остави да видимъ да ли ще дой-
50 де Илія да го избави. [д]А Іисусъ като извыка пакъ съ голѣмъ гласъ, издъхнѫ.

51 И ето [е]завѣса-та на храмъ-тъ раздра ся на двѣ отъ горѣ до долу; и земя-та ся
52 потръси и каменіе-тѣ ся распукнѫхѫ. И гробове-тѣ ся растворихѫ, и много тѣлеса на
53 умрѣлы-тѣ святыи възстанѫхѫ, И като излѣзохѫ отъ гробове-тѣ, слѣдъ негово-то въскрьсеніе, влѣзохѫ въ святый-тъ градъ, и яви-
54 хѫ ся на мнозина. [ж]А стотникъ-тъ и съ него които пазяхѫ Іисуса, като видѣхѫ землетресеніе-то и *все* що станѫ, уплашихѫ ся много и думахѫ: Истинѫ Сынъ Божій бѣ тойзи.

[я] Гл. 26; 63.
[ж] Псал. 22; 8.
[іж] Мар. 15; 32. Лук. 23; 39.
[а] Амос. 8; 9. Мар. 15; 33. Лук. 23; 44.
[б] Евр. 5; 7.
[в] Псал. 22; 1.
[г] Псал. 69; 21. Марк. 15; 36. Лук. 23; 36. Іоан. 19; 29.
[д] Мар. 15; 37. Лук. 23; 46.
[е] Исх. 26; 31. 2 Лѣт. 3; 14. Мар. 15; 38. Лук. 23; 45.
[ж] Ст. 36. Мар. 15; 39. Лук. 23; 47.

з Лук. 8; 2, 3.
и Марк. 15; 40.

Тамо бѣхѫ още и гледахѫ издалечь же- 55 ны много, [з]които бѣхѫ послѣдовали Іисуса отъ Галилеѭ, и му слугувахѫ; [и]Между 56 които бѣше Марія Магдалина, и Марія майка-та на Іакова и на Іосіѭ, и майка-та на синове-тѣ Зеведеевы.

і Мар. 15; 42. Лук. 23; 50. Іоан. 19; 38.

[і]И когато станѫ вечерь, дойде единъ 57 богатъ человѣкъ отъ Аримаѳеѭ, на име Іосифъ, който и самъ бѣше ся училъ при Іисуса. Той дойде при Пилата, и поиска 58 тѣло-то Іисусово. Тогази Пилатъ повелѣ да *му* ся даде тѣло-то. И като зѣ Іосифъ тѣ- 59 ло-то, обви го съ чистѫ плащаницѫ, И [к]по- 60 ложи го въ новый-тъ свой гробъ, който бѣ изсѣклъ въ камькъ-тъ, и като привали камькъ голѣмъ на гробъ-тъ на врата-та, отиде си. А тамо бѣше Марія Магдалина, и друга- 61 та Марія, та сѣдяхѫ срещѫ гробъ-тъ.

к Иса. 53; 9.

А на утрѣнь-тѫ, която е слѣдъ петъкъ- 62 тъ, събрахѫ ся първосвященници-тѣ и Фарисеи-тѣ при Пилата, И казувахѫ: Госпо- 63 дарю, спомнихмы че онзи измамникъ, когато бѣ още живъ, рече: [л]Слѣдъ три дни ще въскрьснѫ. Повели прочее да ся завар- 64 ди гробъ-тъ до третій-тъ день, да не бы ученици-тѣ му да дойдѫтъ прѣзъ нощь да го откраднѫтъ, и рекѫтъ на народъ-тъ: Въскрьснѫ отъ мьртвы-тѣ; и ще бѫде сетна-та измама по лоша отъ първѫ-тѫ. Ре- 65 че имъ Пилатъ: Имате стражѫ; идѣте, завардѣте както знаете. И тѣ отидохѫ та за- 66 вардихѫ гробъ-тъ, [м]запечатахѫ камькъ-тъ, и поставихѫ стражѫ.

л Гл. 16; 21. 17; 23. 20. 19. 26; 61; Марк. 8; 31. 10; 34. Лук. 9; 22. 18; 33. 24; 6, 7. Іоан. 2; 19.

м Дан. 6; 17.

ГЛАВА 28.

а Марк. 16; 1. Лук. 24; 1. Іоан. 20; 1.

[а]И като ся минѫ сѫббота-та, на разсьм- 1 нуваніе въ първый-тъ день на седмицѫ-тѫ,

дойде Марія Магдалина, и [б]друга-та Ма-
2 рія, да видятъ гробъ-тъ. И ето, станѫ
трусъ голѣмъ; защото [в]ангелъ Господень
слѣзе отъ небе-то, та пристѫпи и отвали
камькъ-тъ отъ врата-та, и сѣдяше отъ го-
3 рѣ на него. [г]На гледъ бѣ той като блѣ-
сковица, и облѣкло-то му бѣло като снѣгъ.
4 И отъ страхъ-тъ му стреснѫхѫ ся стража-
5 ри-тѣ и станѫхѫ като мьртви. А ангелъ-
тъ отговори и рече на жены-тѣ: Не бойте
ся вы; защото знаѭ че Іисуса распятаго
6 тьрсите. Не е тука; защото въскрьснѫ.
[д]както рече: елате, виждте мѣсто-то дѣто
7 лежаше Господь. И скоро идѣте та кажѣ-
те на ученицы-тѣ му, че въскрьснѫ отъ
мьртвы-тѣ; и ето [е]отхожда прѣди васъ въ
Галилеѭ; тамъ ще го видите; ето, казахъ
8 ви. И излѣзохѫ скоро отъ гробъ-тъ съсъ
страхъ и радость голѣмѫ, и завтекохѫ ся
да извѣстятъ на ученицы-тѣ му.

9 И когато отхождахѫ да извѣстятъ на у-
ченицы-тѣ му, ето [ж]Іисусъ гы срѣщнѫ, и
каза: Радуйте ся. А тѣ пристѫпихѫ, та ся
уловихѫ за нозѣ-тѣ му, и поклонихѫ му ся.
10 Тогази казува имъ Іисусъ: Не бойте ся;
идѣте, [з]извѣстѣте на братія-та ми, да идѫтъ
въ Галилеѭ, и тамъ ще мя видятъ.

11 А когато тѣ отивахѫ, ето нѣкои отъ
стражѫ-тѫ дойдохѫ въ градъ-тъ, и извѣсти-
хѫ на пьрвосвященницы-тѣ всичко що бѣ
12 станѫло. И *тѣ* като ся събрахѫ съсъ старѣй-
шины-тѣ, и като ся съвѣтувахѫ, дадохѫ на
13 войны-тѣ сребро доволно, И думахѫ *имъ*:
Речѣте че ученици-тѣ му дойдохѫ прѣзъ
нощь и го откраднѫхѫ, когато ный спѣх-
14 мы. И ако ся чуе това прѣдъ управителя,
ный ще го убѣдимъ и ще сторимъ вы да

б Гл. 27; 56.
в Марк. 16; 5. Лук. 24; 4. Іоан. 20; 12.
г Дан. 10; 6.
д Гл. 12; 40. 16; 21. 17; 23. 20; 19.
е Гл. 26; 32. Марк. 16; 7.
ж Марк. 16; 9. Іоан. 20; 14.
з Іоан. 20; 17. Рим. 8; 29. Евр. 2; 11.

нѣмате грыжѫ. И тѣ като зѣхѫ пары-тѣ, 15 сторихѫ както быхѫ научени. И расчу ся това слово между Іудеи-тѣ даже до днесь.

А единадесеть-тѣ ученици отидохѫ въ 16 Галилеѭ, на горѫ-тѫ [и]дѣто имъ заръча Іисусъ. И като го видѣхѫ, поклонихѫ му ся; 17 а нѣкои ся усумнѣхѫ. И пристѫпи Іисусъ 18 та имъ говори и рече: Даде ми ся всяка власть на небе-то и на земѭ-тѫ. [к]Идѣте 19 прочее [л]научѣте всичкы-тѣ народы, и кръщавайте гы въ име-то на Отца и Сына и Святаго Духа; И [м]учѣте гы да пазятъ всич- 20 ко що сьмь ви заповѣдалъ; и ето, азъ сьмь съ васъ прѣзъ всичкы-тѣ деніе, до скончаніе-то на вѣка. Аминь.

и Гл. 26; 32. Ст. 7.
і Дан. 7; 13, 14. Гл. 11; 27. 16; 28. Лук. 1; 32. 10; 22. Іоан. 3; 35. 5; 22. 13; 3. 17; 2. Дѣян. 2; 36. Рим. 14; 9. 1 Кор. 15; 27. Ефе. 1; 10, 21. Фил. 2; 9, 10. Евр. 1; 2. 3; 2; 8. 1 Пет. 3; 22. Откр. 17; 14.
к Марк. 16; 15.
л Иса. 52; 10. Лук. 24; 47. Дѣян 2; 38, 39. Рим. 10; 18. Кол. 1; 23.
м Дѣян. 2; 42.

ОТЪ МАРКА
СВЯТО-ТО ЕВАНГЕЛІЕ.

ГЛАВА 1.

Зачало на благовѣстіе-то на Іисуса Христа, 1 [а]Сына Божія. Както е писано въ про- 2 роцы-тѣ: [б]"Ето, азъ проваждамъ вѣстительтъ си прѣдъ лице-то ти, който ще приготви твой-тъ пѫть прѣдъ тебе." [в]"Гласъ на 3 едного, който выка въ пустынѭ-тѫ: Приготвѣте пѫть-тъ Господень, правы правѣте негова-тѣ пѫтекы." [г]Дойде Іоаннъ та кръ- 4 щаваше въ пустынѭ-тѫ, и проповѣдуваше кръщеніе на покаяніе за прощаваніе на грѣхове-тѣ. И [д]излѣзуваше къмъ него всич- 5

а Мат. 14; 33. Лук 1. 35. Іоан. 1; 34
б Мал. 3; 1. Мат. 11; 10. Лук. 7; 27
в Иса. 40; 3 Мат. 3; 3 Лук. 3; 4 Іоан. 1; 15, 23.
г Мат. 3; 1 Лук. 3; 3. Іоан 3; 23
д Мат. 3; 5.

ка-та страна Іудейска, и Іерусалимляни-тѣ, и крьщавахѫ ся всичкы-тѣ отъ него въ рѣкѫ-тѫ Іорданъ, като исповѣдувахѫ 6 грѣхове-тѣ си. [е]А Іоаннъ посяше дрехѫ отъ камилскы космы, и коженъ поясъ около чрѣсла-та си, и ядѣше [ж]акриды и медъ 7 дивъ. И проповѣдуваше и казуваше: [з]Слѣдъ мене иде по крѣпкый-тъ отъ мене, на когото не сьмь достоинъ да ся прѣклонѭ и да развьржѫ ремыкъ-тъ на обуща-та му. 8 [и]Азъ вы крьстихъ съ водѫ; а той ще вы крьсти [і]съ Духъ Святый.

9 И [к]прѣзъ онѣзи деніе дойде Іисусъ отъ Назаретъ Галилейскый и крьсти ся отъ Іо- 10 анна въ Іорданъ. И [л]тутакси като възлѣзуваше отъ водѫ-тѫ, видѣ че ся растваряхѫ небеса-та, и Духъ-тъ като гълѫбъ слѣ- 11 зуваше на него. И гласъ бы отъ небе-то: [м]Ты си Сынъ мой възлюбленный, въ когото 12 благоволихъ. [н]И той часъ Духъ-тъ го из- 13 вожда въ пустынѭ-тѫ. И тамо бѣ въ пустынѭ-тѫ четыридесеть дни и ся искушаваше отъ Сатанѫ; и бѣше съсъ звѣрове-тѣ; [о]и ангели-тѣ му служахѫ.

14 А [п]отъ какъ бы прѣдаденъ Іоаннъ, дойде Іисусъ въ Галилеѭ, и [р]проповѣдуваше бла- 15 говѣстіе-то на царство-то Божіе, И казуваше: [с]Врѣме-то ся испълни, [т]и приближи царство-то Божіе; покайте ся и вѣрувайте въ благовѣстіе-то.

16 [у]А когато пѫтуваше по край Галилейско-то море, видѣ Симона и Андрея брата му, че хвьрляхѫ мрѣжѫ въ море-то; поне- 17 же бѣхѫ рыболовци. И рече имъ Іисусъ: Елате слѣдъ мене, и ще вы направѭ да бѫ- 18 дете ловци на человѣцы. И тутакси [ф]оста- 19 вихѫ мрѣжы-тѣ си, и послѣдувахѫ го. И

[е] Мат. 3, 4.
[ж] Лев. 11; 22.
[з] Мат. 3; 11. Іоан 1; 27. Дѣя 13; 25.
[и] Дѣян 1; 5. 11; 16. 19; 4
[і] Иса. 44; 3. Іоил. 2; 28. Дѣян. 2; 4. 10; 45. 11; 15, 16. 1Кор. 12; 13
[к] Мат. 3; 13. Лук 3; 21.
[л] Мат. 3; 16. Іоан. 1; 32.
[м] Псал. 2; 7. Мат. 3; 17. Гл. 9; 7.
[н] Мат. 4; 1. Лук. 4; 1.
[о] Мат. 4; 11.
[п] Мат. 4; 12.
[р] Мат. 4; 23.
[с] Дан. 9; 25. Гал. 4; 4. Ефес. 1; 10.
[т] Мат. 3; 2. 4; 17.
[у] Мат. 4; 18. Лук. 5; 4.
[ф] Мат. 19; 27. Лук. 5; 11.

ж Мат. 4; 21.

ц Мат. 4; 13. Лук. 4; 31.

ч Мат. 7; 28.

ш Лук. 4; 33.

щ Мат. 8; 29.

ѣ Ст. 34.

ы Гл. 9; 20.

ь Мат. 8; 14. Лук. 4; 38.

ѣ Мат. 8; 16. Лук. 4; 40.

[ж]като позаминѫ отъ тамо малко, видѣ Іакова Зеведеева и Іоанна брата му, и тѣхъ въ ладіѭ-тѫ че си кърпѣхѫ мрѣжы-тѣ. И ту- 20 такси гы позова, и *тѣ* оставихѫ бащѫ си Зеведея въ ладіѭ-тѫ съ наемницы-тѣ, и отидохѫ слѣдъ него.

И [ц]влѣзохѫ въ Капернаумъ; и наскоро 21 въ сѫбботѫ влѣзе *Іисусъ* въ съборище-то и учаше. И [ч]удивявахѫ ся на ученіе-то 22 му; защото гы учаше като нѣкой който има власть, а не както книжници-тѣ. И [ш]имаше 23 въ съборище-то имъ человѣкъ съ нечистъ духъ, та извыка, И казуваше: Остави *ны*; 24 [щ]що имашь ты съ насъ, Іисусе Назарянине? дошелъ си да ны погубишь ли? Познавамъ тя кой си, Святый Божій. И [ѣ]запрѣти му 25 Іисусъ, и рече: Мълкни, и излѣзь изъ него. И нечистый-тъ духъ, [ы]като го покѫса, из- 26 выка съ голѣмъ гласъ и излѣзе изъ него. И 27 всичкы ся смаяхѫ, щото разыскувахѫ помежду си, и думахѫ: Що е това? Кое *е* това ново ученіе, щото съ власть повелѣва и на нечисты тѣ духове, и послушуватъ го? И расчу ся слухъ-тъ неговъ наскоро по 28 всичкѫ-тѫ околность на Галилеѭ.

И [ь]щомъ излѣзохѫ изъ съборище-то, дой- 29 дохѫ съ Іакова и Іоанна въ кѫщѫ-тѫ на Симона и Андрея. А тъща-та Симонова ле- 30 жаше огничава, и тутакси му казуватъ за неѭ. И пристѫпи та ѭ дигнѫ, като ѭ хва- 31 нѫ за рѫкѫ-тѫ; и на часъ-тъ ѭ остави огница-та, и слугуваше имъ. И [ѣ]като 32 ся свечери, когато залѣзе слънце-то, доведохѫ му всичкы-тѣ които бѣхѫ злѣ, и бѣснуемы-тѣ. И всичкый-тъ градъ ся бѣ съ- 33 бралъ прѣдъ врата-та. И исцѣли множина 34 които бѣхѫ злѣ отъ разны болести, и мно-

го бѣсове испѫди, и [ю]не оставяше бѣсове-тѣ да говорятъ, понеже го познавахѫ *че е Христосъ.*

35 И [я]сутринь-тѫ, много рано, станѫ та излѣзе, и отиде въ пусто мѣсто, и тамо ся 36 моляше. И оттичахѫ слѣдъ него Симонъ и 37 които бѣхѫ съ него. И като го намѣрихѫ 38 казуватъ му: Всичкы тебе търсятъ. И казува имъ: [ж]Да идемъ въ близкы-тѣ паланкы да проповѣдамъ и тамъ; защото сьмь 39 [ѫж]за това излѣзлъ. И тъй [а]проповѣдуваше по съборища-та имъ по всичкѫ Галилеѭ, и испѫждаше бѣсове-тѣ.

40 И [б]идува при него единъ прокаженъ, та му ся моляше и колѣничаше прѣдъ него и казуваше му: Ако ищешь, можешь да мя 41 очистишь. А Іисусъ ся смили и прострѣ рѫкѫ, та ся допрѣ до него, и казува му: 42 Ищѫ, очистенъ бѫди. И като изрече *туй*, тутакси ся махнѫ отъ него проказа-та, и ся 43 очисти. И като му запрѣти строго, тозь 44 часъ го отпрати, И казува му: Гледай никому нищо да не речешь; но иди покажи себе си на священника, и принесь за очищеніе-то си това, [в]което е Моисей повелѣлъ, за свидѣтелство тѣмъ. 45 [г]А той щомъ излѣзе начнѫ да проповѣдува много и да разнося слово-то, така що *Іисусъ* не можаше вече да влѣзе явно въ нѣкой градъ; но вънъ въ пусты мѣста бѣ, [д]и идяхѫ при него отъ всякѫдѣ.

ю Гл. 3; 12. Лук. 4; 41. Виж. Дѣян. 16; 17, 18.
я Лук. 4; 42.
ж Лук. 4; 43.
ѫж Иса. 61; 1. Іоан. 16; 28. 17; 4.
а Мат. 4; 23. Лук. 4; 44.
б Мат. 8; 2. Лук. 5; 12.
в Лев. 14; 3, 4, 10. Лук. 5; 14.
г Лук. 5; 15.
д Гл. 2; 13.

ГЛАВА 2.

1 И слѣдъ *нѣколко* дни [а]влѣзе пакъ въ Капернаумъ; и чу ся че е въ едрѫ кѫщѫ. 2 И тутакси ся събрахѫ множина, така що не гы побираше вече нито прѣдъ врата-та *мѣ*-

а Мат. 9; 1. Лук. 5; 18.

сто-то; и говоряше имъ слово-то. И идуватъ при него та му донесятъ единъ разслабленъ, носенъ отъ четырма. 3 И като не можахѫ да приближатъ до него поради народъ-тъ, раскрыхѫ покрывъ-тъ дѣто бѣше, и *го* разбихѫ, та спущахѫ одръ-тъ, на който лежаше разслабленный-тъ. 4 А Іисусъ видѣ вѣрѫ-тѫ имъ, и казува на разслабленный-тъ: Сынко, прощаватъ ти ся грѣхове-тѣ ти. 5 А имаше нѣкои отъ книжницы-тѣ тамо, които сѣдѣхѫ и размыслявхѫ въ сърдца-та си: 6 Що говори тойзи така хулы? [б]Кой може да прощава грѣхове, освѣнь едного Бога? 7 И тутакси като [в]позна Іисусъ съ духъ-тъ си, че така размыслятъ въ себе си, рече имъ: Защо мыслите това въ сърдца-та си? 8 [г]Кое е по лесно, да рекѫ разслабленному: Прощаватъ ти ся грѣхове-тѣ ли; или да рекѫ: Стани, и земи одръ-тъ си и ходи? 9 10 Но за да познаете че власть има Сынъ человѣческый на земѭ-тѫ да прощава грѣхове, (казува на разслабленный-тъ): 11 Тебѣ казувамъ: Стани и земи одръ-тъ си, и иди у дома си. 12 И станѫ тутакси, и като дигнѫ одръ-тъ си, излѣзе прѣдъ всичкы-тѣ; така щото всичкы-тѣ ся чудяхѫ, и славяхѫ Бога, и думахѫ: Никогы така не смы виждали.

13 [д]И излѣзе пакъ край море-то, и всичкый-тъ народъ идяхѫ при него и учаше гы. 14 [е]И като минуваше, видѣ Левія Алфеова, че сѣдяше на мытарницѫ-тѫ: и казува му: Ела слѣдъ мене. И *той* станѫ и отиде слѣдъ него. 15 [ж]И когато бѣше на трѫпезѫ въ кѫщѫ-тѫ му, много мытари и грѣшници бѣхѫ насѣдали наедно съ Іисуса и съ ученицы-тѣ неговы; защото бѣхѫ многозина и

б Іов. 14; 4. Иса. 43; 25.
в Мат. 9; 4.
г Мат. 9; 5.
д Мат. 9; 9.
е Мат. 9; 9. Лук. 5; 27.
ж Мат. 9; 10.

16 послѣдувахѫ го. И книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ, като видѣхѫ че ядѣ съ мытари-тѣ и грѣшницы-тѣ, казувахѫ на ученицы-тѣ му: Защо съ мытари-тѣ и грѣшницы-тѣ яде
17 и пie? И като чу Іисусъ, казува имъ: [з]Нѣматъ нуждѫ за лѣкарь здрави-тѣ, но болни-тѣ; не дойдохъ да призовѫ праведны-тѣ, но грѣшны-тѣ на покаяніе.
18 [и]А Іоаннови-тѣ и Фарисейскы-тѣ ученици постяхѫ; и идватъ и казуватъ му: Защо Іоаннови-тѣ и Фарисейскы-тѣ ученици постятъ, а твои-тѣ ученици не постятъ?
19 И рече имъ Іисусъ: Могѫтъ ли свадбари-тѣ да постятъ, до като е младоженикъ-тъ съ тѣхъ? Колкото врѣме иматъ младоженикъ-тъ съ тѣхъ си, не могѫтъ да постятъ.
20 Ще дойдѫтъ обаче дни, когато ся отнеме младоженикъ-тъ отъ тѣхъ, и тогази въ онѣ-
21 зи дни ще постятъ. И никой не пришива кърпѫ отъ небѣлено платно на ветхѫ дрехѫ; а инакъ, ново-то, което *ся тури да* запълни, отдира отъ ветхо-то, и съдраното
22 то быва по лошо. И никой не налива ново вино въ ветхы мѣхове; а инакъ, ново-то вино ще распукне мѣхове-тѣ, и вино-то ся взлива, и мѣхове-тѣ ся развалятъ; но трѣба ново вино да ся налива въ новы мѣхове.
23 И [і]въ еднѫ сѫбботѫ когато минуваше прѣзъ сѣятбы-тѣ, начenѫхѫ ученици-тѣ му [к]да кѫсатъ класове-тѣ като вървѣхѫ по
24 пѫть-тъ. И Фарисеи-тѣ му казувахѫ: Виждь, що правятъ въ сѫбботѫ, което не
25 е простено? И той имъ казуваше: Не сте ли чели никога [л]що стори Давидъ, когато му станѫ нуждѫ, и огладнѣ той и
26 които бѣхѫ съ него; Какъ влѣзе въ домъ-тъ Божій во врѣме-то на първосвященника

з Мат. 9; 12, 13. 18; 11. Лук. 5; 31, 32. 19; 10. 1 Тим. 1; 15.
и Мат. 9; 14. Лук. 5; 33.
і Мат. 12; 1. Лук. 6; 1.
к Втор. 23; 25.
л 1 Цар. 21; 6.

Авіаѳара, та изѣде хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, [м]които не е простено освѣнь на священницы-тѣ да *гы* ядѫтъ, даде още и на онѣзи които бѣхѫ съ него? 27 И казуваше имъ: Сѫббота-та е станѫла за человѣка, а не человѣкъ за сѫбботѫ-тѫ. 28 Така що [н]Сынъ человѣческый е Господарь и на сѫбботѫ-тѫ.

м Исх. 29; 32, 33. Лев. 24; 9.
н Мат. 12; 8.

ГЛАВА 3.

1 И [а]влѣзе пакъ въ съборище-то, и тамо бѣше нѣкой си человѣкъ който имаше рѫкѫ-тѫ си изсъхнѫлѫ: 2 И съгледвахѫ го, да ли ще въ сѫбботенъ день да го исцѣли, за да го обвинятъ. 3 И казува на человѣка който имаше рѫкѫ-тѫ си изсъхнѫлѫ: Исправи ся на срѣдъ. 4 И казува имъ: Простено ли е сѫбботенъ день да прави нѣкой добро или да прави зло; да спасе ли душѫ, или да погуби? а тѣ мълчѣхѫ. 5 А като гы изгледа съ гнѣвъ, наскърбенъ за окамененіе-то на сърдце-то имъ, казува на человѣкъ-тъ: Простри рѫкѫ-тѫ си. И прострѣ; и възстанови ся рѫка-та му здрава както друга-та. 6 И [б]щомъ излѣзнѫхѫ Фарисеи-тѣ, тутакси совѣтъ сторихѫ [в]съсъ Иродіаны-тѣ противъ него, какъ да го погубятъ.

а Мат. 12; 9. Лук. 6; 6.
б Мат. 12; 14.
в Мат. 22; 16.

7 А Іисусъ тръгнѫ съ ученицы-тѣ си къмъ море-то; и отидохѫ слѣдъ него много множество отъ Галилеѭ, [г]и отъ Іудеѭ, 8 И отъ Іерусалимъ, и отъ Идумеѭ, и изъ отвѫдь Іорданъ; и изъ около Тиръ и Сидонъ, много множество, като бѣхѫ чули колко *чудеса* правяше, дойдохѫ при него. 9 И рече на ученицы-тѣ си да го очакува една ладія поради народъ-тъ, за да го не при-

г Лук. 6; 17.

10 тѣсняватъ. Защото исцѣли множина, така що онѣзи които имахѫ болести нападахѫ
11 на него, за да ся допрѫтъ до него. И [д]нечисти-тѣ духове, когато го виждахѫ, припадахѫ му, и выкахѫ: [е]Ты си Сынъ Божій.
12 И [ж]много имъ запрѣщаваше, да го не изявяватъ.
13 И [з]възлѣзе на горѫ-тѫ, и призова *онѣзи* които щѣше той: и отидохѫ при него.
14 И стори дванадесеть, да бѫдѫтъ съ него,
15 и да гы испроважда да проповѣдуватъ, И да иматъ власть да исцѣляватъ болести-тѣ
16 и да испѫждатъ бѣсове-тѣ; И приложи на
17 [и]Симона име Петръ; И Іакова Зеведеева и Іоанна брата Іаковова, и приложи имъ имена Воанергесъ, то есть, сынове на
18 грѫмъ-тъ; И Андрея, и Филиппа, и Варѳоломея, и Матѳея, и Ѳомѫ, и Іакова Алфе-
19 ева, и Ѳаддея и Симона Кананита; И Іудѫ Искаріотскаго, който го и прѣдаде.
20 И идуватъ въ единъ домъ, и събира ся пакъ *много* народъ, [і]така що тѣ не можахѫ
21 нито хлѣбъ да ядѫтъ. И като чухѫ своитѣ му, излѣзохѫ да го уловятъ; [к]защото
22 казувахѫ че не е на себе си. И книжницитѣ, които бѣхѫ слѣзнѫли отъ Іерусалимъ, казувахѫ че [л]има Веелзевула, и че съ началникъ-тъ на бѣсове-тѣ испѫжда бѣсове-
23 тѣ. И [м]като гы призова, говоряше имъ съ притчы: Какъ може Сатана да испѫжда
24 Сатанѫ? И ако едно царство ся раздѣли противъ себе си, онова царство не може
25 да устои. И ако домъ ся раздѣли противъ
26 себе си, той домъ не може да устои. И ако Сатана ся е повдигнѫлъ противъ себе си и ся е раздѣлилъ, не може да устои, но
27 дошло му е свършеніе-то. [н]Никой не може

[д] Гл. 1; 23, 24. Лук. 4; 41.
[е] Мат. 14; 33. Гл. 1; 1.
[ж] Мат. 12; 16. Гл. 1; 25, 34.
[з] Мат. 10; 1. Лук. 6; 12. 9; 1.
[и] Іоан. 1; 42.
[і] Гл. 6; 31.
[к] Іоан. 7; 5. 10; 20.
[л] Мат. 9; 34. 10; 25. Лук. 11; 15. Іоан. 7; 20. 8; 48, 52. 10; 20.
[м] Мат. 12; 25.
[н] Иса. 49; 24. Мат. 12; 29.

да разграби покжщнинж-тж на силный-тъ, кога влѣзе въ кжщж-тж му, ако първомъ не вържe силный-тъ, и тогазь ще разграби кжщж-тж му. [о]Истинж ви казувамъ, че всичкы-тѣ грѣхове на сынове-тѣ человѣческы ще имъ ся простятъ, и хулы-тѣ колкото че въсхулятъ. Но който въсхули на Духа Святаго, нѣма прошкж во вѣкы, но повиненъ е на вѣчно осжжденіе. *Това рече той,* защото казувахж: Има духъ нечистъ. 28 29 30

[о] Мат. 12; 31. Лук. 12; 10. 1 Іоан. 5; 16.

[п]Идуватъ прочее братія-та *му* и майка му, и като стояхж вънъ, проводихж до него и выкахж го. И сѣдяше народъ-тъ около него, и рекохж му: Ето майка ти и братія-та ти вънъ искатъ тя. И отвѣща имъ и каза: Коя е майка ми, или *кои сж* братія-та ми? И като изгледа тѣзи, които сѣдяхж около него, казува: Ето майка ми и братія-та ми! Защото, който створи волж-тж Божіж, той е братъ мой, и сестра моя и майка. 31 32 33 34 35

[п] Мат. 12; 46. Лук. 8; 19.

ГЛАВА 4

И [а]пакъ започнж да учи на край море-то; и събра ся при него народъ много, така що той влѣзе въ ладіж-тж и сѣдяше на море-то; а всичкый-тъ народъ бѣше на земіж-тж по край море-то. И учаше гы много съ притчы, [б]и говоряше имъ въ поученіе-то си: Слушайте. Ето излѣзе сѣятель-тъ да сѣе. И когато сѣяше, едно паднж край пжть-тъ, и дойдохж птицы-тѣ небесны и озобахж го. Друго паднж на каменито *мѣсто,* дѣто нѣмаше много пърсть, и за скоро изникнж, защото нѣмаше длжбинж отъ земіж. Но когато изгрѣя слънце-то припърли ся, и понеже нѣмаше корень, из- 1 2 3 4 5 6

[а] Мат. 13; 1. Лук. 8; 4.
[б] Гл. 12; 38.

7 съхнѫ. И друго паднѫ въ тьрніе-тѣ, и обрастохѫ тьрніе-тѣ и заглушихѫ го, и не 8 даде плодъ. И друго паднѫ на добрѫ-тѫ землѭ, [в]и даваше плодъ, който възлѣзуваше и възрастуваше, и принесе едно тридесеть, 9 и друго шестдесеть, а друго сто. И казуваше имъ: Който има уши да слуша, нека слуша.

10 [г]И когато останѫ на самѣ, *онѣзи* които бѣхѫ около него съ дванадесеть-тѣ, по- 11 питахѫ го за притчѫ-тѫ. И казуваше имъ: Вамъ ся даде да познаете тайнѫ-тѫ на царство-то Божіе, [д]а на онѣзи външни-тѣ, 12 всичко-то бuва въ притчи; [е]За да гледатъ гледающе, и да не видять; и да чуватъ чувающе, и да не разумѣѭтъ; да че бы да ся завърнѫтъ, и да имъ ся простятъ грѣ- 13 хове-тѣ. И казува имъ: Не знаете ли тѫзи притчѫ? а какъ ще разумѣете всичкы-тѣ 14 притчы? [ж]Сѣятель-тъ слово-то сѣе. (15) А *посѣяно-то* край пѫть-тъ сѫ тѣзи въ които ся сѣе слово-то; но при които, като чуѭтъ, тутакси идува Сатана, и отнѣма 16 слово-то всѣяно-то въ сьрдца-та имъ. Подобно и на каменити-тѣ *мѣста* посѣяно-то сѫ тѣзи, които, като чуѭтъ слово-то, 17 тутакси съ радость го пріиматъ; Нѣматъ обаче корень въ себе си, но привремении сѫ; послѣ като настане скърбь или гоненіе 18 за слово-то, тутакси ся соблазняватъ. И въ тьрніе-тѣ посѣяно-то сѫ тѣзи, които 19 слушатъ слово-то, И грижы-тѣ на тойзи вѣкъ, и [з]прѣльсть-та на богатство-то, и пожеланія-та за другы *работы*, като навлѣзуватъ, заглушаватъ слово-то, и бесплодно 20 бuва. А на добрѫ-тѫ землѭ посѣяно-то сѫ тѣзи, които слушатъ слово-то, и пріиматъ,

в Іоан. 15; 5. Кол. 1; 6.
г Мат. 13; 10. Лук. 8; 9, и друг.
д 1 Кор. 5; 12. Кол. 4; 5. 1 Сол. 4; 12. 1 Тим. 3; 7.
е Иса. 6; 9. Мат. 13; 14. Лук. 8; 10. Іоан. 12; 40. Дѣян 28; 26. Рим. 11; 8.
ж Мат. 13; 19.
з 1 Тим. 6; 9, 17.

и давать плодъ, едно тридесеть, и едно шестдесеть, и едно сто.

[и]И казуваше имъ: За това ли ся вноси 21 свѣщь да ѭ турятъ подъ шиникъ-тъ, или подъ одръ-тъ? Да ли не за това да ѭ поставятъ на свѣтилникъ-тъ? Защото [і]нѣма нѣ- 22 що тайно, което да ся не яви; нито е было нѣщо потаено, което да не излѣзе на явѣ. [к]Който има уши да слуша, нека слуша. 23

И казуваше имъ: Внимайте това което 24 слушате; [л]съ коѭто мѣркѫ мѣрите, ще ви ся възмѣри; и вамъ които слушате ще ви бѫде придатъкъ. Защото [м]който има, ще му 25 ся даде; а който нѣма, и онова което има ще му ся отнеме.

И казуваше: [н]Така е царство-то Божіе, 26 както кога человѣкъ хвьрли сѣме-то въ земіѭ-тѫ; И спи и разбужда ся нощя и деня; 27 и сѣме-то никне, и расте, както той не знае. Защото земя-та отъ самосебе си про- 28 извожда, първомъ трѣвѫ, послѣ класъ, и напоконъ пълно жито въ класъ-тъ. И когато 29 узрѣе плодъ-тъ, той часъ [о]испраща сьрпъ-тъ защото е настанѫла жьтва.

Още казуваше: [п]На що да уподобимъ 30 царство-то Божіе? или съ кое сравненіе да го сравнимъ? Подобно е на зърно сина- 31 пово, което като ся посѣе въ земіѭ-тѫ, най малко е отъ всичкы-тѣ сѣмена, които сѫ на земіѭ-тѫ; А когато ся посѣе, изра- 32 ства, и бива по голѣмо отъ всичкы-тѣ злакове, и прави клоніе голѣмы, така що подъ неговѫ-тѫ сѣнкѫ могѫтъ птицы-тѣ небесны да привитаватъ. И [р]съ много таквы- 33 зи притчы говоряше тѣмъ слово-то, както можахѫ да слушатъ. А безъ притчѫ имъ не 34

[и] Мат. 5; 15. Лук. 8; 16. 11; 33.
[і] Мат. 10; 26. Лук. 12; 2.
[к] Мат. 11; 15. Ст. 9.
[л] Мат. 7; 2. Лук. 6; 38.
[м] Мат. 13; 12. 25; 29. Лук. 8; 18. 19; 26.
[н] Мат. 13; 24.
[о] Откр. 14; 15.
[п] Мат. 13; 31. Лук. 13; 18. Дѣян. 2, 41. 4; 4. 5; 14. 19; 20.
[р] Мат. 13; 34. Іоан. 16; 12.

говоряше; но на особъ тълкуваше всичко на ученицы-тѣ си.

35 И [c]казува имъ въ него день когато ся 36 свечери: Да минемъ отвѫдь. И като оставихѫ народъ-тъ, зематъ него както бѣ въ ладіѭ-тѫ; имаше още и другы ладіи съ не-37 го. И дигнува ся голѣма буря вѣтренна; и волны-тѣ ся вливахѫ въ ладіѭ-тѫ, така що 38 тя вече ся пълняше *съ водѫ*. И той бѣше на кормъ-тъ заспалъ на възглавницѫ: и разбуждатъ го и казуватъ му: Учителю, не 39 тя ли е грыжа че погынувамы? И станѫ та запрѣти на вѣтръ-тъ, и рече на море-то: Мълчи, умири ся. И прѣстанѫ вѣтръ-тъ, и 40 станѫ тишина голѣма. И рече имъ: Защо сте така страхливи? Какъ нѣмате вѣрѫ? 41 И убояхѫ ся съ голѣмъ страхъ и казувахѫ си единъ другыму: Кой е прочее тойзи, че и вѣтръ-тъ и море-то му ся покоряватъ?

c Мат. 8; 18, 23. Лук. 8; 22.

ГЛАВА 5.

1 И [a]минѫхѫ отвѫдь море-то, въ странѫ-тѫ 2 Гадаринскѫ. И щомъ излѣзе изъ ладіѭ-тѫ, тозь часъ го срѣщнѫ единъ человѣкъ отъ 3 гробища-та, съ духъ нечистъ, Койго имаше жилище-то си въ гробища-та, и никой не можаше да го върже нито съ веригы; 4 Защото много пѫти бѣхѫ го вързали съ оковы и съ веригы, и покѫсалъ бѣ веригы-тѣ, и оковы-тѣ бѣ строшилъ; и никой не 5 бѣше въ силѫ да го укроти. И винѫгы, нощя и деня, бѣше по горы-тѣ и въ гробища-та, и выкаше и испрѣсичаше себе си 6 съ камьніе. А като видѣ Іисуса отъ далечь, 7 притече и поклони му ся, И извыка съ гласъ голѣмъ и рече: Що имашь ты съ

a Мат. 8; 28. Лук. 8; 26.

мене, Іисусе, Сыне на Бога вышняго? Заклѣвамъ тя въ Бога, недѣй мя мѫчи. (Защото му казуваше: Излѣзь изъ человѣка, душе нечистый.) И попыта го: Какъ ти е име-то? И отговори и каза: Легеонъ ми е име-то; защото смы многина. И моли му ся много, да гы не отпраща на вънъ отъ тѫзи землѭ. А тамо при горѫ-тѫ имаше стадо голѣмо отъ свиніе та пасѣше; И помолихѫ му ся всичкы-тѣ бѣсове, и казувахѫ: Проводи ны въ свиніе-тѣ, да влѣземъ въ тѣхъ; и Іисусъ тутакси даде имъ волѭ. И излѣзнѫхѫ нечисти-тѣ духове, та влѣзохѫ въ свиніе-тѣ; и устрьми ся стадо-то прѣзъ стрьминѫ-тѫ въ море-то, (тѣ бѣхѫ до двѣ хыляды); и ся издавихѫ въ море-то. А онѣзи които пасѣхѫ свиніе-тѣ побѣгнѫхѫ та извѣстихѫ въ градъ-тъ и въ села-та. И *жители-тѣ* излѣзохѫ да видятъ какво е станѫло. И идватъ при Іисуса, и виждатъ бѣсный-тъ въ когото бѣше легеонъ-тъ, че сѣди, и облѣченъ, и смысленъ; и убояхѫ ся. И приказахѫ имъ онѣзи които видѣхѫ, какъ бѣ *работа-та* на бѣсный-тъ, и за свиніе-тѣ. И [б]начнѫхѫ да му ся молятъ да си отиде отъ тѣхны-тѣ прѣдѣлы. И когато влѣзе въ ладіѭ-тѫ, моляше му ся [в]тойзи що бѣ *отъ напрѣдъ* бѣсенъ, да бѫде съ него заедно. Іисусъ обаче му не допусѫ, но казува му: Иди си у дома си при домашны-тѣ си, и извѣсти имъ това що ти стори Господь и тя помилува. И трьгнѫ, и наченѫ да проповѣдува въ Декаполь *това* що му стори Іисусъ; и всичкы-тѣ ся чудяхѫ.

[г]И като прѣминѫ пакъ Іисусъ въ ладіѭ-тѫ отвѫдѣ, събра ся при него народъ много; и той бѣше край море-то. И ето, [д]идва

8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

б Мат. 8; 34. Дѣя. 16; 39.
в Лук. 8; 38.
г Мат. 9; 1. Лук. 8; 40.
д Мат. 9; 18. Лук. 8; 41.

единъ отъ началницы-тѣ на съборище-то, на име Іаиръ, и като го видѣ, паднѫ на но-
23 зѣ-тѣ му; И моляше му ся много и казуваше: Дъщеря ми душѫ бере; да дойдешь и да положишь рѫцѣ на неіѫ, за да ся из-
24 бави, и ще бѫде жива. И отиде съ него; и слѣдуваха го народъ много, и притискахѫ го.
И една жена, [е]която имаше кръвотеченіе
25 дванадесеть годины, И отъ много лѣкари бѣше много пострадала, още бѣше издала и всичко-то си иманіе, безъ да види никаквѫ ползѫ, но повече на злѣ бѣ присти-
27 гнѫла, Като чу за Іисуса, дойде между народъ-тъ изъ отзадъ, и допрѣ ся до дре-
28 хѫ-тѫ му. Защото казуваше: Че, ако да ся допрѫ само до дрехѫ-тѫ му, ще исцѣ-
29 лѣіѫ. И на часъ-тъ прѣсѣкнѫ теченіе-то на кръвь-тѫ ѝ, и осѣти въ тѣло-то си че
30 исцѣлѣ отъ болесть-тѫ. И тутакси Іисусъ като позна въ себе си че излѣзе отъ него [ж]сила, обърнѫ ся къмъ народъ-тъ и казуваше: Кой ся допрѣ до дрехы-тѣ ми? И
31 казувахѫ му ученици-тѣ му: Видишь народъ-тъ че тя притиска, и казувашь: Кой
32 ся допрѣ до мене? И обзираше ся да види
33 тѫзи която бѣ сторила това. А жена-та уплашена и растреперана, като знаяше това което станѫ съ неіѫ, дойде и припаднѫ му,
34 и каза му всичкѫ-тѫ истинѫ. А той ѝ рече: Дъщи, [з]твоя-та вѣра тя исцѣли: иди си съ миромъ, и здрава бѫди отъ болесть-тѫ
35 си. [и]Когато той още говоряше, идватъ отъ началника на съборище-то, и казуватъ: Дъщеря ти умрѣ; що задавашь вече трудъ
36 на учителя? А Іисусъ, щомъ чу думѫ-тѫ коіѫто говорявхѫ, казува на началника на
37 съборище-то: Не бой ся, само вѣрувай. И

е Лев. 15; 25. Мат. 9; 20.
ж Лук. 6; 19. 8; 46.
з Мат. 9. 22. Гл. 10; 52. Дѣян. 14; 9.
и Лук. 8; 49.

не остави никого да го придружи, тъкмо Петра и Іакова и Іоанна брата Іакововъ. 38 И идува въ домъ-тъ на началника на съборище-то, и виждува мълвѫ, че плачахѫ и пищѣхѫ много. 39 И като влѣзе казува имъ: Защо ся мълвите и плачете? дѣте-то не е умрѣло, но [і]спи. 40 И присмивахѫ му ся. [к]А той като испѫди всичкы-тѣ, зема на дѣте-то бащѫ му и майкѫ *му* и онѣзи които бѣхѫ съ него, и влѣзува дѣто лежаше дѣте-то. 41 И като хванѫ дѣте-то за рѫкѫ, казува му: Талиѳа, куми; което истълкувано ще рече: Момиче, тебѣ казувамъ, стани. 42 И тутакси момиче-то станѫ и ходяше, защото бѣше на дванадесеть годины; и смаяхѫ ся твърдѣ много. 43 И [л]много имъ заржча, никой да не научи това; и рече да й дадѫтъ да яде.

і Іоан. 11; 11.
к Дѣян. 9; 40.
л Мат. 8; 4. 9; 30. 12; 16. 17; 9. Гл. 3; 12. Лук. 5; 14.

ГЛАВА 6.

1 И [а]излѣзе отъ тамо, и дойде въ отечество-то си; и слѣдувахѫ го ученици-тѣ му. 2 И като дойде сѫббота, начнѫ да учи въ съборище-то; и мнозина отъ слушатели-тѣ удивявахѫ ся и думахѫ: [б]Отъ кѫдѣ на тогози това? и коя е дадена-та нему мудрость, че и таквызи чудеса быватъ отъ рѫцѣ-тѣ му? 3 Не е ли тойзи дрьводѣлецъ-тъ, сынъ-тъ Маріинъ, и [в]братъ на Іакова и на Іосія и на Іудѫ и на Симона? и не сѫ ли сестры-тѣ му тука у насъ? И [г]соблазнявахѫ ся въ него. 4 И казуваше имъ Іисусъ: [д]Нѣма пророкъ безъ почесть, освѣнь въ отечество-то си, и между роднины-тѣ, и въ домъ-тъ си. 5 И [е]не можаше тамо никое чудо да стори, тъкмо що на малцина болны като положи рѫцѣ исцѣли гы. 6 И

а Мат. 13; 54. Лук. 4; 16.
б Іоан. 6; 42.
в Мат. 12; 46. Гал. 1; 19.
г Мат. 11; 6.
д Мат. 13; 57. Іоан. 4; 44.
е Виж. Быт. 19; 22. 32; 25. Мат. 13; 58. Гл. 9; 23.

[ж]чудяше ся за тѣхно-то невѣрство. [з]И обхождаше села-та наоколо та поучаваше.

7 И [и]призва дванадесеть-тѣ, и начен҃ да гы испраща по двама по двама; и даваше 8 имъ власть надъ нечисты-тѣ духове. И заповѣда имъ да не носятъ нищо на пѫть, освѣнь еднѫ тоягѫ; нито тържикъ, нито 9 хлѣбъ, нито пары въ поясъ: Но [і]да сѫ съ простѫ обувкѫ; и да ся не обличатъ въ 10 двѣ дрехы. И [к]казуваше имъ: Въ коѭто кѫщѫ влѣзете, тамъ прѣбѫдвайте до кога-11 то излѣзете отъ тамо. И [л]които не вы пріемѫтъ, нито вы послушатъ, като излѣзувате отъ тамо, [м]отрьсѣте прахъ-тъ изъ подъ нозѣ-тѣ си, за свидѣтелство тѣмъ; истинѫ ви казувамъ, по леко ще бѫде *наказаніе-то* на Содомъ или на Гоморрь въ день сѫдный, нежели на онзи градъ.

12 И тѣ излѣзохѫ, и проповѣдувахѫ пока-13 яніе. И испѫждахѫ много бѣсове; [н]и много болны помазувахѫ съ масло, и *гы* исцѣлявахѫ.

14 И [о]чу царь Иродъ, (защото явно станѫ негово-то име), и думаше: Іоаннъ Крьститель е въскрьснѫлъ отъ мьртвы-тѣ, и за това дѣйствуватъ силы-тѣ чрѣзъ него. 15 [п]Другы казувахѫ, че е Илія; другы пакъ казувахѫ, че е пророкъ, или като единъ 16 отъ пророцы-тѣ. [р]Но като чу Иродъ рече: Тойзи е Іоаннъ, когото азъ посѣкохъ; той 17 е въскрьснѫлъ отъ мьртвы-тѣ. Защото тойзи Иродъ, проводи та улови Іоанна, и вьрза го въ тьмницѫ-тѫ, заради Иродіадѫ женѫ-тѫ на брата си Филиппа, понеже бѣше 18 іѭ зѣлъ за женѫ. Защото Іоаннъ казуваше на Ирода: [с]Не ти е простено да имашь 19 братовѫ-тѫ си женѫ. А Иродіада го не-

[ж] Иса. 59; 16.
[з] Мат. 9; 35. Лук. 13; 22.
[и] Мат. 10; 1. Гл. 3; 13, 14. Лук. 9; 1.
[і] Дѣян. 12; 8.
[к] Мат. 10; 11. Лук. 9; 4. 10; 7, 8.
[л] Мат. 10; 14. Лук. 10; 10.
[м] Дѣян. 13; 51. 18; 6.
[н] Іак. 5; 14.
[о] Мат. 14; 1. Лук. 9; 7.
[п] Мат. 16; 14. Гл. 8; 28.
[р] Мат. 14; 2. Лук. 3; 19.
[с] Лев. 18; 16. 20; 21.

навиждаше, и ищѣше да го убіе, но не можаше. 20 Защото [т]Иродъ ся бояше отъ Іоанна, като *го* знаяше че е человѣкъ праведенъ и святъ; и припазуваше го. и правяше много *работы*, като го слушаше, и съ благодареніе го слушаше. 21 И [у]когато настанѫ удобенъ день, въ който Иродъ [ф]за день-тъ на рожденіе-то си правяше вечерѭ на голѣмцы-тѣ си и на тысящницы-тѣ и на старѣйшины-тѣ Галилейскы, 22 И влѣзе дъщеря-та на тѫзи Иродіадѫ, и поигра и угоди на Ирода и на сѣдящы-тѣ съ него, рече царь-тъ на момиче-то: Искай ми каквото щешь, и ще ти дамъ. 23 И заклѣ ѝ ся: [х]Ще ти дамъ каквото ми поищешь, даже до половинѫ-тѫ отъ царство-то ми. 24 А тя излѣзе и рече на майкѫ си: Какво да поищѫ? и тя рече: Главѫ-тѫ на Іоанна Крьстителя. 25 И той часъ влѣзнѫ на бързо при царь-тъ, та поиска и каза: Искамъ да ми дадешь сега тутакси главѫ-тѫ на Іоанна Крьстителя на блюдо. 26 И [ц]царь-тъ ако и да ся оскърби много, поради клѣтвы-тѣ *обаче* и заради сѣдящы-тѣ съ него, не рачи да отхвьрли *прозбѫ-тѫ* ѝ. 27 И тутакси проводи царь-тъ единъ орѫжникъ, и заповѣда да донесѫтъ главѫ-тѫ му. 28 И той отиде та го посѣче въ тьмницѫ-тѫ, и донесе главѫ-тѫ му на блюдо, и даде ѭ на момиче-то; и момиче-то ѭ даде на майкѫ си. 29 И като чухѫ ученици-тѣ му, дойдохѫ и дигнѫхѫ трупъ-тѣ му, и положихѫ го въ гробъ.

30 И [ч]събрахѫ ся апостоли-тѣ при Іисуса та му извѣстихѫ всичко, и колкото направихѫ и колкото поучихѫ. 31 И рече имъ: Дойдѣте вы сами на странѫ въ пусто мѣсто, и

[т] Мат. 14; 5. 21; 26.
[у] Мат. 14; 6.
[ф] Быт. 40; 20.
[х] Есѳ. 5; 3, 6. 7; 2.
[ц] Мат. 14; 9.
Лук. 9; 10.
[ч] Мат. 14; 13.
[ш] Гл. 5; 20.

починѣте си малко; защото бѣхѫ мнозина, които идяхѫ и отивахѫ, и нито да ядѫтъ
52 имахѫ врѣме. И [з]отивахѫ въ пусто мѣсто
53 съ ладіѭ-тѫ на странѫ. И видѣ гы народъ-тъ като отхождахѫ, и мнозина го познахѫ; и стекохѫ ся тамъ пѣши отъ всичкы-тѣ градове, и пристигнѫхѫ прѣди тѣхъ,
34 и събрахѫ ся при него. И [ы]като излѣзе Іисусъ видѣ много народъ, и смили ся за тѣхъ; понеже бѣхѫ като овцы, които нѣмахѫ пастырь; и [ь]наченѫ да гы поучава много.
35 И [ѣ]понеже бѣше вече станѫло късно, пристѫпихѫ при него ученици-тѣ му, и казувахѫ: Мѣсто-то е пусто, и късно е
36 вече: Распусни гы, да идѫтъ по околны-тѣ колибы и села, и да си купятъ хлѣбъ; за-
37 щото нѣматъ какво да ядѫтъ. А той отговори и рече имъ: Дайте имъ вы да ядѫтъ. И казуватъ му; [ю]Да идемъ ли да купимъ за двѣ стѣ пѣнязи хлѣбъ и да имъ дадемъ
38 да ядѫтъ? А той имъ казува: Колко хлѣба имате? Идѣте та виждте. И като узна-
39 хѫ, казуватъ: [я]Петь, и двѣ рыбы. И повелѣ имъ да турятъ всичкы-тѣ да насѣдатъ по зеленѫ-тѫ трѣвѫ на трѫпезы на трѫпезы.
40 И насѣдахѫ на лѣхы, на лѣхы по сто и по
41 петдесеть. И като зѣ петь-тѣ хлѣба и двѣ-тѣ рыбы, погледнѫ на небе-то и [ж]благослови. и прѣломи хлѣбове-тѣ, и даваше на ученицы-тѣ си, да наслагатъ отъ прѣдѣ имъ; и двѣ-тѣ рыбы раздѣли на всичкы-
42 тѣ. И ядохѫ всичкы и наситихѫ ся. (43) И дигнѫхѫ отъ укрухы-тѣ дванадесеть коша
44 пълны, и отъ рыбы-тѣ. А онѣзи които ядохѫ хлѣбове-тѣ бѣхѫ около петь тысящы мѫжіе.

[з] Мат. 14; 13.

[ы] Мат. 9; 36. 14; 14.

[ь] Лук. 9; 11.

[ѣ] Мат. 14; 15. Лук. 9; 12.

[ю] Числ. 11; 22. 4 Цар. 4; 43.

[я] Мат. 14; 17. Лук. 9; 13. Іоан. 6; 9. Виж. и Мат. 15; 34. Гл. 8; 5.

[ж] 1 Цар. 9; 13. Мат. 26; 26.

іж Мат. 14; 22. Іоан. 6; 17.

45 И [іж]тутакси понуди ученицы-тѣ си да влѣзѫтъ въ ладіѭ-тѫ, и да идѫтъ прѣди *него* отвѫдь къмъ Виѳсаидѫ, доклѣ распусне той народъ-тъ. 46 И като гы распуснѫ, отиде на горѫ-тѫ да ся помоли. 47 И [а]когато ся свечери, ладія-та бѣше въ срѣдъ море-то, и той самъ си на земіѭ-тѫ. 48 И видѣ гы че ся мѫчатъ въ гребаніе съ лопаты-тѣ; защото имъ бѣше вѣтръ-тъ противенъ; и около четвъртѫ-тѫ стражѫ на нощь-тѫ тръгнува къмъ тѣхъ, като вървѣше по море-то, и [б]искаше да гы измине. 49 А тѣ като го видѣхѫ че ходи по море-то, възмнѣхѫ че е призракъ, и извыкахѫ. 50 Защото го всичкы видѣхѫ и смутихѫ ся. И тутакси проговори съ тѣхъ, и казува имъ; Дързайте; азъ сьмь; не бойте ся. 51 И възлѣзе при тѣхъ па ладіѭ-тѫ, и тихнѫ вѣтръ-тъ. И ужасавахѫ ся въ себе си твърдѣ много, и чудяхѫ ся. 52 Защото [в]не разумѣхѫ поради хлѣбове-тѣ, [г]понеже сьрдце-то имъ бѣ затвърднѣло.

53 И [д]прѣминѫхѫ та дойдохѫ въ земіѭ-тѫ Геннисаретскѫ и ся извезохѫ на пристанище-то. 54 И когато излѣзохѫ изъ ладіѭ-тѫ, тутакси го познахѫ, 55 И завтекохѫ ся по всичкы-тѣ онѣзи околны *мѣста* и наченѫхѫ да носятъ на одрове болны-тѣ, тамъ дѣто чувахѫ че е. 56 И дѣто влѣзуваше въ паланкы или въ градове, или въ села, туряхѫ по пазарь-тъ болны-тѣ, и моляхѫ му ся [е]да ся допрѫтъ поне до полы-тѣ на дрехы-тѣ му; и колкото ся допирахѫ, исцѣлявахѫ ся.

а Мат. 14. 25. Іоан. 6; 16, 17.

б Виж. Лук. 24; 28.

в Гл. 8; 17, 18.

г Гл. 3; 5. 16; 14.

д Мат. 14; 34.

е Мат. 9; 20. Гл. 5; 27, 28. Дѣян. 11; 12.

ГЛАВА 7.

а Мат. 15; 1.

1 И [а]събиратъ ся при него Фарисеи-тѣ, и нѣкои отъ книжницы-тѣ, що бѣхѫ дошли

2 отъ Іерусалимъ. И като видѣхѫ нѣкои отъ ученецы-тѣ му че ядѫтъ хлѣбъ съ рѫцѣ 3 нечисты, сирѣчь немыты, укорихѫ гы. (Защото Фарисеи-тѣ и всичкы-тѣ Іудеи, ако си не омыѭтъ рѫцѣ-тѣ до лактѣ-тѣ, не ядѫтъ, държаще прѣданіе-то на стары-тѣ. 4 И отъ пазарь *кога ся вращатъ*, ако ся не омыѭтъ, не ядѫтъ; има и другы много обычаи, които сѫ пріяли да държатъ; измыванія на чашы, и шулцы и мѣдници и о- 5 дрове.) Послѣ [б]пытатъ го Фарисеи-тѣ и книжници-тѣ: Защо твои-тѣ ученици не ходятъ по прѣданіе-то на стары-тѣ, но съ 6 немыты рѫцѣ ядѫтъ хлѣбъ? А той отвѣща и рече имъ: Добрѣ е пророкувалъ Исаія за васъ лицемѣры-тѣ: както е писано: [в]"Тойзи народъ съ устны-тѣ си почита мя, а сърдце-то имъ далечь отстои отъ 7 мене. И напраздно мя почитатъ, учаще у- 8 ченія, заповѣди человѣческы." Защото оставихте заповѣдь-тѫ Божіѭ, и държите прѣданіе-то человѣческо, измыванія на шулцы и на чашы, и другы подобны много та- 9 квызи правите. И казуваше имъ: Добрѣ че отмѣтате Божіѭ-тѫ заповѣдь, за да вар- 10 дите прѣданіе-то ваше. Защото Моисей рече: [г]"Почитай бащѫ си и майкѫ си;" и, [д]"Който злослови бащѫ или майкѫ, непрѣ- 11 мѣнно да ся умьртви." Вы обаче казувате: Ако человѣкъ каже на бащѫ или на майкѫ: [е]Корванъ е, (сирѣчь даръ), каквото бы ся 12 ползувалъ ты отъ мене, *доста е*; И не го оставяте вече да стори нищо на бащѫ си 13 или на майкѫ си; И тъй разваляте слово-то Божіе поради ваше-то прѣданіе, което сте прѣдали; и струвате подобны таквызи много.

б Мат. 15; 2.

в Иса. 29; 13. Мат. 15; 8.

г Исх. 20; 12. Втор. 5; 16. Мат. 15; 4.
д Исх. 21; 17. Лев. 20; 9. Прит. 20; 20.
е Мат. 15; 5. 23; 18.

ж Мат. 15; 10.
з Мат. 11; 15.
и Мат. 15; 15.
і Быт. 6; 5. 8; 21. Мат. 15; 19.
к Мат. 15; 21.

И [ж]призва всичкый-тъ народъ, и казуваше имъ: Слушайте мя всинца и разумѣвайте. 14 Нѣма нищо извънъ человѣка що влѣзува въ него, което може да го осквьрни, но 15 което излѣзува изъ него, то е, което осквьрнява человѣка. [з]Ако нѣкой има уши 16 да слуша, нека слуша.

И [и]като влѣзе въ кжщы отъ народа, пытахж го ученици-тѣ му за притчж-тж. 17 И 18 казува имъ: Така ли и вы сте не разумливи? не разумѣвате ли че все що отъ вънъ влѣзува въ человѣка не може да го осквьрнява? Защото не влѣзува въ сьрдце-то му, 19 но въ търбухъ-тъ; и излѣзува въ заходъ-тъ, като исчистя всичкы-тѣ ястія. Казуваше още, че което излѣзува изъ человѣка, 20 то осквьрнява человѣка. Защото [і]отъ вжтрѣ отъ сьрдце-то на человѣцы-тѣ излѣзуватъ злы-тѣ помысли, прѣлюбодѣянія, блудства, убійства, Кражбы, лихоимства, лу- 21 22 кавства, коварство, похотливость, погледъ лукавъ, хуленіе, гордость, безумство. Всичкы тѣзи лукавы *нѣща* извжтрѣ излѣзуватъ, 23 и осквьрняватъ человѣка. И [к]като станж 24 отъ тамъ, отиде въ прѣдѣлы-тѣ Тирскы и Сидонскы; и влѣзе въ еднж кжщж, и не искаше да го знае никой; но не може да ся укрые. Защото като чу за него нѣкоя 25 си жена, на коижто дъщеря й имаше духъ нечистъ, дойде и припаднж на нозѣ-тѣ му. А тя жена бѣ Еллинка, родомъ Сирофи- 26 никіанка; и моляше му ся да испжди бѣсъ-тъ отъ дъщерія й. А Іисусъ й рече: 27 Остави да ся насытятъ първомъ чада-та: защото не е добрѣ да земе нѣкой хлѣбъ-тъ отъ чада-та, и да го хвьрли на псетата. А тя отговори и рече му: Ей, Господи, 28

но и псета-та отдолу подъ трьпезѫ-тѫ ядѫтъ отъ трошицы-тѣ на дѣца-та. 29 И рече ѝ: За тѫзи рѣчь, иди; бѣсъ-тъ излѣзе изъ дъщерьѭ ти. 30 И като отиде у дома си, намѣри че бѣсъ-тъ бѣ излѣзлъ, и дъщеря ѝ легнѫла на постелкѫ-тѫ.

31 И [л]пакъ като излѣзе изъ прѣдѣлы-тѣ Тирскы и Сидонскы, дойде къмъ море-то Галилейско между прѣдѣлы-тѣ Декаполскы. 32 И [м]довождатъ му едного глухъ и гѫгнивъ, и молятъ му ся да възложи рѫкѫ на него. 33 И като го зѣ на странѫ отъ народъ-тъ, вложи пърсты-тѣ си въ уши-тѣ му; [н]и като плюнѫ, похванѫ го по языкъ-тъ. 34 И [о]погледнѫ на небе-то, [п]въздѫхнѫ и казува му: Еффаѳа, сиречь, Отвори ся. 35 И [р]тозь часъ ся отворихѫ уши-тѣ му; и развърза ся върска-та на языкъ-тъ му, и говоряше чисто. 36 И [с]зарѫча имъ да не кажѫтъ *това* никому; но колкото имъ той зарѫчваше, толкозь повече тѣ проповѣдувахѫ; 37 И удивявахѫ ся твърдѣ много и думахѫ: Всичко добрѣ прави; и глухы-тѣ прави да чуватъ, и нѣмы-тѣ да говорятъ.

л Мат. 15; 29.
м Мат. 9; 32. Лук. 11; 14.
н Гл. 8; 23. Іоан. 9; 6.
о Гл. 6; 41. Іоан. 11; 41. 17; 1.
п Іоан. 11; 33, 38.
р Иса. 35; 5, 6. Мат. 11; 5.
с Гл; 5; 43.

ГЛАВА 8.

1 Прѣзъ онѣзи дни, [а]понеже бѣше прѣмного народъ, и нѣмахѫ какво да ядѫтъ, призова Іисусъ ученицы-тѣ си и казува 2 имъ: Жалъ ми е за народъ-тъ, защото три дни вече стоятъ при мене, и нѣматъ що да 3 ядѫтъ; И ако гы распуснѫ гладны по домове-тѣ имъ ще прѣмалнѣѭтъ по пѫть-тъ; защото нѣкои отъ тѣхъ сѫ дошли отъ далечь. 4 И отговорихѫ му ученици-тѣ; Отъ дѣ ще може да гы насыти нѣкой съ хлѣбъ 5 тука въ пустынѭ-тѫ? И [б]попыта гы: Кол-

а Мат. 15; 32.
б Мат. 15; 34. Гл. 6; 38.

ко хлѣба имате? А тѣ рекохѫ: Седмь. И повелѣ на народъ-тъ да насѣдатъ на земіѭ-тѫ; и като зѣ седмь-тѣ хлѣба, благодари, и прѣломи, и даваше на ученицы-тѣ си да сложатъ, и сложихѫ прѣдъ народъ-тъ. Имахѫ и малко рыбычкы; и [в]благослови, и рече да сложатъ и тѣхъ. И ядохѫ и насытихѫ ся, и дигнѫхѫ остаткы отъ укрухы, седмь кошницы. А онѣзи които ядохѫ бѣхѫ до четыри тысящы; и распуснѫ гы.

И [г]тутакси влѣзе въ ладіѭ-тѫ съ ученицы-тѣ си, и дойде въ Далманувѳанкы-тѣ страны. И [д]излѣзохѫ Фарисеи-тѣ и начнѫхѫ да му правятъ пытанія, и като го искушавахѫ, ищяхѫ отъ него знаменіе отъ небе-то. А той въздъхнѫ отъ сърдце и каза: Защо тойзи родъ ище знаменіе? Истинѫ ви казувамъ: Нѣма да ся даде на тойзи родъ знаменіе. И остави гы и влѣзе пакъ въ ладіѭ-тѫ, и минѫ отвѫдь.

Но [е]забравихѫ *ученици-тѣ* да земѫтъ хлѣбъ, и нѣмахѫ съсъ себе си въ ладіѭ-тѫ освѣнь единъ хлѣбъ. И [ж]заржча имъ и каза: Гледайте, пазѣте ся отъ квасъ-тъ Фарисейскый и отъ квасъ-тъ Иродовъ. И размысляхѫ помежду си и думахѫ: *Това е* [з]защото хлѣбове нѣмамы. А Іисусъ разумѣ и каза имъ: Защо размысляте че хлѣбове нѣмате? [и]Не разбирате ли нито разумѣвате? Още ли имате сърдце-то си окаменено? Очи имате и не видите ли? и уши имате и не чувате ли? и не помните ли? [і]Когато прѣломихъ петь тѣ хлѣба на петь тѣ тысящы, колко кошове пълны съ укрухы дигнѫхте? Казуватъ му: Дванадесеть. И [к]когато седмь-тѣ на четыри-тѣ тысящы, колко кошницы пълны съ укрухы

(6) (7) (8) (9) (10) (11) (12) (13) (14) (15) (16) (17) (18) (19) (20)

в Мат. 14; 19. Гл. 6; 41.
г Мат. 15; 39.
д Мат. 12; 38. 16; 1. Іоан. 6; 30.
е Мат. 16; 5.
ж Мат. 16; 6. Лук. 12; 1.
з Мат. 16; 7.
и Гл. 6; 52.
і Мат. 14; 20. Гл. 6; 43. Лук. 9; 17. Іоан. 6; 13.
к Мат. 15; 37. Ст. 8.

21 дигнѫхте? А тѣ рекохѫ: Седмь. И казуваше имъ: Какъ не разумѣвате?

22 И идува въ Виѳсаидѫ: и довождатъ му едного слѣпъ и примолюватъ му ся да ся 23 прикосне до него. И хванѫ слѣпый-тъ за рѫкѫ, та го изведе вънъ отъ село-то, и [л]като плюнѫ на очи-тѣ му, възложи на не-24 го рѫцѣ, и пыташе го, види ли нѣщо. И той прогледа и казуваше: Виждамъ человѣцы-тѣ като че виждамъ дьрвета да хо-25 дятъ. Послѣ пакъ възложи рѫцѣ-тѣ си на очи-тѣ му, и направи го да прогледа; и възстанови ся *зрѣніе-то му*, и видѣ всич-26 кы-тѣ чисто. И испрати го въ домъ-тъ му и казуваше: Нито въ село-то да влѣзешь, [н]нито нѣкому въ село-то да кажешь *това*.

27 И [о]излѣзе Іисусъ и ученици-тѣ му по села-та на Кесаріѭ Филипповѫ, и изъ пѫть-тъ пыташе ученицы-тѣ си, и казуваше имъ: Кого мя казуватъ человѣци-тѣ че сьмь? 28 А тѣ отговорихѫ: [п]Іоаннъ Крьститель; другы пакъ Илія; а другы единъ отъ про-29 роцы-тѣ. И той имъ казува: Но вы кого мя казувате че сьмь? И отговори Петръ и 30 рече му: Ты си Христосъ. И запрѣти имъ да не казуватъ никому за него.

31 И [т]наченѫ да гы учи *това*, че Сынъ человѣческый трѣба много да пострада, и да бѫде отхвьрленъ отъ старѣйшины-тѣ и първосвященницы-тѣ и книжницы-тѣ, и убитъ да бѫде, и слѣдъ три дни да въскрь-32 сне. И говоряше слово-то явно. А Петръ го зѣ на странѫ, и наченѫ да му запрѣтя-33 ва. А той като ся обърнѫ и видѣ ученицы-тѣ си, запрѣти на Петра и рече: Махни ся отъ прѣдъ мене, Сатано; защото не мы-

л Гл. 6; 52. Ст. 17.

м Гл. 7; 33.

н Мат. 8; 4. Гл. 5; 43.

о Мат. 16; 13. Лук. 9; 18.

п Мат. 14; 2.
р Мат. 16; 16. Іоан. 6; 69. 11; 27.
с Мат. 16; 20.

т Мат. 16; 21. 17; 22. Лук. 9. 22.

слишь това което е Божіе, но това което е человѣческо.

у Мат. 10; 38 16; 24. Лук 9; 23. 14; 27.
ф Іоан. 12; 25.

54 И призова народъ-тъ съ ученицы-тѣ си, и рече имъ: [у]Който ище да дойде слѣдъ мене, нека ся отрече отъ себе си, и дигне крьстъ-тъ си и мя слѣдува. 55 Защото, [ф]който и-ще да упази животъ-тъ си, ще го изгуби; и който изгуби животъ-тъ си заради мене и за евангеліе-то, той ще го упази. 56 Понеже какво ще ползува человѣка, ако спечали всичкый-тъ свѣтъ, и отщети душѫ-тѫ си? 57 Или какво ще даде человѣкъ въ размѣнѫ за душѫ тѫ си? 58 Защото, [х]който ся усрами за мене и [ц]за думы-тѣ ми въ тойзи блуденъ и грѣшенъ родъ, и Сынъ человѣческый ще ся усрами за него, когато дойде въ славѫ-тѫ на Отца си съсъ святы-тѣ ангелы.

х Мат. 10; 33. Лук. 9; 26. 12; 9.
ц Виж. Рим 1; 16. 2 Тим. 1; 8. 2; 12.

ГЛАВА 9.

а Мат. 16; 28. Лук. 9; 27.
б Мат. 24; 30 25; 31. Лук. 22; 18.
в Мат. 17; 1. Лук. 9; 28.
г Дан 7; 9. Мат. 28; 3.

1 И казуваше имъ: [а]Истинѫ ви казувамъ, че има нѣкои отъ стоящы-тѣ тука, които нѣма да вкусятъ смьрть, доклѣ не видятъ [б]царство-то Божіе дошло въ силѫ.

2 И [в]слѣдъ шесть дни зема Іисусъ Петра и Іакова и Іоанна, и възвожда гы на горѫ высокѫ на странѫ самы; и прѣобрази ся 3 прѣдъ тѣхъ. И дрехы-тѣ му станѫхѫ лъскавы, [г]твьрдѣ бѣлы като снѣгъ, каквыто бѣлилникъ на земѭ-тѫ не може да убѣли. 4 И яви имъ ся Илія съ Моисея; и разговаряхѫ ся съ Іисуса. 5 И отговори Петръ и казува на Іисуса: Равви, добро е да смы тука; и да направимъ три шатры, за тебе еднѫ, и за Моисея еднѫ, и за Иліѭ еднѫ. 6 Защото не знаяше какво да рече; понеже бѣхѫ уплашени. 7 И облакъ гы засѣни; и гласъ дойде изъ облака който казуваше:

Тойзи е Сынъ мой възлюбленный; слушайте
8 него. И внезапу като ся обзърнѫхѫ, не видѣхѫ вече никого съсъ себе си, освѣнь Іисуса
9 самичькъ. И [д]когато слѣзувахѫ отъ горѫтѫ, зарѫча имъ да не кажѫтъ никому това що видѣхѫ, освѣнь кога Сынъ человѣческый въскрьсне отъ мьртвы-тѣ.
10 И задьржахѫ слово-то въ себе си, като разысквахѫ по между си, що е *това* да въскрьсне
11 отъ мьртвы-тѣ. И пытахѫ го, и казувахѫ: Защо казуватъ книжници-тѣ че [е]трѣба да
12 дойде пьрвомъ Илія? А той отвѣща и рече имъ: Истинѫ че ще Илія пьрвомъ да дойде, и да устрои всичко; и [ж]какъ е писано за Сына человѣческаго, че трѣба да
13 пострада много, [з]и да бѫде уничиженъ; Но казувамъ ви, [и]че Илія дойде, и сторихѫ му каквото щѣхѫ, както е писано за него.
14 И [і]като дойде при ученицы-тѣ, видѣ около тѣхъ народъ много, и книжницы кои-
15 то ся прѣпирахѫ съ тѣхъ. И тутакси всичкый народъ щомъ го видѣ, смая ся и при-
16 текохѫ ся та го поздравявахѫ. И попыта книжницы-тѣ: Какво ся прѣпирате съ тѣхъ.
17 И [к]отговори единъ отъ народа, и рече: Учителю, доведохъ при тебе сына си,
18 който има духъ нѣмъ. И дѣто го прихване, тръшва го, и запѣня ся, и скьрца съсъ зѫбы, и вцѣпява ся; и рекохъ на твои-тѣ ученицы да испѫдятъ *бѣса-тъ*, но не мо-
19 жѣхѫ. А той му отговори и рече: О роде невѣрный, до кога ще бѫдѫ съ васъ? до кога ще вы тьрпѭ? доведѣте го при мене.
20 И доведохѫ го при него; и [л]като го видѣ *бѣсный-тъ*, тутакси духъ-тъ го покѫса, и той паднѫ на земѭ-тѫ, и валяше ся за-
21 пѣненъ. И попыта *Іисусъ* бащѫ му: Колко

[д] Мат. 17; 9.
[е] Мал. 4; 5. Мат. 17; 10.
[ж] Псал. 22; 6. Иса 53; 2, и друг. Дан. 9; 26.
[з] Лук. 23. 11. Филип. 2; 7.
[и] Мат. 11; 14. 17; 12. Лук. 1; 17.
[і] Мат. 17; 14. Лук. 9; 37.
[к] Мат. 17; 14. Лук. 9; 38.
[л] Гл. 1; 26. Лук. 9; 42.

врѣме е отъ какъ му станж това? А той рече: Отъ дѣтинство. 22 И много пжти и въ огнь го хвърли и въ водж, да го погуби; но ако можешь нѣщо, смили ся на насъ, и помогни ни. 23 А Іисусъ му рече: Това, [м]ако можешь повѣрува, всичко е възможно за тогози който вѣрува. 24 И тутакси на дѣте-то баща му извыка съсъ сьлзы и казуваше: Вѣрувамъ, Господи, помогни на мое-то невѣрство. 25 А Іисусъ като видѣ че ся стича народъ, запрѣти нечистому духу, и му казуваше: Душе нѣмый и глухый, азъ ти повелѣвамъ: Излѣзь отъ него и да не влѣзешь вече въ него. 26 И *духъ-тъ* като изпища, и го покжса силно, искочи, и *момъкъ-тъ* станж като мъртьвъ, така що мнозина думахж че умрѣ. 27 А Іисусъ го хванж за ржкж, и дигнж го, и *той* станж.

28 И [н]когато влѣзе въ кжщи, ученици-тѣ му пытахж го на странж: Защо ный не можѣхмы да го испждимъ? 29 И рече имъ: Този родъ не може да излѣзе съ нищо *друго* освѣнь съ молитвж и постъ.

30 И като излѣзохж отъ тамъ, минувахж прѣзъ Галилеіж, и не искаше да узнае *това* никой. 31 [о]Защото учаше ученицы-тѣ си, и казуваше имъ, че Сынъ человѣческый ще бжде прѣдаденъ въ ржцѣ на человѣцы, и ще го убіжтъ; и отъ какъ го убіжтъ, въ третій-тъ день ще въскръсне. 32 Но тѣ не разумѣвахж думж-тж, и бояхж ся да го попытатъ.

33 И [п]дойде въ Капернаумъ, и когато влѣзе въ кжщи, пыташе гы: За какво ся разговаряхте въ пжть-тъ помежду си? 34 А тѣ мълчахж; защото, въ пжть-тъ бѣхж ся прѣпирали по между си, кой е по голѣмъ.

[м] Мат. 17; 20. Гл. 11; 23. Лук. 17; 6. Іоан. 11; 40.
[н] Мат. 17; 19.
[о] Мат. 17; 22. Лук. 9; 44.
[п] Мат. 18; 1. Лук. 9; 46. 22; 24.

35 И като сѣднѫ призова дванадесеть-тѣ и казува имъ: [р]Който иска да е първъ, ще бѫде най послѣдень отъ всичкы-тѣ, и
36 на всичкы-тѣ слуга. И [с]зѣ едно дѣте та го постави по срѣдъ тѣхъ, пригжрнѫ го и
37 рече имъ: Който пріеме едно отъ таквызи дѣца въ мое име, мене пріима; и [т]който пріеме мене, не пріима мене но тогози който мя е проводилъ.

38 [у]Отговори му Іоаннъ и казуваше: Учителю, видѣхмы нѣкого си, който ны не слѣдува, че испѫждаше бѣсове въ твое-то име; и забранихмы му, защото не слѣдува насъ. А
39 Іисусъ рече: Недѣйте му забраня, защото [ф]нѣма никой който да сгори чудо въ мое име, и да може на часъ-тъ да мя злослови.
40 Понеже [х]който не е противъ насъ, той е
41 отъ кѫдѣ насъ. Защото [ц]който вы напои еднѫ чашѫ водѫ въ мое име, понеже сте Христови, истинѫ ви казувамъ, нѣма да из-
42 губи заплатѫ-тѫ си. И [ч]който соблазни едного отъ малкы-тѣ, които вѣруватъ въ мене, за него по добрѣ бы было да ся обложи воденичень камькъ около шіѭ-тѫ му,
43 и да бѫде хвьрленъ въ море-то. И [ш]ако тя соблазнява рѫка-та ти, отсѣчи ѭ; по добрѣ ти е да влѣзешь клосенъ въ животъ-тъ, а не да имашь двѣ рѫцѣ и да отидешь
44 въ пькълъ-тъ, въ огнь-тъ негасимъ; [щ]дѣто "червей-тъ имъ не умира, и огнь-тъ не уга-
45 снува." И ако нога-та ти тя съблазнява, отсѣчи ѭ; по добрѣ ти е да влѣзешь хромъ въ животъ-тъ, а не да имашь двѣ нозѣ и да бѫ-
46 дешь хвьрленъ въ пькълъ-тъ, въ огнь-тъ негасимъ; дѣто "червей-тъ имъ не умира и огнь-
47 тъ не угаснува." И ако око-то ти тя съблазнява, извади го; по добрѣ ти е да влѣзешь съ

[р] Мат. 20; 26, 27. Гл. 10; 43.
[с] Мат. 18; 2. Гл. 10; 16.
[т] Мат. 10; 40. Лук. 9; 48.
[у] Числ. 11; 28. Лук. 9; 49.
[ф] 1 Кор. 12; 3.
[х] Виж. Мат. 12; 30.
[ц] Мат. 10; 42.
[ч] Мат. 18; 6. Лук. 17; 1.
[ш] Втор. 13; 6. Мат. 5; 29. 18; 8.
[щ] Иса. 66; 24.

едно око въ царство-то Божіе, а не да имашь двѣ очи и да бѫдешь хвьрленъ въ пькълъ-тъ огненный; Дѣто "червей-тъ 48 имъ не умира и огнь-тъ не угаснува." Защото всякой съ огнь ще ся осоли, и [з]вся- 49 ка жьртва съсъ соль ще ся осоли. [и]До- 50 бро е соль-та; но ако соль-та бѫде безсолна, съ какво ще іѫ поправите? [ь]Имайте соль въ себе си, и [ъ]миръ имайте помежду си.

[з] Лев. 2; 13. Іез. 43; 24.
[и] Мат. 5; 13. Лук. 14,34.
[ь] Ефес. 4; 29. Кол. 4; 6.
[ъ] Рим. 12; 18. 14; 19. 2 Кор. 13; 11. Евр. 12; 14.

ГЛАВА 10.

И [а]станѫ отъ тамо та отиде въ прѣдѣ- 1 лы-тѣ Іудейскы, прѣзъ *страны-тѣ* отвѫдь Іорданъ; и стича ся пакъ народъ при него; и както си имаше обычай, пакъ гы поучаваше. И [б]пристѫпихѫ Фарисеи-тѣ та го по- 2 пытахѫ за да го искушаватъ: Да ли е простено на мѫжъ да напусне женѫ-тѫ си? А 3 той отговори и рече имъ: Що ви заповѣда Моисей? А тѣ рекохѫ: [в]Моисей доз- 4 воли да напише разводно писмо, и да *іѫ* напусне. И отговори Іисусъ и рече имъ: 5 За жестокосьрдіе-то ваше ви е писалъ тѫзи заповѣдь; Отъ начало обаче на созда- 6 ніе-то, [г]мѫжко и женско гы е сътворилъ Богъ. "[д]За това ще остави человѣкъ ба- 7 щѫ си и майкѫ си, и ще ся прилѣпи при женѫ си, И ще бѫдѫтъ двама-та въ еднѫ 8 плъть:" така що не сѫ вече двѣ, но една плъть. И тъй онова което е Богъ съчеталъ, 9 человѣкъ да не разлѫча. И въ кѫщи пакъ 10 ученици-тѣ му попытахѫ го за сѫщо-то. И казува имъ: [е]Който си напусне женѫ- 11 тѫ, и ся ожени за другѫ, прѣлюбодѣйствува противъ неѭ. И ако жена напусне мѫжа 12 си и посегне за другыго, прѣлюбодѣйствува.

[а] Мат. 19; 1. Іоан. 10; 40. 11; 7.
[б] Мат. 19; 3.
[в] Втор; 24; 1. Мат. 5; 31. 19; 7.
[г] Быт 1; 27. 5; 2.
[д] Быт. 2; 24. 1 Кор. 6; 16. Ефес. 5; 31.
[е] Мат. 5; 32. 19; 9. Лук. 16; 18; Рим. 7; 3. 1 Кор. 7; 10; 11.

13 И [ж]доведохѫ при него дѣца за да ся прикосне до тѣхъ; а ученици-тѣ запрѣ-
14 тявахѫ на тѣзи които гы водяхѫ: *Това* като видѣ Іисусъ възнегодова и рече: Оставѣте дѣца-та да дохождатъ при мене, и не гы въспирайте; [з]защото на таквызи
15 е царство-то Божіе. Истинѫ ви казувамъ: [и]Който не пріеме царство-то Божіе като
16 дѣте, нѣма да влѣзе въ него. И пригѫрна гы и възлагаше рѫцѣ на тѣхъ, и благославяше гы.

17 И [і]когато излѣзуваше на пѫть-тъ, притече ся нѣкой си та коленичи прѣдъ него и го пыташе: Учителю благый, що да сторїѭ
18 за да наслѣдувамъ животъ вѣченъ? А Іисусъ му рече: Що мя наричашь благъ?
19 Никой не е благъ, тъкмо единъ Богъ. Заповѣди-тѣ знаешь: [к]"Не прѣлюбодѣйствувай; Не убивай; Не кради; Не свидѣтелствувай на лъжѫ; Не обиждай; Почи-
20 тай бащѫ си и майкѫ си." А той отговори и рече му: Учителю, всичко това упа-
21 зихъ отъ младость-тѫ си. А Іисусъ като го погледнѫ възлюби го, и рече му: Едно ти не достига; иди, продай все що имашь, и раздай *го* на сиромасы-тѣ; и [л]ще имашь съкровище на небе-то; и дигни крьстъ-тъ,
22 и ела та мя послѣдувай. Но той ся оскърби за тѫїѭ думѫ, и отиде си нажаленъ;
23 защото имаше имотъ много. А Іисусъ [м]погледнѫ около си и казуваше на ученицы-тѣ си: Колко мѫчно ще влѣзѫтъ въ царство-
24 то Божіе тѣзи които иматъ богатство? А ученици-тѣ му ся смаювахѫ за неговы-тѣ думы. И Іисусъ пакъ отговори и рече имъ: Чада, колко е мѫчно да влѣзѫтъ въ царство-то Божіе тѣзи [н]които иматъ надеждѫ-

ж Мат. 19; 13. Лук. 18; 15.
з 1 Кор. 14; 20. 1 Петр. 2; 2.
и Мат. 18; 3.
і Мат. 19; 16. Лук. 18; 18.
к Исх. 20; 13, и друг. Рим. 13; 9.
л Мат. 6; 19, 20. 19; 21. Лук. 12; 33. 16; 9.
м Мат. 19; 23. Лук. 18; 24.
н Іов. 31; 24. Псал. 52; 7. 62; 10. 1 Тим. 6; 17.

тѫ си на богатство-то? По лесно е камила 25 да мине прѣзъ игленны уши, а не богатъ да влѣзе въ царство-то Божіе. А тѣ ся 26 твьрдѣ много удивявахѫ, и говоряхѫ помежду си: И кой може спасенъ да бѫде? А 27 Іисусъ поглѣнѫ на тѣхъ и каза: У человѣцы-тѣ е невъзможно; но не у Бога; защото [о]у Бога всичко е възможно. И [п]на- 28 ченѫ Петръ да му говори: Ето, ный оставихмы всичко и послѣдувахмы тебе. А Іи- 29 сусъ отвѣща и рече: Истинѫ ви казувамъ: Нѣма ни единъ който да е оставилъ кѫщѫ, или братія, или сестры, или бащѫ, или майкѫ, или женѫ, или чада, или нивя, заради мене и за евангеліе-то, И да не 30 [р]земе стократно сега на това врѣме, кѫщя и братія и сестры и майкы и чада и нивя наедно съ гоненія, и въ идущія вѣкъ животъ вѣченъ. [с]Мнозина обаче пьрви ще бѫдѫтъ 31 послѣдни, и послѣдни-тѣ пьрви.

А [т]когато бѣхѫ въ пѫть-тъ, на възлѣ- 32 зуваніе-то си въ Іерусалимъ, Іисусъ вървѣше прѣдъ тѣхъ, а тѣ ся чудяха, и като вървѣхѫ подирѣ *му* бѣхѫ на страхъ. [у]И като прибра пакъ дванадесеть-тѣ, наченѫ да имъ казува това което имаше да му ся случи: Ето, ный възлѣзувамы въ Іеруса- 33 лимъ, и Сынъ человѣческый ще бѫде прѣдаденъ на пьрвосвященницы-тѣ и на книжницы-тѣ, и ще го осѫдятъ на смьрть, и ще го прѣдадѫтъ на язычницы-тѣ; И ще 34 му ся поругаїѫтъ, и ще го біїѫтъ, и ще го заплюїѫтъ, и ще го убіїѫтъ, и въ третій день ще въскрьсне.

[ф]И идуватъ при него Іаковъ и Іоаннъ сы- 35 нове-тѣ Зеведееви, и казуватъ: Учителю, искамы да ни сторишь каквото *ти* попро-

[о] Іер. 32; 17. Мат. 19; 26. Лук. 1; 37.
[п] Мат. 19; 27. Лук. 18; 28.
[р] 2 Лѣт. 25; 9. Лук. 18; 30.
[с] Мат. 19; 30. 20. 16. Лук. 13; 30.
[т] Мат. 20; 17. Лук. 18; 31.
[у] Гл. 8; 31. 9; 31. Лук. 9; 22. 18; 31.
[ф] Мат. 20; 20.

36 симъ. А той имъ рече: Що искате да ви
37 сторіж? А тѣ му рекохж: Дай ни да сѣднемъ единъ отъ десно и единъ отъ лѣво до
38 тебе въ славж-тж ти. А Іисусъ имъ рече: Не знаете що просите. Можете ли да піете чашж-тж коіжто азъ піж, и да ся крьстите съ крьщеніе-то съ което ся азъ
39 крьщавамъ? Тѣ му рекохж: Можемъ. А Іисусъ имъ рече: Чашж-тж коіжто азъ піж ще піете, и съ крьщеніе-то съ което ся
40 азъ крьщавамъ ще ся крьстите; Но да сѣднете отъ десно и отъ лѣво до мене не
41 е мое да дамъ, но комуто е приготвено. А [х]като чухж десетима-та, хванжхж да не-
42 годуватъ за Іакова и Іоанна. А Іисусъ гы повыка и казува имъ: [ц]Вы знаете че онѣзи които ся иматъ господари на язычницытѣ господаруватъ надъ тѣхъ, и голѣмци-тѣ
43 имъ владѣіжтъ гы. А [ч]между васъ не ще да бжде така; но който между васъ ище
44 да бжде голѣмецъ, ще ви бжде слуга. И който отъ васъ ище да бжде първъ, ще бж-
45 де рабъ на всичкы-тѣ. Защото [ш]Сынъ человѣческый не дойде да му послугуватъ, но да послугува, и [щ]да даде животъ-тъ си откупъ за мнозина.

46 И [ѕ]идуватъ въ Іерихонъ; и когато излѣзваше изъ Іерихонъ той и ученици-тѣ му и народъ доволно, Тимеевъ-тъ сынъ Вартимей слѣпый-тъ, сѣдяше при пжть-тъ
47 та просяше. И като чу че е Іисусъ Назорянинъ, начenж да выка и да казува: Сы-
48 не Давидовъ, Іисусе, помилуй мя. И запрѣтявахж му мнозина да мълкне; но той още повече выкаше: Сыне Давидовъ, помилуй мя.
49 И спрѣ ся Іисусъ и рече да го повыкатъ: и повыкахж слѣпый-тъ и казахж му: Имай

[х] Мат. 20; 24.
[ц] Лук. 22; 25.
[ч] Мат. 20; 26, 28. Гл. 9; 35. Лук. 9; 48.
[ш] Іоан. 13; 14. Фил. 2; 7.
[щ] Мат. 20; 28. 1 Тим. 2; 6. Тит. 2; 14.
[ѕ] Мат. 20; 29. Лук. 18; 35.

дързновеніе, стани, выка тя. И той си хвърли 50 дрехѫ-тѫ, и станѫ та дойде при Іисуса. Отговори Іисусъ и му каза: Що искешь да 51 ти сторѭ? И слѣпый-тъ му рече: Учителю, да прогледамъ. А Іисусъ му рече: Иди, 52 [ы]твоя-та вѣра тя исцѣли. И тутакси прогледа, и послѣдува Іисуса въ пѫть-тъ.

ы Мат. 9; 22. Гл. 5; 34.

ГЛАВА 11.

И [а]когато наближаватъ въ Іерусалимъ, во 1 Виѳфагіѭ и Виѳаніѭ, при Елеонскѫ-тѫ горѫ, проважда двама отъ ученицы-тѣ си, И 2 казува имъ: Идѣте въ село-то което е на срещѫ ви, и щомъ влѣзете въ него ще намѣрите ждрѣбе вързано, на което никой человѣкъ не е възсѣдалъ; развържете го и доведѣте го. И ако ви рече нѣкой: Защо пра- 3 вите това? речѣте че на Господа трѣбува; и тутакси ще го проводи тука. И отидохѫ, 4 и намѣрихѫ ждрѣбе-то вързано до врата-та вънъ при край пѫть-тъ, и отвързувахѫ го. И нѣкои отъ стоящы-тѣ тамо казувахѫ имъ: 5 Що правите та развързувате ждребе-то? А 6 тѣ имъ рекохѫ, както порѫча Іисусъ; и оставихѫ гы. И доведохѫ ждрѣбе-то при 7 Іисуса, и намѣтахѫ на него дрехы-тѣ си, и възсѣднѫ на него. [б]И мнозина постлахѫ 8 дрехы-тѣ си по пѫть-тъ; другы пакъ рѣжахѫ клоніе отъ дървета-та, и постилахѫ по пѫть-тъ. И тѣзи които вървѣхѫ отпрѣдъ 9 и тѣзи които отподирѣ идяхѫ, выкахѫ и казувахѫ: [в]Осанна, благословенъ който иде въ име-то Господне. Благословено царство- 10 то на отца нашего Давида, което иде въ име-то Господне. [г]Осанна въ вышнихъ. И [д]влѣзе 11 Іисусъ въ Іерусалимъ, и въ храмъ-тъ, и като разгледа всичко, понеже врѣме-то бѣше вече

а Мат. 21; 1. Лук. 19; 29. Іоан. 12; 14.

б Мат. 21; 8.

в Псал. 118; 26.

г Псал. 148; 1.

д Мат. 21; 12.

късно, излѣзе во Виѳаніѭ съ дванадесеть-тѣ.

12 И [е]на утринь-тѫ, когато излѣзохѫ изъ
13 Виѳаніѭ, огладнѣ. И [ж]като видѣ издалечь смоковницѫ, що имаше листіе, дойде дано бы да намѣри нѣщо на неѭ; и като дойде до неѭ, не намѣри нищо, тъкмо едны листіе; защото не бѣше врѣме на смо-
14 кыны-тѣ. И отговори Іисусъ и рече ѝ: Никой вече до вѣка да не яде плодъ отъ тебе. И слушахѫ *това* ученици-тѣ му.

15 И [з]дойдохѫ въ Іерусалимъ; и като влѣзе Іисусъ въ храмъ-тъ начнѫ да испѫжда онѣзи, които продавахѫ и купувахѫ въ храмъ-тъ, и трѫпезы-тѣ на сребромѣнители-тѣ, и столове-тѣ на онѣзи, които продава-
16 хѫ гълѫбы, прѣтури. И не допущаше да прѣнесе нѣкой никакъвъ съсѫдъ прѣзъ
17 храмъ-тъ. И поучаваше и казуваше имъ: Не е ли писано: [и]"Домъ-тъ ми ще ся нарича домъ на молитвѫ за всичкы-тѣ народы?" а [і]вы го направихте "въртепъ разбойни-
18 ческый." И [к]чухѫ книжници-тѣ и първосвященници-тѣ, и търсяхѫ какъ да го погубятъ; защото му ся бояхѫ; понеже [л]всичкый народъ ся удивяваше на ученіе-то не-
19 гово. И като мъркнѫ излѣзе вънъ отъ града.

20 И [м]сутринь-тѫ когато минувахѫ, видѣхѫ смоковницѫ-тѫ изсъхнѫлѫ отъ корень.
21 И осѣти ся Петръ, и казува му: Равви, виждь, смоковница-та, коіѭто проклѣты, из-
22 съхнѫла. А Іисусъ отговори и казува имъ:
23 Имайте вѣрѫ въ Бога. Защото [н]истинѫ ви казувамъ, че който каже на тѫзи горѫ: Дигни ся и хвърли ся въ море-то, и не ся подвои въ сърдце-то си, но повѣрува че онова което казува сбѫдва ся, ще му
24 бѫде все що бы реклъ. За това ви казу-

[е] Мат. 21; 18.
[ж] Мат. 21; 19.
[з] Мат. 21; 12. Лук. 19; 45. Іоан. 2; 14.
[и] Иса. 56; 7.
[і] Іер. 7; 11.
[к] Мат. 21; 45, 46. Лук. 19; 47.
[л] Мат. 7; 28. Гл. 1; 22. Лук. 4; 32.
[м] Мат. 21; 19.
[н] Мат. 17; 20. 21; 21. Лук. 17; 6.

о Мат. 7; 7. Лук. 11; 9. Іоан. 14; 13. 15; 7. 16; 24. Іак. 1; 5, 6.
п Мат. 6; 14. Кол. 3; 13.
р Мат. 18; 35.

вамъ: [о]Всичко каквото въ молбѫ-тѫ си просите, вѣрувайте че ще получите, и ще ви бѫде. И когато стоите да ся молите, 25 [п]прощавайте, ако имате нѣщо върху нѣкого, за да ви прости и Отецъ вашъ който е на небеса ваши-тѣ съгрѣшенія. Но [р]ако вы не 26 прощавате, нито Отецъ вашъ който е на небеса ще *ви* прости съгрѣшенія-та ваши.

с Мат. 21; 23. Лук. 20; 1.

И идуватъ пакъ въ Іерусалимъ; и [с]кога- 27 то ходяше въ храмъ-тъ, идуватъ при него първосвященници-тѣ и книжници-тѣ и старѣйшины-тѣ, И казуватъ му: Съ коѭ власть 28 правишь това? и кой ти даде тѫзи власть да струвашь това? А Іисусъ отговори и ре- 29 че имъ: Ще вы попытамъ и азъ еднѫ рѣчь; и отговорѣте ми, и ще ви кажѫ съ коѭ власть правѭ това. Крьщеніе-то Іоанново 30 отъ небе-то ли бѣше, или отъ человѣцы-тѣ? отвѣщайте ми. И размышлявахѫ въ се- 31 бе си и думахѫ: Ако речемъ: Отъ небе-то, ще рече: А защо не повѣрувахте въ него?

т Мат. 5; 5. 14; 5. Гл. 6; 20.

Но ако речемъ: [т]Отъ человѣцы-тѣ, бо- 32 яха ся отъ народа; защото всичкы имахѫ Іоанна че бѣ наистинѫ пророкъ. И отгово- 33 рихѫ и рекохѫ на Іисуса: Не знаемъ. Тогазь Іисусъ отвѣща и рече имъ: Нито азъ ви казувамъ съ коѭ власть правѭ това.

ГЛАВА 12.

а Мат. 21; 33. *Лук.* 20; 9.

И [а]наченѫ да имъ говори съ притчы: Че- 1 ловѣкъ нѣкой си насади лозіе, и огради *го* съ плетъ, и ископа жлѣбъ, и съгради стълпъ и даде го подъ наемъ на земледѣлцы, и отиде. И во врѣме-то *на плодъ-тъ* проводи 2 при земледѣлцы-тѣ едного раба, да земе отъ земледѣлцы-тѣ отъ плодъ-тъ на лозіе-то. А тѣ го уловихѫ, бихѫ *го* и *го* от- 3

4 пратихѫ празденъ. И пакъ проводи до тѣхъ другыго раба; и него като бихѫ съ камьніе, разбихѫ *му* главѫ-тѫ, и отпратихѫ *го*
5 бесчестенъ. И пакъ проводи другыго; и него убихѫ; и инозина другы, едны бихѫ,
6 а другы убихѫ. При това още понеже имаше единъ сынъ, любезенъ нему, проводи и него послѣдень до тѣхъ, и думаше:
7 Ще ся посвѣнятъ отъ сына ми. А тѣ земледѣлци рекохѫ помежду си: Тойзи е наслѣдникъ-тъ; елате да го убіемъ, и ще бѫ-
8 де наслѣдіе-то наше. И хванахѫ го та *го* убихѫ, и хвьрлихѫ *го* вънъ отъ лозіе-то.
9 Какво ще прочее да стори господарь-тъ на лозіе-то? Ще дойде и ще погуби тѣзи земледѣлцы, и ще даде лозіе-то на другы.
10 Не сте ли прочели *вы* нито това писаніе: [б]"Камькъ-тъ който отхвьрлихѫ зидари-тѣ,
11 той станѫ глава на ѫгълъ-тъ: Отъ Господа бы това и чудесно е въ очи-тѣ ни?"
12 И [в]искахѫ да го уловятъ; но ся убояхѫ отъ народа; понеже разумѣхѫ че на тѣхъ рече тѫзи притчѫ: и оставихѫ го и си отидохѫ.

13 И [г]проваждатъ до него нѣкои отъ Фарисеи-тѣ и Иродіаны-тѣ, да го впримчатъ
14 въ думѫ. И тѣ като дойдохѫ казуватъ му: Учителю, знаемъ че си истинскый, и не тя е грыжа отъ никого: защото не гледашь на лице на человѣцы-тѣ, но по истинѫ пѫть-тъ Божій учишь: право ли е да дадемъ дань на Кесаря, или не? да дадемъ ли, или
15 да не дадемъ? А той като позна лицемѣріе-то имъ, рече имъ: Защо мя искушавате? донесѣте ми единъ динарій да видѭ.
16 И тѣ му донесохѫ. И казува имъ: Чій е тойзи образъ и надписъ-тъ? А тѣ му ре-

б Псал. 118; 22.

в Мат. 21; 45, 46. Гл. 11; 18. Іоан 7; 25, 30, 44.

г Мат. 22; 15. Лук. 20; 20.

кохѫ: Кесаревъ. И отговори Іисусъ и рече 17 имъ: Отдайте Кесаревы-тѣ Кесарю, и Божіи-тѣ Богу. И почудихѫ ся на него.

И [д]идуватъ при него Саддукеи, [е]които 18 казуватъ че нѣма въскрьсеніе; и попытахѫ го, и казувахѫ: Учителю, [ж]Моисей написа 19 намъ, че ако умре на нѣкого братъ му, и остави женѫ, а чада не остави, да земе братъ му женѫ му, и да възстави сѣме на брата си. И тъй имаше седмь братія; и 20 пьрвый-тъ зѣ женѧ, и когато умрѣ не остави сѣме. И зѣ ѭ вторый-тъ, и умрѣ, и 21 нито той остави сѣме; и третій-тъ такожде. И земахѫ ѭ и седмина-та и не оста- 22 вихѫ сѣме; най подиръ отъ всичкы-тѣ умрѣ и жена-та. Въ въскрьсеніе-то прочее, 23 кога въскрьснѫтъ, на кого отъ тѣхъ ще бѫде тя жена? защото и седмина-та ѭ имахѫ за женѫ. И отговори Іисусъ и рече 24 имъ: Не за това ли заблуждавате, понеже не познавате писанія-та нито силѫ-тѫ Божіѭ? Защото когато въскрьснѫтъ отъ 25 мьртвы-тѣ, нито ся женятъ нито за мѫжъ отиватъ; [з]но сѫ като ангели-тѣ които сѫ на небеса. А за мьртвы-тѣ че ще въскрь- 26 снѫтъ, не сте ли прочели въ книгѫ-тѫ Моисеевѫ за кѫпинѫ-тѫ, какъ му рече Богъ и каза: [и]"Азъ сьмь Богъ Авраамовъ, и Богъ Исааковъ, и Богъ Іаковов". *Богъ* не е Богъ 27 на мьртвы-тѣ, но Богъ на живы-тѣ; прочее вы заблуждавате много.

И [і]единъ отъ книжницы-тѣ, който гы 28 чу като ся прѣпирахѫ, и позна че добрѣ имъ отговори, пристѫпи и го попыта: Коя заповѣдь е отъ всичкы-тѣ най пьрва? А Іисусъ му отговори: Най пьрва отъ 29 всичкы-тѣ заповѣди е: [к]"Слушай, Израилю:

[д] Мат. 22; 23. Лук. 20; 27.
[е] Дѣян. 23; 8.
[ж] Втор. 25; 5.
[з] 1 Кор. 15; 42, 49, 52.
[и] Исх. 3; 6.
[і] Мат. 22; 35.
[к] Втор. 6; 4. Лук. 10; 27.

30 Господь Богъ нашъ е единъ Господь: И да възлюбишь Господа Бога твоего съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкж-тж си душж, и съсъ всичкый-тъ си умъ, и съсъ всичкж-тж си силж." Тая е първа-та за-
31 повѣдь. И втора подобна ней; [л]"Да възлюбишь ближняго твоего както себе си." По голѣма отъ тѣзи друга заповѣдь нѣма.
32 И рече му книжникъ-тъ: Добрѣ, учителю, право си казалъ, че единъ е Богъ, и [м]нѣма
33 другъ освѣнь него: И да го люби нѣкой съсъ все сърдце, и съсъ всичкый-тъ си разумъ, и съсъ всичкж душж, и съсъ всичкж силж, и да люби ближняго своего както себе си, *то* [н]е повече отъ всичкы-тѣ
34 всесъжьженія и жъртвы. И като видѣ Іисусъ че разумно отвѣща, рече му: Не си далечь отъ царство-то Божіе. [о]И никой вече не смѣяше да го попыта *за нѣщо.*
35 И [п]отговори Іисусъ, когато поучаваше въ храмъ-тъ, и казуваше: Какъ казуватъ книжници-тѣ че Христосъ е сынъ Дави-
36 довъ? Защото самъ той Давидъ рече [р]чрѣзъ Духа Святаго: [с]"Рече Господь Господу моему: Сѣдни отъ деснж-тж ми странж, доклѣ положж врагове-тѣ твои подножіе на
37 нозѣ-тѣ ти" И тъй самъ си Давидъ го нарича Господь; и отъ дѣ е сынъ неговъ? И много-то народъ слушаше го съ благодареніе.
38 И [т]казуваше имъ въ поученіе-то си: [у]Пазѣте ся отъ книжницы тѣ, които ищжтъ да ходятъ прѣмѣнени, [ф]и обычатъ поздраве-
39 нія по пазари-тѣ, И прѣдни-тѣ сѣдалища въ съборища-та, и първы-тѣ мѣста на ве-
40 черянія-та; Тѣзи, [х]които испоиждатъ на вдовицы-тѣ домове-тѣ, и за причинж пра-

[л] Лев. 19; 18. Мат. 22; 39. Рим. 13; 9. Гал. 5; 14. Іак. 2; 8.
[м] Втор. 4; 39. Иса. 45; 6, 14. 46; 9.
[н] 1 Цар. 15; 22. Осі. 6; 6. Мих. 6; 6, 7, 8.
[о] Мат. 22; 46.
[п] Мат. 22; 41. Лук. 20; 41.
[р] 2 Цар. 23; 2.
[с] Псал. 110; 1.
[т] Гл. 4; 2.
[у] Мат. 23; 1, и друг. Лук. 20; 46.
[ф] Лук. 11; 43.
[х] Мат. 23; 14.

вятъ дългы молитвы : тѣ ще да пріимжтъ по голѣмо осжжденіе.

41 И [ц]сѣднж Іисусъ срещж съкровищницж-тж, та гледаше какъ туряше народъ-тъ пары [ч]въ съкровищницж-тж; и много богати туряхж много. 42 И дойде една вдовица сирота и тури двѣ лепты, сирѣчь единъ кодрантъ. 43 И призова ученицы-тѣ си, и казува имъ : Истинж ви казувамъ : [ш]Тая сирота вдовица тури най много отъ всичкы-тѣ които турихж въ съкровищницж-тж; 44 Защото всичкы турихж отъ изобиліе-то си, а тя отъ нѣманіе-то си тури всичко що имаше, [щ]всичкый-тъ си имотъ.

ц Лук. 21; 1.
ч 4 Цар. 12; 9
ш 2 Кор. 8; 12.

ГЛАВА 13.

1 И [а]когато излѣзуваше отъ храмъ-тъ, казува му единъ отъ ученицы-тѣ му: Учителю, вираждь, каквы камьніе и каквы зданія! 2 А Іисусъ отговори и рече му : Видишь ли тѣзи голѣмы зданія? [б]нѣма да остане камькъ на камькъ, който да ся не съсыпе. 3 И когато сѣдяше той на горж-тж Елеонскж, срещж храмъ-тъ, попытахж го на самѣ Петръ, и Іаковъ и Іоаннъ и Андрей : 4 [в]Кажи ни, кога ще бжде това, и кое е знаменіе-то когато всичко това има да ся свърши? 5 А Іисусъ имъ отговори, и начена да казува : [г]Пазѣте ся да вы не прѣльсти нѣкой : 6 Защото мнозина ще дойджтъ въ мое име, и ще кажжтъ : Азъ сьмь *Христосъ*, 7 и ще прѣльстятъ мнозина. А кога чуете бойове и слухове военны, недѣйте ся смущава; защото *това* трѣба да бжде; но не е още свършеніе-то. 8 Защото ще ся повдигне народъ върхъ народъ, и царство върхъ царство, и ще бжджтъ трусове по *нѣкои*

а Мат. 24; 1. Лук. 21; 5.
б Лук. 19; 44.
в Мат. 24; 3. Лук. 21; 7.
г Іер. 29; 8. Ефес 5; 6. 1 Сол. 2; 3.

мѣста, и ще бѫдѫтъ гладове и размирицы:
9 ^д^тѣзи сѫ начало на болѣзны. А ^е^вы пазѣте сами себе си; защото ще вы прѣдадѫтъ на сѫдовища, и на съборища ще вы біѭтъ, и прѣдъ войводы и царіе ще вы искаруватъ
10 заради мене, за свидѣтелство тѣмъ. И ^ж^трѣба първомъ да ся проповѣда еванге-
11 ліе-то на всичкы-тѣ народы. А ^з^когато вы поведѫтъ на прѣдаваніе, недѣйте ся отъ по напрѣдъ грыжи, какво ще продумате, нито прѣговаряйте; но което ви ся даде въ онзи часъ, ^и^това говорѣте; защото не сте вы които ще говорите, но Духъ Святый.
12 И ^і^ще прѣдаде братъ брата на смьрть, и отецъ чадо, и ще ся повдигнѫтъ чада върхъ
13 родители, и ще гы умьртвятъ. И ^к^ще бѫдете ненавиждани отъ всичкы заради моето име; а ^л^който прѣтьрпи до край, той ще спасенъ да бѫде.
14 ^м^И кога видите мързость-тѫ на запустеніе-то, ^н^реченнѫ-тѫ отъ пророка Даніила, че стои дѣто не подобава; (който чете нека разумѣва;) тогази ^о^които сѫ въ Іудеѭ
15 да бѣгатъ по горы-тѣ; И който е на кѫщѫ-тѫ на покрывъ-тъ, да не слѣзува въ кѫщи, нито да влѣзува да земе нѣщо отъ кѫ-
16 щѫ-тѫ си; И който е на нивѫ, да ся не
17 враща назадъ да земе дрехѫ-тѫ си. А ^п^горко на непразны-тѣ, и на доящы-тѣ прѣзъ
18 онѣзи дни. И молѣте ся да не бѫде бѣ-
19 ганіе-то ви зимѣ; ^р^Защото прѣзъ онѣзи дни ще бѫде таквази скърбь, каквато не е была отъ начало на създаніе-то, което съз-
20 даде Богъ, до нынѣ, нито ще бѫде. И ако Богъ не бы скратилъ *онѣзи* дни, не бы ся избавила ни една плъть; но заради избран-
21 ны-тѣ, които избра, скратилъ е дни-тѣ. И

д Мат. 24; 8.
е Мат. 10; 17, 18. 24; 9. Откр. 2; 10.
ж Мат. 24; 14.
з Мат. 10; 19. Лук. 12; 11. 21; 14.
и Дѣян. 2; 4. 4; 8, 31.
і Мих. 7; 6. Мат. 10; 21. 24; 10. Лу. 21; 16.
к Мат. 24; 9. Лук. 21; 17.
л Дан. 12; 12. Мат. 10; 22. 24; 13. Отк. 2; 10.
м Мат. 24; 15.
н Дан. 9; 27.
о Лук. 21; 21.
п Лук. 21; 23. 23; 29.
р Дан. 9; 26. 12; 1. Іоил. 2; 2. Мат. 24; 21.

стогази ако ви рече нѣкой: Ето тука е Христосъ, или: Ето тамъ, не вѣрувайте. 22 Защото ще ся подигнѫтъ лъжехристи и лъжепророци; и ще покажѫтъ знаменія и чудеса, за да прѣльстятъ, ако е възможно, и избранны-тѣ. 23 А твы ся пазѣте; ето, прѣдсказахъ ви всичко. 24 Но упрѣзъ онѣзи дни, слѣдъ онѫзи скърбь, слънце-то ще потъмнѣе, и луна-та не ще да даде свѣтеніе-то си. 25 И звѣзды-тѣ отъ небе-то ще слитатъ; и силы-тѣ които ся въ небеса ще ся поколѣбаѭтъ. 26 И фтогази ще видятъ Сына человѣческаго че иде на облацы съ голѣмѫ силѫ и славѫ. 27 И тогази ще проводи ангелы-тѣ си и ще събере избранны-тѣ свои отъ четыри-тѣ вѣтра, отъ край земѭ-тѫ до край небе-то.

28 А хотъ смоковницѫ-тѫ научѣте притчѫ; когато вече вѣйкы-тѣ ѝ омекнѫтъ и развыватъ листіе-тѣ *си*, знаете вече че е близу лѣто-то. 29 Така и вы, кога видите това че става, да знаете че е близу, на врата-та. 30 Истинѫ ви казувамъ, че нѣма да прѣмине тойзи родъ, доклѣ не бѫде всичко това. 31 цНебе-то и земя-та ще прѣминѫтъ; но мои-тѣ думы нѣма да прѣминѫтъ. 32 А за онзи день и часъ никой не знае, нито ангели-тѣ, които сѫ на небеса, нито Сынъ-тъ, тъкмо Отецъ.

33 чПазѣте ся, бдѣте и молѣте ся; защото не знаете кога ще бѫде врѣме-то. 34 ш*Понеже това ще бѫде* като кога человѣкъ нѣкой отиде на пѫть, и остави кѫщѫ-тѫ си, и даде власть-тѫ на рабы-тѣ си, и всякому неговѫ-тѫ му работѫ, и на вратарь-тъ повелѣ да е буденъ. 35 И тъй щбдѣте будни *и вы*; (защото не знаете кога ще дой-

с Мат. 24; 23. Лук. 17; 23. 21; 8.
т 2 Петр. 3; 17.
у Дан. 7; 10. Соф. 1; 15. Мат. 24; 29, и друг. Лук. 21; 25.
ф Дан. 7; 13, 14. Мат. 16; 27. 24; 30. Гл. 14; 62. Дѣян. 1; 11. 1 Сол. 4; 16. 2 Сол. 1; 7, 10. Откр. 1; 7.
х Мат. 24; 32. Лук. 21; 29, и друг.
ц Иса. 40; 8.
ч Мат. 24; 42. 25; 13. Лук. 12; 40. 21; 34. Рим. 13; 11. 1 Сол. 5; 6.
ш Мат. 24; 45. 25; 14.
щ Мат. 24; 42, 44.

де господарь-тъ на кѫщѫ-тѫ, вечерь-тѫ, или по срѣдъ нощь, или кога попѣе пѣтель-
36 тъ или зарань-тѫ:) Да не бы като дой-
37 де внезапно да вы намѣри че спите. И това що казувамъ на васъ, на всичкы-тѣ *го* казувамъ: Будни бѫдѣте.

ГЛАВА 14.

1 [а]А слѣдъ два дни бѣше пасха и бесквасни-тѣ *хлѣбове*; и търсяхѫ първосвященници-тѣ и книжници-тѣ какъ да го уло-
2 вятъ съ измамѫ и да го убіѭтъ. И думахѫ: Да не е въ праздникъ-тъ, за да не стане мълва въ народъ-тъ.

а Мат. 26; 2. Лук. 22; 1. Іоан. 11; 55. 13; 1.

3 И [б]когато бѣше той въ Виѳаніѭ, въ домъ-тъ на Симона прокаженнаго, и сѣдяше на тръпезѫ-тѫ, дойде една жена, която имаше алавастръ съ миро нардово, чисто *и* скѫпо; и като разби алавастръ-тъ, излѣ
4 *миро-то* на главѫ-тѫ му. А имаше нѣкои които негодувахѫ въ себе си, и думахѫ:
5 Защо станѫ тая пагуба на миро-то? Защото можаше то да ся продаде *за* повече отъ триста пѣнязи, и да ся раздадѫтъ на
6 сиромасы-тѣ; и роптаяхѫ на неѭ. Но Іисусъ рече: Оставѣте ѭ; защо ѝ досаждате? добрѫ работѫ стори на мене. Защото
7 [в]сиромасы-тѣ всякога имате съсъ себе си, и когато щете можете да имъ сторите до-
8 бро; мене обаче всякога нѣмате. Това което можаше тя го стори; прѣдвари да помаже съ миро тѣло-то ми на погребеніе.
9 Истинѫ ви казувамъ: Дѣто че ся проповѣда това евангеліе по всичкый-тъ свѣтъ, и това което стори тя, ще ся казува за споменъ неинъ.

б Мат. 26; 6. Іоан. 12; 1, 3. Лук. 7; 37.

в Вто. 15; 11.

10 Тогазь [г]Іуда Искаріотскый, единъ отъ

г Мат. 26; 14. Лук. 22; 3, 4.

дванадесеть-тѣ, отиде при първосвященницы-тѣ, да го прѣдаде тѣмъ. И тѣ като 11 чухѫ възрадувахѫ ся; и обѣщахѫ ся да му дадѫтъ сребро; и търсяше какъ да го прѣдаде на сгодно врѣме.

д Мат. 26; 17 Лук. 22. 7.

И [д]въ първый-тъ день на бесквасны-тѣ 12 *хлѣбове*, когато коляхѫ жъртвы за пасхѫ-тѫ, казуватъ му ученици-тѣ му: Дѣ ищешь да идемъ и да приготвимъ да ядешь пасхѫ-тѫ? И проважда двама отъ ученицы-тѣ си, 13 и казува имъ: Идѣте въ градъ-тъ; и ще вы срѣщне человѣкъ който носи кърчагъ съ водѫ; идѣте слѣдъ него. И дѣто влѣзе 14 речѣте на стопанинъ-тъ на тѫзи кѫщѫ: Учитель-тъ казува: Дѣ е виталница-та, дѣто ще ямъ пасхѫ-тѫ съ ученицы-тѣ си? И той ще ви посочи горницѫ голѣмѫ, по- 15 стланѫ, готовѫ; тамъ ни приготвѣте. И 16 излѣзохѫ ученици-тѣ му, и дойдохѫ въ градъ-тъ, и намѣрихѫ както имъ рече, и приготвихѫ пасхѫ-тѫ.

е Мат. 26; 20, и друг.

И [е]като станѫ вечеръ, дойде съ двана- 17 десеть-тѣ. И когато сѣдяхѫ на тръпезѫ- 18 тѫ и ядѣхѫ, рече Іисусъ: Истинѫ ви казувамъ: Единъ отъ васъ ще мя прѣдаде, който яде съ мене. А тѣ наченѫхѫ да скър- 19 бятъ, и да му казуватъ единъ по единъ: Дали *съмь* азъ? и другъ: Дали *съмь* азъ? А той отговори и рече имъ: Единъ отъ 20 дванадесеть-тѣ е, който затопява съ мене въ блюдо-то. [ж]Сынъ человѣческый отхо- 21 жда, както е писано за него; но тежко и горко на тогози человѣка, чрѣзъ когото Сынъ человѣческый ся прѣдава: добрѣ бы было за тогози человѣка, ако да не бѣ ся родилъ.

ж Мат. 26; 24. Лук. 22; 22.

з Мат. 26; 26. Лук. 22; 19. 1Кор. 11;23.

И [з]когато ядѣхѫ, зѣ Іисусъ хлѣбъ, и ка- 22

то благослови, прѣломи та имъ даде, и ре-
23 че: Земѣте яжтe; това е тѣло-то мое. И
зѣ чашж-тж, благодари и даде имъ; и пи-
24 хж отъ неіж всичкы. И рече имъ: Тая е
моя-та кръвь на новый-тъ завѣтъ, която ся
25 за мнозина излива. Истинж ви казувамъ, че
нѣма вече да піж отъ плодъ-тъ на лозж-
тж, до онзи день, когато го піж ново въ
царство-то Божіе.

26 И [и]като испѣхж пѣснь, излѣзохж на
27 горж-тж Елеонскж. И [і]казува имъ Іисусъ:
Всинца вы ще ся соблазните въ мене тжзи
нощь; защото е писано: [к]"Ще поразіж па-
стырь-тъ, и ще ся распрѣснжтъ овцы-тѣ."
28 [л]Но подиръ въскрьсеніе-то си ще вы прѣд-
29 варіж въ Галилеіж. [м]А Петръ му рече; И
всичкы ако и да ся соблазнятъ, азъ обаче не.
30 И казува му Іисусъ: Истинж ти казувамъ,
че днесь, тжзи нощь, прѣди да попѣе пѣ-
тель-тъ дваждь, ты три пжти ще ся отре-
31 чешь отъ мене. А той още повече казува-
ше: Ако стане нужда и да умрж съ тебе
наедно, нѣма да ся отрекж отъ тебе. По-
добно казувахж и всичкы-тѣ *другы*.

32 И [н]идуватъ на едно мѣсто което ся
казуваше Геѳсиманія; и казува на учени-
цы-тѣ си: Сѣдѣте тука, доклѣ ся азъ по-
33 моліж. И зема съсъ себе си Петра и Іакова
и Іоанна, и начнж да ся ужасава и да тж-
34 жи; И казува имъ: [о]Прискърбна е душа-
та ми до смьрть; постойте тука, и будни
35 бждѣте. И щомъ позаминж малко, паднж на
земіж-тж, и моляше ся, ако е възможно да
36 замине отъ него *тойзи* часъ; И думаше:
[п]Авва, Отче; [р]на тебе е всичко възможно;
замини мя съ тжзи чашж; [с]но не което
37 азъ ищж, но което ты. Враща ся и намѣ-

[и] Мат. 26; 30.
[і] Мат. 26; 31.
[к] Зах. 13; 7.
[л] Гл. 16; 7.
[м] Мат. 26; 33, 34. Лук. 22; 33, 34. Іоан. 13; 37, 38.
[н] Мат. 26; 36. Лук. 22; 39. Іоан. 18; 1.
[о] Іоан. 12; 27.
[п] Рим. 8; 15. Гал. 4; 6.
[р] Евр. 5; 7.
[с] Іоан. 5; 30. 6; 38.

рува гы заспали; и казува на Петра: Симоне, спишь ли? не може ли единъ часъ да постоишь буденъ? Бдѣте и молѣте ся 38 да не бы въ искушеніе да влѣзете; ᵐДухъ-тъ е бодръ, а плъть-та немощна. И 39 пакъ отиде та ся помоли, и рече исто-то слово. И когато ся завърнѫ, намѣри гы 40 пакъ заспалы, защото очи-тѣ имъ бѣхѫ отегнѫли, и не знаяхѫ що да му отговорятъ. И идува третій пѫть и казува имъ: Спѣ- 41 те отъ сега и почивайте; доста е: ʸдойде часъ-тъ; ето, прѣдава ся Сынъ человѣческый въ рѫцѣ тѣ на грѣшницы-тѣ. ᶠСта- 42 нѣте, да идемъ; ето, тойзи който мя прѣдава приближи.

И ˣтутакси, още като говоряше, дойде 43 Іуда който бѣше единъ отъ дванадесеть-тѣ, и съ него народъ много съ ножове и сопы, отъ първосвященницы-тѣ и книжницы-тѣ и старѣйшины-тѣ. А тойзи който го прѣда- 44 ваше бѣше имъ далъ знакъ, и реклъ: Когото цѣлунѫ, той е; уловѣте го и заведѣте го съ припазваніе. И когато дойде, ту- 45 такси прѣстѫпи при него; и казува: Равви, Равви: и цѣлунѫ го. И тѣ турихѫ на 46 него рѫцѣ, и уловихѫ го. А единъ отъ 47 прѣдстоящы-тѣ измъкнѫ ножъ-тъ *си*, и удари рабъ-тъ първосвященниковъ, и отсѣче му ухо-то. И ᶣотговори Іисусъ и рече имъ: 48 Както на разбойникъ ли излѣзохте съ ножове и сопы да мя уловите? Всякой день 49 бѣхъ при васъ въ храмъ-тъ и поучавахъ, и не мя уловихте; но *това станѫ* ᶣза да ся сбѫдѫтъ писанія-та. Тогазь го ᶰоставихѫ 50 всичкы и побѣгнѫхѫ. И слѣдуваше го 51 нѣкой си момъкъ, обвитъ съ плащаницѫ по голо; и уловихѫ го момци-тѣ. А той о- 52

ᵐ Рим. 7; 23. Гал. 5; 17.

ʸ Іоан. 13; 1.

ᶠ Мат. 26; 46. Іоан. 18; 1, 2.

ˣ Мат. 26; 47. Лук. 22; 47. Іоан. 18; 3.

ᶣ Мат. 26; 55. Лук. 22; 52.

ᶣ Псал. 22; 6. Иса. 53; 7, и друг. Лук. 22; 37. 24; 44.

ᶰ Псал. 88; 8. Ст. 27.

стави плащаницѫ-тѫ и побѣгнѫ отъ тѣхъ голъ.

53 И [щ]заведохѫ Іисуса при първоевященника; и събиратъ ся при него всичкы-тѣ първосвященници и старѣйшины тѣ и книжници-тѣ. 54 И Петръ отъ далечь го послѣдува до вѫтрѣ въ дворъ-тъ на първосвященника, и сѣдяше наедно съсъ слугы-тѣ и грѣяше ся при огнь-тъ. 55 [ѕ]А първосвященници-тѣ и всичкый-тъ съвѣтъ търсяхѫ свидѣтелство върхъ Іисуса да го убіѭтъ; и не намѣрувахѫ; 56 Защото мнозина свидѣтелствувахѫ лъжы на него; но свидѣтелства-та не бѣхѫ съгласны. 57 И станѫхѫ нѣкои и лъжесвидѣтелствувахѫ върхъ него и казувахѫ: 58 Ный го чухмы да говори: [ы]Азъ ще развалѭ той-зи храмъ направенъ съ рѫкѫ, и въ три дни ще съзидѭ другъ съ рѫкѫ не направенъ. 59 Но нито така бѣ съгласно свидѣтелство-то имъ. 60 И [ь]станѫ първосвященникъ-тъ на срѣдъ, та попыта Іисуса и рече: Не отговаряшь ли нищо? какво свидѣтелствуватъ тѣзи върхъ тебе? 61 [ѣ]А той мълчаше, и не отговори нищо. [ю]Пакъ го попыта първосвященникъ-тъ и казуваше му: Ты ли си Христосъ, Сынъ-тъ на Благословеннаго? 62 А Іисусъ рече: Азъ сьмь; и [я]ще видите Сына человѣческаго че сѣди отъ десно на силѫ-тѫ, и че иде съ облацы-тѣ небесны. 63 Тогази първосвященникъ-тъ раздра дрехы-тѣ си, и рече: Каквѫ още потрѣбѫ имамы за свидѣтели? 64 Чухте богохулство-то; какъ ви ся види? и всичкы-тѣ го осѫдихѫ че е повиненъ на смърть. 65 И наченѫхѫ нѣкои да го заплюватъ, и да прикрыватъ лице-то му, и да го бѫхтятъ, и да му казуватъ: Пророчи. И слугы-тѣ го удряхѫ съ плѣсницы.

щ Мат. 26; 57. Лук. 22; 54. Іоан. 18; 15.

ѕ Мат. 26; 59.

ы Гл. 15; 29. Іоан. 2; 19.

ь Мат. 26; 62.

ѣ Иса. 53; 7.

ю Мат. 26; 63.

я Мат. 24; 30. 26; 64. Лук. 22; 69.

ж Мат. 26; 58, 69; Лук. 22; 55. Іоан. 18; 16.

И жкогато бѣше Петръ долу на дворъ-тъ, 66 идува една отъ слугыни-тѣ първосвященниковы; И като видѣ Петра че ся грѣе, по- 67 гледнѫ го и каза: И ты бѣше съ Іисуса Назарянина. А той ся отрече, и каза: Не 68 знаѭ, нито разбираѭ що казувашь ты.

ѕк Мат. 26; 71. Лук. 22; 58. Іоан. 18; 25.

И ѕкизлѣзе вънъ на прѣддворіе-то, и пѣтель-тъ попѣ. И слугыня-та, като го видѣ 69 пакъ, наченѫ да казува на прѣдстоящы-тѣ, че тойзи е отъ тѣхъ. А той пакъ ся отричаше. аИ слѣдъ малко прѣдстоящи-тѣ пакъ 70 казувахѫ на Петра: Наистинѫ отъ тѣхъ си; бзащото си Галилеанинъ, и говореніе-то ти прилича. А той начнѫ да проклѣва и да 71 ся кълне: Не знаѭ тогозь человѣка, когото казувате. И впѣтель-тъ попѣ вторый пѫть. И поменѫ Петръ рѣчь-тѫ, коіѭто му 72 рече Іисусъ: Че прѣди пѣтель-тъ дваждь да попѣе, трижды ще ся отречешь отъ мене. И наченѫ да плаче.

а Мат. 26; 75. Лук. 22; 59. Іоан. 18; 26.
б Дѣян. 2; 7.
в Мат. 26; 75.

ГЛАВА 15.

И азавчасъ на сутринь-тѫ совѣтувахѫ ся 1 първосвященници-тѣ съсъ старѣйшины-тѣ и книжницы-тѣ, и всичкый совѣтъ, и вързахѫ Іисуса та *го* заведохѫ и прѣдадохѫ *го* на Пилата. И бпопыта го Пилатъ: Ты ли си 2 царь-тъ на Іудеи-тѣ? А той отговори и рече му: Ты казувашь. И обвинявахѫ го пър- 3 восвященници-тѣ много. А вПилатъ пакъ го 4 попыта и каза: Не отговаряшь ли нищо? виждь, колко свидѣтелствуватъ върхъ тебе. Но гІисусъ пакъ не отговори нищо, така 5 що Пилатъ ся чудяше.

а Псал. 2; 2. Мат. 27; 1. Лук. 22; 66. 23; 1. Іоан. 18; 28. Дѣя. 3; 13. 4. 26.
б Мат. 27; 11.
в Мат. 27; 13.
г Иса. 53; 7. Іоан. 19; 9.

А дна праздникъ-тъ пущаше имъ по едно- 6 го отъ запрѣны-тѣ, когото бы поискали. А 7 *тогази* бѣ запрѣнъ *нѣкой си* на име Варавва,

д Мат. 27; 15. Лук. 23; 17. Іоан. 18; 39.

съ другы-тѣ размирницы, които во размирицж-тж направихж убійство. 8 И народъ-тъ извыка, и наченж да ище *да стори Пилатъ*, както имъ всякога правяше. 9 А Пилатъ имъ отговори, и рече: Ищете *ли* да ви пуснж царь-тъ Іудейскый? 10 Понеже зная ше че отъ зависть го прѣдадохж първосвященници-тѣ. 11 ^е^Но първосвященници-тѣ наглясихж народъ-тъ *да ищжтъ* да имъ пусне по добрѣ Вараввж. 12 И Пилатъ отговори пакъ и рече имъ: Но що ищете да сторіж *тогози* когото казувате царь Іудейскый? 13 А тѣ пакъ извыкахж: Распни го. 14 А Пилатъ имъ казуваше: Че какво зло е сторилъ? Но тѣ по много извыкахж: Распни го. 15 ^ж^Тогази Пилатъ, понеже ищеше да стори угодното на народа, пуснж имъ Вараввж, а Іисуса, като го би, прѣдаде го на распятіе.

16 ^з^И войни-тѣ го заведохж отвжтрѣ дворъ-тъ, то есть въ преторіж-тж, и свыкахж всичкый-тъ полкъ. 17 И облѣкохж му багряницж, исплетохж и вѣнецъ отъ тьрніе и наложихж го на *главж тж* му, 18 И наченжхж да го поздравяватъ *и да казуватъ*: Радуй ся, Царю Іудейскый! 19 И удряхж го по главж тж съсъ тръсть, и заплювахж го, и колѣничахж, та му ся кланяхж. 20 И слѣдъ като му ся поругахж, съблѣкохж му багряницж-тж, и облѣкохж го въ негови-тѣ дрехы, и го изведохж вънъ, да го распнжтъ. 21 И ^и^накарватъ нѣкого си Симона Киринейца, бащж на Александра и Руфа, който минуваше, като си идяше отъ нивж-тж, да носи крьстъ-тъ му.

22 И ^і^завождатъ *Іисуса* на мѣсто-то Голгоѳа, което ся тълкува Лобно мѣсто. 23 И ^к^давахж му да піе вино смѣсено съсъ смирнж, 24 но той не поé. И като го распнжхж, ^л^спо-

---

е Мат. 27; 20. Дѣян. 3; 14.

ж Мат. 27; 26. Іоан. 19; 1, 16.

з Мат. 27; 27.

и Мат. 27; 32. Лук. 23; 26.

і Мат. 27; 33. Лук. 23; 33. Іоан. 19; 17.

к Мат. 27; 34.

л Псал. 22; 18. Лук. 23; 34. Іоан. 19; 23.

дѣлихѫ дрехы-тѣ му, и хвьрлихѫ жрѣбіе на тѣхъ, кой кое да земе. [м]А бѣ третій 25 часъ, и го распнѫхѫ. И [н]надписъ-тъ на 26 обвиненіе-то му бѣ надписанъ: ЦАРЬ-ТЪ ІУДЕЙСКЫЙ. И [о]съ него распнѫхѫ двама 27 разбойницы, едного отъ десно и едного отъ лѣво нему. И ся испълни писаніе-то що ка- 28 зува: [п]"И съ безаконны-тѣ ся вмѣни." [р]И 29 които минувахѫ отъ тамо хуляхѫ го, и кывахѫ съ главы, и казувахѫ: Уха, [с]ты който разваляшь храмъ-тъ и въ три дни го съзиждувашь, Спаси себе си, и слѣзь отъ 30 крьстъ-тъ. Подобно и първосвященници-тѣ, 31 съ книжницы-тѣ присмивахѫ *му* ся помежду си и думахѫ: Другы е избавилъ, *а пакъ* себе си не може да избави. Христосъ 32 царь-тъ Израилевъ нека слѣзе сега отъ крьстъ-тъ, да видимъ и да повѣрувамы. [т]И распят[ы]-тѣ съ него укорявахѫ го. И [у]като дойде шестый-тъ часъ, станѫ тьма по 33 всичкѫ-тѫ земѭ, до деветый-тъ часъ. И по 34 деветь-тѣ часа извыка Іисусъ съ голѣмъ гласъ, и рече: [ф]"Елой, Елой, ламà савахѳанѝ?" което ще рече: "Боже мой, Боже мой, защо си мя оставилъ?" И нѣкои отъ 35 стоящы-тѣ тамо, като чухѫ, казувахѫ: Ето, Иліѭ выка. И [х]завтече ся единъ, и 36 напълни гѫбѫ съ оцетъ, и обви ѭ на тръсть, [ц]та му даваше да піе, и казуваше: Оставѣте да видимъ да ли ще дойде Илія да го снеме.

А [ч]Іисусъ като издаде гласъ голѣмъ, 37 издъхнѫ. И [ш]завѣса-та на храмъ-тъ ся 38 раздра на двѣ, отъ горѣ до долу. А [щ]като 39 видѣ стотникъ-тъ, който стояше срещѫ него, че като извыка така издъхнѫ, рече: Наистинѫ тойзи человѣкъ бѣше Сынъ

[м] Виж. Мат. 27; 45. Лук. 23; 44. Іоан. 19; 14.
[н] Мат. 27; 37. Іоан. 19; 19.
[о] Мат. 27; 38.
[п] Иса. 53; 12. Лук. 22; 37.
[р] Псал. 22; 7.
[с] Гл. 14; 58. Іоан. 2; 19.
[т] Мат. 27; 44. Лук. 23; 39.
[у] Мат. 27; 45. Лук. 23; 44.
[ф] Псал. 22; 1. Мат. 27; 46.
[х] Мат. 27; 48. Іоан. 19; 29.
[ц] Псал. 69; 21.
[ч] Мат. 27; 50. Лук. 23; 46. Іоан. 19; 30.
[ш] Мат. 27; 51. Лук. 23; 45.
[щ] Мат. 27; 54. Лук. 23; 47.

40 Божій, [з]Имаше още и жены които гледахѫ [ы]отъ далечь, между които бѣ и Марія Магдалина, и Марія майка-та на Іакова малаго 41 и на Іосія, и Саломія; Които, и когато бѣше *Іисусъ* въ Галилеѭ, [ь]слѣдувахѫ го, и слугувахѫ му; и другы много, които бѣхѫ възлѣзлы съ него въ Іерусалимъ.

42 И [ѣ]когато вече станѫ вечерь, (защото бѣше петъкъ, сирѣчь срещѫ сѫбботѫ:) 43 Дойде Іосифъ отъ Аримаѳеѭ, почтенъ *единъ* совѣтникъ, който и [ю]той ожидаше царство-то Божіе; и дързнѫ, та влѣзе при 44 Пилата, и поиска тѣло то Іисусово. А Пилатъ ся почуди да ли е вече умрѣлъ; и повыка стотникъ-тъ, та го попыта, отколѣ 45 ли е умрѣлъ. И като ся научи отъ стот-46 ника, подари тѣло-то Іосифу. [я]И той купи плащаницѫ, и снѣ го, та го обви съ плащаницѫ-тѫ; и положи го въ гробъ, който бѣ изсѣченъ отъ камькъ, и привали камькъ 47 надъ врата-та на гробъ-тъ. А Марія Магдалина и Марія *майка-та* Іосіева гледахѫ дѣ го полагахѫ.

[з] Мат. 27: 55. Лук. 23; 49.
[ы] Псал. 38; 11.
[ь] Лук. 8; 2, 3.
[ѣ] Мат. 27; 57. Лук; 23; 50. Іоан. 19; 38.
[ю] Лук. 2; 25, 38.
[я] Мат. 27; 59, 60. Лук. 23; 53. Іоан. 19; 40.

ГЛАВА 16.

1 И [а]като ся минѫ сѫббота-та, Марія Магдалина и Марія *майка-та* Іаковова и Саломія, [б]купихѫ ароматы, за да дойдѫтъ и 2 да го помажѫтъ. [в]И много рано въ първый-тъ *день* на седмицѫ-тѫ идуватъ на 3 гробъ-тъ, когато изгрѣя слънце-то. И казувахѫ си помежду си: Кой ще ни отвали 4 камькъ-тъ отъ врата-та на гробъ-тъ? И като погледнѫхѫ, видѣхѫ че камькъ-тъ бѣ 5 отваленъ; защото бѣше твърдѣ голѣмъ. [г]И като влѣзохѫ въ гробъ-тъ, видѣхѫ едного юношѫ че сѣдѣше отъ десно, облѣченъ въ

[а] Мат. 28; 1. Лук. 24; 1. Іоан. 20; 1.
[б] Лук 23; 56.
[в] Лук. 24; 1. Іоан. 20; 1
[г] Лук. 24; 3. Іоан. 20; 11, 12.
[д] Мат. 28; 5, 6, 7.

бѣлж одеждж; и ужасихж ся. А [д]той 6 имъ казува: Не дѣйте ся ужасава: Іисуса търсите Назарянина распятаго; въскрьснж, не е тука, ето мѣсто-то дѣто го положихж. Но идѣте, речѣте на ученицы-тѣ му и на 7 Петра, че отива прѣди васъ въ Галилеіж; тамъ ще го видите, [е]както ви рече. И *тѣ* 8 излѣзохж скоро, и побѣгнжхж отъ гробъ-тъ: понеже трепетъ и ужасъ бѣше гы обзѣлъ; [ж]и не рекохж никому нищо; защото ся бояхж.

И като въскрьснж рано въ пьрвый-тъ *день* 9 на седмицж-тж, [з]яви ся най пьрво на Маріж Магдалинж, [и]отъ коіжто бѣ испждилъ седмь бѣсове. [і]Тя отиде то извѣсти на тыя които 10 бѣхж съ него, когато жалѣяхж и плачахж. И тѣ [к]като чухж че е живъ и че го е ви- 11 дѣла, не хванжхж вѣрж.

Слѣдъ това яви ся въ другъ образъ на 12 [л]двамина отъ тѣхъ, когато вървѣхж и отивахж на село. И тѣ отидохж та извѣсти- 13 хж на другы-тѣ, но нито тѣмъ хванжхж вѣрж.

[м]Послѣ ся яви на единадесеть-тѣ кога- 14 то бѣхж на трьпезж-тж, и укори *гы* за невѣрство-то и жьстокосьрдіе-то имъ, защото не хванжхж вѣрж на тѣзи които го видѣхж въскрьснжлъ. И [н]рече имъ: Идѣте 15 по всичкый-тъ свѣтъ, [о]и проповѣдайте евангеліе-то на всякж тварь. [п]Който повѣрува, и ся крьсти, спасенъ ще бжде; А [р]кой- 16 то не повѣрува, ще бжде осжденъ. И на тѣ- 17 зи които повѣруватъ ще имъ послѣдуватъ тія знаменія; [с]съ мое-то име бѣсове ще испжждатъ; [т]новы языцы ще говорятъ; [у]Зьміи ще хващатъ; и ако нѣщо смьртно 18 испіжтъ, нѣма да гы повреди; на болест-

е Мат. 26; 32. Гл. 14; 28.
ж Виж. Мат. 28; 8. Лук. 24; 9.
з Іоан. 20; 14.
и Лук. 8; 2.
і Лук. 24; 10. Іоан. 20; 18.
к Лук. 24; 11.
л Лук. 24; 13.
м Лук. 24; 36. Іоан. 20; 19. 1 Кор. 15; 5
н Мат. 28; 19 Іоан. 15; 16.
о Кол. 1; 23.
п Іоан. 3; 18, 36 Дѣян. 2; 38. 16; 30, 31, 32. Рим. 10; 9. 1 Пет. 3; 21.
р Іоан. 12; 48.
с Лук. 10; 17. Дѣян. 5; 16. 8; 7. 16; 18. 19; 12.
т Дѣян. 2; 4. 10; 46 19; 6. 1 Кор. 12; 10, 28.
у Лук. 10; 19. Дѣян. 28; 5.

ны [ф]ще възложатъ ръцѣ и тѣ ще бѫдѫтъ здрави.

19 И тъй Господь [х]слѣдъ като имъ говорѝ, [ц]възнесе ся на небе-то [ч]и сѣднѫ отъ де-
20 сно на Бога. А тѣ излѣзохѫ и проповѣдувахѫ на всякѫдѣ, като содѣйствуваше Господь, [ш]и подтвърдяваше слово-то *си* съсъ знаменія-та които слѣдувахѫ. Аминь.

ф Дѣян 5; 15, 16. 9; 17. 28; 8. Іак. 5; 14, 15.
х Дѣян. 1; 2, 3.
ц Лук. 24; 51.
ч Псал. 110; 1. Дѣян. 7; 55.
ш Дѣян. 5; 12. 14; 3. 1 Кор. 2; 4, 5. Евр. 2; 4.

ОТЪ ЛУКѪ

СВЯТО-ТО ЕВАНГЕЛІЕ.

ГЛАВА 1.

1 Понеже мнозина прѣдпріехѫ да съчинятъ повѣсть за съвършенно извѣстны-тѣ
2 намъ събытія, [а]Както ни гы прѣдадохѫ онѣзи [б]които отъ начало сѫ были очевидци
3 и служители на слово-то, [в]Видѣ ми ся благословно и мѣне, който изслѣдувахъ подробно всичко отъ начало, да ти пишѫ [г]на-
4 редъ *за това*, [д]честитый Θеофиле, [е]За да познаешь твърдо-то основаніе на това ученіе, въ което си поучаванъ.

5 [ж]Въ дни-тѣ на Ирода царя Іудейскаго имаше нѣкой си священникъ, [з]отъ четѫ-тѫ Авіевѫ, на име Захарія; и жена му отъ дъщери-тѣ Аароновы, и име-то ѝ Елисаветь.
6 Тѣ и двама-та бѣхѫ [и]праведни прѣдъ Бога, и ходяхѫ беспорочно въ всичкы-тѣ за-
7 повѣди и постановленія Господни. И нѣмахѫ чадо, понеже Елисаветь бѣ неплодна, а и двама-та бѣхѫ заматорѣли въ възрастъ-
8 тъ си. И като священствуваше той прѣдъ
9 Бога [і]въ редъ-тъ на четѫ-тѫ си, По обы-

а Евр. 2; 3. 1 Пет. 5; 1. 2 Пет. 1; 16. 1 Іоан. 1; 1.
б Мар. 1; 1. Іоан. 15; 27.
в Дѣян 15; 19, 25, 28. 1 Кор. 7; 40.
г Дѣян. 11; 4.
д Дѣян. 1; 1.
е Іоан. 20; 31.
ж Мат. 2; 1.
з 1 Лѣт. 24; 10, 19. Неем. 12; 4, 17.
и Быт. 7; 1. 17; 1. 3 Цар. 9; 4. 4 Цар. 20; 3. Іов 1; 1. Дѣян. 23; 1. 24; 16. Фил. 3; 6.
і 1 Лѣт. 24; 19. 2 Лѣт. 8; 14. 31; 2.

к Исх. 30; 7, 8. 1 Цар. 2; 28. 1 Лѣт 23; 13. 2 Лѣт. 29; 11.
л Лев. 16; 17 Отк. 8; 3, 4.
м Исх. 30; 1.
н Сжд. 6; 22. 13; 22. Дан. 10; 8. Ст. 29. Гл. 2; 9. Дѣян. 10; 4. Отк. 1; 17.
о Ст. 60, 63.
п Ст. 58.
р Числ. 6; 3. Сжд. 13; 4. Гл. 7; 33.
с Іер. 1; 5. Гал. 1; 15.
т Мал. 4; 5, 6.
у Мал. 4; 5. Мат. 11; 14: Мар. 9; 12.
ф Быт. 17; 17.
х Дан. 8; 16. 9; 21, 22, 23. Мат. 18; 10. Евр. 1; 14.
ц Іез. 3; 26. 24; 27.

чаю на священство-то паднж жрѣбіе нему да влѣзе въ храмъ-тъ Господень и [к]да покади: И въ часъ-тъ на каденіе-то 10 [л]всичко-то множество на народа отъ вънъ бѣше на молбж. И яви му ся ангелъ Го- 11 сподень стоящъ отъ десно [м]на кадилный-тъ олтарь. И Захарія като *го* видѣ, [н]смути ся, 12 и страхъ нападнж на него. И рече му ан- 13 гелъ-тъ: Не бой ся, Захаріе; защото послуша ти ся молба-та; и жена ти Елисаветь ще ти роди сынъ, [о]и ще му наречешь име-то Іоаннъ. И ще ти бжде радость и 14 веселіе, и [п]множина ще ся възрадуватъ за негово-то рожденіе. Защото ще бжде ве- 15 ликъ прѣдъ Бога; [р]и вино и сикерж нѣма да піе; и ще ся испълни съ Духа Святаго [с]още отъ утробж-тж на майкж си. И [т]ще 16 възвърне множина отъ сынове-тѣ Израилевы къмъ Господа тѣхнаго Бога. И той [у]ще 17 прѣдиде прѣдъ него въ духъ и силж Иліинж, за да възвърне сърдца-та на бащы-тѣ къмъ чада-та, и непокорны-тѣ къмъ мудрованіе-то на праведны-тѣ; за да приготви Господу народъ прѣдрасположенъ. И рече Заха- 18 рія на ангелъ-тъ: [ф]По какво ще познаіж това? защото азъ сьмь старъ, и жена ми заматорѣла въ дни-тѣ си. А отговори ан- 19 гелъ-тъ и рече му: [х]Азъ сьмь Гавріилъ, който прѣдстоіж прѣдъ Бога; и проводенъ сьмь да ти говоріж, и да ти благовѣстіж това. И ето, [ц]ще мълчишь и не ще можешь да 20 говоришь, до день-тъ въ който ще бжде това, защото не хванж вѣрж на думы-тѣ ми, които ще ся сбждитъ на врѣме-то си. И народъ-тъ чакаше Захаріж; и чудяхж ся 21 че ся бавѣше въ храмъ-тъ. А когато излѣ- 22 зе, не можаше да имъ продума, и разумѣ-

хѫ че е видѣніе видѣлъ въ храмъ-тъ, и
23 той имъ кываше, и оставаше нѣмъ. И [ч]като ся испълнихѫ дни-тѣ на службѫ-тѫ му,
24 отиде у дома си. А слѣдъ тыя дни заченѫ жена му Елисаветь, и таяше ся петь мѣ-
25 сеца, и думаше: Така ми стори Господь въ дни-тѣ въ които пригледнѫ [ш]да отнеме укоръ-тъ ми измежду человѣцы-тѣ.
26 А въ шестый-тъ мѣсецъ проводенъ бы ангелъ Гавріилъ отъ Бога въ градъ Галилей-
27 скый, на който име-то е Назаретъ, При еднѫ дѣвицѫ [щ]сгоденѫ за мѫжъ, на име Іосифъ, отъ домъ-тъ Давидовъ, а име-то на
28 дѣвицѫ-тѫ Маріамь. И като влѣзе ангелъ-тъ при неѭ, рече: [з]Радуй ся благодатная; [ы]Господь е съ тебе; благословена си ты
29 между жены-тѣ. А тя щомъ *го* видѣ [ь]смути ся отъ думѫ-тѫ му, и размысляше, какво
30 ще бѫде това поздравеніе. И рече ѝ ангелъ-тъ: Не бой ся, Маріамь; защото си намѣрила благодать у Бога. И ето [ѣ]ще зачнешь въ утробѫ-тѫ си и ще родишь сынъ.
32 [ю]и ще наречешь име-то му ІИСУСЪ. Той ще бѫде великъ, и [я]Сынъ на Вышняго ще ся нарече; [ж]и ще му даде Господь Богъ
33 прѣстолъ-тъ на отца му Давида; И [іж]ще царува надъ домъ-тъ Іаковов въ вѣкы, и
34 царство-то му не ще да има край. И ре-
35 че Маріамь на ангелъ-тъ: Какъ ще бѫде това, понеже мѫжъ не знаѭ? И отговори ангелъ-тъ, и рече ѝ: [а]Духъ Святый ще дойде вьрху ти, и сила на Вишняго ще тя осѣни; за това и свято-то което ся ражда отъ тебе, [б]Сынъ Божій ще ся нарече.
36 И ето, твоя-та сродница Елисаветь, и тя въ старины-тѣ си заченѫ сынъ, и тойзи е шестый мѣсецъ за неѭ, която ся неплодна

ч Виж. 4 Цар. 11; 5. 1 Лѣт. 9; 25.
ш Быт. 30; 23. Иса. 4; 1. 54; 1, 4.
щ Мат. 1; 18. Гл. 2; 4, 5.
з Дан. 9; 23. 10; 19.
ы Сѫд. 6; 12.
ь Ст. 12.
ѣ Иса. 7; 14. Мат. 1; 21.
ю Гл. 2; 21.
я Мар. 5; 7.
ж 2 Цар. 7; 11, 12. Пса. 132; 11. Иса. 9; 6, 7. 16; 5. Іер. 23; 5. Отк. 3; 7.
іж Дан. 2; 44. 7; 14, 27. Авд. 21. Мих. 4; 7. Іоан. 12; 34. Евр. 1; 8.
а Мат. 1; 20.
б Мат. 14; 33. 26; 63, 64. Мар. 1; 1. Іоан. 1; 34. 20; 31. Дѣя. 8; 37. Рим. 1; 4.

казуваше; Защото [в]нѣма у Бога невъзможно нѣщо. 37 И рече Маріамь: Ето рабыня-та Господня; нека ми бѫде по твоіѫ-тѫ думѫ. И отиде си отъ неіѫ ангелъ-тъ. 38

И станѫ Маріамъ прѣзъ тѣзи дни, та отиде бързомъ къмъ планинскѫ-тѫ странѫ [г]въ градъ Іудовъ. 39 И влѣзе въ домъ-тъ Захаріинъ и поздрави Елисаветь. 40 И щомъ чу Елисаветь поздравеніе-то Маріино, възигра младенецъ-тъ въ утробѫ-тѫ ѝ, и испълни ся Елисаветь съ духа Святаго; 41 И възгласи съ гласъ голѣмъ, и рече: [д]Благословена ты въ жены-тѣ, и благословенъ плодъ-тъ на твоіѫ-тѫ отробѫ. 42 И отъ кѫдѣ ми е това, да дойде при мене майка-та на Господа моего? 43 Защото ето, щомъ дойде гласъ-тъ на поздравеніе-то ти въ уши-тѣ ми, възигра радостно младенецъ-тъ въ утробѫ-тѫ ми. 44 И блажена която е повѣрувала, че ще ся сбѫде речено-то ѝ отъ Господа. 45

И рече Маріамь: [е]Величае душа-та ми Господа, 46 И възрадува ся духъ-тъ ми въ Бога Спасителя моего. 47 Защото [ж]пригледа на смиреніе-то на рабыніѫ-тѫ си, и ето, отъ нынѣ [з]ще мя облажаватъ всичкы-тѣ родове. 48 [и]Защото Силный-тъ ми стори величіе, [і]и свято е негово-то име. 49 И [к]негова-та милость е отъ родъ въ родъ върхъ тѣзи които му ся боятъ. 50 [л]Сътвори силѫ съсъ своіѫ-тѫ мышцѫ; [м]распрръснѫ гордѣливы-тѣ съ мысли-тѣ на сьрдце-то имъ. 51 [н]Свали силны-тѣ отъ прѣстолы-тѣ *имъ*, и въздигнѫ смиренны-тѣ. 52 [о]Гладны-тѣ испълни съ добрины, а богаты-тѣ отпрати праздны. 53 Помогнѫ на Израиля свой-тъ рабъ, [п]като поменѫ милость-тѫ *си*, 54 [р](Както говори на отцы-тѣ ни,) на Авраама и на сѣме-то негово до вѣ- 55

в Быт. 18; 14. Іер. 32; 17. Зах. 8; 6. Мат. 19; 26. Мар. 10; 27. Гл. 18; 27. Рим. 4; 21.
г Іис. Нав. 21; 9, 10, 11.
д Сѫд. 5; 24. Ст. 28.
е 1 Цар. 2; 1. Псал. 34; 2, 3. 35; 9. Авв. 3; 18.
ж 1 Цар. 1; 11. Псал. 138; 6.
з Мал. 3; 12. Гл. 11; 27.
и Псал. 71; 19. 126; 2, 3.
і Псал. 111; 9.
к Быт. 17; 7. Исх. 20; 6. Псал. 103; 17. 18.
л Псал. 98; 1. 118; 15. Иса. 40; 10. 51; 9. 52; 10.
м Псал. 33; 10. 1 Петр. 5; 5.
н 1 Цар. 2; 6 и друг. Іов. 5; 11; Псал. 113; 6.
о 1 Цар; 2; 5. Псал. 34; 10.
п Псал. 98; 3. Іер. 31; 3, 20.
р Быт. 17; 19. Псал. 132; 11. Рим 11; 28. Гал. 3; 16.

56 ка И сѣдѣ Маріамь съ неѭ до три мѣсе-
ца; и ся завърнѫ у дома си.
57 А на Елисаветь ся испълни врѣме-то ѝ
58 да роди сынъ. И чухѫ съсѣди-тѣ и родни-
ны-тѣ ѝ. че е възвеличилъ Господь своѭ-
тѫ къмъ неѭ милость, и [с]радувахѫ ся съ
59 неѭ. И [т]въ осмый-тъ день дойдохѫ да о-
брѣжѫтъ дѣте-то, и наричахѫ го, по бащи-
60 но-то му име, Захарія. И отговори майка
му, и рече: [у]Не, но ще ся нарече Іоаннъ.
61 И рекохѫ ѝ: Че никой нѣма въ родъ-тъ
62 ти, който да ся нарича съ това име. И кы-
вахѫ на бащѫ му какъ бы искалъ той да
63 го нарече. А *той* поиска дъсчицѫ, и напи-
са тѣзи думы: [ф]Іоаннъ е име-то му. И по-
64 чудихѫ ся всичкы. И тозь часъ ся [х]отвори-
хѫ уста-та му и языкъ-тъ му; и говоряше
65 и благославяше Бога. И нападнѫ страхъ на
всичкы-тѣ имъ съсѣды, и [ц]по всичкѫ-тѫ
планинскѫ странѫ на Іудеѭ приказуваше
66 ся за всичко това. И всичкы които чухѫ,
[ч]турихѫ това на сьрдце-то си и казувахѫ:
Какво ли ще бѫде това отроче? И [ш]рѫка-
та Господня бѣше съ него.
67 И отецъ му Захарія [щ]испълни ся Духомъ
68 Святымъ; и пророкува и рече: [з]Благосло-
венъ Господь Богъ Израилевъ, [ы]защото по-
сѣти и стори избавленіе на свой-тъ народъ.
69 И [ь]въздигнѫ намъ рогъ на спасеніе въ домъ-
70 тъ на Давида раба своего, [ѣ](Както го-
вори чрѣзъ уста-та на святы-тѣ свои отъ
71 вѣка пророцы.) Освобожденіе отъ врагове-
тѣ наши, и отъ рѫкѫ-тѫ на всичкы които
72 ны ненавиждатъ, [ю]Да стори милость съ от-
цы-тѣ наши, и да помене святый-тъ свой
73 завѣтъ, [я]Клѣтвѫ-тѫ съ която ся заклѣ на
74 отца ни Авраама да даде намъ, Освободе-

с Ст. 14;
т Быт. 17; 12. Лев. 12; 3.
у Ст. 13.
ф Ст. 13.
х Ст. 20.
ц Ст. 59.
ч Гл. 2; 19, 51.
ш Быт. 39; 2. Псал. 80; 17. 89; 21. Дѣян. 11; 21.
щ Іоил. 2; 28.
з 3 Цар. 1; 48. Псал. 41; 13. 72; 18. 106; 48.
ы Исх. 3; 16. 4; 31. Псал. 111; 9. Гл. 7; 16.
ь Псал. 132; 17.
ѣ Іер. 23; 5, 6. 30; 10. Дан. 9; 24. Дѣян. 3; 21. Рим. 1; 2.
ю Лев 26; 42. Псал. 98; 3. 105; 8, 9. 106; 45. Іез. 16; 60 Ст. 54.
я Быт. 12; 3. 17; 4. 22; 16, 17. Евр. 6; 13, 17.

ны отъ ржкж-тж на врагове-тѣ наши, [ж]да му служимъ безъ страхъ, 75 [ѣж]Въ святость и правдж прѣдъ него прѣзъ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ си. 76 И ты отроче, пророкъ на Вышняго ще ся наречешь; защото ще [а]прѣдидешь прѣдъ лице-то Господне, да приготвишь пжтища-та му; 77 За да дадешь на неговый-тъ народъ да познаіжтъ спасеніе, [б]чрѣзъ прощаваніе на грѣхове-тѣ имъ, 78 За милосьрдіе-то на милость-тж на Бога нашего, съ коіжто ны посѣти зора отъ высотж-тж, 79 [в]Да осіяе сѣдящы-тѣ въ тьмнинж и въ сѣнкж смьртнж, така що да управи нозѣ-тѣ ни въ пжть на миръ.

80 А [г]дѣте-то растѣше и укрѣпяваше ся духомъ, [д]и въ пустыни-тѣ бѣше до день-тъ на явленіе-то си на Израиля.

ж Рим. 6; 18, 22. Евр. 9; 14.
ѣж Іер. 32; 39, 40. Ефес. 4; 24. 2 Сол. 2; 13. 2 Тим. 1, 9. Тит. 2; 12. 1 Пет. 1; 15. 2 Пет. 1; 4.
а Иса. 40; 3. Мал. 3; 1. 4; 5. Мат. 11; 10. Ст. 17.
б Мар. 1; 4. Гл. 3; 3.
в Иса. 9; 2. 42; 7. 49; 9. Мат. 4; 16. Дѣян. 26; 18.
г Гл. 2; 40.
д Мат. 3; 1. 11; 7.

ГЛАВА 2.

1 А прѣзъ онѣзи дни излѣзе заповѣдь отъ Кесаря Августа да ся напише всичка вселенная. 2 [а]Това написаніе станж пьрво когато Киринній владѣяше Сиріж. 3 И идяхж всичкы да ся написуватъ, всякой въ свой-тъ си градъ. 4 А възлѣзе и Іосифъ отъ Галилеж, отъ градъ-тъ Назаретъ, въ Іудеж, [б]въ градъ-тъ Давидовъ, който ся нарича Виѳлеемъ, [в](понеже той бѣше отъ домъ-тъ и родъ-тъ Давидовъ,) 5 Да ся напише [г]съ Маріамь обрученж-тж нему женж, която бѣше непразна. 6 И когато бѣхж тѣ тамъ, испълнихж ся дни-тѣ й да роди; 7 И [д]роди Сына своего пьрвороднаго, и пови го, и положи го въ яслы-тѣ; защото нѣмаше мѣсто за тѣхъ въ гостилницж-тж.

8 И по онѣзи мѣста имаше овчари които нощувахж на поле-то, и вардяхж стражж

а Дѣян. 5; 37.
б 1 Цар. 16; 1, 4. Іоан. 7; 42.
в Мат. 1; 16. Гл. 1; 27.
г Мат. 1; 18. Гл. 1; 27.
д Мат. 1; 25.

9 прѣзъ нощь за стадо-то си. И ето, ангелъ Господень застанѫ между тѣхъ, и слава Господня гы осія, [е]и уплашихѫ ся съсъ 10 страхъ голѣмъ. И рече имъ ангелъ-тъ: Не бойте ся, защото ето благовѣстявамъ ви радость голѣмѫ, [ж]която ще бѫде на всич- 11 кы-тѣ людіе: [з]Защото днесь ся роди вамъ въ градъ-тъ Давидовъ [и]Спаситель, [і]който 12 е Христосъ Господь. И това *ще бѫде* вамъ знаменіе: Ще намѣрите младенецъ повитъ, 13 сложенъ въ яслы-тѣ. И [к]внезапно съ ангелъ-тъ наедно намѣри ся множество войска небесна, които хваляхѫ Бога и го- 14 воряхѫ: [л]Слава въ вышнихъ Богу, и на земѭ-тѫ [м]миръ, [н]въ человѣцы-тѣ благо- 15 воленіе. И щомъ си отидохѫ ангели-тѣ отъ тѣхъ на небе-то, человѣци-тѣ, *сирѣчь* овчари-тѣ рекохѫ си единъ на другъ: Да идемъ прочее до Виѳлеемъ и да видимъ това що е станѫло, което Господь ни изяви. 16 И дойдохѫ на бързо, и намѣрихѫ Маріамь и Іосифа, и младенецъ-тъ че лежаше въ я- 17 слы-тѣ. И като видѣхѫ, расказахѫ рѣчи-тѣ 18 що имъ ся рекохѫ за това дѣте. И всичкы които чухѫ почудихѫ ся за това кое- 19 то овчари-тѣ имъ казахѫ. [о]А Маріамь сохраняваше всичкы тѣзи рѣчи, и размысляше 20 *за тѣхъ* въ сьрдце-то си. И върнѫхѫ ся овчари-тѣ, хваляще и славяще Бога за всичко що чухѫ и видѣхѫ, споредъ както имъ ся бѣ рекло.

21 И [п]като ся испълнихѫ осмь дни за да обрѣжѫтъ дѣте-то, нарекохѫ му име-то [р]Іисусъ, наречено отъ ангела прѣди негово-то зачатіе въ утробѫ-тѫ.

22 И [с]като ся испълнихѫ дни-тѣ на очищеніе-то нейно, по законъ-тъ Моисеевъ, за

е Быт. 1; 12.
ж Быт. 12; 3. Мат. 28; 19. Марк. 1; 15. Ст. 31, 32. Гл. 24; 47. Кол. 1; 23.
з Иса. 9; 6.
и Мат. 1; 21.
і Мат. 1; 16. 16; 16. Гл. 1; 43. Дѣян. 2; 36. 10; 36. Фил. 2; 11.
к Быт. 28; 12. 32; 1, 2. Псал. 103; 20, 21. 148; 2; Дан. 7; 10. Евр. 1; 14; Откр. 5; 11.
л Гл. 19; 38. Ефес. 1; 6. 3; 10, 21. Откр. 5; 13.
м Иса. 57; 19. Гл. 1; 79. Рим. 5; 1. Ефес. 2; 17. Кол. 1; 20.
н Іоан. 3; 16. Ефес. 2; 4, 7. 2 Сол. 2; 16. 1 Іоан. 4; 9, 10.
о Быт. 37; 11. Гл. 1; 66. Ст. 51.
п Быт. 17; 12. Лев. 12; 3. Гл. 1; 59.
р Мат. 1; 21, 25. Гл. 1; 31.
с Лев. 12; 2, 3, 4, 6.

т Исх. 13; 2. 22; 29. 31; 19. Числ. 3; 13. 8; 17. 18; 13.
у Лев. 12; 2, 6, 8.

несохѫ го въ Іерусалимъ, да го прѣдставятъ прѣдъ Господа, Както е писано въ 23 законъ-тъ Господень, [т]че всякой младенецъ мѫжкый полъ който отваря ложесна, святъ на Господа ще ся нарече; И да принесѫтъ 24 жъртвѫ, [у]споредъ речено-то въ законъ-тъ Господень, "Двѣ гъргорицы, или двѣ гълѫбчета."

ф Иса. 40; 1. Марк. 15; 43. Ст. 38.
х Псал. 89; 48. Евр. 11; 5.
ц Мат. 4; 1.
ч Быт. 46; 30. Фил. 1; 23.
ш Иса. 52. 10. Гл. 3; 6.
щ Иса. 9; 2. 42; 6. 49; 6. 60; 1, 2, 3. Мат. 4; 16. Дѣян. 13; 47. 28; 28.
ъ Иса. 8; 14. Осі. 14; 9. Мат. 21; 44. Рим. 9; 32, 33. 1 Кор. 1; 23, 24. 2Кор. 2; 16. 1 Пет. 2; 7, 8.
ы Дѣян. 28; 22.
ь Псал. 42; 10. Іоан. 19; 25.

И ето, имаше *нѣкой си* человѣкъ въ Іе 25 русалимъ, на име Симеонъ, и тойзи человѣкъ *бѣше* праведенъ и благочестивъ, и [ф]чакаше утѣшеніе-то на Израиля; и Духъ Святый бѣ на него. И открыто бѣ нему 26 отъ Духа Святаго, че [х]нѣмаше да види смърть прѣди да види Христа Господня. И 27 [ц]дойде по *внушеніе-то на* Духа въ храмъ-тъ; и когато родители-тѣ внесохѫ отроче-то Іисуса, да сторятъ за него по обычаю на законъ-тъ, Той го прія на рѫ- 28 цѣ-тѣ си, и благослови Бога и рече: [ч]Нынѣ 29 отпущашь рабъ-тъ си, Владыко, споредъ 30 рѣчь-тѫ си, съ миромъ; защото [ш]видѣхѫ очи-тѣ ми твое-то спасеніе, Което си при- 31 готвилъ прѣдъ лице-то на всичкы-тѣ народы; [щ]Свѣтъ за просвѣщеніе на язычни- 32 цы-тѣ, и славѫ на твой-тъ народъ Израиль. А Іосифъ и майка му чудѣхѫ ся за 33 това що ся казуваше за него. И благо- 34 слови гы Симеонъ, и рече на майкѫ му Маріамь: Ето тойзи лежи [ъ]за паданіе и за въставаніе на мнозина въ Израиль, и [ы]бѣлѣгъ за противорѣчіе; А [ь]на самѫ 35 тебе мечъ ще прониже душѫ-тѫ ти; за да ся открыѭтъ помышленія-та на много сърдца.

Имаше и *нѣкоя си* Анна пророчица, дъ- 36 щеря Фануилева отъ племе-то Асирово;

тя бѣше на възрастъ много остарѣла, и живѣла бѣ съ мѫжа си седмь годины отъ дѣв-
37 ство-то си; И тя бѣше вдовица като на осмдесеть и четыри години, която не ся отдалечаваше отъ храмъ-тъ, дѣто [п]нощя и
38 деня служаше *Богу* въ постъ и молитвѫ. И тя като пристѫпи въ исто-то врѣме, славословяше Бога, и говоряше за него [ю]на всичкы които ожидахѫ искупленіе-то въ Іе-
39 русалимъ. И като свършихѫ всичко споредъ законъ-тъ Господень, върнѫхѫ ся въ Гали-
40 леѭ, въ градъ-тъ си Назаретъ. [я]А дѣте-то растяше и укрѣпяваше ся духомъ, и ся испълняше съ мудрость; и благодать Божія бѣ на него.

41 И [ж]ходяхѫ родители-тѣ му всякѫ годинѫ въ Іерусалимъ за праздникъ-тъ на па-
42 схѫ-тѫ. И когато станѫ той на дванадесеть годины, като възлѣзохѫ по обычаю
43 въ Іерусалимъ за праздникъ-тъ, и като искарахѫ дни-тѣ *на праздникъ-тъ*, и ся вращахѫ, дѣте-то Іисусъ останѫ *назадь* въ Іерусалимъ; и не усѣти Іосифъ и майка му.
44 И понеже мысляхѫ да е съ дружина-та, изминѫхѫ единъ день пѫть, и търсяхѫ го
45 между роднины-тѣ и познаницы-тѣ *си*; И като го не намѣрихѫ, върнѫхѫ ся въ Іе-
46 русалимъ да го търсятъ: И слѣдъ три дни намѣрихѫ го въ храмъ-тъ сѣднѫлъ между учители-тѣ, та гы слушаше и попытува-
47 ше гы. И всичкы които го чувахѫ [іж]удивявахѫся на разумъ-тъ и на отговоры-тѣ му.
48 И като го видѣхѫ, смаяхѫ ся: и рече му майка му: Сынко, що ны стори така? Ето баща ти и азъ много оскърбени тя тър-
49 сихмы. И рече имъ: Защо да мя търсите? не знаете ли че [а]трѣба да сьмь въ това кое-

п Дѣян. 26; 7. 1 Тим. 5; 5.
ю Марк 15; 43. Ст. 25. Гл. 24; 21.
я Гл. 1; 80. Ст. 52.
ж Исх. 23; 15, 17. 34; 23. Втор. 16; 1, 16.
іж Мат. 7; 28. Марк 1; 22. Гл. 4; 22, 32. Іоан. 7; 15, 46.
а Іоан. 2; 16.

б Гл. 9; 45. 48; 54.
в Дан. 7; 28. Ст. 19.
г 1 Цар. 2; 26. Ст. 40.

то принадлежи на Отца ми. А тѣ [б]не ра- 50 зумѣхѫ рѣчь-тѫ, коѭто имъ рече. И слѣ- 51 зе съ тѣхъ и дойде въ Назаретъ; и поко-ряваше имъ ся. А [в]майка му съхраняваше всичкы тѣзи нѣща въ сьрдце-то си.

А [г]Іисусъ успѣваше въ мудрость, и въз- 52 растъ, и благодать прѣзъ Бога и чело-вѣцы-тѣ.

ГЛАВА 3.

а Іоан. 11; 49, 51. 18; 15. Дѣян. 4; 6.
б Мат. 3; 1. Марк. 1; 4.
в Гл. 1; 77.
г Иса. 40; 3. Мат. 3; 3. Марк. 1; 3. Іоан. 1; 23.
д Псал. 98; 2. Иса. 52; 10. Гл. 2; 10.
е Мат. 3; 7.

А въ петнадесетѫ-тѫ годинѫ на владѣ- 1 ніе-то на Тиверія Кесаря, когато Понтій-скый Пилатъ бѣ управитель на Іудеѭ, а Иродъ четверовластникъ въ Галилеѭ, и Филиппъ братъ му четверовластникъ въ И-туреѭ и въ Трахонитскѫ-тѫ странѫ, и Лисаній четверовластникъ въ Авилиніѭ, [а]Въ врѣме-то на Архіереи-тѣ Аннѫ и Ка- 2 іафѫ, слово Божіе быде къмъ Іоанна сына Захаріина въ пустыниѭ-тѫ: И [б]дойде по 3 всичкѫ-тѫ странѫ около Іорданъ, та пропо-вѣдуваше крьщеніе-то на покаяніе [в]за про-щаваніе на грѣхове-тѣ: Както е писано въ 4 книгѫ-тѫ на словеса-та на Исаіѭ пророка, който казува: [г]"Гласъ на едного, който выка въ пустыниѭ-тѫ: Приготвѣте пѫть-тъ Господень, правы правѣте неговы тѣ пѫте-кы. Всяка долчина ще ся напълни, и всяка 5 гора и хълмъ ще ся сниши, и криволицы-тѣ ще станѫтъ правы, и неравны-тѣ пѫтища гладкы; И [д]всяка плъть ще види спасеніе- 6 то Божіе" И тъй говоряше на народы-тѣ 7 които идяхѫ да ся крьстятъ отъ него: [е]Ро-жбы ехиднины, кой ви обади да побѣгнете отъ бѫдѫщій-тъ гнѣвъ? Сторѣте прочее плодове достойны на покаяніе-то; и не на- 8 ченувайте да думате въ себе си: Отца и-

мамы Авраама; защото казувамъ ви, че Богъ може отъ тѣзи камьніе да въздигне 9 чада Аврааму. А и сѣкыра-та вече лежи при корень-тъ на дрьвія-та; и тъй [ж]всяко дьрво което не прави добръ плодъ, отсича ся и въ огнь ся хвьрля.

10 И пытахѫ го народи-тѣ, и говоряхѫ: 11 Прочее [з]какво да правимъ? А той отговори и каза имъ: [и]Който има двѣ дрехы нека даде на тогози който нѣма; и който има 12 хранѫ нека прави такожде. [і]Дойдохѫ и мытари да ся крьстятъ, и рекохѫ му: Учи-13 телю, що да правимъ? И той имъ рече: [к]Не събирайте нищо повече отъ това що 14 ви е заповѣдано. Пытахѫ го и военни-тѣ, и говоряхѫ: И ный що да правимъ? И рече имъ: [л]Не правѣте никому насилство, нито оклѣветявайте: и доволни бѫдѣте съсъ заплаты-тѣ си.

15 И като очакуваше народъ-тъ, и размысливахѫ всичкы въ сьрдца-та си за Іо-16 анна, Да не бы той да е Христосъ? Отговори Іоаннъ на всичкы и каза: [м]Азъ вы крьщавамъ съ водѫ; но иде по силный-тъ отъ мене, комуто не сьмь достоинъ да развьржѫ ремыкъ-тъ на обуща-та му; той ще вы крьсти съ Духа Святаго и съ 17 огнь: Комуто лопата-та е въ рѫкѫ-тѫ му, и ще отрѣби гумно-то си, [н]и ще събере пшеницѫ-тѫ въ житницѫ-тѫ си; а плѣ-18 вѫ-тѫ ще изгори въ огнь неугасимъ. И съ много другы поученія благовѣствуваше той 19 на народа. А [о]Иродъ четверовластникъ-тъ като ся изобличаваше отъ него за Иродіадѫ женѫ-тѫ на брата си Филиппа, и за всичкы-тѣ другы злини що бѣ сторилъ И-

ж Мат. 7; 19.
з Дѣян. 2; 37.
и Гл. 11; 41. 2 Кор. 8; 14. Іак. 2: 15, 16. 1 Іоан. 3; 17. 4; 20.
і Мат. 21; 32. Гл. 7; 29.
к Гл. 19; 8.
л Пск. 25; 1. Лев 19; 11.
м Мат. 3; 11.
н Мих. 4; 12. Мат. 13; 30.
о Мат. 14; 3. Марк. 6; 17.

родъ, Надъ всичко друго приложи и това, че затвори Іоанна въ тьмницѫ. 20

И като ся крьсти всичкый народъ, [п]когато ся крьсти и Іисусъ и ся моляше, отвори ся небе-то, И слѣзе Духъ Святый въ тѣлесенъ видъ, като гълѫбъ, вьрхъ него; и гласъ бы отъ небе-то, който казуваше: Ты си Сынъ мой възлюбленный; въ тебе благоволихъ. 21 22

И самъ Іисусъ наченуваше да е [р]около тридесеть годины; споредъ както го мнѣхѫ бѣше [с]сынъ на Іосифа, *който бѣ сынъ* Иліевъ. *А Илій* Матѳатовъ, *а Матѳатъ* Левіинъ, *а Левій* Мелхіинъ, *а Мелхій* Іаннаевъ, *а Іанна* Іосифовъ, *А Іосифъ* Маттаѳіевъ, *а Маттаѳіа* Амосовъ, *а Амосъ* Наумовъ, *а Наумъ* Есліевъ, *а Еслій* Наггеевъ, *А Наггей* Мааѳовъ, *а Мааѳъ* Маттаѳіевъ, *а Маттаѳіа* Семеіевъ, *а Семей* Іосифовъ, *а Іосифъ* Іудинъ, *А Іуда* Іоаннановъ, *а Іоаннанъ* Рисаевъ, а *Риса* Зоровавелевъ, *а Зоровавель* Салаѳіилевъ, *а Салаѳіиль* Нирієвъ, *А Нирій* Мелхієвъ, *а Мелхій* Аддієвъ, *а Аддій* Косамовъ, *а Косамъ* Елмодамовъ, *а Елмодамъ* Ировъ, *А Иръ* Іосієвъ, *а Іосій* Еліезеровъ, *а Еліезеръ* Іоримовъ, *а Іоримъ* Матѳатовъ, *а Матѳатъ* Левіинъ, *А Левій* Симеоновъ, *а Симеонъ* Іудинъ, *а Іуда* Іосифовъ, *а Іосифъ* Іонановъ, *а Іонанъ* Еліакимовъ, *А Еліакимъ* Мелеаевъ, *а Мелеа* Маинановъ, *а Маинанъ* Маттаѳаевъ. *а Маттаѳа* [т]Наѳановъ *а Наѳанъ* [у]Давидовъ. *А Давидъ* [ф]Іессеовъ, *а Іессей* Овидовъ, *а Овидъ* Воозовъ, *а Воозъ* Салмоновъ, *а Салмонъ* Наассоновъ, *А Наассонъ* Аминадавовъ, *а Аминадавъ* Арамовъ, *а Арамъ* Есромовъ, *а Есромъ* Фарес- 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33

п Мат. 3; 13. Іоан. 1; 32.
р Виж. Числ. 4; 3, 35, 39, 43, 47.
с Мат. 13; 55. Іоан. 6; 42.
т Зах. 12; 12.
у 2 Цар. 5; 14. 1 Лѣт. 3; 5.
ф Руѳ. 4; 18, и друг. 1 Лѣт. 2; 10, и друг.

34 совъ, *а Фаресъ* Іудинъ, *А Іуда* Іакововъ, *а Іаковъ* Исааковъ, *а Исаакъ* Авраамовъ,
35 *а Авраамъ* [х]Өаринъ, *а Өара* Нахоровъ, *А Нахоръ* Серуховъ, *а Серухъ* Рагавовъ, *а Рагавъ* Фалековъ, *а Фалекъ* Еверовъ, *а Е-*
36 *веръ* Салаевъ, *А Сала* [ц]Каинановъ, *а Ка-инанъ* Арфаксадовъ, *а Арфаксадъ* [ч]Симовъ,
37 *а Симъ* Ноевъ, *а Ное* Ламеховъ, *А Ламехъ* Маөусаловъ, *а Маөусалъ* Еноховъ, *а Енохъ* Іаредовъ, *а Іаредъ* Малелеиловъ, *а*
38 *Малелеилъ* Каинановъ, *А Каинанъ* Еносовъ, *а Еносъ* Сиөовъ, *а Сиөъ* Адамовъ, *а Адамъ* [ш]Божій.

х Быт. 11; 24, 26.
ц Быт. 11; 12.
ч Быт. 5; 6. 11; 10.
ш Быт. 5; 1, 2.

ГЛАВА 4.

1 [а]А Іисусъ пълнъ съ Духа Святаго върнѫ ся отъ Іорданъ, и [б]отведенъ бы Духомъ
2 въ пустынѭ-тѫ, И *тамъ бѣше* четыридесеть дни искушаванъ отъ діавола: [в]и не яде нищо прѣзъ тѣзи дни: и като ся из-
3 минахѫ тѣ, напоконъ огладнѣ. И рече му діаволъ-тъ: Ако си Сынъ Божій, речи на
4 тойзи камыкъ да стане хлѣбъ. И отвѣща му Іисусъ и рече: [г]Писано е, че не токо съ хлѣбъ ще бѫде живъ человѣкъ, но съсъ
5 всяко слово Божіе. И като го възведе діаволъ-тъ на еднѫ планинѫ высокѫ, показа му всичкы-тѣ царства на вселеннѫѭ въ
6 еднѫ минутѫ врѣме. И рече му діаволъ-тъ: Тебѣ ще дамъ всичкѫ-тѫ тѫзи власть и славѫ-тѫ имъ; [д]защото е менѣ прѣдадена,
7 и давамъ ѭ комуто щѫ; И тъй ако ся поклонишь ты прѣдъ мене, твое ще бѫде
8 всичко *това.* И отговори му Іисусъ и рече: Махни ся отъ мене, Сатано; [е]защото е писано: "Господу Богу твоему да ся
9 поклонишь, и само нему да послужишь." И

а Мат. 4; 1 Марк 1; 12.
б Гл. 2; 27. Ст. 14.
в Исх. 34; 28. 3 Цар. 19; 8.
г Втор. 8; 3.
д Іоан. 12; 31. 14; 30. Откр. 13; 2, 7.
е Втор. 6; 13. 10; 20.

ж Мат. 4; 5.
з Псал. 91; 11.
и Втор. 6; 16.
і Іоан. 14; 30. Евр. 4; 15.
к Мат. 4; 12. Іоан. 4; 43.
л Ст. 1.
м Дѣя. 10; 37.
н Мат. 2; 23. 13; 54. Мар. 6; 1.
о Дѣян. 13; 14. 17; 2.
п Иса. 61; 1.
р Псал. 45; 2. Мат. 13; 54. Марк. 6; 2. Гл. 2; 47.
с Іоан. 6; 42.

[ж]заведе го въ Іерусалимъ, и постави го на крыло-то на храмъ-тъ, и рече му: Ако си Сынъ Божій, хвърли ся отъ тука долу; 10 [з]Защото е писано: "На ангелы-тѣ си ще заповѣда за тебе, да тя упазятъ, 11 И на ржцѣ ще тя подигатъ, за да не прѣпънешь о камькъ ногж-тж си." 12 И отговори Іисусъ и рече му: [и]Речено е: "Да не искусишь Господа Бога твоего." 13 И като свърши всяко искушеніе діаволъ-тъ, отстжпи отъ него [і]до врѣме.

14 А [к]Іисусъ [л]съсъ силж-тж на Духа върнж ся [м]въ Галилеіж; и слухъ излѣзе за него по всичкж-тж околность. 15 И той поучаваше по съборища-та имъ, и ся прославяваше отъ всичкы-тѣ. 16 И дойде [н]въ Назаретъ, дѣто бѣше отхраненъ, и влѣзе по обичай-тъ си [о]въ сжборище-то сжбботенъ день, и станж да чете. 17 И подадохж му книгж-тж на пророка Исаіж; и като разгърнж книгж-тж намѣри това мѣсто, дѣто бѣ писано: 18 [п]"Духъ Господень е на мене; защото мя помаза да благовѣстявамъ на сиромасы-тѣ; проводи мя да исцѣліж съкрушенны-тѣ сърдцемъ, да проповѣдамъ на плѣнницы-тѣ освобожденіе и на слѣпы-тѣ прогледваніе, да пусна угнѣтены-тѣ въ свободж, 19 Да проповѣдамъ благопріятнж-тж Господніж годинж. 20 И като сгънж книгж-тж, даде іж на слугж-тж и седнж: а очи-тѣ на всичкы-тѣ въ съборище-то бѣхж ся взрѣли въ него. 21 И наченж да имъ говори: Днесь ся испълни това писаніе во ваши-тѣ уши. 22 И всичкы му засвидѣтелствувахж, и [р]чудяхж ся за словеса-та на благодать-тж що излѣзувахж изъ уста-та му, и думахж: [с]Не е ли тойзи сынъ-тъ Іосифовъ? 23 И рече имъ: Безъ друго ще ми кажете тжзи притчж;

Лѣкарю, исцѣри ся самъ си; което смы чули че е станѫло [т]въ Капернаумъ, стори
24 и тука [у]въ отечество-то си. И пакъ рече: Истинѫ ви казувамъ, че [ф]никой пророкъ не
25 е пріятъ въ отечество-то си. И наистинѫ ви говорїѭ, [х]много вдовицы бѣхѫ въ Израиля во врѣме-то на Иліѭ, когато ся затвори небе-то за три годины и шесть мѣсеца, въ което врѣме станѫ гладъ голѣмъ
26 по всичкѫ-тѫ земїѭ; И ни при еднѫ отъ тѣхъ не бы проводенъ Илія, тъкмо въ Сарептѫ Сидонскѫ при еднѫ вдовицѫ женѫ.
27 И [ц]множина прокажени имаше во врѣме-то на Елиссея пророка въ Израиля; и никой отъ тѣхъ не бы очистенъ, тъкмо Нее-
28 манъ Сиріянинъ-тъ. Това като чухѫ тѣзи които бѣхѫ въ съборище-то всичкы ся ис-
29 пълнихѫ съ ярость, И станѫхѫ та го искарахѫ вънъ изъ градъ-тъ, и заведохѫ го при край-тъ на рътъ-тъ на който градъ-тъ имъ бѣше съграденъ, за да го низринѫтъ.
30 Но [ч]той минѫ изъ помежду имъ, и отиваше си.
31 И [ш]слѣзе въ Капернаумъ, градъ Галилейскый; и поучаваше гы въ сѫбботны-тѣ
32 дни. И удивявахѫ ся за ученіе-то му; [щ]защото негово-то слово бѣше съ власть.
33 И [ъ]въ съборище-то имаше единъ человѣкъ, който имаше духъ на нечистъ бѣсъ, и из-
34 выка съ гласъ голѣмъ, И казуваше: Остави, що имашь ты съ насъ, Іисусе Назарянине? Дошелъ си да ны погубишь ли? [ы]Знаѭ тя
35 кой си, [ь]Святый Божій. И запрѣти му Іисусъ и каза: Млъкни и излѣзь изъ него. И бѣсъ-тъ го тръшнѫ на срѣдъ, и излѣзе
36 изъ него, безъ да го поврѣди никакъ. И смаяхѫ ся всичкы, и разговаряхѫ ся поме-

[т] Мат. 4; 13; 11; 23.
[у] Мат. 13; 54. Марк. 6; 1.
[ф] Мат. 13; 57. Марк. 6; 4. Іоан. 4; 44.
[х] 3 Цар. 17; 9. 18; 1. Іак. 5; 17.
[ц] 4 Цар. 5; 14.
[ч] Іоан. 8; 59. 10; 39.
[ш] Мат. 4; 13. Марк. 1; 21.
[щ] Мат. 6; 28; 29. Тит. 2; 15.
[ъ] Марк. 1; 23.
[ы] Ст. 41.
[ь] Псал. 16; 10. Дан. 9; 24. Гл. 1; 35.

жду си и думахѫ: Що е това слово, че той съ власть и силѫ повелѣва на нечисты-тѣ духове, и излѣзватъ? И разнесе 37 ся слухъ за него по всичкы-тѣ околны мѣста.

ъ Мат. 8; 14. Марк. 1; 29.

И ъкато станѫ отъ съборище-то влѣзе 38 въ домъ-тъ Симоновъ, и тъщѫ-тѫ Симоновѫ бѣше ѭ хванѫла огница, и молихѫ го за неѭ. И той застанѫ надъ неѭ и 39 запрѣти на огницѫ-тѫ, и остави ѭ; и тозь часъ станѫ тя и слугуваше имъ.

ю Мат. 8; 16. Марк. 1; 32.

И юкогато залѣзуваше слънце-то, всичкы 40 които имахѫ болнавы отъ всякаквы болести, доведохѫ гы при него; а той като възложи рѫцѣ на всякого едного отъ тѣхъ, исцѣли гы. Отъ мнозина още и бѣсове яис- 41 хождахѫ съ крясъкъ, и казувахѫ: Ты си Христосъ, Сынъ Божій. И ѫзапрѣтяваше имъ и гы не оставяше да говорятъ, понеже го познавахѫ че е Христосъ.

я Марк. 1; 34. 5; 11.
ѫ Марк. 1; 25, 34. Ст. 34, 35.

И ѭкато станѫ день, излѣзе и отиде въ 42 пусто мѣсто; и народъ-тъ го диряше, и дойдохѫ при него; и задържавахѫ го да си не иде отъ тѣхъ. А той имъ рече, че 43 и въ другы-тѣ градове трѣба да благовѣстѭ царство-то Божіе; понеже на това сьмь проводенъ. аИ проповѣдуваше въ съ- 44 борища-та Галилейскы.

ѭ Марк. 1; 35.
а Марк. 1; 39.

ГЛАВА 5.

а Мат. 4; 18. Марк. 1; 16.

А веднъжь акогато народъ-тъ го при- 1 тискаше да слуша слово-то Божіе, той стояше при езеро-то Геннисаретско; И видѣ 2 двѣ ладіи че стояхѫ по край езеро-то; а рыбари-тѣ бѣхѫ излѣзли изъ тѣхъ та испирахѫ мрѣжы-тѣ *си*. И като влѣзе въ е- 3 днѫ отъ ладіи-тѣ, която бѣше Симонова,

помоли го да ѭ отдалечи малко отъ земѭ-тѫ; и сѣднѫ та поучаваше народъ-тъ отъ 4 ладіѭ-тѫ. И щомъ прѣстанѫ отъ да говори, рече Симону: [б]Оттегли *ладіѭ-тѫ* въ длъбочинѫ-тѫ, и хвьрлѣте мрѣжы-тѣ си 5 да уловите *рыбѫ*. А Симонъ отговори и рече му: Учителю, цѣлѫ нощь смы ся трудили и не уловихмы нищо; но по твоѭ-6 тѫ рѣчь ще хвьрлѭ мрѣжѫ-тѫ. И това като сторихѫ, уловихѫ много множество рыбы, щото ся прокѫсноуваше мрѣжа-та имъ. 7 И кывнѫхѫ на дружина-та *си* които бѣхѫ въ другѫ-тѫ ладіѭ, да дойдѫтъ да имъ помогнѫтъ; и дойдохѫ, и напълнихѫ и двѣ-тѣ ладіи, до толко щото щѣхѫ да по-8 тънѫтъ. А като видѣ Симонъ Петръ, припаднѫ на колѣнѣ-тѣ Іисусовы, и казуваше: [в]Иди си отъ мене, Господи, защото 9 сьмь человѣкъ грѣшенъ. Понеже ужасъ обзѣ и него и всичкы-тѣ що бѣхѫ съ него, 10 за ловъ-тъ на рыбы-тѣ що уловихѫ. Подобно и Іакова и Іоанна синове-тѣ Зеведеевы, които бѣхѫ съдружници Симонови. И рече Іисусъ Симону: Не бой ся: [г]отъ 11 сега человѣцы ще ловишь. И като извлѣкохѫ ладіи-тѣ на сушѫ-тѫ, [д]оставихѫ всичко, и отидохѫ слѣдъ него.

12 И [е]когато бѣше въ единъ отъ градове-тѣ, ето человѣкъ пълнъ съ проказѫ; който като видѣ Іисуса, паднѫ на лице-то си, та му ся помоли и казуваше: Господи, 13 ако щешь, можешь да мя очистишь. А той прострѣ рѫкѫ, та ся допрѣ до него, и рече: Щѫ, бѫди очистенъ: и тутакси про-14 каза-та ся махнѫ отъ него. И той му [ж]заповѣда да не каже *това* никому, но иди, *казува*, покажи ся на священника, и при-

[б] Іоан. 21; 6.

[в] 2 Цар. 6; 9. 3 Цар. 17; 18.

[г] Мат. 4; 19. Марк. 1; 17.

[д] Мат. 4; 20. 19; 27. Марк. 1; 18. Гл. 18; 28.

[е] Мат. 8; 2. Марк. 1; 40.

[ж] Мат. 8; 4.

з Лев. 14; 4, 10, 21, 22.
и Мат. 4; 25. Марк. 3; 7. Іоан. 6; 2.
і Мат. 14; 23. Марк. 6; 46.
к Мат. 9; 2. Мар. 2; 3.
л Мат. 9; 3. Марк. 2; 6, 7.
м Псал. 32; 5. Иса. 43; 25.

несь за очищеніе-то си, [з]както е Моисей заповѣдалъ, за свидѣтелство тѣмъ. 15 Но още повече ся расчуваше за него, и [и]събирахѫ ся народъ много да слушатъ и да гы исцѣлява отъ болести-тѣ имъ. 16 А [і]той ся оттегляше въ пустыни-тѣ и моляше ся.

17 И единъ день, когато той поучаваше, сѣдяхѫ Фарисеи и законоучители, които бѣхѫ надошли отъ всяко село на Галилеѭ, и Іудеѭ, и Іерусалимъ, и сила Господня бѣ въ исцѣленіе-то имъ. 18 И ето, [к]человѣци които носяхѫ на одръ едного человѣка който бѣше разслабленъ; и ищяхѫ да го внесѫтъ вѫтрѣ, и да *го* сложатъ прѣдъ него. 19 Но понеже не намѣрихѫ прѣзъ дѣ да го внесѫтъ вѫтрѣ поради народъ-тъ, възлѣзохѫ на покрывъ-тъ, и прѣзъ керамиды-тѣ спуснѫхѫ го съ одръ-тъ на срѣдъ прѣдъ Іисуса. 20 И като видѣ *Іисусъ* вѣрѫ-тѫ имъ, рече му: Человѣче, прощаватъ ти ся грѣхове-тѣ ти. 21 И [л]наченѫхѫ да размысляватъ книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ и да казуватъ: [м]Кой е тойзи, който говори богохулство? Кой може да прощава грѣхове освѣнь едного Бога? 22 А като разумѣ Іисусъ помыслы-тѣ имъ, отговори и рече имъ: Що размыслявате въ сърдца-та си? 23 Що е по лесно, да рекѫ: Прощаватъ ся грѣхове-тѣ ти, или да рекѫ: Стани та ходи? 24 Но за да познаете че Сынъ человѣческый има власть на земѭ-тѫ да прощава грѣхове, (рече разслабленному,) тебѣ думамъ: Стани, и дигни одръ-тъ си, та иди у дома си. 25 И на часъ-тъ станѫ прѣдъ тѣхъ, дигнѫ това на което лежаше, та отиде у дома си, и славяше Бога. 26 И ужасъ обзѣ всичкы-тѣ, и славяхѫ Бога, и испълнихѫ ся

отъ страхъ, и казувахѫ: Днесь видѣхмы прѣчудны нѣща.

27 И [н]слѣдъ това излѣзе вънъ, и видѣ едного мытаря на име Левій, че сѣдяше на мытарницѫ-тѫ, и рече му: Ела слѣдъ мене.
28 И *той* остави всичко, и станѫ та отиде
29 слѣдъ него. И [о]стори му Левій голѣмо угощеніе въ кѫщѫ-тѫ си, и [п]много множество мытари имаше, и другы които сѣдяхѫ
30 съ тѣхъ на трѫпезѫ-тѫ. А книжници-тѣ имъ и Фарисеи-тѣ роптаяхѫ на ученицы-тѣ му и казувахѫ: Защо съ мытари-тѣ и
31 грѣшницы-тѣ ядете и піете? А отговори Іисусъ и рече имъ: Нѣматъ нуждѫ за лѣкарь
32 здрави-тѣ, но болни-тѣ. [р]Не дойдохъ да призовѫ праведны-тѣ, но грѣшны-тѣ на покаяніе.

33 И тѣ му рекохѫ: [с]Защо ученици-тѣ Іоаннови често постятъ, и молбѫ правятъ, така и Фарисейскы-тѣ, а твои-тѣ ядѫтъ и
34 піѭтъ? А той имъ рече: Можете ли стори свадбари-тѣ да постятъ доклѣ е съ тѣхъ
35 младоженикъ-тъ? Ще дойдѫтъ обаче дни, когато ся отнеме отъ тѣхъ младоженикъ-тъ; тогазь прѣзъ онѣзи дни ще постятъ.
36 [т]Казуваше имъ още и притчѫ: Никой не туря платъ отъ новѫ дрехѫ на ветхѫ дрехѫ; а инакъ и ново-то дере *ветхѫ-тѫ*, и платъ-тъ отъ новѫ-тѫ не си прилича съ
37 ветхѫ-тѫ. И никой не налива вино ново въ мѣхове ветхы; ако ли не, ново-то вино ще распукне мѣхове-тѣ, и то ще ся из-
38 лѣе, и мѣхове-тѣ ще ся развалятъ. Но трѣба да ся налива ново-то вино въ мѣхове
39 новы, та ся завардятъ и двѣ-тѣ. И никой отъ какъ піе *вино* ветхо, не ище тутакси ново; защото казува: Ветхо-то е по добро.

н Мат. 9; 9. Марк. 2; 13, 14.
о Мат. 9; 10. Марк. 2; 15.
п Гл. 15; 1.
р Мат. 9; 13. 1 Тим. 1; 15.
с Мат. 9; 14. Марк. 2; 18.
т Мат. 9; 16, 17. Марк. 2; 21, 22.

ГЛАВА 6.

1 И [а]въ първж-тж сжбботж слѣдъ вторый-тъ *день на пасхж-тж*, минуваше той прѣзъ сѣятбы-тѣ, и ученици-тѣ му кжсахж класове-тѣ, и ядѣхж, като *гы* стрывахж съ ржцѣ. 2 А нѣкои си отъ Фарисеи-тѣ, рекохж имъ: Що правите, [б]което не е простено да ся прави въ сжбботж? 3 И отговори Іисусъ и рече имъ: Не сте ли чели ни [в]това, което стори Давидъ, когато огладнѣ той и които бѣхж съ него? 4 Какъ влѣзе въ Божій-тъ домъ, и зѣ хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, и яде, и даде и на онѣзи които бѣхж съ него, които *хлѣбове* [г]не бѣ простено да гы яджтъ *другы*, тъкмо едни-тѣ священници? 5 И казуваше имъ, че Сынъ человѣческый е господарь и на сжбботж-тж.

6 И [д]пакъ въ другж сжбботж влѣзе въ съборище-то, и поучаваше; и имаше тамо нѣкой си человѣкъ, комуто десна-та ржка бѣ суха. 7 И съгледувахж го книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ, да ли въ сжбботж ще *го* исцѣли, за да намѣрятъ обвиненіе противъ него. 8 Но той знаяше помыслы-тѣ имъ, и рече на человѣкъ-тъ съсъ сухж-тж ржкж: Стани та ся исправи на срѣдъ. И той станж и ся исправи. 9 Тогази имъ рече Іисусъ: Ще вы попытамъ нѣщо: Що трѣба да прави нѣкой въ сжбботж, добро ли или зло да прави? да спасе ли душж, или да погуби? 10 И като гы изгледа всичкы-тѣ, рече на человѣка: Простри ржкж-тж си. И той стори така; и ржка-та му станж здрава както друга-та. 11 А тѣ ся испълнихж съ буйство и разговаряхж ся помежду си, що да сторятъ на Іисуса.

[а] Мат. 12; 1. Марк. 2; 23.
[б] Исх. 20; 10.
[в] 1 Цар. 21; 6.
[г] Лев. 24; 9.
[д] Мат. 12; 9. Марк. 3; 1. Виж Гл. 13; 14. 14; 3. Іоан. 9; 16.

12 [е]Прѣзъ онѣзи дни пакъ излѣзе на горѫтѫ да ся помоли; и цѣлѫ нощь бѣ тамъ
13 на молбѫ къмъ Бога. И като станѫ день призова ученицы-тѣ си; и [ж]избра отъ тѣхъ дванадесеть, които и нарече апосто-
14 лы: Симона, [з]когото и наименува Петръ, и Андрея брата му, Іакова и Іоанна, Филип-
15 па и Варѳоломея, Матѳея и Ѳомѫ, Іакова Алфеева, и Симона нарицаемаго Зилота,
16 [и]Іудѫ *брата* Іакововъ, и Іудѫ Искаріот-
17 скаго, който и станѫ прѣдатель. И като слѣзнѫ съ тѣхъ, спрѣ ся на едно мѣсто равно; и *тамо бѣхѫ* множина отъ ученицы-тѣ негови, [і]и голѣмо множество народъ отъ всичкѫ Іудеѭ и Іерусалимъ, и отъ приморіе-то Тирско и Сидонско, които бѣхѫ дошли да го послушатъ и да ся исцѣ-
18 лятъ отъ болести-тѣ си, И страждущи-тѣ отъ нечисты духове; и *всичкы* ся исцѣ-
19 ляваxѫ. И всичкый-тъ народъ [к]искаше да ся допрѣ до него; [л]защото сила излѣзуваше изъ него, и исцѣляваше всичкы-тѣ.
20 И той подигнѫ очи-тѣ си къмъ ученицы-тѣ си, и казуваше: [м]Блажени *вы*, сиромаси; защото е ваше царство-то Божіе.
21 [н]Блажени които гладувате сега; защото ще ся насытите. [о]Блажени които плачете сега;
22 защото ще ся разсмѣете. [п]Блажени сте когато вы възненавидятъ человѣци-тѣ, [р]и когато вы отлѫчатъ и похулятъ, и пронесѫтъ име-то ви като зло, поради Сына че-
23 ловѣческаго. [с]Възрадувайте ся въ онзи день и възыграйте; защото ето, заплата-та ваша е много на небеса; [т]понеже бащи-тѣ
24 имъ така правяхѫ на пророцы-тѣ. [у]Но горко на васъ [ф]богаты-тѣ, [х]защото пріи-
25 мате вече утѣшеніе-то си. [ц]Горко на васъ

е Мат. 14; 23.
ж Мат. 10; 1.
з Іоан. 1. 42.
и Іуд. 1.
і Мат. 4; 25. Марк. 3; 7.
к Мат. 14; 36.
л Марк. 5; 30. Гл. 8; 46.
м Мат. 5; 3. 11; 5. Іак. 2; 5.
н Иса. 55; 1. 65; 13. Мат. 5; 6.
о Иса. 61; 3. Мат. 5; 4.
п Мат. 5; 11. 1 Петр. 2; 19. 3; 14. 4; 14.
р Іоан. 16; 2.
с Мат. 5; 12. Дѣян 5; 41. Кол. 1; 24. Іак. 1; 2.
т Дѣян. 7; 51.
у Амос. 6; 1 Іак. 5; 1.
ф Гл. 12; 21.
х Мат. 6; 2, 5, 16. Гл. 16; 25.
ц Иса. 65; 13.

насытены-тѣ, защото ще изгладнѣете. [ч]Горко на васъ които ся смѣете нынѣ, защото ще жалѣете и ще плачете. [ш]Горко 26 вамъ, когато всичкы человѣци ви позахвалятъ: защото бащи-тѣ имъ така правяхѫ на лъжливы-тѣ пророцы.

Но [щ]вамъ, които слушате, казувамъ: 27 Любѣте врагове-тѣ ваши; добро правѣте на онѣзи които вы ненавиждатъ. Благосла- 28 вяйте онѣзи които вы кълнѫтъ, и [з]молѣте ся за онѣзи които ви правятъ пакость. [ы]На тогозь който тя ударя по странѫ-тѫ 29 на лице-то, обърни и другѫ-тѫ; [ь]и отъ тогозь който ти зема дрехѫ-тѫ, и ризѫ-тѫ *си* не спирай. [ъ]Всякому който бы ти по- 30 искалъ, дай; и отъ тогозь който зема твои-тѣ нѣща, не си гы искай. И [ю]както иска- 31 те да правятъ человѣци-тѣ вамъ, така и вы правѣте тѣмъ. И [я]ако любите онѣзи 32 които любятъ васъ, каквѫ благодать имате? защото и грѣшници-тѣ любятъ любящы-тѣ тѣхъ. И ако правите добро на онѣзи кои- 33 то ви правятъ добро, каквѫ благодать имате? защото и грѣшници-тѣ правятъ сѫщо-то. И [ж]ако давате на заемъ *на тѣзи* 34 отъ които ся надѣете пакъ да земете, каквѫ имате благодать? защото и грѣшни на грѣшны заематъ, за да земѫтъ пакъ равно-то. Но [іж]вы любѣте врагове-тѣ ваши, и до- 35 бро правѣте, [а]и на заемъ давайте безъ да ся надѣете за никое назадь въспріемваніе, [б]и ще бѫде ваша-та заплата много, и ще бѫдете сынове на Вышняго; защото той е благъ къмъ неблагодарны-тѣ и злы-тѣ. [в]Бѫ- 36 дѣте прочее милосърди, както и Отецъ вашъ е милосърдъ. И [г]не сѫдѣте, и не ще 37 да бѫдете сѫдени; не осѫждайте, и не ще

ч Прит. 14; 13.
т Іоан. 15; 19. 1 Іоан. 4; 5.
щ Исх. 23; 4. Прит. 25; 21. Мат. 5; 44. Ст. 35. Рим 12; 20.
з Гл. 23; 34. Дѣян. 7; 60.
ы Мат. 5; 39.
ь 1 Кор. 6; 7.
ъ Втор. 15; 7, 8, 10 Прит 21; 26. Мат. 5; 42.
ю Мат. 7; 12.
я Мат. 5; 46.
ж Мат. 5; 42.
іж Ст. 27.
а Псал. 37; 26. Ст. 30.
б Мат. 5; 45.
в Мат. 5; 48.
г Мат. 7; 1.

да бѫдете осѫдени; прощавайте, и простени ще бѫдете; [д]Давайте и ще ви ся даде; 38
мѣрѫ добрѫ натъпканѫ, стрьсенѫ и прѣпълненѫ ще ви дадѫтъ [е]въ пазухѫ-тѫ ви; защото [ж]съ истѫ-тѫ мѣрѫ съ коѭто мѣрите, ще ви ся възмѣри.

59 Рече имъ и еднѫ притчѫ: [з]Да ли може слѣпъ слѣпаго да води? Не щѫтъ ли
40 паднѫ и двама-та въ ямѫ-тѫ? [и]Нѣма ученикъ по горень отъ учителя си: а всякой *ученикъ* усъвършенствованъ ще бѫде
41 както учитель-тъ си. И [і]защо гледашь сѫчицѫ-тѫ която е въ око-то на брата ти, а гредѫ-тѫ която е въ твое-то око не съ-
42 зирашь? Или какъ можешь да речешь на брата си: Брате, остави да извадѭ сѫчицѫ-тѫ която е въ око-то ти, кога ты самъ не видишь гредѫ-тѫ която е въ твое-то око? Лицемѣре, извади [к]първомъ гредѫ-тѫ изъ око-то си, и тогазь щешь видѣ чисто за да извадишь сѫчицѫ-тѫ, която е въ
43 око-то на брата ти. Защото [л]нѣма добро дьрво което прави лошъ плодъ, нито лошо
44 дьрво което прави плодъ добръ: Понеже [м]всяко дьрво отъ свой-тъ плодъ ся познава; защото не берѫтъ отъ трънкы смокы-
45 ни, нито кѫсатъ отъ кѫпинѫ гроздіе. [н]Добрый-тъ человѣкъ отъ добро-то съкровище на сьрдце-то си износя добро-то; и злый-тъ человѣкъ отъ зло-то съкровище на сьрдце-то си износя зло-то; [о]защото отъ прѣпълняніе-то на сьрдце-то говорятъ негові-тѣ уста.

46 И [п]защо мя зовете, Господи, Господи,
47 а не правите това което казувамъ? [р]Всякой който иде при мене, и слуша мои-тѣ словеса, и гы прави, ще ви покажѫ кому

д Прит. 19; 17.
е Псал. 79; 12.
ж Мат. 7; 2. Марк. 4; 24. Іак. 2; 13.
з Мат. 15; 14.
и Мат. 10; 24. Іоан. 13; 16. 15; 20.
і Мат. 7; 3.
к Прит. 18; 17.
л Мат. 7; 16, 17.
м Мат. 12; 33.
н Мат. 12; 35.
о Мат. 12; 34.
п Мал. 1; 6. Мат. 7; 21. 25; 11. Гл. 13; 25.
р Мат. 7; 24.

е подобенъ. Подобенъ е на человѣкъ що 48 зида кѫщѫ, който ископа и задълбочи, и положи основѫ на камькъ; и когато станѫ наводненіе, нападнѫ рѣка-та върхъ онѫзи кѫщѫ, и не може да ѭ поклати; защото бѣше основана на камькъ. А който слуша 49 и не прави, подобенъ е на человѣкъ, който е съзидалъ кѫщѫ на земіѭ-тѫ безъ основѫ; върхъ коіѭто нападнѫ рѣка-та; и на часъ-тъ паднѫ, и станѫ срутяваніе-то на тѫзи кѫщѫ голѣмо.

ГЛАВА 7.

И като свърши всичкы-тѣ свои словеса 1 къмъ народа който го слушаше, [a]влѣзе въ Капернаумъ. А на нѣкого си стотника слу- 2 га-та, който му бѣ милъ, бѣше злѣ боленъ, на умираніе. И като чу за Іисуса, про- 3 води до него отъ старѣйшины-тѣ Іудейскы, да го молятъ да дойде да оздрави слугѫ-тѫ му. И тѣ дойдохѫ при Іисуса та му ся 4 молихѫ прилежно, и казувахѫ: че е достоинъ тойзи комуто ще сторишь това; Защото люби нашій-тъ народъ, и той ни 5 съгради съборище. А Іисусъ вървѣше съ 6 тѣхъ; и когато не бѣше вече далечь отъ кѫщѫ-тѫ, проводи стотникъ-тъ пріятели до него, да му кажѫтъ: Господи, не си прави трудъ; защото не съмь достоинъ да влѣзешь подъ мой-тъ покрывъ. За това нито 7 себе си счетохъ достоинъ да дойдѫ при тебе; но речи рѣчь, и слуга-та ми ще оздравѣе. Защото и азъ съмь человѣкъ подъ 8 власть подчиненъ, и имамъ подъ себе си войны; и казувамъ тому: Иди, и отхожда; и другыму: Ела, и дохожда; и на слугѫ-тѫ си: Направи това, и направя. Това като 9

[a] Мат. 8; 5.

чу Іисусъ, почуди ся на него; и обърнѫ ся та рече на идущій-тъ слѣдъ него народъ: Казувамъ ви, нито въ Израиля на-
10 мѣрихъ толкози вѣрѫ. И когато проводени-тѣ ся завърнѫхѫ въ кѫщи, намѣрихѫ болный-тъ слугѫ оздравѣлъ.

11 А въ слѣдующій-тъ *день* отхождаше *Іисусъ* въ градъ нарицаемъ Наинъ; и съ него вървяхѫ мнозина отъ ученицы-тѣ му
12 и народъ много. И когато наближи до врата-та градскы, ето, изнасяхѫ на вънъ мъртвецъ, сынъ единороденъ на майкѫ си; и тя *бѣ* вдовица; и народъ много отъ гра-
13 дъ-тъ имаше съ неѭ. И като ѭ видѣ Господь, смили ся за неѭ, и рече ѝ: Недѣй
14 плака. И приближи та похванѫ носило-то; а носящи-тѣ ся спрѣхѫ; и рече: Момче,
15 тебѣ казувамъ, [б]стани. И мъртвый-тъ ся подигнѫ и сѣднѫ, и наченѫ да говори; и да-
16 де го на майкѫ му. И страхъ [в]обзѣ всичкы-тѣ, и славяхѫ Бога, и казувахѫ: [г]Пророкъ великъ ся повдигнѫ между насъ; [д]и, Богъ
17 посѣти свои-тѣ людіе. И расчу ся това слово за него по всичкѫ Іудеѭ, и по всичкѫ-тѫ околность.

18 И [е]възвѣстихѫ Іоанну ученици-тѣ му за
19 всичко това. И призова Іоаннъ двамина отъ ученицы-тѣ си, та проводи при Іисуса, да му кажѫтъ: Ты ли си който иде, или дру-
20 гыго да очаквамы? И като дойдохѫ при него человѣци-тѣ, рекохѫ: Іоаннъ Кръститель ны проводи до тебе, и казва: Ты ли си който иде, или другыго да очаквамы?
21 И въ сѫщій-тъ часъ исцѣли мнозина отъ болести и немощи, и отъ лукавы духове, и на мнозина слѣпы подари прогледуваніе.
22 И [ж]отговори Іисусъ и рече имъ: Идѣте и

[б] Гл. 8; 54 Іоан. 11; 43 Дѣян. 9; 40. Рим. 4; 17.
[в] Гл. 1; 65.
[г] Гл. 24; 19. Іоан. 4; 19. 6; 14. 9; 17.
[д] Гл. 1; 68.
[е] Мат. 11; 2.
[ж] Мат. 11; 4.

възвѣстѣте Іоанну което видѣхте и чухте, [з]че слѣпи прогледуватъ, хроми ходятъ, прокаженни ся очистяватъ, глухы прочуватъ, мьртви въскрьснуватъ, и на [и]сиромасы-тѣ ся благовѣстява. И блаженъ е който ся не съ- 23 блазни въ мене.

А [і]когато си отидохѫ проводени-тѣ отъ 24 Іоанна, наченѫ да говори на народа за Іоанна: Какво излѣзохте да видите въ пустынѭ-тѫ? тръсть ли отъ вѣтръ разлюляванѫ? Но какво излѣзохте да видите? 25 человѣкъ ли облѣченъ въ мекы дрехы? ето свѣтло облѣчени-тѣ и онѣзи които пируватъ въ царскы-тѣ *палаты* сѫ. Но какво излѣзохте 26 да видите? пророкъ ли? Ей, казувамъ ви, и повече отъ пророкъ. Тойзи е за когото 27 е писано; [к]"Ето азъ проваждамъ вѣстителя моего прѣдъ лице-то ти, който ще устрои пѫть-тъ ти прѣдъ тебе." Защото ви 28 казувамъ, че между родены-тѣ отъ жены никой пророкъ не е по голѣмъ отъ Іоанна Крьстителя; но най малкый-тъ въ царство-то Божіе по голѣмъ е отъ него. И всичкый 29 народъ като чухѫ, и мытари-тѣ, оправдахѫ Бога, като ся [л]крьстихѫ съ крьщеніе-то Іоанново. А Фарисеи-тѣ и законници-тѣ 30 отхвьрлихѫ за себе си [м]волѭ-тѫ Божіѭ, понеже ся не крьстихѫ отъ него.

И рече Господь: А [н]на какво да уподо- 31 бѭ человѣцы-тѣ на тойзи родъ? и на какво сѫ подобни? Подобни сѫ на дѣца, ко- 32 ито сѣдятъ на пазарь-тъ и выкатъ едно на друго и казуватъ си: Свирихмы ви и не играхте, жално ви пѣхмы и не плакахте; Защото [о]дойде Іоаннъ Крьститель нито хлѣбъ 33 яде, нито вино піе, и казувате: Бѣсъ има. Дойде сынъ человѣческый, яде и піе, и ка- 34

[з] Иса. 35; 5.
[и] Гл. 4; 18.
[і] Мат. 11; 7.
[к] Мал. 3; 1.
[л] Мат. 3; 6. Гл. 3; 12.
[м] Дѣя. 20; 27.
[н] Мат. 11; 16.
[о] Мат. 3; 4. Марк. 1; 6. Гл. 1; 15.

зувате: Ето человѣкъ ядливъ и винопійца, пріятель па мытари-тѣ и на грѣшницы-тѣ.
55 И [п]оправда ся мудрость-та отъ всичкы-тѣ си чада.

56 И [р]моляше го единъ отъ Фарисеи-тѣ да яде съ него, и той влѣзе въ домъ-тъ Фа-
57 рисеевъ, и сѣднѫ на тръпезѫ-тѫ. И ето жена *нѣкоя* отъ градъ-тъ, която бѣше грѣшница, като разбра че сѣди на тръпезѫ въ домъ-тъ Фарисеевъ, донесе алавастръ съ
58 миро, И като застанѫ при нозѣ-тѣ му отзадѣ и плачѣше, наченѫ да облива нозѣ-тѣ му съ сьлзы и отрываше *гы* съ космы-тѣ на главѫ-тѫ си, и цѣлуваше нозѣ-тѣ му и
59 мажаше *гы* съ миро-то. А Фарисей-тъ който го бѣ призовалъ като видѣ, рече въ себе си и думаше: [с]Тойзи ако да бѣше пророкъ, щѣше да знае коя и каква е жена-та, която ся допира до него, че е грѣшница.
40 И отговори Іисусъ и рече му: Симоне, имамъ нѣщо да ти рекѫ: а той казува: У-
41 чителю, речи. Нѣкой си заимодавецъ имаше двама длъжницы; единъ-тъ бѣ длъженъ пет-
42 стотинъ динаріи, а другый-тъ петдесеть. И понеже нѣмахѫ да му платятъ, прости имъ *гы* и на двама-та. И тъй, кажи ми, кой отъ
43 тѣхъ ще го възлюби повече? Отговори Симонъ и рече: Мыслѭ че *онзи* комуто е оставилъ повече-то. А той му рече: Пра-
44 во си отсѫдилъ. И като ся обърнѫ кѫдѣ женѫ-тѫ, рече на Симона: Видишь ли тѫзи женѫ? Влѣзохъ въ кѫщѫ-тѫ ти, *и ты* водѫ за нозѣ-тѣ ми не даде; а тя съсъ сьлзы облѣ нозѣ-тѣ ми, и съ космы-тѣ на главѫ-тѫ си
45 *гы* отры. *Ты* цѣлованіе ми не даде; а тя, отъ какъ сьмь влѣзлъ, не е прѣстанѫла отъ да
46 цѣлува нозѣ-тѣ ми. *Ты* [т]съ масло главѫ-тѫ

[п] Мат. 11; 19.
[р] Мат. 26; 6. Марк. 14; 3. Іоан. 11; 2.
[с] Гл. 15; 2.
[т] Псал. 23; 5.

ми не помаза; а тя съ миро помаза позѣ-тѣ ми. [у]За това ти казувамъ, прощаватъ й ся много-то нейни грѣхове; защото много възлюби; а комуго ся малко прощава, малко люби. И рече ѝ: [ф]Прощаватъ *ти* ся грѣхове-тѣ ти. И тѣзи които сѣдяхѫ съ него наедно на трѫпезѫ-тѫ наченѫхѫ да си говорятъ по между си: [х]Кой е тойзи който и грѣхове прощава? И рече на женѫ-тѫ: [ц]Вѣра-та твоя тя спасе: иди си съ миромъ.

47 48 49 50

у 1 Тим. 1; 14.
ф Мат. 9; 2; Марк. 2; 5.
х Мат. 9; 3. Марк. 2; 7.
ц Мат. 9; 22. Марк. 5; 34. 10; 52. Гл. 8; 48 18; 42.

ГЛАВА 8.

1 И слѣдъ това ходяше отъ градъ на градъ и отъ село на село, да проповѣдува и да благовѣстява царство-то Божіе; и дванадесеть-тѣ *ученици бѣхѫ* съ него, И [а]жены нѣкои, които бѣхѫ исцѣлены отъ злы духове и болести, Марія нарицаема-та Магдалина, [б]изъ коіѫто бѣхѫ излѣзли седмь бѣса, 3 И Іоанна жена-та на Хузѫ, пастойникъ-тъ Иродовъ, и Сусанна, и другы много, които му слугувахѫ отъ свой-тъ си имотъ.

а Мат. 27; 55, 56.
б Марк. 16; 9.

4 И [в]понеже ся стичаше народъ много, и идяхѫ при него отъ всякой градъ, рече съ притчѫ: 5 Излѣзе сѣятель-тъ да сѣе сѣме-то си; и когато сѣяше, едно паднѫ край пѫть-тъ, и затъпка ся, и птицы-тѣ небесны го озобахѫ. 6 А друго паднѫ на камькъ, и като изникнѫ, изсъхнѫ, защото нѣмаше влагѫ. 7 Друго пакъ паднѫ всрѣдъ търніе-тѣ, и като порастохѫ търніе-тѣ заглушихѫ го. 8 А друго паднѫ на добрѫ-тѫ земѭ, и като израсте, стори плодъ стократенъ. Това като говоряше възгласи: Който има уши да слуша, нека слуша.

в Мат. 13; 2. Марк. 4; 1.

9 [г]Попытахѫ го ученици-тѣ и казувахѫ:

г Мат. 13; 10. Марк. 4; 10.

10 Що значи тая притча? А той рече: Вамъ е дадено да познаете тайны-тѣ на царство-то Божіе; а на другы-тѣ *ся проповѣдува* съ притчы, щото гледающе [д]да не видятъ и слушающе да не разумѣватъ.
11 [е]И тя е притча-та. Сѣме-то е слово-то
12 Божіе: А *посѣяно-то* край пѫть-тъ сѫ които слушатъ; слѣдъ това идува діаволъ-тъ, и отнема слово-то отъ сърдце-то имъ,
13 да не бы да повѣруватъ и ся спасѫтъ. А което на камькъ-тъ, *сѫ онѣзи*, които кога чуѭтъ, съ радость пріиматъ слово-то; и тѣ корень нѣматъ; които за *малко* врѣме вѣруватъ, и во врѣме на напасть отстѫп-
14 ватъ. А паднѫло-то въ търніе-тѣ, тѣ сѫ *онѣзи* които сѫ слушали, и отъ грыжы и богатства и сласти житейскы, отхождатъ, и
15 заглѫхнуватъ и не приносятъ плодъ. А което на добрѫ-тѫ земіѭ, тѣ сѫ *онѣзи*, които чуѭтъ слово-то, държатъ го въ добро и благо сърдце, и приносятъ плодъ въ търпѣніе.
16 И [ж]никой като запали свѣщь не ѭ покрыва съсъ съсѫдъ, нито ѭ туря подъ одръ-тъ; но ѭ туря на свѣтилникъ-тъ, за да гледатъ видѣлинѫ-тѫ тѣзи които влѣзу-
17 ватъ. Защото [з]нѣма скрышно което не ще бѫде явно; нито утаено, което не ще да бѫде знайно, и не ще да излѣзе наявѣ.
18 За това гледайте какъ слушате; защото [и]който има, ще му ся даде; а който нѣма, и *онова* което мни че има ще му ся отнеме.
19 И [і]дойдохѫ при него майка му и братія-та му, и поради множество-то не мо-
20 жахѫ да приближатъ до него. И извѣстихѫ му *нѣкои* и казувахѫ: Майка ти и братія-та ти стоятъ вънъ и ищѫтъ да тя ви-
21 дятъ. А той отвѣща и рече имъ: Менѣ ми

[д] Иса. 6; 9. Марк. 4; 12.
[е] Мат. 13; 18. Марк. 4; 14.
[ж] Мат. 5; 15. Марк. 4; 21. Гл. 11; 33.
[з] Мат. 10. 26. Гл. 12; 2.
[и] Мат. 13; 12. 25; 29. Гл. 19; 26.
[і] Мат. 12; 46. Марк. 3; 31.

сѫ майка и братія тѣзи, които слушатъ слово-то Божіе и го испълняватъ.

к Мат. 8; 23. Марк 4; 35.

22 И кединъ день влѣзе въ ладіѭ той и ученици-тѣ му; и рече имъ: Да минемъ отвѫдь езеро-то: и отплувахѫ. 23 И въ врѣме-то на плуваніе-то имъ той заспа: и спуснѫ ся буря вѣтренна въ езеро-то, и напълняше ся ладія-та и въ опасность бѣхѫ. 24 И пристѫпихѫ та го разбудихѫ и казувахѫ: Наставниче, Наставниче, загынувамы. А той станѫ та запрѣти на вѣтръ-тъ и на волненіе-то на водѫ-тѫ, и уталожихѫ ся, и станѫ тишина. 25 И рече имъ: Дѣ ви е вѣра-та? А тѣ уплашени чудяхѫ ся, и говоряхѫ си единъ на другый; Кой е тойзи, щото повелѣва и на вѣтрове-тѣ и на водѫ-тѫ, и го слушатъ?

л Мат. 8; 28. Марк. 5; 1.

26 И лисплувахѫ въ Гадаринскѫ-тѫ странѫ, която е срещѫ Галилеѭ. 27 И щомъ излѣзе на земѭ-тѫ срѣщнѫ го отъ градъ-тъ нѣкой си человѣкъ, който отъ много врѣме имаше бѣсове, и дрехѫ не обличаше, и въ кѫщи не стояше, но въ гробища-та. 28 И като видѣ Іисуса, извыка и припаднѫ нему и съ гласъ голѣмъ рече: Що *имашь* ты съ мене, Іисусе Сыне на Бога Вышняго? молѭ ти ся недѣй мя мѫчи. 29 Защото повелѣ нечистому духу да излѣзе изъ человѣка: понеже отъ много врѣме бѣ го прѣхванѫлъ; и връзвахѫ го съ веригы и съ оковы та го вардяхѫ; но той раскѫсуваше върскы-тѣ, и гоняше го бѣсъ-тъ по пустыни-тѣ. 30 И попыта го Іисусъ и каза: Какъ ти е име-то? а той рече: Легеонъ; защото много бѣсове влѣзохѫ въ него. 31 И моляхѫ го да имъ не повелѣе да идѫтъ мвъ безднѫ-тѫ. 32 А тамъ имаше стадо отъ мно-

м Откр. 20; 3.

го свиніе що пасяхж по горж-тж; и моляхж му ся *бѣсове-тѣ* да имъ дозволи да
53 влѣзжтъ въ тѣхъ; и дозволи имъ: И като излѣзнжхж бѣсове-тѣ отъ человѣка, влѣзохж въ свиніе тѣ; и впуснж ся стадо-то прѣзъ стрьминиж-тж въ езеро-то та ся
54 издави. А свинопасци-тѣ като видѣхж това що станж, побѣгнжхж, и отидохж та из-
55 вѣстихж въ градъ-тъ и въ села-та. И излѣзохж да видятъ станжло-то, и дойдохж при Іисуса, и намѣрихж человѣкъ-тъ отъ когото бѣхж излѣзли бѣсове-тѣ, сѣднжлъ при нозѣ-тѣ Іисусовы, облѣченъ и смы-
56 сленъ; и убояхж ся. И *тѣзи* които бѣхж видѣли това извѣстихж имъ, какъ исцѣлѣ
57 бѣсный-тъ. И [н]всичко-то множество отъ околность-тж Гадаринскж, [о]молихж му ся да си отиде отъ тѣхъ; защото бѣхж обзѣти отъ голѣмъ страхъ; а той влѣзе въ
58 ладіж-тж и върнж ся. А [п]человѣкъ-тъ отъ когото бѣхж излѣзли бѣсове-тѣ, моляше му ся да бжде съ него, но Іисусъ го ис-
39 прати и каза: Върни ся у дома си, и расскажи това което ти стори Богъ. И отиде та проповѣдува по всичкый-тъ градъ това що му стори Іисусъ.

40 А когато ся върнж Іисусъ, прія го на-
41 родъ-тъ; защото всичкы го чакахж. И ето [р]дойде единъ человѣкъ, на име Іаиръ, (и той бѣ началникъ на съборище-то), и паднж на нозѣ-тѣ Іисусовы та му ся моляше
42 да влѣзе въ домъ-тъ му. Защото имаше дъщеріж единороднж, като на дванадесеть години, и тя бѣше на умираніе. И когато отхождаше, народъ-тъ го притискаше.

43 И [с]жена нѣкоя що имаше крьвотеченіе отъ дванадесеть години, която бѣ издала

н Мат. 8; 34.
о Дѣян. 16; 39.
п Марк. 5; 18.
р Мат. 9; 18. Марк. 5; 22.
с Мат. 9; 20.

на лѣкари всичкый си имотъ, и не може да ся излѣкува отъ никого, 44 Приближи изъ отзадь, та ся допрѣ до полѫ-тѫ на дрехѫ-тѫ му, и тозь часъ прѣстанѫ теченіе-то на кръвь-тѫ ѝ. 45 И рече Іисусъ: Кой е що ся допрѣ до мене? И понеже ся отричахѫ всичкы, рече Петръ и които бѣхѫ съ него: Наставниче, народъ-тъ тя притискатъ и угнѣтяватъ, а ты казувашь: Кой е що ся допрѣ до мене? 46 Но Іисусъ рече: Нѣкой ся допрѣ до мене; защото азъ усѣтихъ че сила [т]излѣзе изъ мене. 47 И като видѣ жена-та че ся не укры, дойде растреперена, и припаднѫ нему, та му исказа прѣдъ всичкый-тъ народъ за коѭ причинѫ ся допрѣ до него, и какъ на часъ-тъ оздравѣ. 48 А той ѝ рече: Дързай, дъще; твоя-та вѣра тя исцѣли; иди си съ миромъ.

49 И [у]когато още говоряше, идва нѣкой си отъ началникъ-тъ на съборище-то, и казува му: Дъщеря ти умрѣ, не труди учитель-тъ. 50 А Іисусъ като чу, отговори му и каза: Не бой ся; тъкмо вѣрувай, и ще ся избави. 51 И когато влѣзе въ кѫщи, не остави никого да влѣзе, освѣнь Петра и Іакова и Іоанна, и бащѫ-тѫ на момиче-то и майкѫ-тѫ. 52 И плачахѫ всичкы и оплакувахѫ го; А той рече: Не плачѣте: не е умрѣло, [ф]но спи. 53 И присмивахѫ му ся, понеже знаяхѫ че е умрѣло. 54 Но той испѫди на вънъ всичкы-тѣ, и хванѫ го за рѫкѫ-тѫ, и извыка и каза: Момиче, [х]стани. 55 И повърнѫ ся духъ-тъ му, и станѫ на часъ-тъ; и повелѣ да му дадѫтъ да яде. 56 И удивихѫ ся родители-тѣ му; [ц]а той имъ повелѣ да не кажѫтъ никому това що станѫ.

т Марк. 5; 30. Гл. 6; 19.

у Марк. 5; 35.

ф Іоан. 11; 11, 13.

х Гл. 7; 14. Іоан. 11; 43.

ц Мат. 8; 4. 9; 30. Марк. 5; 43.

ГЛАВА 9.

1 И като [а]свыка дванадесеть-тѣ свои ученицы, даде имъ силѫ и власть надъ всичкы-тѣ бѣсове, и да исцѣляватъ болести.
2 И [б]проводи гы да проповѣдуватъ царството Божіе, и да исцѣляватъ болны-тѣ.
3 И рече имъ: Не [в]носѣте нищо за въ пѫть, ни тоягѫ, ни тържикъ, ни хлѣбъ, ни сребро,
4 нито по двѣ дрехы да имате. И [г]въ коѭто кѫщѫ влѣзете, тамо сѣдѣте и отъ
5 тамо излѣзувайте *на пѫть.* И [д]които не вы пріиматъ, когато излѣзувате отъ онзи градъ, [е]оттърсѣте и прахъ-тъ отъ нозѣ-тѣ си
6 за свидѣтелство противъ тѣхъ. И *тѣ* [ж]излѣзохѫ и ходяхѫ отъ село на село, та проповѣдувахѫ евангеліе-то и исцѣлявахѫ на всякѫдѣ.

7 И [з]чу Иродъ четверовластникъ всичко що бываше отъ него; и въ недоумѣніе бѣ, защото нѣкои казувахѫ че Іоаннъ е въскрьснѫлъ
8 отъ мьртвы-тѣ; Пакъ другы, че Илія ся е явилъ; а другы че единъ отъ староврѣменны-тѣ пророцы е въскрьснѫлъ.
9 И рече Иродъ: Іоанна азъ посѣкохъ; но кой е тойзи за когото азъ таквызи *нѣща* слушамъ? [и]и искаше да го види.
10 И като [і]ся завърнѫхѫ апостоли-тѣ *при Іисуса,* исприказахѫ му все що бѣхѫ сторили, [к]и той гы зѣ *при себе си* и оттегли ся на странѫ въ едно пусто мѣсто на градъ-тъ нарицаемый Виѳсаида.
11 А народи-тѣ като разбрахѫ, подирихѫ го; и той гы пріе, и говоряше имъ за царство-то Божіе, и които имахѫ потрѣбѫ за исцѣляваніе, исцѣлява-
12 ше гы. [л]И день-тъ наченѫ да прѣваля; и пристѫпихѫ дванадесеть-тѣ и рекохѫ му

[а] Мат. 10; 1. Марк. 3; 13. 6; 7.
[б] Мат. 10; 7, 8. Марк. 6; 12. Гл. 10; 1, 9.
[в] Мат. 10; 9. Марк. 6; 8. Гл. 10; 4. 22; 35.
[г] Мат. 10; 11. Марк 6; 10.
[д] Мат. 10; 14.
[е] Дѣян. 13; 51.
[ж] Мар. 6; 12.
[з] Мат. 14; 1. Марк. 6; 14.
[и] Гл. 23; 8.
[і] Марк. 6; 30.
[к] Мат. 14; 13.
[л] Мат. 14; 15. Марк. 6; 35. Іоан. 6; 1, 5.

Распусни народъ-тъ, за да идѫтъ по околны-тѣ села и колибы да нощуватъ, и да намѣрягъ хранѫ; защото тука смы въ пусто мѣсто. 13 А той имъ рече: Дайте имъ вы да ядѫтъ. А тѣ рекохѫ: Ный нѣмамы повече отъ петь хлѣба и двѣ рыбы, освѣнь ако бы да идемъ ный и да купимъ яденіе за всичкый-тъ тойзи народъ. 14 Защото бѣхѫ до петь тысящы мѫжіе. И рече на ученицы-тѣ си: Турѣте гы да насѣдатъ на купове по петдесеть. 15 И сторихѫ така, и турихѫ всичкы-тѣ да насѣдатъ. 16 А той зѣ петь-тѣ хлѣба и двѣ-тѣ рыбы, погледнѫ на небе-то, и благослови гы, и *гы* расчупи, и даваше на ученицы-тѣ си да сложатъ прѣдъ народъ-тъ. 17 И ядохѫ и насытихѫ ся всичкы, и дигнѫхѫ това що изостанѫ отъ укрухы-тѣ, дванадесеть коша.

18 И [м]когато той ся моляше на самѣ, съ него бѣхѫ ученици-тѣ му; и гы попыта и рече: Кого мя казува пародъ-тъ че сьмь? 19 А тѣ отговорихѫ и рекохѫ; *Едни казуватъ че си* [н]Іоаннъ Крьститель; а другы Илія; другы пакъ че е въскрьснѫлъ нѣкой отъ старовремѣнны-тѣ пророцы. 20 И рече имъ: А вы кого мя казувате че сьмь? [о]Отговори Петръ и рече: Христосъ Божій. 21 А [п]той имъ запрѣти строго и повелѣ да не кажѫтъ това никому. 22 И каза че Сынъ человѣческый [р]трѣба много да пострада и да бѫде отхвьрленъ отъ старѣйшины-тѣ и пьрвосвященницы-тѣ и книжницы-тѣ, и убитъ да бѫде, и въ третій-тъ день да въскрьсне.

23 [с]Казуваше още на всичкы: Ако ище нѣкой да дойде слѣдъ мене, нека ся отрече отъ себе си, и нека носи крьстъ-тъ си

[м] Мат. 16; 13. Марк. 8; 27.
[н] Мат. 14; 2. Ст. 7, 8.
[о] Мат. 16; 16. Іоан. 6; 69.
[п] Мат. 16; 20.
[р] Мат. 16; 21. 17; 22.
[с] Мат. 10; 38. 16; 24. Мар. 8; 34. Гл. 14; 27.

24 всякой день, и нека мя слѣдува. Защото който ище да спасе животъ-тъ си, ще го изгуби; и който изгуби животъ-тъ си 25 заради мене, той ще го спасе. Защото [т]какво ся ползува человѣкъ, ако спечали всичкый-тъ свѣтъ, а погуби или отщети се-26 бе си? Защото [у]който ся усрами за мене и за думы-тѣ ми, за него ще Сынъ человѣческый да ся усрами, когато дойде въ своѭ-тѫ славѫ и *въ славѫ-тѫ* на Отца 27 и на святы-тѣ ангелы. И [ф]казувамъ ви истинѫ: Има нѣкои отъ стоящы-тѣ тука, които нѣма да вкусятъ смьрть, доклѣ не 28 видятъ царство-то Божіе. И [х]слѣдъ тѣзи думы минахѫ ся до осемь дни, и зѣ съсъ себе си Петра и Іоанна и Іакова, и възлѣзе 29 на горѫ-тѫ да ся помоли. И като ся моляше, измѣни ся видъ-тъ на лице-то му, и дрехы-тѣ му станѫхѫ бѣлы и блистаяхѫ. 30 И ето двама человѣци ся разговаряхѫ съ 31 него, и тѣ бѣхѫ Моисей и Илія, Които ся явихѫ въ славѫ, и говоряхѫ за смьрть-тѫ му, коѭто имаше *той* да испълни въ Іе-32 русалимъ. А Петръ и онѣзи които [ц]бѣхѫ съ него, бѣхѫ отяготени отъ сънъ; и когато ся разбудихѫ, видѣхѫ славѫ-тѫ му, 33 и двама-та мѫжіе стоящы-тѣ съ него. И когато тѣ ся раздѣлихѫ отъ него, Петръ рече Іисусу: Наставниче, добрѣ е да смы тука: и да направимъ три шатры, еднѫ за тебе, и за Моисея еднѫ, и еднѫ за Иліѭ; безъ 34 да знае що дума. И когато казуваше той това, дойде облакъ, и засѣни гы; и уплашихѫ ся *ученици-тѣ* като влѣзохѫ тѣ въ 35 облакъ-тъ. И станѫ гласъ изъ облака и казуваше: [ч]Тойзи е Сынъ ми възлюбленный-36 тъ; [ш]него слушайте. И като станѫ гласъ-тъ,

т Мат. 16; 26. Марк. 8; 36.
у Мат. 10; 33. Марк. 8; 38. 2 Тим. 2; 12.
ф Мат. 16; 28. Марк. 9; 1.
х Мат. 17; 1. Марк. 9; 2.
ц Дан. 8; 18. 10; 9.
ч Мат. 3; 17.
ш Дѣян. 3; 22.

щ Мат. 17; 9.

в Мат. 17; 14. Марк. 9; 14, 17.

ы Мат. 17; 22.

ь Марк. 9; 32. Гл. 2; 50. 18; 34.

ѣ Мат. 18; 1. Марк. 9; 34.

ю Мат. 10: 40. 18; 5. Мар. 9; 37. Іоан. 12; 44. 13; 20.

я Мат. 23. 11, 12.

намѣри ся Іисусъ самичькъ. И [щ]тѣ мълкнѫхѫ, и никому не казахѫ въ онѣзи дни нищо отъ това що видѣхѫ. 37 А [в]на другый-тъ день, когато слѣзохѫ отъ горѫ-тѫ, срѣщнѫ го народъ много. 38 И ето, человѣкъ нѣкой отъ народа извыка и казуваше: Учителю, молѭ ти ся, погледни на сына ми, защото ми е единороденъ. 39 И ето духъ го прѣхваща и отъ веднъжь пищи, и кѫса го така що той ся запѣня, и като го смаже, едвамъ ся отмахнува отъ него. 40 И молихъ ся на твои-тѣ ученицы да го испѫдятъ, и не могохѫ. 41 А Іисусъ отговори и рече: О роде невѣрный и развращенный, до кога ще бѫдѫ съ васъ, и ще вы търпѭ? Доведи *ми* сына си тука. 42 И той още като идяше, тръшнѫ го бѣсъ-тъ, и го покѫса. А Іисусъ запрѣти духу нечистому, и исцѣли момче-то, и даде го на бащѫ му. 43 И удивявахѫ ся всичкы на величіе-то Божіе. И когато ся всичкы чудяхѫ на всичко това що правяше Іисусъ, той рече на ученицы-тѣ си: 44 [ы]Вложѣте вы въ уши-тѣ си тѣзи словеса; защото Сынъ человѣческый ще бѫде прѣдаденъ въ человѣческы рѫцѣ. 45 Но [ь]тѣ не разумѣвахѫ тѫзи рѣчь, и покрыта бѣ отъ тѣхъ, за да ѭ не разберѫтъ; и бояхѫ ся да го попытатъ за тѫзи рѣчь. 46 И [ѣ]влѣзе въ тѣхъ помыслъ такъвъ: Кой ли отъ тѣхъ ще да е по голѣмъ. 47 А Іисусъ като видѣ помыслъ-тъ на сърдце-то имъ, зѣ *едно* дѣте, и постави го при себе си; 48 И рече имъ: [ю]Който пріеме това дѣте въ мое-то име, мене пріима; и който пріеме мене, пріима того който мя е проводилъ; [я]защото който е най малъкъ между всинца вы, той ще е голѣмъ.

49 А [ж]Іоаннъ отговори и рече: Наставниче, видѣхмы нѣкого си който изгоняваше бѣсове съ твое име, и понеже не слѣдува съ насъ възбранихмы му. 50 И рече му Іисусъ: Недѣйте му възбранява; защото [ій]който не е противу насъ, откѫдѣ насъ е.

51 И когато ся испълнихѫ дни-тѣ [а]да ся възнесе, той утвьрди лице-то си да пѫтува къмъ Іерусалимъ. 52 И отпрати прѣдъ себе си вѣстители, които отидохѫ и влѣзохѫ въ село Самарянско да му приготвятъ *мѣсто*. 53 Но *тамъ* го [б]не пріяхѫ, защото лице-то му бѣ на пѫтуваніе къмъ Іерусалимъ. 54 И като видѣхѫ *това* ученици-тѣ му Іаковъ и Іоаннъ рекохѫ: Господи, искашь ли да речемъ да слѣзе огнь отъ небе-то, и да гы истрѣби, [в]както стори и Илія? 55 А той ся обърнѫ, та имъ запрѣти и рече: Вы на кой сте духъ не знаете: 56 [г]Защото Сынъ человѣческый не е дошелъ да погуби душы человѣческы, но да спасе; и отидохѫ на друго село.

57 А [д]като вървѣхѫ, рече му нѣкой си въ пѫть-тъ: Господи, ще дойдѫ слѣдъ тебе дѣто и да идешь. 58 И рече му Іисусъ: Лисицы-тѣ легла иматъ, и птицы-тѣ небесны гнѣзда; а Сынъ человѣческый нѣма дѣ главѫ да подклони.

59 А на другыго [е]рече: Върви слѣдъ мене: а той рече: Господи, дозволи ми да идѫ първомъ да погребѫ бащѫ си. 60 А Іисусъ му рече: Остави мьртвы-тѣ да погребѫтъ мьртвы-тѣ си; а ты иди та проповѣдувай царство-то Божіе.

61 Рече и другъ: [ж]Ще дойдѫ слѣдъ тебе, Господи; но първомъ дозволи ми да ся опростѭ съ домашны-тѣ си. 62 И рече му

[ж] Марк. 9; 38. Виж. и Числ. 11; 28.
[ій] Мат. 12; 30. Гл. 11; 23.
[а] Марк. 16; 19. Дѣян. 1; 2.
[б] Іоан. 4; 4, 9.
[в] 4 Цар. 1; 10 12.
[г] Іоан. 3; 17. 12; 47.
[д] Мат. 8; 19.
[е] Мат. 8; 21.
[ж] Виж. 3 Цар. 19; 20.

Іисусъ: Никой който е турилъ ржкж-тж си на рало, и гледа назадъ, не е способенъ за царство-то Божіе.

ГЛАВА 10.

1 Слѣдъ това опрѣдѣли Господь и другы седмдесеть, [а]и распроводи гы по двамина прѣдъ лице-то си, во всякой градъ и мѣсто дѣто имаше самъ той да иде. 2 И казуваше имъ: [б]Жетва-та е много, а работници-тѣ малко; за това [в]молѣте ся на Господарь-тъ на жетвж-тж, да извади работницы на жетвж-тж си. 3 Идѣте; ето [г]азъ вы проваждамъ като агнета въ срѣдъ вълцы: 4 [д]Не носѣте ни кесіж, ни тържикъ, нито обуща, [е]и никого въ пжть-тъ не поздравявайте. 5 И [ж]въ коіжто кжщж влѣзувате, първомъ казувайте: Миръ на тойзи домъ. 6 И ако бжде тамъ сынъ-тъ на миръ, ще почини на него вашій-тъ миръ; ако ли не, ще ся повърне на васъ. 7 И [з]въ тжіж кжщж сѣдѣте, и [и]яждте и пійте *което има* у тѣхъ; [і]защото работникъ-тъ е достоинъ за своіжтж заплатж; недѣйте ся прѣмѣстя изъ кжщж въ кжщж. 8 И въ който градъ влѣзувате, и вы пріиматъ, яждте което ви прѣдлагатъ: 9 И [к]исцѣлявайте болны-тѣ които сж въ него, и казувайте имъ: [л]Наближило ви е царство-то Божіе. 10 А въ който градъ влѣзувате, и не вы пріиматъ, кога излѣзувате на *главны-тѣ* му улицы, речѣте: 11 [м]И прахъ-тъ, който е полѣпнжлъ по насъ отъ градъ-тъ ви, отрьсвамы ви *го*; но това да знаете, че ви е наближило царство-то Божіе. 12 Казувамъ ви, че въ онзи день по [н]леко ще бжде *наказаніе-то* на Содомъ, нежели на тойзи градъ. 13 [о]Горко тебѣ, Хо-

[а] Мат. 10; 1. Марк; 6; 7.
[б] Мат. 9; 37, 38. Іоан. 4; 35.
[в] 2 Сол. 3; 1.
[г] Мат. 10; 16.
[д] Мат. 10; 9, 10. Марк. 6; 8. Гл. 9; 3.
[е] 4 Цар. 4; 29.
[ж] Мат. 10; 12.
[з] Мат. 10; 11.
[и] 1 Кор. 10; 27.
[і] Мат. 10; 10. 1 Кор. 9; 4, и дрг. 1 Тим. 5; 18.
[к] Гл. 9; 2.
[л] Мат. 3; 2. 4; 17. 10; 7. Ст. 11.
[м] Мат. 10; 14. Гл. 9; 5. Дѣян. 13; 51. 18; 6.
[н] Мат. 10; 15. Марк. 6; 11.
[о] Мат. 11; 21.

разине, горко тебѣ, Виѳсаидо; [п]защото ако да бѣхѫ были въ Тиръ и Сидонъ бывшитѣ между васъ чудеса, отдавна бы ся покаяли, сѣдяще въ врѣтище и пепелъ. 14 Но на сѫдъ-тъ по леко ще бѫде на Тиръ и 15 на Сидонъ, нежели на васъ. И [р]ты, Капернауме, който си ся [с]възвысилъ до небеса, 16 до ада [т]ще ся смъкнешь. [у]Който слуша васъ, мене слуша; и [ф]който ся отмѣта отъ васъ, отъ мене ся отмѣта; а [х]който ся отмѣта отъ мене, отмѣта ся отъ тогози който мя е проводилъ.

17 И [ц]върнахѫ ся седмдесеть-тѣ съ радость, и казувахѫ: Господи, съ твое-то 18 име и бѣсове-тѣ ся покоряватъ намъ. А той имъ рече: [ч]Видѣхъ Сатанѫ че паднѫ 19 като свѣткавица отъ небе-то. Ето, [ш]давамъ ви власть да настѫпувате на змiи и на скорпiи, и надъ всякѫ силѫ вражiѭ; и 20 нищо нѣма да ви повреди. Но на това недѣйте ся радува, че духове-тѣ ся покоряватъ вамъ; а радувайте ся повече, защото [щ]имена-та ваши сѫ написаны на небеса.

21 [ъ]Въ тойзи часъ възрадува ся духомъ Iисусъ, и рече: Благодарѭ ти, Отче, Господи на небе-то и на земѭ-тѫ, че си утаилъ това отъ мудры и разумны, и открылъ си го на младенцы; ей, Отче, защото та- 22 ка бы угодно прѣдъ тебе. [ы]Всичко ми е прѣдадено отъ Отца ми; [ь]и освѣнь Отца никой *другъ* не знае кой е Сынъ-тъ, и кой е Отецъ *никой другъ не знае* тъкмо Сынъ-тъ, и *онзи*, комуто бы рачилъ Сынъ-тъ да *го* открые.

23 Обърнѫ ся послѣ особно къмъ ученицы-тѣ, и рече: [ѣ]Блажени очи-тѣ, които ви-

---

п Iез. 3; 6.
р Мат. 11; 23.
с Виж. Быт. 11; 4. Втор. 1; 28. Иса. 14; 13. Iер. 51; 53.
т Виж. Iез. 26; 20; 32; 18.
у Мат. 10; 40. Марк. 9; 37. Iоан. 13; 20.
ф 1 Сол. 4; 8.
х Iоан. 5; 23
ц Ст. 1.
ч Iоан. 12; 31. 16; 11. Откр. 9; 1. 12; 8, 9.
ш Марк. 16; 18. Дѣян. 28; 5.
щ Исх. 32; 32. Псал. 69; 28. Иса. 4; 3. Дан. 12; 1. Фил. 4; 3. Евр. 12; 23. Откр. 13; 8. 20; 12. 21; 27.
ъ Мат. 11; 25.
ы Мат. 28; 18. Iоан. 3; 35. 5; 27. 17; 2.
ь Iоан. 1; 18. 6; 44, 46.
ѣ Мат. 13; 16.

ю 1 Петр. 1; 10.

я Мат. 19; 16. 22; 56.

ж Втор. 6; 5.

іж Лев. 19; 18.

а Лев. 18; 5. Неем. 9; 29. Іез. 20; 11, 13, 21. Рим. 10; 5.

б Гл. 16; 15.

в Псал. 38; 11.

г Іоан. 4; 9.

ждатъ това което вы видите. Защото ви 24 казувамъ, че ᵘмнозина пророци и царіе пожелахѫ да видятъ това което вы виждате, и не видѣхѫ, и да чуѭтъ това що чувате, и не сѫ чули.

И ето, нѣкой законникъ станѫ да го ис- 25 питува, и казуваше: ᵃУчителю, какво да правѭ за да наслѣдѭ животъ вѣчный? А 26 той му рече: Въ законъ-тъ що е писано? какъ четешь? И той отговори, и рече: ᵃДа 27 възлюбишь Господа Бога твоего съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, и съсъ всичкѫ-тѫ си силѫ, и съсъ всичкый-тъ си умъ, и ᵃближняго твоего както самаго себе си. И рече му: Право 28 си отвѣщалъ; това прави и ᵃще бѫдешь живъ. Но той понеже искаше ᵇда оправдае 29 себе си, рече Іисусу: И кой е ближній мой? *На това* отговори Іисусъ и рече: 30 Человѣкъ нѣкой слѣзуваше отъ Іерусалимъ въ Іерихонъ, и налѣтѣ на разбойницы, които като го обрахѫ, и наранихѫ, отидохѫ си и *го* оставихѫ полумъртвъ. А 31 по случаю нѣкой си священникъ слѣзуваше по него пѫть; и като го видѣ ᵇминѫ отъ срещѫ и заминѫ. Подобно и Левитъ 32 *нѣкой*, като стигнѫ на това мѣсто, дойде, видѣ, минѫ отъ срещѫ и заминѫ. Но единъ 33 ᵍСамарянинъ като пѫтуваше, дойде до него, и като го видѣ смили ся, И пристѫпи 34 та прѣвърза раны-тѣ му, като възливаше масло и вино; послѣ го въскачи на добытъкъ-тъ си, та го занесе въ гостинницѫ, и пригоди му. И на утрѣшній-тъ день ко- 35 гато си похождаше, извади та даде два динарія гостиннику, и рече му: Пригодявай му; и каквото повече иждивишь, азъ

36 на вращаніе ще ти платіѭ. И тьй отъ тѣзи трима-та кой ти ся вижда да е былъ ближенъ на испаднѫлый-тъ въ разбойницы-
37 тѣ? А той рече: Тойзи който му стори милость. Тогазь Іисусъ му рече: Иди и ты така прави.
38 И въ отиваніе-то имъ влѣзе *Іисусъ* въ нѣкое село: и жена нѣкоя си на име [д]Мар-
39 ѳа, пріѧ го у домъ-тъ си. И тя имаше сестрѫ нарицаемѫ Маріѭ, [е]която бѣ [ж]сѣднѫла до позѣ-тѣ Іисусовы, и слушаше
40 слово-то негово. А Марѳа ся мълвяше за много-то слугуваніе; и застанѫ та рече: Господи, не брежишь ли че сестра ми мя остави самѫ да слугувамъ? речи ѝ прочее
41 да ми помогне. Отговори Іисусъ и рече ѝ: Марѳо, Марѳо, грыжишь ся и мълвишь ся за
42 много нѣща: Но [з]едно е потрѣбно: а Марія избра добрѫ-тѫ часть, която нѣма да ся отьмне отъ неѭ.

д Іоан. 11; 1. 12; 2, 3.
е 1 Кор. 7; 32, и друг.
ж Гл. 8; 35. Дѣян. 22; 3.
з Псал. 27; 4.

ГЛАВА 11.

1 И когато бѣ той на едно мѣсто та ся моляше, като прѣстанѫ, рече му нѣкой си отъ ученицы-тѣ му: Господи, научи ны да ся молимъ, както и Іоаннъ е научилъ
2 ученицы-тѣ си. А *той* имъ рече: Когато ся молите думайте: [а]Отче нашъ, който си на небеса, да ся святи име-то твое; да дойде царство-то твое; да бѫде воля-та твоя, както на небе-то, така и на земѭ-
3 тѫ; Хлѣбъ-тъ нашъ насѫщный давай ни
4 го всякой день; И прости ни грѣхове-тѣ ни; защото и ный прощавамы на всякой нашъ дължникъ; и не въведи насъ въ искушеніе, но избави насъ отъ лукаваго.
5 И рече имъ: Кой отъ васъ ако бы и-

а Мат. 6; 9.

малъ пріятель, и отиде при него по срѣдъ нощь, и му каже: Друже, дай ми на заемъ три хлѣба; Понеже единъ пріятель ми 6 дойде отъ пѫть, и нѣмамъ какво да сложѫ прѣдъ него: А той да отговори извѫтрѣ 7 и да каже: Недѣй ми досажда; врата-та сѫ вече затворены, и дѣца-та ми сѫ на легло-то съ мене, не могѫ да станѫ да ти дамъ. Казувамъ ви, че [б]ако не стане да 8 му даде защото му е пріятель, то поне за неговѫ-тѫ безочливость ще стане и ще му даде колкото му трѣбува. И [в]азъ ви казувамъ: Ищѣте и ще ви ся даде: търсѣте и 9 ще намѣрите: Хлопайте и ще ви ся отвори. Защото всякой който ище пріима; 10 и който търси намира; и който хлопа ще му ся отвори. И [г]отъ васъ кой е тойзи баща, щото ако му поище сынъ му хлѣбъ, 11 а той да му даде камькъ? Или *ако му поище* рыбѫ, намѣсто рыбѫ змиѭ ли ще му даде? Или ако бы поискалъ яйце, да ли 12 скорпіѭ ще му даде? И тъй когато вы лукави както сте, знаете да давате добры 13 даванія на чада-та си; колко повече Отецъ небесный ще даде Духа Святаго на онѣзи които просятъ отъ него!

И [д]испѫждаше едного бѣса който бѣше 14 нѣмъ, и като излѣзе бѣсъ-тъ, проговори нѣмый-тъ, и почуди ся народъ-тъ. А нѣ- 15 кои отъ тѣхъ рекохѫ: [е]Чрѣзъ Веелзевула князя на бѣсове-тѣ испѫжда бѣсове-тѣ. А другы, искушающе *го* [ж]искахѫ отъ него 16 знаменіе отъ небе-то. [з]Но той като [и]зпаяше помыслы-тѣ имъ, рече имъ: Всяко царство раздѣлено противъ себе си запустѣва, 17 и домъ *раздѣленъ* противъ себе си пада. *Тъй* и сатана ако ся раздѣли самъ си про- 18

[б] Гл. 18; 1, и друг.

[в] Мат. 7; 7. 21; 22. Мар. 11; 24. Іоан. 15; 7. Іак. 1; 6. 1 Іоан. 5; 22.

[г] Мат. 7; 9.

[д] Мат. 9; 32. 12; 22.

[е] Мат. 9; 34. 12; 24.

[ж] Мат. 12; 38. 16; 1.

[з] Мат. 12; 25. Мар. 3; 24.

[и] Іоан. 2; 25.

тивъ себе си, какъ ще устои царство-то му? понеже казувате че азъ изгонявамъ
19 бѣсове-тѣ чрѣзъ Веелзевула. И ако азъ изгонявамъ бѣсове-тѣ чрѣзъ Веелзевула, синове-тѣ ви чрѣзъ кого *гы* изгонявать? За
20 това тѣ ще ви бждѫтъ сѫдници. Ако ли азъ [i]съ Божій пьрстъ изгонявамъ бѣсове-тѣ, то е настигнѫло на васъ царство-то
21 Божіе. [к]Когато крѣпкый-тъ оборѫженъ варди дворъ-тъ си, имѣніе-то му е въ безо-
22 пасность. Но [л]когато по крѣпкый-тъ отъ него нападне та го побѣди, зема му всеорѫжіе-то на което ся е надѣялъ, и рас-
23 подѣля неговъ-тъ обиръ. [м]Който не е съ мене, противъ мене е, и който не събира
24 заедно съ мене, той распылява. [н]Когато нечистый-тъ духъ излѣзе изъ человѣка, обхожда по безводны мѣста и търси спокойствіе; и като не намѣри, казува: Да ся завърнѫ въ домъ-тъ си отъ дѣто излѣзохъ.
25 И като дойде намѣрва *го* помѣтенъ и у-
26 красенъ. Тогазь отхожда и зема съ него си другы седмь духове, отъ себе си по лукавы; и влѣзуватъ и живѣѭтъ тамъ; [о]и сетно-то състояніе на оногозь человѣка быча по лошо отъ първо-то.

27 И когато той говоряше това, една жена отъ народа въздигнѫ гласъ и рече му: [п]Блажена утроба-та която тя е носила, и съсци-
28 тѣ, които си ссукалъ. А той рече: Още по [р]блажени сѫ които слушатъ слово-то Бо-
29 жіе и го пазятъ. А [с]когато ся събираше народъ-тъ, наченѫ да говори: Тойзи родъ е лукавъ; знаменіе ище, и *друго* знаменіе нѣма да му ся даде, освѣнь знаменіе-то на
30 пророка Іонѫ. Защото [т]както Іона станѫ знаменіе на Ниневійцы-тѣ, така ще и Сынъ

---

i Исх. 8; 19.
к Мат. 12; 29. Марк. 3; 27.
л Иса. 53; 12. Кол. 2; 15.
м Мат 12; 30.
н Мат. 12; 43.
о Іоан. 5; 14. Евр. 6; 4. 10; 26. 2 Пет. 2; 20.
п Гл. 1; 28, 48.
р Мат. 7; 21. Гл. 8; 21. Іак. 1; 25.
с Мат. 12; 38, 39.
т Іона 2; 1, 11.

человѣческый на тойзи родъ *знаменіе* да бѫде. [у]Царица-та Южна ще въстане на 51 сѫдъ-тъ съ человѣцы-тѣ на тойзи родъ, и ще гы осѫди; защото отъ краища-та на землѭ-тѫ дойде да чуе мудрость-тѫ Соломоновѫ; и ето тука е повече отъ Соломона. Мѫжіе-тѣ Ниневійскы ще въстанѫтъ 52 на сѫдъ-тъ съ тойзи родъ, и ще го осѫдятъ; защото тѣ ся [ф]покаяхѫ чрѣзъ Іоновѫ-тѫ проповѣдь; и ето, тука е повече отъ Іонѫ.

И [х]никой не запаля свѣщь да ѭ тури 53 на скрышно мѣсто, нито подъ шиникъ, но на свѣтилникъ, за да виждатъ свѣтѣніе-то които влѣзуватъ. [ц]Свѣтило на тѣло-то е о- 54 ко-то: и тъй кога е око-то ти чисто, и всичко-то твое тѣло е освѣтлено, а кога е лукаво, и тѣло-то ти е тьмно. За то вни- 55 мавай да не бы видѣлина-та която е въ тебе да е тьмнина. Ако прочее всичко-то 56 твое тѣло е освѣтлено, и нѣма нѣкоѭ тьмнѫ часть, то ще всичко освѣтлено да бѫде, както кога тя свѣтило-то освѣтява съсъ сіяніе-то си.

И като говоряше *това*, нѣкой си Фари- 57 сей го умоляваше да обѣдува въ неговъ-тъ домъ, и той влѣзе и сѣднѫ на трънезѫ-тѫ. А [ч]Фарисей-тъ като го видѣ че не ся 58 омы прѣди яденіе-то, почуди ся. [ш]И Го- 59 сподь му рече: Сега вы Фарисеи-тѣ вън-шно-то на чашѫ-тѫ и на паницѫ-тѫ очистате; а [щ]вѫтрѣшно-то ви е пълно съ грабежъ и лукавство. Безумни! тойзи който 40 е направилъ вънашно-то, не е ли направилъ и вѫтрѣшно-то? [ъ]Но отъ това що имате 41 дайте милостынѭ, и ето всичко ще бѫде за васъ чисто. Но [ы]горко на васъ Фарисеи- 42

у 3 Цар. 10; 1.
ф Іона 3; 5.
х Мат. 5; 15. Марк. 4; 21. Гл. 8; 16.
ц Мат. 6; 22.
ч Мар. 7; 3.
ш Мат. 23; 25.
щ Тит. 1; 15.
ъ Иса. 58; 7. Дан. 4; 27. Гл. 12; 33.
ы Мат. 23; 23.

тѣ, защото давате десетъкъ отъ мятвѫ-тѫ, отъ рутѫ-тѫ и отъ всяко зеліе, и небрежите сѫдбѫ-тѫ и любовь-тѫ Божіѭ. Това трѣбаше да правите, и онова да не оставяте.
43 [ь]Горко вамъ Фарисеи, защото обичате прѣдсѣданія-та въ съборища-та и поздравенія-та въ пазары-тѣ.
44 Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри, [ю]защото сте като гробове които не личатъ, и человѣци-тѣ които ходятъ отъ горѣ не знаѭтъ.
45 И отговори нѣкой отъ законницы-тѣ и рече му: Учителю, това като казувашь и насъ коришь.
46 А той рече: Горко и на васъ законници-тѣ, защото [я]натоваряте на человѣцы-тѣ брѣмена тежкы за носеніе, и вы нито съ единъ пърстъ не ся допирате до брѣмена-та.
47 [ѫ]Горко вамъ, защото зидате памятницы-тѣ на пророцы-тѣ, а бащи-тѣ ви гы убихѫ.
48 И тъй свидѣтелствувате и вы и соизволявате на дѣла-та на бащы-тѣ си; защото тѣ гы убихѫ, а вы имъ памятницы-тѣ зидате.
49 За това и прѣмудрость-та Божія рече: [ѭ]Ще имъ проводѭ пророцы и апостолы, и отъ тѣхъ ще убіѭтъ и изгонятъ;
50 За да ся придири отъ тойзи родъ кръвь-та на всичкы-тѣ пророцы, която е проливана отъ какъ ся е свѣтъ-тъ създалъ,
51 [а]Отъ кръвь-тѫ на Авеля, до кръвь-тѫ на Захаріѭ убитаго между олтарь-тъ и храмъ-тъ; Ей, казувамъ ви, ще ся придири отъ тойзи родъ.
52 [в]Горко на васъ законницы-тѣ, защото зѣхте ключь-тъ на знаніе-то; и сами не влѣзохте, а че и на тѣзи които щѣхѫ да влѣзѫтъ възбранихте.
53 И когато имъ казуваше той това, книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ наченѫхѫ твърдѣ да ся ярятъ и да изваждатъ изъ уста-та

[ь] Мат. 23; 6. Мар. 12; 38, 39.
[ъ] Мат. 23; 27.
[ю] Псал. 5; 9.
[я] Мат. 23; 4.
[ѫ] Мат. 23; 29.
[ѭ] Мат. 23, 34.
[а] Быт. 4; 8.
[б] 2 Лѣт. 24; 20, 21.
[в] Мат. 23; 13.

г Мар. 12, 13.

му отвѣты за много нѣща, Като го прича- 54 кувахѫ, [г]и търсяхѫ да уловятъ нѣщо отъ уста-та му, за да го обвинятъ.

ГЛАВА 12.

а Мат. 16; 6. Мар. 8; 15.

б Мат. 16; 12.

в Мат. 10; 26. Мар. 4; 22. Гл. 8; 17.

г Иса. 51; 7, 8, 12, 13. Іер. 1; 8. Мат. 10; 28.

д Іоан. 15; 14, 15.

1 [а]Между това като ся събрахѫ много тысящи народъ, толкозь щото едни другы ся тъпчахѫ, наченѫ да говори на ученицы-тѣ си: Най първо [б]пазѣте себе си отъ квасъ-тъ Фарисейскый, който е лицемѣріе. 2 *Защото* [в]нѣма нищо покрыто, което да ся не открые, и тайно което да ся не узнае. 3 За това колкото говорихте въ тъмнинѫ, на видѣло ще ся чуе: и каквото сте казали на ухо въ скрышны-тѣ стаи, отгорѣ на покрывъ-тъ ще ся проповѣда. 4 А на васъ [г]мои-тѣ пріятели [д]казувамъ: Не бойте ся отъ тѣзи които убиватъ тѣло-то, и които слѣдъ това не могѫтъ повече нищо да направятъ. 5 Но ще ви обадіѭ отъ кого да ся боите; бойте ся отъ оногозь който слѣдъ убиваніе-то има власть да хвърли въ пъкълъ-тъ; ей, казувамъ ви, отъ него да ся боите. 6 Не ся ли продаватъ петь врабчета за два ассарія? и ни едно отъ тѣхъ не е забравено прѣдъ Бога; 7 Но и косми-тѣ на главѫ-тѫ ви всичкы-тѣ сѫ изброени. И така не бойте ся; вы сте отъ много врабчета по добри. 8 И пакъ [е]ви казувамъ че всякой който мя исповѣда прѣдъ человѣцы-тѣ, и Сынъ человѣческый ще го исповѣда прѣдъ ангелы-тѣ Божіи: 9 А който ся отрече отъ мене прѣдъ человѣцы-тѣ, отреченъ ще бѫде прѣдъ ангелы-тѣ Божіи. 10 И [ж]всякой що бы казалъ рѣчь противъ Сына человѣческаго, ще му ся прости; но който рече хулѫ противъ Духа Святаго, нѣма да

е Мат. 10; 32. Мар. 8; 38. 2Тим. 2; 12. 1Іоан. 2; 23.

ж Мат. 12: 31, 32. Мар. 3; 28, 29. 1Іоан. 5; 16.

11 му ся прости. И [з]кога вы приведѫтъ на съборища-та и *прѣдъ* началства-та и властитѣ, недѣйте ся грыжи какъ или какво ще
12 отговорите, или какво ще речете. Защото Духъ Святый ще вы научи въ истый-тъ часъ що трѣба да речете.
13 И рече му нѣкой си отъ народъ-тъ: Учителю, речи на брата ми да раздѣли съ
14 мене наслѣдіе-то. А той му рече: [и]Человѣче, кой мя е поставилъ сѫдникъ или дѣ-
15 литель надъ васъ? И рече имъ: [і]Гледайте и пазѣте ся отъ любостяжаніе-то; защото ако има нѣкой прѣмного, животъ-тъ
16 му не ся състои отъ имотъ-тъ му. И рече имъ притчѫ, и казуваше: На нѣкой си богатъ человѣкъ нивя-та му дадохѫ много
17 плодъ. И мысляше си въ себе си и думаше: Какво да сторѭ? защото нѣмамъ дѣ
18 да съберѫ плодове-тѣ си. И рече: Това ще да сторѭ; да съборѭ житницы-тѣ си. и да съградѭ по голѣмы, и да съберѫ тамъ всичкы-тѣ си жита и имотъ-тъ си.
19 И да рекѫ на душѫ-тѫ си: [к]Душе, имашь много пригоды вложены за много годины;
20 почивай, яждь, пій, и весели ся. А Богъ му рече: Безумне, тѫзи нощь ще ти изищѫтъ [л]душѫ-тѫ: а [м]това що си пригот-
21 вилъ, кому ще бѫде? Така *быва* на того който събира за себе си, [н]и не богатѣе въ Бога.
22 Рече пакъ на учениці-тѣ си: За това ви казувамъ: [о]Недѣйте ся грыжи за животъ-тъ си, какво да ядете, нито за тѣ-
23 ло-то *си* какво да облѣчете. Животъ-тъ е по драгоцѣненъ отъ хранѫ-тѫ, и тѣло-то
24 отъ облѣкло-то. Разсмотрѣте враны-тѣ, че не сѣѭтъ, нито жьнѫтъ; тѣ нѣматъ нито

[з] Мат. 10; 19. Мар. 13; 11. Гл. 21; 14.
[и] Іоан. 18; 36.
[і] 1 Тим. 6; 7 и друг.
[к] Еккл. 11; 9. 1 Кор. 15; 32. Іак. 5; 5.
[л] Іов. 20; 22. 27; 8. Псал. 52; 7. Іак. 4; 14.
[м] Псал. 39; 6. Іер. 17; 11.
[н] Мат. 6; 20. Ст. 33. 1 Тим. 6; 18, 19. Іак. 2; 5.
[о] Мат. 6; 25.

п Іов. 38. 41. Псал. 147; 9.
р Мат. 6; 33.
с Мат. 11; 25, 26.
т Мат. 19; 21. Дѣян. 2; 45. 4; 34.
у Мат. 6; 20. Гл. 16; 9. 1 Тим. 6; 19.
ф Ефес. 6; 14. 1 Петр. 1; 13.
х Мат. 25; 1 и друг.
ц Мат. 24; 46.

съкровища, нито житницы, и [п]Богъ гы храни; колко повече сте вы по добри отъ птицы-тѣ! И кой отъ васъ съ грыжаніе 25 може да приложи на възрастъ-тъ си единъ лакъть? И тъй ако най малко нѣщо не можете, защо ся грыжите за друго? Разсмо- 27 трѣте кремове-тѣ какъ растжтъ; не ся трудятъ, нито прѣджтъ; но казувамъ ви, че нито Соломонъ во всичкж-тж си славж ся облѣче както единъ отъ тѣхъ. И ако трѣ- 28 вж-тж, която днесь іж има по поле-то, и утрѣ іж хвьрлятъ въ пещь, Богъ іж така облича, колко повече васъ, маловѣрци! И вы 29 недѣйте търси какво ще ядете или какво ще піете; и недѣйте ся обеспокоява: За- 30 щото всичко това търсятъ язычници-тѣ на свѣтъ-тъ; а Отецъ вашъ знае че това ви трѣбува. [р]Но търсѣте царство-то Божіе, и 31 това всичко ще ви ся приложи. Не бой ся, 32 мало стадо; защото [с]Отецъ ви благоволи да ви даде царство-то. [т]Продайте имо- 33 тъ-тъ си, и дайте милостынж: [у]направѣте си кесіи които не овехтѣватъ, съкровище на небеса което не оскудѣва, дѣто крадецъ не приближава, нито молецъ растлѣва. За- 34 щото дѣто е съкровище-то ваше, тамо ще бжде и сьрдце-то ваше. [ф]Да бждятъ чрѣ- 35 сла-та ви опасаны, [х]и свѣтилници-тѣ *ви* запалени. И вы бждѣте подобни на человѣ- 36 цы които чакатъ господаря си, кога ще ся върне отъ свадбж-тж, да му отворятъ тозь часъ, щомъ дойде и похлопа. [ц]Блажени тѣ- 37 зи раби, които кога дойде господорь-тъ *имъ* гы намѣри будны; истинж ви казувамъ, че ще ся опаше, и ще гы тури да сѣднжтъ на трѣпезж-тж, и ще мине да имъ пошета. И ако дойде въ вторж-тж стражж, 38

или въ третіѭ-тѫ стражѫ дойде, и гы на-
59 мѣри така, блажени сѫ онѣзи раби. И [ч]това
още знайте, че ако бы знаялъ стопанинъ-тъ
на кѫщѫ-тѫ въ кой часъ ще дойде кра-
децъ-тъ, буденъ бы стоялъ, и не бы оста-
40 вилъ да му подкопаѭтъ кѫщѫ-тѫ. Бѫдѣте
прочее и [ш]вы готови; защото въ който
часъ не мыслите, Сынъ человѣческый ще
дойде.

41 *Тогазъ* Петръ му рече: Господи, намъ
ли казувашь тѫзи притчѫ, или и на всичкы-
42 тѣ? И Господь рече: [щ]Кой е прочее онзи
вѣренъ и благоразуменъ домостроитель, ко-
гото господарь-тъ ще постави надъ слу-
гы-тѣ си, да дава на врѣме *всякому* о-
43 прѣдѣленѫ-тѫ хранѫ? Блаженъ тойзи рабъ
когото бы намѣрилъ господарь-тъ му, ко-
44 га си дойде, че прави така. [ъ]Истинѫ ви
казувамъ че ще го постави надъ всичко-то
45 си имѣніе. [ы]Ако ли рече онзи рабъ въ
сърдце-то си, Господарь-тъ ми ще окъ-
снѣе да си дойде; и начене да біе ра-
таи-тѣ и ратайкы-тѣ, и да яде и да піе
46 и да ся опива: Ще дойде господарь-тъ на
онзи рабъ, въ день въ който не му ся на-
дѣе, и въ часъ въ който не знае; и
ще го разсѣче, и неговѫ-тѫ часть ще по-
47 ложи съ невѣрны-тѣ. И [ь]онзи рабъ който
е знаялъ воліѫ-тѫ на Господаря си, че не
приготвилъ, нито сторилъ по воліѫ-тѫ му,
48 много ще бѫде битъ. А онзи [ѣ]който не
е знаялъ и е сторилъ *нѣщо* достойно за бой,
малко битъ ще бѫде. И всякому комуто е
много дадено, много ще и да ся поище
отъ него, и комуто сѫ много въвѣрили, по-
49 вече и ще изищѫтъ отъ него. [ю]Огнь дой-
дохъ да турѭ на земіѭ-тѫ; и какво ищѫ,

[ч] Мат 24; 43. 1 Сол. 5; 2. 2 Пет 3; 10. Откр. 3; 3. 16; 15.
[ш] Мат. 24; 44. 25; 13. Мар. 13; 33. Гл. 21; 34, 36. 1 Сол. 5; 6. 2 Петр. 3; 12.
[щ] Мат. 24; 45. 25; 21. 1 Кор. 4; 2.
[ъ] Мат. 24; 47.
[ы] Мат. 24; 48.
[ь] Числ. 15; 30. Втор. 25; 2. Іоан. 9; 41. 15; 22. Дѣя. 17; 30. Іак. 4; 17.
[ѣ] Лев. 5; 17. 1 Тим. 1; 13.
[ю] Ст. 51.

я Мат. 20; 22. Мар. 10; 38.
ж Мат. 10; 34. Ст. 49.
ія Мих. 7; 6. Іоан. 7; 43. 9; 16. 10; 19.
а Мат. 10; 35.
б Мат. 16; 2.
в Прит. 25; 8. Мат. 5; 25.
г Виж. Псал. 32; 6. Иса. 55; 6.

ако ся е вече запалилъ? Но имамъ [я]кръщеніе да ся крьстіж, и колко ся утѣснявамъ доклѣ да ся извьрши. 50 [ж]Мислите ли че дойдохъ да дамъ миръ на земіж-тж? не, казувамъ ви, [ія]но раздѣленіе. 51 [а]Защото отъ нынѣ петима въ еднж кжщж раздѣлени ще бждятъ, трима-та върху двама-та и двама-та върху трима-та. 52 Ще да ся раздѣлятъ баща противъ сына и синъ противъ бащж, майка противъ дъщеріж и дъщеря противъ майкж, свекърва противъ невѣстж и невѣста противъ свекървж. 53

Казуваше още и на народъ-тъ: [б]Кога видите облакъ който ся възвися отъ западъ, тозь часъ казувате: Дъждь ще вали: и така бива. 54 И кога югъ вѣе, казувате: Ще стане горѣщина; и става. 55 Лицемѣри, лицето на земіж-тж и на небе-то умѣете да распознавате; а това врѣме какъ да не распознавате? 56 А защо и по самосебе си не сждите праведно-то? 57 [в]Когато отхождашь съ противникъ-тъ си при князя, въ пжть-тъ [г]постарай ся да ся отървешь отъ него, да не бы тя завлѣклъ до сждника, и сждникъ-тъ тя прѣдаде на слугж-тж, и слуга-та тя тури въ тьмницж. 58 Казувамъ ти: Нѣма да излѣзешь отъ тамъ, доклѣ не отдадешь и най послѣдне-то банче. 59

ГЛАВА 13.

И въ това врѣме дойдохж нѣкои и му извѣстихж за Галилеяне-тѣ, на които кръвьтж Пилатъ смѣсилъ съсъ жьртвы-тѣ имъ. 1 И отговори Іисусъ и рече имъ: Мислите ли че тѣзи Галилеяне за това що така пострадахж, сж были най грѣшни отъ всички-тѣ Галилеяне? 2 Казувамъ ви, не; но ако 3

ся не покаете, всинца така ще загынете.
4 Или осмнадесеть-тѣ онѣзи върхъ които паднѫ стълпъ-тъ Силоамскый, и гы уби, мыслите ли че тѣ бѣхѫ най грѣшни отъ всичкы-тѣ человѣцы които живѣѭтъ въ Іе-
5 русалимъ? Казувамъ ви, не; но ако ся не покаете, всинца така ще загынете.

6 Казуваше още тѫзи притчѫ: Нѣкой си [а]имаше въ лозіе-то си насаденѫ смоковницѫ, и дойде да търси плодъ на неіѫ, и
7 не намѣри. И рече на лозаря: Его три годины *какъ* идѫ да търсіѭ плодъ отъ тѫзи смоковницѫ, и не намѣрувамъ; отсѣчи іѭ;
8 защо да запразня и земіѭ-тѫ? А той отговори и рече му: Господарю, остави іѭ и това лѣто, доклѣ раскопаѭ около неіѭ,
9 и насыпіѭ торъ: И ако даде плодъ, *добрѣ*; ако ли не, подирь това ще іѭ отсѣчешь.

10 И еднѫ сѫбботѫ поучаваше въ едно отъ
11 съборища-та; И ето бѣше тамо една жена която имаше духъ болестенъ осмнадесеть годины, и сгърбена бѣше, и не мо-
12 жаше никакъ да ся исправи. Като іѭ видѣ Іисусъ, извыка и рече й: Жено, освобо-
13 дена си отъ болесть-тѫ си. И [б]положи на неіѭ рѫцѣ, и тозь часъ ся исправи *жена-*
14 *та*, и славяше Бога. И отговори началникътъ на съборище-то, който негодуваше, защото въ сѫбботѫ іѭ исцѣли Іисусъ, и казуваше на народъ-тъ: [в]Шесть дни сѫ, въ които трѣба да работите; въ тѣхъ прочее идвайте и цѣлѣте ся, а [г]не сѫбботенъ
15 день. Отговори му Господь и рече: Лицемѣре, всякой единъ отъ васъ [д]не отвързва ли въ сѫбботѫ волъ-тъ или оселъ-тъ си отъ
16 яслы-тѣ, и *го* завожда та *го* напоява? А тая [е]като е дъщеря Авраамова, коіѭто е

а Иса. 5; 2. Мат. 21; 19.
б Мар. 16; 18. Дѣя. 9; 17.
в Исх. 20; 9.
г Мат. 12; 10. Марк. 3; 2. Гл. 6; 7. 14; 3.
д Гл. 14; 5.
е Гл. 19; 9.

вързалъ Сатана, ето осмнадесеть годины, не трѣбаше ли да бѫде развързана отъ тѫзи връскѫ въ сѫбботень день? И това ка- 17 то говоряше той, посрамявахѫ ся всичкы тѣ, които му ся противяхѫ, и всичкый-тъ народъ ся радуваше за вси-тѣ славны дѣла неговы.

ж Мат. 13;31. Мар. 4; 30.

[ж]Казуваше още: На какво е подобно 18 царство-то Божіе? и на що да го уприличѫ? Подобно е на зърно синапово, което 19 человѣкъ зѣ и посѣя го въ градинѫ-тѫ си; и порасте и станѫ дърво голѣмо, и птицы-тѣ небесны привитавахѫ въ неговы-тѣ вѣтвы.

И пакъ рече: На какво да уподобіѭ цар- 20 ство-то Божіе? Подобно е на квасъ, който 21 като го зѣ жена скры го въ три мѣры брашно, доклѣ ся вкыснѫ всичко-то.

з Мат. 9; 35. Марк. 6; 6.

И като отиваше въ Іерусалимъ, [з]минува- 22 ше прѣзъ градове-тѣ и прѣзъ села-та та поучаваше. И нѣкой си му рече: Господи, 23 малцина ли сѫ които ще ся спасѭтъ? А той имъ рече: [и]Подвизавайте ся да влѣзете 24 прѣзъ тѣсны-тѣ врата; [і]защото мнозина, казувамъ ви, ще ищѭтъ да влѣзѭтъ, и не ще да могѫтъ. [к]Слѣдъ като стане стопа- 25 нинъ-тъ на кѫщѫ-тѫ [л]и затвори врата-та, а *вы* останете вънъ, и наченете да хлопате на врата-та и да казувате: [м]Господи, Господи, отвори ни, и той отговори и ви рече: [н]Не вы знаѭ отъ кѫдѣ сте. Тогазь ще 26 наченете да казувате: Ядохмы прѣдъ тебе и пихмы, и на наши-тѣ улицы си поучавалъ. И [о]още рече: Казувамъ ви, не знаѭ отъ 27 кѫдѣ сте; [п]махнѣте ся отъ мене всинца които работите неправдѫ. [р]Тамъ ще бѫде 28 плачъ и скърцаніе съсъ зѫбы, [с]кога видите Авраама и Исаака и Іакова и вси-тѣ пророцы, въ царство-то Божіе, а васъ че сте

и Мат. 7; 13.
і Іоан. 7; 34. 8;21. 13;33. Рим. 9; 31.
к Псал. 32; 6. Иса. 55; 6.
л Мат. 25; 10.
м Гл. 6; 46.
н Мат. 7; 23. 25; 12.
о Мат. 7; 23. 25; 41. Ст. 25.
п Псал. 6; 8. Мат. 25; 41.
р Мат. 8; 12. 13; 42. 24; 51.
с Мат. 8; 11.

29 испѫдени вънъ. И ще дойдѫтъ отъ истокъ и западъ, и отъ сѣверъ и югъ, и ще сѣ-
30 днѫтъ въ царство-то Божіе. И ето, [т]има послѣдни, които ще бѫдѫтъ първи, и има първи, които ще бѫдѫтъ послѣдни.

31 Въ него день дойдохѫ нѣкои Фарисеи, и казувахѫ му: Излѣзь и си иди отъ тука,
32 защото Иродъ ище да тя убіе. И рече имъ: Идѣте и речѣте на тѫзи лисицѫ: Ето бѣсове испѫждамъ, и правѭ исцѣленія днесь и утрѣ; и въ третій-тъ *день* ся [у]свършу-
33 вамъ. Но трѣба азъ днесь и утрѣ и въ другый день да идѫ; защото не е възможно пророкъ да загыне вънъ отъ Іеруса-
34 лимъ. [ф]Іерусалиме, Іерусалиме, ты който пророцы-тѣ избивашь, и пратены-тѣ до тебе съ камьніе побивашь; колко пѫти поискахъ да съберѫ чада-та ти, както птица пилцы-тѣ си подъ крылѣ, и не рачихте!
35 Ето оставя ся вамъ домъ-тъ вашъ пустъ. И истинѫ ви казувамъ, че нѣма да мя видите дори дойде *врѣме-то*, когато ще речете: [ц]Благословенъ който иде въ име-то Господне.

т Мат. 19; 30. 20; 16. Мар. 10; 31.
у Евр. 2; 10.
ф Мат. 23; 37.
х Лев. 26; 31, 32. Псал. 69; 25. Иса. 1; 7. Дан. 9; 27. Мих. 3; 12.
ц Псал. 118; 26. Мат. 21. 9. Мар. 11; 10. Гл. 19; 38. Іоан. 12; 13.

ГЛАВА 14.

1 И еднѫ сѫбботѫ когато дойде той въ кѫщѫ-тѫ на нѣкого си началника на Фарисеи-тѣ да яде хлѣбъ, тѣ имахѫ очи-тѣ
2 си на него. И ето имаше прѣдъ него нѣ-
3 кой си человѣкъ красничавъ. И отвѣща Іисусъ та говоряше на законницы-тѣ и на Фарисеи-тѣ и рече: [а]Позволено ли е да
4 цѣли нѣкой въ сѫбботѫ? А тѣ мълчахѫ. И
5 похванѫ та го исцѣли и пуснѫ го. И отговори на тѣхъ и рече: [б]Кой отъ васъ, ако бы падналъ оселъ-тъ или волъ-тъ му въ ямѫ, не бы го на часъ-тъ извлѣклъ въ

а Мат. 12; 10.
б Исх. 23; 5. Втор. 22; 4. Гл. 13; 15.

сѫбботенъ день? И не можѣхѫ на това да (6) му ся отговорятъ.

Рече пакъ притчѫ на званны-тѣ, като (7) гледаше какъ избиратъ първы-тѣ за сѣдение мѣста, и казуваше имъ: Кога тя кани (8) нѣкой на свадбѫ, не сѣдай на първо-то мѣсто, да не бы да е призовалъ и другыго по почтенъ отъ тебе; И дойде тойзи (9) който е поканилъ и тебе и него, и ти рече: Дай мѣсто на тогова; и тогазь начнешь съ усрамяваніе да захванешь послѣдне-то мѣсто. Но [в]кога тя поканятъ, иди (10) и сѣдни на послѣдне-то мѣсто, за да ти рече, кога дойде тойзи който тя е призовалъ: Пріятелю, възлѣзь по горѣ. Тогазь щешь има славѫ прѣдъ тѣзи които сѣдятъ съ тебе наедно. Защото [г]всякой който възносяя себе си ще ся смири, и който ся смирява ще ся възнесе. (11)

Казуваше и на тогова който го бѣше (12) призовалъ: Кога правишь обѣдъ или вечерьѭ, недѣй кани пріятели-тѣ си, ни братіята си, ни роднины-тѣ си, нито съсѣды богаты; да не бы тя подобно и тѣ поканили и ти бѫде заплатено. Но кога правишь (13) угощеніе, поканвай [д]сиромасы, клосны, хромы и слѣпы: И ще бѫдешь блаженъ; за- (14) щото нѣматъ да ти платятъ; понеже ще ти бѫде заплатено въ въскрьсеніе-то на праведны-тѣ.

Тога като чу единъ отъ сѣдящы-тѣ съ (15) него, рече му: [е]Блаженъ който яде хлѣбъ въ царство-то Божіе. А [ж]той му рече: (16) Нѣкой си чековѣкъ направи вечерьѭ голѣмѫ и покани мнозина. И въ часъ-тъ на ве- (17) черьѭ-тѫ [з]проводи рабъ-тъ си да рече на поканены-тѣ: Елате, понеже всичко е вече

в Прит. 25; 6, 7.
г Іов. 22; 29. Псал. 18; 27. Прит. 29; 23. Мат. 23; 12. Гл. 18; 14. Іак. 4; 6. 1 Пет. 5; 5.
д Неем. 8; 10, 12.
е Откр. 19; 9.
ж Мат. 22; 2.
з Прит. 9; 2, 5.

18 готово. И начен҄ахѫ всичкы-тѣ *като* на единъ *умъ* да ся отричатъ. Пьрвый-тъ му рече: Нивѫ купихъ, и нуждѫ имамъ да излѣзѫ и да ѭ видѭ; молѭ ти ся, имай мя 19 отреченъ. И другъ рече: Купихъ петь чифта волове, и отхождамъ да гы опытамъ; 20 молѭ ти ся имай мя отреченъ. И другъ рече: Оженихъ ся; и за това не могѫ да 21 дойдѫ. И когато си дойде тойзи рабъ расказа на господаря си това. Тогази ся разгнѣва стопанинъ-тъ и рече на рабъ-тъ си: Излѣзъ скоро по улицы-тѣ и пѫтища-та на градъ-тъ, и доведи тука сиромасы-тѣ и 22 клосны-тѣ и хромы-тѣ и слѣпы-тѣ. И рече рабъ-тъ: Господарю, както си заповѣ-23 далъ станѫ, и още мѣсто има. И рече господарь-тъ на рабъ-тъ: Излѣзь на пѫтища-та и по ограды-тѣ, и понуди *гы* да 24 влѣзѫтъ, за да ся напълни домъ-тъ ми. Защото ви казувамъ: [и]Че никой отъ онѣзь призованы-тѣ человѣцы нѣма да вкуси отъ вечерѭ-тѫ ми.

25 И вървяхѫ съ него наедно народъ много, и обърнѫ ся та имъ рече: [і]Ако иде 26 нѣкой при мене, [к]и не възненавиди бащѫ си, и майкѫ си, и женѫ си, и чада-та си, и братія-та си и сестры-тѣ си, [л]а още и свой-тъ си животъ, не може да бѫде мой 27 ученикъ. И [м]който не носи крьстъ-тъ си, и не върви слѣдъ мене, не може да ми бѫ-28 де ученикъ. Защото [н]кой отъ васъ кога ище да съгради стълпъ, не сѣда първомъ да присмѣтне разноскы-тѣ *си*, дали ще има *потрѣбно-то* да *го* искара? Да не бы 29 като положи основаніе-то, а не може послѣ да *го* искара, че начнѫтъ всичкы-тѣ 30 които гледатъ да му ся подсмиватъ, И да

[и] Мат. 21; 43. 22; 8. Дѣя. 13; 46.
[і] Втор. 13; 6. 33; 9. Мат. 10; 37.
[к] Рим. 9; 13.
[л] Откр. 12; 11.
[м] Мат. 16; 24. Марк. 8; 34. Гл. 9; 23. 2 Тим. 3; 12.
[н] Прит. 24; 27.

казуватъ: Тойзи человѣкъ наченѫ да гради и не може да искара. 31 Или кой царь като отхожда на бой противъ другыго царя, не сѣда първомъ да размысли, възможно ли е съ десеть тысящы да стои на срещѫ оногозь който иде противъ него съ двадесеть? 32 Ако ли не, то кога е той още далечь, отпраща посланницы и моли ся за миръ. 33 Тъй прочее всякой отъ васъ който не ся отрече отъ всичкый-тъ си имотъ, не може да бѫде мой ученикъ. 34 [о]Добро е соль-та; но ако соль-та ся развали, съсъ що ще ся поправи? 35 Тя вече не струва нито за землѭ-тѫ, нито за торъ-тъ; вънъ ѭ исхвьрлятъ. Който има уши да слуша, нека слуша.

о Мат. 5; 13. Мар. 9; 50.

ГЛАВА 15.

1 И всичкы-тѣ мытари и грѣшници ся [а]приближавахѫ около него да го слушатъ. 2 И роптаяхѫ Фарисеи-тѣ и книжници-тѣ и казувахѫ: Тойзи пріима грѣшницы, [б]и яде съ тѣхъ наедно. 3 А той имъ рече тѫзи притчѫ, и казуваше: 4 [в]Кой человѣкъ отъ васъ, ако быималъ сто овцы, и му ся загуби една отъ тѣхъ, не оставя деветдесеть-тѣ и деветь въ пустынѭ-тѫ, и не отива слѣдъ изгубенѫ-тѫ, доклѣ ѭ намѣри? 5 И когато ѭ намѣри, задига ѭ на плещы-тѣ си радостенъ; 6 И като си дойде у дома си, свыква пріятели-тѣ си и съсѣды-тѣ си, и казува имъ: Радувайте ся съ мене че си намѣрихъ [г]изгубенѫ-тѫ овцѫ. 7 Казувамъ ви че такава радость бива на небе-то за единого грѣшника който ся кае, [д]а не за деветдесеть и деветь праведницы, които нѣматъ нуждѫ отъ покаяніе. 8 Или коя жена, ако има десеть драхмы и

а Мат. 9; 10.
б Дѣян. 11; 3. Гал. 2; 12.
в Мат. 18; 12.
г 1 Пет. 2; 10, 25.
д Гл. 5; 32.

изгуби еднж драхмж, не запаля свѣщь, и не мете кжщж-тж, и не търси прилежно до-
9 клѣ ѭ намѣри? И когато ѭ намѣри свыква пріятелкы-тѣ и съсѣдкы-тѣ си, и казува: Радувайте ся съ мене, защото намѣрихъ
10 драхмж-тж, която бѣхъ изгубила. Така, ви казувамъ, быва радость прѣдъ ангелы-тѣ Божіи за едного каѭщагося грѣшника.

11 Рече още: Нѣкой си человѣкъ имаше
12 двама синове: И по младый-тъ отъ тѣхъ рече на бащж си: Отче, дай ми дѣлъ-тъ който ми ся пада отъ имѣніе-то. И раздѣ-
13 ли имъ [е]имотъ-тъ *си*. И слѣдъ малко дни, по младый-тъ сынъ събра си всичко-то, и отиде въ странж далечнж, и тамъ распылѣ имѣніе-то си съ разблудно-то си живѣяніе.
14 И като иждиви всичко, станж голѣмъ гладъ въ онжзи странж, и той паченж да е въ оскж-
15 дность. И отиде та ся пристави едному отъ гражданы-тѣ на онжзи странж, който го проводи на полета-та си та пасе свиніе.
16 И желаяше да напълни търбухъ-тъ си отъ рошковы-тѣ които ядѣхж свиніе-то; и ни-
17 кой му не даваше. И като дойде на себе си, рече: На колко наемницы бащины ми изостава хлѣбъ, а пакъ азъ мрж отъ гладъ.
18 Ще станж да идж при бащж си, и ще му рекж: Отче, съгрѣшихъ на небе-то и прѣдъ
19 тебе, И не сьмь вече достоинъ да ся нарекж твой сынъ; стори мя както едного
20 отъ наемницы-тѣ си. И станж та дойде при бащж си. И [ж]когато бѣ далечь още, видѣ го баща му, и смили ся, и завтича ся, и на-
21 паднж на вратъ-тъ му, и го цѣлунж. Рече му сынъ *му*: Отче, съгрѣшихъ на небе-то [з]и прѣдъ тебе, и не сьмь вече достоинъ
22 да ся нарекж твой сынъ. И рече баща *му*

[е] Мар. 12; 44.

[ж] Дѣян. 2; 39. Ефес. 2; 13, 17.

[з] Псал. 51; 4.

на слугы-тѣ си: Изнѣсте вънъ най добрж-тж прѣмѣнж, и облѣчѣте го, и дайте пърстень на ржкж-тж му, и обуща на нозѣ-тѣ *му*; 23 А докарайте хранено-то теле та *го* заколѣте, да ядемъ и да ся веселимъ. 24 Защото [и]тойзи ми сынъ мъртьвъ бѣ, и ожи-вѣ, загынжлъ бѣ, и намѣри си. И наченж-хж да ся веселятъ. 25 А по старый-тъ сынъ бѣше на нивж; и както идяше та наближи кжщж-тж, чу пѣяніе и ликуваніе. 26 И привыка едного отъ слугы-тѣ и пыташе що е това. 27 А той му рече: Братъ ти си дойде; и закла баща ти хранено-то теле, защото го прія здравъ. 28 И разгнѣви ся, и не рачаше да влѣзе: и тъй баща му излѣзе, и моляше му ся. 29 А той отговори и рече па бащж си: Ето толкози годины ти работяж, и никога твоіж-тж заповѣдь не сьмь прѣстжпилъ; и на мене нито яре ми си далъ нѣкога, да ся повеселяж *и азъ* съ пріятели-тѣ си: 30 А по що си дойде тойзи твой сынъ, който изъде имотъ-тъ ти съ блудници-тѣ, за него си заклалъ хранено-то теле. 31 А той му рече: Сынко, ты си всякогы съ мене; и всичко-то мое, твое е: 32 А трѣбаше да ся възвеселимъ и да ся възрадвамы, защото тойзи [і]твой братъ мъртьвъ бѣ и оживѣ, и загынжлъ бѣ и намѣри ся.

[и] Ст. 32. Еф. 2; 1. 5; 14. Откр. 3; 1.

[і] Ст. 24.

ГЛАВА 16.

1 Говоряше още на ученицы-тѣ си: Бѣше нѣкой си богатъ человѣкъ, който имаше домостроитель, и го наковладихж нему, че разсыпува имѣніе-то му. 2 И повыка го и рече му: Що е това което слушамъ за тебе? дай смѣткж-тж на домостроителство-то си; защото не можешь вече да си

3 домостроитель. Тогазь домостроитель-тъ рече въ себе си: Що да сторѭ, понеже господарь-тъ ми отнема отъ мене домостроителство-то? да копаѭ не могѫ, да 4 просѭ срамъ мя е. Разумѣхъ какво да направѭ, за да мя пріемѫтъ въ кѫщы-тѣ си кога бѫдѫ измѣстенъ отъ домостроителство-5 то. И привыкнѫ всякого едного отъ длъжницы-тѣ на господаря си, и рече на първый-тъ: Колко си длъженъ на господаря ми? 6 А той рече: Сто ваѳы масло. И рече му: Земи запискѫ-тѫ си, и сѣдни скоро та напиши петдесеть. Послѣ рече другыму: А 7 ты колко си длъженъ? И той рече: Сто кора жито. И казува му: Земи си запискѫ-тѫ, 8 и пиши осмдесеть. И похвали господарь-тъ неправедный-тъ домостроитель, че разумно сторилъ; защото сынове-тѣ на тойзи вѣкъ въ свой-тъ си родъ сѫ по хытри [а]отъ 9 сынове-тѣ на видѣлинѫ-тѫ. И азъ ви казувамъ: [б]Направѣте си пріятели отъ богатство-то на неправдѫ-тѫ, за да вы пріемѫтъ въ вѣчны-тѣ обиталища, когато о-10 скѫдѣете. [в]Вѣрный-тъ въ малко-то, и въ много-то е вѣренъ; а неправедный-тъ въ 11 малко-то, и въ много-то е неправеденъ. И тъй, ако въ неправедно-то богатство вы не быхте вѣрни, кой ще ви повѣри истинно-12 то *богатство*? И ако въ чуждо-то ся не показахте вѣрни, кой ще ви даде ваше-то? 13 [г]Никой слуга не може на двама господари да слугува; защото или едного ще намрази, и другыго ще възлюби, или до едного ще ся прилѣпи, и другыго ще прѣзира. Не можете да работите на Бога и на Маммона. 14 Всичко това чувахѫ и Фарисеи-тѣ, които бѣхѫ [д]сребролюбци; и присмивахѫ му ся.

а Іоан. 12; 36. Ефес. 5; 8. 1 Сол. 5; 5.
б Дан. 4; 27. Мат. 6; 19. 19; 21. Гл. 11; 41. 1Тим. 6; 17, 18, 19.
в Мат. 25; 21. Гл. 19; 17.
г Мат. 6; 24.
д Мат. 23; 14.

е Гл. 10; 29.
ж Псал. 7; 9.
з 1 Цар. 16; 7.
и Мат. 4; 17. 11; 12, 13. Гл. 7; 29.
і Псал. 102; 26, 27. Иса. 40; 8. 51; 6. Мат. 5; 18. 1 Пет. 1; 25.
к Мат. 5; 32. 19; 9. Мар. 10; 11. 1 Кор. 7; 10, 11.
л Зах. 14; 12.
м Иса. 66; 24. Мар. 9; 44, и друг
н Іов. 21; 13. Гл. 6; 24.

15 И рече имъ: Вы сте [е]които показвате себе си праведны прѣдъ человѣцы-тѣ; но [ж]Богъ знае сърдца-та ви; [з]защото онова което е высоко въ человѣцы-тѣ, то е мързость прѣдъ Бога. 16 [и]Законъ-тъ и пророци-тѣ до Іоанна *бѣхѫ*; отъ тогази царство-то Божіе ся благовѣствува, и ксякой ся нуди *да влѣзе* въ него. 17 И [і]по лесно е небе-то и земя-та да прѣминѫтъ, а не една точка отъ законъ-тъ да падне. 18 [к]Всякой който напуща женѫ-тѫ си и ся оженя за другѫ, прѣлюбодѣйствува, и ксякой който ся ожени за напуснѫ-тѫ отъ мѫжъ, прѣлюбодѣйствува.

19 Имаше нѣкой си человѣкъ богатъ, и обличаше ся въ багрѣницѫ и виссонъ, и веселяше ся всякой день свѣтло. 20 Имаше пакъ и нѣкой сиромахъ на име Лазарь, който покрытъ съсъ струпеи лежаше прѣдъ врата-та му. 21 И желаяше да ся насыти отъ трошицы-тѣ, които падахѫ отъ трѫпезѫ-тѫ на богатый-тъ; но и псета-та идвахѫ та лижахѫ раны-тѣ му. 22 И дойде врѣме та умрѣ сиромахъ-тъ, и занесохѫ го ангели-тѣ на лоно-то Авраамово. Умрѣ и богатый-тъ и погребенъ бы. 23 И въ пькълъ-тъ, когато бѣше на мѫкы, дига очи-тѣ си и вижда издалечь Авраама и Лазаря въ неговы-тѣ обятія. 24 И той извыка и рече: Отче Аврааме, помилуй мя, и проводи Лазаря, да накваси край-тъ на пьрстъ-тъ си въ водѫ, [л]и да расхлади языкъ-тъ ми; [м]защото сьмь на мѫкы въ тойзи пламькъ. 25 Но Авраамъ рече: Сынко, [н]напомни си че ты си въсприялъ твои-тѣ добрины въ животъ-тъ си; така и Лазарь злины-тѣ; а сега той е на утѣшеніе, а ты на мѫкы. 26 И освѣнь всичко това, между насъ и васъ е утвърдена

пропасть голѣма, така що които ищѫтъ да минѫтъ отъ тука къмъ васъ, да не могѫтъ, нито пакъ които сѫ тамъ да прѣминѫтъ
27 къмъ насъ. А той рече: Молѭ ти ся прочее, отче, да го пратишь въ бащинъ-тъ ми
28 домъ; Защото имамъ петима братія, да имъ засвидѣтелствува, щото да не бы да дой-
29 дѫтъ и тѣ на това мѫчително мѣсто. Казува му Авраамъ: [о]Иматъ Моисея и про-
30 роцы-тѣ; да слушатъ тѣхъ. А той рече: Не, отче Аврааме; но ако иде нѣкой отъ
31 мьртвы-тѣ при тѣхъ, ще ся покаѭтъ. Пакъ му рече: Ако не слушатъ Моисея и пророцы-тѣ, не щѫтъ ся увѣри [п]нито ако нѣкой си я отъ мьртвы-тѣ въскрьсне.

о Иса. 8; 20. 34; 16. Іоан. 5; 39, 45. Дѣя. 15; 21. 17; 11.

п Іоан. 12; 10; 11.

ГЛАВА 17.

1 И рече на ученицы-тѣ *си*; [а]Не е възможно соблазни-тѣ да не дойдѫтъ; но горко на оногози чрѣзъ когото дохождатъ.
2 По добро бы было за него да ся окачаше водениченъ камькъ около вратъ-тъ му, и да бѫде хвьрленъ въ море-то, а не да со-
3 блазни едного отъ тѣзи малкы-тѣ. Внимавайте на себе си. [б]Ако ти прѣгрѣши братъ ти, [в]погади го; и ако ся покае, прости
4 му. И седмь пѫти на день ако ти прѣгрѣши, и седмь пѫти на день ся възвърне къмъ тебе, и каже: Покаювамъ ся, да му простишь.

5 И рекохѫ апостоли-тѣ Господу: При-
6 дай ни вѣрѫ. А [г]Господь рече: Ако да имахте вѣрѫ колкото зьрно синапово, рекли бынте на тѫзи чьрницѫ: Истьргни ся, и насади ся въ море-то, и тя бы вы послу-
7 шала. А кой отъ васъ, ако има ратай да *му* оре или да *му* пасе, щомъ си дойде

а Мат. 18; 6, 7. Мар. 9; 42. 1 Кор. 11; 19.

б Мат. 18; 15, 21.

в Лев. 19; 17. Прит. 17; 10. Іак. 5; 19.

г Мат. 17; 20. 21; 21. Мар. 9; 23. 11; 23.

отъ нивж-тж ще му рече: Мини, сѣдни да ядешь? И не ще ли да му рече: Приго- 8 тви нѣщо да вечерямъ, и стегни ся та ми [д]шетай, докждъ ямъ и піж, и слѣдъ това ще ядешь и піешь ты? Да ли ще благо- 9 дари на тогозь ратая защото е свършилъ каквото му е было поржчано? Не ся надѣж. Така и вы, кога направите все що 10 ви е повелѣно, казувайте: Ный смы [е]раби нищожни; защото направихмы това което бѣхмы длъжни да направимъ.

И [ж]въ пжтуваніе-то си къмъ Іерусалимъ, 11 минуваше прѣзъ срѣдъ Самаріж и Галилеж. И веднъжь когато влѣзваше въ нѣкое си 12 село, срѣщнжхж го десетима прокаженни, [з]които ся спрѣхж издалечь; И тѣ възвы- 13 сихж гласъ и казувахж: Іисусе наставниче, помилуй ны. И като *гы* видѣ, рече имъ: 14 [и]Идѣте ся покажѣте на священницы-тѣ. И когато отивахж, очистихж ся *отъ прокажж-тж*. И единъ отъ тѣхъ, като видѣ че 15 исцѣлѣ, повърнж ся и съ голѣмъ гласъ славяше Бога, И паднж на лице при нозѣ-тѣ 16 му, та му благодаряше; и той бѣ Самарянинъ. А Іисусъ отговори и рече: Не ся 17 ли очистихж десетима-та, а дѣ ся деветима-та? Не ся ли намѣрихж *другы* да ся 18 върнжтъ да въздаджтъ славж Богу, но токо тойзи иноплеменникъ? И [і]рече му: Ста- 19 ни та си иди; твоя-та вѣра тя исцѣли.

И попытанъ отъ Фарисеи-тѣ, кога ще 20 дойде царство-то Божіе, отвѣща имъ и рече: Царство-то Божіе нѣма да дойде съ изглеждаціе: [к]Нито ще *ви* рекжтъ: Ето 21 тука е, или, ето тамъ; защото ето, [л]царство-то Божіе вжтрѣ въ васъ е. И рече 22 на ученицы-тѣ: [м]Ще дойджтъ дни когато

[д] Гл. 12; 37.
[е] Іов. 22; 3. 35; 7. Псал. 16; 2. Мат. 25; 30. Рим. 3; 12. 11; 35. 1 Кор. 9; 16, 17. Филим. 11.
[ж] Гл. 9; 51, 52. Іоан. 4; 4.
[з] Лев. 13; 46.
[и] Лев. 13; 2. 14; 2. Мат. 8; 4. Гл. 5; 14.
[і] Мат. 9; 22. Мар. 5; 34. 10; 52. Гл. 7; 50. 8; 48. 18; 42.
[к] Ст. 23.
[л] Рим. 14; 17.
[м] Мат. 9; 15. Іоан. 17; 12.

ще пожелаете да видите единъ отъ дни-тѣ на Сына человѣческаго, и нѣма да видите.
23 И [н]като ви рекѫтъ: Ето тука е, или, ето тамъ е; да не отидете, нито да тичате
24 подирѣ му. Защото [о]както свѣткавица-та, която блъска отъ единый-тъ *край* на поднебеснѫ-тѫ, свѣти до другый-тъ *край* на поднебеснѫ-тѫ, така ще бѫде и Сынъ че-
25 ловѣческый въ свой-тъ си день. Но [п]първомъ трѣба *той* да пострада много, и да
26 бѫде отхвърленъ отъ тойзи родъ. И [р]както въ дни-тѣ Ноевы, така ще бѫде и въ дни-
27 тѣ на Сына человѣческаго. Ядѣхѫ, піяхѫ, женяхѫ ся и задомявахѫ ся до день-тъ въ който Ное влѣзе въ ковчегъ-тъ; и дойде
28 потопъ-тъ и погуби всичкы-тѣ. [с]Подобно както станѫ и въ дни-тѣ Лотовы, ядѣхѫ, піяхѫ, купувахѫ, продавахѫ, садяхѫ *и* гра-
29 дяхѫ. И [т]въ който день излѣзе Лотъ изъ Содомъ навали огнь и жупелъ отъ небе-то,
30 и погуби всичкы-тѣ. На това подобно ще бѫде и въ день-тъ въ който [у]Сынъ чело-
31 вѣческый ще ся яви. Въ онзи день [ф]който ся намѣри на покрывъ-тъ, и сѫдове-тѣ му въ кѫщи, да не слѣзе да гы земе; и който е на нивѫ, также да ся не враща на-
32 задь. [х]Помнѣте Лотовѫ-тѫ женѫ. (33) [ц]Който поище да си уварди животъ-тъ, ще го изгуби; и който го изгуби, ще го уварди.
34 Казувамъ [ч]ви, въ онѭѭ нощь ще бѫдѫтъ двама на едно легло; единый-тъ ще ся
35 земе, а другый-тъ ще ся остави. Двѣ *жены* ще наедно да мѣлѭтъ; една-та ще бѫ-
36 де зѣта, а друга-та ще ся остави. Двама ще бѫдѫтъ на нивѫ; единый-тъ ще ся зе-
37 ме, а другый-тъ ще ся остави. Отговарятъ и казуватъ му: [ш]Кѫдѣ Господи? А той

[н] Мат. 24; 23. Мар. 13; 21. Гл. 21; 8.
[о] Мат. 24; 27.
[п] Мар. 8; 31. 9; 31. 10; 33. Гл. 9; 22.
[р] Быт. 7; Мат. 24; 37.
[с] Быт. 19.
[т] Быт. 19; 16, 24.
[у] 2 Сол. 1; 7.
[ф] Мат. 24; 17. Мар. 13; 15.
[х] Быт. 19; 26.
[ц] Мат. 10; 39; 16; 25. Мар. 8; 35. Гл. 9; 24. Іоан. 12; 25.
[ч] Мат. 24. 40, 41. 1 Сол. 4; 17.
[ш] Іов. 39; 30. Мат. 24; 28.

имъ рече: Дѣто е трупъ-тъ, тамъ ще и орли-тѣ да ся съберѫтъ.

ГЛАВА 18.

1 Казуваше още и притчѫ, какъ [а]трѣба всякога да ся молятъ, и да ся не облѣняватъ: 2 И говоряше: Имаше въ нѣкой си градъ единъ сѫдникъ, който ся отъ Бога не бояше, и отъ человѣка ся не срамуваше; 3 Имаше и една вдовица въ тойзи градъ, та идяше при него и му казуваше: Отдай ми право-то отъ съперникъ-тъ ми. 4 И до нѣколко врѣме не рачи; а испослѣ рече въ себе си: Ако че отъ Бога ся не боѭ, и отъ человѣка ся не срамувамъ, 5 [б]А то на тѫѭ вдовицѫ, понеже ми досажда, нека ѝ отдамъ право-то, да не иде до край да мя отяготява. 6 И рече Господь: Слушайте що казува неправедный-тъ сѫдникъ: 7 А [в]Богъ нѣма ли да отдаде право-то на свои-тѣ ибранны, които выкатъ къмъ него деня и нощя, ако и да дълготьрпи за тѣхъ: 8 Казувамъ ви, [г]че ще имъ отдаде право-то скоро. Но Сынъ человѣческый кога дойде да ли ще намѣри вѣрѫ на земѭ-тѫ?

9 И пакъ на нѣкои [д]които ся надѣяхѫ на себе си че сѫ праведни, и унищожавахѫ другы-тѣ, рече тѫзи притчѫ: 10 Двама человѣци възлѣзохѫ въ храмъ-тъ да ся помолятъ; единъ-тъ Фарисей а другый-тъ мытарь. 11 Фарисей-тъ ся [е]исправи и моляше ся въ себе си така: Боже, [ж]благодарѭ ти, че не сьмь както другы-тѣ человѣци, грабители, обидници, прѣлюбодѣйци, или както тойзи мытарь: 12 Постѭ дваждь въ седмицѫ-тѫ, десетъкъ давамъ отъ всичко що придобыѭ. 13 И мытарь-тъ като стояше изъ

[а] Гл. 11; 5. 21; 36. Рим. 12; 12. Еф. 6; 18. Кол. 4; 2. 1 Сол. 5; 17.
[б] Гл. 11; 8.
[в] Откр. 6; 10.
[г] Евр. 10; 37. 2 Пет. 3; 8, 9.
[д] Гл. 10; 29. 16; 15.
[е] Псал. 135; 2.
[ж] Иса. 1; 15. 58; 2. Откр. 3; 17.

далечь не щеше нито очи-тѣ си къмъ небе-то да подигне, но біеше ся въ грыдьтѣ си и думаше; Боже, бжди милостивъ мене грѣшному. 14 Казувамъ ви, че той слѣзе у дома си оправданъ повече, нежели онъй; защото [з]всякой който възнася себе си, ще ся смири; а който смирява себе си, ще ся възнесе.

15 [и]Приносяхж му още и дѣчица, да ся прикосне до тѣхъ: а ученици-тѣ като видѣхж възбранихж имъ. 16 Но Іисусъ гы привыка, и рече: Оставѣте дѣца-та да дохождатъ при мене, и не гы въспирайте; защото [і]на таквызь е царство-то Божіе. 17 [к]Истинж ви казувамъ: Който не пріеме царство-то Божіе както дѣте, нѣма да влѣзе въ него.

18 И нѣкой си [л]голѣмецъ го попыта и каза: Учителю благый, що да сторіж за да наслѣдувамъ животъ вѣченъ? 19 А Іисусъ му рече: Що мя казувашь благъ? никой не е благъ, тъкмо единъ Богъ. 20 Заповѣди-тѣ знаешь: «[м]Да не направишь прѣлюбодѣяніе; Да не убіешь; Да не откраднешь; Да не лъжесвидѣтелствувашь; [н]Почитай бащж си и майкж си. 21 А той рече: Всичко това сьмь упазилъ отъ младость-тж си *до нынѣ*. 22 Това като чу Іисусъ, рече му: Още едно ти не достига: [о]Все що имашь продай, и раздай на сиромасы-тѣ, и ще имашь съкровище на небе-то; и дойди та ми послѣдувай. 23 А той като чу това наскърби ся; 24 защото бѣше много богатъ. И като го видѣ Іисусъ че ся наскърби, рече: [п]Колко мжчно ще влѣзжтъ въ царство-то Божіе тѣзи които иматъ богатство. 25 Защото по лесно е да мине камила прѣзъ иглены уши, а не богатъ да влѣзе въ царство-то

з Іов. 22; 29. Мат. 23; 12. Гл. 14; 11. Іак. 4; 6. 1 Петр. 5; 5, 6.
и Мат. 19; 13. Мар. 10; 13.
і 1Кор. 14; 20. 1 Пет. 2; 2.
к Мар. 10; 15.
л Мат. 19; 16. Мар. 10; 17.
м Исх. 20; 12 до 16. Втор. 5; 16 до 20. Рим. 13; 9.
н Ефес. 6; 2. Кол. 3; 20.
о Мат. 6; 19, 20. 19; 21. 1 Тим. 6; 19.
п Прит. 11; 28. Мат. 19; 23. Мар. 10; 23.

Божіе. А които чухѫ това рекохѫ: И кой 26 може да ся спасе? А той рече: *р* Невъз- 27 можно-то у человѣцы-тѣ, у Бога е въз- можно. А Петръ *с* рече: Ето ный оставихмы 28 всичко, и послѣдовахмы тя. А той имъ ре- 29 че: Истинѫ ви казувамъ, че *т* нѣма никой който да е оставилъ кѫщѫ, или родители, или братія, или женѫ, или чада заради цар- ство-то Божіе, *у* И да не получи многократ- 30 но на това врѣме, и въ идущій-тъ вѣкъ животъ вѣченъ.

И като *ф* зѣ дванадесеть-тѣ при себе си, 31 рече имъ: Ето възлѣзувамы въ Іерусалимъ, и ще да ся свърши *х* всичко що е написано отъ пророцы-тѣ за Сына человѣческаго. За- 32 щото *ц* ще бѫде прѣдаденъ на язычницы-тѣ, и ще му ся поругаіѫтъ, и ще го обесче- стятъ, и ще го заплюіѫтъ, И ще го біѭтъ, 33 и ще го убіѭтъ, и въ третій-тъ день ще въс- крьсне. И *ч* тѣ не разумѣхѫ нищо отъ то- 34 ва: и тая дума бѣше покрыта за тѣхъ, и не разбирахѫ това що ся казуваше.

А *ш* когато наближаваше до Іерихонъ, нѣ- 35 кой си слѣпъ сѣдяше край пѫть-тъ да про- си. И като чу че народъ минува, попыта, 36 какво е това? И казахѫ му че Іисусъ На- 37 зорянинъ минува. Тогазь той извыка, и ка- 38 зуваше: Іисусе, сыне Давидовъ, помилуй мя. И тѣзи които вървяхѫ напрѣдъ запрѣ- 39 тявахѫ му да млъкне, но той още повече выкаше: Сыне Давидовъ, помилуй мя. И спрѣ 40 ся Іисусъ и повелѣ да му го доведѫтъ, и като наближи, попыта го, И каза: Що и- 41 щешь да ти сторіѫ? А той рече: Господи, да прогледамъ. И Іисусъ му рече: Прогле- 42 дай; твоя-та *щ* вѣра тя исцѣли. И тутакси 43 прогледа, и тръгнѫ слѣдъ него, и *ъ* славяше

р Іер. 32; 17. Зах. 8; 6; Мат. 19; 26. Гл. 1; 37.
с Мат. 19; 27.
т Втор. 33; 9.
у Іов. 42; 10.
ф Мат. 16; 21. 17; 22. 20; 17. Мар. 10; 32.
х Пс. 22; Иса. 53;
ц Мат. 27; 2. Гл. 23; 1. Іоан. 18; 28. Дѣян. 3; 13.
ч Мар. 9; 32. Гл. 2; 50. 9; 45. Іоан. 10; 6. 12; 16.
ш Мат. 20; 29. Мар. 10; 46.
щ Гл. 17; 19.
ъ Гл. 5; 26. Дѣян. 4; 21. 11; 18.

Бога; и всичкый народъ като видѣ *това*, въздаде хвалѫ Богу.

ГЛАВА 19.

1 Слѣдъ това влѣзе *Іисусъ* въ Іерихонъ и 2 заминуваше си. И ето человѣкъ, на име Закхей, който бѣше началникъ на мытари-3 тѣ, и той бѣ богатъ. И ищяше да види Іисуса кой е; но не можаше отъ народа, 4 защото бѣше нисъкъ на възрастъ. И завтече ся на напрѣдъ, та възлѣзе на еднѫ чьрницѫ за да го види; понеже прѣзъ не-5 го *пѫть* щеше да мине. И като дойде на това мѣсто, Іисусъ погледнѫ, видѣ го, и рече му: Закхее, слѣзь скоро; защото днесь 6 трѣба да останѫ въ твоіѫ-тѫ кѫщѫ. И при-7 бърза та слѣзе, и прія го съ радость. И като видѣхѫ *това*, всичкы помъмрахѫ и казувахѫ: [а]Че при грѣшенъ человѣкъ влѣ-8 зе да прѣсѣди. А Закхей застанѫ и рече Господу: Господи, ето половинѫ-тѫ отъ имотъ-тъ си давамъ на сиромасы-тѣ; и [б]ако сьмь обидѣлъ нѣкого въ нѣщо съ клеветѫ, 9 [в]въздавамъ четверократно. Рече му Іисусъ: Днесь станѫ спасеніе на тойзи домъ; за-10 щото [г]и той е [д]сынъ Авраамовъ. Понеже [е]Сынъ человѣческый дойде да потърси и да спасе погынѫло-то.

11 И тѣ като слушахѫ това, приложи та рече и еднѫ притчѫ, защото бѣше близу до Іерусалимъ, и [ж]тѣ имахѫ на умъ-тъ си че царство-то Божіе щѣше тутакси да ся 12 яви. И [з]рече: Человѣкъ нѣкой си благороденъ отиде въ странѫ далечнѫ да пріеме 13 за себе си царство-то и да ся върне. И повыка десеть отъ слугы-тѣ си, и даде имъ десеть мнасы, и рече имъ: Търгувай-

[а] Мат. 9; 11. Гл. 5; 30.
[б] Гл. 3; 14.
[в] Исх. 22; 1. 1 Цар. 12; 3. 2 Цар. 12; 6.
[г] Рим. 4; 11, 12, 16. Гал. 3; 7.
[д] Гл. 13; 16.
[е] Мат. 18; 11. Виж. Мат. 10; 6. 15; 24.
[ж] Дѣян. 1; 6.
[з] Мат. 25; 14. Мар. 13; 34.

н Іоан. 1; 11.
і Мат; 25; 21. Гл. 16; 10.
к Мат. 25; 24.
л 2 Цар. 1; 16. Іов. 15; 6. Мат. 12; 37.
м Мат. 25; 26.
н Мат. 13; 12. 25; 29. Мар. 4; 25. Гл. 8; 18.
о Мар. 10; 32.

те доклѣ дойдѫ. 14 А нграждани-тѣ негови ненавиждахѫ го, и испратихѫ слѣдъ него посланницы да кажѫтъ: Не щемъ тогова да царува надъ насъ. 15 И като зѣ царство-то и ся върнѫ, рече да му повыкатъ онѣзи слугы, на които даде сребро-то, да узнае кой какво е припечалилъ. 16 И дойде пьрвый-тъ и рече: Господи, твоя-та мнаса придобы десеть мнасы. 17 И рече му: Добрѣ, рабе добрый; іпонеже на най малко-то ся показа вѣренъ, имай власть надъ десеть града. 18 И дойде вторый-тъ и каза: Господи, твоя-та мнаса стори петь мнасы. 19 Рече и на тогова: Бѫди и ты *владѣтель* надъ петь града. 20 Дойде и другъ, и каза: Господи, ето твоя-та мнаса, коѭто имахъ скѫтанѫ въ кърпѫ: 21 Защото ся бояхъ отъ ктебе; понеже си строгъ человѣкъ; земашь което не си положилъ и жьнешь което не си сѣялъ. 22 И казува му: лОтъ уста-та ти ще тя сѫдьѫ, рабе лукавый; мзнаялъ си че сьмь человѣкъ строгъ, и земамъ което не сьмь положилъ, и жьнѫ което не сьмь сѣялъ; 23 И защо не даде сребро-то ми на лихварь-тъ, така що азъ като си дойдяхъ щѣхъ да го приберѫ съ лихвѫ-тѫ? 24 И рече на прѣдстоащы-тѣ: Земѣте отъ него мнасѫ-тѫ, и дайте ѭ на тогози който има десеть-тѣ мнасы. 25 (И рекохѫ му: Господи, *той* има десеть мнасы.) 26 Защото ви казувамъ, нче всякому който има ще му ся даде; а отъ того който нѣма, и това що има ще ся отнеме отъ него. 27 А мои-тѣ врагове, онѣзи които мя не рачихѫ да ся воцарѭ надъ тѣхъ, доведѣте *гы* тука, и посѣчѣте *гы* прѣдъ мене. 28 И това като изрече *Іисусъ* оотиваше напрѣдъ и възлѣзуваше въ Іерусалимъ.

29 И [п]когато наближи до Виѳфагіѭ и Виѳаніѭ, къмъ горж-тж която ся казуваше Елеонъ, проводи двама отъ ученицы-тѣ си, 30 И рече *имъ*: Идѣте въ срѣщно-то село, въ което щомъ влѣзувате ще намѣрите ждрѣбе вързано, на което никой человѣкъ не е никога възсѣдалъ; отвьржѣте го и го доведѣте. 31 И ако вы попыта нѣкой: Защо *го* отвързувате? така ще му речете: Защото трѣбува на Господа. 32 И отидохж проводени-тѣ, и намѣрихж както имъ рече. 33 И когато отвързувахж ждрѣбе-то, рекохж имъ стопани-тѣ му: Защо отвързувате ждрѣбе-то? 34 А тѣ рекохж: На Господа трѣбува. 35 И доведохж го при Іисуса: и като [р]намѣтахж дрехы-тѣ си на ждрѣбе-то, въскачихж Іисуса. 36 И [с]въ отиваніе-то му, постилахж дрехы-тѣ си по пжть-тъ. 37 И когато вече наближаваше до прѣвалж-тж на Елеонскж-тж горж, начеижхж всичко-то множество на ученицы-тѣ да ся радуватъ и да славословятъ Бога велегласно за вси-тѣ чудеса що бѣхж видѣли; 38 И казувахж: [т]Благословенъ царь-тъ който иде въ име-то Господне; [у]миръ на небе-то и слава въ вышнихъ. 39 И нѣкои отъ Фарисеи-тѣ между народъ-тъ рекохж му: Учителю, запрѣти на ученицы-тѣ си. 40 И отговори и рече имъ: Казувамъ ви, че ако тѣ млъкнжтъ, то [ф]каменіе-тѣ ще извыкатъ.

41 И като наближи та видѣ градъ-тъ, [х]плака за него, 42 И казуваше: Да бѣ зналъ и ты поне въ тойзи твой день това което е за миръ-тъ ти; но сега вече ся скры отъ твои-тѣ очи. 43 Защото ще дойджтъ върхъ тебе дни и твой-тѣ непріятели [ц]ще направятъ окопъ около тебе, и ще тя опсадятъ, и отъ

п Мат. 21; 1. Мар. 11; 1.
р 4 Цар. 9; 13. Мат. 21; 7. Мар. 11; 7. Іоан. 12; 14.
с Мат. 21; 8.
т Псал. 118; 26. Гл. 13; 35.
у Гл. 2; 14. Ефес. 2; 14.
ф Авв. 2; 11.
х Іоан. 11; 35.
ц Иса. 29; 3, 4. Іер. 6; 3, 6. Гл. 21; 20.

ч 3 Цар. 9; 7, 8. Мих. 3; 12.
ш Мат. 24; 2. Мар. 13; 2. Гл. 21; 6.
щ Дан. 9; 24. Гл. 1; 68, 78. 1 Петр. 2; 12.
в Мат. 21; 12. Мар. 11; 11, 15. Іоан. 2; 14, 15.
ы Иса. 56; 7.
ь Іер. 7; 11.
ѣ Мар. 11; 18. Іоан 7; 19. 8; 37.

всѣкждѣ ще тя утѣснятъ, И ^ч^съсыпжтъ тебе 44 и чада-та ти въ тебе, и ^ш^нѣма да оставятъ въ тебе камькъ на камькъ; ^щ^защото не си разумѣлъ време-то на посѣщеніе-то си.

И като ^в^влѣзе въ храмъ-тъ, наченж да 45 испжжда тѣзи които продавахж и купувахж; И казуваше имъ: ^ы^Писано е: Домъ-тъ ми 46 е домъ за молитвж: а ^ь^вы го направихте пещерж разбойническж.

И поучаваше всякой день въ храмъ-тъ; 47 а ^ѣ^първосвяшенници-тѣ и книжници-тѣ и първи-тѣ отъ народа ищяхж да го погубятъ; И не намѣрувахж какво да сторятъ; 48 понеже всичкый-тъ народъ бѣше прилѣпнжлъ при него да го слуша.

ГЛАВА 20.

а Мат. 21; 23.

б Дѣян. 4; 7. 7; 27.

в Мат. 14; 5. 21; 26. Гл. 7; 29.

И ^а^въ единъ отъ оныя дни, когато по- 1 учаваше той народъ-тъ въ храмъ-тъ и благовѣствуваше, надойдохж първосвященници-тѣ и книжници-тѣ наедно съсъ старѣйшины-тѣ, Та му говоряхж и рекохж: Ка- 2 жи ни ^б^съ коіж власть правишь това? или кой е що ти е далъ тжзи власть? Отго- 3 вори и рече имъ: Ще вы попытамъ и азъ еднж рѣчь, и кажѣте ми. Крьщеніе-то Іо- 4 анново отъ небе-то ли бѣ, или отъ человѣцы-тѣ? А тѣ си помыслихж, и думахж: 5 Ако речемъ: Отъ небе-то, ще рече: Защо не повѣрувахте въ него? Ако ли ре- 6 чемъ: Отъ человѣцы-тѣ, всичкый народъ съ каменіе ще ны убіе; ^в^понеже е увѣренъ че Іоаннъ е пророкъ. И отговорихж 7 че не знаіжтъ отъ кждѣ бѣ. Тогазь Іи- 8 сусъ имъ рече: И азъ ви не казувамъ съ коіж власть правіж това.

И наченж да говори на народъ-тъ тж- 9

зи притчѫ: Нѣкой си [г]человѣкъ насади лозіе, и даде го подъ наемъ на земледѣлцы, и отиде на чуждѫ странѫ за много време. 10 И во врѣме-то *на плодове-тѣ* проводи едного отъ слугы-тѣ си при земледѣлцы-тѣ, да му дадѫтъ отъ плодъ-тъ на лозіе-то; но земледѣлци-тѣ го бихѫ и 11 отпратихѫ *го* празденъ. И повтори да проводи и другъ слугѫ; а тѣ бихѫ и него и обесчестихѫ *го* и отпратихѫ *го* празденъ. 12 И пакъ проводи третяго; но тѣ и него 13 наранихѫ и испѫдихѫ. Рече тогазь стопанинъ-тъ на лозіе-то: Що да сторѭ? да проводѭ любезный-тъ си сынъ: може него 14 като видятъ да ся посвѣнятъ. Но земледѣлци-тѣ като го видѣхѫ, мысляхѫ въ себе си и думахѫ: Тойзи е наслѣдникъ-тъ; елате да го убіемъ, за да бѫде наслѣдство-то наше. 15 И го изведохѫ вънъ отъ лозіе-то та го убихѫ. И тъй, какво ще 16 имъ направи стопанинъ-тъ на лозіе-то? Ще дойде и ще погуби тѣзи земледѣлцы, и ще даде лозіе-то на другы. А тѣзи които чу- 17 хѫ рекохѫ: Даnò не бѫде. А той гы погледнѫ и рече: Що е това писано-то, [д]"Камькъ-тъ който отхвьрлихѫ зидари-тѣ, 18 той станѫ главѫ на ѫглъ-тъ?" Всякой който падне на тойзи камькъ ще ся строши, [е]а върхъ когото падне, ще го смаже. 19 И поискахѫ пьрвосвященници-тѣ и книжници-тѣ да турятъ рѫцѣ на него въ тойзи часъ; защото разумѣхѫ че тѣмъ каза тѫзи притчѫ, но убояхѫ ся отъ народъ-тъ.

20 И [ж]като извардихѫ проводихѫ навѣтницы, които ся пиструвахѫ че сѫ праведни, съ намѣреніе да го уловятъ въ нѣкоѭ рѣчь, та да го прѣдадѫтъ на начал-

[г] Мат. 21; 33. Мар. 12; 1.

[д] Псал. 118; 22. Мат. 21; 42.

[е] Дан. 2; 34, 35. Мат. 21; 44.

[ж] Мат. 22; 15.

з Мат. 22; 16. Мар. 12; 14.
и Мат. 22; 23. Мар. 12; 18.
і Дѣян. 23; 6, 8.
к Втор. 25; 5.
л 1 Кор. 15; 42, 49, 52. 1 Іоан. 3; 2.
м Рим. 8; 23.

ство-то и на власть-тѫ правителевѫ. И тѣ 21 го попытахѫ и рекохѫ: [з]Учителю, знаемъ че право говоришь и учишь, и не гледашь на лице, но по истинѫ пѫть-тъ Божій учишь. Право ли е за насъ да даваны дань 22 Кесарю, или не? А *той* разумѣ лукав- 23 ство-то имъ и рече имъ: Защо мя искушавате? Покажѣте ми единъ динарій; чій 24 образъ и надписъ има? Отговорихѫ и рекохѫ: Кесаревъ. А той имъ рече: Като е 25 тъй, отдайте Кесарево-то на Кесаря, и Божіе-то на Бога. И не могохѫ да уловятъ 26 нѣщо въ думѫ-тѫ му прѣдъ народъ-тъ; и зачудени за отвѣтъ-тъ неговъ, млъкнѫхѫ.

И [и]пристѫпихѫ нѣкои отъ Садукеи-тѣ, 27 [і]които отричатъ въскрьсеніе-то, и го попытахѫ, И рекохѫ: Учителю, [к]Моисей на- 28 писа намъ: Ако умре на нѣкого братъ му, който има женѫ, и умре той бесчаденъ, да земе братъ му женѫ-тѫ, и да възстави сѣме на брата си. А имаше седмина бра- 29 тія, и пьрвый-тъ зѣ женѫ и умрѣ бесчаденъ. И зѣ вторый-тъ женѫ-тѫ и умрѣ и 30 той бесчаденъ. И третій-тъ ѭ зѣ; сѫщо 31 така и седмина-та, и не оставихѫ чада, и умрѣхѫ. А подирь всичкы-тѣ умрѣ и же- 32 на-та. И тъй въ въскрьсеніе-то, на кого 33 отъ тѣхъ ще бѫде жена? защото и седмина-та ѭ имахѫ за женѫ. А Іисусъ от- 34 говори и рече имъ: Чада-та на тойзи вѣкъ женятъ ся и за мѫжъ отиватъ: А които 35 ся сподобятъ да получатъ онзи вѣкъ и въскрьсеніе-то отъ мьртвы-тѣ, нито ся женятъ нито за мѫжъ отиватъ: Защото не 36 могѫтъ вече ни да умрѫтъ; понеже [л]сѫ равноангели, и като сѫ сынове на въскрьсеніе-то, [м]сынове Божіи сѫ. А това че 37

мьртви-тѣ въскрьснуватъ, [н]и Моисей го изяви при кжпинж-тж, когато назоваваше Господа "Бога Авраамова, и Бога Исаа-
38 кова и Бога Іаковова." А Богъ не е *Богъ* на мьртвы-тѣ, но на живы-тѣ; [о]защото
39 всичкы сж живи при него. И отговорихж нѣкои отъ книжницы-тѣ и рекохж: Учите-
40 лю, ты добрѣ рече. И не смѣяхж вече нищо да го попытатъ.
41 И рече имъ: [п]Какъ казуватъ че Хри-
42 стосъ е сынъ Давидовъ? Кога самъ Давидъ казува въ книгж-тж Псаломскж: [р]"Рече Господь Господу моему: Сѣдни отдесно
43 ми, Доклѣ положж врагове-тѣ ти подножіе
44 на нозѣ-тѣ ти. И тъй Давидъ го нарича
45 Господь, а какъ е сынъ неговъ? И [с]когато всичкый народъ слушаше, той рече на
46 ученицы-тѣ си: [т]Пазѣте ся отъ книжницы-тѣ, които ищжтъ да ходятъ прѣмѣнени, [у]и обичатъ поздравленія по пазары-тѣ, и прѣдни-тѣ сѣдалища въ съборища-та, и пър-
47 вы-тѣ мѣста по вечерянія-та; [ф]Които испояждатъ домове-тѣ на вдовицы-тѣ, и за причинж правятъ дългы молитвы; тѣ ще пріемжтъ по голѣмо осжденіе.

н Исх. 3; 6.
о Рим. 6; 10, 11.
п Мат. 22; 42. Мар. 12; 35.
р Псал. 110; 1. Дѣян. 2; 34.
с Мат. 23; 1. Мар. 12; 38.
т Мат. 23; 5.
у Гл. 11; 43.
ф Мат. 23; 14.

ГЛАВА 21.

1 И като погледнж *Іисусъ*, [а]видѣ богаты-тѣ които туряхж дарове-тѣ си въ съкро-
2 вищницж-тж. А видѣ и нѣкоѭ сиротж
3 вдовицж която тури тамъ двѣ лепты. И рече: Истинж ви казувамъ, че [б]тая сирота вдовица тури отъ всичкы-тѣ най много:
4 Защото всичкы тѣзи турихж въ дарове-тѣ Божіи отъ изобиліе-то си; а тя отъ нѣманіе-то си тури всичкый си имотъ, колкото имаше.

а Мар. 12; 41.
б 2 Кор. 8; 12.

в Мат. 24; 1. Мар. 13; 1.
г Гл. 19; 44.
д Мат. 24; 4. Мар. 13; 5. Ефес. 5; 6. 2 Сол. 2; 3.
е Мат. 24; 7.
ж Мар. 13; 9. Откр. 2; 10.
з Дѣян. 4; 3. 5; 18. 12; 4. 16; 24.
и Дѣя. 25; 23.
і 1Петр. 2; 13.
к Фил. 1; 28. 2 Сол. 1; 5.
л Мат. 10; 19. Мар. 13; 11. Гл. 12; 11.
м Дѣян. 6; 10.
н Мих. 7; 6. Мар. 13; 12.
о Дѣян. 7; 59. 12; 2.
п Мат. 10; 22.
р Мат. 10; 30.

5 И [в]когато нѣкои си говоряхѫ за храмътъ, че е украсенъ съ хубавы камьніе и съ посвященія, рече: 6 Ще дойдѫтъ дни, въ които това що гледате [г]нѣма да остане камькъ на камькъ, който да ся не съсыпе. 7 И попытахѫ го и рекохѫ: Учителю, а кога ще бѫде това? и какво е знаменіе-то, когато ще бѫде това?

8 А той рече: [д]Гледайте да ся не прѣльстите; защото мнозина ще дойдѫтъ въ мое име и ще казуватъ: Че сьмь азъ; и ужь врѣме-то наближи; но да не отидите слѣдъ тѣхъ. 9 И кога чуете бойове и размирицы, да ся не убоите; защото пьрвомъ тѣ трѣба да бѫдѫтъ; но не е тутакси свьршеніе-то. 10 [е]Тогазь имъ казуваше: Че ще въстане народъ връхъ народъ, и царство връхъ царство. 11 И ще бѫдѫтъ на мѣста голѣми трусове, и гладъ, и моръ, още страшилища и знаменія голѣмы отъ небе-то ще бѫдѫтъ.

12 А [ж]прѣди всичко това ще турятъ рѫцѣ на васъ, и ще вы изгонятъ, и ще вы прѣдадѫтъ на съборища и въ [з]тьмницы, и ще вы [и]извождатъ прѣдъ царіе и прѣдъ владѣтели [і]заради мое-то име. 13 [к]И това ще ви стане за свидѣтелство. 14 И тъй, [л]положѣте на сьрдца-та си, да не прѣговаряте отъ по напрѣдъ какво да отвѣщаете; 15 Защото азъ ще ви дамъ уста и мудрость, [м]на коіѧто не ще могѫтъ да противоречатъ, нито да противостоятъ всичкы-тѣ ваши противници. 16 И [н]ще бѫдете прѣдадени и отъ родители и братія и роднины и отъ пріятели, [о]и ще умьртвятъ нѣкои отъ васъ. 17 И отъ всичкы [п]ще бѫдете ненавиждани заради мое-то име. 18 [р]Но косьмъ отъ главѫ-

19 тж ви нѣма да загыне. Съ търпѣніе-то си
20 придобыйте душы-тѣ си. А [с]когато видите Іерусалимъ обыколенъ съ войскы, тогава
21 знайте че наближи запустѣніе-то му. Тогазь които сж въ Іудеіж да бѣгатъ по горы-тѣ; и които сж всрѣдъ него да излазятъ *на вънъ*, и които сж въ околности-тѣ
22 да не влѣзватъ въ него. Защото тѣзи сж дни на отмьщеніе, [т]за да ся испълни все
23 що е писано. И [у]горко на непразны-тѣ и на доящы-тѣ прѣзъ онѣзи дни; защото ще бжде голѣма тжга на земіж-тж и гнѣвъ
24 *Божій* върхъ тойзи народъ. И ще да паднжтъ подъ остро-то на ножъ-тъ, и ще бждѫтъ закарани въ плѣнъ по всичкы-тѣ народы, и Іерусалимъ ще бжде потъпкованъ отъ язычницы-тѣ, [ф]доклѣ ся испълнятъ
25 врѣмена-та на язычницы-тѣ. И [х]ще бждѫтъ знаменія въ слънце-то и въ лунж-тж и въ звѣзды-тѣ; и по земіж-тж тжга на народы-тѣ въ недоумѣніе-то *имъ*, и ще
26 шуми море-то и вълны-тѣ. Человѣци-тѣ ще издъхватъ отъ страхъ и отъ очакуваніе на *бѣдствія-та* които ще постигнжтъ вселеннжіж, [ц]защото силы-тѣ небесны ще
27 ся поколебаіжтъ. И тогазь ще видятъ Сына человѣческаго че [ч]иде въ облакъ съсъ силж и славж голѣмж.

28 И когато начне да става това, въсправѣте ся и подигнѣте си главы-тѣ; [ш]защото наближава избавленіе-то ви.

29 И [щ]рече имъ притчж: Виждте смоковни-
30 цж-тж и всичкы-тѣ дърветa. Когато вече гы виждате че ся развиватъ, знаете отъ самосебе си че е близо вече лѣто-то.
31 Така и вы кога видите това че става, знай-
32 те че е близо царство-то Божіе. Истинж

с Мат. 24; 15. Мар. 13; 14.
т Дан. 9; 26, 27. Зах. 11; 1.
у Мат. 24; 19.
ф Дан. 9; 27. 12; 7. Рим. 11; 25.
х Мат. 24; 29. Мар. 13; 24. 2 Пет. 3; 10, 12.
ц Мат. 24; 29.
ч Мат. 24; 30. Откр. 1; 7. 14; 14.
ш Рим. 8; 19, 23.
щ Мат. 24; 32. Мар. 13; 28.

ви казувамъ, че нѣма да прѣмине тойзи родъ, до кждъ ся сбжде всичко това. [з]Небе-то и земя-та ще прѣминжтъ, а мои-тѣ думы нѣма да прѣминжтъ. 33 Но [и]пазѣте себе си, да не бы да отегнжтъ сьрдца-та ви отъ обяденіе и піянство и отъ житейскы грыжы, и вы постыгне напрасно той день: 34 Защото [ь]като примка ще дойде на всичкы които обитаватъ по лице-то на всичкж-тж земіж. 35 За то бждѣте [ъ]будни и [ю]молѣте ся на всяко врѣме, за да ся удостоите да избѣгнете отъ всичко това което има да бжде, [я]и да прѣдстанете прѣдъ Сына человѣческаго. 36

И [ж]деня той учаше въ храмъ-тъ; [іж]а нощя излѣзуваше та нощуваше на горж-тж нарицаемж Елеонскж. 37 И всичкый-тъ народъ подраняваxж при него въ храмъ-тъ да го слушатъ. 38

з Мар. 24; 35.
и Рим. 13; 13. 1 Сол. 5; 6. 1 Петр. 4;7.
ь 1 Сол. 5; 2. 2 Пет. 3; 10. Откр. 3; 3. 16; 15.
ъ Мат. 24; 42. 25; 13. Мар. 13; 33.
ю Гл. 18; 1.
я Псал. 1; 5. Ефес. 6; 13.
ж Іоан. 8; 1, 2.
іж Гл. 22; 39.

ГЛАВА 22.

И [а]наближаваше праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ хлѣбове, който ся казува Пасха. 1 И първосвященници-тѣ и книжници-тѣ [б]търсяхж какъ да го убіжтъ; защото ся бояхж отъ народа. 2

И [в]влѣзе Сатана въ Іудж, който ся казуваше Искаріотъ, който бѣше отъ число-то на дванадесеть-тѣ: 3 И отиде и наговори ся съ първосвященницы-тѣ и войводы-тѣ, какъ да имъ го прѣдаде. 4 И възрадуваxж ся тѣ [г]и нагласиxж ся да му дадктъ сребро. 5 И даде обѣщаніе, и търсяше сгодно врѣме да имъ го прѣдаде безъ народъ-тъ. 6

[д]Дойде же день-тъ на бесквасны-тѣ, въ който трѣбаше да жъртвуватъ пасхж-тж. 7 И проводи Петра и Іоанна и рече: Идѣте 8

а Мат. 26; 2. Мар. 14; 1.
б Псал. 2; 2. Іоан. 11; 47. Дѣян. 4; 27.
в Мат. 26; 14. Мар. 14; 10. Іоан. 13; 2, 27.
г Зах. 11; 12.
д Мат. 26; 17. Мар. 14; 12.

9 и приготвѣте ни да ядемъ пасхѫ-тѫ. А тѣ му рекохѫ: Дѣ ищешь да приготвимъ?
10 Той имъ рече: Ето щомъ влѣзете въ градъ-тъ, ще вы срѣщне человѣкъ, който носи кърчагъ съ водѫ; идѣте слѣдъ него въ
11 домъ-тъ въ който влѣзе, И речѣте на стопанинъ-тъ на кѫщѫ-тѫ: Учитель-тъ казува на тебе: Дѣ е гостинна-та стая въ коіѫто наедно съ ученицы-тѣ си ще ямъ
12 пасхѫ-тѫ? И той ще ви посочи горницѫ
13 голѣмѫ постланѫ; тамо приготвѣте. И като отидохѫ намѣрихѫ както имъ рече: и приготвихѫ пасхѫ-тѫ.

14 И [е]когато дойде часъ-тъ, сѣднѫ на трѣпезѫ-тѫ, и дванадесеть-тѣ апостоли съ
15 него. И рече имъ: Съсъ желаніе пожелахъ да ямъ тѫзи пасхѫ съ васъ прѣди страда-
16 ніе-то си: Защото ви казувамъ че нѣма да ямъ вече отъ неіѫ, [ж]доклѣ ся не испъл-
17 ни въ царство-то Божіе. И като зѣ чашѫ-тѫ, благодари и рече: Земѣте това и раз-
18 дѣлѣте *го* помежду си. Защото [з]ви казувамъ, че нѣма да піѭ отъ плодъ-тъ на лозѫ-тѫ, докждъ не дойде царство-то Бо-
19 жіе. И [и]зѣ хлѣбъ и благодаривъ прѣломи го, даде имъ и рече: Това е тѣло-то мое, което ся за васъ дава; [і]това правѣте за
20 мое въспоминаніе. Така *зѣ* и чашѫ-тѫ слѣдъ вечерѭ-тѫ, и каза: [к]Тая чаша е новый-тъ завѣтъ съ моіѫ-тѫ кръвь, която
21 ся за васъ пролива. [л]Но ето, рѫка-та на тогозь който мя прѣдава съ мене е на
22 трѣпезѫ-тѫ. И [м]Сынъ человѣческый отхожда споредъ [н]както е опрѣдѣлено; но горко на тогозь человѣка чрѣзъ когото ся
23 прѣдава. И [о]тѣ наченѫхѫ да разыскуватъ

е Мат. 26; 20. Мар. 14; 17.
ж Гл. 14; 15. Дѣя. 10; 41. Откр. 19; 9.
з Мат. 26; 29. Мар. 14; 25.
и Мат. 26; 26. Мар. 14; 22.
і 1 Кор. 11; 24.
к 1 Кор. 10; 16.
л Псал. 41; 9. Мат. 26; 21, 23. Мар. 14; 18. Іоан. 13; 21, 26.
м Мат. 26; 24.
н Дѣян 2; 23. 4; 28.
о Мат. 26; 22. Іоан. 13; 22, 25.

помежду си, кой ли отъ тѣхъ ще е тойзи който ще стори това.

[п]Станж още и прѣпирня помежду имъ, кого отъ тѣхъ ще иматъ за по голѣмъ. 24 А [р]той имъ рече: Царіе-тѣ на народы-тѣ господаруватъ надъ тѣхъ, и тѣзи които гы владѣжтъ наричатъ ся благодѣтели. 25 А [с]вы не така; [т]но най голѣмый-тъ испомежду вы, да бжде както най малкый-тъ; и който началствува, както онегозь който слугува. 26 Защото [у]кой е по голѣмъ, който сѣди на трьпезж-тж ли, или който слугува? не тойзи ли който сѣди? [ф]но азъ помежду васъ сьмь като единъ който слугува. 27 А вы сте онѣзи които устояхте съ мене наедно въ мои-тѣ напасти. 28 [х]За това азъ вамъ завѣщавамъ царство, както Отецъ ми завѣща на мене; 29 [ц]За да ядете и да піете на трьпезж-тж ми въ царство-то мое; 30 и [ш]да сѣднете на прѣстолы, да сждите дванадесеть-тѣ племена Израилевы.

И рече Господь: Симоне, Симоне, Ето, 31 [щ]Сатана вы изыска, [ъ]за да *вы* отеѣе като жито: 32 [ы]Но азъ ся молихъ за тебе да не оскудѣе твоя-та вѣра; и ты [ь]когато ся обърнешь, утвърди братія-та си. 33 И *Петръ* му рече: Господи, готовъ сьмь съ тебе *наедно* и въ тьмницж и на смьрть да идж. 34 А [ѣ]той му рече: Казувамъ ти, Петре, пѣтель-тъ днесь нѣма да попѣе, прѣди да ся отречешь *ты* трижды че мя не познавашь.

35 И [ю]рече имъ: Когато вы пратихъ безъ кесіж, безъ тържикъ и безъ обуща, останжхте ли лишени отъ нѣщо? А тѣ рекохж: Отъ нищо. 36 Тогазь имъ рече: Но сега който има кесіж да іж земе *съсъ себе си*, така и тържикъ, и който нѣма, нека про-

[п] Мар. 9; 34. Гл. 9; 46.
[р] Мат. 20; 25. Мар. 10; 42.
[с] Мат. 20; 26. 1 Пет. 5; 3.
[т] Гл. 9; 48.
[у] Гл. 12; 37.
[ф] Мат. 20; 28. Іоан. 13; 13, 14. Фил. 2; 7.
[х] Евр. 4; 15.
[ц] Мат. 24; 47. Гл. 12; 32. 2 Кор. 1; 7. 2 Тим. 2; 12.
[ч] Мат. 8; 11. Гл. 14; 15. Откр. 19; 9.
[ш] Псал. 49; 14. Мат. 19; 28. 1 Кор. 6; 2. Отк. 3; 21.
[щ] 1 Петр. 5; 8.
[ъ] Апос. 9; 9.
[ы] Іоан. 17; 9, 11, 15.
[ь] Псал. 51; 13. Іоан. 21; 15, 16, 17.
[ѣ] Мат. 26; 34. Мар. 14; 30. Іоан. 13; 38.
[ю] Мат. 10; 9. Гл. 9; 3. 10; 4.

37 ладе дрехж-тж си и нека купи ножъ. Защото ви казувамъ, че още и това писаното трѣба да ся испълни на мене; [я]"И съ беззаконны-тѣ ся счете," защото *писаны-*
38 *тѣ* за мене, зематъ край. И тѣ рекохж: Господи, ето тука два ножа. А той имъ рече: Доволно сж.
39 И [ж]излѣзе та отиде [іж]по обычаю на горж-тж Елеонскж; отидохж слѣдъ него и
40 ученици-тѣ му. И като дойде на мѣсто-то, рече имъ: [а]Молѣте ся да не впаднете въ
41 искушеніе. И [б]той ся отлжчи отъ тѣхъ колкото единъ хвърлей камькъ, и колѣничи и
42 моляше ся, И думаше: Отче, ако щешь да мя заминешь съ тжзи чашж; обаче [в]не
43 моя-та воля, но твоя-та да бжде. И яви му ся [г]ангелъ отъ небе-то та го укрѣпява-
44 ше. И понеже [д]бѣ въ тжгж, моляше ся по усьрдно: и поть-та му станж както капкы
45 кръвь които капахж на земіж-тж. И като станж отъ молбж-тж, дойде при ученицы-тѣ си, и намѣри гы заспали отъ скърбь:
46 И рече имъ: Що спите? станѣте та ся [е]молѣте, за да не впаднете въ искушеніе.
47 И когато още говоряше той, [ж]ето народъ, и тойзи който ся наричаше Іуда, единъ отъ дванадесеть-тѣ, вървѣше напрѣдъ тѣхъ, и приближи при Іисуса да го
48 цѣлуне. А Іисусъ му рече: Іудо, съсъ цѣлуваніе ли прѣдавашь Сына человѣческаго?
49 И тѣзи които бѣхж съ *Іисуса* като видѣхж това що имаше да стане, рекохж му:
50 Господи, да ударимъ ли съ ножъ-тъ? И единъ отъ тѣхъ [з]удари първосвященниковъ-
51 тъ рабъ и отрѣза му десно-то ухо. А Іисусъ отговори и рече: Оставѣте до тука;
52 и похванж ухо-то му и го исцѣли. И [и]ре-

я Иса. 53; 12. Мар. 15; 28.
ж Мат. 26; 36. Марк. 14; 32. Іоан. 18; 1.
іж Гл. 21; 37.
а Мат. 6; 13. 26; 41. Мар. 14; 38. Ст. 46.
б Мат. 26; 39. Мар. 14; 35.
в Іоан. 5; 30. 6; 38.
г Мат. 4; 11.
д Іоан. 12; 27. Евр. 5; 7.
е Ст. 40.
ж Мат. 26; 47. Мар. 14; 43. Іоан. 18; 3.
з Мат. 26; 51. Мар. 14; 47. Іоан. 18; 10.
и Мат. 26; 55. Мар. 14; 48.

че Іисусъ [на первосвященницы-тѣ и на войводы-тѣ на храмъ-тъ и на старѣйшины-тѣ, що бѣхѫ дошли връхъ него: Като на разбойникъ ли излѣзохте съ ножове и сопы? Всякой день бѣхъ съ васъ въ храмъ-53 тъ и не прострѣхте рѫцѣ на мене. Но [і]това е вашій-тъ часъ, и власть-та на тьминѫ-тѫ.

54 И като го [к]хванѫхѫ, заведохѫ и въведохѫ го въ домъ-тъ на первосвященника. А [л]Петръ идяше слѣдъ него отъ далечь. 55 И [м]наклали бѣхѫ огнь на срѣдъ дворъ-тъ та бѣхѫ насѣдали, и Петръ сѣдяше между тѣхъ. 56 И вижда го една слугыня че сѣди до огнь-тъ, вгледа ся въ него, и рече: И тойзи бѣше съ него. 57 А той ся отрече отъ него, и каза: Жено, не го знаѭ. 58 И [н]слѣдъ малко другъ *единъ* го видѣ, и рече: И ты си отъ тѣхъ. А Петръ рече: Человѣче, не сьмь. 59 И [о]като ся минѫ до единъ часъ, другъ нѣкой подтвърдяваше и казуваше: Наистинѫ и тойзи бѣше съ него; защото е Галилеянинъ. 60 А Петръ рече: Человѣче не знаѭ що казувашь: и тозь часъ още като говоряше той, петель-тъ попѣ. 61 И обърнѫ ся Господь та погледнѫ Петра; [п]и смысли Петръ рѣчь-тѫ Господнѭ, що му рече: [р]Че прѣди да попѣе петель-тъ, ще ся отречешь отъ мене трижды. 62 И излѣзе Петръ вънъ и плака горко.

63 И [с]мѫжіе-тѣ които държахѫ Іисуса, ругаяхѫ му ся и го біяхѫ. 64 И като го прикрывахѫ удряхѫ го по лице-то, и го пытахѫ и казувахѫ: Пророчи, кой е що тя удари. 65 И другы много хулы казувахѫ връхъ него.

66 И [т]като сьмнѫ, [у]събрахѫ ся старѣйши-

[і] Іоан. 12; 27.
[к] Мат. 26; 57.
[л] Мат. 26; 58. Іоан. 18; 15.
[м] Мат. 26; 69. Мар. 14; 66. Іоан. 18; 17, 18.
[н] Мат. 26; 71. Мар. 14; 69. Іоан. 18; 25.
[о] Мат. 26; 73. Мар. 14; 70. Іоан. 18; 26.
[п] Мат. 26; 75. Мар. 14; 72.
[р] Мат. 26; 34, 75. Іоан. 13; 38.
[с] Мат. 26; 67, 68. Мар. 14; 65.
[т] Мат. 27; 1.
[у] Дѣян. 4; 26. Виж. и 22; 5.

ны-тѣ народни, първосвященници-тѣ и книжници-тѣ, та го заведохѫ на съборъ-тъ
67 си, И *му* рекохѫ: Кажи ни, [ф]ты ли си Христосъ? и рече имъ: Ако ви кажѫ, нѣма
68 да повѣрувате; А ако *вы* пытамъ, не ще ми
69 отговорите, нито ще *мя* пуснете: [х]Отъ нынѣ Сынъ человѣческый ще бѫде сѣдящъ
70 отъ десно на силѫ-тѫ Божіѭ. И всичкы-тѣ рекохѫ: Ты прочее Сынъ Божій ли си? А той имъ рече: [ц]Вы казувате *право* че
71 сьмь азъ. А [ч]тѣ рекохѫ; Що ни трѣбува още свидѣтелство? защото *ный* сами чухмы отъ уста-та му.

ф Мат. 26; 63. Мар. 14; 61.
х Мат. 26; 64. Мар. 14; 62. Евр. 1; 5. 8; 1.
ц Мат. 26; 64. Мар. 14; 62.
ч Мат. 26; 65. Мар. 14; 63.

ГЛАВА 23.

1 И [а]станѫ всичко-то имъ множество и заве-
2 дохѫ го при Пилата. И наченѫхѫ да го обвиняватъ, и казувахѫ: Тогова го намѣрихмы че [б]развращава народъ-тъ и не [в]оставя да даватъ дань на Кесаря, и [г]казува себе си
3 че е Христосъ (*помазанникъ*) царь. А [д]Пилатъ го попыта и каза: Ты ли си царь-тъ Іудейскый? А той отговори и рече му: Ты
4 *право* казувашь. И Пилатъ рече на първосвященницы-тѣ и на народъ-тъ: Азъ не намѣрувамъ [е]никоѭ винѫ въ тогозь человѣ-
5 ка. А тѣ насилувахѫ, и казувахѫ: Че смущава народъ-тъ, понеже поучава по всичкѫ Іудеѭ като е наченѫлъ отъ Га-
6 лилеѭ до тука. А Пилатъ, като чу Галилеѭ, попыта, да ли е Галилеянинъ че-
7 ловѣкъ-тъ. И като разбра че е [ж]отъ Иродова-та държавѫ, проводи го до Ирода който бѣше и той въ Іерусалимъ прѣзъ тыя дни.

8 А Иродъ като видѣ Іисуса възрадува ся много; защото [з]ищѣше отдавна да го

а Мат. 27; 2. Мар. 15; 1. Іоан. 18; 28.
б Дѣян. 17; 7.
в Виж. Мат. 17; 27. 22; 21. Мар 12; 17.
г Іоан. 19; 12.
д Мат. 27; 11. 1 Тим. 6; 13.
е 1 Петр. 2; 22.
ж Гл. 3; 1.
з Гл. 9; 9.

и Мат. 14; 1. Мар 6; 14.
і Иса. 63; 3.
к Дѣян. 4; 27.
л Мат. 27; 23. Мар. 15; 14. Іоан. 18; 38. 19; 4.
м Ст. 1, 2.
н Ст. 4.
о Мат. 27; 26. Іоан. 19; 1.
п Мат. 27; 15. Мар. 15; 6. Іоан. 18; 39.
р Дѣян. 3; 14.
с Мат. 27; 26. Мар. 15; 15. Іоан. 19; 16.

види, [и]понеже слушаше много *работы* за него; и надѣяше ся да види нѣкое знаменіе да става отъ него. 9 И пыташе го съ много рѣчи; но той му нищо не отговори. 10 А първосвященници-тѣ и книжници-тѣ стояхѫ та го обвинявахѫ силно. 11 Но [і]Иродъ съсъ свои-тѣ си войны слѣдъ като го унищожи и му ся поруга, облѣче го въ дрехѫ свѣтлѫ, и проводи го пакъ на Пилата. 12 [к]Въ онзи день Пилатъ и Иродъ ся спріятелихѫ по между си; защото испьрво имахѫ враждинѫ по между си.

13 А [л]Пилатъ свыка първосвященницы-тѣ, и началницы-тѣ и народъ-тъ, 14 И рече имъ: [м]Доведохте ми тогозь человѣка, като че отвращава народъ-тъ; и ето, [н]азъ прѣдъ васъ го испытахъ, и не намѣрихъ въ тогозь человѣка ни единѫ винѫ отъ колкото го обвинявате. 15 Нито пакъ Иродъ *намѣри*; защото вы пратихъ до него; и ето нищо достойно за смьрть нѣма да е сторилъ. 16 [о]И тъй, ще го накажѫ и ще го пуснѫ. 17 [п]А нуждѫ имаше да имъ пуща на всякой праздникъ едного *отъ запрѣны-тѣ*. 18 Но [р]всичкы изедно извыкахѫ и казувахѫ: Махни тогозь, а пусни ни Вараввѫ: 19 Който за нѣкоѭ размирицѫ що бѣше станѫла въ градъ-тъ, и за убійство, хвърленъ бѣ въ тьмницѫ. 20 И пакъ възгласи Пилатъ и искаше да пусне Іисуса. 21 А тѣ выкахѫ и казувахѫ: Распни *го*, распни го. 22 А той и третій пѫть имъ рече: Че какво зло е сторилъ той? азъ никоѭ винѫ за смьрть не намѣрувамъ въ него; и тъй, като го накажѫ ще го пуснѫ. 23 Но тѣ наваляхѫ съ голѣмы выкове и искахѫ да бѫде распнѫтъ: и тѣхни-тѣ гласове и първосвященническы-тѣ прѣвъзмогохѫ. 24 И [с]Пи-

25 латъ рѣши да имъ бѫде щѣніе-то: И пусна имъ когото ищяхѫ, запрѣный-тъ за размирство и убійство, а Іисуса прѣдаде на волѭ-тѫ имъ.

26 И [т]когато го поведохѫ вънъ, уловихѫ Симона нѣкого си Киринейца, който си идяше отъ поле-то, и натоварихѫ на него крьстъ-

27 тъ, да го носи подирь Іисуса. И вървяхѫ слѣдъ него много множество народъ, и жены,

28 които и плачахѫ и жаляхѫ за него. А Іисусъ ся обърна къмъ тѣхъ и рече: Дъщери Іерусалимскы, недѣйте плака за мене, но

29 за васъ си и за чада-та ваши плачѣте: Защото [у]ето идѫтъ деніе въ които ще рекѫтъ: Блажены неплодны-тѣ, и утробы-тѣ които не сѫ раждалы, и съсци-тѣ които не

30 сѫ кърмили. [ф]Тогазь ще наченѫтъ да казуватъ на горы-тѣ: Паднѣте върхъ насъ,

31 и на планины-тѣ: Покрыйте ны. Защото [х]ако че правятъ това съсъ сурово-то дьр-

32 во, какво ще бѫде съсъ сухо-то? А [ц]карахѫ и другы двамина съ него, *които бѣхѫ* злодѣйци, да гы затрыѭтъ.

33 И [ч]когато дойдохѫ на мѣсто-то, което ся нарича Лобно, тамъ распнѫхѫ него и злодѣйцы-тѣ, единого отъ десно а дру-

34 гыго отъ лѣво. А Іисусъ казуваше: Отче, [ш]прости имъ, [щ]защото не знаѭтъ що правятъ. И като [ъ]дѣляхѫ дрехы-тѣ му, мѣ-

35 тнѫхѫ жрѣбіе. И [ы]стояше народъ-тъ та гледаше. А заедно съ него и началници-тѣ [ь]ругаяхѫ ся и казувахѫ: Другы избави, да избави себе си, ако е той Христосъ,

36 избранный-тъ Божій. Подигравахѫ му ся още и войни-тѣ, като пристѫпувахѫ *до не-*

37 *го* та му подавахѫ оцетъ; И казувахѫ: Ако си ты царь Іудейскый, избави себе

[т] Мат. 27; 32. Мар. 15; 21. Виж. Іоан. 19; 17.

[у] Мат. 24; 19. Гл. 21; 23.

[ф] Иса. 2; 19. Осі. 10; 8. Откр. 6; 16. 9; 6.

[х] Прит. 11; 31. Іер. 25; 29. Іез. 20; 47. 21; 3, 4. 1 Пет. 4; 17.

[ц] Иса. 53; 12. Мат. 27; 38.

[ч] Мат. 27; 33. Мар. 15; 22. Іоан. 19; 17, 18.

[ш] Мат. 5; 44. Дѣян. 7; 60. 1 Кор. 4; 12.

[щ] Дѣян. 3; 17.

[ъ] Мат. 27; 35. Мар. 15; 24. Іоан. 19; 23.

[ы] Псал. 22; 17. Зах. 12; 10.

[ь] Мат. 27; 41. Мар. 15; 29.

ю Мат. 27; 37. Мар. 15; 26. Іоан. 19; 19.
ю Мат. 27; 44. Мар. 15; 32.
я Мат. 27; 45. Мар. 15; 33.
ж Мат. 27; 51. Мар. 15. 38.
іж Псал. 31; 5. 1 Пет. 2; 23.
а Мат. 27; 50. Мар. 15; 37. Іоан. 19; 30.
б Мат. 27; 54. Мар. 15; 39.
в Псал. 38; 11. Мат. 27; 55. Мар. 15; 40. Виж. и Іоан. 19; 25.
г Мат. 27; 57. Мар. 15; 42. Іоан. 19; 38.

си. А [ѣ]имаше и надписъ надъ него от- 38 горѣ написанъ съ писмена Грьцкы, Римскы и Еврейскы: ТОЙЗИ Е ЦАРЬ-ТЪ ІУДЕЙСКЫЙ.

И [ю]единъ-тъ отъ обѣсены-тѣ злодѣй- 39 цы, хуляше го и казуваше: Ако си ты Христосъ, избави себе си и насъ. А дру- 40 гый-тъ отговори, и му запрѣтяваше и казуваше: Ни отъ Бога ли не ся боишь ты, който си въ исто-то осѫжденіе? И ный 41 праведно *смы осѫдени*; защото въспріимамы достойно-то на това що смы сторили; а тойзи нищо зло не е сторилъ. И казу- 42 ваше на Іисуса: Помяни мя, Господи, когато дойдешь въ царство-то си. И рече 43 му Іисусъ: Истинѫ ти казувамъ, днесь ще бѫдешь съ мене въ рай.

А [я]бѣше кѫдѣ шестый-тъ часъ, и станѫ 44 тьма по всичкѫ-тѫ земѭ до деветый-тъ часъ: И потьмнѣ слънце-то, [ж]и завѣса-та 45 на храмъ-тъ ся раздра прѣзъ срѣдъ. И из- 46 вика Іисусъ съ голѣмъ гласъ и рече: [іж]Отче, въ твои-тѣ рѫцѣ прѣдавамъ духъ-тъ си. [а]И това като рече издьхнѫ.

И като [б]видѣ стотникъ-тъ станѫло-то, 47 прослави Бога и казуваше: Наистинѫ тойзи человѣкъ бѣ праведенъ. А всичкы-тѣ на- 48 роди които бѣхѫ надошли да гледатъ, като виждахѫ това което станѫ, вращахѫ ся біѭще ся въ грѫды. А всичкы-тѣ него- 49 ви познаници, и жены-тѣ които бѣхѫ дошли слѣдъ него отъ Галилеѭ, [в]стояхѫ отъ далечь и гледахѫ това.

И ето [г]человѣкъ нѣкой на име Іосифъ, 50 който бѣше съвѣтникъ, человѣкъ благъ и праведенъ, (Той не бѣше согласенъ съсъ 51 совѣтъ-тъ и дѣло-то имъ), отъ Аримаѳея

градъ Іудейскый, [д]който и самъ ожидаше
52 царство-то Божіе; Той дойде при Пилата и
53 поиска тѣло-то Іисусово. И като го [е]снѣ обви го съ плащаницѫ, и положи го въ гробъ изсѣченъ въ камькъ дѣто никой ни-
54 кога не бѣ лежалъ. И день-тъ бѣше [ж]петъкъ, на присъмнуваніе въ сѫбботѫ.

55 Послѣдувахѫ го още и жены-тѣ, [з]които бѣхѫ дошлы съ него отъ Галилеѭ, и [и]видѣхѫ гробъ-тъ и какъ бы положено тѣло-
56 то негово. И като ся върнѫхѫ, [і]приготвихѫ ароматы и миро; и въ сѫбботѫ-тѫ [к]споредъ заповѣдь-тѫ почивахѫ.

д Мар. 15; 43. Гл. 2; 25. 38.
е Мат. 27; 59. Мар. 15 46.
ж Мат. 27; 62.
з Гл. 8; 2.
и Мар 15; 47.
і Мар. 16; 1.
к Исх. 20; 10.

ГЛАВА 24.

1 И въ [а]първый-тъ день на седмицѫ-тѫ, *като бѣше* сутрина рано, дойдохѫ на гробъ-тъ [б]посяще ароматы-тѣ що бѣхѫ приготвилы; *имаше* още и другы нѣкои съ
2 тѣхъ. И [в]намѣрихѫ камькъ-тъ отваленъ отъ
3 гробъ-тъ. И като [г]влѣзохѫ не намѣрихѫ
4 тѣло-то на Господа Іисуса. И когато бѣхѫ въ недоумѣніе за това, ето, прѣдстанѫхѫ прѣдъ тѣхъ [д]двама человѣци съ блѣ-
5 стящы дрехы. И тѣ уплашены наведохѫ лице до земѭ-тѫ, а *человѣцы-тѣ* имъ рекохѫ: Защо търсите живый-тъ между мър-
6 твы-тѣ? Нѣма го тука, но въскрьснѫ. [е]Наумѣте си що ви говори, когато бѣше още
7 въ Галилеѭ, И казуваше какъ Сынъ человѣческый ще бѫде прѣдаденъ въ рѫцѣ-тѣ на грѣшны человѣцы, и ще бѫде распнѫтъ,
8 и въ третій-тъ день ще въскрьсне. И
9 [ж]поменѫхѫ неговы-тѣ думы: И [з]като ся върнѫхѫ отъ гробъ-тъ извѣстихѫ всичко това на единадесеть-тѣ и на всичкы-тѣ
10 другы. И *тѣзи* които казувахѫ това на

а Мат. 28; 1. Мар. 16. 1. Іоан. 20; 1.
б Гл. 23; 56.
в Мат. 28; 2. Мар. 16; 4.
г Мар. 16; 5. Ст. 23.
д Іоан. 20; 12. Дѣян. 1; 10.
е Мат. 16; 21. 17; 23. Мар. 8; 31. 9; 31. Гл. 9; 22.
ж Іоан. 2; 22.
з Мат. 28; 8. Мар. 16; 10.

апостолы-тѣ бѣхѫ Магдалина Марія и [и]Іоанна и Марія *майка-та* Іаковова, и другы-тѣ съ тѣхъ; И [і]тѣхны-тѣ думы ся видѣхѫ прѣдъ тѣхъ като праздны прикаскы, и не гы вѣрувахѫ. А [к]Петръ станѫ и отиде на гробъ-тъ тичашкомъ, и щомъ надникнѫ, вижда че лежѣхѫ саваны-тѣ самы: и върнѫ ся назадь и чудяше ся въ себе си за това що бѣ станѫло. 11 12

И ето [л]двама отъ тѣхъ въ сѫщій-тъ день отивахѫ въ село което ся казува Еммаусъ, шестдесеть стадіи далечь отъ Іерусалимъ. И тѣ ся разговаряхѫ помежду си за всичко това що ся бѣ случило. И като си приказвахѫ и ся распытвахѫ, [м]приближи и самъ си Іисусъ и вървѣше съ тѣхъ: А [н]очи-тѣ имъ ся удържавахѫ да го не познаѭтъ. И рече имъ: Каквы сѫ тѣзи думы, които си приказвате помежду си като пѫтувате и сте тѫжни? И отговори единый-тъ на [о]име Клеопа и рече му: Токо ты ли си страненъ въ Іерусалимъ и не знаешь това което станѫ въ него тѣзи дни? И рече имъ: Кое? А тѣ му рекохѫ: За Іисуса Назарянина, [п]който бѣ мѫжъ пророкъ, [р]силенъ дѣломъ и словомъ прѣдъ Бога и прѣдъ всичкый-тъ народъ: И [с]какъ го прѣдадохѫ наши-тѣ първосвященници и началници на осѫжденіе смъртно и распяхѫ го: А ный ся надѣяхмы [т]че той е който ще да избави Израиля. Но при все това, тойзи е днесь третій день, отъ както станѫ това. Но и нѣкои [у]жены отъ насъ смаяхѫ ны, които отишлы отзарана на гробъ-тъ, И като не намѣрилы тѣло-то му, дойдохѫ и казахѫ, че видѣлы явленіе на ангелы, които казували че той е живъ. И [ф]нѣкои отъ наши-тѣ 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

и Гл. 8; 3.
і Мар. 16; 11. Ст. 25.
к Іоан. 20; 3, 6.
л Мар. 16; 12.
м Мат. 18; 20. Ст. 36.
н Іоан. 20; 14. 21; 4.
о Іоан. 19; 25.
п Мат. 21; 11. Гл. 7; 16. Іоан. 3; 2. 4; 19. 6; 14. Дѣян. 2; 22.
р Дѣян. 7; 22.
с Гл. 23; 1. Дѣя. 13; 27, 28.
т Гл. 1; 68. 2; 38. Дѣя. 1; 6.
у Мат. 28; 8. Мар. 16; 10. Ст. 9, 10. Іоан. 20; 18.
ф Ст. 12.

отидохѫ на гробъ-тъ, и намѣрихѫ тъй, както и жены-тѣ рекохѫ; а него не видѣхѫ.
25 И той имъ рече: О безумни и късни на сърдце да вѣрвате все що е речено отъ
26 пророцы-тѣ. [х]Не трѣбаше ли това да пострада Христосъ и да влѣзе въ славѫ-тѫ
27 си? И като [ц]наченѫ [ч]отъ Моисея и [ш]отъ всичкы-тѣ пророцы, тълкуваше имъ *писано-то* за него въ всичкы-тѣ писанія.
28 И наближихѫ до село-то дѣдо отхождахѫ; и [щ]той ся приструваше че отива по далечь.
29 И [ъ]понудихѫ го и казувахѫ: Остани съ насъ, защото е привечеръ, и день-тъ прѣ-
30 вали. И той влѣзе да остане съ тѣхъ. И като сѣднѫ съ тѣхъ на трѫпезѫ-тѫ, [ы]зѣ хлѣбъ-тъ, и благослови, и прѣломи и дава-
31 ше имъ. И тѣмъ ся отворихѫ очи-тѣ, и познахѫ го; а той станѫ невидимъ на тѣхъ.
32 И рекохѫ помежду си: Не горѣше ли въ насъ сърдце-то ни, когато въ пѫть-тъ ни приказуваше, и тълкуваше ни писанія-та?
33 И станѫхѫ въ истый-тъ тойзи часъ, та ся върнѫхѫ въ Іерусалимъ, и намѣрихѫ събраны единадесеть-тѣ, и тѣзи които бѣхѫ
34 съ тѣхъ, Които и казувахѫ: Че наистинѫ въскрьснѫлъ Господь, [ь]и явилъ ся Симону.
35 Тѣ пакъ приказувахѫ това което *станѫ* въ пѫть-тъ, и какъ го познахѫ когато разчупуваше хлѣбъ-тъ.

36 И [ѣ]когато говорѣхѫ това, самъ си Іисусъ прѣдстанѫ по срѣдъ тѣхъ, и казува
37 имъ: Миръ вамъ. А тѣ ся стреснѫхѫ и уплашихѫ ся, понеже мняхѫ [ю]че духъ ви-
38 ждатъ. И рече имъ: Защо сте смутени? и защо влѣзуватъ въ сърдца-та ви таквызи
39 мысли? Виждте ми рѫцѣ-тѣ и нозѣ-тѣ, че съмь истый азъ; [я]попипайте мя и виждте;

х Ст. 46. Дѣя. 17; 5. 1 Пет. 1; 11.
ц Ст. 45.
ч Быт. 3; 15. 22; 18. 26; 4. 49; 10. Числ. 21; 9. Втор. 18; 15.
ш Псал. 16; 9, 10. 22; 132; 11. Иса. 7; 14: 9; 6. 40; 10, 11. 50; 6. 53; Іер. 23; 5. 33; 13, 15. Іез. 44; 23. 37; 25. Дан. 9; 24. Мих. 7; 20. Мал. 3; 1. 4; 2. Виж. Іоан. 1; 45 и др.
щ Виж. Быт. 32; 26. 42; 7. Мар. 6; 48.
ъ Быт. 19; 3. Дѣя. 16; 15.
ы Мат. 14; 19.
ь 1 Кор. 15; 5.
ѣ Мар. 16. 14. Іоан. 20; 19. 1 Кор. 15; 5.
ю Мар. 6; 49.
я Іоан. 20; 20, 27.

защото духъ нѣма плъть и кости, както гледате мене че имамъ. 40 И това като рече, показа имъ ржцѣ-тѣ и нозѣ-тѣ *си*. 41 Но тѣ [ж]отъ радость като ся не довѣрявахж още, и ся чудяхж, рече имъ: [ѣж]Имате ли нѣщо за ядение тука? 42 И тѣ му дадохж часть отъ печенж рыбж, и меденъ сотъ. 43 И [а]зѣ та яде прѣдъ тѣхъ. 44 И рече имъ: [б]Тѣзи сж думы-тѣ които ви приказувахъ, когато бѣхъ още съ васъ, че трѣба да ся испълни все що е писано за мене въ законъ-тъ Моисеовъ и въ пророцы-тѣ и въ Псалмы-тѣ. 45 [в]Тогава имъ отвори умъ-тъ да разумѣжтъ писанія-та. 46 И рече имъ: Че [г]така е писано, и така трѣбаше да пострада Христосъ, и да въскрьсне отъ мьртвы-тѣ въ третій-тъ день, 47 И да ся проповѣда въ негово име покаяніе [д]и прощеніе на грѣхове [е]во всичкы-тѣ народы, като ся започене отъ Іерусалимъ. 48 А [ж]вы сте свидѣтели на това. 49 И ето, [з]азъ проваждамъ врьхъ васъ обѣщаніе-то на Отца си: а вы сѣдѣте въ градъ-тъ Іерусалимъ, доклѣ ся облѣчете съсъ силж отъ горѣ.

50 И гы изведе вънъ [и]до Виѳаніж; и дигнж ржцѣ-тѣ си та гы благослови. 51 [і]И когато гы благославяше, отстжпи ся отъ тѣхъ, и възносяше ся на небе-то. 52 [к]И тѣ му ся поклонихж и върнжхж ся въ Іерусалимъ съ голѣмж радость. 53 И бѣхж выпжгы [л]въ храмъ-тъ, хваляще и благословяще Бога. Аминь.

ж Быт. 45; 26.
ѣж Іоан. 21; 5.
а Дѣя. 10; 41.
б Мат. 16; 21. 17; 22. 20; 18. Мар. 8; 31. Гл. 9; 22. 18; 31. Ст. 6.
в Дѣян. 16; 14.
г Ст. 26. Псал. 22; Иса. 50; 6. 53; 2 и дрг. Дѣ. 17; 3.
д Дан. 9; 24. Дѣя. 13; 38, 46. 1 Іоан. 2; 12.
е Быт. 12; 3. Псал. 22; 27. Иса. 49; 6, 22. Іер. 31; 34. Осі. 2; 23. Мих. 4; 2. Мал. 1; 11.
ж Іоан. 15; 27. Дѣян. 1; 8, 22. 2; 32. 3; 15.
з Иса. 44; 3. Іоил. 2; 28. Іоан. 14; 16, 26. 15; 26. 16; 7. Дѣя. 1; 4. 2; 1 и дрг.
и Дѣян 1; 12.
і 4Цар. 2; 11. Мар. 16; 19. Іоан. 20; 17. Дѣян. 1; 9 Ефес 4; 8.
к Мат. 28; 9, 17.
л Дѣян. 2; 46. 5; 42.

ОТЪ IОАННА
СВЯТО-ТО ЕВАНГЕЛIЕ.

ГЛАВА 1.

1 [а]Въ начало бѣ Слово-то, и Слово-то бѣ 2 [б]у Бога, [в]и Слово-то бѣ Богъ. [г]То въ на- 3 чало бѣ у Бога. [д]Всичко чрѣзъ него станѫ, и което е станѫло, нищо безъ него не ста- 4 нѫ. [е]Въ него бѣ животъ, [ж]и животъ-тъ бѣ 5 видѣлина-та на человѣцы-тѣ. [з]И видѣлина-та свѣти въ тьмнинѫ-тѫ, и тьмнина-та iѫ не обзѣ.

6 Имаше [и]человѣкъ проводенъ отъ Бога, 7 име-то му Iоаннъ. [i]Той дойде въ свидѣтелство, да свидѣтелствува заради видѣлинѫ-тѫ, за да повѣруватъ всичкы чрѣзъ него. 8 Не бѣ той видѣлина-та, но да свидѣтелству- 9 ва за видѣлинѫ-тѫ. Той [к]бѣше истинна-та видѣлина, която освѣтлява всякого человѣ- 10 ка що иде на свѣтъ-тъ. Въ свѣтъ-тъ бѣ, и [л]свѣтъ-тъ чрѣзъ него станѫ; и свѣтъ-тъ 11 го не позна. Въ свои-тѣ си [м]дойде, и 12 свои-тѣ му го не прiяхѫ. [н]А които го прiяхѫ, даде имъ власть да бѫдѫтъ чада Божiи, *сирѣчь* на тѣзи които вѣруватъ въ 13 негово-то име. [о]Които не отъ кръвь, нито отъ похоть плътскѫ, нито отъ похоть мѫжескѫ, но отъ Бога ся родихѫ.

14 [п]И Слово-то [р]станѫ плъть, [с]и всели ся между насъ, ([т]и видѣхмы славѫ-тѫ неговѫ, славѫ както на единороднаго отъ Отца,) [у]пълнъ съ благодать и истинѫ.

15 [ф]Iоаннъ свидѣтелствува за него, и извыка та казуваше: Тойзи е за когото рѣ-

[а] Прит. 8; 22, 23 и друг. Кол. 1; 17. 1Iоан. 1; 1. Отк. 1; 2. 19; 13.
[б] Прит. 8; 30. Гл. 17; 5. 1 Iоан. 1; 2.
[в] Фил. 2; 6. 1 Iоан. 5; 7.
[г] Быт. 1; 1.
[д] Псал. 33; 6. Ст. 10. Еф. 3; 9. Кол. 1; 16. Евр. 1; 2. Отк. 4; 11.
[е] Гл. 5; 26. 1 Iоан. 5; 11.
[ж] Гл. 8; 12. 9; 5. 12; 35, 46.
[з] Гл. 3; 19.
[и] Мал. 3; 1. Мат. 3; 1. Лук; 3; 2. Ст. 33.
[i] Дѣян. 19; 4.
[к] Иса. 49; 6. Ст. 4. 1 Iоан. 2; 8.
[л] Ст. 3; Евр. 1; 2. 11; 3.
[м] Лук. 19; 14. Дѣян. 3; 26. 13; 46.
[н] Иса. 56; 5. Рим. 8; 15. Гал. 3; 26. 2 Петр. 1; 4. 1 Iоан. 3; 1.
[о] Гл. 3; 5. Iак. 1; 18. 1 Пет. 1; 23.
[п] Мат. 1; 16, 20. Лук. 1; 31, 35. 2; 7. 1 Тим. 3; 16.
[р] Рим. 1; 3. Гал. 4; 4.
[с] Евр. 2; 11, 14, 16, 17.
[т] Иса. 40; 5. Мат. 17; 2. Гл 2; 11. 11; 40. 2 Пет. 1; 17.
[у] Кол. 1; 19. 2; 3, 9.
[ф] Ст. 32. Гл. 3; 22. 5; 33.

кохъ: [х]Който иде слѣдъ мене, прѣдень ми быде, [ц]защото отъ мене по напрѣдъ бѣ. И [ч]всинца ный отъ неговж-тж пълнотж 16 пріяхмы, и благодать за благодать. Защото 17 [ш]законъ-тъ чрѣзъ Моисея бы даденъ; [ща] благодать-та [ъ]и истинна-та чрѣзъ Іисуса Христа быде. [ы]Никой никога не е видѣлъ 18 Бога; [ь]единородный-тъ Сынъ, който е въ пазухж-тж на Отца, той *го* изяви. И това е 19 Іоанново-то [ѣ]свидѣтелство, когато проводихж Іудеи-тѣ отъ Іерусалимъ священницы и Левиты, да го попытатъ: Ты кой си? [ю]И 20 исповѣда, и не ся отрече; и исповѣда: Не сьмь азъ Христосъ. И попытахж го: А 21 що *си*? [я]Илія ли си ты? и казува: Не сьмь. [ж]Пророкъ-тъ ли си ты? и отговори: Не. И рекохж му: Кой си? за да дадемъ 22 отвѣтъ на онѣзи които сж ны проводили. Що казувашь за себе си? Рече: [іж]Азъ 23 *сьмь* "Гласъ на едного който выка въ пустыніж-тж: Оправѣте пжть-тъ Господень," [а]както рече пророкъ Исаія. А проводени- 24 тѣ бѣхж отъ Фарисеи-тѣ; И попытахж го, 25 и рекохж му: А защо крьщавашь, ако не си Христосъ, нито Илія, нито пророкъ-тъ? Отговори имъ Іоаннъ и каза: Азъ крыща- 26 вамъ съ водж; [в]а посрѣдъ васъ стои единъ, когото вы не знаете. [г]Той е който иде 27 слѣдъ мене, който прѣдень ми быде, комуто азъ не сьмь достоинъ да развържж ремыкъ-тъ на обуща-та му. Това станж [д]въ 28 Виѳаварж отвждь Іорданъ, дѣто бѣше Іоаннъ и крьсщаваше.

На утрину-тж гледа Іоаннъ Іисуса че иде 29 при него, и казува: [е]Ето Агнецъ-тъ Бо-

[х] Мат. 3; 11. Мар. 1; 7. Лук. 3; 16. Ст. 27, 30. Гл. 3; 31.
[ц] Гл. 8; 58. Кол. 1; 17.
[ч] Гл. 3; 34. Ефес. 1; 6, 7, 8. Кол. 1; 19. 2; 9, 10.
[ш] Исх. 20; 1 и друг. Втор. 4; 44. 5; 1. 33; 4.
[щ] Рим. 3; 24. 5; 21. 6; 14.
[ъ] Гл. 8; 32. 14; 6.
[ы] Исх. 33; 20. Втор. 4; 12. Мат. 11; 27. Лук. 10; 22. Гл. 6; 46. 1 Тим. 1; 17. 6; 16. 1 Іоан. 4; 12, 20.
[ь] Ст. 14. Гл. 3; 16, 18. 1 Іоан. 4; 9.
[ѣ] Гл. 5; 33.
[ю] Лук. 3; 15. Гл. 3; 28. Дѣя. 13; 25.
[я] Мал. 4; 5. Мат. 17; 10.
[ж] Вто. 18; 15, 18.
[іж] Мат. 3; 3. Мар. 1; 3. Лук. 3; 4. Гл. 3; 28.
[а] Иса. 40. 3.
[б] Мат. 3; 11.
[в] Мал. 3; 1.
[г] Ст. 15, 30. Дѣян. 19; 4.
[д] Сжд. 7; 24. Гл. 10; 40.
[е] Исх. 12; 3. Иса. 53; 7. Ст. 36. Дѣян. 8; 32. 1 Пет. 1; 19. Откр. 5; 6 и дру.

жій, [ж]който взема грѣхове-тѣ на свѣтъ-тъ. [з]Тойзи е за когото азъ рѣкохъ: Слѣдъ мене иде человѣкъ, който быде прѣди мене, защото бѣше по напрѣдъ отъ мене. И азъ го не знаяхъ; но за да ся яви на Израиля, [и]за това дойдохъ азъ и крьщавамъ съ водѫ. И [і]свидѣтелствова Іоаннъ, и каза: Видѣхъ Духъ-тъ който слѣзуваше като гълѫбъ отъ небе-то, и останѫ на него. И азъ го не знаяхъ; но тойзи който мя проводи да крьщавамъ съ водѫ, той ми рече: На когото видишь че слѣзува Духъ-тъ и остава на него, [к]той е който крьщава съ Духа Святаго. И азъ видѣхъ и свидѣтелствувамъ, че тойзи е Сынъ Божій.

30 — 31 — 32 — 33 — 34

35 На утринь-тѫ пакъ стояше Іоаннъ, и 36 двама отъ ученицы-тѣ неговы. И като съгледа Іисуса че минува, казува: [л]Ето Агнецъ-тъ Божій. 37 И чухѫ го двама-та ученици да говори *така*, и отидохѫ слѣдъ Іисуса. 38 А като ся обърнѫ Іисусъ и гы видѣ че идѫтъ подирѣ *му*, казува имъ: Що търсите? А тѣ му рекохѫ: Равви, (което тълкувано ще рече, Учителю,) дѣ живѣешь? 39 Казува имъ: Елате и виждте. Дойдохѫ и видѣхѫ дѣ живѣе; и останѫхѫ при него *прѣзъ* тойзи день; а часъ-тъ бѣше около десеть. 40 Единъ-тъ отъ тѣзи двама-та, които чухѫ отъ Іоанна *за него*, и го послѣдувахѫ, бѣше [м]Андрей братъ-тъ на Симона Петра. 41 Той първъ намѣрува брата си Симона, и каза му: Намѣрихмы Мессіѭ, което ся тълкува Христосъ. 42 И заведе го при Іисуса: И като погледнѫ Іисусъ на него рече: Ты си Симонъ, сынъ Іонинъ; [н]ты ще ся наречешь Кифа, което ся тълкува Петръ (*камыкъ*).

ж Иса. 53; 11. 1 Кор. 15; 3. Гал. 1; 4. Евр 1; 3. 2; 17. 9; 28. 1 Пет. 2; 24. 3; 18. 1 Іоан. 2; 2. 3; 5. 4; 10. Откр. 1; 5.
з Ст. 15, 27.
и Мал. 3; 1. Мат. 3; 6. Лук 1; 17, 76, 77. 3; 3, 4.
і Мат. 3; 16. Мар. 1; 10. Лук. 3; 22. Гл. 5; 32.
к Мат. 3; 11. Дѣян. 1; 5. 2; 4. 10; 44. 19; 6.
л Ст. 29.
м Мат. 4; 18.
н Мат. 16; 18.

43 На утринь-тѫ поиска Іисусъ да излѣзе въ Галилеѭ; и намѣрува Филиппа, и казува му: Ела подирѣ ми. 44 А [о]Филиппъ бѣше отъ Виѳсаидѫ, отъ градъ-тъ Андреовъ и Петровъ. 45 Намѣрва Филиппъ [п]Наѳанаила, и казува му: *За* когото писа [р]Моисей въ законъ-тъ и [с]пророци-тѣ, намѣрихмы Іисуса сына Іосифова, който е отъ [т]Назаретъ. 46 И рече му Наѳанаилъ: [у]Отъ Назаретъ може ли да произлѣзе нѣщо добро? Казува му Филиппъ: Ела и виждь. 47 Видѣ Іисусъ Наѳанаила че иде къмъ него, и казува за него: Ето [ф]истинный Израилянинъ, въ когото лукавщинѫ нѣма: 48 Казува му Наѳанаилъ: Отъ дѣ мя познавашь? Отвѣща Іисусъ и рече му: Прѣди Филиппъ да тя повыка, видѣхъ тя, като бѣше подъ смоковницѫ-тѫ. 49 Отговори Наѳанаилъ и казува му: Учителю, [х]ты си Сынъ Божій, [ц]ты си царь Израилевъ. 50 Отговори Іисусъ и рече му: Понеже ти рѣкохъ: Видѣхъ тя подъ смоковницѫ-тѫ, вѣрувашь ли? По голѣмы отъ тыя нѣща ще видишь. 51 И казува му: Истинѫ, истинѫ ви говорѭ; [ч]отъ нынѣ ще видите небе-то отворено, и ангелы-тѣ Божіи да възлѣзуватъ и слѣзуватъ надъ Сына человѣческаго.

о Гл. 12; 21.
п Гл. 21; 2.
р Быт. 3; 15. 49; 10. Вто. 18; 18. Виж и Лук. 24; 27.
с Иса. 4; 2. 7; 14. 9; 6. 53; 2. Мих. 5; 2. Зах. 6; 12. 9; 9. Виж. и Лук. 24; 27.
т Мат. 2; 23. Лук. 2; 4.
у Гл. 7; 41, 42, 52.
ф Псал. 32; 2. 73; 1. Гл. 8. 39. Рим. 2; 28, 29. 9; 6.
х Мат. 14; 33.
ц Мат. 21; 5. 27; 11, 42. Гл. 18; 37. 19; 3.
ч Быт. 28; 12. Мат. 4; 11. Лук. 2; 9, 13. 22; 43. 24; 4. Дѣян. 1; 10.

ГЛАВА 2.

1 И на третій-тъ день станѫ свадба [а]въ Канѫ Галилейскѫ, и майка-та Іисусова бѣше тамъ. 2 А призовахѫ и Іисуса и ученицы-тѣ неговы на свадбѫ-тѫ. 3 И понеже ся свърши вино-то, казува майка му на Іисуса: Вино нѣматъ. 4 Казува ѝ Іисусъ: [б]Що имашь ты съ мене, [в]жено? часъ-тъ ми още [г]не е дошелъ. 5 Казува майка му на

а Іис. 19; 28.
б 2 Цар. 16; 10. 19; 22.
в Гл. 19; 26.
г Гл. 7; 6.

6 слугы-тѣ: Каквото ви каже, сторѣте. И имаше тамо шесть каменни кюпове сложени по обычаю на очищеніе-то Іудейско, и побирахѫ [д]всякой двѣ или три вѣдра.
7 Казува имъ Іисусъ: Напълнѣте кюпове-тѣ
8 съ водѫ. И напълнихѫ гы до горѣ. И казува имъ: Налѣйте сега та подайте на прѣдсѣдатель-тъ на трънезѫ-тѫ; и пода-
9 дохѫ. И щомъ [е]вкуси прѣдсѣдатель-тъ на трънезѫ-тѫ отъ водѫ-тѫ прѣтворенѫ-тѫ въ вино, и не знаяше отъ кѫдѣ е, (но слугы тѣ които бѣхѫ налѣли водѫ-тѫ зна-
10 яхѫ:) повыка младоженецъ-тъ, И казува му: Всякой человѣкъ първомъ добро-то вино слага, и като ся понапіѭтъ, тогазь по долно-то; ты си задържалъ добро-то вино
11 до сега. Това начало на чудеса-та направи Іисусъ въ Канѫ Галилейскѫ, и [ж]яви славѫ-тѫ си, и повѣрувахѫ въ него ученицы-тѣ му.

12 Слѣдъ това слѣзе въ Капернаумъ, той и майка му, и [з]братія-та му и ученици-тѣ
13 му; и не ся бавихѫ тамъ много дни. И [и]наближаваше на Іудеи-тѣ пасха-та, и Іи-
14 сусъ възлѣзе въ Іерусалимъ; И [і]намѣри въ храмъ-тъ тѣзи които продавахѫ волове и овцы и гълѫбіе, още и тѣзи що сѣ-
15 дяхѫ та измѣнявахѫ пары. И направи бичь отъ вървіе та испѫди всичкы-тѣ отъ храмъ-тъ, и овцы-тѣ и волове-тѣ; и пары-тѣ на сребромѣнители-тѣ разсыпа, и трънезы-
16 тѣ имъ прѣтури. И на тѣзи що продавахѫ гълѫбіе-тѣ рече: Дигнѣте тѣзи отъ тука: не правѣте [к]Бащинъ-тъ ми домъ, домъ
17 търговскый. И наумихѫ си ученицы тѣ негови че е писано: [л]"Ревность-та на твой-тъ домъ мя изѣде."

д Мар. 7; 3.
е Гл. 4; 46.
ж Гл. 1; 14.
з Мат. 12; 46.
и Исх. 12; 14. Втор. 16; 1, 16, Ст. 23. Гл. 5; 1. 6; 4. 11; 55.
і Мат. 21; 12. Мар. 11; 15. Лук. 19; 45.
к Лук. 2; 49.
л Псал. 69; 9.

18 И отговорихѫ Іудеи-тѣ и рекохѫ му: [м]Какво знаменіе показувашь намъ като 19 правишь това? Отвѣща Іисусъ и рече имъ: [н]Развалѣте тойзи храмъ, и въ три 20 дни ще го въздигнѫ. А Іудеи-тѣ рекохѫ: За четыридесеть и шесть години е съграденъ тойзи храмъ, и ты ли за три дни ще 21 го въздигнешь? Но той казуваше [о]за 22 храмъ-тъ на тѣло-то си. И тъй когато въскрьснѫ отъ мьртвы-тѣ, [п]поменѫхѫ у-ченици-тѣ му че това имъ бѣ казувалъ; и повѣрувахѫ писаніе-то, и слово-то което имъ рече Іисусъ.

23 И когато бѣше въ Іерусалимъ въ праздникъ-тъ на пасхѫ-тѫ, мнозина повѣрувахѫ въ негово-то име, като гледахѫ знаменія-24 та му които правяше. А самъ Іисусъ не ся довѣряваше тѣмъ, защото той познава-25 ше всичкы-тѣ; И защото нѣмаше нуждѫ да *му* свидѣтелствува нѣкой за человѣка; понеже той познаваше [р]що има вѫтрѣ въ человѣка.

м Мат. 12; 38. Гл. 6; 30.
н Мат. 26; 61. 27; 40. Мар. 14; 58. 15; 29.
о Кол. 2; 9. Евр. 8; 2. Виж. и 1 Кор. 3; 17. 6; 19. 2 Кор. 6; 16.
п Лук. 24; 8.
р 1 Цар. 16; 7. 1 Лѣт. 28; 9. Мат. 9; 4. Марк. 2; 8. Гл. 6; 64. 16; 30. Дѣян. 1; 24. Откр. 2; 23.

ГЛАВА 3.

1 Имаше нѣкой си человѣкъ отъ Фарисеи-тѣ, на име Никодимъ, началникъ Іудей-2 скый. [а]Той дойде прѣзъ нощь при Іисуса и рече му: Равви, знаемъ че отъ Бога си дошелъ учитель; защото [б]никой не може да прави тѣзи знаменія, които ты правишь, 3 [в]ако да не е Богъ съ него. Отговори Іисусъ и рече му: Истинѫ, истинѫ ти казувамъ, [г]ако ся не роди нѣкой изново, не 4 може да види царство-то Божіе. Казува му Никодимъ: Какъ може старъ человѣкъ да ся роди? може ли вторый пѫть да влѣзе въ утробѫ-тѫ на майкѫ си и да ся

а Гл. 7; 50. 19; 39.
б Гл. 9; 16, 33. Дѣян. 2; 22.
в Дѣян. 10; 38.
г Гл. 1; 13. Гал. 6; 15. Тит. 3; 5. Іак. 1; 18. 1 Петр. 1; 23. 1 Іоан. 3; 9.

5 роди? Отвѣща Іисусъ: Истинѫ, истинѫ ти казувамъ, [д]ако ся не роди нѣкой отъ водѫ и Духъ, не може да влѣзе въ царство-то 6 Божіе. Родено-то отъ плъть-тѫ, плъть е, а 7 родено-то отъ Духа, духъ е. Недѣй ся чуди че ти рѣкохъ: Трѣба да ся родите 8 изново. [е]Вѣтръ-тъ вѣе дѣто ще, и гласъ-тъ му чувашь, но не знаешь отъ дѣ иде, и кѫдѣ отива; така е всякой който ся е 9 родилъ отъ Духа. Отговори Никодимъ и 10 рече му; [ж]Какъ може да бѫде това? Отговори Іисусъ и рече му: Ты си учитель 11 Израилевъ, и не знаешь ли това? [з]Истинѫ, истинѫ ти казувамъ: Че това което знаемъ казувамы, и това което смы видѣли свидѣтелствувамы, и [и]свидѣтелство-то ни 12 не пріимате. Ако земны-тѣ работы ви рѣкохъ, и не вѣрувате, какъ щете повѣрува 13 ако ви рекѫ небесны-тѣ? И [і]никой не е възлѣзлъ на небе-то, тъкмо тойзи който е слѣзлъ отъ небе-то, Сынъ человѣческый 14 който е на небе-то. И [к]както Моисей издигнѫ зміѭ-тѫ въ пустынѭ-тѫ, [л]така трѣба да бѫде издигнѫтъ Сынъ человѣческый, 15 За да не погыне всякой който вѣрува въ 16 него, но [м]да има животъ вѣченъ. Защото Богъ [н]толкозь възлюби свѣтъ-тъ, щото даде Сына своего единороднаго, за да не погыне всякой който вѣрува въ него, но 17 да има животъ вѣченъ. Понеже [о]не е проводилъ Богъ Сына си на свѣтъ-тъ да сѫди свѣтъ-тъ, но за да бѫде спасенъ свѣтъ-18 тъ чрѣзъ него. [п]Който вѣрува въ него, не ще да бѫде осѫденъ; а който не вѣрува, вече е осѫденъ; защото не е повѣрувалъ 19 въ име то на единороднаго Сына Божія. И то е осѫжденіе-то, [р]че видѣлина-та дой-

д Марк. 16: 16. Дѣян. 2; 38.
е Еккл. 11; 5. 1 Кор. 2; 11.
ж Гл. 6; 52, 60.
з Мат. 11; 27. Гл. 1; 18. 7; 16. 8; 28. 12; 49. 14; 24.
и Ст. 32.
і Прит. 30; 4. Гл. 6; 33, 38, 51, 62. 16; 28. Дѣя. 2; 34. 1 Кор. 15; 47. Ефес. 4; 9, 10.
к Числ. 21; 9.
л Гл. 8; 28. 12; 32.
м Ст. 36. Гл. 6; 47.
н Рим. 5; 8. 1 Іоан. 4; 9.
о Лук. 9; 56. Гл. 5; 45. 8; 15. 12; 47. 1 Іоан. 4; 14.
п Гл. 5; 24. 6; 40, 47. 20; 31.
р Гл. 1; 4, 9, 10. 11. 8; 12.

де на свѣтъ-тъ, и человѣци-тѣ възлюбихѫ тьмнинѫ-тѫ повече отъ видѣлинѫ-тѫ; защото дѣла-та имъ бѣхѫ злы. Понеже 20 ^[с]^всякой който прави зло, мрази видѣлинѫ-тѫ, и не иде къмъ видѣлинѫ-тѫ, да не бы да ся докажѫтъ негови-тѣ дѣла, *че сѫ злы.* Но който прави истинѫ-тѫ, иде къмъ ви- 21 дѣлинѫ-тѫ, за да ся явятъ дѣла-та му че сѫ по Бога направены.

Слѣдъ това дойде Іисусъ и ученици-тѣ 22 негови въ землѭ-тѫ Іудейскѫ; и тамъ живѣяше съ тѣхъ [т]и крьщаваше. А Іоаннъ 23 крьщаваше въ Енонъ близу [у]до Салимъ, защото имаше тамъ много вода; [ф]и идяхѫ и крьщавахѫ ся. Понеже [х]Іоаннъ не бѣше 24 още туренъ въ тьмницѫ. И така станѫ 25 прѣпираніе отъ странѫ на ученицы-тѣ Іоанновы съ Іудеи-тѣ заради очищеніе-то. И дойдохѫ при Іоанна и рекохѫ му: Рав- 26 ви, онзи който бѣше съ тебе отвѫдь Іорданъ, [ц]за когото ты свидѣтелствова, ето той крьщава, и всичкы отиватъ при него. Отговори Іоаннъ и рече: [ч]Не може чело- 27 вѣкъ да зема нищо, ако не му е дадено отъ небе-то. Вы сами сте ми свидѣтели 28 че рекохъ: [ш]Не сьмь азъ Христосъ; но че [щ]сьмь проводенъ прѣдъ него. [з]Който 29 има невѣстѫ-тѫ, женихъ е; а [ы]пріятель-тъ жениховъ, който стои та го слуша, радува ся твьрдѣ много за гласъ-тъ жениховъ; и така тая моя радость испълни ся. Той трѣба да расте, а азъ да ся смаля- 30 вамъ. [ь]Който иде отъ горѣ, надъ всичкы 31 [ѣ]е отгорѣ: [ю]който е отъ землѭ-тѫ, отъ землѭ-тѫ е, и отъ землѭ-тѫ говори: [я]който иде отъ небе-то, надъ всичкы е отгорѣ. И 32 [ж]това което е видѣлъ и чулъ, него сви-

с Іов. 24; 13, 17. Ефес. 5; 13.
т Гл. 4; 2.
у 1 Цар. 9; 4.
ф Мат. 3; 5, 6.
х Мат. 14; 3.
ц Гл. 1; 7, 15, 27, 34.
ч 1 Кор. 4; 7. Евр. 5; 4. Іак. 1; 17.
ш Гл. 1; 20, 27.
щ Мал. 3; 1. Марк. 1; 2. Лук. 1; 17.
з Мат. 22; 2. 2 Кор. 11; 2. Ефес. 5; 25, 27. Откр. 21; 9.
ы Пѣсн. 5; 1.
ь Ст. 13. Гл. 8; 23.
ѣ Мат. 28; 18. Гл. 1; 15, 27. Рим. 9; 5.
ю 1 Кор. 15; 47.
я Гл. 6; 33. 1 Кор. 15; 47. Ефес. 1; 21. Филип. 2; 9.
ж Ст. 11. Гл. 8; 26. 15; 15.

дѣтелствува; и никой не пріима свидѣтел-
33 ство-то му. Който пріеме свидѣтелство-то
негово, [іж] запечаталъ е че Богъ е исти-
34 ненъ. Защото [а]*тойзи* когото е Богъ пра-
тилъ, словеса-та Божіи говори, понеже
Богъ не дава *нему* Духъ-тъ [б]съ мѣркѫ.
35 [в]Отецъ люби Сына, и всичко е далъ въ
36 неговы-тѣ рѫцѣ. [г]Който вѣрува въ Сына
има животъ вѣченъ; а който не вѣрува въ
Сына, нѣма да види животъ; но гнѣвъ Бо-
жій остава на него.

[іж] Рим. 3; 4. 1 Іоан. 5; 10.
[а] Гл. 7; 16.
[б] Гл. 1; 16.
[в] Мат. 11; 27. 28; 18. Лук. 10; 22. Гл. 5; 20, 2 . 15. 5. 17; 2. Ев; 2; 8.
[г] Авв. 2; 4. Гл. 1; 12. 6; 47. Ст. 15, 16. Рим. 1; 17. 1 Іоан. 5; 10.

ГЛАВА 4.

1 А когато разумѣ Господь *Іисусъ*, че сѫ
чули Фарисеи-тѣ че Іисусъ повече учени-
2 цы прави [а]и крьщава нежели Іоаннъ, (Ако
и да не крьщаваше самъ си Іисусъ, но у-
3 ченици-тѣ му;) Остави Іудеѭ, и отиде
4 пакъ въ Галилеѭ. И трѣбаше да мине прѣзъ
5 Самаріѭ. И тъй дойде въ единъ Самарій-
скый градъ нарицаемый Сихаръ, близу до
мѣсто-то [б]което даде Іаковъ на сына си
6 Іосифа. И тамъ имаше кладенецъ Іаковов:
Іисусъ прочее угруденъ отъ пѫть, сѣдѣше
така на кладенецъ-тъ; *а* часъ-тъ бѣше о-
7 коло шесть. Идува нѣкоя си жена отъ
Самаріѭ, да начерпе водѫ. Казува й Іи-
8 сусъ: Дай ми да піѭ. Защото ученици-тѣ
му бѣхѫ отищли въ градъ-тъ, да купятъ
9 за яденіе. Казува му жена-та Самарянка:
Какъ ты, който си Іудеянинъ, искашь за
піяніе отъ мене, която сьмь жена Самарян-
ка? Защото Іудеи-тѣ [в]не ся съобщаватъ
10 съсъ Самаряны-тѣ. Отговори Іисусъ и рече
й: Ако бы знаяла Божіѭ-тѫ дарбѫ, и кой
е що ты казува: Дай ми да піѭ, ты бы по-
искала отъ него, и далъ бы ти [г]водѫ жи-

[а] Гл. 3; 22, 26.
[б] Быт. 33; 19. 48; 22. Іис. 24; 32.
[в] 2 Цар. 17; 24. Лук. 9; 52, 53. Дѣя. 10; 28.
[г] Иса. 12; 3. 44; 3. Іер. 2; 13. Зах. 13; 1. 14; 8.

вѫ. Казува му жена-та: Господине, нито 11 почерпало имашь, и кладенецъ-тъ е дълбокъ: и тъй отъ дѣ имашь живѫ-тѫ водѫ? Ты по голѣмъ ли си отъ отца ни Іа- 12 кова, който ни даде кладенецъ-тъ, и той е пилъ отъ него, и синове-тѣ му, и добытъци-тѣ му? Отговори Іисусъ и рече ѝ: 13 Всякой който піе отъ тѫзи водѫ, пакъ ще ожеднѣе: А [д]който піе отъ водѫ-тѫ коіѫ- 14 то азъ ще му дамъ, нѣма да ожеднѣе во вѣкы, но вода-та коіѫто ще му дамъ [е]ще бѫде въ него изворъ на водѫ, която извира въ животъ вѣченъ. [ж]Казува му жена- 15 та: Господине, дай ми тѫзи водѫ, да не 17 ожеднѣвамъ, нито да идувамъ тука да изваждамъ. Казува ѝ Іисусъ: Иди повыкай 16 мѫжа си и дойди тука. Отговори жена-та 17 и рече: Нѣмамъ мѫжъ. Казува ѝ Іисусъ: Право си казала, че нѣмашь мѫжъ; Защо- 18 то петима мѫжа си водила, и *тойзи* когото сега имашь не ти е мѫжъ: туй си право рекла. Казува му жена-та: Господине, 19 [з]гледамъ че ты си пророкъ. Бащи-тѣ ни 20 [и]въ тѫзь горѫ ся поклонихѫ: а вы казувате че [і]въ Іерусалимъ е мѣсто-то, дѣто трѣба да ся кланямы. Казува ѝ Іи- 21 сусъ; Жено, хвани ми вѣрѫ, че иде часъ, когато [к]нито въ тѫзи горѫ нито въ Іерусалимъ ще ся поклоните на Отца. Вы ся 22 кланяте [л]на онова което не знаете; ный ся кланямы на онова което знаемъ; защото [м]спасеніе-то е отъ Іудеи-тѣ. Но иде врѣ- 23 ме и сега е, когато истинни-тѣ поклонници ще ся поклонятъ Отцу [н]съ духъ и [о]истинѫ; защото Отецъ таквызь ище поклонницы-тѣ си. [п]Богъ е духъ, и които му ся 24 кланятъ, съ духъ и истинѫ трѣба да ся кла-

д Гл. 6; 35, 58.
е Гл. 7; 38.
ж Виж. Гл. 6: 34. 17; 2, 5. Рим. 6; 23. 1 Іоан. 5; 20.
з Лук. 7; 16. 24; 19. Гл. 6; 14. 7; 40.
и Сѫд. 9; 7.
і Втор. 12; 5, 11. 3 Цар. 9; 3. 2 Лѣт. 7; 12.
к Мал. 1; 11. 1 Тим. 2; 8.
л 4 Цар. 17; 29.
м Иса. 2; 3. Лук. 24; 47. Рим. 9; 4, 5.
н Фил. 3; 3.
о Гл. 1; 17.
п 2 Кор. 3; 17.

25 нятъ. Казува му жена-та: Знамъ че ще дойде Мессія, който ся казува Христосъ: той кога дойде [р] ще ни възвѣсти всичко.
26 Казува ѝ Іисусъ: [с] Азъ сьмь, който ти го-
27 ворьж. И на това отгорѣ дойдохж ученици-тѣ му, и почудихж ся че приказуваше съсъ женж; но никой не рече: Що търсишь? или, Какво приказувашь съ неіж?
28 Тогазь жена-та остави кърчагъ-тъ си, и отиде въ градъ-тъ, и казува на человѣцы-
29 тѣ: Елате да видите человѣкъ, [т] който ми рече все що сьмь сторила; да не бжде той
30 Христосъ? И тъй излѣзохж отъ градъ-тъ та идяхж кждѣ него.
31 А между това ученици-тѣ *му* го моля-
32 хж, и казувахж: Учителю, яждь. А той имъ рече: Азъ имамъ ястіе да ямъ което
33 вы не знаете. За то думахж ученици-тѣ помежду си: Да ли нѣкой му донесе да яде?
34 Казува имъ Іисусъ: [у] Мое-то ястіе е да струвамъ волѭ-тж на оногова който мя е проводилъ, и да извършѭ неговж-тж ра-
35 ботж. Не казувате ли вы, че още четыри мѣсеца има, и жетва-та иде? Ето, казувамъ ви, подигнѣте очи-тѣ си, и виждте
36 нивя-та, че [ф] сж вече бѣлы за жетвж. [х] И който жьне зема заплатж, и събира плодъ въ животъ вѣченъ, за да ся радватъ наедно
37 и който сѣе и който жьне. Защото въ това нѣщо истинска е рѣчь-та: "Че другъ е
38 който сѣе, и другъ който жьне.' Азъ вы проводихъ да жьнете това въ което вы не сте ся трудили; другы ся трудихж, и вы
39 влѣзохте въ тѣхный-тъ трудъ. И отъ тойзи градъ мнозина Самаряни повѣрувахж въ него [ц] поради думж-тж на женж-тж която свидѣтелствуваше: "Че ми рече всичко що

[р] Ст. 29, 39.
[с] Мат. 26; 63, 64. Мар. 14; 61, 62. Гл. 9; 37.
[т] Ст. 25.
[у] Іов. 23; 12. Гл. 6; 38. 17; 4. 19; 30.
[ф] Мат, 9; 37. Лук. 10; 2.
[х] Дан. 12; 3.
[ц] Ст. 29.

съмь сторила." И тъй когато дойдохѫ Самаряни-тѣ при него моляхѫ му ся да остане при тѣхъ; и прѣсѣдѣ тамъ два дни. 40
И още по множина повѣрувахѫ поради негово-то слово; 41
А на женѫ-тѫ казувахѫ: Ный не вѣрувамы вече за твоѭ-тѫ думѫ; понеже чсами чухмы, и знаемъ че тойзи е наистинѫ Спаситель міра, Христосъ. 42

А слѣдъ тѣзи два дена излѣзе отъ тамо и отиде въ Галилеѭ. 43
Защото шсамъ си Іисусъ свидѣтелствова̀ че пророкъ въ отечество-то си нѣма почесть. 44
И когато дойде въ Галилеѭ, пріяхѫ го Галилеяни-тѣ, като бѣхѫ щвидѣли всичко що стори въ Іерусалимъ въ праздникъ-тъ; ъзащото и тѣ бѣхѫ дошли на праздникъ-тъ. 45

И дойде Іисусъ пакъ въ Канѫ Галилейскѫ, ыдѣто направи водѫ-тѫ вино. 46
И имаше нѣкой си царскый человѣкъ, на когото сынъ му бѣ боленъ въ Капернаумъ. Той като чу за Іисуса че е дошелъ отъ Іудеѭ въ Галилеѭ, отиде при него, и моляше му ся да слѣзе и да исцѣли сына му; защото щѣше да умре. 47
Тогази му рече Іисусъ: ьАко не видите знаменія и чудеса, не щете повѣрува. 48
Казува му царскый-тъ человѣкъ: Господи, слѣзь доклѣ не е умрѣло дѣте-то ми. 49
Казува му Іисусъ: Иди си, сынъ ти е живъ. И повѣрува человѣкъ-тъ на рѣчь-тѫ коѭто му рече Іисусъ, и отиваше си. 50
И когато той вече слазяше, срѣщнѫхѫ го слугы-тѣ му, и обадихѫ *му* и казахѫ: Сынъ ти е живъ. 51
А той гы попыта, въ кой часъ му станѫ по леко; и рекохѫ му: Вчера по седмь-тѣ часа го остави треска-та. 52
И тъй разумѣ баща-та че *това станѫ* въ онзи часъ, въ който му ре- 53

ч Гл. 17; 8. Іоан. 4; 14.
ш Мат. 13; 57. Марк. 6; 4. Лук. 4; 24.
щ Гл. 2; 23. 3; 2.
ъ Вто. 16; 16.
ы Гл. 2; 1, 11.
ь 1 Кор. 1; 22.

че Іисусъ: Сынъ ти е живъ: и повѣрува
54 той и всичкый-тъ му домъ. Това пакъ второ чудо стори Іисусъ отъ какъ дойде изъ Іудеѭ въ Галилеѭ.

ГЛАВА 5.

1 Подиръ това [а]бѣше праздникъ Іудейскый,
2 и възлѣзе Іисусъ въ Іерусалимъ. А въ Іерусалимъ [б]близу до овчѫ-тѫ *портѫ* има кѫпалня, която по Еврейскы ся нарича
3 Виѳесда, и има петь притвора. Въ тѣхъ лежахѫ голѣмо множество болни, слѣпи, хроми, сухы, които чакахѫ движеніе-то на водѫ-тѫ. Защото отъ врѣме на врѣме слѣ-
4 зуваше ангелъ въ кѫпалнѭ-тѫ, и размѫщаше водѫ-тѫ; и тъй който влазяше първъ слѣдъ размѫщаніе-то на водѫ-тѫ, здравъ бываше отъ каквато болесть и да бѣше
5 боленъ. И тамо имаше нѣкой си человѣкъ
6 боленъ отъ тридесеть и осмь годины. Него видѣ Іисусъ че лежи, и понеже знаяше че отъ много врѣме вече *болѣдува*, казува
7 му: Ищешь ли да оздравѣешь? Отговори му болный-тъ: Господине, нѣмамъ человѣкъ да мя тури въ кѫпалнѭ-тѫ, когато ся размѫти вода-та; и когато азъ дохождамъ,
8 другъ прѣди мене слѣзнува. Казува му Іисусъ: Стани, [в]дигни одръ-тъ си и ходи.
9 И тозь часъ человѣкъ-тъ оздравѣ, и задигнѫ одръ-тъ си, и ходяше: а тойзи день
10 [г]бѣше сѫббота. И казувахѫ Іудеи-тѣ на исцѣлѣлый-тъ: Сѫббота е; [д]не ти е про-
11 стено да дигнешь одръ-тъ си. Отговори имъ: Онзи който мя исцѣли, той ми рече:
12 Дигни одръ-тъ си, и ходи. Попытахѫ го: Кой е человѣкъ-тъ що ти рече: Дигни
13 одръ-тъ си и ходи. А исцѣленый-тъ не зна-

[а] Лев. 23; 2. Втор. 16; 1. Гл. 2; 13.
[б] Неем. 3; 1. 12; 39.
[в] Мат. 9; 6. Марк. 2; 11. Лук. 5; 24.
[г] Гл. 9; 14.
[д] Исх. 20; 10. Неем. 13; 19. Іер. 17; 21 и друг. Мат. 12; 2. Марк. 2; 24. 3; 4 Лук. 6; 2. 13; 14.

яше кой е; защото Іисусъ ся уклони, понеже имаше народъ много на това мѣсто. 14 Подиръ това намѣрува го Іисусъ въ храмъ-тъ, и рече му: Ето, сега станѫ ты здравъ; [е]не согрѣшавай вече, да ти не стане нѣщо по зло. 15 Отиде *прочее* человѣкъ-тъ и обади на Іудеи-тѣ че Іисусъ е който го исцѣли.

16 И за това Іудеи-тѣ гоняхѫ Іисуса, и ищяхѫ да го убіѭтъ; защото правяше тѣзи работы въ сѫбботѫ. 17 А Іисусъ имъ отговори: [ж]Отецъ ми до сега работи, и азъ работѭ. 18 И за това Іудеи-тѣ още повече [з]ищяхѫ да го затрыѭтъ; защото не токо че сѫбботѫ-тѫ прѣстѫпуваше; но и Бога за свой Отецъ казуваше, и правяше себе си [и]равенъ Богу. 19 На това Іисусъ отговори и рече имъ: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ: [і]Не може Сынъ-тъ да прави нищо отъ самосебе си ако не вижда Отца да прави това; понеже което прави той, подобно и Сынъ-тъ това прави. 20 Защото [к]Отецъ люби Сына, и показува му все що прави той; ще му покаже и отъ тѣзи по голѣмы работы, за да ся чудите вы. 21 Понеже както Отецъ въздига мьртвы-тѣ, и съживява, [л]така и Сынъ-тъ които ище съживява. 22 Защото Отецъ не сѫди никого, но е далъ [м]Сыну всякѫ сѫдбѫ; 23 За да почитатъ всичкы Сына, както почитатъ Отца. [н]Който не почита Сына, не почита Отца който го е проводилъ. 24 Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че [о]който слуша слово-то мое, и вѣрува въ тогозь който мя е проводилъ, има животъ вѣченъ, и на сѫдъ нѣма да дойде, [п]но прѣминѫлъ е отъ смьрть-тѫ въ животъ-тъ. 25 Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че иде

е Мат. 12; 45. Гл. 8; 11.
ж Гл. 9; 4. 14; 10.
з Гл. 7; 19.
и Гл 10; 30, 33. Фил. 2; 6.
і Ст. 30. Гл. 8; 28. 9; 4. 12; 49. 14; 10.
к Мат. 3; 17. Гл. 3; 35. 2 Пет. 1; 17.
л Лук. 7; 14. 8; 54. Гл. 11; 25, 43.
м Мат. 11; 27. 28; 18. Ст. 27. Гл. 3; 35. 17; 2. Дѣя. 17; 31. 1 Пет. 4; 5.
н 1 Іоан. 2; 23.
о Гл. 3; 16, 18. 6; 40, 47. 8; 51. 20; 31.
п 1 Іоан. 3; 14.

часъ и сега е, [р] когато мьртви-тѣ ще чуѭтъ гласъ-тъ на Сына Божія, и които *го*
26 чуѭтъ ще оживѣѭтъ. Защото както Отецъ има въ себе си животъ, така е далъ
27 и Сыну да има животъ въ себе си. И власть му е [с] далъ да прави и сѫдъ, [т] защото е
28 Сынъ человѣческый. Недѣйте ся чуди на това; защото иде часъ, въ който всичкы които сѫ вь гробове-тѣ ще чуѭтъ гласъ-
29 тъ му, И [у] ще излѣзѫтъ; онѣзи които сѫ правили добро, въ въскрьсеніе-то на животъ; а [ф] които сѫ правили зло, въ въскрь-
30 сеніе-то на осѫжденіе. [х] Не могѫ азъ да правѭ нищо отъ себе си: сѫдіѭ както чувамъ; и сѫдба-та ми е праведна: [ц] защото не ищѫ моѭ-тѫ волѭ, но волѭ-тѫ на
31 Отца който мя е проводилъ. [ч] Ако свидѣтелствувамъ азъ за себе си, свидѣтелство-
32 то ми не е истинно. [ш] Другъ е който свидѣтелствува за мене, и знаѭ че свидѣтелство-то което свидѣтелствува той за мене
33 е истинно. Вы проводихте до Іоанна [щ] и
34 свидѣтелствовà за истинѫ-тѫ. Азъ обаче отъ человѣцы свидѣтелство не земамъ, но
35 казувамъ това за да ся спасете вы. Той бѣше [ъ] свѣтило което горяше и свѣтяше: [ы] и вы поискахте да ся порадувате за мал-
36 ко врѣме на негово-то свѣтеніе. Но [ь] азъ имамъ по голѣмо отъ Іоанново-то свидѣтелство; защото работы-тѣ които Отецъ ми даде да гы извьршѫ, [ѣ] тѣзи работы които азъ правѭ, свидѣтелствуватъ за мене,
37 че мя е Отецъ проводилъ. И Отецъ който мя е пратилъ, [ю] той свидѣтелствовà за мене. Нито гласъ-тъ му сте чули, [я] нито ли-
38 це-то му сте видѣли. И слово-то негово нѣмате да прѣбѫдва въ васъ, защото вы

р Ст. 28. Ефе. 2; 1, 5. 5; 14. Кол. 2; 13.
с Ст. 22. Дѣян. 10; 43. 17; 31.
т Дан. 7; 13, 14.
у Иса. 26; 19. 1 Кор. 15; 52. 1 Сол. 4; 16.
ф Дан. 12; 2. Мат. 25; 32, 33, 46.
х Ст. 19.
ц Мат. 26; 39. Гл. 4; 34. 6; 38.
ч Виж. Гл. 8; 14. Откр. 3; 14.
ш Мат. 3; 17. 17; 5. Гл. 8; 18. 1 Іоа. 5; 6, 7, 9.
щ Гл. 1; 15, 19, 27, 32.
ъ 2 Пет. 1; 19.
ы Мат. 13; 20, 21, 26. Мар. 6; 20.
ь 1 Іоан. 5; 9.
ѣ Гл. 3; 2. 10; 25. 15; 24.
ю Мат. 3; 17. 17; 5. Гл. 6; 27. 8; 18.
я Втор. 4; 12. Гл. 1; 18. 1 Тим. 1; 17. 1 Іоан. 4; 12.

не вѣрувате въ тогозь, когото е той испратилъ. [ж]Испытувайте писанія-та; защото вы мыслите че въ тѣхъ имате животъ вѣченъ; [іж]и тѣ сѫ които свидѣтелствуватъ за мене. 39
Но вы [а]не искате да дойдете при мене за да имате животъ. 40 Отъ человѣцы [б]славѫ не пріимамъ; 41 Но познахъ вы, че нѣмате въ себе си любовь Божіѭ. 42 Азъ дойдохъ въ име-то на Отца моего, и не мя пріимате; ако дойде другъ въ свое си име, него ще пріемете. 43 [в]Какъ можете да повѣрувате вы, които пріимате славѫ единъ отъ другый, и [г]не търсите славѫ-тѫ която е само отъ Бога? 44 Да не мните че азъ ще вы обвинѭ прѣдъ Отца; [д]има кой да вы обвини, Моисей, на когото вы уповахте. 45 Защото ако бѣхте вѣрували въ Моисея, повѣрували бихте въ мене; понеже той за мене писа. 46 Ако ли неговы-тѣ писанія не вѣрувате, какъ ще повѣрувате мои-тѣ думы? 47

ж Иса. 8; 20. 54; 16. Лук. 16; 29. Ст 46. Дѣя. 17; 11.
іж Втор. 18; 15, 18. Лук. 24; 27. Гл. 1; 45.
а Гл. 1; 11. 5; 49.
б Ст. 51. 1 Сол 2; 6.
в Гл. 12; 43.
г Рим. 2; 29.
д Рим. 2; 12.
е Быт 5; 15. 12; 3. 18; 18. 22; 18. 49; 10. Втор. 18; 15, 18. Гл. 1; 45. Дѣян. 26; 22.

ГЛАВА 6.

[а]Слѣдъ това отиде Іисусъ отвѫдь Галилейско-то море, сирѣчь Тиверіадско: 1 И слѣдъ него идѣше народъ много; 2 защото гледахѫ чудеса-та неговы, които правяше надъ болны-тѣ. И възлѣзе Іисусъ на горѫ-тѫ и сѣдяше тамъ съ ученицы-тѣ си. 3 И [б]наближаваше пасха-та, праздникъ-тъ Іудейскый. 4 И като [в]вдигнѫ Іисусъ очи и видѣ че народъ много иде къмъ него, казува Филиппу: Отъ дѣ да купимъ хлѣбъ, да ядѫтъ тѣзи? 5 (А това казуваше *той* да го испыта; защото си знаяше какво щѣше да прави.) 6 Отговори му Филиппъ: За [г]двѣстѣ динаріи хлѣбъ не имъ постига за да земе всякой отъ тѣхъ по малко нѣщо. 7 Казува 8

а Мат. 14; 15. Мар. 9; 33. Лук. 9; 10, 12.
б Лев. 23; 5, 7. Втор. 16; 1. Гл. 2; 13. 5; 1.
в Мат. 14; 14. Мар. 6; 35. Лук. 9; 12.
г Вижд. Числ. 11; 21, 22.

му единъ отъ ученицы-тѣ неговы, Андрей
9 братъ-тъ на Симона Петра: Има тука едно момченце, което има петь ечьмены хлѣба и двѣ рыбы; [д]но тѣ що сѫ на толкова *души*?
10 А Іисусъ рече: Сторѣте да сѣднѫтъ человѣци-тѣ. А на това мѣсто имаше трѣва много. И тьй насѣдахѫ мѫжіе до петь
11 тысящы на брой. И зѣ Іисусъ хлѣбове-тѣ и благодари, и раздаде *гы* на ученицы-тѣ, а ученици-тѣ на сѣдящы-тѣ; така и отъ
12 рыбы-тѣ колкото искахѫ. И като ся насытихѫ, казува на ученицы-тѣ си: Съберѣте изостанѫлы-тѣ укрухы, за да ся не из-
13 губи нищо. И тъй отъ петь-тѣ ечьмены хлѣба събрахѫ и напълнихѫ дванадесеть коша укрухы, които изостанѫхѫ на тѣзи
14 що ядохѫ. Тогава человѣци-тѣ като видѣхѫ чудо-то, което стори Іисусъ, казувахѫ: Наистинѫ тойзи [е]е пророкъ-тъ който има-
15 ше да дойде на свѣтъ-тъ. И тъй като разумѣ Іисусъ че ще дойдѫтъ да го грабнѫтъ за да го направятъ царь, отиде пакъ
16 самъ си той на горѫ-тѫ. И [ж]когато ся свечери, слѣзохѫ ученици-тѣ му на море-то,
17 И влѣзохѫ въ ладіѭ-тѫ та отивахѫ отвѫдь море-то въ Капернаумъ; и вече бѣше ся стьмнило, а Іисусъ не бѣ дошелъ още при
18 тѣхъ; И море-то ся подигаше, понеже ду-
19 хаше силенъ вѣтръ. И като бѣхѫ гребли до двадесеть и петь или тридесеть стадіи, видѣхѫ Іисуса че ходи по море-то и на-
20 ближава ладіѭ-тѫ, и убояхѫ ся. Но той
21 имъ казува: Азъ сьмь, не бойте ся. Тогази искахѫ да го земѫтъ въ ладіѭ-тѫ, и тутакси ладія-та ся намѣри на земѭ-тѫ
22 на коѭто отивахѫ. На утринь-тѫ народъ-тъ който стояше отвѫдь море-то, като ви-

д 4 Цар. 4; 43.

е Быт. 49; 10. Втор. 18; 15, 18 Мат. 11; 3. Гл. 1; 21. 4; 19, 25. 7; 40.

ж Мат. 14; 23. Мар. 6; 47.

дѣ че нѣмаше друга ладія тамъ, но токо тая въ която влѣзохѫ ученици-тѣ му, и че Іисусъ не влѣзе съ ученицы-тѣ си въ ладіѭ-тѫ, но ученици-тѣ му сами тръгнѫхѫ; (А другы ладіи дойдохѫ отъ Тиверіадѫ близу до мѣсто-то дѣто ядохѫ хлѣбъ-тъ, когато Господь бѣ благословилъ.) И тъй като видѣ народъ-тъ, че нѣма тамо Іисуса нито ученицы-тѣ му, влѣзохѫ и тѣ въ ладіи-тѣ та дойдохѫ въ Капернаумъ и търсяхѫ Іисуса. И като го намѣрихѫ отвѫдь море-то, рекохѫ му: Равви, кога дойде ты тука? Отговори имъ Іисусъ и рече: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, търсите мя, не защото видѣхте чудеса, но защото ядохте отъ хлѣбове-тѣ и ся насытихте. Работѣте не за хранѫ която ся разваля, [з]но за хранѫ която трае въ животъ вѣченъ, коіѭто Сынъ человѣческый ще ви даде; [и]защото Отецъ, Богъ, на него е положилъ *свой-тъ* печать. А тѣ му рекохѫ: Що да сторимъ за да работимъ дѣла-та Божіи? Отвѣща Іисусъ и рече имъ: [і]Това е дѣло-то Божіе, да повѣрувате въ тогозь когото е той проводилъ. Тогазь му рекохѫ: Че ты [к]какво знаменіе правишь, да видимъ и да повѣрувамы въ тебе? Що вършишь? [л]Бащи-тѣ ни ядохѫ маннѫ въ пустинѭ-тѫ, както е писано: [м]Хлѣбъ отъ небе-то имъ даде да ядѫтъ. Рече имъ на това Іисусъ: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ: Не ви даде Моисей хлѣбъ-тъ отъ небе-то; но Отецъ мой дава вамъ истинный-тъ хлѣбъ отъ небе-то. Защото Божій-тъ хлѣбъ е тойзи който слѣзува отъ небе-то, и дава животъ на свѣтъ-тъ. [н]Рекохѫ му пакъ тѣ: Господи, дай ни всякога тойзи хлѣбъ. А Іисусъ

23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35

з Ст. 34. Гл. 4; 14.
и Мат. 3; 17. 17; 5. Мар. 1; 11. 9; 7. Лук. 3; 22. 9; 35. Гл. 1; 33. 5; 37. 8; 18. Дѣян. 2; 22. 2 Петр. 1; 17.
і 1 Іоан. 5; 23.
к Мат. 12; 38. 16; 1. Мар. 8; 11. 1 Кор. 1; 22.
л Исх. 16; 15. Чис. 11; 7. Неем. 9; 15. 1 Кор. 10; 3.
м Псал. 78; 24, 25.
н Виж Гл. 4; 15.

имъ рече: [о]Азъ сьмь хлѣбъ-тъ на животъ-тъ: [п]който иде при мене, нѣма да огладнѣе; и който вѣрува въ мене, никога нѣма да ожеднѣе. 36 [р]Но азъ ви рѣкохъ, че вы мя видѣхте и не вѣрувате. 37 [с]Всичко що ми дава Отецъ при мене ще дойде; [т]и който иде при мене нѣма да го испждіѫ; 38 Защото слѣзохъ отъ небе-то, [у]не моіѫ-тѫ волѭ да сторіѫ, [ф]но волѭ-тѫ на тогози който мя е проводилъ. 39 А воля-та на Отца, който мя е проводилъ е тая, [х]всичко що ми даде, да не изгубіѫ *нищо* отъ него, но да го въскрьсіѫ въ послѣдній-тъ день. 40 И това е воля-та на тогози който мя е проводилъ: [ц]всякой който види Сына и вѣрува въ него, да има животъ вѣченъ, и азъ ще го въскрьсіѫ въ послѣдній-тъ день.

41 Тогазь роптаяхѫ Іудеи-тѣ за него, защото рече: Азъ сьмь хлѣбъ-тъ що е слѣзлъ отъ небе-то. 42 И казувахѫ: [ч]Не е ли тойзи Іисусъ, сынъ-тъ Іосифовъ, на когото ный познавамы бащѫ му и майкѫ му? Какъ прочее казува той: Азъ сьмь отъ небе-то слѣзлъ? 43 А Іисусъ отговори и рече имъ: Не роптайте по между си. 44 [ш]Никой не може да дойде при мене, ако го не привлѣче Отецъ, който мя е проводилъ; и азъ ще го въскрьсіѫ въ послѣдній-тъ день. 45 Писано [щ]е въ пророцы-тѣ: "И всички ще бѫдѫтъ научени отъ Бога." И [з]всякой който слуша и ся научи отъ Отца, иде при мене. 46 [ы]Не че е видѣлъ нѣкой Отца, [ь]освѣнь тогозь който е отъ Бога; той е видѣлъ Отца. 47 Истинѫ, истинѫ ви казувамъ: [ъ]Който вѣрува въ мене има животъ вѣченъ. 48 [ю]Азъ сьмь хлѣбъ-тъ на живота. 49 [я]Бащи-тѣ ви ядохѫ маннѫ-тѫ въ пустынѭ-тѫ и умрѣхѫ.

[о] Ст. 48, 58.
[п] Гл. 4; 14. 7; 37.
[р] Ст. 26, 64.
[с] Ст. 45.
[т] Мат. 24; 24. Гл. 10; 28, 29. 2 Тим. 2; 19. 1 Іоан. 2; 19.
[у] Мат. 26; 39. Гл. 5; 30.
[ф] Гл. 4; 34.
[х] Гл. 10; 28. 17; 12. 18; 9.
[ц] Ст. 27, 47, 54. Гл. 3; 15, 16. 4; 14.
[ч] Мат. 13; 55. Мар. 6; 3. Лук. 4; 22.
[ш] Пѣсн. 1; 4. Ст. 65.
[щ] Иса. 54; 13. Іер. 31; 34. Мих. 4; 2. Евр. 8; 10. 10; 16.
[з] Ст. 37.
[ы] Гл. 1; 18. 5; 37.
[ь] Мат. 11; 27. Лук. 10. 22. Гл. 1; 18. 7; 29. 8; 19.
[ъ] Гл. 3; 16, 18, 36. Ст. 40.
[ю] Ст. 33, 35.
[я] Ст. 31.
[ж] Ст. 51, 58.

Той и е хлѣбъ-тъ който слѣзува отъ небе-то, за да яде нѣкой отъ него и да не умре. Азъ сьмь живый-тъ хлѣбъ, [іж]слѣзнѫлый-тъ отъ небе-то. Ако яде нѣкой отъ тойзи хлѣбъ, ще живѣе въ вѣкы: и [а]хлѣбъ-тъ който азъ ще дамъ, е моя-та плъть, коіѫто азъ ще дамъ за животъ-тъ на свѣта. [б]Тогава ся прѣпирахѫ Іудеи-тѣ помежду си, и казувахѫ: [в]Какъ може тойзи да ни даде да ядемъ плъть-тѫ *му?* 50 51 52

А Іисусъ имъ рече: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ: [г]Ако не ядете плъть-тѫ на Сына человѣческаго, и не піете кръвь-тѫ му, нѣмате животъ въ себе си. [д]Който яде плъть-тѫ ми, и піе кръвь-та ми има животъ вѣченъ, и азъ ще го въскрьсѭ въ последній-тъ день. Защото плъть-та ми е истинна храна, и кръвь-тѫ ми е истинно питіе. Който яде плъть-тѫ ми, и піе кръвь-тѫ ми, [е]въ мене прѣбѫдва и азъ въ него. Както мя е проводилъ Отецъ живый, и азъ сьмь живъ чрѣзъ Отца, *така* и който мя яде, ще бѫде живъ и той чрѣзъ мене. [ж]Тойзи е хлѣбъ-тъ, който слѣзе отъ небе-то; не както ваши-тѣ бащи ядохѫ маннѫ-тѫ, и умрѣхѫ; който яде тойзи хлѣбъ, ще бѫде живъ во вѣкы. Това рече той въ съборище-то като поучаваше въ Капернаумъ. 53 54 55 56 57 58 59

И тъй [з]мнозина отъ неговы-тѣ ученицы като чухѫ рекохѫ: Жестока е тая дума; кой може да ѭ слуша? Но Іисусъ като узна въ себе си, че негодуватъ за това ученицы-тѣ негови, рече имъ: Това ли вы соблазнява? А ако видите Сына человѣческаго да възлѣзва дѣто е былъ отъ първо? [і]Духъ-тъ е онова което дава животъ; плъть-та нищо не ползува; думы-тѣ които азъ 60 61 62 63

[іж] Гл. 5; 15.
[а] Евр. 10; 5, 10.
[б] Гл. 7; 43. 9; 16. 10; 19.
[в] Гл. 5; 9.
[г] Мат. 26; 26, 28.
[д] Ст. 27, 40, 63. Гл. 4; 14.
[е] 1 Іоан. 3; 24. 4; 15, 16.
[ж] Ст. 49, 50, 51.
[з] Мат. 11: 6. Ст. 66.
[и] Мар. 16; 19. Гл. 3; 13. Дѣян. 1; 9. Ефес. 4; 8.
[і] 2 Кор. 3; 6.

64 ви говорѭ духъ сѫ, и животъ сѫ. Но [к]има нѣкои отъ васъ които не вѣруватъ. Защото [л]знаяше Іисусъ изъ начало, кои сѫ що не вѣруватъ, и кой е дѣто ще го прѣдаде.
65 И казуваше: За това [м]ви рѣкохъ, че никой не може да дойде при мене, ако не му
66 е дадено отъ Отца ми. [н]Отъ това иназина отъ неговы-тѣ ученицы ся повърнѫхѫ назадъ, и не ходяхѫ вече съ него.
67 Тогава рече Іисусъ на дванадесеть-тѣ:
68 Да ли ищете и вы да си идете? А Симонъ Петръ му отвѣща: Господи, при кого да отидемъ? ты имашь [о]думы на животъ вѣ-
69 ченъ. И ный [п]повѣрувахмы и познахмы че
70 си ты Христосъ Сынъ на Бога живаго. Отговори имъ Іисусъ; [р]Не избрахъ ли азъ васъ дванадесеть-тѣ, но [с]единъ отъ васъ е діа-
71 волъ? Казуваше *за* Іудѫ Симоновъ Искаріотскый; защото той, който бѣ единъ отъ дванадесеть-тѣ, щѣше да го прѣдаде.

ГЛАВА 7.

1 И слѣдъ това ходяше Іисусъ по Галилеѭ; защото не рачаше да ходи по Іудеѭ; [а]понеже Іудеи-тѣ ищѣхѫ да го у-
2 біѭтъ. А [б]бѣ близу Іудейскый-тъ празд-
3 никъ на шатрораспъваніе-то. И [в]рекохѫ му братія-та му: Прѣмини отъ тука, и иди въ Іудеѭ, за да видятъ и твои-тѣ учени-
4 ци дѣла-та които правишь: Защото никой не прави нѣщо скрышомъ, и ище да бѫде той явенъ. Ако правишь това, яви себе си
5 на свѣтъ-тъ. Защото [г]нито братія-та му
6 вѣрувахѫ въ него. Тогава казува имъ Іисусъ: Мое-то [д]врѣме не е настанѫло още,
7 а ваше-то врѣме е вынѫгы готово. Васъ свѣтъ-тъ [е]не може да вы ненавижда; но

к Ст. 56.
л Гл. 2; 24; 25. 13; 11.
м Ст. 44, 45.
н Ст. 60.
о Дѣян. 5; 20.
п Мат. 16; 16. Мар. 8; 29. Лук. 9; 20. Гл. 1; 50. 11; 57.
р Лук. 6; 13.
с Гл. 13; 27.
а Гл. 5; 16, 18.
б Лев. 23; 34.
в Мат. 12; 46. Мар. 3; 31. Дѣян. 1; 14.
г Мар. 3; 21.
д Гл. 2; 4. 8, 20. Ст. 8, 30.
е Гл. 15; 19.

ж Гл. 5; 19.
з Ст. 6. Гл. 8; 20.
и Гл. 11; 56.
і Гл. 9; 16. 10; 19.
к Мат. 21; 46. Лук. 7; 16. Гл. 6; 14. Ст. 40.
л Гл. 9; 22. 12; 42. 19; 38.
м Мат. 13; 54. Марк. 6; 2. Лук. 4; 22. Дѣян. 2; 7.
н Гл. 3; 11. 8; 28. 12; 49. 14; 10, 24.
о Гл. 8; 43.
п Гл. 5; 41. 8; 50.
р Исх. 24; 3. Втор. 33; 4. Гл. 1; 17. Дѣян. 7; 38.
с Мат. 12; 14. Мар. 3; 6. Гл. 5; 16, 18. 10; 31, 39. 11; 53.
т Гл. 8; 48, 52. 10; 20.
у Лев. 12; 3.

мене ненавиди, жзащото азъ свидѣтелствувамъ за него, че неговы-тѣ дѣла сѫ лукавы. Вый възлѣзте на тойзи праздникъ; азъ 8 нѣма още да възлѣзѫ на тойзи праздникъ; защото зврѣме-то ми не ся е испълнило още. И това като имъ рече, останѫ си въ Га 9 лилеѭ.

А като възлѣзохѫ братія-та му, тогазь 10 и той възлѣзе на праздникъ-тъ, не явно, но тайно нѣкакъ си. иІудеи-тѣ прочее ди- 11 ряхѫ го на праздникъ-тъ, и казувахѫ: Кѫдѣ е онзи? И іимаше много глъчка за не- 12 го помежду народъ-тъ; кедни говоряхѫ: «Че е добръ; а другы казувахѫ: Не, но льсти народъ-тъ. Никой обаче не говоря- 13 ше явно за него, лпоради страхъ-тъ отъ Іудеи-тѣ.

Но като ся прѣполовяваше вече празд- 14 никъ-тъ, възлѣзе Іисусъ въ храмъ-тъ и поучаваше. И мчудяхѫ ся Іудеи-тѣ и казу- 15 вахѫ: Какъ тойзи знае книжно ученіе, като не ся е училъ? Отговори имъ Іисусъ и 16 рече: нМое-то ученіе не е мое, но на оногози който мя е проводилъ. оАко ище 17 нѣкой да правиговѫ-тѫ волѭ, позна ще за поученіе-то, да ли е отъ Бога, или азъ отъ самосебе си говорѭ. пКойто говори отъ 18 самосебе си, ище своѭ-тѫ си славѫ. а който ище славѫ-тѫ на оногозь който го е проводилъ, той е истинскый, и нѣма неправдѫ въ него. рМосей не ви ли даде за- 19 конъ-тъ, и никой отъ васъ не испълнява законъ-тъ? сзащо ищете да мя убіете? От- 20 говори народъ-тъ и рече: тБѣсъ имашь; кой ище да тя убіе? Отвѣща Іисусъ и ре- 21 че имъ: Едно дѣло сторихъ, и всинца ся чудите. уЗа това Моисей ви даде обрѣза- 22

ніе-то, (не че е отъ Моисея, ᵠно отъ отцы-тѣ), и въ сѫбботѫ обрѣзувате человѣкы.
25 Ако въ сѫбботѫ пріима человѣкъ обрѣзаніе за да ся не наруши законъ-тъ Моисеовъ, на мене ли ся гнѣвите, ˣзащото цѣлъ
24 человѣкъ оздравихъ въ сѫбботѫ? ᶣНе сѫдѣте по лице, но правѫ сѫдбѫ сѫдѣте.
25 Тогазь казувахѫ нѣкои отъ Іерусалимляны-тѣ: Не е ли тойзи когото ищѫтъ да убіѭтъ?
26 И ето, явно говори, и не му казуватъ нищо. ᶝДа не бы извѣстно да сѫ познали князове-тѣ, че тойзи е наистинѫ
27 Христосъ? ᶘНо тогози го знаемъ отъ кѫдѣ е; а Христосъ когато дойде, никой нѣма да знае отъ кѫдѣ е.
28 Тогава Іисусъ, като поучаваше въ храмъ-тъ, възгласи и рече: ᶚИ мене знаете и ᵌотъ кѫдѣ сьмь знаете; и отъ самосебе си не сьмь дошелъ, но ᵊе истинскый тойзи който мя е проводилъ,
29 ᵇкогото вы не знаете. Но ᵑазъ го знаѭ, защото сьмь отъ него, и той мя
30 проводи. И тъй ᵓискахѫ да го хванѫтъ: и ᵊникой не тури рѫкѫ на него; защото
31 не му бѣ дошелъ часъ-тъ още. И ᶾмнозина отъ народъ-тъ повѣрувахѫ въ него, и казувахѫ: Христосъ кога дойде, по голѣмы ли чудеса ще направи отъ тѣзи които тойзи стори?
32 Чухѫ Фарисеи-тѣ че тъй гълчи народъ-тъ за него, и проводихѫ Фарисеи-тѣ и пър
33 восвященници-тѣ слугы да го уловятъ. И на тѣхъ рече Іисусъ: ⁱᶾОще малко врѣме сьмь съ васъ, и ще идѫ при оногози кой-
34 то мя е проводилъ. ᵃЩе мя потърсите и нѣма да мя намѣрите; и дѣто сьмь азъ, вы
35 не можете да дойдете. Рекохѫ на това Іудеи-тѣ помежду си: Кѫдѣ ще иде тойзи,

ᵠ Быт. 17; 10.
ˣ Гл. 5; 8, 9, 16.
ᶣ Втор. 1; 16, 17. Прит. 24; 23. Гл. 8; 15. Іак. 2; 1.
ᶝ Ст. 48.
ᶘ Мат. 13; 55. Мар. 6; 3. Лук. 4; 22.
ᶚ Виж. Гл. 8; 14.
ᵌ Гл. 5; 43. 8; 42.
ᵊ Гл. 5; 32. 8; 26. Рим. 3; 4.
ᵇ Гл. 1; 18. 8; 55.
ᵑ Мат. 11; 27. Гл. 10; 15.
ᵓ Мар. 11; 18. Лук. 19; 47. 20; 19. Ст. 19. Гл. 8; 37.
ᵊ Ст. 44. Гл. 8; 20.
ᶾ Мат. 12; 23. Гл. 3; 2. 8; 30.
ⁱᶾ Гл. 13; 33. 16; 16.
ᵃ Осі. 5; 6. Гл. 8; 21. 13; 33.

б Иса. 11; 12. Іак. 1; 1. 1 Пет. 1; 1.
в Лев. 23; 36.
г Иса. 55; 1. Гл. 6; 35. Отк. 22; 17.
д Втор. 18; 15.
е Прит. 18; 4. Иса. 12; 3. 44; 3. Гл. 4; 14.
ж Иса. 44; 3. Іоил. 2; 28. Гл. 16; 7. Дѣян. 2; 17, 33, 38.
з Гл. 12; 16. 16; 7.
и Втор. 18; 15, 18. Гл. 1; 21. 6; 14.
і Гл. 4; 42. 6; 69.
к Ст. 52. Гл. 1; 46.
л Псал. 132; 11. Іер. 23; 5. Мих. 5; 2. Мат. 2; 5. Лук. 2; 4.
м 1 Цар, 16; 1, 4.
н Ст. 12. Гл. 9; 16. 10; 19.
о Ст. 30.
п Мат. 7; 29.
р Гл. 12; 42. Дѣян. 6; 7. 1Кор. 1; 20, 26. 2; 8.

че ный нѣма да го намѣримъ? [б]Да не бы че ще иде въ разсѣяны-тѣ между Еллины-тѣ, и да учи Еллины-тѣ? 36 Каква е тая дума коіжто рече: Ще мя потърсите, и нѣма да мя намѣрите? и, Дѣто сьмь азъ, вы не можете да дойдете?

37 А въ [в]послѣдній-тъ день, великый-тъ на праздникъ-тъ, стояше Іисусъ и възгласи та каза: [г]Ако е нѣкой жеденъ, да дойде при мене и да піе; 38 [д]Който вѣрува въ мене, както рече писаніе-то, [е]рѣкы отъ живж водж ще потекжтъ изъ утробж-тж му. 39 А [ж]това рече за Духъ-тъ, когото щѣхж да пріемватъ вѣрующи-тѣ въ него, защото [з]не бѣ *даденъ* още Духъ святый; понеже Іисусъ още не бѣше ся прославилъ. 40 И тъй множина отъ народъ-тъ като чухж това слово казувахж: Наистинж тойзи е [и]пророкъ-тъ. 41 Другы казувахж: [і]Тойзи е Христосъ. Другы пакъ казувахж: Че [к]отъ Галилеіж ли ще дойде Христосъ? 42 [л]Не рече ли писаніе-то че отъ сѣме-то Давидово, и отъ градецъ-тъ Виѳлеемъ, [м]дѣто бѣше Давидъ, ще дойде Христосъ? 43 И тъй станж [н]раздоръ за него между народъ-тъ. 44 И [о]нѣкои отъ тѣхъ искахж да го хванжтъ; но никой не тури ржцѣ на него. 45 И дойдохж си слугы-тѣ при първосвященницы-тѣ и Фарисеи-тѣ, и тѣ имъ рекохж: Защо го не докарахте? 46 Отговорихж слугы-тѣ: [п]Никога не е говорилъ человѣкъ тъй, както тойзи человѣкъ *говори.* 47 А Фарисеи-тѣ имъ отговорихж: [р]Да не бы и вы да сте ся прѣльстили? 48 Има ли да е повѣрувалъ въ него нѣкой отъ князове-тѣ или отъ Фарисеи-тѣ? 49 Но тойзи *простъ* народъ, който не знае законъ-тъ, проклѣти сж. 50 Казува имъ Ни-

кодимъ, [с]той що бѣ ходилъ нощя при него, 51 който бѣше единъ отъ тѣхъ: [т]Нашій-тъ законъ осѫжда ли человѣка, ако не чуе първомъ отъ него, и разбере що прави? От- 52 говорихѫ и рекохѫ му: Да не си и ты отъ Галилеѭ? испытай и виждь че [у]пророкъ отъ 53 Галилеѭ не е въстанѫлъ. И отиде всякой у дома си.

с Гл. 3; 2.
т Втор. 1; 17. 17; 8 и др. 19; 15.
у Иса. 9; 1, 2. Мат. 4; 15. Гл. 1; 46. Ст. 41.

ГЛАВА 8.

1 А Іисусъ отиде на горѫ-тѫ Елеонскѫ. 2 И на зарань-тѫ дойде пакъ въ храмъ-тъ, и всичкый-тъ народъ идяше при него; и 3 сѣднѫ та гы учаше. И доведохѫ книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ при него еднѫ женѫ хванѫтѫ въ прѣлюбодѣйство, и като ѭ 4 поставихѫ на срѣдъ, Казуватъ му: Учителю, тая жена бы хванѫта въ само-то 5 дѣло като прѣлюбодѣйствуваше. А въ законъ-тъ [а]Моисей повелѣ намъ, които сѫ таквызь съ камьніе да гы убивамы; а ты 6 какво казувашь? И това казувахѫ да го искушаватъ, за да иматъ да го обвиняватъ. А Іисусъ ся наведе долу, и пишѣше съ 7 пьрстъ на земѭ-тѫ. И като постоянствувахѫ да го пытатъ, исправи ся и рече имъ: [б]Който отъ васъ е безгрѣшенъ, *той* 8 първъ да хвьрли камькъ на неѭ. И пакъ ся наведе долу и пишѣше на земѭ-тѫ. 9 А тѣ, като чухѫ *това*, и отъ съвѣсть [в]изобличавани, излѣзвахѫ си единъ по единъ, като наченѫхѫ отъ стары-тѣ до най сетны-тѣ; и остана Іисусъ самъ си и жена-та стояща на срѣдъ. И когато ся ис- 10 прави Іисусъ, и не видѣ никого освѣнь женѫ-тѫ, рече ѝ: Жено, дѣ сѫ онѣзи които тя обвинявахѫ? не тя ли осѫди никой?

а Лев. 20; 10. Втор. 22; 22.
б Втор. 17; 7. Рим. 2; 1.
в Рим. 2; 22.

г Лук. 9; 56. 12; 14. Гл. 5; 17.
д Гл. 5; 14.
е Гл. 1; 4, 5, 9. 3; 19. 9; 5. 12; 35, 36, 46.
ж Гл. 5; 31.
з Виж. Гл. 7; 28. 9; 29.
и Гл. 7; 24.
і Гл. 3; 17. 12; 47. 18; 36.
к Ст. 29. Гл. 16; 32.
л Втор. 17; 6. 19; 15. Мат. 18; 16. 2Кор. 13; 1. Евр. 10; 28.
м Гл. 5; 37.
н Ст. 55. Гл. 16; 3.
о Гл. 14; 7.
п Мар. 12; 41.
р Гл. 7; 30.
с Гл. 7; 8.
т Гл. 7; 34. 13; 33.
у Ст. 24.

И тя рече: Никой, Господи. И Іисусъ ѝ рече: [г]Нито азъ тя осѫждамъ; иди си, и [д]отъ сега не согрѣшавай вече. 11

И пакъ говоряше Іисусъ *народу* и казуваше: [е]Азъ сьмь видѣлина на свѣтъ-тъ; който мя слѣдува, нѣма да ходи въ тьмнинѫ, но ще има видѣлинѫ-тѫ на животъ-тъ. 12 А Фарисеи-тѣ му рекохѫ: [ж]Ты самъ си за себе си свидѣтелствувашь: твое-то свидѣтелство не е истинско. 13 Отговори Іисусъ и рече имъ: Ако и да свидѣтелствувамъ азъ самъ за себе си, свидѣтелство-то ми е истинно; защото знаѭ отъ дѣ сьмь дошелъ, и кѫдѣ отивамъ; а [з]вы не знаете отъ кѫдѣ идѫ и на кѫдѣ отхождамъ. 14 [и]Вы сѫдите плътскы, [і]азъ не сѫдѭ никого. 15 Но ако и да сѫдѭ, моя-та сѫдба е истинска; защото не сьмь [к]самъ, но азъ и Отецъ, който мя е пратилъ. 16 А и [л]въ вашій-тъ законъ е писано: Че на двама человѣцы свидѣтелство-то е истинно. 17 Азъ сьмь който свидѣтелствувамъ за себе си, и Отецъ *ми* [м]който мя е проводилъ свидѣтелствува за мене. 18 Тогазь му казувахѫ: Дѣ е твой-тъ Отецъ? Отговори Іисусъ: [н]Нито мене знаете, нито Отца ми; [о]ако быхте знаяли мене, щѣхте да знаете и Отца ми. 19 Тѣзи думы изговори Іисусъ [п]въ съкровищницѫ-тѫ, когато поучаваше въ храмъ-тъ; и [р]никой го не хванѫ, [с]защото не бѣше му още дошелъ часъ-тъ. 20

И пакъ имъ рече Іисусъ: Азъ отхождамъ, и [т]ще мя търсите, [у]и ще умрете въ грѣхъ-тъ си. Дѣто отивамъ азъ, вы не можете да дойдете. 21 А Іудеи-тѣ казувахѫ: Да не ще да ся убіе, и за това казува: Дѣто отхождамъ азъ, вы не можете да дой- 22

23 дете? И рече имъ: [ф]Вы сте отъ тыя които сѫ долу, азъ сьмь отъ оныя които сѫ горѣ. [х]Вы сте отъ тойзи свѣтъ; азъ не
24 сьмь отъ тойзи свѣтъ. [ц]За това ви рѣкохъ че въ грѣхове-тѣ си ще умрете; защото [ч]ако не повѣрувате че сьмь азъ, въ грѣ-
25 хове-тѣ си ще умрете. А тѣ му казувахѫ: Ты кой си? И рече имъ Іисусъ: *Азъ сьмь*
26 *това* което отъ начало ви казувамъ. Много имамъ да говорѭ и да сѫдѭ за васъ; [ш]но тойзи който мя е проводилъ, истинскый е; и [щ]азъ което сьмь чулъ отъ него,
27 това казувамъ на свѣтъ-тъ. Не разумѣхѫ
28 че имъ говоряше за Отца. Тогазь имъ рече Іисусъ: [ъ]Кога въздигнете Сына человѣческаго, [ы]тогазь щете позна че сьмь азъ, и [ь]отъ самосебе си нищо не правѭ, [ѣ]но както мя е научилъ Отецъ ми, това говорѭ.
29 И [ю]тойзи който мя е проводилъ съ мене е; [я]не мя е оставилъ Отецъ самичькъ; [ж]защото азъ правѭ всякога що е нему у-
30 годно. Това като говоряше, [іж]мнозина повѣрувахѫ въ него.

31 И казуваше Іисусъ на повѣрувалы-тѣ въ него Іудеи: Ако вы устоите въ моѭ-тѫ
32 думѫ, настинѫ сте мои ученици. И ще познаете истинѫ-тѫ, [а]и истина-та ще вы на-
33 прави свободны. Отговорихѫ му: [б]Сѣме Авраамово смы, и никога никому раби не смы ставали; какъ казувашь ты: Свобод-
34 ни ще бѫдете? Отговори имъ Іисусъ: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ: [в]Всякой който
35 прави грѣхъ, рабъ е на грѣхъ-тъ. [г]И рабъ-тъ не остава вѣчно въ кѫщѫ-тѫ; а
36 сынъ-тъ вѣчно прѣбѫдва. И тъй [д]ако Сынъ-тъ вы освободи, ще бѫдете наистинѫ сво-
37 бодни. Знаѭ че сте сѣме Авраамово; [е]но

[ф] Гл. 5; 51.
[х] Гл. 15; 19. 17; 16. 1 Іоан. 4; 5.
[ц] Ст. 21.
[ч] Мар. 16; 16.
[ш] Гл. 7; 28.
[щ] Гл. 3; 32. 15; 15.
[ъ] Гл. 3; 14. 12; 32.
[ы] Рим. 1; 4.
[ь] Гл. 5; 19, 30.
[ѣ] Гл. 3; 11.
[ю] Гл. 14; 10, 11.
[я] Ст. 16.
[ж] Гл. 4; 34. 5; 30. 6; 38.
[іж] Гл. 7; 31. 10; 42. 11; 45.
[а] Рим. 6; 14, 18, 22. 8; 2. Іак. 1; 25. 2; 12.
[б] Лев. 25; 42. Мат. 3; 9. Ст. 39.
[в] Рим. 6; 16, 20. 2 Пет. 2; 19.
[г] Гл. 4; 30.
[д] Рим. 8; 2. Гал. 5; 1.
[е] Гл. 7; 19. Ст. 40.

ищете да мя убіете, защото моя-та дума въ васъ ся не вмѣщава. ^ж^Азъ говорѭ това което сьмь видѣлъ у Отца си, и вы также правите това което сте видѣли отъ отца си. 38 Отговорихѫ и рекохѫ му: ^з^Отецъ нашъ е Авраамъ. Казува имъ Іисусъ: ^и^Ако да бѣхте чада Авраамовы, дѣла-та Авраамовы быхте правили. 39 ^і^А сега искате да мя убіете, *мене*, человѣка, който ви говорихъ истинѫ-тѫ, ^к^коіѫто чухъ отъ Бога; това Авраамъ не е сторилъ. 40 Вы правите дѣла-та бащины си. 41 А тѣ му рекохѫ: Ный не смы родени отъ блудъ; ^л^единого Отца имамы, Бога. Рече имъ Іисусъ: 42 ^м^Ако да бѣше ви Богъ Отецъ, *то вы* любили быхте мене; защото ^н^азъ отъ Бога излѣзохъ и дойдохъ; понеже ^о^не сьмь дошелъ отъ самосебе си, но той мя проводи. ^п^Защо не разумѣвате говореніе-то ми? 43 Защото не можете да слушате мое-то слово. ^р^Вы сте отъ бащѫ діавола, и похоти-тѣ бащины си искате да правите. 44 Той бѣше отъ край человѣкоубійца, и ^с^не устоя въ истинѫ-тѫ; защото истина въ него нѣма: когато говори лъжѫ-тѫ, отъ свои-тѣ си говори, защото е лъжъ и на *лъжѫ*-тѫ баща. А пакъ азъ защото казувамъ истинѫ-тѫ, не мя вѣрувате. 45 Кой отъ васъ мя изобличава за грѣхъ? 46 Ако ли говорѭ истинѫ, защо вы мя не вѣрувате? ^т^Който е отъ Бога, Божіи-тѣ словеса слуша; 47 вы за това не слушате, защото отъ Бога не сте. На това отговорихѫ Іудеи-тѣ и рекохѫ му: 48 Не казувамы ли ный право, че ты си Самарянинъ, ^у^и имашь бѣсъ? Отговори Іисусъ: 49 Нѣмамъ азъ бѣсъ; но почитамъ Отца си, а вы мя бесчестите. И ^ф^азъ не търсѭ 50

ж Гл. 5; 52. 5; 19, 30. 14; 10, 24.
з Мат. 3; 9. Ст. 33.
и Рим. 2; 28. 9; 7. Гал. 3; 7, 29.
і Ст. 37.
к Ст. 26.
л Иса. 63; 16. 64; 8. Мал. 1; 6.
м 1 Іоан. 5; 1.
н Гл. 16; 27. 17; 8, 25.
о Гл. 5; 43. 7; 28, 29.
п Гл. 7; 17.
р Мат. 13; 38. 1 Іоан. 3; 8.
с Іуд. 6.
т Гл. 10; 26, 27. 1 Іоан. 4; 6.
у Гл. 7; 20. 10; 20. Ст. 52.
ф Гл. 5; 41. 7; 18.

моіѭ-тѫ славѫ; има кой да ѭ търси и да сѫди.
51 Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, [х]ако упази нѣкой мое-то слово, нѣма да види
52 смьрть до вѣка. Тогазь му рекохѫ Іудеи-тѣ: Сега разбрахмы че имашь бѣсъ. [ц]Авраамъ умрѣ и пророци-тѣ, и ты казувашь: Ако упази нѣкой слово-то ми, смьрть нѣ-
53 ма да вкуси. Ты по голѣмъ ли си отъ отца ни Авраама, който умрѣ? и пророци-тѣ
54 умрѣхѫ: ты на какъвъ ся правишь? Отговори Іисусъ: [ч]Ако славьѫ азъ самъ себе си, слава-та ми е нищо; [ш]Баща ми е който мя слави, *за* когото вы казвате че е
55 Богъ вашъ. И [щ]не сте го познали, но азъ го познавамъ; и ако рекѫ че не го познавамъ, ще бѫдѫ подобенъ вамъ лъжецъ; но азъ го познавамъ и думѫ-тѫ му държѫ.
56 [ъ]Баща ви Авраамъ радъ бы былъ да види
57 мой-тъ день; [ы]и видѣ и възрадова ся. Рекохѫ му Іудеи-тѣ: Петдесеть годины нѣ-
58 машь още, и Авраама ли си видѣлъ? Рече имъ Іисусъ: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ,
59 прѣди да бѫде Авраамъ, [ь]азъ сьмь. [ѣ]Тогази зѣхѫ камьніе да хвьрлятъ върхъ него; но Іисусъ ся скры, и излѣзе изъ храмъ-тъ, и [ю]минѫ прѣзъ срѣдъ тѣхъ; и така си отиде.

[х] Гл 5; 24. 11. 26.
[ц] Зах. 1; 5. Евр. 11; 13.
[ч] Гл. 5; 31.
[ш] Гл. 5; 41. 16; 14. 17; 1. Дѣян. 3; 13.
[щ] Гл. 7; 28, 29.
[ъ] Лук. 10; 24.
[ы] Евр. 11; 13.
[ь] Исх. 3; 14. Иса. 43; 13. Гл. 17; 5, 24. Кол. 1; 1; 17. Откр. 8.
[ѣ] Гл. 10; 31, 39. 11; 8.
[ю] Лук. 4; 30.

ГЛАВА 9.

1 И като заминуваше, видѣ едного человѣ-
2 ка слѣпъ отъ рожденіе-то си. И попытахѫ го ученици-тѣ му и рекохѫ: Равви, [а]кой е съгрѣшилъ, той ли или родители-тѣ му,
3 та ся е слѣпъ родилъ? Отговори Іисусъ; Нито е той съгрѣшилъ, нито родители-тѣ му; [б]но да ся явятъ дѣла-та Божіи на не-
4 го. [в]Азъ трѣба да вършѫ работы-тѣ на тогози който мя е проводилъ, доклѣ е день;

[а] Ст. 34.
[б] Гл. 11; 4.
[в] Гл. 4; 34. 5; 19, 36. 11; 9. 12; 35. 17; 4.

г Гл. 1; 5, 9. 5; 19. 8; 12. 12; 35, 46.
д Мар. 7; 33. 8; 23.
е Неем. 3; 15.
ж Виж. 4 Цар. 5; 14.
з Ст. 6, 7.
и Ст. 33. Гл. 3; 2.
і Гл. 7; 12, 43. 10; 19.
к Гл. 4; 19. 6; 14.

иде нощь, когато никой не може да работи. Доклѣ сьмь на свѣтъ-тъ, [г]видѣлина сьмь на свѣтъ-тъ. 5 Това като рече, [д]плюнѫ на земѭ-тѫ, и направи калъ отъ плюнкѫ-тѫ, и помаза съ калъ-тъ очи-тѣ на слѣпый-тъ, 6 И рече му: Иди, омый ся въ [е]кѫпалнѭ-тѫ Силоамъ, (което ся тълкува проводенъ). И тъй [ж]отиде, омы ся и дойде прогледнѫлъ. 7

А съсѣди-тѣ, и които го бѣхѫ виждали отъ пьрво че бѣше слѣпъ, казувахѫ: Не е ли тойзи, който сѣдяше та просяше? 8 Едни казувахѫ: Той е; другы, Че прилича на него; той казуваше: Азъ сьмь. 9 И говоряхѫ му: Какъ ти ся отворихѫ очи-тѣ? 10 Отговори той и рече: [з]Человѣкъ който ся нарича Іисусъ направи калъ, и помаза очи-тѣ ми, и рече ми: Иди на кѫпалнѭ-тѫ Силоамъ, и омый ся: а като отидохъ та ся омыхъ, прогледахъ. 11 Тогазь му рекохѫ: Дѣ е той? Казува: Не знаѭ. 12

Заведохѫ при Фарисеи-тѣ тогозь, който бѣ нѣкога слѣпъ. 13 А бѣше сѫббота, когато направи Іисусъ калъ-тъ, и отвори очи-тѣ му. 14 И пакъ го пытахѫ и Фарисеи-тѣ, какъ прогледа. И той имъ рече: Калъ тури на очи-тѣ ми, и омыхъ ся, и гледамъ. 15 И казувахѫ нѣкои отъ Фарисеи-тѣ: Тойзи человѣкъ не е отъ Бога, защото сѫбботѫ-тѫ не варди. Другы казувахѫ: [и]Какъ може грѣшенъ человѣкъ да прави таквызи чудеса? И [і]имаше раздоръ помежду имъ. 16 Казуватъ пакъ на слѣпый-тъ: Ты що казувашь за него, понеже ти е отворилъ очи-тѣ? И той рече: [к]Пророкъ е. 17 А Іудеи-тѣ не повѣрувахѫ за него че е былъ слѣпъ и прогледнѫлъ, доклѣ не повыкахѫ родители-тѣ на тогозь който бѣ прогледнѫлъ; 18 Та гы по- 19

пытахѫ и рекохѫ: Той ли е сынъ ви, *за* когото вы казувате че е слѣпъ роденъ? а се-
20 га какъ види? Отговорихѫ имъ родители-тѣ му и рекохѫ: Знаемъ че тойзи е сынъ
21 ви, и че слѣпъ ся роди; А сега какъ види не знаемъ; или кой му е отворилъ очи-тѣ не знаемъ; той е на възрастъ, него пытай-
22 те; самъ той да говори за себе си. Това рекохѫ родители-тѣ му, [л]защото ся бояхѫ отъ Іудеи-тѣ; понеже вече бѣхѫ ся нагласили Іудеи-тѣ, ако го исповѣда нѣкой че е Христосъ, [м]да го отлѫчатъ отъ съборище-
23 то. За туй родители-тѣ му рекохѫ: На въз-
24 растъ е, пытайте него. И тъй повыкахѫ вторый пѫть человѣка, който бѣ слѣпъ, и рекохѫ му: [н]Дай славѫ Богу; [о]ный знаемъ
25 че тойзи человѣкъ е грѣшникъ. А той отговори и рече: Грѣшникъ ли е, не знаѭ; едно знамъ, че бѣхъ слѣпъ, а сега видѭ.
26 И рекохѫ му пакъ: Що ти направи? Какъ
27 ти отвори очи-тѣ? Отговори имъ: Рѣкохъ ви вече, и не чухте; защо искате пакъ да чуете? Да не бы да ищете и вы да бѫде-
28 те негови ученици? А тѣ го укорихѫ и рекохѫ: Ты си неговъ ученикъ: а ный смы
29 Моисеови ученици. Ный знаемъ че на Моисея Богъ е говорилъ: а [п]тогозь не знаемъ
30 отъ дѣ е. Отговори человѣкъ-тъ и рече имъ: [р]Това е чудно-то, че вы не знаете
31 отъ кѫдѣ е, и отвори очи-тѣ ми. А знаемъ че Богъ [с]грѣшницы-тѣ не послушува; но ако е нѣкой богочестивъ, и прави во-
32 лѭ-тѫ му, него послушува. А пакъ отъ вѣка не ся е чуло, да е отворилъ нѣкой си
33 очи на слѣпъ роденъ *человѣкъ*. [т]Ако да не бѣ той отъ Бога, не можаше нищо да
34 стори. Отговорихѫ и рекохѫ му: [у]Ты съ-

[л] Гл. 7; 13. 12; 42. 49; 38. Дѣян. 5; 13.
[м] Ст. 34. Гл. 16; 2.
[н] Іис. 7; 19. 1 Цар. 6; 5.
[о] Ст. 16.
[п] Гл. 8; 14.
[р] Гл. 3; 10.
[с] Іов. 27; 9. 35; 12. Псал. 18; 41. 34; 15. 66; 18. Прит. 1; 28. 15; 29. 28; 9. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. 14; 12. Іез. 8; 18. Мих. 3; 4. Зах. 7; 13.
[т] Ст. 16.
[у] Ст. 2.

всѣмъ въ грѣхове си роденъ, и ты ли учишь насъ? и го испждихж вънъ.

35 Чу Іисусъ че сж го испждили вънъ, и като го намѣри, рече му: Ты вѣрувашь ли *ф*въ Сына Божія? 36 Отговори той и рече: Кой е той, Господи, да вѣрувамъ въ него? 37 Рече му Іисусъ: И видѣлъ си го, *х*и който приказва съ тебе, той е. 38 А той рече: Вѣрувамъ, Господи; и поклони му ся. 39 И рече Іисусъ: *ц*Азъ за сждъ дойдохъ на тойзи свѣтъ, *ч*да видятъ не видящи-тѣ, а видящи-тѣ да станжтъ слѣпи. 40 И чухж това онѣзи отъ Фарисеи-тѣ които бѣхж съ него, и *ш*рекохж му: Да не смы и ный слѣпи? 41 Рече имъ Іисусъ: *щ*Ако да бѣхте слѣпи, грѣхъ не быхте имали; но сега казувате че Видимъ; и тъй грѣхъ-тъ ви остава.

ф Мат. 14; 33. 16; 16. Мар. 1; 1. Гл. 10; 36. 1 Іоан. 5; 13.
х Гл. 4; 26.
ц Гл. 5; 17. 5; 22, 27; 12; 47.
ч Мат. 13; 13.
ш Рим. 2; 19.
щ Гл. 15; 22, 24.

ГЛАВА 10.

1 Истинж, истинж ви казувамъ, който не влѣзува прѣзъ врата-та въ кошаржтж на овцы-тѣ, но прѣлазя отъ другадѣ, той е крадецъ и разбойникъ. 2 А който влѣзува прѣзъ врата-та, пастырь е на овцы-тѣ. 3 Нему вратàрь-тъ отваря, и овцы-тѣ слушатъ гласъ-тъ му, и свои-тѣ овцы по име зове, и гы извожда. 4 И кога искара овцы-тѣ си вънъ, ходи прѣдъ тѣхъ; и овцы-тѣ иджтъ слѣдъ него, защото знаіжтъ гласъ-тъ му. 5 А слѣдъ чужденецъ не щжтъ оти, но ще побѣгнжтъ отъ него; защото гласъ-тъ на чужденцы-тѣ не знаіжтъ. 6 Тжзи притчж имъ рече Іисусъ: но тѣ не разумѣхж що бѣ това което имъ говоряше.

7 Тогазь пакъ имъ рече Іисусъ: Истинж, истинж ви казувамъ, че азъ сьмь врата-та на

8 овцы-тѣ. Всичкы, които сѫ дошли прѣди мене, крадци сѫ и разбойници; но овцы-
9 тѣ гы не послушахѫ. [а]Азъ сьмь врата-та; прѣзъ мене, ако влѣзе нѣкой, спасенъ ще бѫде, и що влѣзе и ще излѣзе, и пашѫ
10 ще намѣри. Крадецъ-тъ не иде, освѣнь да открадне, да заколе и да погуби; азъ дойдохъ за да иматъ животъ, и да *го* иматъ
11 прѣизобилно. [б]Азъ сьмь добрый-тъ пастырь; добрый-тъ пастырь душѫ-тѫ си по-
12 лага за овцы-тѣ. А наемникъ-тъ който не е овчарь, на когото овцы-тѣ не сѫ неговы, види вълкъ-тъ че иде, [в]и оставя овцы-тѣ и бѣга; и вълкъ-тъ разграбя овцы-тѣ и
13 распръснува гы. А наемникъ-тъ бѣга, защото е наемникъ, и не го е грыжа за овцы-
14 тѣ. Азъ сьмь добрый-тъ пастырь, [г]и познавамъ мои-тѣ, и мои-тѣ мене познаватъ.
15 [д]Както мя познава Отецъ, и азъ познавамъ Отца; [е]и душѫ-тѫ си полагамъ зарадь о-
16 вцы-тѣ. И [ж]другы овцы имамъ, които не сѫ отъ тойзи дворъ, и тѣхъ трѣба да съберѫ; и ще чуѭтъ гласъ-тъ ми; [з]и ще
17 бѫде едно стадо *и* единъ пастырь. За-това Отецъ мя люби, [и]защото азъ полагамъ ду-
18 шѫ-тѫ си, за да ѭ земѫ пакъ. Никой не ми ѭ отнема, но азъ отъ самосебе си ѭ полагамъ. Имамъ [і]власть да ѭ положѫ, и имамъ власть пакъ да ѭ земѫ. [к]Тѫзи заповѣдь пріяхъ отъ Отца си.

19 И тъй пакъ станѫ [л]раздоръ между Іу-
20 деи-тѣ за тѣзи думы. И мнозина отъ тѣхъ казувахѫ: [м]Бѣсъ има, и лудъ е; що го
21 слушате? Другы казувахѫ: Тѣзи думы не сѫ на бѣснуемъ *человѣкъ*; [н]може ли бѣсъ [о]да отваря очи на слѣпы?

22 И станѫ въ Іерусалимъ *праздникъ-тъ на*

22)

а Гл. 14; 6. Ефес. 2; 18.
б Иса. 40; 11. Іез. 34; 12, 23. 37; 24. Евр. 13; 20. 1 Пет. 2; 25. 5; 4.
в Зах. 11; 16, 17.
г 2Тим. 2; 19.
д Мат. 11; 27.
е Гл. 15; 13.
ж Иса. 56; 8.
з Іез. 37; 22. Ефес. 2; 14. 1 Пет. 2; 25.
и Иса. 53; 7, 8, 12. Евр. 2; 9.
і Гл. 2; 19.
к Гл. 6; 38. 15; 10. Дѣян. 2; 24, 32.
л Гл. 7; 43. 9; 16.
м Гл. 7; 20. 8; 48, 52.
н Исх. 4; 11. Псал. 94; 9. 146; 8.
о Гл. 9; 6, 7, 32, 33.

освященіе-то *на храмъ-тъ*, и зима бѣше. И ходяше Іисусъ въ храмъ-тъ [п]въ притворъ-23 тъ Соломоновъ. Между това заобиколи-24 хѫ го Іудеи-тѣ и казувахѫ му: До кога *ще* дьржишь душы-тѣ ни въ сумнѣніе? Ако си ты Христосъ, кажи ни явно. Отговори 25 имъ Іисусъ: Казахъ ви, и не вѣрувате. [р]Дѣла-та които азъ правіѭ въ име-то на Отца си, тѣ свидѣтелствуватъ за мене. Но 26 [с]вы не вѣрувате; защото не сте отъ мои-тѣ овцы, както ви рѣкохъ: [т]Мои-тѣ овцы 27 слушатъ мой-тъ гласъ, и азъ гы познавамъ, и тѣ идѫтъ слѣдъ мене, И азъ имъ давамъ 28 животъ вѣченъ, и [у]нѣма да загынѫтъ во вѣкы, и никой нѣма да гы грабне отъ рѫкѫ-тѫ ми. [ф]Отецъ ми, [х]който ми *гы* даде, отъ 29 всичкы е най голѣмъ; и никой не може да *гы* грабне отъ рѫкѫ-тѫ на Отца ми. [ц]Азъ 30 и Отецъ едно смы.

Тогазь пакъ [ч]зѣхѫ Іудеи-тѣ камьніе да 31 го убіѭтъ. Отговори имъ Іисусъ: Много 32 добры дѣла отъ Отца моего ви показахъ: за кое отъ тѣзь дѣла хвьрляте камьніе връхъ мене? Отговорихѫ му Іудеи-тѣ и 33 казахѫ: За добро дѣло не хвьрлямы камьніе връхъ тебе, но за богохулство, и защото ты, като си человѣкъ, [ш]правишь себе си Богъ. Отговори имъ Іисусъ: [щ]Не е ли 34 писано въ вашій-тъ законъ, "Азъ рѣкохъ, Богове сте?" Ако нарече богове онѣзи, 35 [ъ]къмъ които быде слово-то Божіе, (и писаніе-то не може да ся наруши;) *На то-* 36 *гозь* когото Богъ освяти [ь]и проводи на свѣтъ-тъ, вы казувате ли: Богохулствувашь, [ѣ]защото рѣкохъ: [ю]Сынъ Божій сьмь? [я]Ако не правіѭ дѣла-та на Отца моего, не 37 вѣрувайте въ мене: Но ако *гы* правіѭ, въ 38

п Дѣян. 3; 11. 5; 12.
р Ст. 38. Гл. 5; 2. 5; 36.
с Гл. 8; 47. 1 Іоан. 4; 6.
т Ст. 4, 14.
у Гл. 6; 37. 17; 11, 12. 18; 9.
ф Гл. 14; 28.
х Гл. 17; 2, 6 и дрг.
ц Гл. 17; 11, 22.
ч Гл. 8; 59.
ш Гл. 5; 18.
щ Псал. 82; 6.
ъ Рим. 15; 4.
ы Гл. 6; 27.
ь Гл. 3; 17. 5; 36, 37. 8; 42.
ѣ Гл. 5; 17, 18. Ст. 30.
ю Лук. 1; 35. Гл. 9; 35, 37.
я Гл. 15; 24.

мене като не вѣрувате, [ж]вѣрувайте въ дѣла-та; за да познаете и да повѣрувате, [іж]че Отецъ е въ мене, и азъ въ него.
39 [а]Тогазь пакъ искахѫ да го хванѫтъ, но
40 избѣгнѫ изъ рѫцѣ-тѣ имъ; И отиде пакъ отвѫдь Іорданъ, на мѣсто-то [б]дѣто крьщаваше отнапрѣдъ Іоаннъ; и останѫ тамъ.
41 И мнозина дойдохѫ при него, и казувахѫ: Іоаннъ никое чудо не стори, но [в]всичко
42 що рече Іоаннъ за него, истинско бѣше. И тамо повѣрувахѫ мнозина въ него.

ГЛАВА 11.

1 Имаше нѣкой си боленъ *на име* Лазарь, отъ Виѳаніѭ, отъ село-то [а]на Маріѭ и
2 на сестрѫ ѝ Мароѫ. [б](А Марія бѣше тая що бѣ помазала Господа съ миро и отрыла бѣ нозѣ-тѣ му съ космы-тѣ си, на коіѭ-
3 то братъ ѝ Лазарь бѣше боленъ). И тѣй проводихѫ сестры-тѣ до него да му кажѫтъ: Господи, ето, тойзи когото любишь,
4 боленъ е. И като чу Іисусъ, рече: Тая болесть не е на смьрть, [в]но за славѫ-тѫ Божіѭ, за да ся прослави Сынъ Божій чрѣзъ
5 неіѭ. А Іисусъ обычаше Мароѫ и сестрѫ
6 ѝ и Лазаря. И тѣй откакъ чу че е боленъ, тогазь ся [г]бави два дни на това мѣсто дѣ-
7 то бѣше. Подирь това казува на ученицы-
8 тѣ: Да идемъ пакъ въ Іудеѭ. Казуватъ му ученици-тѣ: Равви, сега [д]ищяхѫ Іудеи-тѣ да тя убіѭтъ съ камьніе, и пакъ
9 ли тамъ отхождашь? Отговори Іисусъ: Не сѫ ли дванадесеть часове въ день-тъ? [е]Ако ходи нѣкой деня, не ся прѣпъннва, защото гледа видѣлинѫ-тѫ на тойзи свѣтъ.
10 [ж]Ако ли ходи нѣкой нощя, прѣпъннва ся,
11 защото видѣлина-та не е въ него. Това

[ж] Гл. 5; 36. 14; 10, 11.
[іж] Гл. 14; 10, 11. 17; 21.
[а] Гл. 7; 30, 44. 8; 59.
[б] Гл. 1; 28.
[в] Гл. 5; 30.
[г] Гл. 8; 30. 11; 45.

[а] Лук. 10; 38, 39.
[б] Мат. 26; 7. Мар. 14; 3. Гл 12; 3.
[в] Гл. 9; 3. Ст. 40.
[г] Гл. 10; 40.
[д] Гл. 10; 31.
[е] Гл. 9; 4.
[ж] Гл. 12; 35.

рече, и подирь туй казува имъ: Лазарь нашій-тъ пріятель [з]заспа; но да идѫ да го събудіѫ. 12 Рекохѫ му ученици-тѣ му, Господи, ако е заспалъ, ще оздравѣе. 13 Но Іисусъ бѣ реклъ зарадь смьрть-тѫ му, а тѣ мысляхѫ че казува за отъ сънъ заспиваніе. 14 Тогазь имъ рече Іисусъ явно: Лазарь умрѣ. 15 И заради васъ за да повѣрувате, радувамъ ся че не бѣхъ тамъ; но да идемъ при него. 16 А Ѳома нарицаемый Близнецъ, рече на съученицы-тѣ: да идемъ и ный да умремъ съ него.

17 И тъй като дойде Іисусъ, намѣри го че бѣше четыри дена вече въ гробъ-тъ. 18 А Виѳанія бѣше близу до Іерусалимъ, колкото петнадесеть стадіи. 19 И множина отъ Іудеи-тѣ бѣхѫ дошли при Марѳѫ и Маріѭ, да гы утѣшатъ за брата имъ. 20 И Марѳа щомъ чу че иде Іисусъ, посрѣщнѫ го, а Маріѧ сѣдяше въ кѫщи. 21 Тогазь рече Марѳа Іисусу: Господи, ако бѣше былъ ты тука, не бы умрѣлъ братъ ми. 22 Но и сега знаѭ [и]че каквото да поищешь отъ Бога, ще ти даде Богъ. 23 Казува ѝ Іисусъ: Братъ ти ще въскрьсне. 24 Казува му Марѳа: [і]Знамъ че ще въскрьсне во въскрьсеніе-то въ послѣдній-тъ день: 25 Рече ѝ Іисусъ: [к]Азъ сьмь въскрьсеніе-то и [л]животъ-тъ; [м]който вѣрува въ мене и да умре, ще оживѣе. 26 И всякой който е живъ и вѣрува въ мене, до вѣка нѣма да умре. Вѣрувашь ли това? 27 Казува му: Ей, Господи, [н]азъ повѣрувахъ, че ты си Христосъ Сынъ Божій, който има да дойде на свѣтъ-тъ. 28 И като рече това, отиде и повыка скрытомъ сестрѫ си Маріѭ, и рече: Учитель-тъ дойде, и тя зове. 29 Тя щомъ чу, станѫ скоро и отиде при него.

з Втор. 31; 16. Дан. 12; 2. Мат. 9; 24. Дѣян. 7; 60. 1 Кор. 15; 18, 51.

и Гл. 9; 31.
і Лук. 14; 14. Гл. 5; 29.
к Гл. 5; 21. 6; 39, 40, 44.
л Гл. 1; 4. 6; 35. 14; 6. Кол. 3; 4. 1 Іоан. 1; 1, 2. 5; 11.
м Гл. 3; 36. 1 Іоан. 5; 10, и дрг.
н Мат. 16; 16. Гл. 4; 42. 6; 14, 69.

30 (Іисусъ не бѣ дошелъ още въ село-то, но бѣше на мѣсто-то дѣто го посрѣщнѫ Мар-
31 ѳа.) А [o]Іудеи-тѣ, които бѣхѫ съ неѭ въ кѫщи и ѭ утѣшавахѫ, като видѣхѫ че Марія станѫ скоро и излѣзе, отидохѫ подирѣ ѝ, защото думахѫ: Отива на гробъ-
32 тъ да плаче тамо. И като дойде Марія тамъ дѣто бѣше Іисусъ, та го видѣ, паднѫ на нозѣ-тѣ му, и казуваше му: [п]Господи, ако бѣше былъ ты тука, нѣмаше да умре
33 братъ ми. Іисусъ като ѭ видѣ че плаче, и тѣзи що бѣхѫ съ неѭ Іудеи че плачѫтъ,
34 растѫжи ся духомъ, и ся смути; И рече, Дѣ го турихте? Казуватъ му: Господи,
35 ела и вижь. [р]Просьлзи ся Іисусъ. (36) И думахѫ Іудеи-тѣ: Виждь колко го обича-
37 ше. А нѣкои отъ тѣхъ рекохѫ: Не можаше ли тойзи, [с]който отвори на слѣпый-тъ очи-тѣ, да направи щото и тойзи да не
38 умре? Іисусъ прочее пакъ като тѫжѣше въ себе си идува на гробъ-тъ. То бѣше пе-
39 щера, и на неѭ лежѣше камькъ. Казува Іисусъ: Дигнѣте камькъ-тъ. Казува му Марѳа, сестра-та на умрѣлый-тъ: Господи, смьрди вече, защото е четвьродневенъ.
40 Казува ѝ Іисусъ: Не ти ли казахъ, че ако повѣрувашь [т]ще да видишь славѫ-тѫ Бо-
41 жіѭ? Тогазь дигнѫхѫ камькъ-тъ дѣто лежѣше умрѣлый-тъ. А Іисусъ дигнѫ очи на горѣ, и рече: Отче, благодаріѭ ти, че мя
42 послуша. И азъ знаяхъ че вынѫгы мя слушашь, но [у]за прѣдстоящій-тъ народъ рѣкохъ *това*, за да повѣруватъ че ты си мя
43 проводилъ. И това като рече, възгласи съ
44 голѣмъ гласъ: Лазаре, излѣзь вънъ. И излѣзе умрѣлый-тъ, рѫцѣ-тѣ му и нозѣ-тѣ му повиты въ саванъ; и [ф]лице-то му бѣ-

[o] Ст. 19.
[п] Ст. 21.
[р] Лук. 19; 41.
[с] Гл. 9; 6.
[т] Ст. 4, 23.
[у] Гл. 12; 3.
[ф] Гл. 20; 7.

ше забрадено съ кжрпж; казува имъ Іисусъ: Расповійте го, и оставѣте го да си иде.

45 Тогазь множина отъ Іудеи-тѣ които бѣхж дошли при Маріж, [х]и видѣхж това що стори Іисусъ, повѣрувахж въ него. 46 А нѣкои отъ тѣхъ отидохж при Фарисеи-тѣ, и казахж имъ *всичко* що направи Іисусъ.

47 Тогава първосвященници-тѣ и Фарисеи-тѣ [ц]събрахж съборъ, и говорявхж: [ч]Що да сторимъ? Защото тойзи человѣкъ много чудеса прави. 48 Ако го оставимъ така, всичкы ще повѣруватъ въ него; и ще дойдхтъ Римляни-тѣ и ще истрѣбятъ и мѣсто-то и народъ-тъ ни. 49 А нѣкой си отъ тѣхъ па име [ш]Каіафа, който бѣше първосвященникъ прѣзъ тжзи годинж, рече имъ: Вы нищо не знаете; 50 [щ]Нито размысляте, че е по добрѣ намъ да умре единъ человѣкъ за народъ-тъ, а не да згыне цѣлъ народъ. 51 И това отъ себе си го не каза, но понеже бѣше първосвященникъ прѣзь онжіж годинж, пророкува че ще да умре Іисусъ заради народъ-тъ, 52 [з]И не токо за народъ-тъ, но [ы]и за да събере на купъ разсѣяны-тѣ чада Божіи. 53 И тъй отъ него день сговорихж ся да го убіжтъ. 54 [ь]За това Іисусъ не хождаше вече явно между Іудеи-тѣ, но отиде отъ тамо въ мѣсто-то близу до пустынжтж; въ градъ нарицаемый [ѣ]Ефраимъ, и тамъ живѣяше съ ученицы-тѣ си.

55 И [ю]наближаваше пасха-та на Іудеи-тѣ, и множина отъ *това* мѣсто възлѣзохж прѣди пасхж-тж въ Іерусалимъ, да очистятъ себе си. 56 Тогазь [я]търсяхж Іисуса и разговаряхж ся помежду си като стояхж въ храмъ-тъ: Какъ ви ся струва? Нѣма ли да

х Гл. 2; 23. 10; 42. 12. 11, 18.

ц Псал. 2; 2. Мат. 26; 3. Мар. 14; 1. Лук. 22; 2.

ч Гл. 12; 19. Дѣян. 4; 16.

ш Лук. 3; 2. Гл. 18; 14. Дѣян. 4; 6.

щ Гл. 18; 14.

з Иса. 49; 6. 1 Іоан. 2; 2.

ы Гл. 10; 16. Ефес. 2; 14, 15, 16, 17.

ь Гл. 4; 1, 3. 7; 1.

ѣ Виж. 2 Лѣт. 13; 19.

ю Гл. 2; 13. 5; 1. 6; 4.

я Гл. 7; 11.

57 дойде на праздникъ-тъ? А бѣхѫ дали заповѣдь и първосвященници-тѣ и Фарисеи-тѣ, ако разбере нѣкой дѣ е, да извѣсти за да го уловятъ.

ГЛАВА 12.

1 А шесть дни прѣди пасхѫ-тѫ, дойде Іисусъ въ Виѳанія, [а]дѣто бѣше бывшій-тъ умрѣлъ Лазарь, когото въскрьси отъ мър-
2 твы-тѣ. И [б]направихѫ му тамъ вечерѭ, и Мароа слугуваше; а Лазарь бѣше единъ отъ тѣзи, които сѣдѣхѫ съ него наедно на
3 трънезѫ-тѫ. Тогази [в]Марія зѣ еднѫ литрѫ чисто драгоцѣнно миро нардъ, и помаза нозѣ-тѣ Іисусовы, и отры нозѣ-тѣ му съ космы-тѣ си; и кѫща-та ся испълни отъ бла-
4 гоуханіе-то на миро-то. Тогазь единъ отъ ученицы-тѣ му, Іуда Симоновъ Искаріотскый, който щѣше да го прѣдаде, казува:
5 Защо да ся не продаде това миро за триста динаріи, и да ся дадѫтъ на сиромасы-
6 тѣ? А това го рече, не защото го бѣше грыжа за сиромасы-тѣ, но защото бѣ крадецъ, и *той* [г]имаше касѫ-тѫ, и носяше
7 каквото туряхѫ *въ неѭ*. Тогази Іисусъ рече: Не дѣйте іѭ; за день-тъ на погребе-
8 ніе-то ми го е задьржала. Защото [д]сиромасы-тѣ всякога имате съсъ себе си, а мене всякога нѣмате.

9 И разумѣхѫ голѣмо множество отъ Іудеи-тѣ че е тамо; и дойдохѫ не токо за Іисуса, но да видятъ и Лазаря, [е]когото въс-
10 крьси отъ мьртвы-тѣ. А първосвященницы-тѣ ся [ж]наговорихѫ да убіѭтъ и Лазаря:
11 [з]Защото мнозина отъ Іудеи-тѣ за него отивахѫ, и вѣрувахѫ въ Іисуса.

12 [и]На утрѣшній-тъ день народъ много, кой-

а Гл. 11; 1, 45.
б Мат. 26; 6. Мар; 14; 3.
в Лук. 10; 38, 39. Гл. 11; 2.
г Гл. 13; 29.
д Мат. 26; 11. Мар. 14; 7.
е Гл. 11; 43, 44.
ж Лук. 16; 31.
з Гл. 11; 45. Ст. 18.
и Мат. 21; 8. Мар. 11; 8. Лук. 19; 35, 36, и дрг.

то бѣше дошелъ на праздникъ-тъ, като чухѫ че иде Іисусъ въ Іерусалимъ, Зѣхѫ вѣйкы финиковы, та излѣзохѫ да го посрѣщнѫтъ, и выкахѫ: [i]Осанна, благословенъ който иде въ име-то Господне, Царь Израилевъ. А Іисусъ [к]намѣри осле, и възсѣднѫ на него, *споредъ* както е писано; [л]"Не бой ся, дъще Сіонова; ето, твой-тъ Царь иде възсѣднѫлъ на жрѣбе ослично. Но това ученици-тѣ му испърво [м]не проумѣхѫ, а [н]когато ся прослави Іисусъ, [о]тогазь си наумихѫ че това бѣ за него писано, и това му сторихѫ. А народъ-тъ който бѣше съ него, когато повыка Лазаря отъ гробъ-тъ и го въскрьси отъ мьртвы-тѣ свидѣтелствуваше; [п]За това го и посрѣщнѫ народъ-тъ, защото чухѫ че сторилъ това чудо. А Фарисеи-тѣ рекохѫ помежду си: [р]Видите ли че нищо не ползувате? Ето, свѣтъ-тъ отиде слѣдъ него.

13 14 15 16 17 18 19

И [с]между тѣзи, които възлѣзувахѫ да ся поклонятъ въ праздникъ-тъ, [т]имаше и нѣкои Еллини. И тѣ дойдохѫ при Филиппа, [у]който бѣ отъ Виѳсаидѫ Галилейскѫ, и молихѫ му ся и казувахѫ: Господине, искамы да видимъ Іисуса. Идува Филиппъ и казува на Андрея; Андрей пакъ и Филиппъ казуватъ на Іисуса. А Іисусъ имъ отговори и каза: [ф]Дойде часъ-тъ да ся прослави Сынъ человѣческый. Истинѫ, истинѫ ви казувамъ: [х]Ако житно-то зьрно не падне въ земѭ-тѫ и не умре, то остава само; ако ли умре, много плодъ приноси. [ц]Който обича животъ-тъ си, ще го изгуби; и който ненавиди животъ-тъ си на тойзи свѣтъ, за вѣченъ животъ ще да го упази. Ако слугува нѣкой на мене, мене да послѣдува; и

20 21 22 23 24 25 26

[i] Псал. 118; 25, 26.
[к] Мат. 21; 7.
[л] Зах. 9; 9.
[м] Лук. 18; 34.
[н] Гл. 7; 39.
[о] Гл. 14; 26.
[п] Ст. 11.
[р] Гл. 11; 47, 48.
[с] Дѣян. 17; 4.
[т] 3 Цар. 8; 41, 42. Дѣян. 8; 27.
[у] Гл. 1; 44.
[ф] Гл. 13; 32. 17; 1.
[х] 1 Кор. 15; 36.
[ц] Мат. 10; 39. 16; 25. Мар. 8; 35. Лук. 9; 24. 17; 33.

[ч]дѣто сьмь азъ, тамъ ще бѫде и слуга-та ми; и който слугува на мене, него ще почте Отецъ *ми*. 27 [ш]Сега душа-та ми е смутена; и какво да рекѫ? Отче, избави мя отъ тойзи часъ. [щ]Но за това дойдохъ на тойзи часъ. 28 Отче, прослави име-то твое. Тогазъ [ъ]дойде гласъ отъ небе-то: И прославихъ и пакъ ще прославіѭ. 29 А народъ-тъ, които стояхѫ и чухѫ *това*, казувахѫ: Грьмъ е. Другы говоряхѫ: Ангелъ му продума. 30 Отговори Iисусъ и рече: [ы]Тойзи гласъ не 31 быде за мене, но за васъ. Сега е сѫдба на тойзи свѣтъ; сега [ь]князь-тъ на тойзи 32 свѣтъ ще бѫде испѫденъ вънъ. И когато бѫдѫ азъ [ѣ]въздигнѫтъ отъ земѭ-тѫ, [ю]ще 33 привлѣкѫ всичкы-тѣ при себе си. А [я]това говоряше като назначаваше отъ каквѫ 34 смьрть имаше да умре. Отговори му народъ-тъ: [ѫ]Ный смы чули отъ законъ-тъ че Христосъ во вѣкы прѣбѫдва; и какъ казувашь ты че Сынъ человѣческый трѣба да бѫде въздигнѫтъ? Кой е тойзи Сынъ 35 человѣческый? И рече имъ Iисусъ: [ѭ]Още малко врѣме видѣлина-та е съ васъ. [а]Ходѣте доклѣ имате видѣлинѫ, да вы не настигне тьмнина-та; [б]а който ходи въ тьм- 36 нинѫ-тѫ, не знае кѫдѣ отива. Доклѣ имате видѣлинѫ-тѫ, вѣрувайте въ видѣлинѫ-тѫ, за да сте [в]сынове на видѣлинѫ-тѫ. Това издума Iисусъ, и отиде та ся [г]скры отъ тѣхъ.

37 Но ако и да бѣ сторилъ толкозъ чудеса 38 прѣдъ тѣхъ, не вѣрувахѫ въ него; За да ся испълни рѣчь-та на Пророка Исаіѭ, който рече: [д]"Господи, кой повѣрува на наше-то проповѣданіе? и мышца-та Господня кому ся откры?" 39 За това не можахѫ

[ч] Гл. 14; 3. 17; 24. 1 Сол. 4; 17.
[ш] Мат. 26; 38, 39. Лук. 12; 50. Гл. 13; 21.
[щ] Лук. 22; 53. Гл. 18; 37.
[ъ] Мат 3; 17.
[ы] Гл. 11; 42.
[ь] Мат. 12; 29. Лук. 10; 18. Гл. 14; 30. 16; 11. Дѣя. 26; 18. 2 Кор. 4; 4. Ефес. 2; 2. 6; 12.
[ѣ] Гл. 3; 14. 8; 28.
[ю] Рим. 5; 18. Евр. 2; 9.
[я] Гл. 18; 32.
[ѫ] Псал. 89; 36, 37. 110; 4. Иса. 9; 7. 53; 8. Iез. 37; 25. Дан. 2; 44. 7; 14, 27. Мих. 4; 7.
[ѭ] Гл. 1; 9. 8; 12. 9; 5. Ст. 46.
[а] Iер. 13; 16. Ефес. 5; 8.
[б] Гл. 11; 10. 1 Iоан. 2; 11.
[в] Лук. 16; 8. Ефес. 5; 8. 1 Сол. 5; 5. 1 Iоан. 2; 9, 10, 11.
[г] Гл. 8; 59. 11; 54.
[д] Иса. 53; 1. Рим. 10; 16.

е Иса. 6; 9, 10. Мат. 13. 14.
ж Иса. 6; 1.
з Гл. 7; 13. 9; 22.
и Гл. 5; 44.
і Мар. 9; 37. 1 Пет. 1; 21.
к Гл. 14; 9.
л Ст. 35, 36. Гл. 3; 19. 8; 12. 9; 5, 39.
м Гл. 5; 45. 8; 15, 26.
н Гл. 3; 17.
о Лук. 10; 16.
п Втор. 18; 19. Мар. 16; 16.
р Гл. 8; 38. 14; 10.
с Втор. 18; 18.

да вѣруватъ, защото пакъ Исаія рече: [е]"О- 40 слѣпилъ е очи-тѣ имъ, и окаменилъ сърдца-та имъ: съ очи да не видятъ, и съсъ сърдца да не разумѣіѫтъ, та да ся не обърнѫтъ и гы исцѣліѫ." [ж]Това рече Исаія, 41 когато видѣ славѫ-тѫ неговѫ, и говори за него. Но пакъ и отъ князове-тѣ мнозина 42 повѣрувахѫ въ него; но [з]поради Фарисеи-тѣ не исповѣдувахѫ, за да не бѫдѫтъ отлѫчени отъ съборище-то: [и]Защото възлю- 43 бихѫ славѫ-тѫ человѣческѫ повече нежели славѫ-тѫ Божіѭ.

А Іисусъ възгласи и рече: [і]Който вѣ- 44 рува въ мене, не вѣрува въ мене, но въ тогози който мя е проводилъ. И [к]който 45 гледа мене, гледа тогози който мя е проводилъ. [л]Азъ дойдохъ видѣлина на свѣтъ-тъ, 46 за да не остане въ тъмнинѫ всякой който вѣрува въ мене. И ако чуе нѣкой мои- 47 тѣ словеса, и не [м]повѣрува, азъ нѣма да го сѫдіѫ; [н]защото не дойдохъ да сѫдіѫ свѣтъ-тъ, но да спасѫ свѣтъ-тъ. [о]Който ся 48 отмѣта отъ мене, и не пріима мои-тѣ думы, има кой да го сѫди: [п]слово-то което говорихъ, то ще да го сѫди въ послѣдній-тъ день. Защото [р]азъ отъ себе си не го- 49 ворихъ, но Отецъ който мя проводи, той ми даде заповѣдь, [с]какво да рекѫ и що да говоріѫ. И знамъ че негова-та заповѣдь 50 е животъ вѣченъ. И тъй, това що говоріѫ, както ми е Отецъ реклъ, така говоріѫ.

ГЛАВА 13.

а Мат. 26; 2.
б Гл. 12; 23. 17; 1, 11.

И [а]прѣдъ праздникъ-тъ на пасхѫ-тѫ, ка- 1 то знаяше Іисусъ [б]че дойде часъ-тъ му, да прѣмине отъ тойзи свѣтъ къмъ Отца, както бѣ възлюбилъ свои-тѣ, които бѣхѫ на

2 свѣтъ-тъ, до край гы възлюби. И на вечеряніе-то, [в](когато вече діаволъ-тъ бѣше вложилъ въ сьрдце-то на Іудѫ Симонова
3 Искаріотскаго да го прѣдаде), Понеже знаяше Іисусъ [г]че Отецъ му е далъ всичко на рѫцѣ-тѣ, и [д]че отъ Бога е излѣзлъ и
4 при Бога отива, [е]Става отъ вечерѭ-тѫ и слага си дрехы-тѣ, и зѣ прѣстилкѫ, та ся
5 прѣпаса. Послѣ налѣ водѫ въ омывалницѫ-тѫ, и наченѫ да омыва позѣ-тѣ на учени-тѣ, и да гы отрыва съ прѣстилкѫ-тѫ съ
6 коіѫто бѣ прѣпасанъ. И тъй идува при Симона Петра; а той му казува: Господи,
7 [ж]ты ли ще ми омыешь позѣ-тѣ? Отговори Іисусъ и рече му: Това което азъ правѭ ты сега не знаешь, но испослѣ [з]ще разу-
8 мѣешь. Казува му Петръ: Нѣма да омыешь ты мои-тѣ позѣ до вѣка. Отговори му Іисусъ: [и]Ако тя не омыѭ, нѣмашь дѣлъ съ
9 мене. Казува му Симонъ Петръ: Господи, не само позѣ-тѣ ми, но и рѫцѣ-тѣ и гла-
10 вѫ-тѫ. Казува му Іисусъ: Омытый-тъ нѣма потрѣбѫ освѣнь позѣ-тѣ *си* да омые, но е всичкый чистъ; и [і]вы сте чисти, но не
11 всинца. [к]Защото знаяше прѣдатель-тъ си; за това рече: Не сте всинца вы чисти.
12 А като омы позѣ-тѣ имъ, и си зѣ дрехы-тѣ, сѣднѫ пакъ, и рече имъ: Знаете ли
13 що ви сторихъ? [л]Вы мя выкате Учитель и Господь; и добрѣ казувате, защото сьмь.
14 [м]И тъй азъ, Господь и Учитель, ако ви омыхъ позѣ-тѣ, *то* [н]и вы сте длъжни единъ
15 другому позѣ-тѣ да омывате. Защото азъ ви [о]примѣръ дадохъ, да правите и вы, как-
16 то азъ направихъ вамъ. [п]Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, никой рабъ не е по горень отъ Господарь-тъ си, нито посланникъ е по го-

в Лук. 22; 3. Ст. 27.
г Мат. 11; 27. 28; 18. Гл. 3; 35. 17; 2. Дѣян. 2; 36. 1 Кор. 15; 27. Евр. 2; 8.
д Гл. 8; 42. 16; 28.
е Лук. 22; 27. Филип. 2; 7, 8.
ж Виж. Мат. 3; 14.
з Ст. 12.
и Гл. 3; 5. 1 Кор. 6; 11. Ефес. 5; 26. Тит. 3; 5. Евр. 10; 22.
і Гл. 15; 3.
к Гл. 6; 64.
л Мат. 23; 8, 10. Лук. 6; 46. 1 Кор. 8; 6. 12; 3. Филип 2; 11.
м Лук. 22; 27.
н Рим. 12; 10. Гал. 6; 1 2. 1 Пет. 5; 5.
о Мат. 11; 29. Филип. 2; 5. 1 Пет 2; 21. 1 Іоан. 2; 6.
п Мат. 10; 24. Лук. 6; 40. Гл. 15; 20.

р Іак. 1; 25.
с Пс. 41; 9. Мат. 26; 23. Ст. 21.
т Гл. 14; 29. 16; 4.
у Мат. 10; 40. 25; 40. Лук. 10; 16.
ф Мат. 26; 21. Мар. 14; 18. Лук. 22; 21.
х Гл. 12; 27.
ц Дѣян. 1; 17. 1 Іоан. 2; 19.
ч Гл. 19; 26. 20; 2. 21; 7, 20, 24.
ш Лук. 22; 3. Гл. 6; 70.
щ Гл. 12; 6.
ъ Гл. 12; 23.

рень отъ оногозь който го е испратилъ. Това като знаете, блажени сте ако го правите. (17) Не казувамъ *това* за всинца ви; азъ знаіѫ кои сьмь избралъ; но за да ся сбѫде писаніе-то: с"Който яде хлѣбъ съ мене, дигнѫ противъ мене петѫ-тѫ си." (18) тОтъ сега ви казувамъ *това*, доклѣ още не е было, та кога ся сбѫде да повѣрувате че сьмь азъ. (19) уИстинѫ, истинѫ ви казувамъ, който пріима когото азъ проводіѫ, мене пріима; и който пріима мене, пріима тогозь който мя е проводилъ. (20)

фТова като рече Іисусъ, хсмути ся духомъ, и свидѣтелствова и рече: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че цединъ отъ васъ ще мя прѣдаде. (21) Тогази ученици-тѣ ся споглеждвахѫ помежду си, и недоумѣвахѫ ся за кого говори. (22) А единъ отъ ученицы-тѣ когото обычаше Іисусъ бѣше ся чоблегнѫлъ на скутъ-тъ Іисусовъ. (23) Кывнува му Симонъ Петръ да попыта, кой е *тойзи* за когото говори. (24) А той припаднѫ на грѫды-тѣ Іисусовы и казува му: Господи, кой е? (25) Отговаря Іисусъ: Азъ като затопіѫ залакъ-тъ комуто го дамъ, той е: и затопи залакъ-тъ та даде на Іудѫ Симонова Искаріотскаго. (26) И шподиръ залакъ-тъ, тогазь влѣзе Сатана въ него: и тъй казува му Іисусъ: Което правишь, прави го по скоро. (27) А това никой отъ сѣдящы-тѣ на трьпезѫ-тѫ не разумѣ защо му рече. (28) Защото нѣкои мысляхѫ, понеже щІуда имаше касѫ-тѫ, че му казува Іисусъ: Купи каквото ни трѣбува за праздникъ-тъ; или да даде нѣщо на сиромасы-тѣ. (29) И тъй като зѣ той залакъ-тъ излѣзе тутакси; а бѣше нощь. (30)

А когато излѣзе той, казува Іисусъ: ъСе- (31)

га ся прослави Сынъ человѣческый, [ы]и
52 Богъ ся прослави въ него. [ь]Ако Богъ ся прослави въ него, *то* и него Богъ ще прослави въ себе си, [ѣ]и сега ще го прослави.
33 Чадца, още малко сьмь съ васъ. Ще мя търсите, и [ю]както казахъ на Іудеи-тѣ: Дѣто идѫ азъ, вы не можете да дойдете, и
34 вамъ казувамъ сега. Новѫ [я]заповѣдь ви давамъ: Да имате любовь помежду си, както вы възлюбихъ, и вы да имате любовь
35 помежду си. [ж]Отъ това всичкы ще познаѭтъ че сте мои ученици, ако имате любовь помежду си.
36 Казува му Симонъ Петръ: Господи, кѫдѣ отхождашь? Отговори му Іисусъ: Кѫдѣто отивамъ, не можешь сега да дойдешь слѣдъ мене, но [іж]подиръ
37 ще мя послѣдувашь. Казува му Петръ: Господи, защо да не могѫ да дойдѫ слѣдъ тебе сега? Душѫ-тѫ си ще положѫ за
38 тебе. Отговори му Іисусъ: [а]Душѫ-тѫ си ли за мене ще положишь? Истинѫ, истинѫ ти казувамъ, додѣ не е пѣлъ пѣтельтъ, три пѫти ще ся отречешь отъ мене.

ГЛАВА 14.

1 [а]Да ся не смущава сърдце-то ви: вѣ-
2 рувайте въ Бога, и въ мене вѣрувайте. Въ домъ-тъ на Отца моего много жилища има: ако да не бѣ така, азъ быхъ ви казалъ.
3 [б]Отхождамъ да ви приготвіѭ мѣсто. И когато отидѫ и ви приготвіѭ мѣсто, [в]ще дойдѫ пакъ, и ще вы земѫ при себе си; щото
4 дѣто сьмь азъ, [г]да бѫдете и вы. И кѫдѣ отивамъ азъ вы знаете, и пѫть-тъ знаете.
5 Казува му Ѳома: Господи, не знаемъ кѫдѣ отхождашь; и какъ можемъ да знаемъ
6 пѫть-тъ? Казува му Іисусъ: Азъ сьмь

ы Гл. 14; 13. 1 Пет. 4; 11.
ь Гл. 17; 1, 4, 5, 6.
ѣ Гл. 12; 23.
ю Гл. 7; 34. 8; 21.
я Лев. 19; 18. Гл. 15; 12, 17. Ефес. 5; 2. 1 Сол. 4; 9. Іак. 2; 8. 1 Пет. 1; 22. 1 Іоан. 2; 7. 8. 3; 11, 23, 4; 21.
ж 1 Іоан. 2; 5. 4; 20.
іж Гл. 21; 18. 2 Пет. 1; 14.
а Мат. 26; 33, 34, 35. Мар. 14; 29, 30, 31. Лук. 22; 33, 34.

а Ст. 27. Гл. 16; 22.
б Гл. 13; 33, 36.
в Ст. 18, 28. Дѣян. 1; 11.
г Гл. 12; 26. 17; 24. 1 Сол. 4; 17.

[д]пѫть-тъ, и [е]истина-та и [ж]животъ-тъ; [з]никой не отива при Отца, тъкмо чрѣзъ мене. [и]Ако 7 быхте познавали мене, познавали быхте и Отца ми; и отъ нынѣ познавате го, и видѣхте го. Казува му Филиппъ: Господи, 8 покажи ни Отца, и доста ни е. Казува му 9 Іисусъ: Толкози врѣме сьмь съ васъ, и не си ли мя позналъ, Филиппе? [і]Който е видѣлъ мене, видѣлъ е Отца; и какъ казувашь ты: Покажи ни Отца? Не вѣрувашь 10 ли че [к]азъ сьмь въ Отца и Отецъ е въ мене? думы-тѣ които азъ ви говорѭ, [л]отъ себе си гы не говорѭ; но Отецъ който прѣбѫдва въ мене, дѣла-та той прави. Вѣ- 11 рувайте ми че азъ сьмь въ Отца, и Отецъ е въ мене; [м]ако ли не, вѣрувайте ми за тыя дѣла. [н]Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, 12 който вѣрува въ мене, дѣла-та които правѭ азъ, и той ще *гы* прави; и по голѣмы отъ тѣхъ ще прави; защото азъ отхождамъ при Отца си. И [о]каквото попросите 13 въ мое име, ще го направѭ; за да ся прослави Отецъ въ Сына. Ако попросите нѣщо 14 въ мое име, азъ ще *го* направѭ.

[п]Ако имате любовь къмъ мене, упазѣте 15 мои-тѣ заповѣди. И азъ ще умолѭ Отца, 16 и [р]ще ви даде другъ Утѣшитель, да прѣбѫде съ васъ во вѣкы, [с]Духъ-тъ на исти- 17 нѫ-тѫ, [т]когото свѣтъ-тъ не може да пріеме; защото го не види, нито го познава; а вы го познавате, защото прѣбѫдва съ васъ, и [у]въ васъ ще бѫде. [ф]Нѣма да ви о- 18 ставѭ сирацы; ще [х]дойдѫ при васъ. Още 19 малко, и свѣтъ-тъ вече нѣма да мя вижда; а [ц]вы мя видите; [ч]защото азъ сьмь живъ, и вы ще бѫдете живи. Въ оный день вы 20 ще познаете, [ш]че азъ сьмь въ Отца си, и

д Евр. 9; 8.
е Гл. 1; 17. 8; 32.
ж Гл. 1; 4. 11; 25.
з Гл. 10; 9.
и Гл. 8; 19.
і Гл. 12; 45. Кол. 1; 15. Евр. 1; 3.
к Ст. 20. Гл. 10; 38. 17; 21, 23.
л Гл. 5; 19. 7; 16. 8; 28. 12; 49.
м Гл. 5; 36. 10; 38.
н Мат. 21; 21. Мар. 16; 17. Лук. 10; 17.
о Мат. 7; 7. 21; 22. Мар. 11; 24. Лук. 11; 9. Гл. 15; 7, 16. 16; 23, 24. Іак. 1; 5. 1 Іоан. 3; 22. 5; 14.
п Ст. 21, 23. Гл. 15; 10, 14. 1 Іоан. 5; 3.
р Гл. 15; 26. 16; 7. Рим. 8; 15, 26.
с Гл. 15; 26. 16; 13. 1 Іоан. 4; 6.
т 1 Кор. 2; 14.
у 1 Іоан. 2; 27.
ф Мат. 28; 20.
х Ст. 3, 28.
ц Гл. 16; 16.
ч 1 Кор. 15; 20.
ш Ст. 10. Гл. 10; 38. 17; 21, 23, 26.

21 вы въ мене, и азъ въ васъ. [щ]Който има моитѣ заповѣди и гы държи, той е що мя люби; а който мя люби, възлюбенъ ще бѫде отъ Отца ми; и азъ ще го възлюбіѭ и ще явѭ себе си нему.

22 Казува му [з]Іуда (не Искаріотскый): Господи, що е това дѣто ще явишь себе си
23 намъ, а не на свѣтъ-тъ? Отговори Іисусъ и рече му: [ы]Който люби мене, ще упази мое-то слово; и Отецъ ми ще го възлюби, и [ь]ще дойдемъ при него, и ще направимъ
24 жилище у него. Който не люби мене, моитѣ словеса не държи; и [ѣ]слово-то, което слушате не е мое, но на Отца който мя е проводилъ.

25 Това ви пказахъ, доклѣ сьмь още съ
26 васъ. А [ю]Утѣшитель-тъ, Духъ Святый, когото Отецъ ще вы проводи въ мое име, той [я]ще вы научи всичко, и ще ви напомни
27 всичко що ви сьмь реклъ. [ж]Миръ ви оставямъ; мой-тъ миръ ви давамъ; азъ не ви давамъ както свѣтъ-тъ дава; [іж]Да ся не смущава сьрдце-то ви, нито да ся устра-
28 шава. Чухте, [а]че азъ ви рѣкохъ: [б]Отивамъ си, и ще дойдѫ при васъ. Ако мя любяхте, възрадували ся быхте за това що рѣкохъ: Отхождамъ при Отца; [в] защото Отецъ мой
29 е по голѣмъ отъ мене. И [г]сега ви рѣкохъ прѣди да бѫде; че когато ся сбѫде да
30 повѣрувате. Отъ сега съ васъ нѣма много да говоріѭ; [д]защото иде князь-тъ на той-
31 зи свѣтъ, и *той* нѣма нищо въ мене. Но за да познае свѣтъ-тъ, че азъ любіѭ Отца, [е]и както ми е Отецъ заповѣдалъ, така правіѭ. Станѣте да отидемъ отъ тука.

щ Ст. 15, 23. 1 Іоан. 2; 5. 5; 3.

з Лук. 6; 16.

ы Ст. 15.

ь 1 Іоан. 2; 24. Откр. 3; 20.

ѣ Ст. 10. Гл. 5; 19, 38; 7; 16. 8 28. 12; 49.

ю Ст. 16. Лук. 24; 49. Гл; 15; 26. 16. 7.

я Гл. 2; 22. 12; 16. 16; 13. 1 Іоан. 2; 20, 27.

ж Фил. 4; 7. Кол. 3; 15.

іж Ст. 1.

а Ст. 3, 18.

б Ст. 12. Гл. 16; 16. 20; 17.

в Виж. Гл. 5; 18. 10; 30. Фил. 2; 6.

г Гл. 13; 19. 16; 4.

д Гл. 12; 31. 16; 11.

е Гл. 10; 18, Фил. 2; 8. Евр. 5; 8.

ГЛАВА 15.

1 Азъ сьмь истинна-та лоза, и Отецъ ми е земледѣлецъ-тъ. 2 [а]Всяка една прѫчка въ мене която не приноси плодъ, отрѣзва ѭ; и всяко що дава плодъ, очистя ѭ, за да даде по много плодъ. 3 [б]Вы сега сте чисти, заради слово-то което ви говорихъ. 4 [в]Прѣбѫдѣте въ мене и азъ въ васъ: Както лозена-та прѫчка не може да принесе плодъ отъ самосебе си ако не прѣбѫде на лозѫ-тѫ, така нито вы, ако не прѣбѫдете въ мене. 5 Азъ сьмь лоза-та, вы прѫчкы-тѣ; който прѣбѫдва въ мене, и азъ въ него, той приноси [г]плодъ много; защото безъ мене не можете нищо да сторите. 6 Ако не прѣбѫде нѣкой въ мене, [д]исхвърленъ бива вънъ както лозена-та прѫчка, и изсъхнува; и събиратъ гы та *гы* кладѫтъ на огнь-тъ, и горятъ. 7 Ако прѣбѫдете въ мене, и думы-тѣ ми прѣбѫдѫтъ въ васъ, [е]каквото ищете ще просите, и ще ви бѫде. 8 [ж]Въ това ся прославя Отецъ ми да принасяте много плодъ; [з]и така ще бѫдете мои ученици. 9 Както Отецъ възлюби мене, и азъ възлюбихъ васъ; прѣбѫдѣте въ моѭ-тѫ любовь. 10 [и]Ако държите мои-тѣ заповѣди, ще прѣбѫдете въ любовь-тѫ ми; както сьмь азъ държалъ заповѣди-тѣ на Отца си и прѣбѫдвамъ въ неговѫ-тѫ любовь. 11 Това ви говорихъ за да прѣбѫде моя-та радость въ васъ, и ваша-та [і]радость да бѫде испълнена. 12 [к]Тая е моя-та заповѣдь, да имате любовь помежду си, както вы *азъ* възлюбихъ. 13 Никой нѣма по [л]голѣмѫ любовь отъ тѫзи, щото да положи нѣкой душѫ-тѫ си за пріятели-тѣ си. 14 [м]Вы сте ми пріятели, ако

а Мат. 15; 13.
б Гл. 13; 10. 17; 17. Ефес. 5; 26. 1 Пет. 1; 22.
в Кол. 1; 23. 1 Іоан. 2; 6.
г Осія. 14; 8. Филип. 1; 11. 4; 13.
д Мат. 3; 10. 7; 19.
е Ст. 16. Гл. 14; 13, 14. 16; 23.
ж Мат. 5; 16. Филип. 1; 11.
з Гл. 8; 31. 13; 35.
и Гл. 14; 15, 21, 23.
і Гл. 16; 24. 17; 13. 1 Іоан. 1; 4.
к Гл. 13; 34. 1 Сол. 4; 9. 1 Пет 4; 8. 1 Іоан. 3; 11. 4; 21.
л Гл. 10; 11, 15. Рим. 5; 7, 8. Ефес. 5; 2. 1 Іоан. 3; 16.
м Гл. 14; 15, 23. Виж. Мат. 12; 50.

правите това което ви азъ заповѣдамъ.
15 Не вы наричамъ вече рабы, [н]защото рабъ-тъ не знае що прави господарь-тъ му; а васъ вы нарѣкохъ пріятели, защото всичко
16 що чухъ отъ Отца си явихъ ви го. [о]Не избрахте вы мене, но азъ васъ избрахъ, [п]и поставихъ вы, да идете вы и да принесете плодъ, и плодъ-тъ ви да прѣбѫде; щото [р]каквото поискате отъ Отца въ мое име,
17 да ви даде. [с]Това ви заповѣдвамъ, да имате любовь единъ къмъ другъ.
18 [т]Свѣтъ-тъ ако вы ненавиди, знайте че мене по напрѣдъ отъ васъ възненавидѣ.
19 [у]Ако бѣхте отъ свѣтъ-тъ, свѣтъ-тъ бы любилъ свое-то, [ф]а понеже не сте отъ свѣтъ-тъ, но азъ вы избрахъ отъ свѣтъ-тъ, за това
20 свѣтъ-тъ вы ненавиди. Помнѣте слово-то, което ви азъ рѣкохъ: [х]Не е рабъ-тъ по голѣмъ отъ господаря си. Мене ако изгонихѫ, и васъ ще изгонятъ; [ц]ако сѫ държали
21 слово-то ми, иваше-то ще държѭтъ. Но всичко [ч]това ще ви сторятъ заради мое-то име, защото не знаѭтъ тогозь който мя е
22 проводилъ. [ш]Ако не бѣхъ дошелъ и не бѣхъ имъ говорилъ, грѣхъ не щѣхѫ да иматъ; [щ]сега обаче за грѣхове-тѣ си извиненіе
23 нѣматъ. [ъ]Който ненавиди мене, и Отца ми
24 ненавиди. Ако не бѣхъ сторилъ между тѣхъ [ы]дѣла-та, които никой другъ не е сторилъ, грѣхъ не быхѫ имали; но сега видѣхѫ и
25 възненавидѣхѫ и мене и Отца ми. Но *това быде* за да ся испълни писано-то въ законъ-тъ имъ слово: [ь]"Безъ причинѫ мя
26 възненавидѣхѫ." [ѣ]А когато дойде Утѣшитель-тъ, когото азъ ще ви испратѭ отъ Отца, Духъ-тъ на истинѫ-тѫ, който отъ Отца исходи, [ю]той ще свидѣтелствува за мене.

[н] Быт. 18; 17. Гл. 17; 26. Дѣян. 20; 27.
[о] Гл. 6; 70. 13; 18. 1 Іоан. 4; 10, 19.
[п] Мат. 28; 19. Мар. 16; 15. Кол. 1; 6.
[р] Ст. 7. Гл. 14; 13.
[с] Ст. 12.
[т] 1 Іоан. 3; 1, 13.
[у] 1 Іоан. 4; 5.
[ф] Гл. 17; 14.
[х] Мат. 10; 24. Лук. 6; 40. Гл. 13; 16.
[ц] Іез. 3; 7.
[ч] Мат. 10; 22. 24; 9. Гл. 16; 3.
[ш] Гл. 9; 41.
[щ] Рим. 1; 20. Іак. 4; 17.
[ъ] 1 Іоан. 2; 23.
[ы] Гл. 3; 2. 7; 31. 9; 32.
[ь] Псал. 35; 19. 69; 4.
[ѣ] Лук. 24; 49. Гл. 14; 17 26. 16; 7, 13. Дѣян. 2; 33.
[ю] 1 Іоан. 5; 6.

Но [я]и вы свидѣтелствувате; [ж]защото отъ 27 начало сте съ мене.

ГЛАВА 16.

Това ви казахъ [а]за да ся не соблазните. 1 [б]Отъ съборища-та ще вы отлѫчатъ; но 2 иде часъ, въ който [в]всякой който вы убіе, да мни че службѫ приноси Богу. И [г]това 3 ще ви сторятъ, защото не познахѫ Отца, нито мене. Но азъ ви рѣкохъ [д]това, та ко- 4 га дойде тойзи часъ да го помните, че азъ ви сьмь реклъ: [е]и отъ най напрѣдъ не ви го казахъ, защото бѣхъ съ васъ. А сега 5 [ж]отхождамъ при тогозь който мя е проводилъ, и никой отъ васъ мя не пыта: Кѫдѣ отхождашь? Но понеже ви исказахъ това, 6 [з]скърбь испълни сърдца-та ви. А пакъ азъ 7 истинѫ-тѫ ви казувамъ; за васъ е по добрѣ да отидѫ азъ; защото ако не отидѫ азъ, [и]Утѣшитель-тъ нѣма да дойде на васъ; но [і]ако отидѫ, ще ви го проводіѫ; И той 8 кога дойде, ще изобличи свѣтъ-тъ за грѣхъ, и за правдѫ, и за сѫдбѫ: [к]За грѣхъ, за- 9 щото не вѣруватъ въ мене; А [л]за правдѫ 10 [м]защото отхождамъ при Отца си, и нѣма вече да мя виждате; А [н]за сѫдбѫ, [о]защо- 11 то князь-тъ на тойзи свѣтъ е осѫденъ.

Много още имамъ да ви рекѫ, но сега 12 [п]не можете да носите. А кога дойде онзи, 13 [р]Духъ-тъ на истинѫ-тѫ, [с]ще вы настави на всякѫ истинѫ; защото нѣма да говори отъ себе си, но каквото чуе ще говори, и ще ви извѣсти това що има да бѫде. Той ще 14 мене да прослави, защото отъ мое-то ще земе, и ще ви извѣсти. [т]Всичко що има 15

я Лук. 24; 48. Дѣян. 1; 8, 21, 22. 2; 32. 3; 15. 4; 20, 33. 5; 32. 10; 39. 13; 31. 1 Пет. 5; 1. 2 Пет. 1; 16.
ж Лук. 1; 2. 1 Іоан. 1; 1, 2.
а Мат. 11; 6. 24; 10. 26; 31.
б Гл. 9; 22, 34. 12; 42.
в Дѣян. 8; 1. 9; 1. 26; 9, 10, 11.
г Гл. 15; 21. Рим. 10; 2. 1 Кор. 2; 8. 1 Тим. 1. 13.
д Гл. 13; 19. 14; 29.
е Вижд. Мат. 9; 15.
ж Ст. 10, 16. Гл. 7; 33. 13; 3. 14; 28.
з Ст. 22. Гл. 14; 1.
и Гл. 7; 39. 14; 16, 26. 15; 26.
і Дѣян. 2; 33. Ефес. 4; 8.
к Дѣян. 2; 22 до 37.
л Дѣян. 2; 32.
м Гл. 3; 14. 5; 32.
н Дѣян. 26; 18.
о Лук. 10; 18. Гл. 12; 31. Ефес. 2; 2. Кол. 2; 15. Евр. 2; 14.
п Мар. 4; 33. 1 Кор. 3; 2. Евр. 5; 12. р Гл. 14; 17. 15; 26. с Гл. 14; 26. 1 Іоан. 2; 20, 27. т Мат. 11; 27. Гл. 3; 35 13; 3. 17; 10.

Отецъ, мое е: за това рѣкохъ, че отъ моето ще земе, и ще ви извѣсти. 16 *Още* [у]малко и нѣма да мя виждате, и пакъ малко и ще мя видите; [ф]защото азъ при Отца отхождамъ. 17 Тогази *нѣкои* отъ ученицы-тѣ му подумахѫ помежду си: Що е това, което ни казува: *Още* малко, и нѣма да мя виждате; и пакъ малко, и ще мя видите; и *това*, че азъ при Отца отхождамъ? 18 И говорѣхѫ: Що е това което казува, малко? не знаемъ що дума. 19 И разумѣ Iисусъ че щѣхѫ да го пытатъ, и рече имъ: За това ли разыскувате помежду си, дѣто рѣкохъ: Малко, и нѣма да мя виждате, и пакъ малко, и ще мя видите? 20 Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че вы ще въсплачете и ще възрыдаете, а свѣтъ-тъ ще ся възрадува; и вы ще бѫдете наскърбени, но скърбь-та ви ще ся промѣни на радость. 21 [х]Жена кога ражда, на скърбь е, защото е дошелъ часъ-тъ й; а кога роди дѣте-то, не помни вече тѫгѫ-тѫ *си*, поради радость-тѫ че ся е родилъ человѣкъ на свѣтъ-тъ. 22 [ц]Така и вы сега скърбь имате; но *азъ* пакъ ще вы видѭ, [ч]и ще ся възрадува сьрдце-то ви, и радость-тѫ ви никой нѣма да отнеме отъ васъ. 23 И въ оный день нѣма да попскате отъ мене нищо. [ш]Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че всичко каквото попросите отъ Отца въ мое име, ще ви даде. 24 До нынѣ не сте попросили нищо въ мое име; просѣте и ще получите, [щ]за да бѫде радость-та ви пълна. 25 Това ви говорихъ съ притчы; но настава часъ, когато нѣма вече съ притчы да ви говорѭ, но явно ще ви извѣстѭ за Отца. 26 [ъ]Въ оный день ще попросите въ мое име; и не ви казувамъ, че азъ ще умолѭ

у Ст. 10. Гл. 7; 33. 13; 33. 14; 19.
ф Ст. 28. Гл. 13; 3.
х Иса. 26; 17.
ц Ст. 6.
ч Лук. 24; 41, 52. Гл. 14. 1, 27. 20; 20. Дѣян. 2; 46. 13; 52. 1 Пет. 1; 8.
ш Мат. 7; 7. Гл. 14; 13. 15; 16.
щ Гл. 15; 11.
ъ Ст. 23.

Отца за васъ; [ы]Защото самъ си Отецъ вы любе, понеже мене възлюбихте, [ь]и повѣрувахте че азъ отъ Бога излѣзохъ. [ѣ]Излѣзохъ отъ Отца, и дойдохъ на свѣтъ-тъ; и пакъ оставямъ свѣтъ-тъ и при Отца отхождамъ. 27 28

Казуватъ му ученици-тѣ негови: Ето сега явно говоришь и не казувашь никоѭ притчѫ. Сега познавамы [ю]че всичко знаешь, и нѣмашь нуждѫ да тя пыта нѣкой. Но това [я]вѣрувамы че отъ Бога си излѣзлъ. Отговори имъ Іисусъ: Сега ли вѣрувате? Ето [ж]настанува часъ, и дошелъ е вече, [іж]да ся разидете всякой на мѣсто-то си, и мене самичькъ да оставите: [а]но не сьмь самъ си, защото и Отецъ е съ мене. Това ви казахъ, [б]за да имате миръ въ мене. [в]Въ свѣтъ-тъ скърбь ще имате; но [г]дързайте, [д]азъ побѣдихъ свѣтъ-тъ. 29 30 31 32 33

ГЛАВА 17.

Това изговори Іисусъ, и възведе очи-тѣ си на небе-то, и рече: Отче, [а]дойде часъ-тъ, прослави Сына си, да тя прослави и Сынъ ти. [б]Както си му далъ власть на всякѫ плъть, да даде животъ вѣченъ [в]на всичкы които си му далъ. [г]А това е животъ вѣчный, дѣто да познаѭтъ тебе [д]единаго истиннаго Бога, [е]и Іисуса Христа когото си проводилъ. [ж]Азъ тя прославихъ на земіѭ-тѫ; свършихъ [з]работѫ-тѫ [и]коѭто ми даде да вършѫ. И нынѣ прослави мя ты, Отче, у самаго тебе, [і]съсъ славѫ-тѫ коѭто имахъ у тебе прѣди създаніе міра. 1 2 3 4 5

ы Гл. 14; 21, 23. ь Ст. 30. Гл. 5; 13. 17; 8. ѣ Гл. 13; 3. ю Гл. 21; 17. я Ст. 27. Гл. 17; 8. ж Мат. 26; 31. Мар. 14; 27. іж Гл. 20; 10. а Гл. 8; 29. 14; 10, 11. б Иса. 9; 6. Гл. 14; 27. Рим. 5; 1. Ефес. 2; 14. Кол. 1; 20. в Гл. 15; 19, 20, 21. 2 Тим. 3; 12. г Гл. 14; 1. д Рим. 8; 37. 1 Іоан. 4; 4. 5; 4.

а Гл. 12; 23. 13; 32. б Дан. 7; 14. Мат. 11; 27. 28; 18. Гл. 3; 35. 5; 27. 1 Кор. 15; 25, 27. Фил. 2; 10. Евр. 2; 8. в Гл. 6; 37. Ст. 6; 9, 24. г Иса. 53; 11. Іер. 9; 24. д 1 Кор. 8; 4. 1 Сол. 1; 9. е Гл. 3; 34. 5; 36, 37. 6; 29, 57. 7; 29. 10; 36. 11; 42. ж Гл. 13; 31. 14; 13. з Гл. 4; 34. 5; 36. 9; 3. 19; 30. и Гл. 14; 31. 15; 10. і Гл. 1; 1, 2. 10; 30. 14; 9. Фил. 2; 6. Кол. 1; 15, 17. Евр. 1; 3, 10.

6 [к]Изявихъ име-то ти на тыя человѣцы, [л]които ми даде отъ свѣтъ-тъ. Твои бѣхѫ, и даде гы на мене, и твое-то слово удържахѫ.
7 Сега познахѫ че всичко що ми си далъ
8 отъ тебе е; Защото словеса-та [м]които ми даде ты, дадохъ гы на тѣхъ; и тѣ пріяхѫ, [н]и познахѫ наистинѫ че отъ тебе излѣзохъ, и повѣрувахѫ че ты си мя проводилъ.
9 Азъ за тѣхъ ся молѭ; [о]не ся молѭ за свѣтъ-тъ, но за тѣзи които ми даде ты,
10 защото сѫ твои. И всичко мое твое е, [п]и
11 твое-то мое, и прославихъ ся въ тѣхъ. И [р]не сьмь вече на свѣтъ-тъ, но тѣ сѫ на свѣтъ-тъ, и азъ идѫ при тебе. Отче святый, [с]упази гы въ име-то си, тыя които ми
12 даде, [т]за да бѫдѫтъ едно, [у]както ный. Когато бѣхъ съ тѣхъ на свѣтъ-тъ, [ф]азъ гы пазяхъ въ твое-то име: *тѣзи* които ми даде упазихъ; [х]и ни единъ отъ тѣхъ не погынѫ, [ц]тъкмо сынъ погыбелный, [ч]за да ся
13 испълни писаніе то. А сега при тебе идѫ, и това *додѣ сьмь* на свѣтъ-тъ казувамъ, за да иматъ моѭ-тѫ радость пълнѫ въ себе
14 си. [ш]Азъ имъ дадохъ слово-то твое, [щ]и свѣтъ-тъ гы възненавидѣ, защото не сѫ отъ свѣтъ-тъ, [з]както азъ не сьмь отъ свѣтъ-
15 тъ. Не ся молѭ да гы земешь отъ свѣтъ-
16 тъ, но [ы]да гы упазишь отъ лукаваго. [ь]Отъ свѣтъ-тъ не сѫ, както и азъ не сьмь отъ
17 свѣтъ-тъ. [ѣ]Освяти гы чрѣзъ твоѭ-тѫ исти-
18 нѫ; [ю]твое-то слово е истина. [я]Както ты проводи мене на свѣтъ-тъ, и азъ проводихъ
19 тѣхъ на свѣтъ-тъ; И [ж]за тѣхъ азъ освятявамъ себе си, да бѫдѫтъ и тѣ освятени
20 чрѣзъ истинѫ-тѫ. И не само за тѣхъ ся молѭ, но и за онѣзи които чрѣзъ тѣхно-

к Ст. 26. Пса. 22; 22.
л Ст. 2, 9, 11. Гл. 6; 37, 39. 10; 29. 15; 19.
м Гл. 8; 28. 12; 49. 14; 10.
н Ст. 25. Гл. 16; 27, 30.
о 1Иоан. 5; 19.
п Гл. 16; 15.
р Гл. 13; 1. 16; 28.
с 1 Пет. 1; 5. Іуд. 1.
т Ст. 21. и др.
у Гл. 10; 30.
ф Гл. 6; 39. 10; 28. Евр. 2; 13.
х Гл. 18; 9. 1Иоан. 2; 19.
ц Гл. 6; 70. 13; 18.
ч Псал. 109; 8. Дѣян. 1; 20.
ш Ст. 8.
щ Гл. 15; 18, 19. 1Иоан. 3; 13.
з Гал. 8; 23. Ст. 16.
ы Мат. 6; 13. Гал. 1; 4. 2Сол. 3; 3. 1Иоа. 5; 18.
ь Ст. 14.
ѣ Гл. 15; 3. Дѣян. 15; 9. Ефес. 5; 26. 1Пет. 1; 22.
ю 2Цар. 7; 28. Псал. 119; 142, 151. Гл. 8; 40.
я Гл. 20; 21.
ж 1Кор. 1; 2, 30. 1Сол. 4; 7. Евр. 10; 10.

то слово ще повѣрувать въ мене; [іж]Да бѫдѫтъ всичкы едно; [а]както ты Отце си въ мене, и азъ въ тебе, да бѫдѫтъ и тѣ въ насъ едно; за да повѣрува свѣтъ-тъ че ты си мя проводилъ. 22 И азъ, славѫ-тѫ коіѭто ми даде дадохъ іѭ тѣмъ; [б]да бѫдѫтъ едно, както смы ный едно: 23 Азъ въ тѣхъ, и ты въ мене; [в]да бѫдѫтъ съвьршенни въ едно, и да разбере свѣтъ-тъ че ты си мя проводилъ, и възлюбилъ си гы, както си възлюбилъ мене. 24 [г]Отче, тѣзи които си ми далъ, искамъ дѣто сьмь азъ, да бѫдѫтъ и тѣ съ мене, за да гледатъ славѫ-тѫ моѭ, коіѭто ми си далъ, защото си [д]мя възлюбилъ прѣди създаніе міра. 25 Отче праведный, [е]свѣтъ-тъ не тя е позналъ, но [ж]азъ тя познахъ, [з]и тѣ познахѫ че ты си мя проводилъ. 26 И [и]явихъ имъ твое-то име, и ще явіѭ, [і]да бѫде въ тѣхъ любовь-та съ коіѭто си мя възлюбилъ, и азъ въ тѣхъ.

[іж] Ст. 10, 22, 23. Гл. 10; 16. Рим. 12; 5. Гал. 3; 28
[а] Гл. 10; 38. 14; 11.
[б] Гл. 14; 20. 1 Іоан. 1; 3. 3; 24.
[в] Кол 3; 14.
[г] Гл. 12; 26. 14; 3. 1 Сол. 4; 17.
[д] Ст. 5.
[е] Гл. 15; 21. 16; 3.
[ж] Гл. 7; 29. 8; 55. 10; 15.
[з] Ст. 8. Гл. 16. 27.
[и] Ст. 6. Гл. 15; 15.
[і] Гл. 15; 9.

ГЛАВА 18.

1 Това като рече Іисусъ, [а]излѣзе съ учениці-тѣ си отвѫдь [б]потокъ-тъ Кедронъ, дѣто имаше градина, въ коіѭто влѣзе той и ученици-тѣ му. 2 А Іуда който го прѣдаваше, знаяше това мѣсто, [в]защото много пѫти ся събираше Іисусъ тамъ съ ученицы-тѣ си. 3 И тъй [г]Іуда като зѣ единъ пълкъ и слугы отъ първосвященницы-тѣ и Фарисеи-тѣ, дойде тамо съ фенеры и свѣщи и орѫжія. 4 А Іисусъ понеже знаяше всичко що имаше да дойде върхъ него, излѣзе, и рече имъ: Кого търсите? 5 Отговорихѫ му: Іисуса Назорянина. Казува имъ Іисусъ: Азъ сьмь. Съ тѣхъ стояше и Іуда, който го прѣдаваше. 6 И като имъ каза: Азъ сьмь;

[а] Мат. 26; 36. Мар. 14; 32. Лук. 22; 39.
[б] 2 Цар. 15; 23.
[в] Лук. 21; 37. 22; 39.
[г] Мат. 26; 47. Мар. 14; 43. Лук. 22. 47. Дѣян. 1; 16.

подржпнжхж ся назадъ, и паднжхж на земіж-тж. 7 И пакъ гы попыта: Кого търсите? 8 А тѣ рекохж, Іисуса Назорянина. Отговори Іисусъ: Рѣкохъ ви че сьмь азъ: и тъй ако мене търсите, оставѣте тѣзи да си иджтъ; 9 За да ся сбжде дума-та коіжто рече: [д]Отъ тѣзи които ми си далъ не изгубихъ никого. 10 А [е]Симонъ Петръ който имаше ножъ, измжкнж го, и удари слугж-тж първосвященниковъ, и отсѣче му десно-то ухо: а на слугж-тж име-то бѣше Малхъ. 11 Тогазь рече Іисусъ на Петра: Тури ножъ-тъ си въ ножницж-тж. [ж]Чашж-тж коіжто ми даде Отецъ, да нж не піж ли?

12 И тъй пълкъ-тъ и тысящникъ-тъ и слугы-тѣ Іудейскы уловихж Іисуса и вързахж го, 13 И [з]заведохж го първо [и]при Аннж; защото бѣше тесть на Каіафж, който бѣше первосвященникъ прѣзъ нежж годинж. 14 [і]А Каіафа бѣше тойзи който бѣ далъ совѣтъ на Іудеи-тѣ, че е по добрѣ да загыне единъ человѣкъ за народъ-тъ. 15 И [к]слѣдъ Іисуса идѣше Симонъ Петръ, и другый тъ ученикъ; и тойзи ученикъ бѣше познатъ на първосвященника, и влѣзе съ Іисуса въ дворъ-тъ първосвященниковъ. 16 А [л]Петръ стояше вънъ до врата-та. И тъй излѣзе другый-тъ ученикъ, който бѣше познатъ на първосвященника, и каза на вратаркж-тж, и въведе Петра. 17 И казува слугыня-та вратарка на Петра: Да не си и ты отъ ученицы-тѣ на тогози человѣка? Казува той: Не сьмь. 18 И стояхж раби-тѣ и слугы-тѣ, които бѣхж наклали огнь, защото бѣше студено, и ся грѣяхж; съ тѣхъ стояше и Петръ и ся грѣяше. 19 А първосвященникъ-тъ попыта Іисуса за ученицы-тѣ му и за ученіе-то му. 20 От-

[д] Гл. 17; 12.
[е] Мат. 26; 51. Мар. 14; 47. Лук. 22; 49, 50.
[ж] Мат. 20; 22. 26; 39, 42.
[з] Мат. 26; 57.
[и] Лук. 3; 2.
[і] Гл. 11; 50.
[к] Мат. 26; 58. Мар. 14; 54. Лук. 22; 54.
[л] Мат. 26; 69. Мар. 14; 66. Лук. 22; 54.

м Мат. 26; 55. Лук. 4; 15. Гл 7; 14, 26, 28. 8; 2.

н Іер. 20; 2. Дѣян 25; 2.

о Мат. 26; 57.

п Мат. 26; 69, 71. Мар. 14; 69. Лук. 22; 58.

р Мат. 26; 74. Мар. 14; 72. Лук. 22; 60. Гл. 13; 38.

с Мат. 27; 2. Мар. 15; 1. Лук. 23; 1. Дѣян. 3; 13.

т Дѣян. 10; 28. 11; 3.

у Мат. 20; 19. Гл. 12; 32, 33.

говори му Іисусъ: [м]Азъ явно говорихъ на свѣтъ-тъ; азъ всякога поучавахъ въ съборище-то и въ храмъ-тъ, дѣто Іудеи-тѣ ся събиратъ вынѫгы, и нищо не сьмь говорилъ на скрыто. Що пыташь мене? 21 пытай които сѫ *мя* чули, какво имъ сьмь говорилъ; ето, тѣ знаѭтъ що сьмь азъ реклъ. 22 А когато рече това, единъ отъ слугы-тѣ който стояше близу [н]удари плесницѫ на Іисуса и рече: 23 Така ли отговаряшь първосвященнику? Отговори му Іисусъ: Ако сьмь злѣ продумалъ, свидѣтелствувай за зло-то; ако ли добрѣ, защо мя біешь? 24 И [о]проводилъ го бѣ Анна върханъ при първосвященника Каіафѫ.

25 А Симонъ Петръ стояше и грѣяше ся; и [п]рекохѫ му: Да не бѫдешь и ты отъ неговы-тѣ ученицы? Отрече ся той и рече: Не сьмь. 26 Казува единъ отъ рабы-тѣ първосвященниковы, който бѣше роднина на оногозь комуто Петръ отсѣче ухо-то: Не тя ли видѣхъ азъ въ градинѫ-тѫ съ него? 27 И Петръ пакъ ся отрече; [р]и тозь часъ пѣтель-тъ попѣ.

28 [с]Тогазь заведохѫ Іисуса отъ Каіафѫ въ преторіѭ-тѫ; а бѣше сутрина, [т]и тѣ не влѣзохѫ въ преторіѭ-тѫ, да ся не оскврънятъ, но да ядѫтъ пасхѫ-тѫ. 29 За то излѣзе Пилатъ при тѣхъ и рече: Какво обвиненіе наносите върхъ тогозь человѣка? 30 Отвѣщахѫ и рекохѫ му: Той ако да не бѣ злодѣецъ, не быхмы го прѣдали на тебе. 31 А Пилатъ имъ рече: Земѣте го вы и по закону вашему сѫдѣте го. Рекохѫ му Іудеи-тѣ: Намъ не ни е простено да убіемъ никого: 32 [у]За да ся сбѫде рѣчь-та Іисусова, коіѭто рече, като назначаваше съ как-

33 вѫ смьрть имаше да умре. И тъй Пилатъ ᶲвлѣзе пакъ въ преторіѭ-тѫ, и повыка Іисуса и рече му: Ты ли си царь Іудейскый? 34 Отговори му Іисусъ: Отъ самосебе си ли казувашь ты това, или другы ти рекохѫ за мене? 35 Отговори Пилатъ: Че азъ Іудеинъ ли сьмь? твой-тъ народъ и първосвященници-тѣ прѣдадохѫ тя на мене: що си сторилъ? 36 ˣОтговори Іисусъ: Мое-то царство не е отъ тойзи свѣтъ; ако да бѣше царство-то ми отъ тойзи свѣтъ, слугы-тѣ ми борили ся бы да не бѫдѫ прѣдаденъ на Іудеи-тѣ. А сега ᶣцарство-то ми не е отъ тука. 37 А Пилатъ му рече: И тъй ты *сега* царь ли си? Отговори Іисусъ: Ты *право* казувашь че азъ сьмь царь. Азъ за това ся родихъ, и за това дойдохъ на тойзи свѣтъ, да свидѣтелствувамъ истинѫ-тѫ. ᶜВсякой който е отъ истинѫ-тѫ, слуша гласъ-тъ ми. 38 Казува му Пилатъ: Що е истина? и щомъ рече това излѣзе пакъ при Іудеи-тѣ, и казува имъ: ᶻАзъ не намѣрувамъ ни еднѫ винѫ въ него. 39 ᶻА у васъ има обычай, да ви пущамъ едного на пасхѫ-тѫ: рачите ли да ви пуснѫ царь-тъ Іудейскый? 40 Тогазь ᶟпакъ извыкахѫ всичкы-тѣ, и казувахѫ: Не него, ᶤно Вараввѫ. А Варавва бѣше разбойникъ.

ᶲ Мат. 27; 11.

ˣ 1 Тим. 6; 13.

ᶣ Дан. 2; 44. 7; 14. Лук. 12; 14. Гл. 6; 15. 8; 15.

ᶜ Гл. 8; 47. 1 Іоан. 3; 19. 4; 6.

ш Мат. 27; 24. Лук. 23; 4. гл. 19; 4, 6.

щ Мат. 27; 15. Мар. 15; 6. Лук. 23; 17.

ъ Дѣян. 3; 14.

ы Лук. 23; 19.

ГЛАВА 19.

1 ᵃТогазь Пилатъ зѣ Іисуса и *го* би. (2) И войни-тѣ исплетохѫ вѣнецъ отъ търніе, възложихѫ *го* на главѫ-тѫ му, и облѣкохѫ му 3 багрѣнѫ дрехѫ, И казувахѫ: Радуй ся, царю Іудейскый; и удряхѫ му плесницы. 4 И излѣзе Пилатъ пакъ вънъ, и казува имъ: Ето, извождамъ ви го вънъ, ᵇда познаете

а Мат. 20; 19. 27; 26. Мар. 15; 15. Лук. 18; 33.

б Гл. 18; 38. Ст. 6.

че ни еднѫ винѫ не намѣрувамъ въ него. Тогава излѣзе Іисусъ вънъ, и носяше трненый-тъ вѣнецъ и багрѣнѫ-тѫ дрехѫ. И казува имъ *Пилатъ*: Ето человѣкъ-тъ. [в]А първосвященници-тѣ и слугы-тѣ щомъ го видѣхѫ, извыкахѫ и казувахѫ: Распни *го*, распни *го*. Казува имъ Пилатъ: Земѣте го вы, и распнѣте *го*, защото азъ не намѣрувамъ винѫ въ него. Отговорихѫ му Іудеи-тѣ: [г]Ный законъ имамы, и по нашій-тъ законъ трѣба да умре; [д]защото направи себе си Сынъ Божій.

5 6 7

в Дѣян. 3; 13.
г Лев. 24; 16.
д Мат. 26; 65. Гл. 5; 18. 10; 33.

А Пилатъ като чу тѫзи думѫ, повече ся убоя. И влѣзе пакъ въ преторіѭ-тѫ, и казува на Іисуса: Ты отъ кѫдѣ си? [е]А Іисусъ му отвѣтъ не даде. Казува му Пилатъ: На мене ли не говоришь? Не знаешь ли че власть имамъ да тя распнѫ, и власть имамъ да тя пуснѫ? Отговори Іисусъ: [ж]Не бы ималъ ты никаквѫ власть надъ мене, ако не бѣ ти дадено отъ горѣ; за това който мя прѣдава на тебе, има по голѣмъ грѣхъ. Отъ това Пилатъ искаше да го пусне; Іудеи-тѣ обаче выкахѫ и казувахѫ: Ако [з]пуснешь тогози, не си пріятель Кесаревъ: [и]всякой който прави себе си царь, противникъ е Кесарю. А Пилатъ, като чу тѫзи думѫ, изведе Іисуса вънъ, и сѣднѫ на сѫдейскый-тъ прѣстолъ, на мѣсто-то което ся казуваше Каменопослано, а по Еврейскы Гаввава. [і]Бѣше же петъкъ на пасхѫ-тѫ, и часъ-тъ около шесть; и казува на Іудеи-тѣ: Ето вашій-тъ царь. А тѣ извыкахѫ: Махни *го*, махни, распни го. Казува имъ Пилатъ: Царя ли вашего да распнѫ? Отговорихѫ първосвященници-тѣ: [к]*Ный* нѣмамы *другый* царь освѣнь Кесаря. [л]И тогазь имъ

8 9 10 11 12 13 14 15 16

е Иса. 53; 7. Мат. 27; 12, 14;
ж Лук. 22; 53; Гл. 7; 30.
з Лук. 23; 2.
и Дѣян. 17; 7.
і Мат. 27; 62.
к Выт. 49; 10.
л Мат. 27; 26, 31. Мар. 15; 15. Лук. 23; 24.

го прѣдаде, да ся распне. И зѣхѫ Іисуса и *го* закарахѫ.

17 И [м]носяше крьстъ-тъ си и [н]излѣзе на мѣсто-то нарицаемо Лобно, което по Еврейскы ся казува Голгоѳа, дѣто го распнѫхѫ, и съ него другы двама, отсамъ и отсамъ, а посрѣдъ Іисуса. 19 А [о]Пилатъ написа и титлѫ, и тури надъ крьстъ-тъ. И написано бѣ, ІИСУСЪ НАЗОРЯНИНЪ, ЦАРЬ ІУДЕЙСКЫЙ. 20 И тѫзи титлѫ прочетохѫ мнозинѫ отъ Іудеи-тѣ: защото бѣше близу до градъ-тъ мѣсто-то дѣто распнѫхѫ Іисуса, и написано бѣ Еврейскы, Грьцкы *и* Латинскы. 21 А първосвященници-тѣ Іудейскы казувахѫ на Пилата: Недѣй писа, Царь Іудейскый, но че той рече: Царь Іудейскый сьмь. 22 Отговори Пилатъ: Каквото писахъ, писахъ.

23 А [п]войни-тѣ като распнѫхѫ Іисуса, зѣхѫ дрехы-тѣ му, и направихѫ четыри дѣлове, на всякой воинъ по единъ дѣлъ, и хитонъ-тъ: а хитонъ-тъ не бѣше шитъ, *но* отъ горѣ *до долу* цѣлъ истъканъ. 24 И рекохѫ си помежду си: Да го не съдирамы, но да мѣтнемъ жрѣбіе за него, кому ще бѫде; за да ся испълни писаніе-то що казува: [р]"Раздѣлихѫ дрехы-тѣ ми помежду си, и за одеждѫ-тѫ ми жрѣбіе мѣтнѫхѫ." И тъй войни-тѣ това сторихѫ.

25 А до крьстъ-тъ Іисусовъ [с]стояхѫ майка му, и на майкѫ му сестра ѝ, Марія *жената* [т]Клеопова, и Марія Магдалина. 26 А Іисусъ, като видѣ майкѫ си и [у]ученикъ-тъ когото обичаше, че стояхѫ близу, казува на майкѫ си: [ф]Жено, ето сынъ ти. 27 Послѣ казува на ученикъ-тъ: Ето майка ти. И отъ онзи часъ зѣ ѭ ученикъ-тъ [х]у дома си.

[м] Мат. 27; 31, 33. Мар. 15; 21, 22. Лук. 23; 26, 33.
[н] Числ. 15; 36. Евр. 13; 12.
[о] Мат. 27; 37. Мар. 15; 26. Лук. 23; 38.
[п] Мат. 27; 35. Мар. 15; 24. Лук. 23; 34.
[р] Пса. 22; 18;
[с] Мат. 27; 55. Мар. 15; 40. Лук. 23; 49.
[т] Лук. 24; 18.
[у] Гл. 13; 23. 20; 2 21; 7, 20, 24.
[ф] Гл. 2; 4.
[х] Гл. 1; 11. 16; 32.

ц Іоа. 69; 21.
ч Мат. 27; 48.
ш Гл. 17; 4.
щ Ст. 42. Мар. 15; 42.
в Вто. 21. 23.
ы 1 Іоан. 5; 6, 8.
ъ Исх. 12; 46. Чис. 9; 12. Пса. 34; 20,
ѣ Пса. 22; 16, 17. Зах. 12; 10. Откр. 1; 7.
ю Мат. 27; 57. Мар. 15; 42. Лук. 23; 50.
я Гл. 9; 22. 12; 42.
ж Гл. 3; 1, 2. 7; 50.

28 Слѣдъ това, като знаяше Іисусъ че всичко-то вече ся свърши, [ц]за да ся сбѫде писаніе-то, каза: Жеденъ сьмь. 29 И тамъ имаше сложенъ съсѫдъ пъленъ съ оцетъ; и *войни-тѣ* [ч]напълнихѫ гѫбѫ съ оцетъ, обвихѫ ѭ съ иссопъ и принесохѫ ѭ на устата му. 30 И като пріе Іисусъ оцетъ тъ, рече: [ш]Свърши ся: и прѣклони главѫ и прѣдаде духъ.

31 Но понеже *тогава* бѣ [щ]петъкъ, [в]за да не останѫтъ тѣла-та на крьстъ-тъ въ сѫботѫ тѫ, (защото бѣше великъ день оная сѫббота,) то Іудеи-тѣ молихѫ Пилата, да имъ ся прѣбіѭтъ голени-тѣ, и да гы дигнѫтъ *отъ тамо*. 32 Тогазь дойдохѫ войни-тѣ, и на първый-тъ прѣбихѫ голени-тѣ, и на другый-тъ който бѣше распнѫтъ съ него. 33 А като дойдохѫ при Іисуса и го видѣхѫ че е умрѣлъ вече, не му прѣбихѫ голени-тѣ. 34 Но единъ отъ войны-тѣ прободе съ копіе ребра-та му, и тутакси [ы]излѣзе кръвь и вода. 35 И тойзи който видѣ свидѣтелствовà, и истинно е негово-то свидѣтелство, и той знае че истинѫ казува, за да повѣрувате вы. 36 Защото *всичко* това станѫ, [ъ]за да ся испълни писаніе-то: "Кость негова не ще да ся строши." 37 И пакъ друго писаніе казува: [ѣ]"Ще погледнѫтъ на него кого-то прободохѫ."

38 А [ю]слѣдъ това Іосифъ отъ Аримаѳея, (който бѣше ученикъ Іисусовъ, но потаенъ [я]заради страхъ-тъ отъ Іудеи-тѣ), примоли ся на Пилата да земе тѣло-то Іисусово; и Пилатъ даде волѭ. И *той* дойде та дигнѫ тѣло-то Іисусово. 39 Дойде още и [ж]Никодимъ, (който бѣ дохождалъ отъ най първо прѣзъ нощь при Іисуса,) и носяше едно смѣшеніе

40 отъ смирнѫ и алой до сто литры. И тѣй зѣхѫ тѣло-то Іисусово, и [іж]обвихѫ го въ плащаницѫ съ ароматы-тѣ, както е обычай 41 на Іудеи-тѣ да погребаватъ. И на онова мѣсто дѣто бы распятъ, имаше градина, и въ градинѫ-тѫ гробъ новъ, въ който никой 42 още не бѣ положенъ. [а]Тамо прочее положихѫ Іисуса, [б]поради петъкъ-тъ на Іудеи-тѣ, защото бѣше близу гробъ-тъ.

[іж] Дѣян. 5; 6.
[а] Иса. 53; 9.
[б] Ст. 31.

ГЛАВА 20.

1 И въ [а]пьрвый-тъ день на седмицѫ-тѫ Марія Магдалина идува на гробъ-тъ сутринѫ-тѫ рано, като бѣше още тьмно, и гле-2 да камькъ-тъ дигнѫтъ отъ гробъ-тъ. Тича тогазь и идува при Симона Петра, и при [б]другый-тъ ученикъ когото обычаше Іисусъ, и казува имъ: Дигнѫли Господа отъ гробъ-тъ, и не знаемъ дѣ сѫ го положили. 3 И тѣй Петръ и другый-тъ ученикъ [в]излѣ-4 зохѫ и отхождахѫ на гробъ-тъ. И тичахѫ и двама-та наедно; а другый-тъ ученикъ прѣдвари по скоро Петра, и дойде пьрвъ 5 на гробъ-тъ; И като надникнѫ, вижда [г]пла-6 щаницы-тѣ сложены; но не влѣзе. Слѣдъ него дойде и Симонъ Петръ, и влѣзе въ гробъ-тъ, и видѣ плащаницы-тѣ сложены, 7 И [д]кърпѫ-тѫ, която бѣше на главѫ-тѫ му, сложенѫ, не наедно съ плащаницы-тѣ, но 8 особно свитѫ на едно мѣсто. Тогазь влѣзе и другый-тъ ученикъ, който дойде по напрѣдъ на гробъ-тъ, и видѣ и повѣрува: 9 Защото не бѣхѫ разумѣли още [е]писаніе-то, че трѣбаше той да въскрьсне изъ мьртвы-тѣ. 10 И върнѫхѫ ся пакъ ученици-тѣ у тѣхъ си.

11 А [ж]Марія стояше до гробъ-тъ вънъ и

[а] Мат. 28; 1. Мар. 16; 1. Лук. 24; 1.
[б] Гл. 13; 23. 19; 26. 21; 7, 20, 24.
[в] Лук. 24; 12.
[г] Гл. 19; 40.
[д] Гл. 11; 44.
[е] Иса. 16; 10. Дѣян. 2; 25 до 31. 13; 34, 35.
[ж] Мар. 16; 5.

плачаше; и тъй като плачаше падникнѫ въ гробъ-тъ, 12 И вижда два ангела съ бѣлы дрехы сѣднѫлы, единъ отъ кадѣ главѫ-тѫ и единъ отъ кѫдѣ нозѣ-тѣ, тамъ дѣто бѣ лежало тѣло-то Іисусово. 13 И тѣ й казуватъ: Жено, защо плачешь? Казува имъ: Защото зѣли Господа моего, и не знаѭ дѣ сѫ го положили. 14 И ᶾтова като рече обърнѫ ся назадь, и вижда Іисуса че стои, и ᶥне знаяше че е Іисусъ. 15 Казува й Іисусъ: Жено, защо плачешь? кого търсишь? А тя понеже го имаше че е градинарь-тъ, казува му: Господине, ако си го ты изнеслъ, кажи ми дѣ си го положилъ, и азъ ще го земѫ. 16 Казува й Іисусъ: Маріе. Тя ся обърнѫ и рече му: Раввуни! което ся казува: Учителю. 17 Казува й Іисусъ: Не ся допирай до мене; защото не сьмь възлѣзлъ още при Отца си; но иди ⁱпри братія-та ми, и кажи имъ: ᵏВъзлѣзувамъ при Отца моего и Отца вашего, и ˡБога моего и Бога вашего. 18 ᵐИдува Марія Магдалина та извѣстява на ученицы-тѣ, че видѣ Господа, и *че* той й рече това.

19 А ⁿвечерь-тѫ на тойзи день първый-тъ на седмицѫ-тѫ, когато бѣхѫ и заключены врата-та дѣто ученици-тѣ бѣхѫ събрани поради страхъ-тъ отъ Іудеи-тѣ, дойде Іисусъ, и застанѫ на срѣдъ, и казува имъ: Миръ вамъ. 20 И това като рече, показа имъ рѫцѣ-тѣ и ребра-та си. И ᵒзарадувахѫ ся ученици-тѣ като видѣхѫ Господа. 21 И пакъ имъ рече Іисусъ: Миръ вамъ. ᵖКакто мя Отецъ проводи, и азъ проваждамъ васъ. 22 И това като рече, духнѫ, и казува имъ: Пріимѣте Духа Святаго. 23 ʳНа които простите грѣхо-

з Мат. 28; 9. Мар. 16; 9.
и Лук. 24; 16, 31. Гл. 21; 4.
і Иса. 22; 22. Мат. 28; 10. Рим. 8; 29. Евр. 2; 11.
к Гл. 16; 28.
л Ефес. 1; 17.
м Мат. 28; 10. Лук. 24; 10.
н Мар. 16; 14. Лук. 24; 36. 1 Кор. 15; 5.
о Гл. 16; 22.
п Мат. 28; 18. Гл. 17; 18, 19. 2 Тим. 2; 2. Евр. 3; 1.
р Мат. 16; 19. 18; 18.

ве-тѣ, простени имъ сѫ, и на които задържите, задържани сѫ.

24 А Ѳома, единъ отъ дванадесеть-тѣ, [с]нарицаемый Близнецъ, не бѣше съ тѣхъ, когато дойде Іисусъ. 25 И казувахѫ му другы-тѣ ученици: Видѣхмы Господа. А той имъ рече: Ако не видіѫ на рѫцѣ-тѣ му язвы-тѣ отъ гвоздеи-тѣ, и не туріѫ пьрстъ-тъ си въ язвы-тѣ на гвоздеи-тѣ, и не вложѫ рѫкѫ-тѫ си въ ребра-та му, не ще да повѣрувамъ.

26 И подирь осмь дни, пакъ бѣхѫ вѫтрѣ ученици-тѣ му, и Ѳома съ тѣхъ; идува Іисусъ, като бѣхѫ врата-та заключены, и 27 застанѫ на срѣдъ, и рече: Миръ вамъ. Послѣ казува на Ѳомѫ: [т]Дай си тука пьрстъ-тъ, и виждь рѫцѣ-тѣ ми; и дай рѫкѫ-тѫ *си*, и тури въ ребра-та ми; и не бѫди 28 невѣренъ но вѣренъ. И отговори Ѳома и рече 29 му: Господь мой и Богъ мой. Казува му Іисусъ: Понеже мя видѣ, Ѳомо, повѣрува; [у]блажени които безъ да видятъ повѣрувахѫ.

30 И [ф]още много другы чудеса стори Іисусъ прѣдъ ученицы-тѣ си, които не сѫ писаны 31 въ тѫзи книгѫ: А [х]тѣзи сѫ написаны за да повѣрувате че Іисусъ е Христосъ Сынъ Божій, [ц]и като вѣрувате да имате животъ въ негово-то име.

с Гл. 11; 16.
т 1 Іоан. 1; 1.
у 2 Кор. 5; 7. 1 Пет. 1; 8.
ф Гл. 21; 25.
х Лук. 1; 4.
ц Гл. 3; 15, 16. 5; 24. 1 Пет. 1; 8, 9.

ГЛАВА 21.

1 Подирь това пакъ ся яви Іисусъ на ученицы-тѣ *си* на Тиверіадско-то море, и яви 2 имъ ся така: Тамъ бѣхѫ наедно Симонъ Петръ и Ѳома нарицаемый Близнецъ, и [а]Наѳанаилъ отъ Канѫ Галилейскѫ, и [б]*сынове-тѣ* Заведееви, и другы двамина отъ уче-

а Гл. 1; 45.
б Мат. 4; 21.

ницы-тѣ негови. Казува имъ Симонъ Петръ: 3 *Азъ* ще отидж да ловіж рыбж: Казуватъ му: Ще дойдемъ и ный съ тебе. Излѣзохж и възлѣзохж завчасъ на ладіж-тж, и прѣзъ онжзи нощь не уловихж нищо. И като ся разсъмнж вече, застанж Іисусъ на брѣгъ-тъ; 4 но ученици-тѣ [в]не познавахж че е той Іисусъ. [г]Казува имъ Іисусъ: Дѣца, имате ли 5 нѣщо за яденіе? Отговорихж му: Не. А 6 той имъ рече: [д]Хвърлѣте мрѣжж-тж отдесно на ладіж-тж, и ще намѣрите. И тъй хвърлихж и не можахж вече да іж привлѣкжтъ отъ множество-то на рыбж-тж. Тогазь онзи [е]ученикъ когото обичаше Іисусъ 7 казува на Петра: Господь е. А Симонъ Петръ, като чу че е Господь, прѣпаса връхнж-тж си дрехж, (защото бѣше голъ,) и хвърли ся въ море-то. А други-тѣ ученици дойдохж съ ладіж-тж, (защото не бѣхж далечь отъ земіж-тж, но колкото двѣстѣ лакти), и влачахж мрѣжж-тж съ рыбж-тж. И като излѣзохж на земіж-тж, гледатъ 8 жаравж разложенж, и рыбж туренж на неіж, и хлѣбъ. Казува имъ Іисусъ: Донесѣте 9 отъ рыбы-тѣ които уловихте сега. Възлѣзе 10 Симонъ Петръ, та извлѣче мрѣжж-тж на 11 земіж-тж, пълнж съ едры рыбы сто и петдесеть и три; и толкозь като бѣхж, мрѣжа-та ся не съдра.

Казува имъ Іисусъ: [ж]Елате обѣдвайте. 12 И никой отъ ученицы-тѣ не смѣяше да го попыта: Ты кой си? понеже знаяхж че е Господь. Идува тогазь Іисусъ и зема хлѣбъ-тъ, и дава имъ, така и рыбж-тж. Това 13 бѣше вече [з]третій пжть, дѣто ся яви Іисусъ 14 на ученицы-тѣ си, отъ какъ въскръснж изъ мъртвы-тѣ.

в Гл. 20; 14.
г Лук. 24; 41.
д Лук. 5; 4, 6, 7.
е Гл. 13; 23. 20; 2.
ж Дѣя. 10; 41.
з Виж. Гл. 20; 19, 26.

15 А като ся паобѣдувахѫ, казува Iисусъ Симону Петру: Симоне Iонинъ, любишь ли мя повече отъ тыя? Казува му: Ей, Господи, ты знаешь че тя обычамъ. Казува 16 му: Паси агьнцы-тѣ ми. Казува му пакъ вторый пѫть: Симоне Iонинъ, любишь ли мя? [и]Казува му: Ей, Господи, ты знаешь че тя обычамъ. Казува му: Паси овцы-тѣ 17 ми. Казува му третій пѫть: Симоне Iонинъ, обычашь ли мя? Наскърби ся Петръ, защото му рече третій пѫть: Обычашь ли мя? И рече му: Господи, [і]ты всичко знаешь; ты знаешь че тя обычамъ: Казува 18 му Iисусъ: Паси овцы-тѣ ми. [к]Истинѫ, истинѫ ти казувамъ, когато бѣше ты по младъ, самъ си ся опасуваше и ходяше кѫдѣто щѣше; но като остарѣешь, ще прострѣшь рѫцѣ, и другъ ще тя опасува и ще 19 тя води кѫдѣто ты не щешь. И това рече, като назначаваше [л]съ каквѫ смьрть имаше да прослави Бога. И това щомъ рече казу- 20 ва му: Върви подирѣ ми. А Петръ като ся обърнѫ, вижда че иде подирѣ *имъ* ученикъ-тъ [м]когото обычаше Iисусъ, тойзи който на вечерьѭ-тѫ ся наклони на грѫди-тѣ му, и рече: Господи, кой е който ще тя 21 прѣдаде? Него като видѣ Петръ, казува 22 Iисусу: Господи, а тойзи що? Казува му Iисусъ: Ако щѫ да прѣбѫде той [н]доклѣ дойдѫ, тебѣ що ти е? Ты върви подирѣ ми. 23 И тъй ся разнесе тая дума помежду братія-та че тойзи ученикъ нѣма да умре: а Iисусъ му не рече че нѣма да умре, но: Ако щѫ да остане той доклѣ дойдѫ, тебѣ що ти е?

24 Тойзи е ученикъ-тъ който свидѣтелствува за това, който и написа това; и [о]зна-

[и] Дѣя. 20; 28. Евр. 13; 20. 1 Пет. 2; 25. 5; 2, 4.

[і] Гл. 2; 24. 25. 16; 30.

[к] Гл. 13; 36, Дѣян 12; 3, 4.

[л] 2 Пет. 1; 14.

[м] Гл. 13; 23, 25. 20; 2.

[н] Мат. 16; 27, 28. 25; 31. 1 Кор. 4; 5. 11; 26. Отк. 2; 25. 3; 11. 22; 7, 20.

[о] Гл. 19; 35. 3 Iоан. 12.

п Гл. 20; 30.
р Амос. 7; 10.

емъ че негово-то свидѣтелство е истинно. [п]Има още и другы много нѣща що стори Іисусъ, които ако бы да ся напишѫтъ едно по едно, [р]и цѣлъ свѣтъ, ми ся чини, не бы вмѣстилъ написаны-тѣ книгы. Аминь. 25

ДѢЯНІЯ-ТА

НА СВЯТЫ-ТѢ АПОСТОЛЫ.

ГЛАВА 1.

а Лук. 1; 3.
б Мар. 16; 19. Лук. 9; 51. 24; 51. Ст. 9. 1 Тим. 3; 16.
в Мат. 28; 19. Мар. 16; 15. Іоан. 20; 21. Гл. 10; 41, 42.
г Мар. 16; 14. Лук. 24; 36. Іоан. 20; 19, 26. 21; 1, 14. 1 Кор. 15; 5.
д Лук. 24; 43, 49.
е Лук. 24; 49. Іоан. 14; 16, 26, 27. 15; 26. 16; 7. Гл. 2; 33.
ж Мат. 3; 11. Гл. 11; 16. 19; 4.
з Іоил. 3; 18. Гл. 2; 4. 11; 15.
и Мат. 24; 3.
і Иса. 1; 26. Дан. 7; 27. Амос. 9; 11.
к Мат. 24; 36. Мар. 13; 32. 1 Сол. 5; 1.

1 Първо-то слово, о [а]Θеофиле, направихъ, за все що начена Іисусъ да прави и да учи, 2 [б]Даже до день-тъ въ който ся възнесе, отъ какъ [в]даде чрѣзъ Духа Святаго заповѣди на апостолы-тѣ, които избра: 3 [г]На които и прѣдстави себе си живъ слѣдъ страданіе-то си съ много вѣрны знаменія, като имъ ся являваше четыридесеть дни, и говоряше имъ за царство-то Божіе. 4 И [д]като ся събираше съ *тѣхъ* заржча имъ да ся не отдалечатъ отъ Іерусалимъ, но да очакуватъ обѣщаніе-то на Отца, [е]което чухте, *рече*, отъ мене. 5 [ж]Защото Іоаннъ е съ водѫ кръстилъ, а [з]вы ще бѫдете кръстени съ Духа Святаго, слѣдъ тыя не много дни. 6 И тъй като ся събрахѫ, нытахѫ го и казувахѫ: [и]Господи, въ това ли врѣме щешь да [і]възстановишь царство-то въ Израиля? 7 А *той* имъ рече: [к]Не е за васъ да знаете годины-тѣ

или врѣмена-та, които Отецъ е положилъ 8 въ собственнѫ-тѫ си власть. [л]Но вы ще пріемете силѫ, [м]когато слѣти Духъ Святый на васъ, и [н]ще ми бѫдете свидѣтели и въ Іерусалимъ, и во всичкѫ Іудеіѭ и Самаріѭ, 9 и до край земьѭ-тѫ. И [о]това отъ какъ рече, тѣ като гледахѫ, [п]възнесе ся, и облакъ 10 го подѣ изъ прѣдъ очи-тѣ имъ. И като стояхѫ та гледахѫ на небе-то, когато възлѣзуваше той, ето, двамина человѣци [р]въ 11 бѣлы дрехы застанѫхѫ прѣдъ тѣхъ; Които и рекохѫ: [с]Мѫжіе Галилеяне, що стоите та гледате не небе-то? Тойзи Іисусъ, който ся възнесе отъ васъ на небе-то, [т]ще дойде тъй, както го видѣхте да отхожда 12 на небе-то. [у]Тогази ся върнѫхѫ въ Іерусалимъ, отъ горѫ-тѫ нарицаемѫ Елеонскѫ, която е близу до Іерусалимъ, единъ сѫботенъ день пѫть.

13 И когато влѣзохѫ, възлѣзохѫ [ф]въ горницѫ-тѫ дѣто живѣяхѫ [х]Петръ и Іаковъ и Іоаннъ и Андрей, Филиппъ и Ѳома, Варѳоломей и Матѳей, Іаковъ Алфеевъ и [ц]Симонъ Зилотъ, и [ч]Іуда Іакововъ. 14 [ш]Тѣ всичкы единодушно, [щ]съ жены-тѣ и Маріѭ майкѫ-тѫ Іисусовѫ, и [з]съ братія-та му, бѣхѫ непрѣстанно въ молитвѫ и моленіе.

15 И прѣзъ тыя дни станѫ Петръ по срѣдъ ученицы-тѣ, и рече: (а число-то на тѣзи които ся намѣрувахѫ тамо бѣше до сто и 16 двадесеть души;) Мѫжіе и братіе, трѣбуваше да ся испълни това писаніе, [ь]което прѣдрече Духъ Святый чрѣзъ уста-та Давидовы за Іудѫ, [ѣ]който станѫ водитель на 17 тѣзи, които хванѫхѫ Іисуса. Защото [ю]бѣше причисленъ съ насъ, и зѣлъ бѣ дѣлъ въ 18 [я]тѫѭ службѫ. [ж]Той прочее спечали нивѫ

[л] Гл. 2; 1, 4.
[м] Лук. 24; 49.
[н] Лук. 24; 48. Іоан. 15; 27. Ст. 22. Гл. 2; 32.
[о] Лук. 24; 51. Іоан. 6; 62.
[п] Ст. 2.
[р] Мат. 28; 3. Марк. 16; 5. Лук. 24; 4. Іоан. 20; 12. Гл. 10; 3, 30.
[с] Гл. 2; 7. 13; 31.
[т] Дан. 7; 13. Мат. 24; 30. Мар. 13; 26. Лук. 21; 27. Іоан. 14. 3. 1Сол. 1; 10. 4; 16. 2Сол. 1; 10. Откр. 1; 7.
[у] Лук. 24; 52.
[ф] Гл. 9; 37, 39. 20; 8.
[х] Мат. 10; 2, 3, 4.
[ц] Лук. 6; 15.
[ч] Іуд. 1.
[ш] Гл. 2; 1, 46.
[щ] Лук. 23; 49, 55. 24; 10.
[з] Мат. 13; 55.
[ь] Псал. 41; 9. Іоан. 13; 18.
[ѣ] Лук. 22; 47. Іоан. 18; 3.
[ю] Мат. 10; 4. Лук. 6; 16.
[я] Ст. 25. Гл. 12; 25. 20; 24. 21; 19.
[ж] Мат. 27; 5, 7, 8.

[іж]отъ заплатж на *своіж-тж* неправдж, и като паднж на очи-тѣ си просѣднж ся прѣзъ срѣдъ, и истекохж всичкы-тѣ му чрѣва. 19 И това станж извѣстно на всичкы-тѣ жители Іерусалимскы, така що тая нива ся нарече по языкъ-тъ имъ Акелдама, сирѣчь, Нива кръвна. 20 Защото е писано въ книгж-тж на Псалмы-тѣ: [а]"Да бжде жилище-то му пусто, и да нѣма кой да живѣе въ него;" и [б]"Чинъ-тъ му другъ да земе." 21 И тъй, отъ человѣцы-тѣ които ся нахождахж съ насъ прѣзъ всичко-то врѣме, въ което влизаше и излизаше между насъ Господь Іисусъ, 22 [в]Като начена отъ крьщеніе-то Іоанново до день-тъ въ който ся [г]вьзнесе отъ насъ, единъ отъ тѣхъ трѣба да бжде съ насъ [д]свидѣтель на въскрьсеніе-то му. 23 И поставихж двамина, Іосифа нарицаемаго [е]Варсава, (който ся наименува Іустъ,) и Матөія. 24 И помолихж ся и рекохж: Ты, Господи, [ж]сьрдцеведче на всичкы; покажи отъ тыя двама-та едного, когото си избралъ, 25 [з]Да земе дѣлъ-тъ на тжзи службж и на апостолство-то, отъ което испаднж Іуда за да отиде на свое-то си мѣсто. 26 И дадохж жрѣбія-та си, и паднж жрѣбіе-то на Матөія, и счете ся съ единадесеть-тѣ апостолы.

іж Мат. 26; 15. 2 Пет. 2; 15.
а Пса. 69; 25.
б Пса. 109; 8.
в Марк. 1; 1.
г Ст. 9.
д Іоан. 15; 27. Ст. 8. Гл. 4; 33.
е Гл. 15; 22.
ж 1 Цар. 16; 7. 1 Лѣт. 28; 9. 29; 17. Іер. 11; 20. 17; 10. Гл. 15; 8. Откр. 2; 23.
з Ст. 17.

ГЛАВА 2.

1 И когато настанж [а]день-тъ на Петдесетницж-тж, всичкы-тѣ бѣхж единодушно *сбрани* на едно. 2 [б]И внезапу станж екотъ отъ небе-то, като че идѣше силно духаніе отъ вѣтръ, и [в]испълни всичкж-тж кжщж дѣто сѣдѣхж. 3 И явихж имъ ся языци като огненни, които ся раздѣлявахж, и сѣднж на всякого отъ тѣхъ *по единъ*. 4 И [г]испълнихж

а Лев. 23; 15. Втор. 14; 9. Гл. 20; 16.
б Гл. 4; 14.
в Гл. 4; 31.
г Гл. 1; 5.

ся всичкы съ Духа Святаго, и [д]начеҗхѫ да говорятъ чужды языцы, както Духъ-тъ
5 имъ даваше да говорятъ. А *тогава* имаше въ Іерусалимъ да живѣѭтъ Іудеи, человѣци благочестиви отъ всякой народъ що и-
6 ма подъ небе-то. И щомъ ся расчу това, събра ся народъ-тъ и смутихѫ ся; защото всякой единъ отъ тѣхъ чуяше гы да
7 говорятъ неговъ-тъ языкъ. И смаяни всичкы чудяхѫ ся, и думахѫ си единъ на другый: Ето, всичкы тѣзи които говорятъ не
8 сѫ ли [е]Галилеяне? И какъ ный *гы* чуемъ *да говорятъ* всякой по собственный-тъ нашъ
9 языкъ къ който смы родени, Парѳяне и Мидяне и Еламите, и които населяватъ Месопотамію, Іудеѭ и Каппадокіѭ, Понтъ и А-
10 зіѭ, Фригіѭ и Памфиліѭ, Египетъ и Ливійскы-тѣ страны които сѫ около Киринеѭ, и чужденци отъ Римъ, Іудеи и прозелити,
11 Критяне и Арабе, чуемъ гы да говорятъ по
12 наши-тѣ языцы величія-та Божіи. И смаяни всичкы недоумѣвахѫ ся, и единъ дру-
13 гый си думахѫ: Какво ли ще е това? А другы *имъ* ся присмывахѫ и казувахѫ: Че сѫ пили много сладко вино.

14 А Петръ съ единадесеть-тѣ станѫ, възвыси гласъ-тъ си, и проговори имъ: Мѫжіе Іудеяне, и всинца които живѣете въ Іерусалимъ; това да знаете, и дайте вниманіе
15 на мои-тѣ думы: Защото тѣзи не сѫ піяни, както вы мыслите; [ж]понеже е третій
16 часъ на день-тъ; Но това е речено-то чрѣзъ
17 пророка Іоиля: "И ще бѫде [з]въ послѣдни-тѣ дни, казува Богъ, [и]ще излѣѭ отъ мой-тъ Духъ на всякѫ плъть; и ще пророкуватъ синове-тѣ ви и [і]дъщери-тѣ ви, и юноши-тѣ ваши видѣнія ще виждатъ, и стар-

[д] Мар. 16; 17. Гл. 10; 46. 19; 6. 1 Кор. 12; 10, 28, 30. 13; 1. 14; 2, и друг.
[е] Гл. 1; 11.
[ж] 1 Сол. 5; 7.
[з] Иса. 44; 3. Іез. 11; 19. 36; 27. Іоил. 2; 28, 29. Зах. 12; 10. Іоан. 7; 38.
[и] Гл. 10; 45.
[і] Гл. 21; 9.

ци-тѣ ваши сънища ще сънуватъ. И още 18 прѣзъ оныя дни ще излѣіѭ отъ Духа моего на рабы-тѣ мои и на рабыни-тѣ мои, и [к]ще пророчествуватъ. И [л]ще покажѫ чудеса 19 на небе-то горѣ и знаменія долу на земѭ-тѫ, кръвь и огнь и парѫ отъ дымъ. [м]Слънце-то ще ся прѣвърне въ тьмнотѫ, и 20 луна-та въ кръвь, прѣди да дойде великый-тъ и прѣсвѣтлый-тъ день Господень. И ще 21 бѫде *че* всякой [н]който призове име-то Господне, спасенъ ще бѫде." Мѫжіе Израиляне, 22 послушайте тѣзи думы; Іисуса Назорянина, мѫжъ доказанъ вамъ отъ Бога [о]съсъ силы, чудеса и знаменія, които Богъ направи чрѣзъ него по срѣдъ васъ, както и вы знаете, Него, [п]прѣдаденъ по прѣдо- 23 прѣдѣленнѫ-тѫ волѭ и прѣдвѣденіе-то Божіе, вы като [р]хванѫхте, чрѣзъ рѫцѣ-тѣ на беззаконницы, *на крьстъ го* приковахте и убихте: [с]Когото Богъ въскрьси, като раз- 24 вьрза болѣзни-тѣ на смьрть-тѫ, понеже не бѣ възможно да бѫде държанъ той отъ неѭ. Защото Давидъ казува за него: [т]"Гледахъ 25 Господа прѣдъ себе си выннѫгы, понеже е отъ деснѫ-тѫ ми странѫ, да ся не поклатіѭ. За това сьрдце-то ми ся развесели, и 26 зарадува ся языкъ-тъ ми; а още и плъть-та ми въ надеждѫ ще почива: Защото нѣма 27 да оставишь душѫ-тѫ ми въ адъ; нито ще оставишь прѣподобный-тъ си да види истлѣніе. Изявилъ си ми пѫтища-та на живота; 28 съ лице-то си ще мя испълнишь съ веселбѫ." Мѫжіе братіе, могѫ да ви ка- 29 жѫ свободно за [у]Патріарха Давида, че умрѣ и погребенъ бы, и гробъ-тъ му е у насъ до днешній день. И тъй понеже бѣше 30 пророкъ, [ф]и знаяше че съ клѣтвѫ му ся за-

к Гл. 21; 4, 9, 10. 1 Кор. 12; 10, 28. 14; 1, и др.
л Іоил. 2; 30, 31.
м Мат. 24; 29. Мар. 13; 24. Лук. 21; 25.
н Рим. 10; 13.
о Іоан. 3; 2. 14; 10, 11. Гл. 10; 38. Евр. 2; 4.
п Мат. 26; 24. Лук. 22; 22. 24; 44. Гл. 3; 18. 4; 28.
р Гл. 5; 30.
с Ст. 32. Гл. 3; 15. 4; 10. 10; 40. 13; 30, 34. 17; 31. Рим. 4; 24. 8; 11. 1 Кор. 6; 14. 15; 15. 2 Кор. 4; 14. Гал. 1; 1. Ефес. 1; 20. Кол. 2; 12. 1 Сол. 1; 10. Евр. 13; 20. 1 Пет. 1; 21.
т Псал. 16; 8.
у 3 Цар. 2; 10. Гл. 13; 36.
ф 2 Цар. 7; 12, 13. Пса. 132; 11. Лук. 1; 32, 69. Рим. 1; 3. 2 Тим. 2; 8.

клѣ Богъ че отъ плодъ-тъ на неговы-тѣ чрѣсла по плъть ще въздигне Христа, да 31 го постави на прѣстолъ-тъ му, Прѣдвидѣ и говори за въскрьсеніе-то Христово, че [х]не бы оставена душа-та негова въ адъ, нито 32 плъть-та му видѣ истлѣніе. [ц]Тогозь Іисуса въскрьси Богъ, [ч]на което ный всинца смы 33 свидѣтели. И тъй [ш]като ся вознесе съ Божіѭ-тѫ десницѫ, и [щ]зѣ отъ Отца обѣщаніе-то на Святаго Духа, [з]излѣ това което 34 сега вы виждате и чувате. Защото Давидъ не е възлѣзлъ на небеса; но той казува: [ы]"Рече Господь Господу моему: Сѣди отъ 35 десно ми, Доклѣ положѫ врагове-тѣ твои 36 подножіе на нозѣ-тѣ ти." И тъй здраво да знае всичкый домъ Израилевъ, че тогозь Іисуса, когото вы распяхте, [ь]Богъ е него направилъ Господь и Помазанникъ.

37 *Това* като чухѫ тѣ, [ѣ]дойде сърдце-то имъ въ умиленіе, и рекохѫ на Петра и на другы-тѣ апостолы: Какво да сторимъ, мѫ-38 жіе братіе? И Петръ имъ рече: [ю]Покайте ся, и всякой единъ отъ васъ да ся крьсти въ име-то Іисусъ Христово, за прощеніе на грѣхове-тѣ; и ще пріемете даръ-тъ на 39 Святаго Духа. Защото обѣщаніе-то е на васъ, и [я]на чада-та ваши, и [ж]на всичкы далечны, колкото ще призове Господь Богъ 40 нашъ. И съ много другы рѣчи засвидѣтелствуваше, и прѣдумуваше *гы*, и казуваше: 41 Избавѣте ся отъ тойзи развращенъ родъ. И тъй тѣзи които пріяхѫ съ радость слово-то негово, покрьстихѫ ся, и приложихѫ ся въ тойзи день до три тысящы души.

42 И [іж]прѣбѫдвахѫ непрѣстанно въ поученіе-то апостолско, и въ общеніе-то, и въ прѣломяваніе-то на хлѣбъ-тъ и въ молитвы.

х Псал. 16; 10. Гл. 13; 35.
ц Ст. 24.
ч Гл. 1; 8.
ш Гл. 5; 31. Фил. 2; 9. Евр. 10; 12.
щ Іоан. 14; 26. 15; 26. 16; 7, 13. Гл. 1; 4.
з Гл. 10. 45. Ефес. 4; 8.
ы Псал. 110; 1. Мат. 22; 44. 1 Кор. 15; 25. Ефес. 1; 20. Евр. 1; 13.
ь Гл. 5; 31.
ѣ Зах. 12; 10. Лук. 3; 10. Гл. 9; 6. 16; 30.
ю Лук. 24; 47. Гл. 3; 19.
я Іоил. 2; 28. Гл. 3; 25.
ж Гл. 10; 45. 11; 15, 18. 14; 27. 15; 3, 8, 14. Ефес. 2; 13, 17.
іж Ст. 46. Гл. 1; 14. Рим. 12; 12. Ефес. 6; 18. Кол. 4; 2. Евр. 10; 25.

а Мар. 16; 17. Гл. 4; 33. 5; 12.
б Гл. 4; 32, 34.
в Иса. 58; 7.
д Гл. 1; 14.
г Лук. 24; 53. Гл. 5; 42.
е Гл. 20; 7.
ж Лук. 2; 52. Гл. 4; 33. Рим. 14; 18.
з Гл. 5; 14. 11; 24.

И страхъ обзѣ всякѫ душѫ; и [а]много чудеса и знаменія бывахѫ чрѣзъ апостолы-тѣ. 43
И всичкы-тѣ вѣрующи бѣхѫ наедно, и всичко [б]имахѫ общо, 44
И стокѫ-тѫ и иманіе-то си продавахѫ и [в]расподѣляхѫ гы на всичкы, всякому споредъ нуждѫ-тѫ що имаше. 45
[г]И всякой день прѣбѫдвахѫ единодушно [д]въ храмъ-тъ, и [е]прѣломявахѫ хлѣбъ отъ кѫщѫ въ кѫщѫ, и пріимахѫ хранѫ съ радость и простосърдечіе, 46
Като хвалѣхѫ Бога, и [ж]бѣхѫ благопріятни на всичкый-тъ народъ: а [з]Господь всякой день прибавяше на церквѫ-тѫ спасаемы-тѣ. 47

ГЛАВА 3.

а Гл. 2; 46.
б Псал. 55; 17.
в Гл. 14; 8.
г Іоан. 9; 8.
д Гл. 4; 10.
е Иса. 35; 6.
ж Гл. 4; 16, 21.

А Петръ и Іоаннъ наедно възлѣзувахѫ [а]въ храмъ-тъ въ врѣме-то на молитвѫ-тѫ по [б]деветый часъ. 1
И имаше нѣкой си [в]человѣкъ, който бѣ хромъ отъ утробѫ-тѫ на майкѫ си, та го *все* носяхѫ; когото *и* слагахѫ всякой день до врата-та на храмъ-тъ които ся наричахѫ Красны, [г]да проси милостынѭ отъ онѣзи които влѣзувахѫ въ храмъ-тъ. 2
Той като видѣ Петра и Іоанна когато щѣхѫ да влѣзѫтъ въ храмъ-тъ, попроси да земе милостынѭ. 3
А Петръ съ Іоанна взрѣ ся въ него, и рече: Погледни ны. 4
И той гы гледаше съ вниманіе, съ надеждѫ да земе нѣщо отъ тѣхъ. 5
И Петръ рече: Сребро и злато азъ нѣмамъ; но което имамъ, това ти давамъ; [д]въ име-то на Іисуса Христа Назорянина, стани и ходи. 6
И като го хванѫ за деснѫ-тѫ рѫкѫ, дигнѫ го; и тозъ часъ утвьрдихѫ ся плѣсны-тѣ и глезны-тѣ му, 7
И [е]скочи та ся исправи и ходяше; и влѣзе съ тѣхъ въ храмъ-тъ, та ходяше и скачаше и славяше Бога. 8
[ж]И ви- 9

дѣ го всичкый-тъ народъ че ходи и слави Бога. И познавахѫ го че бѣ той [з]който сѣдѣше за милостынѭ при красны-тѣ врата на храмъ-тъ; и останѫхѫ въ ужасъ и удивленіе голѣмо за това което ся бѣ случило нему.

11 И понеже исцѣлѣный-тъ хромъ ся не отдѣляше отъ Петра и Іоанна, всичкый-тъ народъ смаянъ стече ся при тѣхъ въ притворъ-тъ [и]нарицаемъ Соломоновъ. А като видѣ Петръ, отговори народу: Мѫжіе Израиляне, що ся чудите за това? или що ся взирате на насъ, като че отъ своѭ силѫ или благочестіе смы сторили тогози да ходи? [і]Богъ Авраамовъ, и Исааковъ и Іакововъ, Богъ на Отцы-тѣ наши, [к]прослави Сына своего Іисуса, когото [л]вы прѣдадохте, и [м]отрекохте ся отъ него прѣдъ Пилата, когато той бѣ рѣшилъ да *го* пусне. Но вы ся отрекохте отъ [н]Святый-тъ и [о]Праведный-тъ, и испросихте да ви ся даде человѣкъ убійца. А Началника на животъ-тъ убихте, [п]когото Богъ въскрьси отъ мьртвы-тѣ, и ный смы [р]на него свидѣтели. [с]И чрѣзъ вѣрѫ-тѫ въ негово-то име, тогози когото гледате и познавате, негово-то име *го* укрѣпи; и тази вѣра, която е чрѣзъ него, даде му прѣдъ всинца вы това совършенно здравіе. И сега, братіе, знамъ че *вы* [т]по невѣдѣніе сторихте *това*, както и началници-тѣ ваши; А Богъ, [у]което прѣдизвѣсти [ф]чрѣзъ уста-та на всичкы-тѣ си пророцы, че ще Христосъ да пострада, така го извьрши. [х]Покайте ся и обърнѣте ся, да ся заличатъ грѣхове-тѣ ви, та да дойдѫтъ врѣмена утѣшителны отъ присѫтствіе-то Господне, И да ви проводи прѣдпроповѣданнаго вамъ Іисуса Христа,

(Margin verse numbers: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20.)

[з] Іоан. 9; 8.
[и] Іоан. 10; 23. Гл 5; 12.
[і] Гл. 5; 30.
[к] Іоан. 7; 39. 12; 16. 17; 1.
[л] Мат. 27; 2.
[м] Мат. 27; 20. Мар. 15; 11. Лук. 23; 18, 20, 21. Іоан. 18; 40. 19; 15. Гл. 13; 28.
[н] Псал. 16; 10. Марк. 1; 24. Лук. 1; 35. Гл. 2; 27. 4; 27.
[о] Гл. 7; 52. 22; 14.
[п] Гл. 2; 24.
[р] Гл. 2; 32.
[с] Мат. 9; 22. Гл. 4; 10. 14; 9.
[т] Лук. 23; 34. Іоан. 16; 3. Гл. 13; 27. 1 Кор. 2; 8. 1 Тим 1; 13.
[у] Лук. 24; 44. Гл. 26; 22.
[ф] Пса. 22. Иса. 50; 6. 53; 5, и дру. Дан. 9; 26. 1 Пет. 1; 10, 11.
[х] Гл. 2; 38.

ч Гл. 1; 11.
ч Мат. 17; 11.
ш Лук. 1; 70.
щ Вто. 18; 15, 18, 19. Гл. 7; 37.
Гл. 2; 39. Рим. 9; 4, 8. 15; 8. Гал. 3; 26.
ы Быт. 12; 3. 18; 18. 22; 18. 26; 4. 28; 14. Гал. 3; 8.
ь Мат. 10; 5. 15; 24. Лук. 24; 47. Гл 13; 32, 33, 46.
ѣ Ст. 22.
ю Мат. 1; 21.

21 чКогото трѣба да пріеме небе-то до врѣме-то въ което ще ся чвъзстанови всичко шщо е говорилъ Богъ отъ вѣка чрѣзъ уста-та на всичкы-тѣ святы свои пророцы. 22 Защото Мосей рече на отцы-тѣ: щГосподь Богъ вашъ ще въздигне вамъ отъ братія-та ваши пророкъ, като мене; него послушайте во всичко щото ви рече; 23 И всяка душа, която не послуша тогозь пророка, ще бѫде истрѣбена изъ народъ-тъ. 24 Още всичкы-тѣ пророци отъ Самуила и на сетнѣ, колкото сѫ говорили, прѣдвъзвѣстихѫ и тыя дни. 25 ъВы сте сынове на пророцы-тѣ, и на завѣтъ-тъ, който завѣща Богъ на отцы-тѣ наши, когато рече Аврааму: "ыИ вси-тѣ племена на землѭ-тѫ въ твое-то сѣме ще ся благословятъ." 26 Богъ като въскрьси Сына своего Іисуса, ьдо васъ най пьрво го ѣпроводи, да вы благослови, юи да отвраща всякого отъ лукавства-та ваши.

ГЛАВА 4.

а Мат. 22; 23. Гл. 23; 8.
б Лук. 3; 2. Іоан. 11; 49. 18; 13.

1 И когато тѣ говорявхѫ народу, дойдохѫ вьрхъ тѣхъ священници-тѣ и войвода-та на храмъ-тъ, и Саддукеи-тѣ, 2 Които ся ажалувахѫ, защото учахѫ народъ-тъ, и проповѣдувахѫ чрѣзъ Іисуса въскрьсеніе-то отъ мьртвы-тѣ; 3 И възложихѫ на тѣхъ рѫцѣ, и турихѫ *гы* подъ стражѫ за утрѣ; защото бѣше вече привечеръ. 4 А мнозина отъ тѣзи които чухѫ слово-то повѣрувахѫ; и число-то на *повѣрувалы-тѣ* человѣцы стигнѫ до петь тысящы.

5 И на утринь-тѫ събрахѫ ся въ Іерусалимъ началници-тѣ имъ, и старѣйшины-тѣ и книжници-тѣ, 6 И първосвященникъ-тъ бАнна и Каіафа и Іоаннъ и Александръ, и *всичкы*

що бѣхѫ отъ първосвященнически родъ. 7 И като гы исправихѫ на срѣдъ, пытахѫ гы: [в]Съ коѭ силѫ, или въ кое име сторихте вы 8 това? [г]Тогази Петръ, испълненъ Духомъ Святымъ, рече имъ: Началници народни, и 9 старѣйшины Израилеви, Понеже отъ насъ ся иска днесь отвѣтъ за едно благодѣяніе къмъ человѣкъ немощенъ, чрѣзъ какво бы 10 той исцѣленъ; Да знаете всинца вы и всичкый народъ Израилевъ, че [д]чрѣзъ име-то на Іисуса Христа Назорянина, когото вы распѣхте, [е]когото Богъ въскрьси изъ мьртвы-тѣ, чрѣзъ него той стои прѣдъ васъ 11 здравъ. [ж]Той е камькъ-тъ когото прѣнебрѣгнахте вы зидари-тѣ, който станѫ гла- 12 ва на ѫглъ-тъ. И чрѣзъ никого другыго [з]не бива спасеніе; защото нѣма подъ небе-то друго име да е дадено между человѣцы-тѣ, чрѣзъ което трѣба да ся спасемъ.

13 А тѣ като гледахѫ Петрово-то и Іоанново-то дързновеніе, и [и]разумѣхѫ че сѫ безкнижни и прости человѣци, чудяхѫ ся, но познахѫ гы че сѫ были наедно съ Іи- 14 суса. А като видѣхѫ исцѣленый-тъ человѣкъ че [і]стои съ тѣхъ, нѣмахѫ що да ре- 15 кѫтъ на срещѫ. И отъ какъ имъ повелѣхѫ да излѣзѫтъ вънъ отъ съборище-то, посо- 16 вѣтувахѫ ся помежду си, И казувахѫ: [к]Що да сторимъ на тѣзи человѣцы? защото, [л]явно е на всичкы които живѣѭтъ въ Іерусалимъ че знаменито чудо станѫ чрѣзъ тѣхъ, и не можемъ да речемъ че не е станѫло. 17 Но за да ся не разнесе повече въ народътъ, съсъ заплашваніе да имъ запрѣтимъ, да не говорятъ вече въ това име на никого 18 человѣка. И [м]повыкахѫ гы та имъ заръчахѫ да не продуматъ никакъ нито да учатъ

в Исх. 2; 14. Мат. 21; 23. Гл. 7; 27.
г Лук. 12; 11, 12.
д Гл. 3; 6, 16.
е Гл. 2; 24.
ж Псал. 118; 22. Иса. 28; 16. Мат. 21; 42.
з Мат. 1; 21. Гл. 10; 43. 1Тим. 2; 5, 6.
и Мат. 11; 25. 1Кор. 1; 27.
і Гл. 3; 11.
к Іоан. 11; 47.
л Гл. 3; 9, 10.
м Гл. 5; 40.

въ име-то Іисусово. А Петръ и Іоаннъ от- 19 говорихѫ имъ и рекохѫ: [н]Ако е праведно прѣдъ Бога да послушамы васъ повече а не Бога, сѫдѣте. [о]Защото ный не можемъ 20 да не говоримъ това [п]що смы видѣли и чули. А тѣ пакъ гы заплашихѫ, и пуснѫхѫ 21 гы, понеже не намѣрувахѫ нищо *причинѫ* да гы накажѫтъ, [р]поради народъ-тъ; защото всичкы славяхѫ Бога [с]за това що быде. Защото человѣкъ-тъ надъ когото станѫ то- 22 ва чудо на исцѣленіе-то, бѣше повече отъ четыридесеть годинъ.

И щомъ гы пуснѫхѫ, [т]дойдохѫ при свои- 23 тѣ си, та извѣстихѫ *това* що имъ рекохѫ първосвященници-тѣ и старѣйшины-тѣ. А 24 тѣ като чухѫ, възвышихѫ единодушно гласъ къмъ Бога, и рекохѫ: Владыко, [у]ты си Богъ, който си направилъ небе-то и земѭ-тѫ и море-то, и всичко що е въ тѣхъ. Който си 25 реклъ чрѣзъ уста-та на Давида раба своего: [ф]Защо ся расфучахѫ язычници-тѣ, и народи-тѣ прѣговарятъ суетны нѣща? Прѣд- 26 станѫхѫ царіе-тѣ земни, и князове-тѣ ся събрахѫ на купъ, противъ Господа, и противъ Помазанникъ-тъ неговъ. Защото [х]наи- 27 стинѫ ся събрахѫ противъ [ц]святый-тъ твой отрокъ Іисуса, [ч]когото си помазалъ, Иродъ и Пилатъ Понтійскый, съсъ язычницы-тѣ и народъ-тъ Израилевъ, [ш]Да сторятъ това кое- 28 то твоя-та рѫка и твоя-та воля е прѣдопрѣдѣлила да бѫде. И нынѣ, Господи, погле- 29 дни на тѣхны-тѣ заплашванія, и дай на твоитѣ рабы [щ]да говорятъ твое-то слово съсъ всяко дързновеніе, Ты като простирашь рѫкѫ- 30 тѫ си на исцѣленіе, [ъ]да ставатъ знаменія и чудеса [ы]чрѣзъ име-то [ь]на святаго отрока твоего Іисуса. И като ся помолихѫ, [ѣ]по- 31

[н] Гл. 5; 29.
[о] Гл. 1; 8. 2; 32.
[п] Гл. 22. 15. 1Іоа. 1; 1, 3.
[р] Мат. 21; 26. Лук. 20; 6. 19. 22; 2. Гл. 5; 26.
[с] Гл. 3; 7, 8.
[т] Гл. 12; 12.
[у] 4 Цар. 19; 15.
[ф] Псал. 2; 1.
[х] Мат. 26; 3. Лук. 22; 2. 23; 1, 8.
[ц] Лук. 1; 35.
[ч] Лук. 4; 18. Іоан. 10; 36.
[ш] Гл. 2; 23. 3; 18.
[щ] Ст. 13, 31. Гл. 9; 27. 13; 46. 14; 3. 19; 8. 26; 26. 28; 31. Ефес. 6; 19.
[ъ] Гл. 2; 43. 5; 12.
[ы] Гл. 3; 6, 16.
[ь] Ст. 27.
[ѣ] Гл. 2; 2, 4. 16; 26.

тресе ся мѣсто-то дѣто бѣхѫ събрани, и испълнихѫ ся всичкы Духомъ Святымъ, и [ю]проповѣдувахѫ слово-то Божіе съ дързновеніе.

32 А множество-то които бѣхѫ повѣрували имаше [я]едно сърдце и еднѫ душѫ; [ж]и ни единъ не казуваше за нѣщо отъ иманіе-то 33 си че е негово; но всичко имахѫ общо. И апостоли-тѣ [іж]съсъ силѫ голѣмѫ отдавахѫ [а]свидѣтелство-то за въскръсеніе-то на Господа Іисуса, [б]и голѣма благодать бѣ надъ 34 всичкы тѣхъ. И никой отъ тѣхъ не бѣше въ лишеніе, [в]защото всичкы които бѣхѫ стопани на нивы или на кѫщы, продавахѫ 35 гы, и носяхѫ цѣнѫ-тѫ на продадено-то, И [г]слагахѫ ѭ при нозѣ-тѣ на апостолы-тѣ: и [д]раздаваше ся всякому споредъ колкото му трѣбаше.

36 Така Іосій нареченный отъ апостолы-тѣ Варнава (което ся тълкува сынъ утѣшенія), 37 Левитъ, родомъ Кыпрянинъ, Който [е]имаше своѭ земѭ, продаде ѭ, и донесе пары-тѣ, и сложи *гы* прѣдъ нозѣ-тѣ на апостолы-тѣ.

[ю] Ст. 29.
[я] Гл. 5; 12. Рим. 15; 5, 6. 2 Кор. 13; 11. Фил. 1; 27; 2; 2. 1 Пет. 3; 8.
[ж] Гл. 2; 44.
[іж] Гл. 1; 8.
[а] Гл. 1; 22.
[б] Гл. 2; 47.
[в] Гл. 2; 45.
[г] Ст. 37. Гл. 5; 2.
[д] Гл. 2; 45. 6; 1.
[е] Ст. 34, 35. Гл. 5; 1, 2.

ГЛАВА 5.

1 А нѣкой си человѣкъ на име Ананія, съсъ 2 женѫ си Сапфирѫ, продаде стяжаніе, И утаи отъ цѣнѫ-тѫ, съсъ знаяніе-то и на женѫ си; [а]и донесе еднѫ часть и сложи ѭ 3 прѣдъ нозѣ-тѣ на апостолы-тѣ. А Петръ [б]рече: Ананіе, защо [в]испълни Сатана сърдце-то ти, да излъжешь Духа Святаго, и да 4 утаишь отъ цѣнѫ-тѫ на нивѫ-тѫ? Като стоеше *непродадено*, не бѣше ли твое? и като ся продаде, не бѣше ли въ твоѭ власть? Защо тури това нѣщо въ сърдце-то си? Не си реклъ лъжѫ на человѣцы, но на Бога.

[а] Гл. 4; 37.
[б] Числ. 30; 2. Вто. 23; 21. Еккл. 5; 4.
[в] Лук. 22; 3.

5 И като слушаше Ананія тѣзи думы, [г]падиѫ и издъхнѫ; и страхъ голѣмъ обзѣ всичкы които чувахѫ това. 6 И станѫхѫ по младитѣ, [д]обвихѫ го, и изнесохѫ та *го* погребохѫ. 7 И като ся минѫхѫ около три часа, влѣзе и жена му безъ да̃ знае това що бѣше ся случило. 8 И Петръ ѝ отговори: Кажи ми, за толкозь ли продадохте нивѫ-тѫ? 9 И тя рече: Ей, за толкозь. А Петръ ѝ рече: Защо ся съгласихте [е]да искусите Духъ-тъ Господень? Ето на врата-та нозѣ-тѣ на тѣзи що погребохѫ мѫжа ти, и тебе ще изнесѫтъ. 10 [ж]И падиѫ на часъ-тъ до нозѣ-тѣ му, и издъхнѫ; а като влѣзохѫ момци-тѣ намѣрихѫ іѫ мъртвѫ, и изнесохѫ іѫ, та іѫ погребохѫ при мѫжа ѝ. 11 И голѣмъ страхъ [з]обзѣ всичкѫ-тѫ церквѫ, и всичкы които чувахѫ това.

12 И пакъ [и]много знаменія и чудеса бывахѫ въ народъ-тъ чрѣзъ рѫцѣ-тѣ на апостолы-тѣ; [і](и всичкы единодушно бѣхѫ въ притворъ-тъ Соломоновъ. 13 [к]А отъ другы-тѣ никой не смѣяше да ся прилѣпява при тѣхъ; [л]народъ-тъ обаче гы имаше на почесть. 14 И прилагахѫ ся повече вѣрующи въ Господа, множество мѫжіе и жены;) 15 Така що износяхѫ болны-тѣ по улицы-тѣ и слагахѫ гы на постелкы и на одрове да бы [м]поне сѣнка-та Петрова, въ минуваніе-то му, да осѣни нѣкого отъ тѣхъ. 16 Събирахѫ ся още въ Іерусалимъ и множество отъ околны-тѣ градове, та носяхѫ [н]болны и страждущы отъ нечисты духове, и всичкы получавахѫ исцѣленіе.

17 Тогазъ [о]станѫ първосвященникъ-тъ, и всичкы които бѣхѫ съ него, що принадлежавахѫ на Саддукейскѫ-тѫ ересь, испълне-

[г] Ст. 10, 11.
[д] Іоан. 19; 40.
[е] Ст. 5. Мат. 4; 7.
[ж] Ст. 5.
[з] Ст. 5. Гл. 2; 43. 19; 17.
[и] Гл. 2; 43. 14; 3. 19; 11. Рим. 15; 19. 2 Кор. 12; 12. Евр. 2; 4.
[і] Гл. 3. 11. 4; 32.
[к] Іоан. 9; 22. 12; 42. 19; 38.
[л] Гл. 2; 47. 4; 21.
[м] Мат. 9; 21. 14; 36. Гл. 19; 12.
[н] Мар. 16; 17, 18 Іоан. 14. 12.
[о] Гл. 4; 1, 2. 6.

18 ни съсъ зависть, И [п]турихѫ рѫцѣ на апостолы-тѣ, и затворихѫ гы въ общѫ-тѫ тъмницѫ. 19 Но [р]ангелъ Господенъ прѣзъ нощь-тѫ отвори врата-та на тъмницѫ-тѫ, та гы 20 изведе, и рече: Идѣте и застанѣте въ храмъ-тъ, та говорѣте на народа [с]всичкы-тѣ 21 словеса на тойзи животъ. Тѣ като чухѫ *това* на съмнуваніе влѣзохѫ въ храмъ-тъ и поучавахѫ. А когато [т]дойде първосвященникъ-тъ и които бѣхѫ съ него, свыкахѫ съборъ-тъ и всичко-то старѣйшинство на сынове-тѣ Израилевы, и проводихѫ въ 22 тъмницѫ-тѫ да доведѫтъ *апостолы*-тѣ. Но слугы-тѣ като отидохѫ, не гы намѣрихѫ въ тъмницѫ-тѫ; и върнѫхѫ ся та извѣсти-23 хѫ, И рекохѫ: Тъмницѫ-тѫ намѣрихмы заключенѫ твърдѣ здраво, и стражари-тѣ стояхѫ вънъ прѣдъ врата-та; а като отвори-24 хмы, не намѣрихмы никого вѫтрѣ. И като чухѫ тѣзи думы священникъ-тъ и [у]войвода-та на храмъ-тъ и първосвященници-тѣ, въ недоумѣніе бѣхѫ за тѣхъ, какво ще бѫ-25 де това. И дойде нѣкой си, та имъ извѣстй и каза: Ето тѣзи человѣци които турихте въ тъмницѫ-тѫ, стоятъ въ храмъ-тъ 26 и поучаватъ народъ-тъ. Тогази отиде войвода-та съсъ слугы-тѣ, и доведе гы, не на силѫ; [ф]защото ся бояхѫ отъ народъ-тъ да 27 гы не убіѭтъ съ камьніе. И като гы доведохѫ, поставихѫ гы прѣдъ съборъ-тъ; 28 и попыта гы първосвященникъ-тъ, И рече: [х]Не ви ли заръчахмы и запрѣтихмы да не поучавате въ това име? И ето, напълнихте Іерусалимъ съ ваше-то поученіе, [ц]и искате да докарате върхъ насъ [ч]кръвь-тѫ на тогозь человѣка.

29 И отговори Петръ и апостоли-тѣ и ре-

п Лук. 21; 12.
р Гл. 12; 7, 16; 26.
с Іоан. 6; 68. 17; 3. 1 Іоан. 5; 11.
т Гл. 4; 5, 6.
у Лук. 22; 4. Гл. 4; 1.
ф Мат. 21; 26.
х Гл. 4; 18.
ц Гл. 2; 23, 36. 3; 15. 7; 52.
ч Мат. 23; 35. 27; 25.

кохѫ: [ш]Подобава да ся покорявамы повече Богу, нежели на человѣцы-тѣ. [щ]Богъ на от- 30 цы-тѣ наши въскрьси Іисуса, когото вы убихте като го [в]повѣсихте на дрьво. [ы]Него 31 Богъ съ десницѫ-тѫ си въздигнѫ за [ь]началникъ и [ѣ]спаситель, [ю]да даде покаяніе на Израиля, и прощеніе на грѣхове-тѣ. И въ 32 тѣзи нѣща свидѣтели нему смы [я]ный, и Духъ Святый, [ж]когото Богъ даде на онѣзи които го слушатъ.

А [іж]тѣ като чухѫ *това* кѫсахѫ ся *отъ* 33 *ядъ*, и наговаряхѫ ся да гы убіѭтъ. Но 34 Фарисей нѣкой си на име [а]Гамаліилъ, законоучитель, когото всичкый народъ почиташе, станѫ въ съборище-то и заповѣда да извадятъ вънъ апостолы-тѣ за малко врѣме. И рече имъ: Мѫжіе Израиляне, помыслѣте 35 си добрѣ, какво ще направите върхъ тѣзи человѣцы. [б]Защото прѣди тѣзь дни повдиг- 36 нѫ ся Θевда и казуваше за себе си да е голѣмъ нѣкой си, при когото ся прилѣпихѫ до четыристотинъ души на четъ; който быде убитъ, и всичкы които му ся покорявахѫ разидохѫ ся и исчезнѫхѫ. Слѣдъ него 37 ся повдигнѫ Іуда Галилеянинъ-тъ, въ врѣме-то на написаніе-то, и отвлѣче подирѣ си доста народъ; и той загынѫ, и всичкы които ся поведохѫ слѣдъ него распьрснѫхѫ ся. И сега ви казувамъ, оттеглѣте ся 38 отъ тѣзи человѣцы и оставѣте гы; защото това намѣреніе или това дѣло, [в]ако бы да е отъ человѣцы, ще ся развали; [г]Ако 39 ли е отъ Бога, не можете го развали: *пазѣте* да не бы да ся намѣрите и [д]богопротивници. И послушахѫ го; и [е]привыкахѫ 40 апостолы-тѣ, бихѫ гы, и заржчахѫ имъ да не говорятъ въ име-то Іисусово, и тъй гы

ш Гл. 4; 19.
щ Гл. 3; 13, 15. 22; 14.
в Гл. 10; 39. 13; 29. Гал. 3; 13. 1 Пет. 2; 24.
ы Гл. 2; 33, 36. Филип. 2; 9. Евр. 2; 10. 12; 2.
ь Гл. 3; 15
ѣ Мат. 1; 21.
ю Лук. 24; 47. Гл. 3; 26. 13; 38. Ефес. 1; 7. Кол. 1; 14.
я Іоан. 15; 26. 27.
ж Гл. 2; 4. 10; 44.
іж Гл. 2; 37. 7; 54.
а Гл. 22; 3.
б При. 21; 30. Иса. 8; 10. Мат. 15; 13.
в Лук. 21; 15. 1 Кор. 1; 25.
г Гл. 7; 51. 9; 5. 23; 9.
д Гл. 4; 18.
е Мат. 10; 17. 23; 34. Мар. 13; 9.

41 пуснѫхѫ. А тѣ си отивахѫ отъ съборъ-тъ [ж]радостни, защото ся сподобихѫ да прѣ-
42 тьрпатъ бесчестіе за негово-то име. И всякой день [з]не прѣстанувахѫ отъ да учатъ и да благовѣствуватъ за Іисуса Христа, и [и]въ храмъ-тъ и по кѫщы-тѣ.

ГЛАВА 6.

1 И прѣзъ тыя дни [а]когато ся умножавахѫ ученици-тѣ, станѫ роптаніе [б]отъ Еллинисты-тѣ вьрхъ Евреи-тѣ, че [в]въ повседневно-то раздаваніе на потрѣбности-тѣ, тѣхны-тѣ вдовицы оставалы непригледваны.
2 На това дванадесеть-тѣ свыкахѫ множество-то на ученицы-тѣ и рекохѫ: [г]Не е прилично намъ да оставимъ слово-то Бо-
3 жіе, и да слугувамы на трьпезы. И тъй, братіе, виждте [д]та изберѣте отъ васъ си седмь душы свидѣтелствованы, испълнены съ Духъ Святъ и съ мудрость, които да
4 поставимъ за тѫзи потрѣбѫ. А [е]ный ще си останемъ въ молитвѫ-тѫ и въ служеніе-то
5 на слово-то. И угодно бы прѣдложеніе-то на всичко-то множество; и избрахѫ Стефана, [ж]мѫжъ испълненъ съ вѣрѫ и съ Духъ Святъ, и [з]Филиппа, и Прохора, и Никанора, и Симона, и Пармена, и [и]Николая про-
6 зелитъ-тъ отъ Антіохіѭ, Които поставихѫ прѣдъ апостолы-тѣ; и *тѣ* ся [і]помоли-
7 хѫ и [к]възложихѫ рѫцѣ на тѣхъ. И слово-то Божіе растѣше, и умножаваше ся число-то на ученицы-тѣ въ Іерусалимъ твьрдѣ много; и много множество [л]отъ священницы-тѣ подчинявахѫ ся на вѣрѫ-тѫ.
8 А Стефанъ испълненъ съ вѣрѫ и силѫ, прѣвяше голѣмы чудеса и знаменія въ на-
9 родъ-тъ. [м]И подигнѫхѫ ся нѣкои отъ съ-

[ж] Мат. 5; 12. Рим. 5; 3. 2 Кор. 12; 10. Филип. 1; 29. Евр. 10; 34. Іак. 1; 2. 1 Пет. 4; 13, 16.
[з] Гл. 2; 46.
[и] Гл. 4; 20, 29.
[а] Гл. 2; 41. 4; 4. 5; 14. Ст. 7.
[б] Гл. 9; 29. 11; 20.
[в] Гл. 4; 35.
[г] Исх. 18; 17.
[д] Втор. 1; 13. Гл. 1; 21. 16; 2. 1Тим. 3; 7.
[е] Гл. 2; 42.
[ж] Гл. 11; 24.
[з] Гл. 8; 5, 26. 21; 8.
[и] Откр. 2; 6, 15.
[і] Гл. 1; 24.
[к] Гл. 8; 17. 9; 17. 13; 3. 1Тим. 4; 14. 5; 22. 2Тим. 1; 6.
[л] Гл. 12; 24. 19; 20. Кол. 1; 6.
[м] Іоан. 12; 42

борище-то което ся казваше *съборище* на Ливертинцы-тѣ, и Киринейцы-тѣ, и Александрійцы тѣ, и нѣкои отъ Киликіѭ и Азіѭ, и прѣпирахѫ ся съсъ Стефана. 10 И [н]не можахѫ да устоятъ срещѫ мудрость-тѫ и духъ-тъ съ който говоряше. 11 [о]Тогази подучихѫ человѣцы да казуватъ: Чухмы го да говори думы хулны противъ Моисея и противъ Бога. 12 И подсторихѫ народъ-тъ и старѣйшины-тѣ и книжницы-тѣ, и нападнѫхѫ, та го дрѫпнѫхѫ и докарахѫ *го* на съборище-то, 13 И прѣдставихѫ лъжливы свидѣтели, които казувахѫ: Тойзи человѣкъ не прѣстава да говори хулны думы противъ това свято мѣсто и противъ законъ-тъ. 14 [п]Защото го чухмы да казува, че тойзи Іисусъ Назорянинъ-тъ [р]ще развали това мѣсто, и ще измѣни обычаи-тѣ които прѣдаде намъ Моисей. 15 И всичкы които сѣдѣхѫ на съборъ-тъ, като ся вгледахѫ въ него, видѣхѫ лице-то му като лице на ангелъ.

н Лук. 21; 15. Гл. 5; 39. Исх. 4; 12. Иса. 54; 17.
о 3 Цар. 21. 10, 13. Мат. 26; 59, 60.
п Гл. 25; 8.
р Дан. 9; 26.

ГЛАВА 7.

1 А първосвященникъ-тъ рече: Така ли е това? 2 А той рече: [а]Мѫжіе, братіе, и отци, слушайте: Богъ на славѫ-тѫ яви ся отцу нашему Аврааму, когато бѣше въ Месопотаміѭ, прѣди да ся засели въ Харранъ, 3 И рече му: [б]„Излѣзь отъ земѭ-тѫ си и отъ сродство-то си, и дойди въ земѭ-тѫ, коѭто ще ти покажѫ.“ 4 Тогазь [в]излѣзе отъ Халдейскѫ-тѫ земіѭ и засели ся въ Харранъ. И отъ тамъ слѣдъ умираніе-то на бащѫ му, прѣсели го въ тѫзи земіѭ, въ коіѭто вы сега живѣете. 5 И не му даде наслѣдіе въ неѭ, нито еднѫ стѫпкѫ отъ ногѫ, а [г]обѣща му ся да ѭ даде въ стяжаніе нему и

а Гл. 22; 1.
б Быт. 12; 1.
в Быт. 11; 31. 12; 4, 5.
г Быт. 12; 7. 13; 15. 15; 5, 18. 17; 8. 26; 5.

на негово-то потомство слѣдъ него, когато 6 *още* той нѣмаше чадо. И каза *му* Богъ така: [д]"Че негови-тѣ потомци ще бѫдѫтъ прѣселенци въ чуждѫ земѭ, и ще гы направятъ *като* робіе, и ще *гы* притѣсняватъ 7 [е]четыристотинъ годины. Но азъ, рече Богъ, ще сѫдіѭ тойзи народъ на който ще робуватъ; и подирь това ще излѣзнѫтъ и ще 8 [ж]ми послужатъ на това мѣсто." И [з]даде му завѣтъ на обрѣзваніе-то; [и]и така роди Исаака, и обрѣза го въ осмый день; [і]и Исаакъ *роди* Іакова, [к]и Іаковъ дванадесеть-тѣ па- 9 тріарсы. А [л]патріарси-тѣ завидѣхѫ Іосифу, и продадохѫ го въ Египетъ; [м]Богъ обаче 10 бѣше съ него, И избави го отъ всичкы-тѣ му бѣды, [н]и даде му благодать и мудрость прѣдъ Фараона, царя Египетскаго, който го постави управитель надъ Египетъ и надъ 11 всичкый си домъ. И [о]дойде гладъ надъ всичкѫ-тѫ земѭ Египетскѫ и Ханаанскѫ, и скърбь голѣма; и отци-тѣ наши не намѣ- 12 рувахѫ прѣхранѫ. А Іаковъ като [п]чу че има жито въ Египетъ, испрати пьрвый пѫть 13 отцы-тѣ наши: И [р]на вторый пѫть познанъ бы Іосифъ на братіѩ-та си, и извѣстенъ 14 станѫ Іосифовъ-тъ родъ Фараону. И [с]проводи Іосифъ та призова бащѫ си Іакова, и [т]всичко-то си сродство, седмдесеть и петь 15 душы. [у]И слѣзе Іаковъ въ Египетъ, [ф]и у- 16 мрѣ *тамъ* той и отци-тѣ наши: И [х]прѣнесохѫ гы въ Сихемъ, и положихѫ гы [ц]въ гробъ-тъ, който купи Авраамъ съ цѣнѫ на сребро отъ сынове-тѣ на Еммора Сихемо- 17 ва. И [ч]като наближаваше врѣме-то на обѣщаніе-то което Богъ съ клѣтвѫ ся обѣща Аврааму, [ш]нарастнѫ народъ-тъ и умножи ся 18 въ Египетъ, Доклѣ настанѫ другъ царь, кой-

д Быт. 15; 13, 16.
е Исх. 12; 40. Гал. 3; 17.
ж Исх. 3; 12.
з Быт. 17; 9, 10, 11.
и Быт. 21; 2, 3, 4.
і Быт. 25; 26.
к Быт. 29; 31, и др. 30; 5, и др. 35; 18, 23.
л Быт. 37; 4, 11, 28. Пса. 105; 17.
м Быт. 39; 2, 21, 23.
н Быт. 41; 37. 42; 6.
о Быт. 41; 54.
п Быт. 42; 1.
р Быт. 45; 4, 16.
с Быт. 45; 9, 27.
т Быт. 46; 27. Вто. 10; 22.
у Быт. 46; 5.
ф Быт. 49; 33. Исх. 1; 6.
х Исх. 13; 19. Іис, 24; 32.
ц Быт. 23; 16. 33; 19.
ч Быт. 15; 13. Ст. 6.
ш Исх. 1; 7, 8, 9. Псал. 105; 24, 25.

то не знаяше Іосифа. Той съ коварно мудруваніе върхъ нашій-тъ родъ, притѣсни отцы-тѣ ни до толко щото [щ]да хвърлятъ дѣца-та си за да не оставатъ живы. [э]Въ това врѣме ся роди Моисей, и прѣкрасенъ бѣше [ы]прѣдъ Бога; и хранихѫ го три мѣсеца въ бащинъ-тъ му домъ. А [ь]когато го хвърлихѫ, зѣ го Фараонова-та дъщеря, и отхрани го да бѫде неинъ сынъ. И наученъ бы Моисей на всичкѫ-тѫ Египетскѫ мудрость, и силенъ [ѣ]бѣ словомъ и дѣломъ. И [ю]като навършаше четыридесетѫ-тѫ годинѫ на възрасть-тѫ си, дойде му на сърдце да иде да нагледа братія-та си, синове-тѣ Израилевы. И понеже видѣ нѣкого си *отъ тѣхъ* обиждапъ, отбрани *го*, и створи отмьщеніе за притѣсняемый-тъ като порази Египтянина. И мысляше да ся свѣстятъ братія-та му че Богъ чрѣзъ неговѫ-тѫ рѫкѫ имъ дава избавленіе: но тѣ ся не свѣстихѫ. На [я]утрѣшній-тъ день яви имъ ся когато *нѣкои отъ тѣхъ* ся біяхѫ, и накара гы да ся примирятъ, и рече: Человѣци, вы сте братія; защо ся единъ другый обиждате? А тойзи, който онеправдоваше ближній-тъ си, отпѫди го, и рече: [ж]Кой тя постави началникъ и сѫдникъ надъ насъ? Или ищешь да убіешь и мене, както уби вчера Египтянина? [іж]Тогазь Моисей побѣгнѫ за тѫзи думѫ, и станѫ прѣселникъ въ Мадіамскѫ-тѫ землѭ, дѣто добы двама сынове. И [а]като ся испълнихѫ четыридесеть годины, яви му ся ангелъ Господень въ пустынѭ-тѫ на Синайскѫ-тѫ горѫ, въ срѣдъ огненъ пламькъ на еднѫ кѫпинѫ. А Моисей като видѣ, почуди ся за видѣніе-то; и когато приближаваше за да пригледа, дойде

19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

щ Исх. 1; 22.
э Исх. 2; 2.
ы Евр. 11; 23.
ь Исх. 2; 3 до 10.
ѣ Лук. 24; 19.
ю Исх. 2; 11, 12.
я Исх. 2; 13.
ж Лук. 12; 14. Гл. 4; 7.
іж Исх. 2; 15, 22. 4; 20. 18; 3, 4.
а Исх. 3; 2.

32 му гласъ отъ Господа: [б]"Азъ сьмь Богъ на твои-тѣ отцы, Богъ Авраамовъ, Богъ Исааковъ и Богъ Іакововъ." И Моисей растреперанъ отъ страхъ не смѣяше да гледа. 33 [в]И рече му Господь: Изуй обуща-та отъ позѣ-тѣ си; защото мѣсто-то на което 34 стоишь свята земя е. [г]Видѣхъ, видѣхъ страданіе-то на мои-тѣ людіе въ Египетъ, и чухъ въздышаніе-то имъ, и слѣзохъ да гы избавіѭ; и сега ела, ще тя проводіѭ въ Е- 35 гыпетъ. Тогози Моисея, когото не пріехѫ и *му* рекохѫ: Кой тя постави началникъ и сѫдникъ? него Богъ [д]чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на ангела, който му ся яви въ кѫпинѫ-тѫ, 36 проводи за началникъ и избавитель. [е]Той гы изведе, [ж]като направи чудеса и знаменія въ земіѭ-тѫ Египетскѫ, [з]и въ Червено-то море, [и]и въ пустыніѭ-тѫ четыридесеть 37 години. Тойзи е Моисей който рече на сынове-тѣ Израилевы: Господь Богъ вашъ отъ братія-та ваши ще въздигне вамъ [і]про- 38 рокъ като мене; [к]него да слушате. [л]Тойзи е, който е былъ на събраніе-то въ пустыніѭ-тѫ наедно съ [м]ангела, що му говоряше на Синайскѫ-тѫ горѫ, още и съ отцы-тѣ наши, който и [н]пріія животворны [о]словеса, да гы даде 39 намъ; Комуто не рачихѫ да бѫдѫтъ послушни наши-тѣ отци, но го отпѫдихѫ, и съсъ сърд- 40 ца-та си повърнѫхѫ ся въ Египетъ, Когато [п]рекохѫ на Аарона: Направи ни богове, които да вървятъ прѣдъ насъ; защото тойзи Моисей, който ни изведе изъ земіѭ- 41 тѫ Египетскѫ, не знаемъ що станѫ. И прѣзъ онѣзи дни [р]направихѫ теле, и принесохѫ жьртвѫ идолу, и веселяхѫ ся въ направы- 42 тѣ на рѫцѣ-тѣ си. За това ся [с]отвърнѫ Богъ и прѣдаде гы да служатъ на небесно-

[б] Мат. 22; 32. Евр. 11; 16.
[в] Исх. 3; 5. Іис. 5; 15.
[г] Исх. 3; 7.
[д] Исх. 14; 19. Чис. 20; 16.
[е] Исх. 12; 41. 33; 1.
[ж] Исх. 7; 8; 9; 10; 11; 14; Псал. 105; 27.
[з] Исх. 14; 21, 27, 28, 29.
[и] Исх. 16; 1, 35.
[і] Вто. 18; 15, 18. Гл. 3; 22.
[к] Мат. 17; 5.
[л] Исх. 19; 3, 17.
[м] Иса. 63; 9. Гал. 3; 19. Евр. 2; 2.
[н] Исх. 21; 1. Втор. 5; 27, 31. 33; 4. Іоан. 1; 17.
[о] Рим. 3; 2.
[п] Исх. 32; 1.
[р] Втор. 9; 16. Псал. 106; 19.
[с] Псал. 81; 12. Іез. 20; 25, 39. Рим. 1; 24. 2 Сол. 2; 11.

т Втор. 4; 19. 17; 3. 4Цар. 17; 16. 21; 3.Iер.19;13.
у Амос. 5; 25. 26.
ф Исх. 25; 40 26; 30. Евр. 8; 5.
х Iис. 3; 14.
ц Неем 9; 24. Псал. 44; 2. 78; 55. Гл. 13; 19.
ч 1Цар. 16; 1. 2 Цар. 7; 1. Псал. 89;19. Гл. 13; 22.
ш 3Цар. 8; 17. 1Лѣт. 22; 7. Псал.132; 4, 5.
щ 3 Цар. 6; 1. 8; 20. 1Лѣт. 17;12.2Лѣт. 3; 1.
ъ 3 Цар. 8; 27. 2 Лѣт. 2; 6. 6; 18. Гл. 17; 24.
ы Иса. 66; 1, 2. Мат. 5; 34, 35. 23; 22.
ь Исх. 32; 9. 33; 3. Иса. 48; 4.
ѣ Левит. 26; 41. Вто. 10; 16. Iер. 4; 4. 6; 10. 9; 26. Iез 44;9.
ю 2Лѣт.36;16. Мат. 21; 35. 23; 34, 37. 1Сол. 2; 15.
я Гл. 3; 14.
ѫ Исх. 20; 1. Гал. 3; 19. Евр. 2; 2.
іѫ Гл. 5; 33.

то [т]воинство, както е писано въ книгѫ-тѫ на пророцы-тѣ: [у]Доме Израилевъ, четыридесеть години въ пустынѭ-тѫ закланія и жъртвы ли ми принесохте? 43 Вы задигнѫхте шатьръ-тъ Молоховъ, и звѣздѫ-тѫ на богъ-тъ си Ремфана, изображенія-та, които си направихте да имъ ся кланяте; и азъ по далечь отъ Вавилонъ ще вы прѣселѭ. 44 Скынія-та на свидѣтелство-то бѣше съ отцы-тѣ наши въ пустынѭ-тѫ, както заповѣда онзи, който говоряше на Моисея [ф]да ѭ направи по образъ-тъ който бѣ видѣлъ; 45 [х]Коѭто наши-тѣ отци като пріяхѫ, внесохѫ ѭ съ Iисуса *Навина* въ владѣнія-та на язычницы-тѣ, [ц]които изгони Богъ изъ прѣдъ лице-то на наши-тѣ отцы, до дни-тѣ на Давида; 46 [ч]Който намѣри благодать прѣдъ Бога, [ш]и попроси да намѣри жилище за Бога Iаковова. 47 А [щ]Соломонъ му съгради домъ. 48 Но [ъ]Вышній не живѣе въ храмове съ рѫкѫ направены, както казува пророкъ-тъ: 49 [ы]Небе-то е прѣстолъ мой, а земя-та е подножіе на нозѣ-тѣ ми. Кой храмъ ще съградите за мене? казува Господь; или кое мѣсто за моѭ почивкѫ? 50 Всичко това не направи ли го моя-та рѫка? 51 [ь]Твьрдоглави и съ [ѣ]необрѣзаны сьрдца и уши; вы всякога ся противите Духу Святому; както бащи-тѣ ви, така и вы. 52 [ю]Кого отъ пророцы-тѣ не изгонихѫ отци-тѣ ви? а още и убихѫ оныя които прѣдизвѣстихѫ за идваніе-то на тогова [я]Праведника, на когото вы сега станѫхте прѣдатели и убійци, 53 [ѫ]Вы които пріехте законъ-тъ чрѣзъ служеніе-то ангелско, и не го удьржахте.

54 А тѣ като [іѫ]чухѫ това, късахѫ имъ ся сьрдца-та *отъ ядъ*, и скьрцахѫ съсъ зѫбы на

55 него. А *Стефанъ*, [а]испълненъ съ Духъ Святъ, погледнѫ на небе-то, и видѣ славѫ-тѫ Божіѭ, и Іисуса че стояше отдесно 56 на Бога; И рече: Ето, [б]виждамъ небеса-та отворены, [в]и Сына человѣческаго че стои 57 отдесно на Бога. Но тѣ като извыкахѫ съ гласъ голѣмъ, затулихѫ си уши-тѣ, и еди-58 нодушно ся впуснѫхѫ върхъ него. И като го [г]изведохѫ вънъ изъ града, [д]хвърляхѫ върхъ него камьніе. И [е]свидѣтели-тѣ сложихѫ дрехы-тѣ си при нозѣ-тѣ на нѣкой мо-59 мъкъ на име Савлъ. И хвърляхѫ камьніе върхъ Стефана, който [ж]ся моляше и казуваше: Господи Іисусе, [з]пріими Духъ-тъ ми. 60 И като [и]колѣничи извыка съ гласъ голѣмъ: [і]Господи, не имъ считай тойзи грѣхъ. И това като рече заспа.

а Гл. 6; 5.
б Іез. 1; 1. Мат. 3; 16. Гл. 10; 11.
в Дан. 7; 13.
г 3Цар. 21; 13. Лук. 4; 29. Евр. 13; 12.
д Лев. 24; 16.
е Втор. 13; 9, 10. 17; 7. Гл. 8; 1. 22; 20.
ж Гл. 9; 14.
з Псал. 31; 5. Лук. 23; 46.
и Гл. 9; 40. 20; 36. 21; 5.
і Мат. 5; 44. Лук. 6; 28. 23; 34.

ГЛАВА 8.

1 А [а]Савлъ съизволяваше на убиваніе-то му. И по това врѣме станѫ голѣмо гоненіе противъ церквѫ-тѫ въ Іерусалимъ; [б]и всичкы ся разидохѫ по Іудейскы-тѣ и Сама-2 рійскы-тѣ мѣста, освѣнь апостолы-тѣ. И нѣкои благоговѣйни человѣци погребохѫ Стефана, и [в]направихѫ надъ него голѣмъ плачъ 3 и рыданіе. А [г]Савлъ правяше голѣмѫ поврѣдѫ на церквѫ-тѫ, понеже влѣзуваше въ всякѫ кѫщѫ, и влачаше мѫжіе и жены, та 4 гы прѣдаваше въ тьмницѫ. А [д]тѣзи които бѣхѫ ся разишли, обхождахѫ и благовѣствувахѫ слово-то.

5 И [е]Филиппъ слѣзе въ единъ Самарійскый 6 градъ и проповѣдуваше имъ Христа. И внимаваше народъ-тъ единодушно на това което имъ говорѣше Филиппъ, като чувахѫ *всичкы* и виждахѫ знаменія-та които правя-

а Гл. 7; 58. 22; 20.
б Гл. 11; 19.
в Быт. 23; 2. 50; 10. 2 Цар. 3; 31.
г Гл. 7; 58. 9; 1, 13, 21. 22; 4. 26; 10, 11. 1Кор. 15; 9. Гал. 1; 13. Филип. 3; 6. 1Тим. 1; 13.
д Мат. 10; 23. Гл. 11; 19.
е Гл. 6; 5.

ж Мар. 16; 17.
з Гл. 13. 6.
и Гл. 5; 36.
і Гл. 1; 3.
к Гл. 2; 38.
л Гл. 19; 2.
м Мат. 28; 19. Гл. 2; 38.
н Гл. 10; 48. 16; 3.
о Гл. 6; 6. 19; 6. Евр. 6; 2.
п Мат. 10; 8. 4 Цар. 5; 16.
р Гл. 2; 38. 10; 45. 11; 17.

ше. Защото нечисти-тѣ духове, съ голѣмъ 7 гласъ извыкувахѫ и излѣзувахѫ [ж]отъ множина които гы имахѫ; и инозина разслабленни и хроми исцѣлѣни быхѫ. И станѫ 8 радость голѣмѫ въ онзи градъ. А въ градъ- 9 тъ отъ по напрѣдъ имаше нѣкой си человѣкъ на име Симонъ, който [з]правяше магіи, и омаюваше народъ-тъ Самарійскый, като [и]казуваше себе си че е великъ нѣкой си; На когото всичкы отъ малъкъ до 10 голѣмъ давахѫ вниманіе и казувахѫ: Тойзи е велика-та сила Божія. И внимавахѫ на 11 него, по това че доста врѣме бѣше гы омаювалъ съ магіи-тѣ *си*. Но когато повѣ- 12 рувахѫ въ Филиппа, който благовѣствуваше [і]за царство-то Божіе, и за име-то Іисусъ Христово, крыщавахѫ ся мѫжіе и жены. И самъ си Симонъ повѣрува, и покрь- 13 стенъ намѣруваше ся всякога при Филиппа, и като гледаше че ставатъ знаменія и чудеса голѣмы, удивяваше ся. А като чухѫ 14 апостоли-тѣ които бѣхѫ въ Іерусалимъ, че Самарія пріе слово-то Божіе, проводихѫ имъ Петра и Іоанна, Които като слѣзохѫ, по- 15 молихѫ ся за тѣхъ, [к]за да пріимѫтъ Духа Святаго. (Защото [л]не бѣ слѣзлъ още ни 16 на едного отъ тѣхъ *Духъ Святый*, но [м]само бѣхѫ крьстени [н]въ име-то Іисусъ Христово.) Тогазь [о]възлагахѫ рѫцѣ на тѣхъ, и 17 пріимахѫ Духа Святаго. А като видѣ Си- 18 монъ че съ възлаганіе-то на апостолскы-тѣ рѫцѣ ся даваше Святый Духъ, принесе имъ сребро, И казуваше: Дайте и на мене тѫзи 19 власть, щото върхъ когото възложѫ рѫцѣ, да пріима Духа Святаго. А Петръ му рече: 20 Сребро-то ти съ тебе наедно въ погыбель да бѫде; защото си [п]възмнѣлъ че [р]даръ-тъ Бо-

21 жій съсъ сребро ся придобыва. Ти нѣнашь часть нито дѣлъ въ това. защото сърдце-то
22 ти не е право прѣдъ Бога. За то покай ся отъ тжзи твоіж злобж, и моли ся Богу. [с]дано бы ти ся простилъ тойзи на сърд-
23 це-то ти помыслъ; Понеже тя гледамъ че си [т]въ жълчкж на горесть и въ свърскж на
24 неправдж. А отговори Симонъ и рече: [у]Молѣте ся вы за мене на Господа, да мя не
25 постигне ни едно отъ тыя що рекохте. Тѣ прочее като засвидѣтелствовахж и говорихж слово-то Господне, върнжхж ся въ Іерусалимъ, и на много Самарійскы села проповѣдахж евангеліе-то.

26 А ангелъ Господень говори на Филиппа и каза: Стани и иди къмъ пладне, въ пжтьтъ, който слѣзува отъ Іерусалимъ въ
27 *градъ* Газа; той е пустъ. И станж и отиде; и ето, человѣкъ отъ [ф]Еѳіопіж, скопецъ. велможа на Кандакіж Еѳіопскж-тж царицж, който бѣше надъ всичкж-тж нейнж хазнж; той [х]бѣ дошелъ въ Іерусалимъ да ся по-
28 клони; И на вращаніе, като сѣдяше на ко-
29 лесницж-тж си, четѣше пророка Исаіж. А Духъ-тъ рече Филиппу: Пристжпи, и при-
30 лѣпи ся до тжзи колесницж. И притече Филиппъ, и го чу като прочиташе пророка Исаіж, и рече: Разумѣвашь ли това което
31 четешь? А той рече: И какъ быхъ можалъ *да разумѣж*, ако мя не настави нѣкой? И покани Филиппа да възлѣзе и да
32 сѣдне съ него. А мѣсто-то на писаніе-то което прочиташе, бѣше това: [ц]"Завѣдохж го като овцж на закаланіе, и като агне безгласно прѣдъ тогози който го стриже, та-
33 ка не отваря уста-та си. Въ негово-то униженіе отнѣ му ся сждба-та; а родъ-тъ

с Дан. 4; 27. 2Тим. 2; 25.
т Евр. 13; 15.
у Быт. 20; 7, 17. Исх. 8; 8. Числ. 21; 7. 3 Цар. 13. 6. Іов. 42; 8. Іак. 5; 16.
ф Соф. 3; 10.
х Іоан. 12; 20.
ц Иса. 53; 7, 8.

ч Лук. 24; 27. Гл. 18; 28.
ш Гл. 10; 47.
щ Мат. 28; 19. Мар. 16; 16.
ъ Мат. 16; 16. Іоан. 6; 69. 9; 35, 38. 11; 27. Гл. 9; 20. 1 Іоан. 4; 15. 5; 5, 13.
ы 3 Цар. 18; 12. 4 Цар. 2; 16. Іез. 3; 12, 14.

му кой ще искаже? защото ся зема животъ-тъ му отъ земіѭ-тѫ.” 34 И отговори скопецъ-тъ и рече на Филиппа: *Кажи ми*, моліѭ ти ся, за кого казува това пророкъ-тъ? за себе си *ли*, или за другыго нѣкого? 35 А Филиппъ отвори уста, [ч]и наченѫ отъ това писаніе, та му благовѣсти Іисуса. 36 И като вървяхѫ въ пѫть-тъ, дойдохѫ на еднѫ водѫ; и казува скопецъ-тъ: Ето вода; [ш]какво мя въспира да ся не кръстіѭ? 37 И Филиппъ рече: [щ]Ако вѣрувашь отъ все сърдце, можешь. А той отговори и рече: [ъ]Вѣрувамъ че Іисусъ Христосъ е Сынъ Божій. 38 И заповѣда да ся спре колесница-та; и слѣзохѫ и двама-та на водѫ-тѫ, Филиппъ и скопецъ-тъ, и кръсти го. 39 А когато излѣзохѫ изъ водѫ-тѫ, [ы]Духъ Господень грабнѫ Филиппа, и не го видѣ вече скопецъ-тъ; но отхождаше на пѫть-тъ си радостенъ. 40 А Филиппъ ся намѣри въ Азотъ; и като прѣхождаше, проповѣдуваше евангеліе-то по всичкы-тѣ градове доклѣ дойде въ Кесаріѭ.

ГЛАВА 9.

а Гл. 8; 3. Гал. 1; 13. 1 Тим. 1; 13.
б Гл. 22; 6. 26; 12. 1 Кор. 15; 8.
в Мат. 25; 40 и друг.

1 А [а]Савлъ, като дыхаше още устрашаваніе и убійство върхъ ученицы-тѣ Господни, отиде при първосвященника, 2 И поиска отъ него писма до съборища-та въ Дамаскъ, че ако бы да намѣри нѣкои отъ тойзи пѫть, мѫжіе и жены, да гы докара вързаны въ Іерусалимъ. 3 И [б]на отиваніе когато наближаваше Дамаскъ, внезапу блъснѫ около него свѣтлина отъ небе-то. 4 И като паднѫ той на земіѭ-тѫ, чу гласъ, който му говорѣше: Савле, Савле, [в]защо мя гонишь? 5 А *той* рече: Кой си *ты*, Господи? И

Господь му рече: Азъ сьмь Іисусъ когото ты гонишь; [г]не ти е лесно да риташь срещѫ остенъ. 6 А той растреперанъ и смаянъ рече: Господи, [д]какво искашь да сторѭ? И Господь му *рече*: Стани и влѣзь въ градъ-тъ, и ще ти ся каже, какво ще правишь. 7 [е]А мѫжіе-тѣ които го придружавахѫ, като чувахѫ гласъ-тъ а не виждахѫ никого, 8 стояхѫ като вцѣпени. И станѫ Савлъ отъ землѭ-тѫ и съ отворены очи не виждаше никого, и водѣхѫ го за рѫкѫ, та го 9 въведохѫ въ Дамаскъ. И три дни минѫ безъ да види, и не яде нито пи.

10 А въ Дамаскъ имаше единъ ученикъ на име [ж]Ананія, и рече му Господь во видѣніе: Ананіе. А той рече: Ето мя, Господи. 11 И Господь му *рече*: Стани, та иди на улицѫ-тѫ която ся казува Права, и попытай въ домъ-тъ на Іудѫ за *нѣкого си* на име Савлъ, [з]Тарсянинъ: защото ето ся моли; 12 И видѣ во видѣніе едного человѣка, именемъ Ананія, че влѣзе и тури рѫкѫ на него за да прогледа. 13 И отвѣща Ананія: Господи, чухъ отъ инозина за тогозь человѣка, [и]колко злины е сторилъ на твои-тѣ святыи въ Іерусалимъ. 14 И тука има власть отъ първосвященницы-тѣ да върже [і]всички 15 които призовавать твое-то име. А Господь му рече: Иди, защото съсѫдъ избранъ ми е [к]той, да носи мое-то име прѣдъ [л]народы и [м]царіе, и прѣдъ сынове-тѣ Израилевы: 16 Защото азъ [н]ще му покажѫ *все* що има да пострада за име-то ми.

17 И [о]отиде Ананія и влѣзе въ кѫщѫ-тѫ; [п]и като възложи рѫцѣ на него, рече: Савле брате, Господь Іисусъ, който ти ся яви на пѫть-тъ по който ты идѣше, про-

[г] Гл. 5; 39.
[д] Лук. 3; 10. Гл. 2; 37. 16; 30.
[е] Дан. 10; 7. Гл. 22; 9. 26; 13.
[ж] Гл. 22; 12.
[з] Гл. 21; 39. 22; 3.
[и] Ст; 1.
[і] Ст. 21. Гл. 7; 59. 22; 16. 1Кор. 1; 2. 2 Тим. 2; 22.
[к] Гл. 13; 2. 22; 21. 26; 17. Рим. 1; 1. 1Кор. 15; 10. Гал. 1; 15. Ефес. 3; 7, 8. 1 Тим. 2; 7. 2Тим. 1; 11.
[л] Рим. 1; 5. 11; 13. Гл. 2; 7, 8.
[м] Гл. 25; 22, 23. 26; 1, и друг.
[н] Гл. 20; 23. 21; 11. 2Кор. 11; 23.
[о] Гл. 22; 12, 13.
[п] Гл. 8; 17.

води мя за да прогледашь, и [р]да ся испълнишь съ Духа Святаго. И тозь часъ 18 паднѫхѫ отъ очи-тѣ му като люспы, и тутакси прогледа; и станѫ та ся крьсти; А 19 като похапнѫ, добы силѫ. И [с]прѣсѣдѣ Савлъ нѣколко дни съ ученицы-тѣ въ Дамаскъ. И отъ тозь часъ проповѣдуваше по 20 съборища-та Христа, [т]че той е Сынъ-тъ Божій. И всичкы които го чувахѫ, дивяхѫ 21 ся и казувахѫ: [у]Не е ли тойзи който погубяше въ Іерусалимъ тѣзи които призовавахѫ това име? и тука за това бѣ дошелъ, да гы закара вързаны при първосвященницы-тѣ А Савлъ ся укрѣпяваше по- 22 вече, и [ф]надпираше Іудеи-тѣ които живѣяхѫ въ Дамаскъ, като доказуваше че тойзи е Христосъ.

И когато ся минѫхѫ нѣколко дни, [х]на- 23 говорихѫ ся Іудеи-тѣ да го убіѭтъ; И 24 това тѣхно наговаряніе станѫ [ц]извѣстно на Савла; и вардяхѫ порты-тѣ деня и нощя, за да го убіѭтъ. Но ученици-тѣ го зѣхѫ 25 прѣзъ нощь и го [ч]спуснѫхѫ прѣзъ стѣнѫтѫ съ кошче. И като [ш]дойде Савлъ въ Іе- 26 русалимъ, стараяше ся да ся придружи съ ученицы-тѣ; но всичкы ся бояхѫ отъ него, понеже не вѣрувахѫ че е ученикъ. А 27 [щ]Варнава го зѣ, та го доведе при апостолы-тѣ, и расказа имъ какъ е видѣлъ Господа въ пѫть-тъ, и че му е говорилъ, [ъ]и какъ въ Дамаскъ е проповѣдувалъ съ дързновеніе въ име-то Іисусово. [ы]И вхождаше 28 и исхождаше съ тѣхъ въ Іерусалимъ, и дързновенно проповѣдуваше въ име-то на Господа Іисуса; И говоряше и прѣпираше ся 29 съ [ь]Еллинисты-тѣ: [ѣ]а тѣ гледахѫ да го убіѭтъ. *Това* като разумѣхѫ братіа-та, за- 30

[р] Гл. 2; 4. 4; 31. 8; 17. 13; 52.
[с] Гл. 26; 20.
[т] Гл. 8; 37.
[у] Гл. 8; 3. Ст. 1. Гал. 1; 13, 23.
[ф] Гл. 18; 28.
[х] Гл. 23; 12. 25; 3. 2 Кор. 11; 26.
[ц] 2 Кор. 11; 32.
[ч] Іис. 2; 15. 1 Ца. 19; 12.
[ш] Гл. 22; 17. Гал. 1; 17, 18.
[щ] Гл. 4; 36. 13; 2.
[ъ] Ст. 20, 22.
[ы] Гал. 1; 18.
[ь] Гл. 6; 1. 11; 20.
[ѣ] Ст. 23. 2 Кор 11; 26.

ведохѫ го въ Кесаріѭ и отпратихѫ го въ
31 Тарсъ. И тогазь по всичкѫ Іудеѭ и Гали-
леѭ и Самаріѭ [ю]церквы-тѣ имахѫ миръ, и
назидовахѫ ся, и като ходяхѫ въ страхъ
Господень и съ утѣшеніе-то на Святаго
Духа, умножавахѫ ся.

32 И станѫ когато Петръ [я]обхождаше всич-
кы-тѣ, да слѣзе и до святыи-тѣ които жи-
33 вѣяхѫ въ Лиддѫ. И намѣри тамо нѣкого
человѣка на име Еней, който бѣше раз-
слабенъ, и отъ осмь годины все лежаше
34 на постелкѫ. И рече му Петръ: Енее,
[ж]исцѣлява тя Іисусъ Христосъ; стани и
35 постели си самъ си. И тозь часъ станѫ. И
видѣхѫ го всичкы които живѣяхѫ въ Лид-
дѫ и въ [іж]Саронъ, които ся [а]обърнѫхѫ
къмъ Господа.

36 А въ Іоппіѭ имаше нѣкоя ученица на и-
ме Тавиѳа, (което истълкувано ще рече,
Сърна:) тя бѣ испълнена съ [б]добры дѣла
37 и съ милостыни които правяше. И случи ся
прѣзъ тѣзь дни тя да ся поболи и да у-
мре; и като ѭ окѫпахѫ, турихѫ ѭ [в]въ
38 горницѫ. И понеже Лидда бѣше близу до
Іоппіѭ, ученици-тѣ като чухѫ че Петръ е
тамъ, проводихѫ до него двама человѣцы,
и молихѫ го да ся не облѣни да дойде до
39 тѣхъ. И станѫ Петръ и отиде съ тѣхъ; и
щомъ дойде, изведохѫ го въ горницѫ-тѫ;
и прѣдставихѫ ся прѣдъ него всичкы-тѣ
вдовицы, та плачѣхѫ и показувахѫ *му* ри-
зы и дрехы които *имъ* правяше Сърна, ко-
40 гато бѣ съ тѣхъ. А Петръ [г]испрати на
вънъ всичкы-тѣ, и [д]колѣничи та ся помоли,
и ся обърнѫ къмъ тѣло-то, и [е]рече: Та-
виѳо, стани. А тя отвори очи-тѣ си, и като
41 видѣ Петра, сѣднѫ. А той ѝ подаде рѫкѫ

[ю] Виж. Гл. 8; 1.
[я] Гл. 8; 14.
[ж] Гл. 3; 6, 16. 4; 10.
[іж] 1 Лѣт. 5; 16.
[а] Гл. 11; 21.
[б] 1 Тим. 2; 10. Тит. 3; 8.
[в] Гл. 1; 13.
[г] Мат. 9; 25.
[д] Гл. 7; 60.
[е] Марк. 5; 41 42. Іоан. 11; 43.

ж Іоан. 11;45. 12; 11.
з Гл. 10; 6.

и іѭ исправи; повыка послѣ святыи-тѣ и вдовицы-тѣ, и прѣдстави іѭ *прпдъ тпхъ* живѫ. И това станѫ извѣстно по всичкѫ Іоппіѭ; [ж]и мнозина повѣрувахѫ въ Господа. 42 А 43 *Петръ* прѣсѣдѣ доволно врѣме въ Іоппіѭ, у нѣкого си [з]Симона усмаря.

ГЛАВА 10.

а Ст. 22. Гл. 8; 2. 22; 12.
б Ст. 35.
в Ст. 30. Гл. 11; 13.
г Гл. 9; 43.
д Гл. 11; 14.
е Гл. 11; 5 и др.
ж Гл. 7; 56. Откр. 19; 11.

1 Имаше пакъ нѣкой си человѣкъ въ Кесаріѭ на име Корнилій, стотникъ отъ полкъ-тъ нарицаемый Италійскый, 2 [а]Благочестивъ и [б]богобоязливъ съсъ всичкый-тъ си домъ, и раздаваше много милостыни на народъ-тъ, и моляше ся Богу непрѣстанно. 3 Около деветый часъ на день-тъ той въ видѣніе [в]видѣ ясно ангела Божія, който влѣзе при него и рече му: Корниліе. 4 А той погледнѫ на него, и уплашенъ рече: Що е, Господи? И *ангелъ-тъ* му рече: Твои-тѣ молитвы и твои-тѣ милостыни възлѣзохѫ на поменъ прѣдъ Бога. 5 И сега проводи человѣцы въ Іоппіѭ, и призови Симона който ся нарича Петръ. 6 Той е гость у нѣкого си [г]Симона усмаря, на когото кѫща-та е край море-то: [д]той ще ти каже що трѣба да правишь. 7 И като си отиде ангелъ-тъ който говоряше Корнилію, *той* повыква дважина отъ слугы-тѣ си, и единъ благочестивъ воинъ отъ тѣзи които ся намѣрувахѫ всякога при него; 8 И расказа имъ всичко, и проводи гы въ Іоппіѭ.

9 А на утринь-тѫ, когато тѣ пѫтувахѫ и наближавахѫ градъ-тъ, часъ-тъ кѫдѣ шесть, Петръ [е]възлѣзе на кѫщѫ-тѫ отгорѣ да ся помоли. 10 И бѣше огладнѣлъ и искаше да яде, а тѣ още като приготвяхѫ, той дойде въ изстѫпленіе, 11 [ж]И вижда небе-то отворе-

но и съсѫдъ като голѣмѫ плащаницѫ, вързанѫ за четыри-тѣ края, че слѣзуваше надъ
12 него, и спущаше ся къмъ земьѭ-тѫ. Въ него имаше всякаквы четвероногы земны, и
13 звѣрове, и гадове, и птицы небесны. И дойде му гласъ: Стани, Петре, заколи и яждь.
14 А Петръ рече: Никакъ, Господи; [з]защото никога не сьмь ялъ нищо мърсно или не-
15 чисто. И пакъ вторый пѫть му *дойде* гласъ: [и]Което е Богъ очистилъ, ты за мърсно го
16 не считай. И това станѫ три пѫти; и пакъ ся вдигнѫ съсѫдъ-тъ на небе-то.
17 И като ся недоумѣваше Петръ въ себе си, какво знаменуваше това видѣніе което видѣ, ето проводени-тѣ отъ Корнилія человѣци, които бѣхѫ испытали Симоновѫ-тѫ
18 кѫщѫ, застанѫххѫ на врата-та; И повыкахѫ та пытахѫ, тука ли е гость Симонъ
19 нарицаемый Петръ. [і]И когато още Петръ размышляваше за видѣніе-то, рече му Духъ-
20 тъ: Ето трима человѣци тя търсятъ; Но [к]стани и слѣзъ та иди съ тѣхъ и никакъ ся не сумнявай, защото азъ гы сьмь про-
21 водилъ. И като слѣзе Петръ при человѣцы-тѣ проводены-тѣ до него отъ Корнилія, рече: Ето азъ сьмь когото търсите; за коѭ
22 причинѫ дойдохте? А тѣ рекохѫ: [л]Корнилій стотникъ, человѣкъ праведенъ и богобоязливъ, и [м]свидѣтелствуванъ отъ всичкый народъ Іудейскый, пріе заповѣдь отъ Бога чрѣзъ единъ святъ ангелъ да тя призове у
23 дома си и да чуе думы отъ тебе. Тогава гы покани вѫтрѣ, и угости гы. И на утриньтѫ Петръ излѣзе съ тѣхъ, а съ него отидохѫ [н]и нѣкои отъ братія-та, които бѣхѫ
24 въ Іоппіѭ. И на другый-тъ день влѣзохѫ въ Кесаріѭ; а Корнилій гы очакуваше, ка-

[з] Лев. 11; 4. 20;25. Втор. 14; 3, 7. Іез. 4; 14.
[и] Мат. 15; 11. Ст. 28. Рим. 14; 14, 17, 20. 1Кор 10; 25. 1Тим. 4; 4. Тит. 1; 15.
[і] Гл. 11; 12.
[к] Гл. 15; 7.
[л] Ст. 1, 2 и друг.
[м] Гл. 22; 12.
[н] Ст. 45. Гл. 11; 12.

то бѣ свыкалъ роднины-тѣ си и ближни-
тѣ си пріятели. И когато влѣзуваше Петръ, 25
Корнилій го посрѣщнѫ, и паднѫ на нозѣ-
тѣ му и поклони ся. А Петръ го дигнѫ и 26
рече : [о]Стани ; и самъ азъ сьмь человѣкъ.
И като ся разговаряше съ него, влѣзе и 27
намѣри мнозина събраны. И рече имъ : Вы 28
знаете [п]че не е простено на человѣкъ Іу-
деянинъ да има сношеніе или да ся сбли-
жава съ иноплеменникъ : [р]Богъ обаче ми
показа да не казувамъ ни на едного чело-
вѣка мьрсенъ или нечистъ. За това и като 29
мя повыкахте, дойдохъ безъ противорѣчіе ;
и тъй пытамъ *вы*, за коіѭ причинѫ мя при-
зовахте ? И Корнилій рече : Прѣди четыри 30
дена, до тоюзи часъ държахъ постъ, и часъ-
тъ по деветь като ся моляхъ *Богу* въ кѫщѫ-
тѫ си, ето, [с]застанѫ прѣдъ мене человѣкъ
[т]въ свѣтло облѣкло, И казува : Корниліе, 31
[у]послушана бы твоя-та молитва, и твои-тѣ
[ф]милостыни поменѫхѫ ся прѣдъ Бога ; И 32
тъй проводи въ Іоппіѭ, и призови Симона
който ся нарича Петръ : той е гость въ
домъ-тъ на Симона усмаря при море-то ; и
той като дойде, ще ти говори. И на часъ- 33
тъ проводихъ до тебе; и ты добрѣ си сто-
рилъ че си дошелъ. Сега прочее ный всин-
ца прѣдстоимъ прѣдъ Бога, да чуемъ все
що ти е заповѣдано отъ Бога.

А Петръ отвори уста и рече : [х]Наисти- 34
нѫ разбирамъ че Богъ не гледа на лице ;
Но [ц]во всякой народъ, онзи който му ся бои, 35
и дѣйствува правдѫ, пріятенъ му е. Слово- 36
то което проводи на сынове-тѣ Израиле-
вы, та *имъ* [ч]благовѣствуваше миръ чрѣзъ
Іисуса Христа ; (той е Господь на всичкы);
[ш]*Това* слово вы знаете което станѫ по всич- 37

о Гл. 14; 14, 15. Откр. 19; 10. 22; 9.
п Іоан. 4; 9. 18; 28. Гл. 11; 3. Гал. 2; 12, 14.
р Гл. 15; 8, 9. Ефес. 3; 6.
с Гл. 1; 10.
т Мат. 28; 3. Марк. 16; 5. Лук. 24; 4.
у Ст. 4 и дрг. Дан. 10; 12.
ф Евр. 6; 10.
х Втор. 10; 17. 2Лѣт. 19; 7. Іов. 34; 19. Рим. 2; 11. Гал. 2 ; 6. Ефес. 6 ; 9. Кол. 3 ; 25. 1 Пет. 1; 17.
ц Гл. 15; 9. Рим. 2 ; 13, 27. 3 ; 22, 29. 10; 12, 13. 1Кор. 12; 13. Гал. 3; 28. Ефес. 2; 13, 18. 3; 6.
ч Иса. 57; 19. Ефес. 2; 14, 16, 17. Кол. 1; 20.
ш Мат. 28; 18. Рим. 10; 12 1Кор. 15; 27. Ефес. 1; 20, 22. 1 Пет. 3; 22. Откр. 17; 14. 19; 16.

кѫ Іудеѭ, като [щ]наченѫ отъ Галилеѭ, слѣдъ крыщеніе-то, което проповѣда Іоаннъ: 38 Какъ помаза [ъ]Богъ съ Духъ Святъ и съсъ силѫ Іисуса отъ Назаретъ, който обхождаше, правяше благодѣянія и исцѣляваше всичкы-тѣ насилованы отъ діавола; [ы]защото 39 Богъ бѣше съ него. И [ь]ный смы свидѣтели на всичко що стори той въ Іудейскѫ-тѫ землѭ и въ Іерусалимъ; [ѣ]когото убихѫ повѣсивше на дьрво. 40 [ю]Него Богъ въскрьси въ 41 третій-тъ день, и показа го явно, [я]Не на всичкый-тъ народъ, но на насъ прѣдопрѣдѣлены-тѣ отъ Бога свидѣтели, [ж]които ядохмы и пихмы съ него наедно, слѣдъ като въскрьснѫ изъ мьртви-тѣ. 42 И [ѭ]повелѣ ни да проповѣдувамы на народа, и да засвидѣтелствувамы, [а]че той е опрѣдѣленый-тъ отъ Бога Сѫдникъ [б]на живы-тѣ и мьртвы-тѣ. 43 [в]Всичкы-тѣ пророци свидѣтелствуватъ за него, че всякой който повѣрува въ него, [г]чрѣзъ негово-то име ще пріеме прощеніе на грѣхове-тѣ *си*.

44 И когато още говоряше Петръ тѣзи думы, [д]слѣзе Духъ Святый на всичкы които 45 слушахѫ слово-то. И [е]смаяхѫ ся вѣрни-тѣ що бѣхѫ отъ обрѣзаны-тѣ които бѣхѫ дошли съ Петра, [ж]че даръ-тъ на Святаго Ду- 46 ха ся излѣ и на языччицы-тѣ: Защото гы чувахѫ да говорятъ языцы, и да величаѭтъ Бога. 47 Тогази отговори Петръ: Може ли нѣкой да възбрани водѫ-тѫ да ся не крьстятъ и тѣзи които пріяхѫ Духа Свята- 48 го [з]както и ный? [и]И заповѣда да ся крьстятъ [і]въ име-то Господне. Тогази му ся примолихѫ да прѣсѣди нѣколко дена у *тѣхъ*.

щ Лук. 4; 14.
ъ Лук. 4; 18. Гл. 2; 22. 4; 27. Евр. 1; 9.
ы Іоан. 3; 2.
ь Гл. 2; 32.
ѣ Гл. 5. 30.
ю Гл. 2; 24.
я Іоан. 14; 17, 22. Гл. 13; 31.
ж Лук. 24; 30, 43. Іоан. 21; 13.
ѭ Мат. 28; 19, 20. Гл. 1; 8.
а Іоан. 5; 22, 27. Гл. 17; 31.
б Рим. 14; 9, 10. 2 Кор. 5; 10. 2 Тим. 4; 1. 1 Пет. 4; 5.
в Иса. 53; 11. Іер. 31; 34. Дан. 9; 24. Мих. 7; 18. Зах. 13; 1. Мал. 4; 2. Гл. 26; 22.
г Гл. 13; 9. 26; 18. Рим. 10; 11. Гал. 3. 22.
д Гл. 4; 31. 8; 15, 16, 17. 11; 15.
е Ст. 23.
ж Гл. 11; 18. Гал. 3; 14.
з Гл. 11; 17. 15; 8. 9. Рим. 10; 12.
и 1 Кор. 1; 17.
і Гл. 2; 38. 8; 16.

ГЛАВА 11.

1 И чухѫ апостоли-тѣ и братія-та които бѣхѫ въ Іудеіѭ, че и язычници-тѣ пріяхѫ слово-то Божіе. 2 И когато възлѣзе Петръ въ Іерусалимъ, [а]прѣпирахѫ ся съ него тѣзи *които бѣхѫ* отъ обрѣзаны-тѣ, 3 И казувахѫ: Че при необрѣзаны человѣцы си [б]влѣзлъ [в]и ялъ си съ тѣхъ. 4 А Петръ начен҃ѫ и излагаше имъ [г]наредъ станѫло-то, и казуваше: 5 [д]Азъ бѣхъ на молитвѫ въ градъ-тъ Іоппіѭ; и въ изстѫпленіе видѣхъ видѣніе, единъ съсѫдъ като голѣма плащаница *вързана* за четыри-тѣ краища слѣзуваше, и спущаше ся отъ небе-то, и дойде даже до мене. 6 Въ него като ся вгледвахъ, разсматряхъ и видѣхъ четвероногы земны, и звѣрове, и гадове, и птицы небесны. 7 И чухъ гласъ който ми казуваше: Петре, стани, заколи и яждь. 8 И рѣкохъ: Никакъ, Господи; защото никога не е влѣзло въ устата ми нищо мърсно или нечисто. 9 И отговори ми вторый пѫть гласъ-тъ отъ небе-то: Което е Богъ очистилъ, ты за мърсно го не считай. 10 И това станѫ до три пѫти, и пакъ ся дръпнѫ всичко на небе-то. 11 И ето, на сѫщій-тъ часъ, трима человѣци пристигнѫхѫ прѣдъ кѫщѫ-тѫ, въ коіѫто бѣхъ, проводени отъ Кесаріѭ до мене. 12 И [е]рече ми Духъ-тъ да идѫ съ тѣхъ и никакъ да ся не сумнявамъ; а съ мене наедно дойдохѫ и [ж]шестима-та тѣзи братія, и влѣзохмы въ кѫщѫ-тѫ на человѣка. 13 И [з]каза ни, какъ видѣлъ ангела въ кѫщѫ-тѫ си, че застанѫлъ и му реклъ: Проводи человѣцы въ Іоппіѭ, и призови Симона който ся нарича Петръ. 14 Той ще ти каже думы, чрѣзъ

а Гл. 10; 45. Гал. 2; 12.
б Гл. 10; 28.
в Гал. 2; 12.
г Лук. 1; 3.
д Гл. 10; 9 и друг.
е Іоан. 16; 13. Гл. 10; 19. 15; 7.
ж Гл. 10; 23.
з Гл. 10; 30.

които ще ся спасешь ты и всичкый-тъ твой
15 домъ. И когато наченѫхъ да говорѭ, Духъ Святый слѣзе на тѣхъ, [и]както и на насъ ис-
16 пьрво. Тогази смыслихъ рѣчь-тѫ Господнѭ, какъ казуваше: [і]Іоаннъ е крьстилъ съ водѫ, а [к]вы ще ся крьстите Духомъ Святимъ.
17 [л]И тъй понеже даде Богъ равенъ даръ и на тѣхъ, които повѣрувахѫ въ Господа *нашего* Іисуса Христа, както и намъ, [м]азъ кой бѣхъ щото да могѫ да въспрѫ Бога?
18 Това като чухѫ, мълкнѫхѫ си, и славяхѫ Бога и казувахѫ: [н]И на язычницы-тѣ прочее даде Богъ покаяніе за животъ.
19 И тъй [о]распрьснѫти-тѣ отъ гоненіе-то, което станѫ по *смьрть-тѫ на* Стефана, прѣминѫхѫ до Финикіѭ и Кипръ и Антіохіѭ, и никому другыму не проповѣдувахѫ
20 слово-то, тъкмо на Іудеи-тѣ. И отъ тѣхъ имаше нѣкои человѣци Кипряне и Киринейци, които, като влѣзохѫ въ Антіохіѭ, говорѣхѫ [п]на Еллинисты-тѣ, и благовѣству-
21 вахѫ *имѧ* Господа Іисуса. И рѫка-та Господня [р]бѣше съ тѣхъ; и много множество повѣрувахѫ и [с]обърнѫхѫ ся къмъ Господа.
22 И чу ся думѫ-тѫ за тѣхъ въ уши-тѣ на церквѫ-тѫ въ Іерусалимъ, и пратихѫ [т]Вар-
23 навѫ да прѣмине до Антіохіѭ. И той като дойде и видѣ Божіѭ-тѫ благодать, възрадува ся, и [у]подканяше всичкы-тѣ да прѣбѫдѫтъ въ Господа съ постоянно сьрдце.
24 Понеже той бѣше человѣкъ добръ и [ф]испълненъ съ Духъ Святъ и съ вѣрѫ: и [х]при-
25 ложи ся къмъ Господа доволно народъ. Тогава излѣзе Варнава [ц]до Тарсъ да търси Савла, и като го намѣри, доведе го въ Ан-
26 тіохіѭ. И като ся събирахѫ въ церквѫ-тѫ цѣлѫ годинѫ, научихѫ доволно народъ: и

[и] Гл. 2; 4.
[і] Мат. 3; 11. Іоан. 1; 26, 33. Гл. 1; 5. 19; 4.
[к] Иса. 44; 3. Іоил. 2; 28. 3; 18.
[л] Гл. 15; 8, 9.
[м] Гл. 10; 47.
[н] Рим. 10; 12, 13. 15; 9, 16.
[о] Гл. 8; 1.
[п] Гл. 6; 1. 9; 29.
[р] Лук. 1; 66. Гл. 2; 47.
[с] Гл. 9; 35.
[т] Гл. 9; 27.
[у] Гл. 13; 43. 14; 22.
[ф] Гл. 6; 5.
[х] Ст. 21. Гл. 5; 14.
[ц] Гл. 9; 30.

ной първо въ Антіохіѭ ученици-тѣ ся наименувахѫ Христіани.

27 И прѣзъ тѣзи дни [ч]слѣзохѫ пророци отъ Іерусалимъ въ Антіохіѭ. 28 И станѫ единъ отъ тѣхъ на име [ш]Агавъ, и назначи Духомъ, че има да бѫде голѣмъ гладъ по всичкѫ вселеннѫѭ, който и станѫ во врѣме-то на Клавдія Кесаря. 29 За това ученици-тѣ отредихѫ всякой отъ тѣхъ споредъ състояніе-то си да проводятъ [щ]помощь на братія-та които живѣяхѫ въ Іудеѭ: 30 [ѣ]Което и сторихѫ и ѝѫ испратихѫ до презвитеры-тѣ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Варнавѫ и Савла.

[ч] Гл. 2; 17. 15; 1. 15; 32. 21; 9. 1Кор.12;28. Ефес. 4; 11. [ш] Гл. 21; 10. [щ] Рим. 15; 26. 1 Кор.16; 1 2 Кор. 9; 1. [ѣ] Гл. 12; 25.

ГЛАВА 12.

1 Въ онова врѣме царь Иродъ прострѣ рѫцѣ да стори зло на нѣкои отъ церквѫ-тѫ. 2 И уби съ мечъ [а]Іакова Іоанновъ-тъ братъ. 3 И като видѣ че е угодно на Іудеи-тѣ, приложи да улови и Петра; [б](а бѣхѫ дни-тѣ на бесквасны-тѣ хлѣбове;) 4 [в]Когото хванѫ и хвърли въ тьмницѫ, и прѣдаде *го* на четыри четворицы войны да го вардятъ, съ намѣреніе да го изведе прѣдъ народъ-тъ подиръ пасхѫ-тѫ. 5 И тъй Петра вардяхѫ въ тьмницѫ-тѫ, а отъ церквѫ-тѫ ставаше усърдна молба къмъ Бога за него.

6 И когато щѣше Иродъ да го изведе, прѣзъ тѫзи нощь Петръ спѣше между двама войны, вързанъ съ двѣ вериги, и стражари прѣдъ врата-та вардяхѫ тьмницѫ-тѫ. 7 И ето, [г]ангелъ Господень прѣдстанѫ, и свѣтлина осія стаѭ-тѫ; и *ангелъ-тъ* като побута Петра по ребра-та, разбуди го, и рече *му*: Ставай скоро; и спаднѫхѫ веригы-тѣ отъ рѫцѣ-тѣ му. 8 И рече му ангелъ-тъ: Опаши ся, и обуй сандалія-та си;

[а] Мат. 4; 21. 20; 23. [б] Исх. 12; 14, 15. 23; 15. [в] Іоан. 21; 18. [г] Гл. 5; 19.

и стори така: и казува му: Облѣчи дрехѫ-[9] тѫ си, и ела слѣдъ мене. И *Петръ* излѣзе и отиваше слѣдъ него, и [д]не знаяше че е истинно това което ставаше отъ ангела, [10] но мысляше си [е]че видѣніе види. А като прѣминѫхѫ първѫ-тѫ стражѫ и вторѫ-тѫ, дойдохѫ на желѣзны-тѣ врата, които водятъ къмъ градъ-тъ, [ж]и тѣ имъ ся отворихѫ отъ самосебе си; и *отъ тамъ* като излѣзохѫ, изминѫхѫ еднѫ улицѫ, и ту-[11] такси ангелъ-тъ отстѫпи отъ него. И Петръ дойде на себе си и рече: Сега наистинѫ знаѭ, че [з]Господь проводи ангела своего, и [и]мя избави изъ рѫкѫ-тѫ Иродовѫ, и отъ всичко-то очакваніе на Іудейскый-тъ на-[12] родъ. И като си помысли, [і]дойде въ кѫщѫ-тѫ на Маріѭ майкѫ-тѫ [к]на Іоанна, нарицаемаго Марка, дѣто имаше мнозина събрани [13] та ся [л]моляхѫ *Богу*. И когато похлопа Петръ на пѫтны-тѣ врата, пристѫпи една слугыня на име Рода да послуша *кой е*. [14] И щомъ позна Петровъ-тъ гласъ, отъ радость не отвори врата-та, но завтече ся и даде извѣстіе че Петръ стои прѣдъ вра-[15] та-та. А тѣ й рекохѫ: Ты си луда; но тя подтвърдяваше че *това що имъ казува* е така. А тѣ думахѫ: Неговъ-тъ [м]ангелъ [16] е. А Петръ стояше та хлопаше; и като [17] отворихѫ, видѣхѫ го и смаяхѫ ся. И като имъ [н]помаха съ рѫкѫ да мълчатъ, расказа имъ какъ го изведе Господь изъ тьмницѫ-тѫ; и рече: Извѣстѣте това на Іакова и на братія-та. А той излѣзе та отиде на [18] друго мѣсто. А като съмнѫ станѫ голѣмо смущеніе между войны-тѣ, кѫдѣ ся дѣнѫ [19] Петръ. И като го потърси Иродъ и *го* не намѣри, испыта стражари-тѣ и повелѣ да

д Псал. 126; 1.
е Гл. 10; 3, 17. 11; 5.
ж Гл. 16; 26.
з Псал. 34; 7. Дан. 3; 28. 6; 22. Евр. 1; 14.
и Іов. 5; 19. Псал. 33; 18, 19. 34; 22. 41; 2. 97; 10. 2 Кор. 1; 10. 2 Пет. 2; 9.
і Гл. 4; 23.
к Гл. 15; 37.
л Ст. 5.
м Быт. 48; 16. Мат. 18; 10.
н Гл. 13; 16. 19; 33. 21; 40.

гы погубятъ; а *той* слѣзе отъ Іудеѭ въ Кесаріѭ и *тамъ* живѣяше.

20 А Иродъ бѣше много гнѣвенъ на Тиряны-тѣ и Сидоняны-тѣ; и тѣ дойдохѫ единодушно при него, и като убѣдихѫ Власта, постелникъ-тъ царевъ, просяхѫ миръ; защото тѣхна-та [о]область ся храняше отъ царевѫ-тѫ. 21 И въ единъ отреденъ день Иродъ облѣченъ въ царскѫ одеждѫ, сѣднѫ на прѣстолъ-тъ, и говоряше имъ всенародно. 22 А народъ-тъ възгласяваше: *Това е* гласъ Божій, а не человѣческый. 23 И на часъ-тъ го [п]порази ангелъ Господень, защото [р]не въздаде славѫ-тѫ на Бога, и изѣденъ быде отъ червеи и умрѣ.

24 А слово-то Божіе растяше и умножаваше ся. 25 А Варнава и Савлъ, като свършихѫ службѫ-тѫ си, завърнѫхѫ ся отъ Іерусалимъ *въ Антіохіѭ*, и [т]зѣхѫ съсъ себе си [у]Іоанна нарицаемаго Марка.

о 5 Цар. 5; 9, 11. Іез. 27; 17.
п 1 Цар. 25; 38. 2 Цар. 24; 17.
р Псал. 115; 1.
с Иса. 55; 11. Гл. 6; 7. 19; 20. Кол. 1; 6.
т Гл. 13; 5, 13. 15; 37.
у Ст. 12.

ГЛАВА 13.

1 А въ церквѫ-тѫ която бѣше [а]въ Антіохіѭ имаше нѣкои си пророци и учители, [б]Варнава и Симеонъ нарицаемый Нигеръ, и [в]Луцій Киринеянинъ, и Манаинъ въспитаный-тъ наедно съ Ирода четверовластника, и Савлъ. 2 И когато служахѫ тѣ Господу и постяхѫ, рече Духъ Святый: [г]Отдѣлѣте ми Варнавѫ и Савла на работѫ-тѫ [д]на коѭто сьмь гы призовалъ. 3 [е]Тогази като постихѫ и ся помолихѫ, възложихѫ на тѣхъ рѫцѣ и *гы* испратихѫ. 4 И така тѣ проводени отъ Духа Святаго слѣзохѫ въ Селевкіѭ, и отъ тамъ отплувахѫ [ж]въ Кипръ. 5 И когато бѣхѫ въ Саламинъ [з]проповѣдувахѫ слово-то Божіе въ Іудейскы-тѣ събори-

а Гл. 11; 27. 14; 26. 15; 35.
б Гл. 11; 22 до 26.
в Рим. 16; 21.
г Числ. 8; 14. Гл. 9; 15. 22; 21. Рим. 1; 1. Гал. 1; 15. 2; 9.
д Мат. 9; 38. Гл. 14; 26. Рим. 10; 15. Ефес. 3; 7, 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11. Евр. 5; 4.
е Гл. 6; 6.
ж Гл. 4; 36.
з Ст. 46.

6 ща; и имахѫ за слугѫ [и]Іоанна. И като прѣминѫхѫ *всичкый* островъ до Пафа, намѣрихѫ [і]нѣкого си магесника, лъжовенъ про-
7 рокъ Іудеянинъ на име Варіисусъ, Който бѣше съ исправника Сергія Павла, человѣка разумнаго. Той *Сергій* повыка Варнавѫ и Савла, и поиска да чуе слово-то
8 Божіе. [к]Но магесникъ-тъ Елима (защото така ся тълкува негово-то име,) противяше имъ ся, и стараяше ся да развърне ис-
9 правника отъ вѣрѫ-тѫ. Но Савлъ, който *ся наричаше* и Павелъ, [л]испълни ся съ
10 Духъ Святъ, вгледа ся въ него, И рече: О ты испълненый съсъ всякѫ лъжѫ и съсъ всякакво козподѣйство, [м]сыне діаволскый, враже на всякѫ правдѫ, нѣма ли да прѣстанешь отъ да развращавашь правы-тѣ пѫ-
11 тища Господни? И нынѣ ето, [н]рѫка-та Господня е върхъ тебе, и ще бѫдешь слѣпъ, и нѣма да виждашь слънце-то до врѣме. И на часъ-тъ нападнѫ на него помрачаваніе и тьмнина; и луташе ся и търсяше да
12 го води нѣкой за рѫкѫ. Тогази като видѣ исправникъ-тъ това що станѫ, смая ся на ученіе-то Господне и повѣрува.

13 И като ся отвезохѫ отъ Пафа Павелъ и дружина-та му, дойдохѫ въ Пергѫ Памфилійскѫ: а [о]Іоаннъ ся отлѫчи отъ тѣхъ и
14 върнѫ ся въ Іерусалимъ. А тѣ заминѫхѫ отъ Пергѫ, и стигнѫхѫ въ Антіохіѭ Писидійскѫ, и сѫбботный-тъ день [п]влѣзохѫ въ
15 съборище-то и сѣднѫхѫ. И [р]слѣдъ прочитаніе-то на законъ-тъ и пророцы-тѣ, началници-тѣ на съборище-то проводихѫ до тѣхъ та *имъ* рекохѫ: Мѫжіе, братіе, [с]ако имате *нѣкое* слово за увѣщаніе на народъ-
16 тъ, кажѣте. И станѫ Павелъ та [т]помаха

[и] Гл. 12; 25. 15; 37.
[і] Гл. 8; 9.
[к] Исх. 7; 11. 2 Тим. 3; 8.
[л] Гл. 4; 8.
[м] Мат. 13; 38. Іоан. 8; 44. 1 Іоан. 3; 8.
[н] Исх. 9; 3; 1 Цар. 5; 6.
[о] Гл. 15; 38.
[п] Гл. 16; 13. 17; 2. 18; 4.
[р] Лук. 4; 16. Ст. 27.
[с] Евр. 13; 22.
[т] Гл. 12; 17.

съ ржкж и рече: Мжжіе Израиляне, и *увы* които ся боите отъ Бога, слушайте. 17 Богъ на тойзи (Израилскый) народъ *ф*избра отцы-тѣ наши, и възвыси народъ-тъ, когато бѣхж *х*прѣселенци въ земіж-тж Египетскж; и *ц*съ мышцж высокж изведе гы изъ неіж. 18 И до*ч*четыридесеть годины гы води и храни въ пустыніж-тж. 19 И *ш*като истрѣби седмь народа въ Ханаанскж-тж земіж, *щ*раздѣли имъ въ наслѣдіе тѣхнж-тж земіж. 20 И слѣдъ това, около четыристотинъ и петдесеть годины, *в*даде *имъ* сждницы *ы*до пророка Самуила. 21 *ь*И напоконъ поискахж царь, и даде имъ Богъ Саула сына Кисова, мжжъ отъ племе-то Веніаминово, четыридесеть годины: 22 И *ъ*него като отмахнж, *ю*въздигнж имъ за царь Давида, за когото рече и свидѣтелствовà: *я*Намѣрихъ Давида Іессеевъ, *ж*человѣкъ по мое-то сърдце, който ще испълни всичкы-тѣ ми щѣнія. 23 *іж*Отъ негово-то потомство Богъ *а*споредъ обѣщаніе-то си въздигнж на Израиля *б*Спаситель Іисуса, 24 *в*Отъ какъ проповѣда Іоаннъ, прѣди негово-то идваніе крьщеніе-то на покаяніе на всичкый-тъ Израилскый народъ. 25 И когато свършваше Іоаннъ поприще-то *си*, казуваше: *г*Кого мя имате да сьмь? не сьмь азъ; но ето, иде слѣдъ мене онзи, комуто не сьмь достоинъ да развържж обувкж-тж на нозѣ-тѣ. 26 Мжжіе братіе, синове отъ Авраамовый родъ, и които между васъ ся боятъ отъ Бога, *д*вамъ ся проводи слово-то на това спасеніе. 27 Защото жители-тѣ Іерусалимскы, и тѣхни-тѣ началници, *е*като не познахж него, и *не разумѣхж* *ж*прочитаны-тѣ всякж сжб-

у Ст. 26, 42, 43. Гл. 10; 35.
ф Втор. 7; 6, 7.
х Исх. 1; 1. Псал. 105; 23, 24. Гл. 7; 17.
ц Исх. 6; 6. 13; 14, 16.
ч Исх. 16; 35. Числ. 14; 33, 34. Псал. 95; 9, 10. Гл. 7; 36.
Втор. 7; 1.
щ Іис. 14; 1, 2. Псал. 78; 55.
в Сжд. 2; 16.
ы 1 Цар. 3; 20.
ь 1 Цар. 8; 5. 10; 1.
ъ 1 Цар. 15; 23, 26, 28. 16; 1. Осі. 13; 11.
ю 1 Цар. 16; 13. 2 Цар. 2; 4. 5; 3.
я Псал. 89; 20.
ж 1 Цар. 13; 14. Гл. 7; 46.
іж Иса. 11; 1. Лук. 1; 32, 69. Гл. 2; 30. Рим. 1; 3.
а 2 Цар. 7; 12. Псал. 132; 11.
б Мат. 1; 21. Рим. 11; 26.
в Мат. 3; 1. Лук. 3; 3.
г Мат. 3; 11. Марк. 1; 7. Лук. 3; 16. Іоан. 1; 20, 27.
д Мат. 10; 6. Лук. 24; 47. Ст. 46. Гл. ; 26.
е Лук. 23; 34. Гл. 3; 17. 1 Кор. 2; 8.
ж Ст. 14, 15. Гл. 15; 21.

ботѫ пророчески изреченія, [з]испълнихѫ *гы*, 28 като *го* осѫдихѫ; [и]И безъ да намѣрятъ ни еднѫ винѫ за смьрть, [і]изыскахѫ отъ Пи-29 лата да го убіе. И [к]като свьршихѫ всичко що бѣ писано за него, [л]снѣхѫ го отъ дьр-30 во-то и положихѫ *го* въ гробъ. Но [м]Богъ 31 го въскрьси отъ мьртвы-тѣ, И [н]той въ продълженіе на много дни ся явяваше на тѣзи които бѣхѫ възлѣзли съ него наедно [о]отъ Галилеѭ въ Іерусалимъ, и [п]които сѫ 32 негови свидѣтели прѣдъ народъ-тъ. И ный ви благовѣствувамы че обѣщаніе-то [р]което станѫ на отцы-тѣ ни, Богъ го испълни на насъ тѣхны-тѣ чада, като въскрьси Іи-33 суса; Както е писано и во вторый-тъ Псаломъ: [с]Сынъ мой си ты, азъ днесь тя ро-34 дихъ. А че го е въскрьсилъ отъ мьртвы-тѣ, безъ да има да ся враща вече въ истлѣніе-то, казува така: [т]Ще ви дамъ милости-тѣ *о-*35 *бѣщаны-тѣ* на Давида вѣрно. За това и въ другый *Псаломъ* казува: [у]Нѣма да оставишь прѣподобнаго твоего да види ис-36 тлѣніе. Защото Давидъ като послужи на Божіе-то изволеніе въ свой-тъ си родъ, [ф]прѣстави ся, и приложи ся при отцы-тѣ 37 си, и видѣ истлѣніе. А тойзи когото Богъ 38 въскрьси, не видѣ истлѣніе. И така извѣстно да бѫде вамъ, мѫжіе братіе, че [х]чрѣзъ него ся проповѣдува вамъ прощеніе на 39 грѣхове-тѣ; И [ц]отъ всичко що не сте могли да ся оправдаете чрѣзъ законъ-тъ Моисеовъ, чрѣзъ него всякой който вѣрува 40 оправдава ся. И тако гледайте да не дойде на васъ речено-то отъ [ч]пророцы-тѣ: 41 Виждте, прѣзрители, и почудѣте ся и исчезнѣте; защото азъ вършѫ работѫ на ва-

[з] Лук. 24; 20, 44. Гл. 26; 22. 28; 23.
[и] Мат. 27; 22. Мар. 15; 13, 14. Лук. 23; 21, 22. Іоан. 19; 6, 15.
[і] Гл. 3; 13, 14.
[к] Лук. 18; 31. 24; 44. Іоан. 19; 28, 30, 36, 37.
[л] Мат. 27; 59. Мар. 15; 46. Лук. 23; 53. Іоан 19; 38.
[м] Мат. 28; 6. Гл. 2; 24. 3; 15, 15, 26. 5; 30.
[н] Мат. 28; 16. Гл. 1; 3. 1Ко. 15; 5, 6, 7.
[о] Гл. 1; 11.
[п] Гл. 1; 8. 2; 32. 3; 15. 5; 32.
[р] Быт. 3; 15. 12; 3. 22; 18. Гл. 26; 6. Рим. 4; 13. Гал. 3; 16.
[с] Псал. 2; 7. Евр. 1; 5. 5; 5.
[т] Иса. 55; 3.
[у] Псал. 16; 10. Гл. 2; 31.
[ф] 3Цар. 2; 10. Гл. 2; 29.
[х] Іер. 31; 34. Дан. 9; 24. Лук. 24; 47. 1Іоан 2; 12.
[ц] Иса. 53; 11. Рим. 3; 28. 8; 3. Евр. 7. 19.
[ч] Иса. 29; 14; Авв. 1; 5.

ше врѣме, работѫ коіѫто нѣма да повѣрувате, ако ви каже нѣкой.

42 И когато излѣзувахѫ изъ съборище-то Іудейско, язычници-тѣ гы моляхѫ да проповѣдатъ и тѣмъ тѣзи думы до сѫбботѫ. 43 И когато ся разиде съборъ-тъ, мнозина отъ Іудеи-тѣ и отъ благочестивы-тѣ прозелиты трьгнѫхѫ слѣдъ Павла и Варнавѫ; които като ся разговаряхѫ съ тѣхъ [ш]убѣждавахѫ гы да прѣбѫдватъ [щ]въ Божіѭ-тѫ благодать.

44 И въ идущѫ-тѫ сѫбботѫ събра ся токо речи всичкый-тъ градъ, да чуіѫтъ слово-то Божіе. 45 А Іудеи-тѣ като видѣхѫ събраный-тъ народъ, испълнихѫ ся отъ зависть, и съ противорѣчіе и хулы [в]говоряхѫ противъ това което Павелъ казуваше. 46 Но Павелъ и Варнава дьрзновенно говоряхѫ и рекохѫ: [ы]Нуждно бѣ първомъ вамъ да ся проповѣда слово-то Божіе; [ь]но понеже го отхвьрляте, и сами себе си имате недостойны за вѣчный животъ, [ѣ]ето обращамы ся къмъ [ю]язычницы-тѣ; 47 Защото така ни заповѣда Господь: Положихъ тя за свѣтило на язычницы-тѣ, да бѫдешь за спасеніе до послѣдній-тъ край на земѭ-тѫ. 48 И язычници-тѣ като чувахѫ, радувахѫ ся и славяхѫ слово-то Господне; [я]и повѣрувахѫ всички които бѣхѫ отредени за вѣчный животъ. 49 И слово-то Господне ся распростираше по всичкѫ тѫзи странѫ. 50 А Іудеи-тѣ подстрихѫ набожны-тѣ и почтенны-тѣ жены, и първы-тѣ въ градъ-тъ, и [ж]повдигнѫхѫ гоненіе вьрхъ Павла и Варнавѫ, и гы испѫдихѫ отъ прѣдѣлы-тѣ си. 51 А [іѫ]тѣ отрьсихѫ на тѣхъ и прахъ-тъ отъ нозѣ-тѣ си, и дойдохѫ въ Иконіѭ. 52 И ученици-тѣ [а]ся испълняхѫ съ радость и съ Духъ Святъ.

ш Гл. 11; 23. 14; 22.
щ Тит. 2; 11. Евр. 12; 15. 1Пет. 5; 12.
в Гл. 18; 6. 1Пет. 4; 4. Іуд. 10.
ы Мат. 10; 6. Гл. 3;26. Ст. 26. Рим. 1. 16.
ь Исх. 32; 10. Втор. 32;21. Иса. 55; 5. Мат. 21; 43. Рим. 10; 19.
ѣ Гл.18; 6. 28; 28.
ю Иса. 42; 6. 49; 6. Лук. 2; 32.
я Гл. 2; 47.
ж 2 Тим. 3;11.
іѫ Мат. 10; 14. Марк. 6; 11. Лук. 9; 5. Гл. 18; 6.
а Мат. 5; 12. Іоан. 16; 22. Гл. 2; 46.

ГЛАВА 14.

1 А въ Иконіѭ тѣ влѣзохѫ наедно въ съборище-то Іудейско, и говорихѫ така щото много множество Іудеи и Еллини по-2 вѣрувахѫ. А неповѣрували-тѣ Іудеи подигнѫхѫ и раздразнихѫ душы-тѣ на язычни-3 цы-тѣ вьрхъ братія-та. Но и тъй тѣ доста врѣме прѣсѣдѣхѫ и проповѣдувахѫ съ дързновеніе въ Господа, [а]който свидѣтелствуваше за слово-то на своѭ-тѫ благодать, и даваше да ставатъ знаменія и чу-4 деса чрѣзъ тѣхны-тѣ рѫцѣ. И раздвои ся множество-то въ градъ-тъ; и едни бѣхѫ съ 5 Іудеи-тѣ, а другы [б]съ апостолы-тѣ. И когато станѫ стремленіе отъ язычницы-тѣ и отъ Іудеи-тѣ съ началницы-тѣ имъ, [в]да гы обесчестятъ и да гы убіѭтъ съ каменіе, 6 Тѣ ся усѣтихѫ, и [г]прибѣгнѫхѫ въ Ликаонскы-тѣ градове, въ Листрѫ и Дервіѭ, и 7 въ околны-тѣ *имъ* мѣста, И тамо проповѣдувахѫ евангеліе-то.

8 А въ Листрѫ [д]бѣше нѣкой си человѣкъ, немощенъ въ нозѣ-тѣ си и хромъ отъ утробѫ-тѫ на майкѫ си, който сѣдяше и 9 никога не бѣ стѫпилъ. Той слушаше Павла като говоряше; а *Павелъ* щомъ го изгледа, [е]и видѣ че има вѣрѫ за да получи 10 исцѣленіе, Рече съ голѣмъ гласъ: [ж]Стани правъ на нозѣ-тѣ си. И скачаше и ходя-11 ше. А народъ-тъ като видѣ това което стори Павелъ, възвысихѫ гласъ-тъ си, и казувахѫ по Ликаонскы: [з]Богове-тѣ уподо-12 бени на человѣцы слѣзохѫ при насъ. И наричахѫ Варнавѫ, Юпитеръ: а Павла, Меркурій, понеже той началствуваше въ сло-13 во-то. И жрецъ-тъ на Юпитеровъ-тъ *идолъ*

[а] Мар. 16; 20. Евр. 2; 4.
[б] Гл. 13; 3.
[в] 2 Тим. 3; 11.
[г] Мат. 10; 23.
[д] Гл. 3; 2.
[е] Мат. 8; 10. 9; 28, 29.
[ж] Иса. 35; 6.
[з] Гл. 8; 10. 28; 6.

що бѣше прѣдъ градъ-тъ имъ, приведе юнцы, и *донесе* вѣнцы на врата-та, и наедно съ народъ-тъ [и]ищѣше да принесе жъртвѫ. 14 *Това* като чухѫ апостоли-тѣ Варнава и Павелъ, [і]раздрахѫ дрехы-тѣ си, и скочихѫ въ срѣдъ народъ-тъ, та выкахѫ, 15 И казувахѫ: О мѫжіе, [к]защо правите това? [л]и ный смы подобострастни вамъ человѣци, и проповѣдувамы ви, да ся обърнете отъ [м]тѣзи суетны *идолы* [н]къмъ Бога живаго, [о]който е сотворилъ небе-то и землѭ-тѫ и море-то, и всичко що има въ тѣхъ. 16 [п]Който въ прѣминѫлы-тѣ родове оставилъ бѣ всичкы-тѣ народы да ходятъ по свои-тѣ пѫтища; 17 [р]Ако и да не е оставилъ себе си несвидѣтелствуванъ, понеже е правилъ добрины, и [с]давалъ ни е дъждове отъ небе-то и плодоносны врѣмена, и папълнувалъ е съ хранѫ и веселбѫ сърдца-та ни. 18 И това като казувахѫ, едвамъ въспрѣхѫ народы-тѣ да имъ не принесѫтъ жъртвѫ.

19 Между това [т]дойдохѫ Іудеи отъ Антіохіѭ и Иконіѭ, [т]които убѣдихѫ народъ-тъ, [у]та бихѫ Павла съ каменіе, и го извлѣкохѫ вънъ изъ градъ-тъ, като го възмнѣхѫ че е умрѣлъ. 20 А когато го обыколихѫ ученици-тѣ, станѫ та влѣзе въ градъ-тъ; и на утринь-тѫ отиде съ Варнавѫ въ Дервіѭ. 21 И като проповѣдахѫ евангеліе-то и въ тойзи градъ, и [ф]научихѫ множина, върнѫхѫ ся въ Листрѫ, и Иконіѭ и Антіохіѭ, 22 И утвърдявахѫ [х]души-тѣ на ученицы-тѣ, като гы [х]увѣщавахѫ да прѣбѫдватъ въ вѣрѫ-тѫ; *и поучавахѫ гы* [ц]че съ много скърби трѣба да влѣземъ въ царство-то Божіе. 23 И [ч]като имъ рѫкоположихѫ презвитеры на всякѫ церквѫ, и ся помолихѫ съ постъ, прѣ-

и Дан. 2; 46.
і Мат. 26; 65.
к Гл. 10; 26.
л Іак. 5; 17. Отк. 19; 10.
м 1Цар. 12; 21. 3 Цар. 16; 13. Іер. 14; 22; Амос. 2; 4. 1 Кор. 8; 4.
н 1Сол. 1; 9.
о Быт. 1; 1. Псал. 33; 6. 146; 6. Отк. 14; 7.
п Псал. 81; 12. Гл. 17; 30. 1 Пет. 4; 3.
р Гл. 17; 27. Рим. 1; 20.
с Левит. 26; 4. Втор. 11; 14. 28; 12. Іов. 5; 10. Псал. 65; 10. 68; 9 147; 8. Іер. 14; 22. Мат. 5; 45.
т Гл. 13; 45.
у 2Кор; 11; 25. 2Тим. 3; 11.
ф Мат. 28; 19.
х Гл. 11; 23. 13; 43.
ц Мат. 10; 38. 16; 24. Лук. 22; 28, 29. Рим. 8; 17. 2Тим. 2; 11, 12. 3; 12.
ч Тит. 1; 5.

ладохѫ гы Господу, въ когото бѣхѫ повѣрували. 24 И като минѫхѫ прѣзъ Писидіѭ, 25 дойдохѫ въ Памфиліѭ: И проповѣдахѫ слово-то въ Пергіѭ, и слѣзохѫ въ Атталіѭ; 26 И отъ тамъ отплувахѫ въ Антіохіѭ, [ш]отъ дѣто бѣхѫ [щ]прѣпорѫчени на Божіѭ-тѫ благодать за дѣло-то което извършихѫ. 27 И като дойдохѫ та събрахѫ церквѫ-тѫ, [ъ]извѣстихѫ всичко което стори Богъ чрѣзъ тѣхъ, и [ы]какъ отвори за язычницы-тѣ врата-та на вѣрѫ-тѫ. 28 И прѣсѣдѣхѫ тамо доста врѣме съ ученицы-тѣ.

ш Гл. 13; 1, 3.
щ Гл. 15; 40.
ъ Гл. 15; 4, 12. 21; 19.
ы 1Кор. 16; 9. 2 Кор. 2; 12. Кол. 4; 3. Откр. 3; 8.

ГЛАВА 15.

1 А [а]нѣкои, които бѣхѫ слѣзли отъ Іудеѭ, учахѫ братія-та, че [б]ако ся не обрѣжете [в]по обычаю Моисеову, не можете 2 да бѫдете спасени. И тъй като станѫ много прѣпираніе и разыскваніе по между тѣхъ и Павла и Варнавѫ, отредихѫ да възлѣзе [г]Павелъ и Варнава и нѣкои другы отъ тѣхъ въ Іерусалимъ до апостолы-тѣ и прѣзвитеры-тѣ за тойзи въпросъ. 3 И тъй испроводени [д]отъ церквѫ-тѫ, тѣ минувахѫ прѣзъ Финикіѭ и Самаріѭ, и [е]расказувахѫ обращеніе-то на язычницы-тѣ; и причинявахѫ 4 радость голѣмѫ на всичкы-тѣ братія. А като дойдохѫ въ Іерусалимъ, пріехѫ ся отъ церквѫ-тѫ, и отъ апостолы-тѣ и презвитеры-тѣ, и [ж]извѣстихѫ все що стори Богъ 5 чрѣзъ тѣхъ. Но станѫхѫ нѣкои отъ Фарисейскѫ-тѫ ересь, които бѣхѫ повѣрували, и казувахѫ [з]че трѣба да ся обрѣзуватъ *язычници-тѣ*, и да имъ ся зарѫча да държатъ Моисеовъ-тъ законъ.

6 И събрахѫ ся апостоли-тѣ и презвитери-тѣ да разгледатъ това нѣщо. 7 И слѣдъ

а Гл. 2; 12.
б Іоан. 7; 22. Ст. 5; Гал. 5; 2. Филип. 3; 2. Кол. 2; 8, 11, 16.
в Быт. 17; 10. Левит. 12; 3.
г Гал. 2; 1;
д Рим. 15; 24. 1Кор. 16; 6, 11.
е Гл. 14. 27.
ж Ст. 12. Гл. 14; 27. Гл. 21; 19.
з Ст. 1.

много разыскваніе станѫ Петръ и рече имъ: [и]Мѫжіе братіе, вы знаете какъ Богъ отъ първы-тѣ дни избра между насъ, чрѣзъ мои-тѣ уста да чуѭтъ язычници-тѣ слово-то на евангеліе-то, и да повѣруватъ. 8 И [і]сърдцевѣдецъ Богъ свидѣтелствова тѣмъ, като имъ [к]даде Духа Святаго, както и намъ; 9 И [л]не направи никаквѫ разликѫ между насъ и тѣхъ, като [м]очисти сърдца-та имъ съ вѣрѫ-тѫ. 10 Сега прочее защо искушавате Бога, [н]да налагате на ученицы-тѣ на шіѭ-тѫ хомотъ който нито отци-тѣ ни нито ный можехмы да носимъ? 11 Но ный вѣрувамы че [о]съ благодать-тѫ на Господа Іисуса Христа ще ся спасемъ, както и тѣ.

12 Тогава мълкнѫ всичко-то множество, и слушахѫ Варнавѫ и Павла които расказувахѫ колкото знаменія и чудеса [п]стори Богъ чрѣзъ тѣхъ между язычницы-тѣ. 13 И слѣдъ тѣхно-то умълчаваніе, [р]отговори Іаковъ и рече: Мѫжіе братіе, послушайте мене. 14 [с]Симеонъ изясни по кой начинъ Богъ най напрѣдъ посѣти язычницы-тѣ, да земе отъ тѣхъ народъ за свое-то име. 15 И съ това сѫ съгласны пророческы-тѣ словеса, както е писано: 16 [т]"Слѣдъ това ще ся върнѫ, и ще съградѭ паднѫлѫ-тѫ скиніѭ Давидовѫ; и развалины-тѣ ѝ ще съградѭ пакъ, и ще ѭ исправѭ: 17 За да потърсятъ Господа другы-тѣ человѣци, и всичкы-тѣ народи, надъ които ся нарече мое-то име, казува Господь, който прави всичко това." 18 Отъ вѣка сѫ познаты Богу всичкы-тѣ неговы дѣла. 19 За това [у]азъ сѫдѭ да не отяготѣвамы тѣзи отъ язычницы-тѣ, които ся [ф]обращатъ къмъ Бога; 20 Но да имъ пишемъ да ся вардятъ [х]отъ скверны-тѣ *жъртвы* идолскы, и [ц]отъ блуд-

[и] Гл. 10; 20. 11; 12.
[і] 1 Лѣт. 28; 9. Гл. 1; 24.
[к] Гл. 10; 44.
[л] Рим. 10; 11.
[м] Гл. 10; 15, 28,45. 1 Кор. 1; 2. 1 Пет. 1; 22.
[н] Мат. 23; 4. Гал. 5; 1.
[о] Рим. 5; 24. Ефес. 2; 8. Тит. 2; 11. 3; 4, 5.
[п] Гл. 14; 27.
[р] Гл. 12; 17.
[с] Ст. 7.
[т] Амос. 9; 11, 12.
[у] Виж. Ст. 28.
[ф] 1 Сол. 1; 9.
[х] Быт. 35; 2. Исх. 20; 3, 23. Іез. 20; 30. 1 Кор. 8; 1.10; 20,28. Откр. 2; 14, 20. 9; 20,21.
[ц] 1 Кор. 6; 9, 18. Гал. 5; 19. Ефес. 5; 3. Кол. 3; 5. 1 Сол. 4; 3. 1 Пет. 4; 3.

21 ство, и отъ удавенинѫ, и [ч]отъ кръвь. Защото Моисей отъ ветхо врѣме по всичкы-тѣ градове има които да го проповѣдуватъ, [ш]прочита ся и всякѫ сѫбботѫ въ съборища-та.

22 Тогазь апостоли-тѣ и презвитери-тѣ съсъ всичкѫ-тѫ церквѫ намѣрихѫ за добро да изберѫтъ отъ тѣхъ си человѣцы, и да гы проводятъ въ Антіохіѭ съ Павла и Варнавѫ; *а избрахѫ* Іудѫ нарицаемаго [щ]Варсавѫ и Силѫ, мѫжіе отлични между бра-

23 тія-та; И писахѫ *имъ* по тѣхъ така: Отъ апостолы-тѣ и презвитеры-тѣ и братія-та поздравленіе до тѣзи които сѫ отъ язычницы-тѣ братія въ Антіохіѭ, Сиріѭ и Кили-

24 кіѭ. Понеже чухмы че [ъ]нѣкои като излѣзохѫ отъ насъ смутихѫ вы съ думы, и развращавать душы-тѣ ви, като ви казуватъ да ся обрѣзувате и да държите законъ-тъ,

25 а ный не смы имъ порѫчали *това*; Ный като ся събрахмы единодушно видѣхмы за добро да изберемъ мѫжіе, и да проводимъ до васъ наедно съ любезны-тѣ намъ Вар-

26 навѫ и Павла, [ы]Человѣци, които сѫ прѣдали душы-тѣ си за име-то на Господа на-

27 шего Іисуса Христа. И така проваждамы Іудѫ и Силѫ, да *ви* възвѣстятъ и тѣ устно

28 исто-то. Защото ся видѣ угодно Святому Духу и намъ да ви не налагамы повече никоѭ тяготѫ освѣнь тѣзи най нужны-тѣ;

29 [ь]Да ся вардите отъ идолскы жьртвы, [ѣ]и отъ кръвь, и отъ удавенинѫ и отъ блудъ, отъ които като ся пазите, добрѣ ще сторите. Здрави бѫдѣте.

30 И така тѣ проводени, дойдохѫ въ Антіохіѭ, и като събрахѫ множество-то *на вѣ-*

31 *рующы-тѣ*, дадохѫ *имъ* писмо-то. И тѣ

[ч] Быт. 9; 4. Лев. 3; 17. Втор. 12;16, 23.
[ш] Гл. 13; 15, 27.
[щ] Гл. 1; 23.
[ъ] Ст. 1. Гал. 2; 4. 5; 12. Тит. 1; 10, 11.
[ы] Гл. 13; 50. 14;19. 1 Кор. 15; 30. 2 Кор. 11; 23, 26.
[ь] Ст. 20. Гл. 21; 25. Отк. 2; 14, 20.
[ѣ] Лев. 17; 14.

като го прочетохѫ, възрадувахѫ ся за утѣшеніе-то. А Іуда и Сила, като бѣхѫ и тѣ 32 пророци, съ много словеса [ю]увѣщахѫ братія-та, и утвърдихѫ *гы*. И отъ какъ прѣ- 33 сѣдѣхѫ *тамо нѣколко* врѣме, [я]оставихѫ гы братія-та съ миромъ да ся вървѫтъ при апостоли-тѣ. Но Сила видѣ за добро да 34 посѣди още тамъ. А [ж]Павелъ и Варнава ся 35 намѣрувахѫ въ Антіохіѭ, и учахѫ и проповѣдувахѫ слово-то Господне, наедно съ мнозина другы.

И слѣдъ нѣколко дни рече Павелъ на 36 Варнавѫ: Да ся вървемъ сега [іж]по всичкы-тѣ градове, въ които смы проповѣдували слово-то Господне, и да нагледамы братія-та си, какъ сѫ. И Варнава бѣше на мнѣніе 37 да земѫтъ съсъ себе си [а]Іоанна нарицаемаго Марка; А Павелъ не намѣрваше за до- 38 бро, [б]да земѫтъ съсъ себе си тогозь който ся бѣ отлѫчилъ отъ тѣхъ още отъ Памфиліѭ, и не отиде съ тѣхъ на дѣло-то. И тъй станѫ 39 распря помежду имъ, така що отлѫчихѫ ся единъ отъ другый, и Варнава зѣ Марка та отплува въ Кипръ; А Павелъ си избра Силѫ и тръгнѫ, [в]прѣпорѫченъ отъ братія-та на Божіѭ-тѫ благодать. И заминуваше прѣзъ 40 Сиріѭ и Киликіѭ, и [г]утвърждаваше церквы-тѣ.

ГЛАВА 16.

И пристигнѫ въ Дервіѭ и [а]Листрѫ; и 1 ето, имаше тамо нѣкой ученикъ на [б]име Тимоѳей, [в]сынъ на нѣкоіѭ си женѫ Еврейкѫ повѣрвалѫ, а баща *му бѣ* Еллинъ; Който *ученикъ* [г]бѣше свидѣтелствованъ отъ 2 братія-та въ Листрѫ и Иконіѭ. И поиска 3 го Павелъ да отиде той съ него; и [д]зѣ го

ю Гл. 11; 22. 18; 23.
я 1Кор. 16; 11. Евр. 11; 31.
ж Гл. 13; 1.
іж Гл. 13; 4, 13, 14, 51. 14; 1, 6, 24, 25.
а Гл. 12; 12, 25. 13; 5. Кол. 4; 10. 2 Тим. 4; 11. Филим. 24.
б Гл. 13; 13.
в Гл. 14; 26.
г Гл. 16; 5.
а Гл. 14; 6. Гл. 19; 22. Рим. 16; 21. 1Кор. 4; 17. Филип. 2; 19. 1 Сол. 3; 2. 1 Тим. 1; 2. 2 Тим. 1; 2.
в 2 Тим. 1; 5.
г Гл. 6; 3.
д 1Кор. 9; 20. Гал. 2; 3. Виж. и Гал. 5; 2.

и обрѣза го, зарадь Іудеи-тѣ които бѣхѫ по тѣзи мѣста; понеже всичкы знаяхѫ бащѫ му че бѣше Еллинъ. 4 И като ходяхѫ по градове-тѣ, прѣдавахѫ имъ да държатъ наредбы-тѣ [е]одобрены отъ апостолы-тѣ и презвитеры-тѣ въ Іерусалимъ. 5 И така [ж]церквы-тѣ ся утвьрдявахѫ въ вѣрѫ-тѫ, и отъ день на день число-то имъ ся умножаваше.

6 И като прѣминѫхѫ Фригіѭ и Галатійскѫ-тѫ земѭ, понеже имъ ся възбрани отъ Духа Святаго да проповѣдатъ слово-то въ Азіѭ, 7 Дойдохѫ въ Мизіѭ, и прѣдпріемахѫ да идѫтъ во Виѳиніѭ; но Духъ-тъ не имъ допусти. 8 И като изминѫхѫ Мизіѭ, [з]слѣзохѫ въ Троадѫ. 9 И яви ся Павлу нощемъ видѣніе; [и]человѣкъ нѣкой си Македонецъ стояше та му ся моляше и казуваше: Мини въ Македоніѭ, и помогни ни. 10 И щомъ видѣ видѣніе-то, тутакси поискахмы да идемъ [і]въ Македоніѭ, като разумѣхмы че Господь ны призовава да проповѣдамы евангеліе-то на тѣхъ. 11 И тъй като ся отвезохмы отъ Троадѫ, прѣминѫхмы право на Самоѳракъ, и на утрань-тѫ въ Неаполь, 12 И отъ тамо [к]въ Филиппы, който е първый градъ на *онѫзи* часть отъ Македоніѭ, *и* поселеніе *Римско*. Въ тойзи градъ прѣсѣдѣхмы нѣколко дена; 13 И въ сѫбботѫ-тѫ излѣзохмы вънъ отъ градъ-тъ край еднѫ рѣкѫ, дѣто имаше обычай да става молба, и сѣднѫхмы та говорихмы на събраны-тѣ *тамо* жены.

14 И нѣкоя си богобоязлива жена на име Лидія, отъ градъ Ѳіатиръ, която продаваше багрѣницы, слушаше; и [л]ней Господь отвори сьрдце-то да внимава на това което Павелъ говоряше. 15 И като ся крьсти *тя* и

[е] Гл. 15; 28, 29.
[ж] Гл. 15; 41.
[з] 2Кор. 2; 12. 2Тим. 4; 13.
[и] Гл. 10; 30.
[і] 2Кор. 2; 13.
[к] Филип. 1; 1.
[л] Лук. 24; 45.

домъ-тъ й, помоли *ни* ся и казуваше; Ако мя припознавате че сьмь вѣрна Господу, влѣзте въ кѫщѫ-тѫ ми, да сѣдите; [м]и принуди ны.

16 И като отхождахмы на молбѫ, срѣщнѫ ны една слугыня що [н]имаше духъ прѣдвѣщателенъ, която даваше [о]много печалбѫ на господари-тѣ си, като прорицаше. 17 Тя вървѣше слѣдъ Павла и насъ, и выкаше, и казуваше: Тѣзи человѣци сѫ раби на Бога Вышняго, които проповѣдуватъ намъ пѫть на спасеніе. 18 Това правяше много дни наредъ. И понеже [п]дотегнѫ на Павла, обърнѫ ся и рече духу: Повѣлѣвамъ ти въ името на Іисуса Христа да излѣзешь изъ нейѫ. [р]И излѣзе въ тозь часъ. 19 А като [с]видѣхѫ господари-тѣ й, че исчезнѫ надежда-та на печалбѫ-тѫ имъ, [т]уловихѫ Павла и Силѫ и [у]завлѣкохѫ гы на тържище-то при началницы-тѣ. 20 И като гы изведохѫ при войводы-тѣ, рекохѫ: Тѣзи человѣци сѫ Іудеи и [ф]смущаватъ градъ-тъ ни, 21 И проповѣдуватъ обычаи, които намъ като Римляне, не ни е простено да гы пріимамы, нито да гы правимъ. 22 И навали народъ-тъ върхъ тѣхъ, и войводы-тѣ раскѫсахѫ дрехы-тѣ имъ, и [х]заповѣдахѫ да *гы* біѭтъ съ тоягы. 23 И като гы бихѫ много, турихѫ гы въ тьмницѫ, и зарѫчахѫ на тьмничный-тъ стражъ да гы варди здраво; 24 Който като зѣ таквозь зарѫчваніе, тури гы въ най вѫтрѣшнѭ-тѫ тьмницѫ, и стѣгнѫ добрѣ нозѣ-тѣ имъ въ кладѫ.

25 И по срѣдъ нощь Павелъ и Сила моляхѫ ся и славяхѫ Бога; а запрѣни-тѣ гы слушахѫ. 26 И [ц]внезапу бы трусъ голѣмъ, така що поклатихѫ ся основанія-та на тьм-

м Быт. 19; 3. 33; 11. Сѫд. 19; 21. Лук. 24; 29. Евр. 13; 5.
н 1Цар. 28; 7.
о Гл. 19. 24.
п Виж. Мар. 1; 25, 34.
р Мар. 16; 17.
с Гл. 19; 25, 26.
т 2 Кор. 6; 5.
у Мат. 10; 18.
ф 3Цар. 18; 17. Гл. 17; 6.
х 2 Кор. 6; 5. 11; 23, 25. 1 Сол. 2; 2.
ц Гл. 4; 31.

ницѫ-тѫ, и тутакси ^ч отворихѫ ся всичкы-тѣ врата, и на всичкы-тѣ оковы-тѣ ся раз-
27 вързахѫ. И като ся събуди стражарь-тъ, и видѣ отворены врата-та на тьмницѫ-тѫ, измѫкнѫ ножъ, и щѣше да ся убіе, понеже
28 мысляше че сѫ избѣгнѫли запрѣни-тѣ. Но Павелъ извыка съ высокъ гласъ, и каза: Недѣй струва никое зло на себе си; за-
29 щото всинца смы тука. И поиска *стражарь-тъ* свѣщи, вскочи вѫтрѣ и растре-
30 перанъ паднѫ прѣдъ Павла и Силѫ: И изведе гы вънъ и рече: ^ш Господіе, що трѣ-
31 ба да сторѭ за да ся спасѫ? А тѣ рекохѫ: ^щ Повѣрувай въ Господа Іисуса Христа, и ще ся спасешь ты и домъ-тъ ти.
32 И говорихѫ слово-то Господне нему, и на
33 всичкы-тѣ които бѣхѫ въ домъ-тъ му. И зѣ гы въ тойзи истый-тъ часъ прѣзъ нощьтѫ, та имъ измы раны-тѣ, и безъ забавѫ
34 крьсти ся той и своѧ-тѣ му всичкы. И като гы заведе въ кѫщѫ-тѫ си, ^з сложи *имъ* трѫпезѫ, и възрадува ся съсъ всичкый-тъ си домъ защото повѣрува въ Бога.

35 И когато ся разсъмнѫ войводы-тѣ проводихѫ паличницы-тѣ да кажѫтъ: Пусни
36 онѣзи человѣцы. И стражарь-тъ извѣсти тѣзи думы на Павла: Че войводы-тѣ проводихѫ да вы пуснемъ: и тъй сега излѣз-
37 те и идѣте си съ миромъ. Но Павелъ имъ рече: Като ны бихѫ прѣдъ народъ-тъ безъ да ны сѫдятъ, насъ които смы ^ы Римляне, хвьрлихѫ ны въ тьмницѫ, и сега тайно ли ны изваждатъ? То не става; но тѣ да дой-
38 дѫтъ и да ны изведѫтъ. И паличници-тѣ възвѣстихѫ тѣзи думы на войводы-тѣ; а тѣ като чухѫ че были Римляне, убояхѫ
39 ся; И дойдохѫ та гы ^ь умолихѫ, и като *гы*

ч Гл. 5; 19. 12; 7, 10.

ш Лук. 3; 10. Гл. 2; 37. 9; 6.

щ Іоан. 3; 16, 36. 6; 47. 1Іоан. 5; 10.

з Лук. 5; 29. 19; 6.

ы Гл. 22; 25.

ь Мат. 8; 34.

изведохѫ, моляхѫ *имъ* ся да излѣзѫтъ изъ градъ-тъ. А тѣ като излѣзохѫ изъ тьмни- 40 цѫ-тѫ [ъ]отидохѫ у Лидіины, и като видѣхѫ братія-та, утѣшихѫ гы, и *отъ тамъ* тръгнѫхѫ.

ъ Ст. 14.

ГЛАВА 17.

1 И като изминѫхѫ Амфиполь и Аполлонія, дойдохѫ въ Солунь дѣто бѣше съборище то Іудейско. 2 И по обычаю си Павелъ [а]влѣзе при тѣхъ, и три сѫбботы наредъ ся 3 разговаряше съ тѣхъ отъ писанія-та, Та *имъ* открываше и доказуваше, [б]че трѣбуваше Христосъ да пострада, и да въскръсне отъ мьртвы-тѣ, и че тойзи Іисусъ, когото ви азъ проповѣдувамъ, е Христосъ. 4 [в]И нѣкои отъ тѣхъ повѣрувахѫ, и присоединихѫ ся съ Павла и [г]Силѫ; *така* и много множество отъ набожны-тѣ Еллины, 5 и отъ благородны-тѣ жены не малко. Но неповѣрвали-тѣ Іудеи завидѣхѫ, и като зѣхѫ съ тѣхъ си нѣколцина просты и лошы человѣцы, събрахѫ гы на купъ и размирявахѫ градъ-тъ; и нападнѫхѫ на [д]Ясоновѫ-тѫ кѫщѫ, та търсяхѫ *Павла и Силѫ* 6 да гы изведѫтъ прѣдъ народъ-тъ. И като не гы намѣрихѫ, повлѣкохѫ Ясона и нѣкои отъ братія-та къмъ градоначалницы-тѣ, и выкахѫ: [е]Тѣзи, които размирихѫ свѣтъ-тъ, 7 дойдохѫ и тука; Които пріѧ Ясонъ; и всичкы тѣзи дѣйствуватъ противу Кесаревы-тѣ повелѣнія, и [ж]казуватъ че има другый царь, Іисусъ. 8 И смутихѫ народа и гра- 9 доначалницы-тѣ които чухѫ това. Но като зѣхѫ порѫчителство отъ Ясона и отъ другы-тѣ, пуснѫхѫ гы. 10 А [з]братія-та незабавно прѣзъ нощь испратихѫ Павла и Силѫ въ

а Лук. 4; 16. Гл. 9; 20. 13; 5, 14. 14; 1. 16; 13. 19; 8.
б Лук. 24; 26, 46. Гл. 18; 28. Гал. 3; 1.
в Гл. 28; 24.
г Гл. 15; 22, 27, 32, 40.
д Рим. 16; 21.
е Гл. 16. 20.
ж Лук. 23; 2. Іоан. 19; 12. 1 Пет. 2; 13.
з Гл. 9; 25. Ст. 14.

Берiѭ, и тѣ като стигнѫхѫ *тамъ*, отидо-
11 хѫ въ съборище-то Iудейско. И *Беряни*-
тѣ бѣхѫ по благородни отъ Солунцы-тѣ,
защото прiяхѫ слово-то съсъ всяко усьр-
дiе, и [и]испытувахѫ всякой день писанiя-та,
12 да ли е това така. И тъй мнозина отъ тѣхъ
повѣрувахѫ, и отъ почтенны-тѣ Еллински
13 жены, и отъ мѫжiе-тѣ не малко. И ка-
то разбрахѫ Солунскы-тѣ Iудеи, че и въ
Берiѭ ся проповѣда отъ Павла слово-то
Божiе, дойдохѫ и тамо и разбъркахѫ на-
14 родъ-тъ. [i]Тогазь братiя-та по скоро от-
пратихѫ Павла да иде кѫдѣ море-то; а Си-
15 ла и Тимоѳей останѫхѫ тамо. А тѣзи кои-
то придружавахѫ Павла, заведохѫ го до
Аѳинѫ; и [к]като зѣхѫ отъ него заповѣдь
до Силѫ и Тимоѳея, за да дойдѫтъ колкото
по скоро при него, тръгнѫхѫ си.

16 А Павелъ като гы чакаше въ Аѳинѫ, раз-
дражаваше ся [л]духъ-тъ му въ него, като
17 гледаше градъ-тъ пъленъ съ идолы. И тъй
разговаряше ся въ съборище-то съ Iудеи-
тѣ, и съ набожны-тѣ, и по пазаръ-тъ вся-
кой день съ онѣзи които му ся случахѫ.
18 И нѣкои отъ Епикурейскы-тѣ и Стоическы-
тѣ философы идвахѫ на прѣпиранiе съ не-
го; и едни казувахѫ: Какво ище да каже
тойзи празнословецъ? А другы: Види ся
че е проповѣдникъ на чужды богове; за-
щото имъ проповѣдуваше Iисуса и въскрь-
19 сенiе-то. И зѣхѫ го та го заведохѫ на
Ареопагъ, и казувахѫ: Можемъ ли разумѣ
какво е това ново ученiе, което ты пропо-
20 вѣдувашь? Защото нѣщо странно вносишь
въ уши-тѣ ни: ищемъ прочее да разберемъ,
21 що ще да е то? А всичкы-тѣ Аѳинейци и
колкото чужденци ся намѣрувахѫ тамо, съ

и Иса. 34; 16. Лук. 16; 29. Iоан. 5; 39.

i Мат. 10; 23.

к Гл. 18; 5.

л 2 Пет. 2; 8.

нищо друго не си прѣминувахѫ врѣме-то, тъкмо да говорятъ и да слушатъ нѣщо по ново.

22 И застанѫ Павелъ на срѣдъ Ареопагъ, и рече: Мѫжіе Аѳинейци, по всичко ви 23 гледамъ че сте твърдѣ набожни. Защото като минувахъ та разгледвахъ святы-тѣ вы мѣста, намѣрихъ едно капище, на което бѣ написано НЕЗНАЕМОМУ БОГУ. Тогозъ прочее когото вы не знаете а почитате, 24 него ви проповѣдувамъ азъ. [м]Богъ, който е сотворилъ свѣтъ-тъ и всичко що е въ него, [н]той като е Господь на небе-то и на землѭ-тѫ, [о]не живѣе въ храмове отъ рѫкѫ 25 направены, Нито пріима служенія отъ рѫцѣ человѣчески, [п]*като* да бы ималъ нуждѫ отъ нѣщо, понеже [р]той дава на всичкы *и* животъ и дыханіе и все; 26 И създалъ е отъ еднѫ кръвь всичкый-тъ родъ человѣческый, да живѣѭтъ по всичко-то лице на землѭ-тѫ, и опрѣдѣлилъ е прѣднареченытѣ врѣмена, и [с]прѣдѣлы-тѣ на населеніе-то 27 имъ; [т]За да тръсятъ Господа, да но бы го поне напипали и намѣрили; [у]ако и да не е далечь *той* отъ всякого едного отъ насъ. 28 Защото [ф]въ него живѣемъ и движимъ ся и сѫществувамы; [х]както и нѣкои отъ вашитѣ стихотворцы сѫ рекли, "Защото и неговъ родъ смы." 29 И тъй като смы родъ Божій, [ц]не трѣбува да мыслимъ че Божество-то е подобно на злато или на сребро, или на камькъ, изработенъ съ искуство и измышленіе человѣческо. 30 Богъ прочее като прѣзираше [ч]врѣмена-та на невѣжество-то, [ш]сега повелѣва на всичкы-тѣ человѣцы на всякѫдѣ да ся покаѭтъ. 31 Защото е отредилъ день, въ който [щ]ще сѫди вселеннѫѭ пра-

м Гл. 14; 15.
н Мат. 11; 25.
о Гл. 7; 48.
п Псал. 50; 8.
р Быт. 2; 7. Чис. 16; 22. Іов. 12; 10. 27; 3. 33; 4. Иса. 42; 5. 57; 16. Зах. 12; 1.
с Втор. 32; 8.
т Рим. 1; 20.
у Гл. 14; 17.
ф Кол. 1; 17. Евр. 1; 3.
х Тит. 1; 12.
ц Иса. 40; 18.
ч Гл. 14; 16. Рим. 3; 25.
ш Лук. 24; 47. Тит 2; 11. 12. 1Пет. 1; 14. 4; 3.
щ Гл. 10; 42. Рим. 2; 16. 14; 10.

ведно чрѣзъ человѣка когото е опрѣдѣлилъ, и даде увѣреніе на всичкы-тѣ, като го [з]въскрьси отъ мьртвы-тѣ. 32 А тѣ като чухѫ въскрьсеніе-то на мьртвы-тѣ, едни ся ругаяхѫ, а другы рекохѫ: За това пакъ щемъ тя слуша. 33 И така Павелъ излѣзе отъ посреди тѣхъ. 34 А нѣкои человѣци ся прилѣпихѫ при него, и повѣрувахѫ: между които бѣше и Діонисій Ареопагитъ, и нѣкоя си жена на име Дамарь, и другы *още* съ тѣхъ.

[з] Гл. 2; 24.

ГЛАВА 18.

1 Подиръ това отлъчи ся Павелъ отъ Аѳинѫ и дойде въ Коринѳъ; 2 И намѣри тамо нѣкого си Іудеянина на име [а]Акила, роденъ въ Понтъ, който бѣ скоро дошелъ отъ Италіѭ съсъ женѫ си Прискиллѫ, (защото Клавдій бѣ повелѣлъ да ся махнѫтъ всичкы-тѣ Іудеи отъ Римъ,) и дойде при тѣхъ. 3 И понеже бѣше сохудожникъ, сѣдяше у тѣхъ [б]и работяше; защото художество-то имъ бѣше да правятъ шатры. 4 И всякѫ сѫботѫ ся [в]разговаряше въ съборище-то и убѣждаваше и Іудеи и Еллины. 5 А [г]когато слѣзохѫ отъ Македоніѭ Сила и Тимоѳей, Павелъ ся [д]утѣсняваше духомъ и свидѣтелствуваше на Іудеи-тѣ че Іисусъ е [Христосъ]. 6 И [е]понеже тѣ ся противяхѫ и хуляхѫ, [ж]отърси си дрехы-тѣ и рече имъ: [з]Кръвь-та ваша на главы-тѣ ви *да е*: [и]азъ сьмь чистъ *отъ това*; [і]отъ нынѣ ще идѫ въ язычницы-тѣ. 7 И като ся прѣмѣсти отъ тамо, дойде въ домъ-тъ на нѣкого си на име Іуста. който почиташе Бога, и на когото кѫща-та бѣше до съборище-то. 8 А [к]Криспъ началникъ-тъ на съборище-то повѣрува въ

[а] Рим. 16; 3. 1Кор. 16;19. 2 Тим. 4;19.
[б] Гл. 20; 34. 1Кор. 4; 12. 1Сол. 2; 9. 2 Сол. 3; 8.
[в] Гл. 17; 2.
[г] Гл. 17; 14, 15.
[д] Іов. 32; 18. Гл. 17;3.Ст. 28.
[е] Гл. 13; 45. 1Пет. 4; 4.
[ж] Неем. 5; 13. Мат. 10; 14. Гл. 13; 51.
[з] Левит. 20; 9, 11, 12. 2Цар. 1;16. Іез.18; 13. 33; 4.
[и] Іез. 3;18,19. 33;9. Гл.20; 26.
[і] Гл. 13; 46. 28; 28.
[к] 1Кор. 1; 14.

Господа съсъ всичкый-тъ си домъ, и множина отъ Коринѳяны-тѣ като слушахѫ, вѣрувахѫ и кръщавахѫ ся. [л]И рече Господь 9 на Павла нощемъ въ видѣніе: Не бой ся, но говори, и да не мълкнешь. [м]Защото азъ 10 сымь съ тебе, и никой нѣма да тури рѫкѫ на тебе за да ти стори зло, защото имамъ народъ много въ тойзи градъ. И сѣдѣ *тамо* годинѫ и шесть мѣсеца та гы поучаваше на слово Божіе. 11

А когато бѣше Галліонъ исправникъ въ 12 Ахаіѭ, Іудеи-тѣ ся подигнѫхѫ единодушно върхъ Павла, и доведохѫ го на сѫдовище-то, И казувахѫ: Тойзи убѣждава человѣ- 13 цы-тѣ на богопочитаніе несъгласно съсъ законъ-тъ. И когато Павелъ щѣше да отвори 14 уста, Галліонъ рече на Іудеи-тѣ: [н]Ако бѣ нѣкоя неправда, или злодѣяніе лукаво, о Іудеи, быхъ ималъ причинѫ да вы слушамъ; Ако 15 ли е въпросъ за ученіе, за имена и за вашій-тъ законъ, виждте си вы; защото азъ не щѫ да сымь сѫдникъ на таквызь работы. (16) И испѫди гы отъ сѫдовище-то. И 17 всичкы-тѣ Еллини уловихѫ [о]Сосѳена началникъ-тъ на съборище-то, та го біяхѫ прѣдъ сѫдовище-то; и Галліонъ не щѣше нито да знае за това.

А Павелъ като посѣдѣ още доволно врѣ- 18 ме, опрости ся съ братія-та, и отплува въ Сиріѭ; (и съ него Прискилла и Акила,) [п]като си остриже главѫ-тѫ [р]въ Кенхреѭ; защото имаше обрекъ. И стигнѫ въ Ефесъ, 19 и остави тѣхъ тамо, а той *самъ* влѣзе въ съборище-то, и разговори ся съ Іудеи-тѣ. И умоляванъ отъ тѣхъ да посѣди повечко 20 врѣме у тѣхъ, не склони; Но прости ся съ 21 тѣхъ и рече: [с]Трѣба непрѣмѣнно да напра-

л Гл. 23; 11.
м Іер. 1; 18. 19. Мат. 28; 20.
н Гл. 23; 29. 25; 11, 19.
о 1Кор. 1; 1.
п Числ. 6; 18. Гл. 21; 24.
р Рим. 16; 1.
с Гл. 19; 21. 20; 16.

вѭ идущій-тъ праздникъ въ Іерусалимъ, и ако ще [т]Богъ ще ся завърнѫ пакъ при
22 васъ. И отплува отъ Ефесъ. И като слѣзе въ Кесаріѭ, възлѣле *въ Іерусалимъ* та поздрави церквѫ-тѫ, и слѣзе въ Антіохіѭ.
23 И като посѣдѣ *тамо* нѣколко врѣме, излѣзе, и обхождаше наредъ [у]Галатійскѫ-тѫ землѭ и Фригіѭ, та [ф]утвьрдяваше всичкы-тѣ ученицы.
24 И [х]нѣкой си Іудеинъ на име Аполлосъ, роденъ въ Александріѭ, человѣкъ ученъ, и силенъ въ писанія-та, дойде въ Ефесъ.
25 Той бѣше оглашенъ въ пѫть-тъ Господень, и духомъ [ц]распаленъ, говоряше и поучаваше прилѣжно за Господа, а [ч]знаяше само
26 крьщеніе-то Іоанново. И той наченѫ да говори съ дьрзновеніе въ съборище-то; и като го чухѫ Акила и Прискилла, прибрахѫ го, и му изложихѫ по точно пѫть-тъ Бо-
27 жій. И когато ся канѣше той да мине въ Ахаіѭ, братія-та *го* насьрдчихѫ и писахѫ до ученицы-тѣ да го пріемѫтъ; и той като дойде много [ш]помогнѫ на повѣрувалы-
28 тѣ чрѣзъ благодать-тѫ; Защото силно наддумуваше Іудеи-тѣ всенародно, като [щ]доказуваше отъ писанія-та че Іисусъ е Христосъ.

т 1Кор. 4; 19. Евр. 6; 3. Іак. 4; 15.
у Гал. 1; 2. 4; 14.
ф Гл. 14; 22. 15; 32, 41.
х 1Кор. 1; 12. 3; 5,6. 4; 6. Тит. 3; 13.
ц Рим. 12; 11.
ч Гл. 19; 3.
ш 1Кор. 3; 6.
щ Гл. 9; 22. 17; 3. Ст. 5.

ГЛАВА 19.

1 [а]А когато Аполлосъ бѣше въ Коринѳъ, Павелъ минѫ прѣзъ горни-тѣ страны и дойде въ Ефесъ, и като намѣри нѣкои учени-
2 цы, Рече имъ: Пріяхте ли Духа Святаго като повѣрувахте? А тѣ му рекохѫ: [б]Не
3 смы нито чули да ли има Духъ Святъ. И рече имъ: А въ какво ся крьстихте? А тѣ
4 рекохѫ: [в]Въ крьщеніе-то Іоанново. А Па-

а 1 Кор. 1; 12. 3; 5, 6.
б Гл. 8; 16. Виж. 1 Цар. 3; 7.
в Гл. 18; 25.

велъ рече: [г]Іоаннъ крьсти съ крьщеніе на покаяніе, като казуваше на народъ-тъ да вѣрува въ того който иде слѣдъ него, сирѣчь въ Христа Іисуса. 5 И като чухѫ тѣ крьстихѫ ся [д]въ име-то на Господа Іисуса. 6 И щомъ възложи [е]Павелъ рѫцѣ на тѣхъ, дойде Духъ Святый на тѣхъ, и [ж]говоряхѫ языцы и пророчествувахѫ. 7 И всичкы-тѣ бѣхѫ до дванадесеть мѫжіе. 8 [з]И като влѣзе въ съборище-то, проповѣдуваше съ дързновеніе, и три мѣсеца наредъ разговаряше ся *съ народъ-тъ*, и убѣждаваше *гы* [и]за царство-то Божіе. 9 А [і]понеже нѣкои ся ожесточавахѫ и не вѣрувахѫ, но злословяхѫ [к]ученіе-то прѣдъ народа, той ся оттегли отъ тѣхъ, и отлѫчи ученицы-тѣ, та ся разговаряше *съ тѣхъ* всякой день въ училище-то на нѣкого си Тиранна. 10 И това ся [л]продължава двѣ годины; така що всичкы които живѣяхѫ въ Азіѭ, Іудеи и Еллини, чухѫ слово-то на Господа Іисуса. 11 Голѣмы още чудеса струваше [м]Богъ чрѣзъ Павловы-тѣ рѫцѣ; 12 [н]До толко що кѫрпы и прѣстилкы отъ негово-то тѣло носяхѫ гы по болны-тѣ, и отмахваше ся болесть-та отъ тѣхъ, и зли-тѣ духове излѣзувахѫ изъ тѣхъ.

13 [о]И нѣкои скытници Іудеи заклинатели [п]начнахѫ да произносятъ име-то на Господа Іисуса надъ тѣзи които имахѫ злы духове, и казувахѫ: Заклѣвамы вы въ Іисуса, когото Павелъ проповѣдува. 14 И тія що правяхѫ това бѣхѫ нѣкои си седмина сынове на Скевѫ първосвященникъ Іудейскый. 15 И отговори лукавый-тъ духъ и рече: Іисуса познавамъ и Павла знаѭ; но вы кои сте? 16 И скочи върхъ тѣхъ человѣкъ-тъ, въ кого-

[г] Мат. 3; 11. Іоан. 1; 15, 27, 30. Гл. 1; 5. 11; 16. 15; 24, 25.
[д] Гл. 8; 16.
[е] Гл. 6; 6. 8; 17.
[ж] Гл. 2; 4. 10; 46.
[з] Гл. 17; 2. 18; 4.
[и] Гл. 1; 3. 28; 23.
[і] 2 Тим. 1; 15. 2 Пет. 2; 2. Іуд. 10.
[к] Гл. 9; 2. 22; 4. 24; 14. Ст. 23.
[л] Виж. Гл. 20; 31.
[м] Мар. 16; 20. Гл. 14; 3.
[н] Гл. 5; 15. Виж. и 4 Цар. 4; 29.
[о] Мат. 12; 27.
[п] Мар. 9; 38. Лук. 9; 49.

то бѣше лукавый-тъ духъ, и като имъ надви, укрѣпи ся надъ тѣхъ, така що голи и
17 ранени избѣгахѫ изъ онѫзи кѫщѫ. И това станѫ извѣстно на всичкы Іудеи и Еллины, жители Ефесскы; [р]и нападнѫ страхъ на всичкы тѣхъ, и възвеличаваше ся име-то на Господа
18 Іисуса. И множина отъ повѣрувалы-тѣ дохождахѫ та ся [с]исповѣдувахѫ и ис-
19 казувахѫ дѣла-та си. Множина още и отъ тѣзи които правяхѫ магіи, донасяхѫ си книгы-тѣ и гы горяхѫ прѣдъ всичкы-тѣ; и като прѣсмѣтнѫхѫ цѣнѫ-тѫ имъ, намѣрихѫ
20 петдесеть тысящи сребро. [т]Така силно растяше и крѣпяше ся слово-то Господне.
21 И [у]като ся свърши това, [ф]Павелъ положи духомъ, слѣдъ като обходи Македоніѭ и Ахаіѭ, да иде въ Іерусалимъ, и рече: Като идѫ тамъ, [х]трѣба да видѭ и Римъ.
22 И проводи въ Македоніѭ двамина отъ [ц]тѣзи които му слугувахѫ, Тимоѳея и [ч]Ераста, а той останѫ за *малко* врѣме въ Азіѭ.
23 А [ш]въ онова врѣме голѣмъ мятежъ станѫ
24 [щ]за пѫть-тъ *Господень*. Защото златарь нѣкой си на име Димитрій, който правяше сребърны храмчета на Артемидѫ, *и* даваше
25 на художницы-тѣ [з]голѣмѫ печалбѫ; Като събра тѣхъ, още и другы работницы които работяхѫ таквызи нѣща, рече: Братіе, *вы* знаете че отъ тѫзи работѫ е наша-та прѣ-
26 храна. Но *сега* видите и чувате, че не само въ Ефесъ, но токо речи въ всичкѫ Азіѭ тойзи Павелъ прѣдума и обърнѫ много народъ, като казува че [ы]не сѫ богове тѣзи
27 които ся правятъ съ *человѣческы* рѫцѣ. И не само това наше художество е въ опастность да дойде въ прѣзрѣніе, но и храмътъ на великѫ-тѫ богынѭ Артемидѫ, да ся

р Лук. 1: 65. 7; 16. Гл. 2; 43. 5; 5, 11.
с Мат. 5; 6.
т Гл 6; 7. 12; 24.
у Рим. 15; 25. Гал. 2; 1.
ф Гл. 20; 22.
х Гл. 18; 21. 23; 11. Рим. 15; 24 до 28.
ц Гл. 13; 5.
ч Рим. 16; 23. 2Тим. 4; 20.
ш 2 Кор. 1; 8.
щ Виж. Гл. 9; 2.
з Гл. 16; 16, 19.
ы Псал. 115; 4. Иса. 44; 10 до 20. Іер. 10; 3.

възмни за нищо, и ще да ся съсыпе нейно-то величіе, коіѫто цѣла Азія и вселенная почита. 28 *Това* отъ какъ зачухѫ тѣ, испълнени съ гнѣвъ, выкахѫ и казувахѫ: Велика е Артемида Ефесская. 29 И смущеніе-то ся распрострѣ по всичкый градъ, и впуснѫхѫ ся единодушно на позорище-то, като дръпнѫхѫ съсъ себе си Македонцы-тѣ [ъ]Гаія и [ѣ]Аристарха Павловы-тѣ спѫтницы. 30 А когато Павелъ щѣше да влѣзе между народътъ, ученици-тѣ го не пуснѫхѫ. 31 Така и нѣкои отъ Азійскы-тѣ началницы, понеже му бѣхѫ пріятели, проводихѫ до него и молятѫ му ся да ся не показва на позорище-то. 32 И тъй едни выкахѫ едно, а другы друго; защото събраніе-то бѣше неразбрано, и повече-то не знаяхѫ защо ся бѣхѫ събрали. 33 А отъ народа искарахѫ [ю]Александра *да говори*, понеже Іудеи-тѣ прѣдложихѫ него; и Александръ [я]помаха съ рѫкѫ и щѣше да ся отговори на народъ-тъ. 34 Но като го познахѫ че е Іудеинъ, нададохѫ единъ гласъ всичкы-тѣ и выкахѫ колкото до два часа: Велика е Артемида Ефесская. 35 *На това* писарь-тъ градскый като утиши народъ-тъ казува: Мѫжіе Ефесскы, кой е онзи человѣкъ който не знае че градъ-тъ Ефесъ служи на великѫ-тѫ богынѭ Артемидѫ и паднѫлый-тъ отъ Юпитера *идолъ*. 36 И тъй това като е неоспоримо, вы трѣба мирни да бѫдете, и да не правите нищо несмысленно. 37 Защото сте довели тѣзи человѣцы, които нито сѫ святотатци, нито богынѭ-тѫ ви хулятъ. 38 И тъй Димитрій и художници-тѣ които сѫ съ него ако иматъ сѫдбѫ съ нѣкого, има дни сѫдебни, има и исправници: нека излѣзѫтъ да ся сѫдятъ

ъ Рим. 16; 23. 1Кор. 1; 14.
ѣ Гл. 20; 4. 27; 2. Кол. 4; 10. Филим. 24.
ю 1Тим. 1; 20. 2Тим. 4; 14.
я Гл. 12; 17.

39 единъ съ другый. Ако ли търсите нѣщо друго, въ законно-то събраніе ще ся рѣши.
40 Защото за днешній-тъ *мятежъ* опасно е да ны не обвинятъ като размирници, понеже нѣма никаква причина съ коіѭто бы могли да оправдаемъ това *бесчинно* стичаніе.
41 И това като рече, распуснѫ събраніе-то.

ГЛАВА 20.

1 И слѣдъ утишаваніе-то на мълвѫ-тѫ, Павелъ призова ученицы-тѣ, прости ся съ тѣхъ,
2 и [а]излѣзе да иде въ Македоніѭ. И като прѣминѫ онѣзи мѣста, та гы увѣща съ много думы, дойде въ Еллада.
3 И като прѣсѣдѣ *тамъ* три мѣсецы, [б]понеже Іудеи-тѣ ся наговорихѫ да му сторятъ зло на тръгваніе-то му за въ Сиріѭ, рѣшено бы да ся върне прѣзъ Македоніѭ.
4 И придружихѫ го до въ Азіѭ Сопатръ Берянинъ-тъ, и отъ Солунцы-тѣ [в]Аристархъ и Секундъ, и [г]Гаій отъ Дервіѭ, и [д]Тимоѳей; Азійци-тѣ, [е]Тихикъ и [ж]Трофимъ.
5 Тѣ като бѣхѫ стигнѫли
6 по напрѣдъ чакахѫ ны въ Троадѫ; А ный отплувахмы отъ Филиппы [з]слѣдъ дни-тѣ на бесквасны-тѣ хлѣбове, и за петь дни дойдохмы при тѣхъ [и]въ Троадѫ, дѣто прѣсѣдѣхмы седмь дена.
7 И [і]въ първый-тъ день на седмицѫ-тѫ, когато бѣхѫ събрани ученици-тѣ [к]за ломеніе-то на хлѣбъ-тъ, Павелъ понеже щѣше на сутринь-тѫ да тръгне, разговаряше ся съ тѣхъ; и прострѣ слово-то до срѣдъ нощь.
8 И горяхѫ свѣщи много [л]въ горницѫ-тѫ дѣто бѣхѫ събрани.
9 И едно момче на име Евтихъ, като сѣдяше на прозорецъ-тъ, тежъкъ сънъ го бѣ налегнало когато Павелъ ся разговаряше на дълго, и обладано отъ

а 1Кор. 16; 5. 1Тим. 1; 3.
б Гл. 9; 23.25; 12. 25; 3. 2Кор. 11; 26.
в Гл. 19; 29. 27; 2. Кол. 4; 10.
г Гл. 19; 29.
д Гл. 16; 1.
е Ефес. 6; 21. Кол. 4; 7. 2Тим. 4; 12. Тит. 3; 12.
ж Гл. 21; 29. 2Тим. 4; 20.
з Исх. 12; 14, 15. 23; 15.
и Гл. 16; 8. 2Кор. 2; 12. 2Тим. 4; 13.
і 1Кор. 16; 2. Откр. 1; 10.
к Гл. 2; 42, 46. 1Кор. 10; 16. 11; 20, и др.
л Гл. 1; 13.

сънъ-тъ, паднѫ отъ третій-тъ катъ долу: и дигнѫхѫ го мьртво. И слѣзе Павелъ и [м]паднѫ на него, и като го пригърнѫ рече: [н]Не ся мълвѣте, защото душа-та му е въ него. 10
Слѣдъ това възлѣзе *горѣ*, прѣломи хлѣбъ 11 га похапнѫ, и приказува *пакъ* доволно до зоры, и така тръгнѫ. А момче-то го доведохѫ живо, и много ся утѣшихѫ. 12
А ный 13 влѣзохмы по напрѣдъ въ корабъ-тъ, и отплувахмы въ Ассонъ, че отъ тамъ щѣхмы да земемъ Павла, понеже така бѣ наръчалъ, като щѣше да иде пѣшъ. И когато ся събра съ насъ въ Ассонъ, зѣхмы го и дойдохмы въ Митилинъ. 14
И отъ тамъ като ся отвезохмы, на утрѣшній-тъ день отплувахмы срещѫ Хіо; а на другый-тъ стигнѫхмы въ Самосъ; и като прѣсѣдѣхмы въ Трогилліѭ, на слѣдующій-тъ *день* дойдохмы въ Милитъ. 15
Защото Павелъ разсѫди да замине Ефесъ, да не бы да ся забави въ Азіѭ; защото [о]бързаше, ако му бѣше възможно, да ся намѣри [п]въ Іерусалимъ за [р]день-тъ на петдесетницѫ-тѫ. 16

А отъ Милитъ проводи въ Ефесъ, та повыка презвитеры-тѣ церковны. 17
И когато 18 дойдохѫ при него, рече имъ: Вы знаете [с]отъ първый-тъ день отъ какъ стѫпихъ въ Азіѭ, какъ прѣминѫхъ всичко-то врѣме съ васъ, Въ служеніе на Господа съсъ всяко 19 смиреномудріе, и съ много сьлзы и напасти, които ми ся случихѫ [т]отъ злоумышленія-та на Іудеи-тѣ; [у]Какъ ся не посвѣнихъ за нищо отъ полезны-тѣ *вамъ*, да ви го не кажѫ, и да вы не поучѫ и прѣдъ народъ-тъ, и по кѫщы-тѣ, 20 [ф]Като проповѣдувахъ на Іудеи и на Еллины [х]покаяніе прѣдъ Бога, и вѣрѫ въ Господа нашего Іисуса Христа. 21
И 22

[м] 3Цар. 17; 21. 4Цар. 4; 34.
[н] Мат. 9; 24.
[о] Гл. 18; 21. 19; 21. 21; 4, 12.
[п] Гл. 24; 17.
[р] Гл. 2; 1. 1Кор. 16; 8.
[с] Гл. 18; 19. 19; 1, 10.
[т] Ст. 3.
[у] Ст. 27.
[ф] Гл. 18; 5.
[х] Марк. 1; 15. Лук. 24; 47. Гл. 2; 38.

сега ето, азъ [ц]вързанъ духомъ отхождамъ въ Іерусалимъ, безъ да знаѭ що има да
23 ми ся случи тамъ; Освѣнь *това* що [ч]Духъ Святый свидѣтелствува во всякой градъ и казува, че вързуванія и скърби мя очаку-
24 ватъ. Но [ш]не мя е грыжа за нищо *отъ това*, нито ми е свиденъ животъ-тъ ми, [щ]доклѣ да искарамъ пѫть-тъ си съ радость, [ъ]и служеніе-то, [ы]което пріяхъ отъ Господа Іисуса, да проповѣдувамъ евангеліе-то
25 на Божіѭ-тѫ благодать. И сега ето, [ь]азъ знаѭ че нѣма вече да видите лице-то ми вы всинца, между които минѫхъ та пропо-
26 вѣдахъ царство-то Божіе. За това свидѣтелствувамъ ви на днешній-тъ день, че [ѣ]азъ
27 сьмь чистъ отъ кръвь-тѫ на всичкы. Защото [ю]не ся посвѣнихъ да ви не извѣстіѭ
28 [я]всичкѫ-тѫ волѭ Божіѭ. И тъй [ѫ]внимайте себе си, и всичко-то стадо надъ което Духъ Святый [ѭ]вы постави епископы, да пасете церквѫ-тѫ на *Господа* Бога, [а]коіѭ-то [б]съсъ собственнѫ-тѫ си кръвь той при-
29 добы. Защото азъ знамъ това, че слѣдъ мое-то отхожданіе, [в]ще да навлѣзѫтъ между васъ върли вълци, на които не ще да
30 е свидно стадо-то. И [г]отъ самы васъ ще въстанѫтъ человѣци, които ще говорятъ развратно, за да отвлачатъ ученицы-тѣ слѣдъ
31 себе си. За това бѫдѣте будни и помнѣте че [д]три годины деня и нощя не прѣстанѫхъ отъ да поучавамъ съсъ сьлзы всякого едно-
32 го *отъ васъ*. И нынѣ, братіе, прѣпорѫчамъ вы на Бога, и [е]на слово-то на неговѫ-тѫ благодать, което може [ж]да вы назидава и да ви даде [з]наслѣдіе между всичкы-тѣ освя-
33 тены. На никого [и]сребро-то или злато-то
34 или дрехѫ-тѫ не пожелахъ. И сами знаете

ц Гл. 19; 21.
ч Гл. 21; 4, 11. 1Сол. 3; 3.
ш Гл. 21; 13. Рим. 8; 35. 2 Кор. 4; 16.
щ 2 Тим. 4; 7.
ъ Гл. 1; 17. 2 Кор. 4; 1.
ы Гал. 1; 1. Тит. 1; 3.
ь Ст. 38. Рим. 15; 23.
ѣ Гл. 18; 6. 2 Кор. 7; 2.
ю Ст. 20.
я Лук. 7; 30. Іоан. 15; 15. Ефес. 1; 11.
ѫ 1Тим. 4; 16. 1 Пет. 5; 2.
ѭ 1Кор. 12; 28.
а Ефес. 1; 7, 14. Кол. 1; 14. Евр. 9; 12. 1Пет. 1; 19. Откр. 5; 9.
б Евр. 9; 14.
в Мат. 7; 15. 2 Пет. 2; 1.
г 1Тим. 1; 20. 1 Іоан. 2; 19.
д Гл. 19; 10.
е Евр. 13; 9.
ж Гл. 9; 31.
з Гл. 26; 18. Ефес. 1; 18. Кол. 1; 12. 3; 24. Евр. 9; 15. 1 Пет. 1; 4.
и 1Цар. 12; 3. 1Кор. 9; 12. 2 Кор. 7; 2. 11; 9. 12; 17.

[і] Гл. 18; 3. 1Кор. 4; 12. 1 Сол. 2; 9. 2 Сол. 3; 8.
[к] Рим. 15; 1. 1Кор. 9; 12. 2Кор. 11; 9, 12. 12; 13. Ефес. 4; 28. 1Сол. 4; 11. 5; 14. 2Сол. 3; 8.
[л] Гл. 7; 60. 21; 5.
[м] Быт 45; 14. 46; 29.
[н] Ст. 25.

[і]че за мои-тѣ потрѣбы, и за *потрѣбы-тѣ на* онѣзи които бѣхѫ съ мене, тѣзи *мои* рѫцѣ послужихѫ. Всякакъ ви показахъ, че 35 [к]така трудяще ся трѣба да помагате на немощны-тѣ, и да помните словеса-та на Господа Іисуса, че той рече: По блажено е да дава нѣкой отъ колкото да зема. И 36 това като рече [л]колѣничи и помоли ся съсъ всичкы тѣхъ. И всичкы плакахѫ много; и 37 [м]припаднѫхѫ на Павла на вратъ-тъ и го цѣлувахѫ; Наскърбени най много [н]за рѣчь-38 тѫ коѭто каза, че нѣма да видятъ вече лице-то му. И го испроводихѫ до корабъ-тъ.

ГЛАВА 21.

[а] Ст. 12. Гл. 20; 25.
[б] Гл. 20; 36.
[в] Іоан. 1; 11.

И когато ся раздѣлихмы отъ тѣхъ и тръгнѫхмы, дойдохмы право на Коосъ, а на 1 утринь-тѫ на Родосъ, и отъ тамо на Патарѫ. И понеже намѣрихмы корабъ, който 2 заминуваше за Финикіѭ, качихмы ся на него и отплувахмы. И като съзрѣхмы *отъ* 3 *далечь* Кипръ, и го оставихмы отлѣво, плувахмы къмъ Сиріѭ, и слѣзохмы на Тиръ; защото тамъ щѣше корабъ-тъ да извади товаръ-тъ си. И като намѣрихмы [а]ученицы-тѣ, прѣсѣдѣхмы тамо седмь дни; и тѣ 4 отъ Духа казувахѫ на Павла да не възлѣзува въ Іерусалимъ. И когато прѣминѫхмы 5 *седмь*-тѣ дена, излѣзохмы и отхождахмы си, и ны испроваждахѫ всичкы съсъ жены-тѣ и дѣца-та си до отвънъ градъ-тъ: и [б]колѣничихмы на брѣгъ-тъ и помолихмы ся. И като ся опростихмы единъ съ другый, влѣзохмы въ корабъ-тъ, а тѣ ся [в]върнѫхѫ у тѣхъ си. И ный, като исплувахмы 6 7 отъ Тиръ стигнѫхмы въ Птолемаида, дѣто поздравихмы братія-та и прѣсѣдѣхмы у

8 тѣхъ единъ день. А на утринь-тѫ Павелъ и *ный* които бѣхмы съ него излѣзохмы, та дойдохмы въ Кесаріѭ; и влѣзохмы въ домъ-тъ на Филиппа [г]благовѣстника, [д]който бѣ единъ отъ седмина-та *діаконы*, и оста-
9 нѫхмы при него. А той имаше четыри дъ-
10 щери дѣвицы, [е]които пророчествувахѫ. И като останѫхмы *тамо* много дни, слѣзе отъ Іудеѭ нѣкой си пророкъ на име [ж]А-
11 гавъ. И дойде при насъ, и зѣ Павловъ-тъ поясъ, та си вырза рѫцѣ-тѣ и нозѣ-тѣ, и рече: Това казува Духъ Святый: [з]Така ще вържѫтъ Іудеи-тѣ въ Іерусалимъ человѣкъ-тъ на когото е тойзи поясъ, и ще го прѣ-
12 дадѫтъ въ рѫцѣ-тѣ на язычницы-тѣ. И като чухмы това ный и тамошни-тѣ, моляхмы
13 му ся да не възлѣзува въ Іерусалимъ. Но Павелъ отговори: [и]Какво правите вы та плачете и ми съкрушавате сърдце-то? защото азъ сьмь готовъ не само вързанъ да бѫдѫ, но и да умрѫ въ Іерусалимъ за име-то
14 на Господа Іисуса. И понеже не склоняваше той, млъкнѫхмы си, и рекохмы: [і]Да бѫде воля-та Господня.

15 И слѣдъ тыя дни приготвихмы ся и въз-
16 лѣзохмы въ Іерусалимъ. А съ насъ дойдохѫ и нѣкои ученици отъ Кесаріѭ, и *ны* водяхѫ при нѣкого си Мнасона, Кипрянина, отколѣшенъ ученикъ, у когото щѣхмы да бѫдемъ гости.

17 И [к]като дойдохмы къ Іерусалимъ, пріяхѫ
18 ны братія-та съ радость. И на утринь-тѫ влѣзе Павелъ съ насъ при [л]Іакова, и дой-
19 дохѫ всичкы-тѣ презвитери. И като гы поздрави *Павелъ*, [м]расказуваше имъ едно по едно все що стори Богъ [н]чрѣзъ негово-то
20 служеніе между язычницы-тѣ. А тѣ като

[г] Ефес. 4; 11. 2 Тим. 4; 5.
[д] Гл. 6; 5. 8; 26, 40.
[е] Іоил. 2; 28. Гл. 2; 17.
[ж] Гл. 11; 28.
[з] Ст. 33. Гл. 20; 23.
[и] Гл. 20; 24.
[і] Мат. 6; 10. 26; 42. Лук. 11; 2. 22; 42.
[к] Гл. 15; 4.
[л] Гл. 15; 13. Гал. 1; 19. 2; 9.
[м] Гл. 15; 4, 12. Рим. 15; 18, 19.
[н] Гл. 1; 17. 20; 24.

о Гл. 22; 3. Рим. 10; 2. Гал. 1; 14.

п Числ. 6; 2, 13, 18. Гл. 18; 18.

р Гл. 15; 20, 29.

с Гл. 24; 18.
т Числ. 6; 13.

у Гл. 24; 18.

ф Гл. 26; 21.

х Гл. 24; 5, 6.

чухѫ славяхѫ Господа; и рекохѫ му: *Ты* видишь, брате, колко тысящи има отъ Іудеи-тѣ, които повѣрувахѫ, и тѣ всичкы сѫ [о]ревнители на законъ-тъ. 21 А за тебе ся разбрали, че ты учишь всичкы-тѣ Іудеи, които сѫ между язычницы-тѣ, да отстѫпятъ отъ Моисеовъ-тъ *законъ*, и казувашь имъ да не обрѣзуватъ чада-та си, нито да ходятъ по *стары-тѣ* обычаи. 22 И тъй що е? безъ друго ще ся събере много народъ, защото ще чуѭтъ че си дошелъ. 23 За това стори *ты* което ти казувамы. У насъ има четырма человѣци, които иматъ обрекъ на себе си; 24 Земи гы, и съ тѣхъ наедно направи очищеніе-то си, и иждиви за тѣхъ, [п]да си обръснѫтъ главы-тѣ, и да познаѭтъ всичкы че нѣма нищо отъ това що сѫ чули за тебе, но и ты слѣдувашь да вардишь законъ-тъ. 25 А за язычницы-тѣ които повѣрувахѫ [р]ный писахмы като рѣшихмы да не пазятъ нищо таквозь, освѣнь да ся привардватъ отъ идоложьртенно, и отъ кръвь, и отъ удавенинѫ и отъ блудъ. 26 Тогази Павелъ зѣ человѣцы-тѣ при себе си, и на утриньтѫ като направи очищеніе-то си наедно съ тѣхъ, [с]влѣзе въ храмъ-тъ, и [т]обяви че ся испълнихѫ дни-тѣ на очищеніе-то, когато ще ся принесе приносъ-тъ за всякого едного отъ тѣхъ. 27 И на свършеніе на седмь-тѣ дена, [у]Іудеи-тѣ отъ Азіѭ, като го видѣхѫ въ храмъ-тъ разбъркахѫ всичкый-тъ народъ, и [ф]турихѫ рѫцѣ на него, 28 И выкахѫ: О, мѫжіе Израиляне, помагайте. Тойзи е оный человѣкъ [х]който на всякѫдѣ всичкы-тѣ учи противъ народъ-тъ, противъ законъ-тъ и противъ това мѣсто; а още и Еллины въведе въ храмъ-тъ, и оскверни

29 свято-то това мѣсто. (Защото бѣхѫ видѣли по напрѣдъ [ц]Трофима Ефесчанина въ градъ-тъ съ него, за когото мысляхѫ че го
30 е въвелъ Павелъ въ храмъ-тъ.) И повдигнѫ [ч]ся всичкый-тъ градъ, и стече ся народъ-тъ; и като уловихѫ Павла, влачехѫ го вънѣ изъ храмъ-тъ; и той часъ ся затво-
31 рихѫ врата-та. И когато щѣхѫ да го убіѭтъ, стигнѫ извѣстіе до тысящникъ-тъ на пълкъ-тъ че всичкый Іерусалимъ е разми-
32 ренъ; И [ш]той навчасъ взѣ войскѫ и стотницы, и завтече ся долу върхъ тѣхъ. А тѣ като видѣхѫ тысящникъ-тъ и войскѫ-тѫ,
33 прѣстанѫхѫ отъ да біѭтъ Павла. Тогазь тысящникъ-тъ пристѫпи та го хванѫ, и [щ]заповѣда да го оковѫтъ съ двѣ вериги, и
34 пыташе, кой е той и какво е сторилъ. А изъ между народъ-тъ едни выкахѫ едно а други друго; и понеже не можаше поради мълвѫ-тѫ да разбере право-то, заповѣда
35 да го закаратъ въ крѣпость-тѫ. А когато стигнѫ до стѫпала-та, поради насиліе-то отъ народа, войни-тѣ го дигнѫхѫ и носяхѫ.
36 Защото множество-то на народа идяхѫ слѣдъ него и выкахѫ: [ъ]Махни го *отъ свѣтъ-тъ*.

37 И когато щѣхѫ да въведѫтъ Павла въ крѣпость-тѫ, той казува тысящнику: Про-
38 стено ли ми е да ти рекѫ нѣщо? А той рече: Знаешь ли Грьцкы? [ы]Не си ли ты онзи Егыптянинъ който прѣди нѣколко дни, размири и изведе въ пустынѭ-тѫ четыри-
39 тѣ тысящи мѫжіе убіицы? И Павелъ рече: [ь]Азъ сьмь человѣкъ Іудеинъ отъ Тарсъ, гражданинъ на *тойзи* знаменитъ градъ въ Киликіѭ; и ти ся молѭ, дай ми дозволеніе да поговорѭ на народъ-тъ.

ц Гл. 20; 4.
ч Гл. 26; 21.
ш Гл. 23; 27. 24; 7.
щ Ст. 11. Гл. 20; 23.
ъ Лук. 23; 18. Іоан. 19; 15. Гл. 22; 22.
ы Виж. Гл. 5; 36.
ь Гл. 9; 11. 22; 3.

н Гл. 12; 17.

И като му даде волѭ, Павелъ застанѫ на стѫпала-та, и [н]помаха съ рѫкѫ на народъ-тъ; а като станѫ голѣмо мълчаніе, наченѫ да говори на Еврейскый языкъ, и казуваше: 40

ГЛАВА 22.

а Гл. 7; 2.
б Гл. 21; 39. 2 Кор. 11; 22. Филип. 3; 5.
в Втор. 33; 3. 4 Цар. 4; 38. Лук. 10; 39.
г Гл. 5; 34.
д Гл. 26; 5.
е Гл. 21; 20. Гал. 1; 14.
ж Рим. 10; 2.
з Гл. 8; 3. 26; 9, 10, 11. Филип. 3; 6. 1 Тим. 1; 13.
и Лук. 22; 66. Гл. 4; 5.
і Гл. 9; 2. 26; 10, 12.
к Гл. 9; 3. 26; 12, 13.
л Дан. 10; 7. Гл. 9; 7.

[а]Мѫжіе братіе и отци, слушайте сега моє-то прѣдъ васъ оправданіе. 1 И като чухѫ че на Еврейскый языкъ имъ говоряше, показахѫ по голѣмѫ тишинѫ; и рече: 2 [б]Азъ сьмь человѣкъ Іудеинъ, роденъ въ Тарсъ Киликійскый, и въспитанъ въ тойзи градъ [в]при нозѣ-тѣ [г]Гамаліиловы, изученъ [д]точно въ отцѣпрѣданый-тъ законъ, и [е]ревнитель Божій бѣхъ, [ж]както сте вы всинца днесь: 3 И [з]гонихъ до смърть *послѣдователи-тѣ на* това ученіе, като вързувахъ и прѣдавахъ въ тъмницы мѫжіе и жены; 4 Както ми свидѣтелствува и първосвященникъ-тъ, [и]и всичко-то старѣйшинство; [і]отъ които бѣхъ зѣлъ и писма до братія-та, и отхождахъ въ Дамаскъ, да докарамъ вързаны въ Іерусалимъ и тѣзи които бѣхѫ тамъ, за да гы накажѫтъ. 5 И [к]когато връвяхъ и наближихъ Дамаскъ, около пладне, внезапно блѣснѫ около мене свѣтлина голѣма отъ небе-то. 6 И паднѫхъ на землѭ-тѫ, и чухъ гласъ който ми казуше: Савле, Савле, що мя гонишь? 7 А азъ отговорихъ: Кой си *ты*, Господи? И рече ми: Азъ сьмь Іисусъ Назорянинъ, когото ты гонишь. 8 А [л]тѣзи които бѣхѫ съ мене свѣтлинѫ-тѫ видѣхѫ и ся уплашихѫ, но гласъ-тъ на тогози който ми говоряше не чухѫ. 9 И рѣкохъ: Що да сторѭ, Господи? И Господь ми рече: Стани, та иди въ Дамаскъ; и тамъ ще ти ся каже за всичко 10

11 що ти е отредено да сториш. И понеже отъ блѣскъ-тъ на свѣтлинѫ-тѫ изгубихъ зрѣніе-то си, поведохѫ мя за рѫкѫ дру-
12 жина-та ми, и влѣзохъ въ Дамаскъ. И нѣкой си [м]Ананія, человѣкъ благочестивъ по закону, [н]свидѣтелствуванъ отъ всичкы-тѣ
13 *тамо* [о]живущы Іудеи, Дойде при мене, и като застанѫ *надъ мене* рече ми: Савле брате, прогледай: и азъ на часъ-тъ погле-
14 днѫхъ на него. И той рече: [п]Богъ на отцы-тѣ ни прѣдназначилъ [р]тя е да познаешь неговѫ-тѫ волѭ, и [с]да видишь [т]Праведника, и [у]да чуешь гласъ отъ неговы-тѣ
15 уста; [ф]Защото ще му бѫдешь свидѣтель прѣдъ всичкы-тѣ человѣцы за това [х]което
16 си видѣлъ и чулъ. И сега що ся бавишь? Стани, крьсти ся и [ц]омый ся отъ грѣхове-
17 тѣ си и [ч]призови име-то Господне. И [ш]като ся върнѫхъ въ Іерусалимъ, когато ся моляхъ въ храмъ-тъ, дойдохъ въ изстѫпленіе,
18 И [щ]видѣхъ го че ми казуваше: [з]Побързай та излѣзь скоро изъ Іерусалимъ; защото не ще да пріемѫтъ твое-то за мене свидѣ-
19 телство. И азъ рѣкохъ: Господи, [ы]тѣ знаѭтъ че азъ затваряхъ и [ь]біяхъ по съборища-та тѣзи които вѣрувахѫ въ тебе. И
20 [ѣ]когато ся проливаше кръвь-та на твоего мученика Стефана, и азъ бѣхъ тамъ, и [ю]соизволявахъ на негово-то убиваніе, и вардяхъ дрехы-тѣ на тѣзи които го убивахѫ.
21 И рече ми: Иди; [я]защото азъ ще тя проводѭ далеко въ язычницы-тѣ.
22 И до тѫзи рѣчь го слушахѫ; а *тогазь* възвышихѫ гласъ-тъ си и казувахѫ: [ж]Махни отъ земѭ-тѫ единъ такъвъ; защото
23 [іж]не трѣба да бѫде живъ. И понеже тѣ выкахѫ, и захвърляхѫ си дрехы-тѣ, и хвър-

м Гл. 9; 17.
н Гл. 10; 22.
о 1 Тим. 5; 7.
п Гл. 5; 15. 5; 30.
р Гл. 9; 15.26; 16.
с 1 Кор. 9; 1. 15; 8.
т Гл. 5; 14. 7; 52.
у 1 Кор. 11;23. Гал. 1; 12.
ф Гл. 23; 11.
х Гл. 4;20. 26; 16.
ц Гл. 2; 38. Евр. 10; 22.
ч Гл. 9; 14. Рим. 10; 13.
ш Гл. 9; 26. 2 Кор. 12;2.
щ Ст. 14.
з Мат. 10; 14.
ы Ст. 4. Гл. 8; 3.
ь Мат. 10; 17.
ѣ Гл. 7; 58.
ю Лук. 11; 48. Гл. 8; 1. Тим. 1; 52.
я Гл. 9; 15. 13; 2,46, 47. 18; 6. 26; 17. Рим. 1; 5. 11; 13. 15; 16. Гал. 1; 15, 16. 2; 7, 8. Ефес. 3; 7, 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
ж Гл. 21; 36.
іж Гл. 25; 24.

ляхѫ прахъ по воздухъ, Тысящникъ-тъ за- 24 повѣда да го закаратъ въ крѣпость-тѫ, и порѫча да го испытатъ съ бой, за да у-знае за коѭ причинѫ выкахѫ така върхъ него. И като го растегнѫхѫ съ ременіе, 25 Павелъ рече на стотника който стояше тамо: [а]Законно ли е вамъ да біете человѣка Римлянинъ и не сѫденъ? Това като 26 чу стотникъ-тъ, отиде та извѣсти тысящнику, и рече: Виждь какво ще сторишь; защото той человѣкъ е Римлянинъ. А тысящ- 27 никъ-тъ пристѫпи и рече му: Кажи ми, Римлянинъ ли си ты? А той рече: Римлянинъ. И отговори тысящникъ-тъ: Азъ съ 28 много сребро сьмь добылъ това гражданство; а Павелъ рече: Но азъ сьмь ся и родилъ *въ него*. И тъй тозь часъ ся отстѫ- 29 пихѫ отъ него тѣзи които щѣхѫ да го мѫчатъ. Още и тысящникъ-тъ ся уплаши, като разбра че е Римлянинъ, и защото го бѣше вързалъ.

На утринь-тѫ като искаше да разумѣе 30 истинѫ-тѫ, въ какво го обвиняватъ Іудеи-тѣ, развърза го отъ вързкы-тѣ, и повелѣ да дойдѫтъ първосвященници-тѣ и всичкый-тъ имъ съборъ, а доведе долу и Павла та го постави прѣдъ тѣхъ.

[а] Гл. 16; 37.

ГЛАВА 23.

И погледнѫ Павелъ на съборъ-тъ и ре- 1 че: Мѫжіе братіе, до тойзи день [а]азъ сьмь живѣлъ прѣдъ Бога съсъ цѣлѫ добрѫ со-вѣсть. А първосвященникъ-тъ Ананія пове- 2 лѣ на прѣдстоящы-тѣ [б]да го ударятъ по уста-та. Тогази Павелъ му рече: Богъ ще 3 удари тебе, стѣно варосана; и ты си сѣднѫлъ да мя сѫдишь по закону, а противъ

[а] Гл. 24; 16. 1 Кор. 4; 4. 2 Кор. 1: 12. 4; 2. 2 Тим. 1;3. Евр.13; 18.
[б] 3 Цар.22;24. Іер. 20; 2. Іоан. 18; 22.

[в]законъ-тъ повелѣвашь ли да мя біѭтъ? 4 А прѣдстоящи-тѣ рекохѫ: Първосвященникъ-тъ Божій ли хулишь? 5 И Павелъ рече: [г]Не знаяхъ, братіе, че е първосвященникъ; защото е писано: "Да не злословишь [д]началникъ-тъ на народа си." 6 И понеже разумѣ Павелъ че една-та часть сѫ Саддукеи, а друга-та Фарисеи, извыка въ съборъ-тъ: Мѫжіе братіе, [е]азъ сьмь Фарисей, сынъ Фарисеовъ; сѫдятъ мя [ж]за надеждѫ-тѫ и възкрьсеніе-то на мьртвы-тѣ. 7 И когато изговори това, станѫ распря между Фарисеи-тѣ и Саддукеи-тѣ; и раздвои ся множество-то. 8 [з]Защото Саддукеи-тѣ казуватъ, че нѣма възкрьсеніе, нито ангелъ, нито духъ; а Фарисеи-тѣ исповѣдуватъ и двѣ-тѣ. 9 И станѫ глъчка голѣма, и дигнѫхѫ ся книжници-тѣ отъ Фарисейскѫ-тѫ странѫ, прѣпирахѫ ся и казувахѫ: [и]Никое зло не намѣрувамы въ тогозь человѣка; и [і]ако му е говорилъ духъ или ангелъ, [к]да ся не противимъ Богу. 10 И понеже станѫ распря-та голѣма, убоя ся тысящникъ-тъ да не бы да раскѫснѫтъ Павла, и повелѣ да слѣзе войска-та и да го грабне отъ помежду имъ и да го заведе въ крѣпость-тѫ.

11 И въ [л]идущѫ-тѫ нощь яви му ся Господь и рече: Дързай Павле, защото както свидѣтелствува за мене въ Іерусалимъ, така трѣба да свидѣтелствувашь и въ Римъ. 12 И като сьмнѫ, [м]нѣкои отъ Іудеи-тѣ направихѫ съзаклѣтіе, и ся турихѫ подъ проклѣтіѭ и рекохѫ, нито да ядѫтъ, нито да піѭтъ, додѣ не убіѭтъ Павла. 13 И тѣзи които направихѫ това съзаклѣтіе бѣхѫ повече 14 отъ четыридесеть души. Тѣ дойдохѫ при първосвященницы-тѣ и при старѣйшины-тѣ

[в] Левит. 19; 35. Втор. 25; 1, 2. Іоан. 7; 51.
[г] Гл. 24; 17.
[д] Исх. 22; 28. Еккл. 10; 20. 2 Пет. 2; 10. Іуд. 8.
[е] Гл. 26; 5. Филип. 3; 5.
[ж] Гл. 24; 15, 21. 26; 6. 28; 20.
[з] Мат. 22; 23. Мар. 12; 18. Лук. 20; 27.
[и] Гл. 25; 25. 26; 31.
[і] Гл. 22; 7, 17, 18.
[к] Гл. 5; 39.
[л] Гл. 18; 9. 27; 23, 24.
[м] Ст. 21, 30. Гл. 25; 3.

и рекохѫ: Подъ проклѣтіѭ турихмы себе си, да не вкусимъ нищо доклѣ не убіемъ Павла. Сега прочее вы съсъ съборъ-тъ явѣте на тысящника, да го доведе утрѣ долу при васъ, като да искате ужь да разумѣете по извѣстно за него; а ный, прѣди да наближи той, готови смы да го убіемъ. 15
Като чу тозь заговоръ Павловый-тъ сестринъ сынъ, дойде и влѣзе въ крѣпость-тѫ та извѣсти на Павла. 16
И Павелъ повыка едного отъ стотницы-тѣ и рече *му*: Заведи това момче при тысящника; защото има да му обади нѣщо. 17
И той го зѣ, заведе го при тысящника, и казува: Запрѣный-тъ Павелъ мя повыка, и ми ся примоли да доведѫ тойзи момъкъ при тебе, защото има нѣщо да ти каже. 18
А тысящникъ-тъ го зѣ за рѫкѫ, и като ся оттегли на самѣ попыта: Що е това което имашь да ми обадишь? 19
А той рече: [n]Іудеи-тѣ ся нагласихѫ да тя умолятъ да заведешь утрѣ Павла долу въ съборъ-тъ, ужь че иматъ да пытатъ нѣщо по точно за него. 20
А ты недѣй гы слуша, защото го причакуватъ повече отъ четыридесеть души отъ тѣхъ, които ся турихѫ подъ проклѣтіѭ ни да ядѫтъ, ни да піѭтъ, додѣ го не убіѭтъ; и сега сѫ готови, чакатъ *само* да имъ ся вречешь. 21
И тъй тысящникъ-тъ остави момче-то да си иде, като му зарѫча: Да не кажешь никому че ми си явилъ това. 22
И повыка двамина отъ стотницы-тѣ и рече *имъ*: Приготвѣте двѣстѣ войны *пѣши*, и седмдесеть конницы, и двѣстѣ стрѣлцы, отъ третій-тъ часъ на нощь-тѫ да идѫтъ до въ Кесаріѭ; 23
Приготвѣте и скотове, да въскачатъ Павла и да го отведѫтъ безопасно до управителя Феликса. 24
Написа 25

[n] Ст. 12.

и писмо, което имаше слѣдующе-то съдър-
26 жаніе: Отъ Клавдіѭ Лисіѭ честитому у-
27 правителю Феликсу поздравленіе. [о]Тогози человѣка, когото Іудеи-тѣ бѣхѫ уловили и щѣхѫ да го убіѭтъ, пристигнѫхъ съ войскѫ-тѫ и го избавихъ, понеже ся научихъ
28 че е Римлянинъ. И като [п]искахъ да разумѣѭ причинѫ-тѫ, за коіѫто го обвиняваха, низведохъ го на съборъ-тъ имъ; И на-
29 мѣрихъ го обвиняванъ за [р]въпросы отъ закона имъ: [с]нѣмаше обаче никаквѫ погрѣ-
30 шкѫ достойнѫ за смърть или за оковы. И [т]понеже ми подказахѫ че има да стане отъ Іудеи-тѣ навѣтъ *върхъ живота* на тогозь человѣка, тозь часъ го испратихъ при тебе, като [у]заръчахъ и на обвинители-тѣ *му* да си кажѫтъ прѣдъ тебе, което *иматъ* върхъ него. Здравъ бѫди.
31 И тъй войни-тѣ, споредъ даденѫ-тѫ имъ заповѣдь, зѣхѫ Павла и заведохѫ го прѣзъ
32 нощь въ Антипатридѫ. И на утринь-тѫ оставихѫ конницы-тѣ да идѫтъ съ него, и
33 ся върнѫхѫ въ крѣпость-тѫ. А тѣ като влѣзохѫ въ Кесаріѭ, и връчихѫ писмо-то на
34 управителя, прѣдставихѫ му и Павла. А управитель-тъ като прочете *писмо-то*, и попыта отъ коіѫ е область, и разбра че е отъ
35 [ф]Киликіѭ, [х]Ще тя слушамъ, рече, кога дойдѫтъ и обвинители-тѣ ти. И повелѣ да го вардятъ [ц]въ преторіѭ-тѫ Иродовѫ.

ГЛАВА 24.

1 И подирь [а]петь дни слѣзе [б]първосвещеникъ-тъ Ананія съсъ старѣйшины-тѣ и съ нѣкого си Тертилла ритора, които прѣдставихѫ прѣдъ управителя жалбѫ противъ
2 Павла. И като го повыкахѫ, начен Тер-

о Гл. 21; 33. 24; 7.
п Гл. 22; 30.
р Гл. 18; 15. 25; 19.
с Гл. 26; 31.
т Ст. 20.
у Гл. 24; 8. 25; 5.
ф Гл. 21; 39.
х Гл. 24; 1, 10. 25; 16.
ц Мат. 27; 27.
а Гл. 21; 27.
б Гл. 23; 2. 25; 2.

тилъ да *го* обвинява, и казуваше: Понеже 3 ся поминувамы въ голѣмо спокойствіе чрѣзъ тебе, честитый Феликсе, и понеже чрѣзъ твое-то промышленіе бываъ благоустроенія на тойзи *нашъ* народъ, съсъ всяко благодареніе, всегда и всякждѣ признателни смы *ти*. Но да тя не отегчавамъ повече, мо- 4 лѭ тя да ни послушашь вкратцѣ споредъ твоѭ-тж снисходителность. Понеже [в]намѣри- 5 хмы тогозь человѣка че е заразитель, и подига мятежь между всичкы-тѣ по вселеннѫѧ Іудеи, още е и главатарь на ересь-тж Назорейскж; [г]Който ся нае и храмъ-тъ да о- 6 скврьни; когото и уловихмы и [д]по нашійтъ си законъ поискахмы да го сждимъ. Но 7 тысящникъ-тъ Лисія [е]дойде, и съ голѣмо насилство *го* истъргнж изъ ржцѣ-тѣ ни, И 8 [ж]повелѣ на обвинители-тѣ му да дойджтъ прѣдъ тебе; отъ когото и ты като испыташь ще можешь да узнаешь за всичко това, за което го ный обвинявамы. И Іудеи-тѣ 9 подтвьрдихж и казахж, че това е така.

Тогазь Павелъ, като му кывнж управи- 10 тель-тъ да говори, отвѣща: Понеже тя знаѭ че отъ много годины си сждія на тойзи народъ, по на радо сьрдце ще говорѭ за свое-то оправданіе. Защото можешь да ся 11 научишь, че нѣма повече отъ дванадесеть дни отъ какъ възлѣзохъ азъ [з]на поклоненіе въ Іерусалимъ. [и]И нито сж мя въ храмъ- 12 тъ намирали да ся разговарямъ съ нѣкого, или да размирявамъ народъ-тъ, нито въ съборища-та, нито въ градъ-тъ. Нито мо- 13 гжтъ да докажжтъ това за което мя обвиняватъ сега. А това ти исповѣдувамъ, че 14 [і]споредъ ученіе-то, което *тѣ* наричатъ ересь, така служж на отеческый-тъ *нашъ*

в Лук. 23; 2. Гл. 6; 13.16; 20. 17;6. 21; 28; 1 Пет. 2; 12, 15.
г Гл. 21; 28.
д Іоан. 18; 31.
е Гл. 21; 33.
ж Гл. 23; 30.
з Ст. 17. Гл. 21; 26.
и Гл. 25; 8. 28; 17.
і Гл. 9;2. Виж. и Амос.8;14.

[к]Богъ, като вѣрувамъ всичко щото е писано
15 [л]въ законъ-тъ и пророцы-тѣ; И имамъ и [м]надеждѫ на Бога, коіѭто и тѣ сами пріиматъ, [н]че ще да бѫде въскрьсеніе на мьртвы-тѣ, на праведны и неправедны.
16 [о]На това азъ ся стараѭ, да имамъ всякога непорочнѫ совѣсть и прѣдъ Бога и прѣдъ человѣцы-тѣ.
17 И слѣдъ много години [п]дойдохъ да сторѭ милостыни на народъ-тъ си и приношенія.
18 [р]А между това Іудеи нѣкои си отъ Азіѭ, намѣрихѫ мя очищенъ въ храмъ-тъ, не съ много народъ, нито съ мълвѫ;
19 [с]Които ако да имахѫ нѣщо връхъ мене трѣбаше да ся прѣдставятъ прѣдъ тебе, и да *мя* обвинятъ.
20 Или тѣ сами да рекѫтъ, ако сѫ намѣрили въ мене нѣкоѭ неправдѫ, когато прѣдстанѫхъ прѣдъ съборъ-тъ;
21 Освѣнь *ако е* за единый-тъ тойзи гласъ, що извыкахъ като стояхъ между тѣхъ: *Че поради ученіе-то* [т]за въскрьсеніе-то на мьртвы-тѣ мя сѫдите вы днесь.

22 Това като чу Феликсъ, отложи *сѫдбѫтѫ* имъ, понеже знаяше по точно за това ученіе, и рече: Кога слѣзе тысящникъ-тъ [у]Лисія, ще испытамъ наздраво за *распрѭтѫ* ви.
23 И повелѣ стотнику да вардятъ Павла, и да има спокойствіе, и [ф]да не въспиратъ никого отъ познаницы-тѣ му да му послужатъ или да дохождатъ при него.

24 Слѣдъ нѣколко дни дойде Феликсъ съсъ женѫ си Друсиллѭ, коіѭто бѣше Іудеянка, и прати та повыка Павла, и слуша отъ него за вѣрѫ-тѫ въ Христа *Іисуса*.
25 И когато говоряше той за правдѫ и за въздьржаніе и за бѫдѫщій-тъ сѫдъ, Феликсъ уплашенъ отговори: Сега си иди, и кога имамъ врѣме ще тя повыкамъ пакъ.
26 А при

[к] 2 Тим. 1; 5.
[л] Гл. 26; 22. 28; 23.
[м] Гл. 23; 6. 26; 6, 7. 28; 20.
[н] Дан. 12; 2. Іоан. 5; 28, 29.
[о] Гл. 23; 1.
[п] Гл. 11; 29, 30. 20; 16. Рим. 15; 25. 2 Кор. 8; 4. Гал. 2; 10.
[р] Гл. 21; 26, 27. 26; 21.
[с] Гл. 23; 30. 25; 16.
[т] Гл. 23; 6. 28; 20.
[у] Ст. 7.
[ф] Гл. 27; 3. 28; 16.

х Исх. 23; 8.

това надѣяше ся че хще му ся дадѫтъ отъ Павла пары за да го пусне: за това и по честичко го выкаше та приказуваше съ него. Но слѣдъ навършаніе-то на двѣ години, 27 Феликса наслѣдува Порцій Фестъ; а Феликсъ понеже цищѣше да угоди на Іудеитѣ, остави Павла въ оковы.

ц Исх. 23; 2. Гл 12; 3. 25; 9, 14.

ГЛАВА 25.

Фестъ прочее като дойде въ область-тѫ, 1 слѣдъ три дни възлѣзе отъ Кесаріѭ въ Іерусалимъ. аИ първосвященникъ-тъ и голѣмци-тѣ Іудейскы прѣдставихѫ прѣдъ 2 него жалбѫ вьрхъ Павла, и моляхѫ му ся, И просяхѫ да склони на исканіе-то имъ 3 противъ него за да го проводи въ Іерусалимъ, а тѣ правяхѫ бзасадѫ на пѫть-тъ да го убіѭтъ. Фестъ обаче отговори, Павелъ 4 да стои запрѣнъ въ Кесаріѭ, и самъ той скоро ще тръгне *за тамъ*. За това, които 5 могѫтъ отъ васъ, рече, да слѣзѫтъ съ *мене*, и вако има нѣщо въ тогозь человѣка, да го обвинятъ. И като прѣсѣдѣ между 6 тѣхъ до десетина дена, слѣзе въ Кесаріѭ, и на утринь-тѫ сѣднѫ на сѫдовище-то, и повелѣ да доведѫтъ Павла. И като дойде 7 той обыколихѫ *го* Іудеи-тѣ които бѣхѫ слѣзли отъ Іерусалимъ, и гнаносяхѫ противъ Павла много и тежкы обвиненія които не можахѫ да докажѫтъ: Понеже той ся 8 оправдаваше: Че днито противъ законъ-тъ Іудейскый, нито противъ храмъ-тъ, нито противъ Кесаря сьмь сторилъ нѣкое прѣстѫпленіе. Но Фестъ понеже еискаше да у- 9 годи на Іудеи-тѣ, отговори на Павла и рече: жЩешь ли да възлѣзешь въ Іерусалимъ и тамъ да ся сѫдишь за това прѣдъ мене?

а Гл. 24; 1. Ст. 15.

б Гл. 23; 12, 15.

в Гл. 18; 14. Ст. 18.

г Марк. 15; 3. Лук. 23; 2, 10. Гл. 24; 5, 13.

д Гл. 6; 13. 24; 12. 28; 17.

е Гл. 24; 27.

ж Ст. 20.

10 И Павелъ рече: *Азъ* прѣдстоіѫ на Кесарево-то сѫдовище, дѣто трѣба да ся сѫдіѫ. Не сьмь обидѣлъ въ нищо Іудеи-тѣ, 11 както и ты тврдѣ добрѣ познавашь. Защото, [з]ако не сьмь правъ, и сьмь сторилъ нѣщо достойно за смьрть, не бѣгамъ отъ смьрть-тѫ; но ако нѣма нищо отъ това което мя тѣ обвиняватъ, никой не може да мя прѣдаде на волѭ-тѫ имъ; отнасямъ ся до 12 [и]Кесаря. Тогази Фестъ, като ся поразговори съсъ совѣтъ-тъ, отговори: Отнеслъ си ся до Кесаря, при Кесаря ще идешь.

13 И отъ какъ ся минѫхѫ нѣколко дена, царь Агриппа и Верникія дойдохѫ въ Ке- 14 саріѭ да поздравятъ Феста. И като ся бавихѫ тамо доста врѣме, Фестъ споменѫ на царя за Павловѫ-тѫ работѫ, и каза: [і]Има нѣкой си человѣкъ оставенъ отъ Феликса 15 въ оковы, [к]За когото, когато бѣхъ въ Іерусалимъ, първосвященници-тѣ и старѣйшины-тѣ Іудейскы дадохѫ *ми* жалбѫ, и и- 16 скахѫ да го осѫдіѫ; [л]На които отговорихъ че Римляни-тѣ нѣматъ обычай да прѣдаватъ нѣкого человѣка на смьрть доклѣ обвиняемый-тъ нѣма обвинители-тѣ си на лице, и му ся не дозволи да ся оправдае за 17 обвиненіе-то. И тѣй когато дойдохѫ тѣ тука *съ мене* наедно, [м]безъ забавѫ на другый-тъ день сѣднѫхъ на сѫдовище-то и 18 заповѣдахъ да доведѫтъ человѣкъ-тъ: За когото обвинители-тѣ му като застанѫхѫ не нанесохѫ никое *таквозъ* обвинение каквото 19 азъ прѣдполагахъ; [н]Но имахѫ противъ него нѣкаквы разыскванія за тѣхны-тѣ си вѣрованія, и зарадь нѣкого си Іисуса който былъ умрѣлъ, за когото Павелъ 20 казуваше че е живъ. И азъ понеже бѣхъ

[з] Ст. 25. Гл. 18; 14. 23; 29. 26; 31.
[и] Гл. 26; 32. 28; 19.
[і] Гл. 24; 27.
[к] Ст. 2, 3.
[л] Ст. 4, 5.
[м] Ст. 6.
[н] Гл. 18; 15. 23; 29.

въ недоумѣніе за едно такова разыскваніе, казувахъ ако ще да иде въ Іерусалимъ. и тамо да ся сѫди за това. 21 Но понеже Павелъ поиска да го оставѭ за сѫдбѫ-тѫ на Августа *Кесаря*, повелѣхъ да го вардятъ докаѣ да го испратѭ при Кесаря. 22 Тогазь [о]Агриппа рече Фесту: Ищѣше ми ся и мене да чуѭ тогозь человѣка. И той рече: Утрѣ щешь го чу.

23 И тъй на утрѣнь-тѫ, когато Агриппа и Верникія дойдохѫ съ голѣмо великолѣпіе, и влѣзохѫ въ сѫдовищнѫ-тѫ стаѭ съ тысящницы-тѣ и съ отличны-тѣ мѫжіе на града, заповѣда Фестъ и доведохѫ Павла. 24 Тогазь казува Фестъ: Царю Агриппо, и всичкы които присѫтствувате *тука* съ насъ, гледате тогозь, за когото [п]всичко-то множество Іудейско ми говорихѫ, и въ Іерусалимъ и тука, и крѣщѣхѫ че [р]той не трѣбува вече да е живъ. 25 Но азъ, понеже разбрахъ че [с]не е сторилъ нищо достойно за смьрть, [т]и самъ той ся отнесе до Августа *Кесаря*, рѣшихъ да го проводѭ. 26 За когото нѣмамъ нищо извѣстно да пишѫ на господаря *си*: за това го изведохъ прѣдъ васъ, и нарочно прѣдъ тебе, царю Агриппо, за да стане испытаніе-то *му* и да имамъ какво да пишѫ. 27 Защото ми ся вижда безпѫтно, като проваждамъ вързанъ человѣкъ, да не забѣлѣжѫ и обвиненія-та противъ него.

[о] Виж. Гл. 9; 15.
[п] Ст. 2, 3, 7.
[р] Гл. 22; 22.
[с] Гл. 23; 9, 29. 26; 31.
[т] Ст. 11, 12.

ГЛАВА 26.

1 И Агриппа рече Павлу: Имашь дозволеніе да говоришь самъ за себе си. Тогазь Павелъ прострѣ рѫкѫ и начеиѫ да говори за оправданіе-то си: 2 Честитъ считамъ себе си, царю Агриппо, като имамъ прѣдъ

тебе днесь да ся оправдаѭ за всичко за
3 което мя Іудеи-тѣ обвиняватъ. А найвече
понеже знаѭ че си вѣждь на всичкы-тѣ
обычаи и разыскванія Іудейскы; за това
молѭ ти ся да мя послушашь търпѣливо.
4 Мой-тъ *още* отъ младость-тѫ ми животъ,
който проминѫхъ отъ начало между народъ-
тъ си въ Іерусалимъ, всичкы-тѣ Іудеи го
5 знаѭтъ, Понеже мя знаѭтъ отъ начало,
(ако бы щѣли да засвидѣтелствуватъ), че
[а]споредъ най точно-то ученіе на нашѫ-тѫ
6 вѣрѫ живѣхъ Фарисей. [б]И сега прѣдстоѭ
на сѫдъ за [в]надеждѫ-тѫ на обѣщаніе-то,
7 което е Богъ обѣщалъ на отцы-тѣ ни; Въ
което *обѣщаніе всичкы-тѣ* [г]дванадесеть
наши племена, които служатъ *Богу* [д]день
и нощь непрѣстанно, [е]надѣѭтъ ся да до-
стигнѫтъ; за тѫзи надеждѫ, царю Агрип-
8 по, мя обвиняватъ Іудеи-тѣ. Що? мыслите
ли за невѣрваніе, че Богъ въскрьсява мьр-
9 твы-тѣ? Тъй *и* [ж]азъ помыслихъ въ себе
си, че трѣбаше да сторѭ много противно-
10 сти върхъ име-то на Іисуса Назорея; [з]Кое-
то и сторихъ въ Іерусалимъ; и мнозина
отъ святыи-тѣ азъ запрѣхъ въ тьмницы, ка-
то зѣхъ власть [и]отъ първосвященницы-тѣ, и
на убиваніе-то имъ азъ дадохъ гласъ върхъ
11 *тѣхъ*. [і]И по всичкы-тѣ съборища много
пѫти като гы мѫчахъ, принуждавахъ гы да
хулятъ: и безъ мѣрѫ като ся ярѣхъ про-
тивъ тѣхъ, гоняхъ *гы* даже и по вѫншни-
12 тѣ градища. А [к]между това когато отхо-
ждахъ въ Дамаскъ съ власть и порѫчаніе
13 отъ първосвященницы-тѣ, По пладне видѣхъ
на пѫть-тъ, царю, свѣтлинѫ отъ небе-то,
която надминуваше слънчено-то сіяніе, коя-
то осія мене и тѣзи които пѫтувахѫ съ ме-

а Гл. 22; 3. 23; 6. 24; 15, 21. Филип. 3; 5.
б Гл. 23; 6.
в Быт. 3; 15. 22; 18. 26; 4. 49; 10. Втор. 18; 15. 2 Цар. 7; 12. Псал. 132; 11. Иса. 4; 2. 7; 14. 9; 6. 40; 10. Іер. 23; 5. 33; 14, 15, 16. Іез. 34; 23. 37; 24. Дан. 9; 24. Мих. 7; 20. Гл. 13; 32. Рим. 15; 8. Тит. 2; 13.
г Іак. 1; 1.
д Лук. 2; 37. 1 Сол. 3; 10. 1 Тим. 5; 5.
е Филип. 3; 11.
ж Іоан. 16; 2. 1 Тим. 1; 13.
з Гл. 8; 3. Гал. 1; 13.
и Гл. 9; 14, 21. 22; 5.
і Гл. 22; 19.
к Гл. 9; 3. 22. 6.

не. И като паднѫхмы всинца на земѭ-тѫ 14 чухъ гласъ който ми говоряше, и казуваше ми на Еврейскый языкъ: Савле, Савле, що мя гонишь? жестоко ти е да риташь срещѫ остны. И азъ рѣкохъ: Кой си ты, 15 Господи? А той рече: Азъ сьмь Іисусъ, когото ты гонишь. Но стани, и ся исправи 16 на позѣ-тѣ си; понеже за това ти ся явихъ, [л]да тя назначѫ служитель и свидѣтель на това що си видѣлъ, и на това което ще ти открыѭ, Като тя изваждамъ отъ 17 народъ-тъ *Іудейскый* и отъ язычницы-тѣ [м]въ които сега тя провождамъ, [н]Да имъ от- 18 воришь очи-тѣ, [о]да ся обърнѫтъ отъ тьмно-то на видѣло-то, и отъ власть-тѫ на Сатанѫ къмъ Бога, и чрѣзъ вѣрѫ-тѫ въ мене [п]да земѫтъ прощеніе на грѣхове-тѣ *си* и [р]наслѣдіе между [с]освятены-тѣ. За това, 19 царю Агриппо, не бѣхъ непокоренъ на небесно-то видѣніе; Но [т]проповѣдувахъ 20 първомъ на *Іудеи*-тѣ въ Дамаскъ и въ Іерусалимъ, и во всичкѫ-тѫ земѭ Іудейскѫ, и *напоконъ* на язычницы-тѣ, да ся покаюватъ, и да ся обращатъ къмъ Бога, и да правятъ [у]дѣла достойны на покаяніе-то: За 21 това [ф]Іудеи-тѣ като мя уловихѫ въ храмъ-тъ, турихѫ ся да мя убіѭтъ. Но съ по- 22 мощь-тѫ коіѭто получихъ отъ Бога, стоѭ до тойзи день та свидѣтелствувамъ и прѣдъ малъкъ и прѣдъ голѣмъ, безъ да говорѭ нищо *друго* [х]освѣнь *това* което сѫ пророци-тѣ и [ц]Моисей говорили че *то* имаше да бѫде; Сирѣчь [ч]че Христосъ имаше да по- 23 страда, и [ш]че *той* първъ като въскръсне отъ мьртвы-тѣ щѣше [щ]да проповѣда видѣлинѫ на народъ-тъ *Іудейскый* и на языч-ницы-тѣ.

[л] Гл. 22; 15.
[м] Гл. 22; 21.
[н] Иса. 35; 5. 42; 7. Лук. 1; 79. Іоан. 8; 12. 2 Кор. 4; 4. Ефес. 1; 18. 1 Сол. 5; 5.
[о] 2 Кор. 6; 14. Ефес. 4; 18. 5; 8. Кол. 1. 13. 1 Пет. 2; 9, 25.
[п] Лук. 1; 77.
[р] Ефес. 1; 11. Кол. 1; 12.
[с] Гл. 20; 32.
[т] Гл. 9; 20, 22, 29. 11; 26. 13; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21;
[у] Мат. 3; 8.
[ф] Гл. 21; 30, 31.
[х] Лук. 24; 27. 44. Гл. 24; 14. 28; 23. Рим. 3; 21.
[ц] Іоан. 5; 46.
[ч] Лук. 24; 26, 46.
[ш] 1 Кор. 15; 20. Кол. 1; 18. Откр. 1; 5.
[щ] Лук. 2; 32.

24 И когато ся той така отговаряше, Фестъ съ голѣмъ гласъ рече: [з]Полудѣлъ си Павле; много-то ученіе тя докарва въ лудость.
25 А той рече: Не съмь полудѣлъ, честитый Фесте, но изговарямъ словеса отъ истинѫ
26 и отъ здравъ умъ; Защото знае за това царь-тъ, комуто и говорѭ съ дързновеніе; понеже не вѣрувамъ да има нѣщо отъ това да не знае той; защото то не е станѫло
27 въ нѣкой ѫглъ. Вѣрувашь ли, царю Агрип-
28 по, пророцы-тѣ? знаѭ че *ты* вѣрувашь. И Агриппа рече на Павла: Безъ малко мя у-
29 бѣждавашь да станѫ Христіанинъ. А Павелъ рече: [ы]Молилъ ся быхъ Богу щото не токо безъ малко но на пълно, *и* не само ты но и всичкы които мя днесь слушатъ да станѫтъ таквызи какъвто съмь и азъ, освѣнь тѣзи оковы.
30 И това като рече той, станѫ царь-тъ и управитель-тъ и Верникія, и сѣдящи-тѣ съ
31 тѣхъ; И като отидохѫ на странѫ говоряхѫ помежду си и казувахѫ: Тойзи человѣкъ не прави [ь]нищо достойно за смърть или за
32 оковы. И Агриппа рече Фесту: Тойзи человѣкъ можаше да ся пусне, [ѣ]ако не бѣше ся отнеслъ *за сѫдбѫ* прѣдъ Кесаря.

з 4 Цар. 9; 11. Іоан. 10; 20. 1 Кор. 1; 23. 2; 13, 14. 4; 10.
ы 1 Кор. 7; 7.
ь Гл. 23; 9, 29. 25; 25.
ѣ Гл. 25; 11.

ГЛАВА 27.

1 И [а]когато бы рѣшено да отплувамы въ Италіѭ, прѣдадохѫ Павла и другы нѣкои вързаны на стотника, именемъ Іулія, отъ
2 пълкъ-тъ Августовъ. И влѣзохмы въ корабъ Адрамитскый, и отвезохмы ся съ намѣреніе да плувамы около Азійскы-тѣ мѣста; имахмы още съ насъ си [б]Аристарха
3 Македонца отъ Солунь. И на другый-тъ *день* стигнѫхмы въ Сидонъ; и Іулій ся до-

а Гл. 25; 12, 25.
б Гл. 19; 29.

в Гл. 24; 23. 28; 16.

г Лев. 23; 27. 29.

карваше вчеловѣколюбиво съ Павла, и дозволи *му* да иде при пріятели-тѣ *си* да му пригодятъ. 4 И отъ тамъ като станѫхмы провезохмы ся подъ Кипръ, защото вѣтрове-тѣ бѣхѫ противни. 5 И като прѣплувахмы море-то Киликійско и Памфилійско, стигнѫхмы въ Миры, Ликійскый *градъ*. 6 Тамо стотникъ-тъ намѣри корабъ Александрійскый който плуваше за Италіѭ, и тури ны въ него. 7 И мудно като плувахмы доволно дни и едвамъ стигнѫхмы въ Книдъ, понеже не ны пущаше вѣтръ-тъ, проплувахмы подъ Критъ срещѫ Салмонъ. 8 И едвамъ що прѣминѫхмы него, стигнѫхмы на нѣкое си мѣсто което ся казува Добры Пристанища, близу при които бѣ градъ-тъ Ласей.

9 Но като бѣше ся минѫло доволно врѣме, и плуваніе-то бѣше вече опасно, гзащото и постъ-тъ бѣше ся вече минѫлъ, совѣтуваше Павелъ, 10 И казуваше имъ: Братіе, виждамъ че плуваніе-то ще бѫде съсъ злостраданіе и съ голѣмѫ щетѫ, не токо за товаръ-тъ и за корабъ-тъ, но и за душы-тѣ ни. 11 Но стотникъ-тъ ся увѣряваше повече на кормчій-тъ и на стопанинъ-тъ на кораба, а не на Павловы-тѣ думы. 12 И понеже пристанище-то не бѣ способно за прѣзимуваніе, повече-то дадохѫ мнѣніе да ся дигнѫтъ и отъ тамъ, за да стигнѫтъ, ако бы было възможно, до Финикъ, пристанище Критско, което гледа срещѫ югозападный-тъ и сѣверозападный-тъ вѣтръ и *тамъ* да прѣзимуватъ. 13 И когато подухнѫ малко югъ-тъ, помыслихѫ че сполучихѫ цѣль-тѫ си, дигнѫхѫ ся, и плувахѫ близо по край Критъ. 14 Но слѣдъ малко възвѣя срещѫ него вѣтръ буренъ нарицаемый Евроклидонъ. 15 И поне-

же ся држпнѫ корабъ-тъ, и не можаше да устои срещѫ вѣтръ-тъ, оставихмы ся на
16 *волны-тѣ* и носяхѫ ни. И като утекохмы задъ едно островче което ся наричаще Клавдій, едвамъ можахмы да удьржимъ ладіѭ-
17 тѫ; Коиѫто като дигнѫхѫ, употрѣбявахѫ *всякаквы* пособія, и прѣпасвахѫ корабъ-тъ изъ отдолу; и боящє ся да не паднѫтъ на плитко, снѣхѫ платна-та, и носяхѫ ся та-
18 ка. И понеже бѣхмы въ голѣмѫ бѣдѫ отъ бурѭ-тѫ, въ слѣдующій день хванѫхѫ да
19 исхвърлятъ товаръ-тъ. И на третій-тъ *день* сами [д]съ рѫцѣ-тѣ си исхвьрлихмы кора-
20 бленны-тѣ нѣща. И понеже за много дни не ся вождаше ни слънце ни звѣзды, и силна-та буря наваляше, исчезнѫ вече отъ
21 насъ всяка надежда за спасеніе. А подиръ много неяденіе застанѫ Павелъ между тѣхъ и рече: Трѣбаше, о пріятели, да мя послушате, да ся не дигамы отъ Критъ, и да ны не постигнѣше това злостраданіе и
22 тази щета. Но и сега вы съвѣтувамъ да сте весели, защото ни една душа отъ васъ
23 нѣма да ся изгуби, но само корабъ-тъ: [е]Защото ангелъ отъ Бога, чійто сьмь азъ, и
24 [ж]комуто служѫ, яви ми ся тѫзи нощь, И каза: Не бой ся, Павле, ты трѣба да прѣдстанешь прѣдъ Кесаря; и ето Богъ ти по-
25 дари всичкы-тѣ които плуватъ съ тебе. За това, братіе, бѫдѣте весели; [з]защото вѣрувамъ въ Бога че така ще бѫде, споредъ
26 както ми бы речено. А ный [и]трѣба да бѫдемъ исхвьрлени на нѣкой островъ.

27 И когато настанѫ четыринадесета-та нощь като ся носяхмы на самъ на тамъ по Адріатическо-то *море*, кѫдѣ срѣдъ нощь, корабници-тѣ угаждахѫ че наближаватъ до

[д] Іона 1; 5.

[е] Гл. 25; 11.

[ж] Дан. 6; 16. Рим. 1; 9. 2 Тим. 1; 3.

[з] Лук. 1; 45. Рим. 4; 20, 21. 2 Тим. 1; 12.

[и] Гл. 28; 1.

нѣкоѭ сушѫ. И като измѣрихѫ дълбочинѫ-тѫ, намѣрихѫ двадесеть растега; и малко по нататъкъ като отидохѫ, пакъ измѣрихѫ и намѣрихѫ петнадесеть растега. 29 И бояще ся да не бы да паднѫтъ вънъ на камениты мѣста, спуснѫхѫ четыри котвы отъ кормѫ-тѫ, и желаяхѫ да съмне. 30 И понеже корабници-тѣ ищѣхѫ да побѣгнѫтъ отъ корабъ-тъ, и спуснѫхѫ ладійкѫ-тѫ въ море-то, съ причинѫ ужь че ще спуснѫтъ котвы отъ кѫдѣ прѣдницѫ-тѫ, 31 Павелъ рече на стотника и на войны-тѣ: Тѣзи ако не останѫтъ въ корабъ-тъ, вы не можете ся избави. 32 Тогазь войни-тѣ отрѣзахѫ вѫжя-та на ладійкѫ-тѫ и оставихѫ ѭ да падне вънъ. 33 А при съмнуваніе Павелъ каняше всичкы-тѣ да похапнѫтъ *по нѣщо*, и казуваше: Четыринадесеть дена днесь ожидате, и стоите гладни, безъ да сте вкусили нищо. 34 За това вы молѭ да похапнете; защото това е *нуждно* за упазваніе-то ви: понеже [і]ни едному отъ васъ ни косьмъ отъ главѫ-тѫ нѣма да падне. 35 И като рече това, зѣ хлѣбъ, [к]благодари Бога прѣдъ всичкы, та прѣломи и начени да яде. 36 Отъ това ся ободрихѫ всичкы, та ядохѫ и тѣ. 37 И всинца въ корабъ-тъ бѣхмы двѣстѣ и седмдесеть и шесть [л]души. 38 И като ся насытихѫ съ хранѫ, облегчавахѫ корабъ-тъ като исхвърляхѫ жито-то въ море-то.

39 И когато ся разсъмнѫ не познавахѫ земіѭ-тѫ; съгледувахѫ обаче заливъ нѣкой си който имаше брѣгъ, на който ся рѣшихѫ да тикнѫтъ корабъ-тъ, ако бѣ възможно. 40 И като истеглихѫ котвы-тѣ, оставихѫ *корабъ-тъ* по море-то, развързахѫ още връскы-тѣ на кормила-та, и развихѫ малко-то вѣтрило на кѫдѣ вѣтръ-тъ, и управихѫ ся

і 5 Цар. 1; 52. Мат. 10; 30. Лук. 12; 7. 21; 18.
к 1 Цар. 9; 13. Мат. 15; 36. Марк. 8; 6. Іоан. 6; 11. 1 Тим. 4; 3, 4.
л Гл. 2; 41. 7; 14. 1 Пет. 3; 20.

41 къмъ брѣгъ-тъ. Но испаднѫхѫ на мѣсто дѣто біяше отъ двѣ страны море-то, и тамъ [м]засѣднѫ корабъ-тъ; прѣдница-та ся заби и не мърдаше; а задница-та ся разгло-
42 бяваше отъ насиліе-то на волны-тѣ. И наговорихѫ ся войни-тѣ да избіѭтъ запрѣны-тѣ, да не бы да исплува нѣкой и да побѣ-
43 гне. Но стотникъ-тъ като искаше да избави Павла, въспрѣ гы отъ *това* намѣреніе, и повелѣ, които можатъ да плуватъ, да скочатъ първомъ тѣ въ море-то, и да излѣзѫтъ
44 на сухо. А останѫли-тѣ, едни на дъскы, другы пакъ на нѣщо отъ корабъ-тъ. И така бы та ся [н]избавихѫ всичкы на сушѫ-тѫ.

м 2 Корин. 11; 25.

н Ст. 22.

ГЛАВА 28.

1 И отъ какъ ся избавихѫ, тогазь позна-
2 хѫ че [а]островъ-тъ ся казуваше Малта. А [б]варвари-тѣ *тамошни жители* показахѫ намъ голѣмо человѣколюбіе; защото ны пріяхѫ всинца, и понеже валѣше дъждь, и сту-
3 дено бѣше, накладохѫ огнь. И когато Павелъ сграмади много хврастіе и го тури на огнь-тъ, една ехидна излѣзе изъ топли-
4 нѫ-тѫ и залѣпи ся за рѫкѫ-тѫ му. А варвари-тѣ като видѣхѫ зміѭ-тѫ какъ висяше о рѫкѫ-тѫ му, думахѫ си помежду си: Безъ друго тойзи человѣкъ е убіица, който ако и да ся избави отъ море-то, *Божіе-*
5 *то* правосѫдіе го не остави да е живъ. Но той трѣснѫ зміѭ-тѫ въ огнь-тъ, и [в]не пострада
6 да никое зло. А тѣ ся надѣяхѫ че ще да отече, или внезапу да падне долу мъртъвъ: но като очакувахѫ много врѣме, и гледахѫ че му не ставаше никое зло, промѣни-
7 хѫ *мысль* и [г]думахѫ че е богъ. И около това мѣсто бѣхѫ стяжанія-та на най пър-

а Гл. 27; 26.

б Рим. 1; 14. 1 Кор. 14; 11. Кол. 3; 11.

в Мар. 16; 18. Лук. 10; 19.

г Гл. 14; 11.

вый-тъ въ островъ-тъ, име-то му Поплій; той ны прія и гощава ны пріятелскы три дни. 8 А случи ся да е боленъ Попліевъ баща, и лежаше отъ трескѫ и отъ дисентеріѭ: а Павелъ влѣзе при него, и като ся [д]помоли *Богу*, [е]възложи рѫцѣ на него, и го исцѣли. 9 И тъй това като станѫ, и другы-тѣ отъ островъ-тъ, които имахѫ нѣщо болесть, идяхѫ и исцѣлявахѫ ся: 10 Които и съ много [ж]почести ны почетохѫ, и на тръгваніе-то ни снабдихѫ *ны* съ потрѣбны-тѣ.

11 И слѣдъ три мѣсецы отплувахмы съ единъ Александрійскый корабъ, *що бѣше* съсъ знамя на Діоскуры, и който бѣ прѣзимувалъ въ тойзи островъ. 12 И като стигнѫхмы въ Сиракусы, прѣсѣдѣхмы три дни. 13 И отъ тамо все край брѣгъ-тъ, стигнѫхмы въ Ригіѭ, и слѣдъ единъ день като повѣя югъ-тъ, на вторый-тъ день дойдохмы въ Потіолы; 14 Дѣто намѣрихмы братія, които ны умолихѫ да прѣсѣдимъ у тѣхъ седмь дена, и така дойдохмы въ Римъ. 15 И отъ тамо братія-та като чухѫ за насъ, излѣзохѫ до Аппіево-то тържище и до Три-тѣ Кръчмы да ны посрѣщнѫтъ; а Павелъ като видѣ тыя *братія*, благодари Бога, и ободри ся.

16 А когато дойдохмы въ Римъ, стотникъ-тъ прѣдаде окованны-тѣ на войводѫ-тѫ; а [з]на Павла ся дозволи да живѣе особно съ воинъ-тъ който го вардяше. 17 И слѣдъ три дни свыка Павелъ по първы-тѣ отъ Іудеи-тѣ, и като ся събрахѫ казуваше имъ: Мѫжіе братіе, [и]азъ безъ да съмъ сторилъ нищо противъ народъ-тъ, или противъ отеческы-тѣ обычаи, вързанъ отъ Іерусалимъ [і]прѣдадохѫ мя въ рѫцѣ-тѣ на Римляны-тѣ;

д Іак. 5; 14, 15.
е Марк. 6; 5. 7; 32. 16; 18. Лук. 4; 40. Гл. 19; 11, 12. 1 Кор. 12; 9, 28.
ж Мат. 15; 6 1 Тим. 5; 17.
з Гл. 24; 23. 27; 3.
и Гл. 24; 12, 13. 25; 8.
і Гл. 21; 33.

18 Които [к]като мя испытахѫ, щѣхѫ да *мя* пуснѫтъ, защото ни еднѫ винѫ за смьрть нѣ-
19 маше въ мене: Но понеже Іудеи-тѣ ся противяхѫ [л]принудихъ ся да ся отнесѫ до Кесаря; а не че имахъ да обвинѭ въ
20 нѣщо народъ-тъ си. И тъй по тѭѭ причинѫ вы призовахъ да *вы* видѭ и да *ви* поговорѭ; защото [м]зарадь надеждѫ-тѫ на Израиля имамъ на себе си тѣзи [н]вериги.
21 А тѣ му рекохѫ: Ный нито писма смы получили отъ Іудеѭ за тебе, нито нѣкой отъ братія-та е дошелъ да *ни* извѣсти, или да
22 *ни* каже нѣщо зло за тебе. Но желаемъ да чуемъ отъ тебе твое-то мнѣніе; защото е извѣстно намъ, че за тѫзи ересь [о]на
23 всякѫдѣ противно ся говори. И като му опрѣдѣлихѫ день, дойдохѫ при него въ гостилницѫ-тѫ множина, [п]на които изложи съсъ свидѣтелства царство-то Божіе, и отъ сутринь-тѫ до вечерь-тѫ увѣряваше гы за Іисуса, и [р]отъ закона Моисеовъ и отъ про-
24 роцы-тѣ. И [с]едни отъ тѣхъ ся увѣрявахѫ на това което говорѣше, а другы не вѣ-
25 рувахѫ. И тѣ понеже бѣхѫ несогласни помежду си, отхождахѫ си, като *имъ* рече Павелъ еднѫ рѣчь: Добрѣ е реклъ Духъ Святый на бащы-тѣ ни чрѣзъ пророка И-
26 саіѭ, Когато е казалъ: [т]"Иди и речи на тойзи народъ: Слухомъ ще чуете, и нѣма да разумѣете; и съ очи ще гледате, и
27 нѣма да видите: Защото задебелѣ сьрдце-то на тѣзи людіе, и съ уши-тѣ си тежко чуватъ, и очи-тѣ си склопихѫ, да не бы съ очи да видятъ, и съ уши да чуѭтъ, и съсъ сьрдце да разумѣѭтъ, и ся завърнѫтъ
28 та гы исцѣлѭ." И тъй да знаете, че спасеніе-то Божіе [у]на язычницы-тѣ ся прово-

[к] Гл. 22; 24. 24; 10. 25; 8. 26; 31.
[л] Гл. 25; 11.
[м] Гл. 26; 6, 7.
[н] Гл 26; 29. Ефес 3; 1. 4; 1. 6; 20. 2Тим. 1; 16. 2; 9. Филим. 10, 13.
[о] Лук. 2; 34. Гл. 24; 5, 14. 1 Пет. 2; 12. 4; 14.
[п] Лук. 24; 27. Гл. 17; 3. 19; 8.
[р] Виж. Гл. 26; 6, 22.
[с] Гл. 14; 4. 17; 4. 19; 9.
[т] Иса. 6; 9. Іер. 5; 21. Іез. 12; 2. Мат. 13; 14, 15. Марк. 4. 12. Лук. 8; 10. Іоан. 12; 40. Рим. 11; 8.
[у] Мат. 21; 41, 43. Гл. 13; 46, 47. 18; 6. 22; 21. 26; 17, 18. Рим. 11; 11.

ди; тѣ и ще чуѭтъ. И това като рече, от- 29 идохѫ си Іудеи-тѣ съ голѣмо прѣпираніе помежду си.

А Павелъ останѫ цѣлы двѣ годины въ 30 особеннѫ подъ наемъ кѫщѫ, и пріимаше всичкы-тѣ които идяхѫ при него, Та ᵠпро- 31 повѣдуваше царство-то Божіе, и поучаваше невъзбранно съсъ всяко дързновеніе за Господа Іисуса Христа.

ᵠ Гл. 4; 31. Ефес. 6; 19.

СОБОРНО-ТО ПОСЛАНІЕ

ІАКОВОВО.

ГЛАВА 1.

1 [а]Іаковъ [б]рабъ на Бога и на Господа Іисуса Христа, [в]до дванадесеть-тѣ племена [г]които сѫ въ разсѣяніе, поздравленіе.

2 [д]Всякѫ радость имайте, братіе мои, [е]когато впадате въ различны искушенія, 3 Понеже [ж]знаете че испытаніе-то на вашѫ-тѫ 4 вѣрѫ производжа търпѣніе; А търпѣніе-то да има дѣло съвършенно, за да бѫдете съвършенни и цѣли, безъ никакъвъ недостатъкъ. 5 [з]Ако ли нѣкой отъ васъ е оскуденъ отъ мудрость, [и]да проси отъ Бога, който дава богато на всичкы и не укорява, 6 и [і]ще му ся даде. Но [к]да проси съ вѣрѫ, безъ да ся сумнява никакъ; защото който ся сумнява, подобенъ е на морскы волны 7 караны и разблъсквани отъ вѣтрове-тѣ. И такъвъ человѣкъ да не мысли че ще пріеме нѣщо отъ Господа. 8 [л]Человѣкъ двоеуменъ непостоянъ е во всичкы-тѣ си пѫтища. 9 Който братъ е отъ по долно *състояніе*, 10 да ся хвали въ свое-то си възвышаваніе; А богатый-тъ, въ смиряваніе-то си; понеже, 11 [м]като цвѣтъ на трѣвѫ, ще прѣцъвти. Защото изгрѣя слънце-то съ пекъ-тъ и изсуши трѣвѫ-тѫ, и цвѣтъ-тъ ѝ слѣтѣ и хубостьта на лице-то ѝ погынѫ; така и богатыйтъ ще повѣхне въ пѫтища-та си.

12 [н]Блаженъ онзи человѣкъ който прѣтърпява искушеніе, защото като прѣмине ис-

[а] Дѣян. 12; 17. 15; 13. Гал. 1; 19. 2; 9. Іуд. 1.
[б] Тит. 1; 1.
[в] Дѣян. 26; 7.
[г] Втор. 32; 26. Іоан. 7; 35. Дѣян. 2; 5. 8; 1. 1 Пет. 1; 1.
[д] Мат. 5; 12. Дѣян. 5; 41. Евр. 10; 34. 1 Пет. 4; 13, 16.
[е] 1 Пет. 1; 6.
[ж] Рим. 5; 3.
[з] 3 Цар. 3; 9, 11. 12. Прит. 2; 3.
[и] Мат. 7; 7. 21; 22. Мар. 11; 24. Лук. 11; 9. Іоан. 14; 13. 16; 23.
[і] Іер. 29; 12. 1 Іоан. 5; 14, 15.
[к] Мар. 11; 24. 1 Тим. 2; 8.
[л] Гл. 4; 8.
[м] Іов. 14; 2. Псал. 37; 2. 90; 5, 6. 102; 11. 103; 15. Иса. 40; 6. 1 Кор. 7; 31. Гл. 4; 14. 1 Пет. 1; 24. 1 Іоан. 2; 17.
[н] Іов. 5; 17. Прит. 3; 11, 12. Евр. 12, 5. Откр. 3; 19.

о 1 Кор. 9;25. 2 Тим. 4; 8. Гл.2;5.1Пет. 5; 4. Отк. 2; 10.
п Мат. 10; 22. 19; 28, 29. Гл. 2; 5.
р Іов. 15; 35. Псал. 7; 14.
с Рим. 6; 21, 23.
т Іоан. 3; 27. 1 Кор. 4; 7.
у Чис. 23; 19. 1 Цар.15;29. Мал. 3; 6. Рим. 11; 29.
ф Іоан. 1; 13. 3; 3. 1 Кор. 4;15. 1 Пет. 1; 23.
х Еф. 1; 12.
ц Іер.2;3. Отк. 14; 4.
ч Еккл. 5; 1.
ш Прит. 10;11. 17;27. Еккл. 5; 2.
щ Прит.14; 17. 16; 32. Екк. 7; 9.
ъ Кол. 3; 8. 1 Пет. 2; 1.
Дѣя. 13; 26. Рим. 1; 16. 1 Кор. 15;2. Ефес. 1; 13. Тит. 2; 11. Евр. 2; 3. 1 Пет. 1; 9.
ь Мат. 7; 21. Лук. 6; 46. 11; 28. Рим. 2;13. 1 Іоан. 3; 7.
ѣ Лук. 6; 47, и друг. Виж. Гл. 2; 14 и друг.
ю 2 Кор. 3; 18.
я Гл. 2; 12.

пытъ-тъ, ще пріеме [о]вѣнецъ-тъ на живота, [п]който обѣща Господь на онѣзи които го любятъ. 13 Никой искушаванъ да не казува: Че Богъ мя искушава; защото Богъ ся отъ зло не искушава, и той никого не искушава. 14 А всякой ся искушава, завличанъ и подлъгванъ отъ собственнѫ-тѫ си похоть: 15 [р]Похоть-та послѣ като зачене, [с]ражда грѣхъ, а грѣхъ-тъ като ся извърши, ражда смърть.

16 Не заблуждавайте, любезни мои братіе. 17 [т]Всяко добро даваніе, и всяка съвършенна дарба отъ горѣ е, и слѣзува отъ Отца на свѣтлины-тѣ, [у]въ когото нѣма измѣненіе, или сѣнка на промѣняваніе. 18 [ф]Отъ собственнѫ-тѫ си волѭ родилъ ны е съсъ слово-то на истинѫ-тѫ, [х]да бѫдемъ ный нѣкакъвъ си [ц]начатъкъ на неговы-тѣ созданія. 19 И тъй, любезни мои братіе, [ч]да бѫде всякой человѣкъ бързъ на чуваніе, а [ш]муденъ на говоряніе, и [щ]муденъ на гнѣвъ; 20 Защото гнѣвъ-тъ на человѣка не върши Божіѭ-тѫ правдѫ. 21 За това [ъ]отхвърлѣте всякѫ нечистотѫ и множество-то злобѫ, и пріимѣте съ кротость всаждено-то слово, [ы]което може да спасе душы-тѣ ви. 22 [ь]Бывайте и творители на слово-то, а не само слушатели, да лъжете себе си. 23 Защото [ѣ]ако бѫде нѣкой слушатель на слово-то, а не творитель, той прилича на человѣкъ който глѣда природно-то си лице въ огледало: 24 Защото огледа ся, и отиде, и завчасъ забрави какъвъ бѣ. 25 Но [ю]който вникне [я]въ совършенный-тъ законъ на свободѫ-тѫ, и прѣбѫде *въ него*, той като не е слушатель за-

бравливъ, но творитель на дѣло-то, [ж]той
26 ще бѫде блаженъ въ дѣла-та си. Ако нѣкой отъ васъ мни че е благочестивъ, и [ѕж]не обуздава языкъ-тъ си, но лъже сърдце-
27 то си, суетно е негово-то благочестіе. Чисто и непорочно благочестіе прѣдъ Бога и Отца е това: [а]Да пригледува сирачета-та и вдовицы-тѣ въ утѣсненіе-то имъ, *и* [б]да пази себе си неоскврьрненъ отъ свѣтъ-тъ.

ж Іоан. 13; 17.
ѕж Псал. 34; 13. 39; 1. 1 Пет. 3; 10.
а Исa. 1; 16, 17. 58; 6, 7. Мат. 25; 36.
б Рим. 12; 2. Гл. 4; 4. 1 Іоан. 5; 18.

ГЛАВА 2.

1 Братіе мои, вѣра-та ви въ [а]прославленнаго Господа нашего Іисуса Христа да бѫ-
2 де [б]безъ лицепріятіе. Защото ако влѣзе въ съборище-то ви человѣкъ съсъ златъ пърстень и съ великолѣпны дрехы, а влѣзе и
3 сиромахъ съ уплесканы дрехы, И погледнете на тогозь който е съ великолѣпны-тѣ дрехы, та му речете: Ты сѣдни тука добрѣ; и на сиромахъ-тъ речете: Ты стой тамъ; или, сѣдни тука до подножіе-то ми;
4 Да ли не сте направили отличіе помежду си, и не сте ли станѫли сѫдници съ лука-
5 вы помышленія? Слушайте, любезни мои братіе: [в]не избра ли Богъ сиромасы-тѣ отъ тойзи свѣтъ, [г]богаты съ вѣрѫ, и наслѣдницы на царство-то [д]което обѣща на тѣзи кои-
6 то го любятъ? А [е]вы обесчестихте сиромахъ-тъ. Не сѫ ли богати-тѣ [ж]които вы угнѣтяватъ, и не влачатъ ли вы тѣ по сѫ-
7 довища? Не хулятъ ли тѣ добро-то име
8 съ което ся именувате? Ако испълнявате вы царскый-тъ законъ, споредъ писаніе-то: [з]„Да възлюбишь ближняго своего, както са-
9 маго себе си,” добрѣ струвате. Но [и]ако гледате на лице, грѣхъ струвате, и отъ законъ-тъ както прѣстѫпници ся изоблича-

а 1 Кор. 2; 8.
б Лев. 19; 15. Втор. 1; 17. 16; 19. Прит. 24; 23. 28; 21; Мат. 22; 16. Ст. 9. Іуд. 16.
в Іоан. 7; 48. 1 Кор. 1; 26, 28.
г Лук. 12; 21. 1 Тим. 6; 18. Откр. 2; 9.
д Исх. 20; 6. 1 Цар. 2; 30. Прит. 8; 17. Мат. 5; 3. Лук. 6; 20. 12; 32. 1 Кор. 2; 9. 2 Тим. 4; 8. Гл. 1; 12.
е 1 Кор. 11; 22.
ж Дѣя. 13; 50. 17; 6. 18; 12. Гл. 5; 6.
з Лев. 19; 18. Мат. 22; 39. Рим. 13; 8, 9. Гал. 5; 14. 6; 2.
и Ст. 1.

вате. Защото който упази всичкый-тъ законъ, и погрѣши въ едно, повиненъ [і]бывa во всичко; По това че който е реклъ, "Не [к]прѣлюбодѣйствувай," рече и, "Не убивай." Но ако не сторишъ прѣлюбодѣяніе, а пакъ убіешь, станѫлъ си прѣстѫпникъ на законъ-тъ. Така говорѣте и така правѣте, като че ще бѫдете сѫдени по [л]законъ-тъ на свободѫ-тѫ. Защото [м]сѫдба-та *ще бѫде* немилостива на тогози който милость не е сторилъ; и [н]милость-та ся хвали надъ сѫдъ-тъ.

10 11 12 13

[о]Коя полза, братіе мои, ако казува нѣкой че има вѣрѫ, а дѣла нѣма? да ли може вѣра-та да го спасе? [п]*Нѣкой* братъ или *нѣкоя* сестра, ако сѫ голи и лишени отъ дневнѫ-тѫ хранѫ, [р]И нѣкой отъ васъ имъ рече: Идѣте си съ миромъ, топлѣте ся и хранѣте ся; а не имъ дадете потрѣбно-то за тѣло-то, коя полза? Така и вѣра-та, ако нѣма дѣла, сама по себе си е мъртва. Но ще рече нѣкой: Ты имашь вѣрѫ, и азъ имамъ дѣла; покажи ми вѣрѫ-тѫ си отъ дѣла-та си, [с]и азъ ще ти покажѫ отъ мои-тѣ дѣла вѣрѫ-тѫ си. Ты вѣрувашь че Богъ е единъ; добрѣ струвашь; [т]и бѣсове-тѣ вѣруватъ и треперятъ. Но ищѣшь ли да познаешь, о суетный человѣче, че вѣра безъ дѣла е мъртва? Авраамъ нашій-тъ отецъ не ся ли оправда отъ дѣла, [у]когато принесе сына си Исаака на жъртвенникъ-тъ? Видишь ли че [ф]вѣра содѣйствуваше съ дѣла-та му, и отъ дѣла-та ся усъвършенствова вѣра-та? И ся испълни писаніе-то което казува: [х]Повѣрува Авраамъ въ Бога, и вмѣни му ся въ правдѫ, и [ц]пріятель Божій ся нарече. И тъй видите ли че отъ дѣла ся оправдава чело-

14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

і Втор. 27;26. Мат. 5; 19 Гал. 5; 10.
к Исх. 20; 13, 14.
л Гл. 1; 25.
м Іов. 22; 6 и друг. Прит. 21; 13. Мат. 6; 15.18; 35. 25; 41, 42.
н 1 Іоан. 4;17, 18.
о Мат. 7; 26. Гл. 1; 23.
п Виж. Іов.31; 19, 20. Лук. 3; 11.
р 1 Іоан. 3;18.
с Гл. 3; 13.
т Мат. 8; 29. Марк. 1; 24. 5; 7. Лук. 4; 34. Дѣя. 16; 17. 19; 15.
у Быт. 22; 9, 12.
ф Евр. 11; 17.
х Быт. 15; 6. Рим. 4; 3. Гал. 3; 6.
ц 2 Лѣт. 20;7. Иса. 41; 8.

25 вѣкъ, а не само отъ вѣрѫ? Така сѫщо [ч]и Раавъ блудница не ся ли оправда отъ дѣла, когато прія проводены-тѣ и гы изведе 26 прѣзъ другъ пѫть? Защото както тѣло-то безъ духъ е мьртво, така и вѣра-та безъ дѣла е мьртва.

ч Іис. 2; 1. Евр. 11; 31.

ГЛАВА 3.

1 [а]Не бывайте мнозина учители, братіе мои, като [б]знаете че по голѣмо осѫжданіе 2 ще пріемемъ. Защото всинца [в]въ много грѣшимъ. [г]Който не грѣши въ слово, [д]той е съвьршенъ мѫжъ, възможенъ да обуздае и 3 всичко-то тѣло. Ето [е]узды-тѣ турямы въ уста-та на коніе-тѣ, за да ни ся покорявать, 4 и обращамы всичко-то имъ тѣло. Ето и кораби-тѣ, ако и да сѫ толкова голѣми, и отъ силны вѣтрове ся тласкатъ, съ твьрдѣ малко кормило ся обращатъ на кѫдѣто и-5 ще воля-та на управителя. Така и [ж]языкъ-тъ малъкъ удъ е, но много ся [з]хвали. Ето малъкъ огнь колко голѣмо вещество запа-6 ля. [и]И языкъ-тъ е огнь, свѣтъ *пълнъ* съ неправдѫ. Така между наши-тѣ удове ся намѣрва языкъ-тъ, [і]който заразява всичко-то тѣло, и въспаля колело-то на животъ-тъ *ни*, и самъ той ся запаля отъ пькълъ-тъ. 7 Защото всякакво естество звѣрове, и птицы, и гадове, и морскы *животны*, укротяватъ ся, и укротены сѫ отъ человѣче-8 ско-то естество: А языкъ-тъ никой отъ человѣцы-тѣ не може да го укроти; неудьржимо зло е, [к]пълнъ съсъ смьртоносенъ 9 ядъ. Съ него благославямы Бога и Отца, и съ него кьлнемъ человѣцы-тѣ, [л]създадены-тѣ по подобію Божію. От сѫщы-тѣ у-10 ста излѣзва благословеніе и клѣтва. Не трѣ-

а Мат. 23; 8, 10. Рим. 2; 20,21. 1 Пет. 5; 5.
б Лук. 6; 37.
в 3 Цар. 8; 46. 2 Лѣт. 6; 36. Прит. 20; 9. Еккл. 7; 20. 1 Іоан. 1; 8.
г Псал. 34; 13. Гл. 1; 26. 1 Пет. 3; 10.
д Мат. 12; 37.
е Псал. 32; 9.
ж Прит. 12; 18. 15; 2.
з Псал. 12; 3. 73; 8, 9.
и Прит. 16; 27.
і Мат. 15; 11, 18, 19, 20. Марк. 7; 15, 20, 23.
к Псал. 140; 3.
л Быт. 1; 26. 5; 1. 9; 6.

бува, братіе мои, да бывa това така. 11 Да ли изворъ-тъ отъ сѫщій-тъ чучуръ истака сладкѫ и горчивѫ *водѫ*? 12 Да ли е възможно, братіе мои, смокыня-та да роди маслины, или лоза-та смокыни? Така ни единъ изворъ *не е възможно* да пуща соленѫ и сладкѫ водѫ.

13 [м]Кой е отъ васъ мудръ и ученъ? *да* покаже отъ добро-то *си* поведеніе, [н]свои-тѣ работы [о]съ кротость на прѣмудрость. 14 Но ако имате въ сърдце-то си [п]зависть горчивѫ и свадѫ, [р]недѣйте ся хвали и лъга противъ истинѫ-тѫ. 15 [с]Тая мудрость не е която слѣзува отъ горѣ, но е земна, плътска, бѣсовска; 16 Защото [т]дѣто е зависть и свада, тамъ има бъркотія и всякаква лошавина. 17 Но [у]мудрость-та която е отъ горѣ, пьрво е чиста, послѣ мирна, привѣтлива, благопокорна, пълна съ милость и добры плодове, беспристрастна и [ф]нелицемѣрна. 18 И [х]плодъ-тъ на правдѫ-тѫ сѣе ся съ миръ за миротворцы-тѣ.

ГЛАВА 4.

1 Отъ дѣ произлѣзуватъ бойове и борбы между васъ? Не отъ тамъ ли, отъ сласти-тѣ ваши [а]които воюватъ въ удове-тѣ ви? 2 Желаете, и нѣмате; убивате и завиждате, и не можете да получите; карате ся и ся біете, но нѣмате, защото не просите. 3 [б]Просите и не получвате, [в]защото злѣ просите, да иждивите въ сласти-тѣ си. 4 [г]Прѣлюбодеи и прѣлюбодеицы, не знаете ли че [д]свѣтовно-то пріятелство е вражда противъ Бога? и тъй [е]който ище да е пріятель на свѣтъ-тъ, бывa врагъ на Бога. 5 Или мыслите че напусто казува писаніе-то: [ж]На за-

м Гал. 6; 4.
н Гл. 2; 18.
о Гл. 1; 21.
п Рим. 13; 13.
р Рим. 2; 17, 23.
с Фил. 3; 19. Гл. 1; 17.
т 1 Кор. 3; 3. Гал. 5; 20.
у 1 Кор. 2; 6, 7.
ф Рим. 12; 9. 1 Пет. 1;22. 2; 1. 1 Іоан. 3; 18.
х Прит. 11;18. Осі. 10; 12. Мат. 5; 9. Фил. 1; 11. Евр. 12; 11.
а Рим. 7; 23. Гал. 5; 17. 1 Пет. 2;11.
б Іов. 27; 9. 35; 12. Псал. 18;41. Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. Мих. 3; 4. Зах. 7; 13.
в Псал. 66;18. 1 Іоан. 3;22. 5; 14.
г Псал. 73;27.
д 1 Іоан. 2; 15.
е Іоан. 15; 19. 17; 14. Гал. 1; 10.
ж Бит. 6; 5. 8; 21. Чис. 11; 29. Прит. 21; 10.

вистъ рьвнува духъ-тъ който живѣе въ
6 насъ? Но по голѣмѫ благодать дава *Богъ*; за това казува: "[з]Богъ на гордѣливы-тѣ ся противи, а на смиренны-тѣ дава благо-
7 дать." И тъй покорѣте ся Богу; [и]съпротивѣте ся на діаволъ-тъ, и ще побѣгне отъ
8 васъ. [і]Приближѣте при Бога, и ще приближи *и той* при васъ. [к]Очистѣте рѫцѣ-тѣ *си*, *вы* грѣшни, и [л]освятѣте сьрдца-та *си*, *вы*
9 [м]двоеумни. [н]Мѫчѣте ся, и тѫжѣте и плачѣте; смѣхъ-тъ ви да ся обърне на плачъ,
10 и радость-та *ви* на тѫгѫ. [о]Смирѣте ся прѣдъ Господа, и *той* ще ви възвыси.

11 [п]Не ся одумувайте единъ другый, братіе: който одумува брата, и сѫди брата си, одумува законъ-тъ, и [р]сѫди законъ-тъ; и ако сѫдишь законъ-тъ, не си
12 испълнитель на законъ-тъ но сѫдія. Единъ е Законоположникъ [и Сѫдія,] [с]който може и да спасе и да погуби; а [т]ты кой си що сѫдишь другыго?

13 [у]Елате сега *вы* които казувате: Днесь или утрѣ ще идемъ въ тойзи градъ, и ще прѣсѣдимъ тамъ единѫ годинѫ, и ще тър-
14 гувамы, и ще спечалимъ. *Вы* които не знаете утрѣ какво *ще бѫде*; защото що е животъ-тъ ви? [ф]наистинѫ пàра е, която за
15 малко ся явява, и послѣ исчезнува; Вмѣсто да казувате: [х]Ако ще Господь, и бѫдемъ живи, ще направимъ това или онова.
16 Но сега ся хвалите съ гордости-тѣ си:
17 [ц]всяка таквази хвала е зла. И тъй [ч]на всякого който знае да прави добро-то и не *го* прави, грѣхъ е нему.

ГЛАВА 5.

1 [а]Елате сега, *вы* богати, плачѣте и ры-

з Іов. 22; 29. Псал. 138;6. Прит. 3; 24. 29; 23. Мат. 23; 12. Лук. 1;52. 14;11. 18;14. 1 Пет. 5; 5.
и Еф. 4; 27. 6; 11; 1 Пет. 5;9.
і 2 Лѣт. 15; 2.
к Иса. 1; 16.
л 1 Пет. 1;22. 1 Іоан. 3; 3.
м Гл. 1; 8.
н Мат. 5; 4.
о Іов. 22; 29. Мат. 23; 12. Лук. 14; 11. 18;14. 1 Пет. 5; 6.
п Еф. 4; 31. 1 Пет. 2; 1.
р Мат. 7; 1. Лук. 6; 37. Рим. 2; 1. 1 Кор. 4; 5.
с Мат. 10; 28.
т Рим. 14; 4, 13.
у Прит. 27; 1. Лук. 12; 18 и друг.
ф Іов. 7; 7. Псал 102; 3. Гл. 1; 10. 1 Пет. 1;24. 1 Іоан. 2;17.
х Дѣян. 18;21. 1 Кор. 4;19. 16; 7. Евр. 6; 3.
ц 1 Кор. 5; 6.
ч Лук. 12; 47. Іоан. 9; 41. 15; 22. Рим. 1; 20,21,32. 2; 17,18,23.
а При. 11; 28. Лук. 6; 24. 1 Тим. 6; 9.

дайте зарадь бѣдствія-та които идѫтъ върхъ васъ. Богатство-то ви изгни, и [б]дрехы-тѣ ви молци гы изѣдохѫ. Злато-то ви и сребро-то ви поръждавѣ, и ръжда-та имъ ще бѫде въ свидѣтелство върхъ васъ, и ще пояде плъть-тѫ ви както огнь; [в]събирахте съкровища за послѣдни-тѣ дни. Ето [г]заплата-та на работницы-тѣ които сѫ жьнѫли нивя-та ви, отъ коіѭто гы лишихте, выка; и [д]выкове-тѣ на жьтвари-тѣ влѣзохѫ въ уши-тѣ на Господа Саваоѳа. [е]Веселихте ся на земѭ-тѫ, и распусно живѣхте, огоихте сърдца-та си, като въ день на закланіе. [ж]Осѫдихте, убихте праведнаго: не ви ся противи.

2 3 4 5 6

И тъй, братіе, имайте дълготърпѣніе, до пришествіе-то Господне. Ето земледѣлецъ-тъ очакува многоцѣнный-тъ плодъ отъ земѭ-тѫ, и търпи за него много врѣме, доклѣ получи [з]дъждь и ранный и късный. Имайте търпѣніе и вы, укрѣпѣте си сърдца-та; [и]защото пришествіе-то Господне наближи. [і]Не въздышайте единъ на другый, братіе, да не бѫдете осѫдени; ето Сѫдія-та [к]стои прѣдъ врата-та. Братіе мои, [л]земѣте примѣръ на злостраданіе-то и на дълготърпѣніе-то пророцы-тѣ които говорихѫ въ име-то Господне. Ето, [м]ублажавамы търпѣливы-тѣ: чули сте [н]търпѣніе-то Іовово, и видѣли сте [о]сетнинѫ-тѫ отъ Господа, че [п]е многомилостивъ Господь и благоутробенъ.

7 8 9 10 11

А прѣди всичко, братіе мои, [р]не ся кълнѣте нито съ небе-то нито съсъ земѭ-тѫ, нито съ другѫ нѣкоіѫ клѣтвѫ, но да ви бѫде което е ей, ей; и което е не, не; да не подпаднете подъ осѫжденіе.

12

Злостражда ли нѣкой отъ васъ? да ся

13

[б] Іов. 13; 28. Мат. 6; 20. Гл. 2; 2.
[в] Рим. 2; 5.
[г] Лев. 19; 13. Іов. 24; 10, 11. Іер. 22; 13. Мал. 3; 5.
[д] Втор. 24; 15.
[е] Іов. 21; 13. Амос. 6; 1, 4. Лук. 16; 19,25. 1 Тим. 5; 6.
[ж] Гл. 2; 6.
[з] Втор. 11; 14. Іер. 5; 24. Осі. 6; 3. Іоил. 2; 23. Зах. 10. 1.
[и] Филип. 4; 5. Евр. 10; 25, 37. 1 Пет. 4; 7.
[і] Гл. 4; 11.
[к] Мат. 24; 33. 1 Кор. 4; 5.
[л] Мат. 5; 12. Евр. 11; 35, и друг.
[м] Псал. 94; 12. Мат. 5; 10, 11. 10; 22.
[н] Іов. 1; 21,22. 2; 10.
[о] Іов. 42; 10, и друг.
[п] Чис. 14; 18. Псал. 103; 8.
[р] Мат. 5; 34. и друг.

моли *Богу*; веселъ ли е нѣкой? [с]псалмы да
14 пѣе. Боленъ ли е нѣкой отъ васъ? да призове презвитеры-тѣ церковны, и да сторятъ молбѫ надъ него, и да го [т]помажѫтъ
15 съ масло въ име-то Господне. И молба-та която е съ вѣрѫ ще избави страждущій-тъ, и Господь ще го привдигне, [у]и грѣхове
16 ако да е сторилъ, ще му ся простятъ. Исповѣдувайте единъ на другый прѣгрѣшенія-та *си*, и молѣте ся единъ за другый да исцѣлѣете. [ф]Голѣмѫ силѫ има усьрдна-та
17 молба на праведный-тъ. Илія бѣ человѣкъ [х]подобострастенъ намъ, [ц]и помоли ся съ усьрдіе да не вали дъждь; [ч]и не валѣ дъждь на земѭ-тѫ три годины и шесть мѣсеца;
18 И [ш]пакъ ся помоли, и небе-то даде дъждь и земя-та произрасти плодъ-тъ си.
19 Братіе, [щ]ако заблуди отъ помежду вы нѣкой отъ истинѫ-тѫ, и го обърне нѣкой,
20 Да знае че който е обърнѫлъ грѣшнаго отъ заблужденіе-то на пѫть-тъ му, [ъ]ще спасе душѫ отъ смърть, [ы]и ще покрые множество грѣхове.

с Еф. 5; 19. Кол. 3; 16.
т Мар. 6; 13. 16; 18.
у Иса. 33; 24. Мат. 9; 2.
ф Быт. 20; 17. Числ. 11; 2. Втор. 9; 18, 19, 20. Іис. 10; 12. 1 Цар. 12; 18. 3 Цар. 13; 6. 4 Цар. 4; 33. 19; 15, 20. 20; 2, 4, и др. Псал. 10; 17. 34; 15. 145; 18. Прит. 15; 29. 28; 9. Іоан. 9; 31. 1 Іоан. 5; 22.
х Дѣя. 14; 15.
ц 3 Цар. 17; 1.
ч Лук. 4; 25.
ш 3 Цар. 18; 42, 45.
щ Мат. 18; 15.
ъ Рим. 11; 14. 1 Кор. 9; 22. 1 Тим. 4; 16.
ы Прит. 10; 12. 1 Пет. 4; 8.

ПЬРВО-ТО СОБОРНО ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПЕТРА.

ГЛАВА 1.

1 Петръ Апостолъ Іисусъ Христовъ, до прѣселенцы-тѣ [а]които сѫ прѣснѫти по Понтъ, по Галатіѭ, по Каппадокіѭ, по А-

а Іоан. 7; 35. Дѣян. 2; 5, 9, 10. Іак. 1; 1.

зіѭ и по Виѳиніѭ, [б]Избранни [в]по прѣдузнаніе на Бога Отца, [г]чрѣзъ освященіе-то на Духъ-тъ, въ послушаніе и [д]поръсваніе на кръвь-тѫ Іисусъ Христовѫ, [е]благодать и миръ да ся умножи вамъ. 2

[ж]Благословенъ Богъ и Отецъ [ж]на Господа нашего Іисуса Христа, [з]който по много-то своѭ милость [и]възроди насъ за надеждѫ живѫ [і]чрѣзъ въскрьсеніе-то на Іисуса Христа отъ мьртвы-тѣ, 3 За наслѣдіе нетлѣнно, неоскврьняемо, и [к]неповѣхнуваемо, [л]съхранено на небеса за васъ, 4 [м]Които съ Божіѭ-тѫ силѫ сте вардени чрѣзъ вѣрѫ-тѫ, за спасеніе което е готово да ся открые на послѣдньо врѣме; 5 [н]Въ което ся радувате, [о]ако и да [п]скърбите сега малко (ако е потрѣбно) въ различны напасти, 6 [р]Да бы испытъ-тъ на вашѫ-тѫ вѣрѫ, като е много по драгоцѣненъ отъ тлѣемо-то злато което ся испытва [с]чрѣзъ огнь, да ся [т]намѣри въ похвалѫ и почесть и славѫ, когато ся яви Іисусъ Христосъ; 7 [у]Когото, ако и да не сте видѣли, любите; ако и сега да *го* не виждате, [ф]но като вѣрувате, радувате ся съ неисказаннѫ и прѣславнѫ радость; 8 Като пріимате [х]сетнинѫ-тѫ на вашѫ-тѫ вѣрѫ, спасеніе-то на душѫ-тѫ; 9 [ц]За което спасеніе прѣътрсихѫ и изслѣдовахѫ пророци-тѣ, които пророкувахѫ за благодать-тѫ, която *бѣ* за васъ. 10 Понеже изслѣдувахѫ, кое или какво врѣме показуваше въ тѣхъ [ч]Духъ-тъ Христовъ, когато прѣдизвѣстяваше [ш]страданія-та Христовы, и 11

б Еф. 1; 4. Гл. 2; 9.
в Рим. 8; 29. 11; 2.
г 2 Сол. 2; 13.
д Евр. 10; 22. 12; 24.
е Рим. 1; 7. 2 Пет. 1; 2. Іуд. 2.
ж 2 Кор. 1; 3. Еф. 1; 3.
з Тит. 3; 5.
и Іоан. 3; 3,5. Іак. 1; 18.
і 1 Кор. 15;20. 1 Сол. 4; 14. Гл. 3; 21.
к Гл. 5; 4.
л Кол. 1; 5. 2 Тим. 4; 8.
м Іоан. 10; 28, 29. 17; 11, 12, 15. Іуд. 1.
н Мат. 5; 12. Рим. 12; 12. 2 Кор. 6; 10. Гл. 4; 13.
о 2 Кор. 4; 17. Гл. 5; 10
п Іак. 1; 2.
р Іак. 1; 3, 12. Гл. 4; 12.
с Іов. 23; 10. Псал. 66; 10. Прит. 17; 3. Иса. 48; 10. Зах. 13; 9. 1 Кор. 3; 13.
т Рим. 2; 7, 10. 1 Кор. 4; 5. 2 Сол. 1; 7 до 12.
у 1 Іоан. 4; 20.
ф Іоан. 20; 29. 2 Кор. 5; 7. Евр. 11; 1, 27.
х Рим. 6; 22.
ц Быт. 49; 10. Лап. 2; 44. Агг. 2; 7. Зах. 6; 12. Мат. 13; 17. Лук. 10; 24. 2 Пет. 1; 19. 20, 21.
ч Гл. 3; 19. 2 Пет 1; 21.
ш Исал. 22; 6. Иса. 53; 3. и др Дан. 9; 26. Лук. 24; 25, 26, 44, 46. Іоан. 12; 41. Дѣян. 26; 22, 23.

12 слѣдъ тѣхъ славы-тѣ: [щ]И откры имъ ся че [ъ]не за тѣхъ, но за насъ служахѫ тѣ това, което сега ся извѣсти вамъ чрѣзъ тѣзи, които ви проповѣдахѫ благовѣстіе-то [ы]съ Духа Святаго проводенаго отъ небеса, [ь]въ което и *сами-тѣ* ангели желаѭтъ да надникнѫтъ.

13 За това [ѣ]прѣпашѣте ся прѣзъ чрѣсла-та на ваши-тѣ помыслы, бѫдѣте [ю]трезвенни, и имайте съвършеннѫ надеждѫ за благодать-тѫ която ще ся даде вамъ, [я]когато
14 ся яви Іисусъ Христосъ; Както послушны чада, [ѫ]безъ да ся съобразявате съ първы-тѣ похоти, *които имахте* [ѩ]въ ваше-то
15 незнаяніе; [а]Но както е святъ тойзи който вы е призовалъ, така бывайте святи и вы
16 во всичко-то *си* поведеніе; Защото е писано: [б]"Святи бѫдѣте, защото азъ съмь
17 святъ." И ако назовавате Отецъ [в]гогози който сѫди споредъ дѣло-то на всякыго безъ да гледа па лице, [г]поминувайте съсъ страхъ [д]врѣме-то на ваше-то пришелствованіе;
18 Като знаеге че отъ суетно-то ваше [е]отцепрѣдадено поведеніе, [ж]не сте искупени съ тлѣнны *нѣща*, съсъ сребро или злато;
19 Но [з]съ драгоцѣннѫ-тѫ кръвь Христовѫ, [и]като на агнецъ непороченъ и прѣчистъ,
20 [і]Който бѣше наистинѫ прѣдопрѣдѣленъ прѣди созданіе міра, а ся яви [к]на послѣдньо
21 врѣме за васъ, Които повѣрувахте чрѣзъ него въ Бога, [л]който го въскрьси отъ мъртвы-тѣ, и му е [м]далъ славѫ, щото вѣра-

[щ] Дан. 9; 24. 12; 9, 13.
[ъ] Евр. 11; 13, 39, 40.
[ы] Дѣян. 2; 4.
[ь] Исх. 25; 20. Дан. 8; 13. 12; 5, 6. Еф. 3; 10.
[ѣ] Лук. 12; 35. Еф. 6; 14.
[ю] Лук. 21; 34. Рим. 13; 13. 1 Сол. 5; 6, 8. Гл. 4; 7. 5; 8.
[я] Лук. 17; 30. 1 Кор. 1; 7. 2 Сол. 1; 7.
[ѫ] Рим. 12; 2. Гл. 4; 2.
[ѩ] Дѣя 17; 30. 1 Сол. 4; 5.
[а] Лук. 1; 74, 75. 2Кор 7; 1. 1 Сол. 4; 3, 4, 7. Евр. 12; 14. 2 Пет. 3; 11.
[б] Лев. 11; 44. 19; 2. 20; 7.
[в] Втор. 10; 17. Дѣя. 10; 34. Рим 2; 11.
[г] 2 Кор. 7; 1. Фил. 2; 12. Евр. 12; 28.
[д] 2 Кор. 5; 6. Евр. 11; 13. Гл. 2; 11.
[е] 1 Кор. 6; 20. 7; 23.
[ж] Іез. 20; 18. Гл. 4; 3.

[з] Дѣя. 20; 28. Ефес. 1; 7. Евр. 9; 12, 14. Откр. 5; 9. [и] Исх. 12; 5. Иса. 53; 7. Іоан. 1; 29, 36. 1 Кор. 5; 7. [і] Рим. 3; 25. 16; 25, 26. Еф. 3; 9, 11. Кол. 1; 26. 2 Тим 1; 9, 10. Тит. 1; 2, 3. Откр. 13; 8. [к] Гал. 4; 4. Ефес. 1; 10. Ев. 1; 2. 9; 26. [л] Дѣян. 2; 24. [м] Мат. 28; 18. Дѣян. 2; 33. 3; 13. Ефес. 1; 20. Фил. 2; 9. Гл. 3; 22.

та ви и надежда-та ви да сѫ въ Бога. [22] Понеже сте [н]очистили душы-тѣ си съ послушаніе-то на истинѫ-тѫ чрѣзъ Духъ-тъ [о]за нелицемѣрно братолюбіе, възлюбѣте ся усьрдно единъ другый отъ чисто сьрдце; [п]Понеже ся възродихте не отъ тлѣнно сѣме, [23] но отъ нетлѣнно, [р]чрѣзъ слово-то Божіе което живѣе и прѣбывае во вѣкъ. Защото [24] [с]всяка плъть е като трѣва, и всяка слава человѣческа като цвѣтъ отъ трѣвѫ: изсъхнѫ трѣва-та, и цвѣтъ-тъ ѝ слѣтѣ. [т]Слово-то [25] Божіе обаче прѣбывае во вѣкъ. [у]И това е проповѣдано-то вамъ слово.

ГЛАВА 2.

И тъй [а]отхвьрлѣте всякѫ злобѫ и всякѫ [1] льсть, и лицѣмѣріе, и зависть и всяко одумуваніе; Пожелайте, [б]като новорожденни [2] младенци, чисто-то [в]словесно млѣко, съ него да порастете; Понеже [г]вкусихте [3] "че Господь е благъ:" При когото идвайте, [4] като при камень живъ, [д]отъ человѣцы-тѣ отхвьрленъ, а отъ Бога избранъ *и* драгоцѣненъ, И [е]вы като живи камьніе, зидѣте [5] ся на [ж]домъ духовенъ, на [з]священство свято, да принесете жьртвы [и]духовны [і]благопріятны Богу чрѣзъ Іисуса Христа. За [6] това е и писано въ писаніе-то: [к]"Ето полагамъ въ Сіонъ камькъ краеѫгъленъ, избранъ, драгоцѣненъ, и който вѣрува въ него, нѣма да ся посрами. На васъ прочее които [7] вѣрувате е драгоцѣненъ; а на тѣзи които ся противятъ [л]"камькъ-тъ когото прѣнебрѣгнѫхѫ зидари-тѣ, той бы глава на ѫгъль," и

н Дѣян. 15; 9. *о* Рим. 12; 9, 10. 1 Сол. 4; 9. 1 Тим. 1; 5. Евр. 13; 1. Гл. 2; 17. 3; 8. 4; 8. 2 Пет. 1; 7. 1 Іоан. 3; 18. 4; 7, 21. *п* Іоан. 1; 13. 3; 5. *р* Іак. 1; 18. 1 Іоан. 3; 9. *с* Псал. 103; 15. Иса. 40; 6. 51; 12. Іак. 1; 10. *т* Псал. 10; 1, 26. Иса. 40; 8. Лук. 16; 17. *у* Іоан. 1; 1, 14. 1 Іоан. 1; 1, 3. *а* Ефес. 4; 22, 25, 31. Кол. 3; 8. Евр. 12; 1. Іак. 1; 21. 5; 9. Гл. 4; 2. *б* Мат. 18; 3. Мар. 10; 15. Рим. 6; 4. 1 Кор. 14; 20. Гл. 1; 23. *в* 1 Кор. 3; 2. Евр. 5; 12, 13. *г* Псал. 34; 8. Евр. 6; 5. *д* Псал. 118; 22. Мат. 21; 42. Дѣян. 4; 11. *е* Ефес. 2; 21, 22. *ж* Евр. 3; 6. *з* Иса. 61; 6. 66; 21. Ст. 9. *и* Осі. 14; 2. Мал. 1; 11. Рим. 12; 1. Евр. 13; 15, 16. *і* Фил. 4; 18. Гл. 4; 11. *к* Иса. 28; 16. Рим. 9; 33. *л* Псал. 118; 22. Мат. 21; 42. Дѣян. 4; 11.

[м]"камькъ на прѣпъванiе, и камькъ на съблазнь;" 8 [н]Които ся прѣпъвватъ и на слово-то сѫ противни, [о]на което бѣхѫ и опрѣдѣлени. 9 Вы обаче сте [п]родъ избранъ, [р]царско священство, [с]народъ святъ, [т]людiе които *Богъ* придобы, за да възвѣстите добродѣтели-тѣ на тогова, който вы призова [у]отъ тьмнинѫ-тѫ въ чуднѫ-тѫ своѭ свѣтлинѫ; 10 *Вы*, [ф]които нѣкога си не *бѣхте* народъ, а сега народъ Божiй, *нѣкога* си не помиловани, а сега помиловани.

11 Възлюбленни, молѭ ви ся, [х]като пришелци и чужденци *на свѣтъ-тъ*, [ц]да ся отдалечавате отъ плътскы-тѣ похоти, [ч]които воюватъ противъ душѫ-тѫ: 12 [ш]Да имате добро поведенiе-то си между язычницы-тѣ, [щ]та дѣто ви одумуватъ като злодѣйцы, отъ добры-тѣ *ви* дѣла, като *гы* видятъ, да прославятъ Бога [з]въ день-тъ на посѣщенiе-то. 13 И тъй на всяко человѣческо началство бѫдѣте [ы]покорни зарадь Господа; или на царь-тъ, като що има най высокѫ власть, 14 Или на управители-тѣ, като на проводены отъ него [ь]за наказанiе на злодѣйцы-тѣ, и 15 [ѣ]за похвалѫ на добротворцы-тѣ; Защото така е воля-та Божiя, като правите [ю]добро да затуляте уста-та на невѣжество-то на безумны-тѣ человѣцы; 16 [я]Като свободни, и не като че имате свободѫ-тѫ покрывало на зло-то, но [ж]като раби Божiи. 17 [ѩ]Всичкы-тѣ [а]почитайте, братство-то обичайте, [б]бойте ся Богу, царь-тъ почитайте.

18 [в]Слугы, покорявайте ся на господари-тѣ

[м] Иса. 8; 14. Лук. 2; 34. Рим. 9; 33.
[н] 1 Кор. 1;23.
[о] Исх. 9; 16. Рим. 9; 22. 1 Сол. 5; 9. Iуд. 4.
[п] Втор. 10;15. Гл. 1; 2.
[р] Исх. 19; 5. 6. Отк. 1; 6. 5 10.
[с] Iоан. 17; 19. 1 Кор. 3;17. 2 Тим. 1; 9.
[т] Втор. 4; 2. 7; 6. 14; 2. 26; 18, 19. Дѣя. 20; 28. Ефес. 1; 14. Тит. 2: 14.
[у] Дѣя. 26; 18. Ефес. 5; 8. Кол. 1; 13. 1 Сол. 5; 4, 5.
[ф] Осi. 1; 9, 10. 2; 23. Рим. 9; 25.
[х] 1 Лѣт. 29; 15. Псал. 39; 12. 119; 19. Евр. 11; 13. Гл. 1; 17.
[ц] Рим. 13; 14. Гал. 5. 16.
[ч] Iак. 4; 1.
[ш] Рим. 12; 17. 2 Кор. 8; 21. Фил. 2; 15. Тит. 2; 8. Гл. 3; 16.
[щ] Мат. 5; 16.
[з] Лук. 19; 44.
[ы] Мат. 22; 21; Рим. 13; 1.
Тит. 3; 1. [ь] Рим. 13; 4. [ѣ] Рим. 13; 3. [ю] Тит. 2; 8. Ст. 12. [я] Гал. 5; 1, 13. [ж] 1 Кор. 7; 22. [ѩ] Рим. 12; 10. Филип. 2; 3. [а] Евр. 13; 1. Гл. 1; 22. [б] Прит. 24; 21. Мат. 22; 21. Рим. 13; 7. [в] Еф. 6; 5. Кол. 3; 22. 1 Тим. 6; 1. Тит. 2; 9.

съсъ всякой страхъ, не токо на добры-тѣ и на кроткы-тѣ, но и на строптивы-тѣ. [г]За- 19 щото това е Богоугодно, ако нѣкой заради совѣсть-тѫ къмъ Бога прѣтърпѣва оскърбѣнія като страда неправедно. Защото [д]ка- 20 ква похвала е, ако търпите біеніе когато съгрѣшавате? но ако търпите кога струвате добро и страдате, това е угодно прѣдъ Бога. Защото [е]на това сте и звани, поне- 21 же и [ж]Христосъ пострада за васъ, и [з]остави примѣръ вамъ, да послѣдувате по неговы-тѣ стѫпкы; [и]Който грѣхъ не е сто- 22 рилъ, нито ся намѣри льсть въ уста-та му; [і]Който укоряванъ, укореніе не отвращаше, 23 като страдаше не заплашваше, но [к]прѣдаваше себе си на тогозь който сѫди праведно; [л]Който самъ понесе на тѣло-то си 24 грѣхове-тѣ наши на дърво-то, [м]за да бѫдемъ мъртви къмъ грѣхове-тѣ, и живи къмъ правдѫ-тѫ, [н]на когото съ ранѫ-тѫ *вы* исцѣлѣхте. Защото бѣхте [о]както овцы за- 25 губены, но сега ся завърнѫхте при [п]Пастырь-тъ и Надзиратель-тъ на душы-тѣ ви.

г Мат. 5; 10. Рим. 15; 5. Гл. 3; 14.
д Гл. 3; 14. 4; 14, 15.
е Мат. 16; 24. Дѣян. 14; 22. 1 Сол. 3; 3. 2 Тим. 3; 12.
ж Гл. 3; 18.
з Іоан. 13; 15. Филип. 2; 5. 1 Іоан. 2; 6.
и Иса. 53; 9. Лук. 23; 41. Іоан. 8; 46. 2 Кор. 5; 21. Евр. 4; 15.
і Иса. 53; 7. Мат. 27; 39. Іоан. 8; 48, 49. Евр. 12; 3.
к Лук. 23; 46.
л Иса. 53; 4, 5, 6, 11. Мат. 8; 17. Евр. 9; 28.
м Рим. 6; 2, 11. 7; 6.
н Иса. 53; 5.
о Иса. 53; 6. Іез. 34; 6.
п Іез. 34; 23. 37; 24. Іоан. 10; 11, 14, 16. Евр. 13; 20. Гл. 5; 4.

ГЛАВА 3.

1 Подобно *и* [а]*вы*, жены, покорявайте ся на мѫжіе-тѣ си, щото ако нѣкои отъ тѣхъ ся не покоряватъ на слово-то, да ся [б]придобыѭтъ безъ слово-то [в]чрѣзъ поведеніе-то 2 на жены-тѣ, [г]Като видятъ ваше-то поведе- 3 ніе че е съсъ страхъ и чистотѫ; [д]На които украшаваніе-то да не е външно, *сирѣчь* плетеніе на космы-тѣ и кытеніе съсъ зла- 4 то, или прѣмѣна на дрехы-тѣ; Но [е]потаен-

а 1 Ко. 14; 34. Ефес. 5; 22. Кол. 3; 18. Тит, 2; 5.
б 1 Кор. 7; 16.
в Мат. 18; 15. 1 Кор. 9; 19 до 22.
г Гл. 2; 12.
д 1 Тим. 2; 9. Тит. 2; 3 и друг.
е Псал. 45; 13. Рим. 2; 29. 7; 22. 2 Кор. 4; 16.

ный-тъ человѣкъ на сърдце-то *украсенъ* съ нетлѣніе-то на кротъкъ и тихъ духъ, 5 което е многоцѣнно прѣдъ Бога. Защото така нѣкога си и святы-тѣ жены, които ся на Бога надѣяхѫ, украсявахѫ себе си и ся 6 покорявахѫ на мѫжіе-тѣ си; Както Сарра ся покоряваше Аврааму, и [ж]наричаше го господинъ; на коѭто вы станѫхте дъщери, кога правите добро и не ся боите отъ 7 никакъвъ страхъ. Така сѫщо и [з]вы, мѫжіе, живѣйте благоразумно съсъ *жены-тѣ си*, и отдавайте почетъ на женскый-тъ полъ [и]като на по слабъ съсѫдъ, и като на сонаслѣдницы на благодать-тѫ на живота, [і]да не става прѣпятствіе на молитвы-тѣ ви.

8 А най послѣ, бѫдѣте [к]всинца единомысленни, сострадателни, [л]братолюбиви, [м]ми- 9 лостиви, дружелюбиви. [н]Не въздавайте зло за зло, или хулѫ за хулѫ: но на противъ това благославяйте; понеже знаете че на това быхте позовани, [о]за да наслѣдите бла- 10 гословеніе; Защото [п]който ище да люби животъ-тъ, и да види добры дни, [р]да спре языкъ-тъ си отъ зло, и устны-тѣ си отъ 11 да говорятъ льсть. [с]Да ся уклони отъ зло и да стори добро; [т]да потърси миръ и да 12 го слѣдува. Защото очи-тѣ Господни сѫ на праведны-тѣ [у]и уши-тѣ неговы на тѣхнѫ-тѫ молбѫ, а лице-то Господне е про- 13 тивъ онѣзи които правятъ зло. [ф]И кой ще ви стори зло, ако бѫдете подражатели на 14 добро-то? [х]Но ако и да страдате за правдѫ-тѫ блажени *сте*; [ц]"а отъ тѣхный-тъ страхъ не бойте ся нито ся смущавайте." 15 Но "освятѣте Господа Бога" въ сърдца-та си; [ч]и вынѫгы *бѫдѣте* готови на отвѣтъ

ж Быт. 18; 12.
з 1 Кор. 7; 3. Ефес. 5; 25. Кол. 3; 19.
и 1 Кор. 12; 23. 1 Сол. 4; 4.
і Іов. 42; 8. Мат. 5; 23, 24. 18; 19.
к Рим. 12; 16. 15; 5. Фил. 3; 16.
л Рим. 12; 10. Евр. 13; 1. Гл. 2; 17.
м Ефес. 4; 32. Кол 3; 12.
н Прит. 17; 13. 20; 22. Мат. 5; 39. Рим. 12; 14, 17. 1 Кор. 4; 12. 1 Сол. 5; 15.
о Мат. 25; 34.
п Псал. 34; 12, и друг.
р Іак. 1; 26. Гл. 2; 1, 22. Откр. 14; 5.
с Псал. 37; 27. Иса. 1; 16, 17. 3 Іоан. 11.
т Рим. 12; 18. 14; 19. Евр. 12; 14.
у Іоан. 9; 31. Іак. 5; 16.
ф Прит. 16; 7. Рим. 8; 28.
х Мат. 5; 10, 11, 12. Іак. 1; 42. Гл. 2; 19. 4; 14.
ц Иса. 8; 12, 13. Іер. 1; 8. Іоан. 14; 1, 27.
ч Псал. 119; 46; Дѣян. 4; 8. Кол. 4; 6. 2 Тим. 2; 25.

съ кротость и страхъ, на всякого който вы пыта за вашж-тж надеждж. [ш]Имайте совѣсть добрж, [щ]щото, когато вы одумуватъ като злодѣйцы, да ся посрамятъ които клеветятъ добро-то ви въ Христа поведеніе. 16

Защото е по добрѣ да страдате, ако е така воля-та Божія, като правите добро, а не като правите зло. 17

Понеже и Христосъ [в]веднъжь пострада за грѣхове-тѣ, праведный-тъ за неправедны-тѣ, да ны приведе при Бога, [ы]умьртвенъ бывъ [ъ]по плъть, а [ѣ]оживотворенъ по духъ; 18

Съ когото отиде та [ю]проповѣда и на духове-тѣ които бѣхж [я]въ тьмницж-тж, 19

Които ся въспротивихж нѣкога си на Божіе-то дълготьрпѣніе, [ж]което гы чакаше едно врѣме въ дни-тѣ Ноевы, [іж]когато ся правяше ковчегъ-тъ, [а]въ който малцина, то есть осмь души, избавихж ся чрѣзъ водж-тж; 20

[б]На коіжто като е образъ крьщеніе-то, не измываніе-то [в]на плътскж-тж нечистотж, [г]но свидѣтелство-то на добрж-тж совѣсть къмъ Бога, спасава и насъ днесь, [д]чрѣзъ въскрьсеніе-то на Іисуса Христа; 21

[е]Който е отдесно на Бога, отъ какъ ся възнесе на небе-то, и комуто ся покорихж [ж]ангели-тѣ и власти-тѣ и силы-тѣ. 22

ГЛАВА 4.

И тъй понеже [а]Христосъ пострада за насъ по плъть, оржжѣте ся и вы съсъ сжщж-тж мысль; защото [б]пострадалый-тъ по плъть прѣстанжлъ е отъ грѣхъ-тъ; 1

[в]За да живѣете прѣзъ останжло-то въ плъть-тж врѣме, [г]не вече по человѣческы похоти, [д]но по Божіж-тж волж. 2

[е]Защото е доста намъ прѣминжло-то врѣме на животъ-тъ, [ж]дѣто смы 3

ш Евр. 13; 18.
щ Тит. 2; 8. Гл. 2; 12.
в Рим, 5; 6. Евр. 9; 26, 28. Гл. 2; 21. 4; 1.
ы 2 Кор. 13; 4.
ъ Кол. 1; 21, 22.
ѣ Рим. 1; 4. 8; 11.
ю Гл. 1; 12. 4; 6.
я Иса. 42; 7. 49; 9. 61; 1.
ж Быт. 6; 5, 5, 13.
іж Евр. 11; 7.
а Быт. 7: 7. 8; 18. 2 Пет. 2; 5.
б Ефес. 5; 26.
в Тит. 3; 5.
г Рим. 10; 10.
д Гл. 1; 3.
е Псал. 110; 1. Рим. 8; 34. Ефес. 1; 20. Кол. 3; 1. Евр. 1; 3.
ж Рим. 8; 38. 1 Кор. 15; 24. Ефес. 1; 21.
а Гл. 3; 15.
б Рим. 6; 2, 7. Гал. 5; 24. Кол. 3; 5, 5.
в Гал. 2; 20. Гл. 1; 14.
г Рим. 14; 7. Гл. 2; 1.
д Іоан. 1; 13. Рим, 6; 11. 2 Кор. 5; 15. Іак. 1; 18.
е Іез. 44; 6. 45; 9. Дѣян. 17; 30.
ж Еф. 2; 2. 4; 17. 1 Сол. 4; 5. Тит. 3; 3. Гл. 1; 14.

правили волѭ-тѫ на язычницы-тѣ, и сны живѣли въ нечистоты, въ похоти, въ винопійства, въ кощунства, въ упиванія, и въ 4 омразны-тѣ идолослуженія. За това ся и чудятъ, че вы не тичате съ *тѣхъ* въ исто-то разливаніе на блудство-то, [з]и *вы* ху-5 лятъ; Които ще дадѫтъ отвѣтъ на оногова който е готовъ [и]да сѫди живы-тѣ и мьр-6 твы-тѣ. Понеже за това ся [і]проповѣда благовѣстіе-то и на мьртвы-тѣ, за да ся сѫдятъ по человѣчески въ плъть, а да живѣѭтъ по Бога въ духъ.

7 А свьршаніе-то [к]на всичко е приближилю; и тъй [л]разумно живѣйте и трѣзвении бѫ-8 дѣте въ молитвы-тѣ. А [м]прѣди всичко имайте усьрднѫ любовь помежду си; защото [н]любовь-та ще покрые множество грѣхо-9 ве. [о]Бывайте едни на другы гостолюбиви 10 [п]безъ роптаніе. [р]Всякой споредъ дарбѫ-тѫ коѭто е пріялъ, служѣте съ неѭ единъ на другый, [с]като добри строители [т]на много-11 различнѫ-тѫ Божіѭ благодать. [у]Ако говори нѣкой, *нека говори* като словеса Божіи; [ф]ако слугува нѣкой, *нека слугува* като отъ силѫ-тѫ коѭто *му* Богъ дава, [х]да ся слави во всичко Богъ чрѣзъ Іисуса Христа, [ц]комуто е слава-та и држава-та во вѣкы вѣковъ. Аминь.

12 Възлюбленни, не ся чудѣте [ч]за огненно-то искушеніе, което става на васъ за испытнѭ, като че ви ся случава *нѣщо* чудно; 13 Но [ш]радувайте ся, [щ]споредъ дѣто сте причастници на Христовы-тѣ страданія, за да

з Дѣян. 15;45. 18; 6. Гл. 5; 16.
и Дѣян. 10; 42. 17; 31. Рим. 14; 10, 12. 1 Кор. 15; 51, 52. 2 Тим. 4; 1. Іак. 5; 9.
і Гл. 3; 19.
к Мат. 24; 13, 14. Рим. 13; 12; Фил. 4; 5. Евр. 10; 25. Іак. 5; 8. 2 Пет. 3; 9, 11; 1 Іоан. 2; 18.
л Мат. 26; 41. Лук. 21; 34. Кол. 4; 2. Гл. 1; 13. 5; 8.
м Кол. 3; 14. Евр. 13; 1.
н Прит. 10; 12. 1 Кор. 13; 7. Іак. 5; 20.
о Рим. 12; 13. Евр. 13; 2.
п 2 Кор. 9; 7. Фил. 2; 14. Филим. 14.
р Рим. 12; 6. 1 Кор. 4; 7.
с Мат. 24; 45. 25; 14, 21. Лук. 12; 42. 1 Кор. 4; 1, 2. Тит. 1; 7.
т 1 Кор. 12; 4. Ефес. 4; 11.
у Іер. 23; 22.
ф Рим. 12; 6, 7, 8. 1 Кор. 3; 10.

х Ефес. 5; 20. Гл. 2; 5. ц 1 Тим. 6; 16. Гл. 5; 11. Отк. 1; 6. ч 1 Кор. 3; 13. Гл. 1; 7. ш Дѣян. 5; 41. Іак. 1; 2. щ Рим. 8; 17. 2 Кор. 1; 7. 4; 10. Фил. 3; 10. Кол. 1; 24. 2 Тим. 2; 12. Гл. 5; 1, 10. Откр. 1; 9.

ся зарадувате веселяще ся и [з]когато славата негова ся яви. Блажени сте [и]ако вы у- 14 коряватъ за име-то Христово; защото Духътъ на славѫ-тѫ и на Бога почива на васъ; [ь]отъ къмъ тѣхъ ся хули, а отъ къмъ васъ ся прославява. Защото [ъ]никой отъ васъ да 15 не страда като убіица, или като крадецъ, или злодѣецъ, или [ю]като испытователь на чужды работы. Но ако страда, [я]като Хри- 16 стіанинъ, да ся не срамува но да слави Бога въ това нѣщо. Защото *дойде* врѣме- 17 то [ж]да ся започене сѫдба-та отъ домъ-тъ Божій, [іж]и ако *начене* първомъ отъ насъ, [а]каква ще бѫде сетнина-та на тѣзи които ся не покоряватъ на евангеліе-то Божіе? И ако [б]праведный-тъ едвамъ ся спасава, 18 нечестивый-тъ и грѣшный-тъ дѣ ще ся яви? Така и тѣзи които страдатъ по Божіѭ- 19 тѫ волѭ, [в]да прѣдаватъ душы-тѣ си *нему*, като на вѣренъ Създатель, въ добротвореніе.

ГЛАВА 5.

Презвитеры-тѣ, които сѫ между васъ, у- 1 молявамъ азъ, [а]който съ тѣхъ наедно сьмь презвитеръ [б]и свидѣтель на страданія-та Христовы, и [в]причастникъ на славѫ-тѫ която има да ся яви, [г]Пасѣте Божіе-то ме- 2 жду васъ стадо, надзиравайте го [д]не съ принужденіе, но самоволно; [е]нито за гнуснѫ печалбѫ, но съ усьрдіе; Нито [ж]като 3 че обладавате [з]наслѣдіе-то *Божіе*, но бывайте [и]примѣръ на стадо-то. И когато ся 4 яви [і]Пастыреначалникъ-тъ, ще пріемете [к]вѣнецъ на славѫ-тѫ [л]който не повѣхнува.

[з] Гл. 1; 5, 6.
[и] Мат. 5; 11. 2 Кор. 12; 10. Іак. 1; 12. Гл. 2; 19, 20. 3; 14.
[ь] Гл. 2; 12. 3; 16.
[ъ] Гл. 2; 20.
[ю] 1 Сол. 4; 11. 1 Тим. 5; 13.
[я] Дѣян. 5; 41.
[ж] Иса. 10; 12. Іер. 25; 29. 49; 12. Іез. 9; 6. Мал. 3; 5.
[іж] Лук. 23; 31.
[а] Лук. 10; 12, 14.
[б] Прит. 11; 31. Лук. 23; 31.
[в] Псал. 31; 5. Лук. 23. 46. 2 Тим. 1; 12.

[а] Филим. 9.
[б] Лук. 24; 48. Дѣян. 1; 8, 22. 5; 32. 10; 39.
[в] Рим. 8; 17, 18. Отк. 1; 9.
[г] Іоан. 21; 15 *до* 17; Дѣян. 20; 28.
[д] 1 Кор. 9; 17.
[е] 1 Тим. 3; 3, 8. Тит. 1; 7.
[ж] Іез. 34; 4. Мат. 20; 25, 26. 1 Кор. 3; 9. 2 Кор. 1; 24.
[з] Псал. 33; 12. 74; 2.
[и] Фил. 3; 17. 2 Сол. 3; 9. 1 Тим. 4; 12. Тит. 2; 7.
[і] Евр. 13; 20.
[к] 1 Кор. 9; 25. 2 Тим. 4; 8. Іак. 1; 12.
[л] Гл. 1; 4.

5 Подобно и вы, млади, покорявайте ся на презвитеры-тѣ, и [м]всичкы единъ на другый като ся покорявате, облѣчѣте смиреномудріе-то; защото [н]Богъ ся противи на горды-тѣ, [о]а на смиренны-тѣ дава благодать.
6 И тъй [п]смирѣте ся подъ държавнѫ-тѫ рѫ-
7 кѫ Божіѭ, за да вы възвыси на врѣме; И [р]всякѫ вашѫ грыжѫ възложѣте на него, защото той ся грыжи за васъ.
8 Бѫдѣте [с]трѣзвенни, бодри; защото [т]соперникъ-тъ ви діаволъ-тъ като львъ рыкае,
9 и обхожда да търси кого да погълне; [у]Комуто ся съпротивѣте, *стояще* твърди въ вѣрѫ-тѫ, понеже [ф]знаете че исты-тѣ страданія ся случаватъ на братія-та ви които сѫ на свѣтъ-тъ.
10 А Богъ на всякѫ благодать, [х]който чрѣзъ Христа Іисуса е призовалъ насъ въ вѣчнѫ-тѫ своіѫ славѫ, [ц]като пострадате малко, той [ч]да вы осъвършенствува, да вы [ш]утвърди, да вы укрѣпи, и да вы направи непо-
11 колебимы. [щ]Нему слава и държава да бѫде во вѣкы вѣковъ. Аминь.
12 [з]Писахъ ви на кѫсо [ы]чрѣзъ Силуана вѣрнаго, както мыслѭ, брата, и увѣщавамъ вы и свидѣтелствувамъ ви, [ь]че тая е истинна-
13 та Божія благодать, въ коіѭто стоите. Поздравява вы съизбранна-та *сѫ васъ церква*
14 у Вавилонъ, и сынъ мой [ѣ]Марко. [ю]Поздравѣте ся единъ другый съсъ цѣлованіе на любовь. [я]Миръ на всичкы васъ които сте въ Христа Іисуса. Аминь.

м Рим. 12; 10. Ефес. 5; 21. Филип. 2; 3.
н Іак. 4; 6.
о Иса. 57; 15. 66; 2.
п Іак. 4; 10.
р Псал. 37; 5. 55; 22. Мат. 6; 25. Лук. 12; 11, 22. Филип. 4; 6. Евр. 13; 5.
с Лук. 21; 34, 36. 1 Сол. 5; 9. Гл. 4; 7.
т Юв. 1; 7. 2; 2. Лук. 22; 31. Отк. 12; 12.
у Ефес. 6; 11, 13. Іак. 4; 7.
ф Дѣян. 14; 22. 1 Сол. 3; 3. 2 Тим. 3; 12. Гл. 2; 21.
х 1 Кор. 1; 9. 1 Тим. 6; 12.
ц 2 Кор. 4; 17. Гл. 1; 6.
ч Евр. 13; 21. Іуд. 24.
ш 2 Сол. 2; 17. 3; 3.
щ Гл. 4; 11. Отк. 1; 6.
з Евр. 13; 22.
ы 2 Кор 1; 19.
ь Дѣя. 20; 24. 1 Кор. 15; 1. 2 Пет. 1; 12.
ѣ Дѣя. 12; 12, 25.
ю Рим. 16; 16. 1 Кор. 16; 20. 2 Кор. 13; 12. 1 Сол. 5; 26.
я Еф. 6; 23.

ВТОРО-ТО СОБОРНО ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПЕТРА.

ГЛАВА 1.

1 Симонъ Петръ, рабъ и апостолъ Іисусъ Христовъ, вамъ, които сте получили [а]еднаквж-тж съ насъ драгоцѣннж вѣрж чрѣзъ правдж-тж на Бога нашего и Спаса Іисуса Христа; 2 [б]Благодать и миръ да ся умножи на васъ съ познаніе-то на Бога, и на Іисуса Господа нашего.

3 Както Божественна-та негова сила е дарила намъ всичко що е за животъ-тъ *потрѣбно* и за благочестіе-то, [в]чрѣзъ познаніе-то на тогози, [г]който е призовалъ насъ съсъ славж и добродѣтель, 4 [д]Чрѣзъ които ся дарихж намъ най големы-тѣ и драгоцѣнны-тѣ обѣщанія, за да [е]бждете поради тѣхъ причастници на божественно-то естество, и да [ж]отбѣгнете отъ похотно-то растлѣніе което е на свѣтъ-тъ. 5 И за това исто-то [з]турѣте всичко-то си стараніе, и приложѣте на вѣрж-тъ си добродѣтель, на добродѣтель благоразуміе, 6 На благоразуміе въздьржаніе, на въздьржаніе търпѣніе, на търпѣніе благочестіе, 7 На благочестіе братолюбіе, [и]и на братолюбіе любовь. 8 Защото тѣзи *добрины* ако ся намѣруватъ у васъ и ся умножаватъ, правятъ вы да не сте празни [і]нито бесплодни въ познаваніе-то на Господа нашегò Іисуса Христа. 9 Понеже въ когото ся тѣ не намѣруватъ, *той е* [к]слѣпъ, кжсогледъ,

а Рим. 1; 12. 2 Кор. 4; 13. Ефес. 4; 5. Тит. 1; 4.
б Дан. 4: 1. 6; 25. 1 Пет. 1; 2. Іуд. 2.
в Іоан. 17; 3.
г 1 Сол. 2; 12. 4; 7. 2 Сол. 2; 14. 2 Тим. 1: 9. 1 Пет. 2; 9. 3; 9.
д 2 Кор. 7; 1.
е 2 Кор. 3; 18. Ефес. 4; 24. Евр. 12; 10. 1 Іоан. 3; 1.
ж Гл. 2; 18, 20.
з Гл. 3; 18.
и Гал. 6. 10. 1 Сол. 3; 12. 5; 15. 1 Іоан. 2; 21.
і Іоан. 15; 2. Тит. 3; 14.
к 1 Іоан. 2; 9, 11.

и забравилъ е [л]очищеніе-то на вѣтхы-тѣ
10 си грѣхове. За това, братіе, постарайте ся повече [м]да утвърждавате призваніе-то и избираніе-то ваше; защото това като струвате, [н]никога нѣма да прѣгрѣшите.
11 Защото така ще изобилно да ви ся даде входъ въ вѣчно-то царство на Господа нашего и Спаса Іисуса Христа.

12 Заради това [о]не ще ся облѣнѭ да ви напомнювамъ всякога за тѣзи работы, [п]ако и да гы знаете, и да сте утвърдени въ настоящѫ-тѫ истинѫ.
13 Мыслѭ обаче праведно, [р]до когато сьмь въ тѫѭ хыжинѫ *тѣлеснѫ* [с]да вы възбуждамъ съ напомнуваніе;
14 Понеже [т]знаѭ, че скоро ще оставѭ хыжинѫ-тѫ си, [у]както Господь нашъ Іисусъ
15 Христосъ ми извѣсти. Ще ся постараѭ обаче, щото вы и слѣдъ умираніе-то ми да можете всякога да помните тѣзи работы.

16 Защото като вы обадихмы силѫ-тѫ и идваніе-то на Господа нашего Іисуса Христа, [ф]не слѣдувахмы хытроизмысленны басни, но бѣхмы [х]самовидци на негово-то ве-
17 личествіе: Защото прія отъ Бога Отца честь и славѫ, когато дойде нему отъ великолѣпнѫ-тѫ славѫ таквъ гласъ: [ц]"Тойзи е Сынъ мой възлюбленный-тъ, въ когото
18 азъ благоволихъ." И тойзи гласъ чухмы ный че дойде отъ небе-то, когато бѣхмы
19 съ него [ч]на святѫ-тѫ горѫ. Още имамы и по извѣстно пророческо-то слово, на което добрѣ струвате да внимавате, като на [ш]свѣтило което свѣти въ тьмно мѣсто, додѣ ся зазори день-тъ, и [щ]зорница-та изгрѣе въ
20 сьрдца-та ваши. И това най първо да знаете, че [ъ]никое пророчество отъ писаніе-то не быва отъ собственно-то разяснение *на*

[л] Ефес. 5; 26. Евр. 9; 14. 1 Іоан. 1; 7.
[м] 1 Іоан. 3; 19.
[н] Гл. 3; 17.
[о] Рим. 15; 14, 15. Фил. 3; 1. Гл. 3; 1. 1 Іоан 2; 21. Іуд. 5.
[п] 1 Пет. 5; 12. Гл. 3; 17.
[р] 2 Кор. 5; 1, 4.
[с] Гл. 3; 1.
[т] Втор. 4; 21, 22. 31; 14. 2 Тим. 4; 6.
[у] Іоан. 21; 18, 19.
[ф] 1 Кор. 1; 17. 2; 1, 4. 2 Кор. 2; 17. 4; 2.
[х] Мат. 17; 1, 2. Мар. 9; 2. Іоан. 1; 14. 1 Іоан. 1; 1. 4; 14.
[ц] Мат. 3; 17. 17; 5. Марк. 1; 11. 9; 7. Лук. 3; 22. 9; 35.
[ч] Исх. 3; 5. Іис. 5; 15. Мат. 17; 6.
[ш] Псал. 119; 105. Іоан. 5; 35.
[щ] Отк. 2; 28. 22; 16. Виж. и 2 Кор. 4; 4, 6.
[ъ] Рим. 12; 6.

тогози който пророчествува. [21] Защото никога [ы]не е идвало пророчество отъ человѣческѫ волѭ, [ъ]но отъ Духа святаго движени, говорихѫ святи-тѣ человѣци Божіи.

ГЛАВА 2.

[1] Но [а]имало е и лъжливи пророци между народъ-тъ, [б]както и между васъ ще има лъжливи учители, които ще въведѫтъ скрыто губителны ереси, и ще ся [в]отричатъ и отъ Господаря *си* [г]който гы е купилъ, та ще [д]навлекѫтъ на себе си скорашнѫ погыбель. [2] И множина ще послѣдуватъ тѣхны-тѣ развращенія, поради които пѫть-тъ на истинѫ-тѫ ще ся похули. [3] И [е]отъ любостяжаніе [ж]ще вы употрѣбяватъ като търговіѭ съ прѣсторены думы; [з]тѣхно-то осѫжданіе отколѣ *приготвено* не ся забавя, и тѣхната-та погыбель не дрѣме. [4] Защото ако Богъ не пощадѣ [и]ангелы-тѣ които [і]съгрѣшихѫ, но гы [к]хвьрли въ прѣисподнѭѭ *вързаны* съ веригы мрачны, и прѣдаде гы да бѫдѫтъ вардени за сѫдъ, [5] И *ако* не пощадѣ старый-тъ свѣтъ, но като [л]нанесе потопъ върхъ свѣтъ-тъ на нечестивы-тѣ, съхрани *сосъ седмь душы* осмый-тъ [м]Ноя, [н]проповедника на правдѫ-тѫ; [6] И [о]осѫди на разореніе градове-тѣ Содомскы и Гоморскы, и направи гы на пепелъ, та гы [п]постави примѣръ на онѣзи, които послѣ щѣхѫ да нечествуватъ; [7] И [р]освободи праведнаго Лота, комуто бѣ досадило нечисто-то поведеніе на нечестивы-тѣ; [8] (Защото праведный-тъ, който живѣяше между тѣхъ, отъ день на день измѫчваше праведнѫ-тѫ си душѫ, [с]като гледаше и чуваше *тѣхны-тѣ* беззаконны дѣла);

ы 2 Тим. 3; 16. 1 Пет. 1; 11.
ъ 2 Цар. 23; 2. Лук. 1. 70. Дѣян 1; 16. 3; 18.
а Втор. 13; 1.
б Мат. 24; 11. Дѣя 20; 30. 1 Кор. 11; 19. 1 Тим. 4; 1. 2 Тим 3; 1 до 5. 1 Іоан. 4; 1. Іуд. 18.
в Іуд. 4.
г 1 Кор. 6; 20. Гал. 3; 13. Ефес. 1; 7. Евр. 10; 29. 1 Пет. 1; 18. Отк. 5; 9.
д Фил. 3; 19.
е Рим. 16; 18. 2 Кор. 12; 17, 18. 1 Тим. 6; 5. Тит. 1; 11.
ж 2 Кор. 2; 17. Гл. 1; 16.
з Втор. 32; 35. Іуд. 4, 15.
и Іов. 4; 18. Іуд. 6.
і Іоан. 8; 44. 1 Іоан. 3; 8.
к Лук. 8; 31. Отк 20; 2, 3.
л Гл. 3; 6.
м Быт. 7; 1, 7, 23. Евр. 11; 7. 1 Пет. 3; 20.
н 1 Пет. 3; 19.
о Быт. 19; 24. Втор 29; 23. Іуд. 7.
п Чис. 26; 10.
р Быт. 19; 16.
с Псал. 119; 139, 158. Іез. 9; 4.

9 [т]Знае Господь да освободява благочестивы-тѣ отъ напасть, а неправедны-тѣ да държи за сѫдный-тъ день да ся мѫчатъ: 10 А наипаче на тѣзи [у]които съ пожеланіе на нечистотѫ слѣдуватъ подиръ плъть-тѫ, и прѣзиратъ власть-тѫ: *тѣ сѫ* [ф]дързостливи, безочливи, *и* не треперятъ кога хулятъ чиновничества-та. 11 [х]Дѣто ангели-тѣ, ако и по голѣмы да сѫ въ крѣпость и силѫ, не произносятъ противъ тѣхъ хулителенъ сѫдъ прѣдъ Господа; 12 Тѣзи обаче, [ц]като природны безсловесны животны, родены за ловъ и истрѣбваніе, хулятъ за нѣща които не знаѭтъ, и ще погыбнѫтъ въ свой-тъ си развратъ, 13 [ч]И ще пріемѫтъ заплатѫ-тѫ на неправдѫ-тѫ; иматъ го за наслажденіе деня да [ш]раскошествуватъ; тѣ сѫ [щ]скверннители и порочници; наслаждаватъ ся съ льсти-тѣ си, когато сѫ на [з]угощеніе съ васъ наедно; 14 Иматъ очи пълни съ блудъ и съ непрѣстаненъ грѣхъ; подльстятъ душы неутвърдены; [ы]иматъ сърдце-то *си* научено на любостяжаніе; чада на клѣтвѫ сѫ. 15 Оставивше правый-тъ пѫть заблудихѫ, и послѣдовахѫ пѫть-тъ [ь]на Валаама *сынъ-тъ* Восоровъ, който възлюби заплатѫ-тѫ на неправдѫ-тѫ; 16 Но изобличенъ бы за свое-то си беззаконіе; нѣмъ подяремникъ съ гласъ человѣческый проговори, и възпрѣ безуміе-то на пророкъ-тъ. 17 [ѣ]Тѣ сѫ безводни кладенци, облаци отъ вихрушкы тласкани, за които мрачна тьма ся варди во вѣкъ. 18 Защото като [ю]говорятъ съ надуто празнословіе, прѣлъгватъ съ плътскы-тѣ похоти, съ невъздържанія-та, тѣзи които сѫ [я]наистинѫ избѣгнѫли отъ живущы-тѣ въ заблужденіе. 19 Като имъ обѣщаватъ [ж]свободѫ, а

т Псал. 34; 17, 19. 1 Кор. 10; 13.
у Іуд. 4, 7, 8, 10, 16.
ф Іуд. 8.
х Іуд. 9.
ц Іер. 12; 3. Іуд. 10.
ч Фил. 3; 19.
ш Виж. Рим. 13; 13.
щ Іуд. 12.
з 1 Кор. 11; 20, 21.
ы Іуд. 11.
ь Числ. 22; 5, 7, 21, 23, 28. Іуд 11.
ѣ Іуд. 12, 13.
ю Іуд. 16.
я Дѣян. 2; 40. Гл. 1; 4. Ст. 20.
ж Гал. 5; 13. 1 Пет. 2; 16.

тѣ сами сѫ [і]роби на развратъ-тъ; защото отъ когото бива побѣденъ нѣкой, нему и робъ става. Понеже, [а]като избѣгнѫхѫ отъ 20 [б]мръсотіи-тѣ на свѣтъ-тъ [в]чрѣзъ познаніе-то на Господа и Спаса Іисуса Христа, ако сѫ ся сплели пакъ въ тѣхъ и оставатъ побѣдени, послѣдньо-то имъ състояніе е станѫло по лошо отъ първо-то. Понеже по 21 [г]добро бы было за тѣхъ да не бѣхѫ познали пѫть-тъ на правдѫ-тѫ, нежели като *го* познахѫ да ся повърнѫтъ отъ прѣдаденѫ-тѫ тѣмъ святѫ заповѣдь. Но съ тѣхъ 22 ся случава това което казва истина-та пословица: [д]Псе-то ся върнѫ на блевотинѫ-тѫ си, и, Свиня-та окѫпана *върнѫ ся* да ся валя въ тинѫ-тѫ.

[і] Іоан. 8; 34. Рим. 6; 16.
[а] Мат. 12; 45. Лук. 11; 26. Евр. 6; 4. и друг. 10; 26, 27.
[б] Гл. 1; 4. Ст. 18.
[в] Гл. 1; 2.
[г] Лук. 12; 47, 48. Іоан. 9; 41. 15; 22.
[д] Прит. 26; 11.

ГЛАВА 3.

1 Ето, възлюбленни, пишѫ ви това второ посланіе, въ които *двѣ посланія* [а]възбуждамъ чрѣзъ напомнюваніе чистый-тъ вашъ смыслъ: 2 Да помните прѣдизговорены-тѣ отъ святы-тѣ пророцы словеса, и [б]заповѣдь-тѫ отъ насъ апостолы-тѣ на Господа и Спаса. 3 [в]Най първо знайте това, че въ послѣдни-тѣ дни ще дойдѫтъ подигравателі, които ще [г]ходятъ по свои-тѣ си похоти, 4 И ще казуватъ; [д]Дѣ е обѣщаніе-то на идваніе-то му? защото отъ какъ сѫ ся бащи-тѣ *ни* поминѫли, всичко-то си така стои отъ начало-то на създаніе-то. 5 Защото самоволно не разумѣватъ това, че небеса-та отъ край си, и земя-та която отъ *вънъ* водѫ-тѫ и въ водѫ-тѫ [е]съсъ слово-то Божіе [ж]станѫхѫ; 6 [з]Чрѣзъ които тогашній-тъ свѣтъ погынѫ потопенъ отъ водѫ-тѫ. 7 А [и]днешни-тѣ небеса и земя-та [і]съ исто-то слово сѫ

[а] Гл. 1; 13.
[б] Іуд. 17.
[в] 1 Тим. 4; 1. 2 Тим. 3; 1. Іуд. 18.
[г] Гл. 2; 10.
[д] Иса. 5; 19. Іер. 17; 15. Іез. 12; 22, 27. Мат. 24; 48. Лук. 12; 45.
[е] Быт. 1; 6, 9. Псал. 33; 6. Евр. 11; 3.
[ж] Псал. 24; 2. 136; 6. Кол. 1; 17.
[з] Быт. 7; 11, 21, 22, 23. Гл. 2; 5.
[и] Ст. 10. Мат. 25; 41. 2 Сол. 1; 8.

вардены, да ся пазятъ за огнь-тъ до день-тъ на сѫдбѫ-тѫ и на погыбваніе-то на нечестивы-тѣ человѣцы. 8 Още едно и това да не забравяте, възлюбленни, че прѣдъ Господа единъ день е като тысяща годины, и [к]тысяща годины, като единъ день. 9 Господь [л]не забавя обѣщаніе-то *си*, както що смѣтатъ нѣкои *това* бавяніе, но [м]търпи ны за много врѣме, понеже [н]не иска да погынѫтъ нѣкои, но [о]всичкы да дойдѫтъ на покаяніе. 10 А день-тъ Господень [п]ще дойде, като крадецъ нощя, въ който [р]небеса-та ще прѣйдѫтъ съ бученіе, а стихіи-тѣ разгоряваны ще ся стопятъ, и земя-та и дѣла-та по неѭ ще изгорятъ. 11 И тъй понеже всичко това ще ся стопи, каквп трѣбува да сте вы [с]въ святѫ обходѫ и въ благочестіе, 12 Като [т]чакате и бързате за идваніе-то на Божій-тъ день, въ който небеса-та въспламеняваны [у]ще ся развалятъ, и стихіи-тѣ [ф]разгоряваны ще ся стопятъ? 13 А споредъ обѣщаніе-то му очакувамы [х]новы небеса и новѫ землѭ, въ които живѣе правда. 14 За това, възлюбленни, тѣзи нѣща като очакувате, прилежавайте [ц]да ся намѣрите чисти и непорочни прѣдъ него миромъ; 15 И [ч]дълготърпѣніе-то на Господа нашего имайте за спасеніе; както и възлюбленный-тъ нашъ братъ Павелъ ви писа споредъ даденѫ-тѫ нему мудрость, 16 Както и въ всичкы-тѣ *си* посланія, кога [ш]говори въ тѣхъ за тѣзи работы; въ които има нѣкои нѣща мѫчноразумителны, които неучени-тѣ и неутвърдени-тѣ искривяватъ, както и другы-тѣ писанія, за своѭ-тѫ си погыбель. 17 И тъй вы, възлюбленни, като сте [щ]прѣдизвѣстени *за това*, [ѕ]пазѣте ся, да ся не увлѣчете съсъ

к Псал. 90; 4.
л Авв. 2; 3. Евр. 10; 37.
м Иса. 30; 18. 1 Пет. 3; 20. Ст. 15.
н Іез. 18; 23, 32. 33; 11.
о Рим. 2; 4. 1 Тим. 2; 4.
п Мат. 24; 43. Лук. 12; 39. 1 Сол. 5; 2. Отк. 3; 3. 16; 15.
р Псал. 102; 26. Иса. 51; 6. Мат. 24; 35. Мар. 13; 31. Рим. 8; 20. Евр. 1; 11. Отк. 20; 11. 21; 1.
с 1 Пет. 1; 15.
т 1 Кор. 1; 5. Тит. 2; 137.
у Псал. 50. Иса. 34; 4. 3.
ф Мих. 1; 4 ст. 10.
х Иса. 65; 17 66; 22. Отк. 21; 1, 27.
ц 1 Кор. 1; 8. 15; 28. Фил. 1; 10. 1 Сол. 3; 13. 5; 23.
ч Рим. 2; 4. 1 Пет. 3; 20. ст. 9.
ш Рим. 8; 19. 1 Кор. 15; 24. 1 Сол. 4; 15.
щ Мар. 13; 23. Гл. 1; 12.
ѕ Еф. 4; 14. Гл. 1; 10, 11. 2; 18.

ы Еф. 4; 15. 1 Пет. 2; 2.
ь 2 Тим. 4; 18. Отк. 1; 6.

заблужденіе-то на беззаконны-тѣ, и отпаднете отъ утвърждение-то си. Но [ы]растѣте 18 въ благодать-тѫ и въ познаніе-то на Господа нашего и Спаса Іисуса Христа. [ь]Нему слава да бѫде и нынѣ и въ день вѣчный. Аминь.

ПЪРВО-ТО (СОБОРНО) ПОСЛАНІЕ НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ІОАННА.

а Іоан. 1; 1. Гл. 2; 13.
б Іоан. 1; 14. 2 Пет. 1; 16. Гл. 4; 14.
в Лук. 24 39. Іоан. 20; 27.
г Іоан. 1; 4. 11; 25. 14; 6.
д Рим. 16; 26. 1 Тим. 3; 16. Гл. 3; 5.
е Іоан. 21; 24. Дѣян. 2; 32.
ж Гл. 5; 20.
з Іоан. 1; 1, 2.
и Дѣян. 4; 20.
і Іоан. 17; 21. 1 Кор. 1; 9. Гл. 2; 24.
к Іоан. 15; 11. 16; 24. 2 Іоан. 12.
л Гл. 3; 11.
м Іоан. 1; 9. 8; 12. 9; 5. 12; 35, 36.
н 2 Кор. 6; 14. Гл. 2; 4.

ГЛАВА 1.

Това [а]което бѣ отъ начало, [б]което смы 1 чули, което съ очи-тѣ си видѣхмы, което изгледахмы, [в]и рѫцѣ-тѣ ни похванѫхѫ, за Слово-то на животъ-тъ; (И [г]животъ-тъ ся 2 [д]яви, и видѣхмы, и [е]свидѣтелствувамы, и ви [ж]извѣстявамы вѣчный-тъ животъ, [з]който бѣ у Отца и яви ся намъ;) [и]Това което 3 смы видѣли и чули, него ви извѣстявамы, да имате и вы съ насъ общеніе; а пакъ нашето [і]съобщеніе е съ Отца и съ Іисуса Христа неговъ-тъ Сынъ. И това ви пишемъ, [к]да 4 бѫде ваша-та радость испълнена. И [л]това 5 е извѣстіе-то, което чухмы отъ него и *го* извѣстявамы вамъ, че [м]Богъ е видѣлина, и никаква тъмнина нѣма въ него. [н]Ако речемъ 6 че имамы съобщеніе съ него, а ходимъ въ тъмнинѫ, лъжемъ, и не вършимъ истинѫ-тѫ. Ако ли ходимъ въ видѣлинѫ, както е той 7 въ видѣлинѫ, имамы единъ съ другый съ-

общеніе, и [о]кръвь-та на Сына му Іисуса 8 Христа очистя ны отъ всякой грѣхъ. [п]Ако речемъ че грѣхъ нѣмамы, сами себе си лъ- 9 жемъ, [р]и истина-та не е въ насъ. [с]Ако исповѣдвамы грѣхове-тѣ наши, вѣренъ и праведенъ е, да ни прости грѣхове-тѣ *ни*, и 10 да ны [т]очисти отъ всякж неправдж. Ако речемъ че не смы съгрѣшили, правимъ го лъжъ, и негово-то слово не е въ насъ.

ГЛАВА 2.

1 Чадца мои, това ви пишж, да не съгрѣшите: и ако съгрѣши нѣкой, [а]имамы ходатай 2 при Отца, Іисуса Христа, Праведнаго. И [б]той е умилостивленіе за наши-тѣ грѣхове, и не тъкмо за наши-тѣ, но [в]и за всич- 3 кый-тъ свѣтъ. И по това знаемъ че смы го познали, ако пазимъ неговы-тѣ заповѣ- 4 ди. [г]Който казува: Познахъ го, а заповѣды-тѣ му не пази, [д]лъжъ е, и истина-та не 5 е въ него. А [е]който пази негово-то слово, въ него [ж]наистинж Божія-та любовь е съвършенна. [з]По това знаемъ че смы въ него. 6 [и]Който казува че въ него прѣбждва, [і]длъженъ е, както е онъ ходилъ, така и той да 7 ходи. Братіе, [к]не ви пишж новж заповѣдь, но заповѣдь ветхж, [л]коіжто отъ начало имахте; ветха-та заповѣдь е слово-то което 8 сте отъ начало чули. Пакъ новж [м]заповѣдь ви пишж, което е и въ него и въ васъ истинно; [н]защото тьмнина-та прѣхожда, и 9 истинна-та [о]видѣлина вече свѣти. [п]Който казува че е въ видѣлинж, а ненавижда бра- 10 та си, въ тьмнинж е до нынѣ. [р]Който люби брата си, *той* прѣбждва въ видѣлинж, и 11 [с]нѣма съблазнь въ него. А който ненави-

о 1 Кор. 6; 11. Ефес. 1; 7. Евр. 9; 14. 1 Пет. 1; 19. Гл. 2; 2. Отк. 1; 5.
п 3 Цар. 8; 46. 2 Лѣт. 6; 36. Іов. 9; 2. 15; 14. 25; 4. Прит. 20; 9. Еккл. 7; 20. Іак. 3; 2.
р Гл. 2; 4.
с Псал. 32; 5. Прит. 28; 13.
т Ст. 7. Псал. 51; 2.
а Рим. 8; 34. 1 Тим. 2; 5. Евр. 7; 25. 9; 24.
б Рим. 3; 25. 2 Кор. 5; 18. Гл. 1; 7. 4; 10.
в Іоан. 1; 29. 4; 42. 11; 51, 52. Гл. 4; 14.
г Гл. 1; 6. 4; 20.
д Гл. 1; 8.
е Іоан. 14; 21, 23.
ж Гл. 4; 12.
з Гл. 4; 13.
и Іоан. 15; 4, 5.
і Мат. 11; 29. Іоан. 13; 15. 1 Пет. 2; 21.
к 2 Іоан. 5.
л Гл. 3; 11. 2 Іоан. 5.
м Іоан. 13; 34. 15; 12.
н Рим. 13; 12. Ефес. 5; 8. 1 Сол. 5; 5, 8.
о Іоан. 1; 9. 8; 12. 12; 35.
п 1 Кор. 13; 2. 2 Пет. 1; 9. Гл. 3; 14, 15.
р Гл. 3; 14.
с 2 Пет. 1; 10.

жда брата си, въ тьмнинѫ е, [т]и въ тьмнинѫ ходи, и не знае кѫдѣ отхожда, защото тьмнина-та му е заслѣпила очи-тѣ.

12 Пишѫ вамъ, чадца, защото ви ся [у]простихѫ грѣхове-тѣ заради негово-то име. 13 Пишѫ вамъ, отци, защото вы познахте тогози, [ф]който е отъ начало. Пишѫ вамъ, млади, защото побѣдихте лукаваго. Пишѫ вамъ 14 дѣца, защото познахте Отца. Писахъ вамъ отци, защото познахте тогози, който е отъ начало. Писахъ вамъ, млади, защото [х]сте крѣпкы, и слово-то Божіе прѣбѫдва въ васъ, и побѣдихте лукаваго. 15 [ц]Не обычайте свѣтъ-тъ, нито което е въ свѣтъ-тъ. [ч]Ако люби нѣкой свѣтъ-тъ, любовь-та на Отца 16 не е въ него. Защото всичко що е въ свѣтъ-тъ, похоть-та на плъть-тѫ, [ш]и похоть-та на очи-тѣ, и гордость-та на живо-17 та, не е отъ Отца, но отъ свѣтъ-тъ е. Но [щ]свѣтъ-тъ прѣхожда и негова-та похоть; а който прави волѭ-тѫ Божіѭ, въ вѣкы 18 прѣбѫдва. [з]Дѣца, [ы]послѣдньо врѣме е; и както сте чули че [ь]Антихристъ иде, [ъ]и сега има много антихристи; отъ това позна-19 вамы [ю]че е послѣдньо врѣме. [я]Отъ насъ излѣзохѫ, но не бѣхѫ отъ насъ; защото [ж]ако бы были отъ насъ, щѣхѫ да си останѫтъ съ насъ; но *излъзохѫ*, [ѩ]да ся явятъ 20 че не сѫ всичкы-тѣ отъ насъ. И [а]вы имате помазаніе [б]отъ Святаго, [в]и знаете всич-21 ко. Не сьмь ви писалъ защото не знаете истинѫ-тѫ, но защото ѭ знаете, и защото 22 всяка лъжа не е отъ истинѫ-тѫ. [г]Кой е лъжецъ, освѣнь оногози който отрича че Іисусъ не е Христосъ? Той е антихристъ, който ся отрича отъ Отца и отъ Сына. 23 [д]Всякой който ся отрича отъ Сына, нѣма

т Іоан. 12; 35.
у Лук. 24; 47. Дѣян. 4; 12. 10; 43. 13; 38. Гл. 1; 7.
ф Гл 1; 1.
х Ефес. 6; 10.
ц Рим. 12; 2.
ч Мат. 6; 24. Гал. 1; 10. Іак. 4; 4.
ш Еккл. 5; 11.
щ 1 Кор. 7; 31. Іак. 1; 10. 4; 14. 1 Пет. 1; 24.
з Іоан. 21; 5.
ы Евр. 1; 2.
ь 2 Сол. 2; 3 и др. 2 Пет. 2; 1. Гл. 4; 3.
ъ Мат. 24; 5, 24. 2 Іоан. 7.
ю 1 Тим. 4; 1. 2 Тим. 3; 1.
я Втор. 13; 13. Псал. 41; 9. Дѣян. 20; 30.
ж Мат. 24; 24. Іоан. 6; 37. 10; 28, 29. 2 Тим. 2; 19.
ѩ 1 Кор. 11; 19.
а 2 Кор. 1; 21. Евр. 1; 9. Ст. 27.
б Марк. 1; 24. Дѣян. 3; 14.
в Іоан. 10; 4, 5. 14; 26. 16; 13. Ст. 27.
г Гл. 4; 3. 2 Іоан. 7.
д Іоан. 15; 23. 2 Іоан. 9.

нито Отца; [а ^е^който исповѣдува Сына, има
24 и Отца.] И тъй онова ^ж^което сте вы отъ
начало чули, нека прѣбѫде въ васъ. Ако
прѣбѫде въ васъ това което сте отъ начало
чули: ^з^*то* ще прѣбѫдете и вы въ Сына и
25 въ Отца. ^и^И това е обѣщаніе-то, което ни
26 той обѣща, животъ вѣчный. Това ви писахъ
27 ^і^поради тѣзи които вы льстятъ. И ^к^помазаніе-то
което вы пріяхте отъ него, прѣбѫдва
въ васъ, и ^л^нѣмате нуждѫ да вы учи
нѣкой; но ^м^както исто-то помазаніе вы учи
за всичко, и е истинно, и не е лъжливо;
и както вы е научило, ще прѣбѫдете въ
28 него. И сега, чадца, прѣбѫдвайте въ него;
та ^н^когато ся яви да имамы дързновеніе,
^о^и да ся не посрамимъ отъ него въ при-
29 шествіе-то му. ^п^Ако знаете че е праведенъ,
знайте че ^р^всякой който прави правдѫ
отъ него е роденъ.

ГЛАВА 3.

1 Виждте каквѫ любовь е далъ намъ Отецъ,
^а^да ся наречемъ *и да смы* чада Божіи.
За това свѣтъ-тъ не познава насъ, защото
2 ^б^не позна него. Възлюбленни, ^в^сега смы
чада Божіи; и ^г^още не ся е явило какво
ще бѫдемъ; но знаемъ че, кога ся яви,
^д^ще смы подобни нему; защото ^е^ще го видимъ
3 както е. ^ж^И всякой който има тѫзи
надеждѫ на него, очиства себе си, както
4 е онъ чистъ. Всякой който прави грѣхъ,
прави и беззаконіе; защото ^з^грѣхъ-тъ е без-
5 законіе. И знаете че ^и^той ся яви, ^і^да земе
наши-тѣ грѣхове; и ^к^грѣхъ нѣма въ него.
6 Всякой който прѣбѫдва въ него, не съгрѣшава;
^л^всякой който съгрѣшава, не го е

е Іоан. 14; 7 9, 10. Гл. 4; 15.
ж 2 Іоан. 6.
з Іоан. 14; 23. Гл. 1; 3.
и Іоан. 17, 3. Гл. 1; 2. 5; 11.
і Гл. 3; 7. 2 Іоан. 7.
к Ст. 20.
л Іер. 31; 33, 34. Евр. 8; 10, 11.
м Іоан. 14; 26. 16; 13. Ст. 20.
н Гл. 3; 2.
о Гл. 4; 17.
п Дѣян. 22; 14.
р Гл. 3; 7, 10.
а Іоан. 1; 12.
б Іоан. 15; 18, 19. 16; 3. 17; 25.
в Иса. 56; 5. Рим. 8; 15. Гал. 3; 26. 4; 6. Гл. 5; 1.
г Рим. 8; 18. 2 Кор. 4; 17.
д Рим. 8; 29. 1 Кор. 15; 49. Фил. 3; 21. Кол. 3; 4. 2 Пет. 1; 4.
е Іов. 19; 26. Псал. 16; 11. Мат. 5; 8. 1 Кор. 13; 12. 2 Кор. 5; 7.
ж Гл. 4; 17.
з Рим. 4; 15. Гл. 5; 17.
и Гл. 1; 2.
і Иса. 53; 5, 6, 11. 1 Тим. 1; 15. Евр. 1; 3. 9; 26. 1 Пет. 2; 24.

к 2 Кор. 5; 21. Евр. 4; 15. 9; 28. 1 Пет. 2; 22. л Гл. 2, 4. 4; 8. 3 Іоан. 11.

видѣлъ, нито го е позналъ. 7 Чадца, [м]да вы не льсти никой; [н]който прави правдѫ праведенъ е, както *и* онъ е праведенъ. 8 [о]Който прави грѣхъ, отъ діавола е; защото отъ начало діаволъ-тъ съгрѣшава. За това ся яви Сынъ Божій, [п]да съсыпе дѣла-та на діавола. 9 [р]Всякой който е роденъ отъ Бога, грѣхъ не прави, защото [с]сѣме негово прѣбѫдва въ него; и не може да съгрѣшава, защото е отъ Бога роденъ. 10 Въ това ся познаватъ чада-та Божіи и чада-та діаволскы. [т]Всякой що не прави правдѫ, не е отъ Бога, [у]нито който не люби брата си. 11 Защото [ф]това е заржчаніе-то което отъ начало чухте, [х]да любимъ единъ другыго. 12 Не както [ц]Каинъ, *който* бѣ отъ лукаваго, и закла брата си. И защо го закла? Защото негові-тѣ дѣла бѣхѫ лукавы, а братовы-тѣ му праведны. 13 Недѣйте ся чуди, братіе мои, [ч]ако свѣтъ-тъ вы ненавижда. 14 [ш]Ный знаемъ че прѣминѫхмы отъ смьрть въ животъ, защото любимъ братія-та; [щ]който не люби брата *си* останува въ смьрть. 15 [ъ]Всякой който ненавижда брата си, человѣкоубіецъ е, и знаете че [ы]никой человѣкоубіецъ нѣма животъ вѣченъ да прѣбѫдва въ него. 16 [ь]Отъ това познавамы любовь-тѫ, че той животъ-тъ си положи за насъ; и ный смы длъжни да положимъ *нашій-тъ* животъ за братія-та. 17 [ѣ]Но който има свѣтовны-тѣ добрины, и гледа брата си че има нуждѫ, а заключи сьрдце-то си отъ него, [ю]какъ ще прѣбѫдва въ него любовь-та Божія? 18 Чадца мои, [я]да не любимъ съ думѫ, нито съ языкъ, [ж]но съ дѣло и съ истинѫ. 19 И отъ това познавамы [ѩ]че смы отъ истинѫ-тѫ, и ще увѣримъ сьрдца-та си прѣдъ него.

м Гл. 2; 26.
н Іез. 18; 5 до 9. Рим. 2; 13. Гл. 2; 29.
о Мат. 13; 38. Іоан. 8; 44.
п Быт. 3; 15. Лук. 10; 18. Іоан. 16; 11. Евр. 2, 14.
р Гл. 5; 18.
с 1 Пет. 1; 23.
т Гл. 2; 29.
у Гл. 4; 8.
ф Гл. 1; 5. 2; 7.
х Іоан. 13; 34. 15; 12. Ст. 23. Гл. 4; 7, 21. 2 Іоан. 5.
ц Быт. 4; 4, 8. Евр. 11; 4. Іуд. 11.
ч Іоан. 15; 18, 19. 17; 14. 2 Тим. 3; 12.
ш Гл. 2; 10.
щ Гл. 2; 9, 11.
ъ Мат. 5; 21, 22. Гл. 4; 20.
ы Гал. 5; 21. Отк. 21; 8
ь Іоан. 3; 16. 15; 13. Рим. 5; 8. Еф. 5; 2, 25. Гл. 4; 9, 11.
ѣ Втор. 15; 7. Лук. 3; 11.
ю Гл. 4; 20.
я Іез. 33; 31. Рим. 12; 9. Еф. 4; 15. Іак. 2; 15, 16. 1 Пет. 1; 22.
ж Іоан. 18; 37. Гл. 1; 8.
ѩ 1 Кор. 4; 4.

20 Защото ако ны осѫжда сърдце-то, извѣстно че Богъ е по голѣмъ отъ сърдце-то 21 ни, и знае всичко. [а]Възлюбленни, ако сърдце-то ни не ны осѫжда, [б]имамы дързнове- 22 ніе у Бога; И, [в]каквото да поищемъ, пріимамы отъ него, защото пазимъ заповѣдитѣ неговы, [г]и правимъ угодно-то прѣдъ него. И [д]тая е негова-та заповѣдь, да вѣрувамы въ име-то на Сына му Іисуса Христа, и [е]да любимъ единъ другыго, [ж]както 24 е далъ намъ заповѣдь. И [з]който пази неговы-тѣ заповѣди, [и]прѣбѫдва въ него, и той въ него; и [і]отъ това познавамы че прѣбѫдва въ насъ, отъ Духа когото е далъ намъ.

ГЛАВА 4.

1 Възлюбленни, всякому духу [а]не вѣрувайте, но [б]испытувайте духове-тѣ отъ Бога ли сѫ; [в]защото много лъжепророци излѣ- 2 зохѫ по свѣтъ-тъ. Отъ това познавайте Духъ-тъ Божій; [г]всякой духъ който исповѣдува че Іисусъ Христосъ дойде въ плъть, 3 отъ Бога е; И [д]всякой духъ който не исповѣдува че Іисусъ Христосъ дойде въ плъть, не е отъ Бога; и той *е духъ*-тъ антихристовъ, за когото чухте че иде, [е]и 4 сега е вече на свѣтъ-тъ. [ж]Вы сте отъ Бога, чадца, и побѣдили сте гы; защото по голѣмъ е оный [з]който е въ васъ, а не 5 който е въ свѣтъ-тъ. [и]Тѣ сѫ отъ свѣтъ-тъ, за това отъ свѣтъ-тъ говорятъ, [і]и свѣтъ- 6 тъ тѣхъ слуша. Ный смы отъ Бога; [к]който

[а] Іов. 22; 26. [б] Евр. 10; 22. Гл. 2; 28. 4; 17. [в] Псал. 34; 15. 145; 18, 19. Прит. 15; 29. Іер. 29; 12. Мат. 7; 8. 21; 22. Мар. 11; 24. Іоан. 14, 13. 15; 7. 16; 23, 24. Іак. 5; 16. Гл. 5; 14. [г] Іоан. 8; 29. 9; 31. [д] Іоан. 6; 29. 17; 3. [е] Мат. 22; 39. Іоан. 13; 34. 15; 12. Еф. 5; 2. 1 Сол. 4; 9. 1 Пет. 4; 8. Ст. 11. Гл. 4; 21. [ж] Гл. 2; 8, 10. [з] Іоан. 14; 23. 15; 10. Гл. 4; 12. [и] Іоан. 17; 21, и друг. [і] Рим. 8; 9. Гл. 4; 13.

[а] Іер. 29; 8. Мат. 24; 4. [б] 1 Кор. 14; 29. 1 Сол. 5; 21. Отк. 2; 2. [в] Мат. 24; 5, 24. Дѣян 20; 30. 1 Тим. 4; 1. 2 Пет. 2; 1. Гл. 2; 18. 2 Іоан. 7. [г] 1 Кор. 12; 3. Гл. 5; 1. [д] Гл. 2; 22. 2 Іоан. 7. [е] 2 Сол. 2; 7. Гл. 2; 18, 22. [ж] Гл. 5; 4. [з] Іоан. 12; 31. 14; 30. 16; 11. 1 Кор. 2; 12. Еф. 2; 2. 6; 12. [и] Іоан. 3; 31. [і] Іоан. 15; 19. 17; 14. [к] Іоан. 8; 47. 10; 27. 1 Кор. 14; 37. 2 Кор. 10; 7.

то познава Бога, насъ слуша; който не е отъ Бога, не ны слуша. Отъ това познавамы [л]духъ-тъ на истинѫ-тѫ и духъ-тъ на заблужденіе-то.

7 [м]Възлюбленни, да любимъ единъ другыго; защото любовь-та е отъ Бога; и всякой който люби, отъ Бога е роденъ, и познава Бога. 8 Който не люби, [н]не е позналъ Бога, защото [о]Богъ е любовь. 9 [п]Въ това ся яви Божія-та къмъ насъ любовь, че Сына своего единороднаго проводи Богъ на свѣтъ-тъ, [р]да бѫдемъ живи чрѣзъ него. 10 Въ това е любовь-та, [с]не че ный смы Бога възлюбили, но че той възлюби насъ, и проводи Сына своего [т]умилостивеніе за нашитѣ грѣхове. 11 Възлюбленни, [у]понеже така възлюби насъ Богъ, и ный смы длъжни да любимъ единъ другыго. 12 [ф]Бога никой не е видѣлъ никога; ако любимъ единъ другыго, Богъ прѣбѫдва въ насъ, [х]и любовь-та негова е съвършенна въ насъ. 13 [ц]Отъ това познавамы, че прѣбѫдвамы въ него, и той въ насъ, защото отъ Духа своего е далъ намъ. 14 И [ч]ный видѣхмы и свидѣтелствувамы, че [ш]Отецъ проводи Сына Спаситель на свѣтъ-тъ. 15 [щ]Който исповѣда че Іисусъ е Сынъ Божій, Богъ прѣбѫдва въ него, и той въ Бога. 16 И ный познахмы и повѣрувахмы любовь-тѫ, коьѭто Богъ има къмъ насъ. [ъ]Богъ е любовь; и [ы]който прѣбѫдва къ любовь-тѫ, прѣбѫдва въ Бога, и Богъ въ него. 17 Въ това е съвършенна любовь-та въ насъ, [ь]да имамы дързновеніе въ сѫдныйтъ день; [ѣ]защото както е той, *така* смы и ный въ тойзи свѣтъ. 18 Въ любовь-тѫ страхъ нѣма, но съвършенна-та любовь пропѫжда вънъ страхъ-тъ; защото страхъ-тъ има

л Иса. 8; 20. Іоан. 14; 17.
м Гл. 3; 10, 11, 23.
н Гл. 2; 4. 3; 6.
о Ст. 16.
п Іоан. 3; 16. Рим. 5; 8. 8; 32. Гл. 3; 16.
р Гл. 5; 11.
с Іоан. 15; 16. Рим. 5; 8, 10. Тит. 3; 4.
т Гл. 2; 2.
у Мат. 18; 33. Іоан. 15; 12, 13. Гл. 3; 16.
ф Іоан. 1; 18. 1 Тим. 6; 16. Ст. 20.
х Гл. 2; 5. Ст. 18.
ц Іоан. 14; 20. Гл. 3; 24.
ч Іоан. 1; 14. Гл. 1; 1, 2
ш Іоан. 3; 17.
щ Рим. 10; 9. Гл. 5; 1, 5.
ъ Ст. 8.
ы Ст. 12. Гл. 3; 24.
ь Іак. 2; 13. Гл. 2; 28. 3; 19, 21.
ѣ Гл. 3; 3.

мѫкѫ, и който ся страхува [ю]не е съвършенъ въ любовь-тѫ. 19 Ный любимъ него, защото първомъ той възлюби насъ. 20 [я]Ако рече нѣкой: Любѭ Бога, а ненавижда брата си, лъжъ е; защото който не люби брата си, когото е видѣлъ, Бога [ж]когото не е видѣлъ, какъ може да го люби? 21 И [ѭ]тѫѭ заповѣдь имамы отъ него, че който люби Бога да люби и брата си.

ю Ст. 12.
я Гл. 2; 4. 5; 17.
ж Ст. 12.
ѭ Мат. 22;37, 39. Iоан. 13. 34. 15; 12. Гл. 3; 23.

ГЛАВА 5.

1 [а]Всякой който вѣрува [б]че Iисусъ е Христосъ, [в]отъ Бога е роденъ; [г]и всякой който люби оногози който е родилъ, люби 2 и родения-тъ отъ него. Отъ това познавамы че любимъ чада-та Божіи, когато Бога 3 любимъ, и заповѣди-тѣ неговы пазимъ. [д]Защото тая е любовь-та Божія, да пазимъ заповѣди-тѣ неговы; и [е]заповѣди-тѣ му не сѫ 4 тежкы. Защото [ж]всяко отъ Бога родено побѣждава свѣтъ-тъ, и тая е побѣда-та която е свѣтъ-тъ побѣдила, вѣра-та наша. 5 Кой е който побѣждава свѣтъ-тъ, ако не тойзи [з]който вѣрува че Iисусъ е Сынъ Божій?

6 Той е който е дошелъ [и]съ водѫ и съ кръвь, Iисусъ Христосъ; не тъкмо съ водѫ, но съ водѫ и съ кръвь; и Духъ-тъ е който свидѣтелствува; понеже Духъ-тъ е и- 7 стина-та. Защото трима сѫ които свидѣтелствуватъ [на небеса, Отецъ, [к]Слово и 8 Духъ Святый; и [л]тія трима-та сѫ едно. И три сѫ които свидѣтелствуватъ на земѭ-тѫ], Духъ-тъ, и вода-та и кръвь-та; и *тія* 9 три-тѣ *съгласны* сѫ въ едно. Ако пріимамы [м]свидѣтелство-то на человѣцы-тѣ, свидѣтелство-то Божіе по голѣмо е; [н]защото то-

а Iоан. 1; 12.
б Гл. 2; 22, 23. 4; 2, 15.
в Iоан. 1; 13.
г Iоан. 15; 23.
д Iоан. 14; 15. 21, 23. 15; 10. 2 Iоан. 6.
е Мих. 6; 8. Мат. 11; 30.
ж Iоан. 16; 33. Гл. 3; 9. 4; 4.
з 1 Кор. 15; 57. Гл. 4; 15.
и Iоан. 29; 34.
і Iоан. 14; 17. 15; 26. 16; 13. 1 Тим. 3; 16.
к Iоан. 1; 1. Отк. 19; 13.
л Iоан. 10; 30.
м Iоан. 8; 17, 18.
н Мат. 3; 16, 17. 17; 5.

ва е свидѣтелство-то Божіе, което свидѣтелствовà за Сына си. 10 Който вѣрува въ Сына Божія, [о]има свидѣтелство-то въ себе си; който не вѣрува въ Бога, лъжецъ го е [п]направилъ, защото не е повѣрувалъ въ свидѣтелство-то, което Богъ е свидѣтелствовалъ за Сына си. 11 И [р]това е свидѣтелство-то, че животъ вѣченъ е далъ намъ Богъ, и [с]той животъ е въ Сына му. 12 [т]Който има Сынъ-тъ, има животъ; който нѣма Сына Божія, нѣма животъ.

13 [у]Това писахъ вамъ, които вѣрувате въ име-то на Сына Божія, [ф]да знаете че имате животъ вѣченъ, и да вѣрувате въ име-то на Сына Божія. 14 И това е дързновеніе-то, което имамы къмъ него, че, [х]ако просимъ нѣщо по неговѫ-тѫ волѭ, слуша ны. 15 И ако знаемъ че ны слуша, каквото да му попросимъ, знаемъ че получвамы прошенія-та които смы попросили отъ него. 16 Ако види нѣкой брата си че съгрѣшава грѣхъ не смьртно, ще попроси, [ц]и *Богъ* ще му даде животъ, *сирѣчь* на оныя които съгрѣшаватъ не смьртно. [ч]Има грѣхъ смьртенъ; [ш]не казувамъ за него да ся помоли. 17 [щ]Всяка неправда е грѣхъ, и има грѣхъ не смьртенъ. 18 Знаемъ че [в]всякой роденый отъ Бога не съгрѣшава; но който е роденъ отъ Бога [ы]пази себе си, и лукавый не ся прикоснува нему. 19 Знаемъ че смы отъ Бога; и цѣлый [ь]свѣтъ въ лукаваго лежи. 20 Знаемъ още че Сынъ Божій дойде, и [ъ]даде намъ разумѣніе, [ю]да познавамы истиннаго, и въ истиннаго смы, *сирѣчь* въ Сына му Іисуса Христа; [я]той е Богъ истинный, [ж]и животъ вѣчный. 21 Чадца, [ѣж]пазѣте себе си отъ идолы. Аминь.

о Рим. 8; 16. Гал. 4; 6.
п Іоан. 5; 33. 5; 38.
р Гл. 2; 25.
с Іоан. 1; 4. Гл. 4; 9.
т Іоан. 3; 36. 5; 24.
у Іоан. 20; 21.
ф Гл. 1; 1, 2.
х Гл. 3; 22.
ц Іов. 42; 8. Іак. 5; 14, 15.
ч Мат. 12; 31, 32. Марк. 3; 29. Лук. 12; 10. Евр. 6; 4, 6. 10; 26.
ш Іер. 7; 16. 14; 11. Іоан. 17; 9.
щ Гл. 3; 4.
в 1 Пет. 1; 23. Гл. 3; 9.
ы Іак. 1; 27.
ь Гал. 1; 4.
ъ Лук. 24; 45.
ю Іоан. 17; 3.
я Иса. 9; 6. 44; 6. 54; 5. Іоан. 20; 28. Дѣян. 20; 28. Рим. 9; 5. 1 Тим. 3; 16. Тит. 2; 13. Евр. 1; 8.
ж Ст. 11, 12, 13.
ѣж 1 Кор. 10; 14.

ВТОРО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ІОАННА.

---

1 *Азъ* Старецъ до избраннѫ-тѫ госпожѫ, и до чада та й, [а]които азъ наистинѫ любѭ; и не само азъ, но и всичкы които 2 сѫ познали [б]истинѫ-тѫ; За истинѫ-тѫ, която прѣбѫдва въ насъ, и ще бѫде во 3 вѣкы съ насъ; [в]Да бѫде съ васъ благодать, милость, миръ отъ Бога Отца, и отъ Господа Іисуса Христа Сына Отча, [г]въ истинѫ и любовь.

4 Много ся възрадовахъ, че намѣрихъ отъ чада-та ти *нѣкои* да [д]ходятъ въ истинѫ-5 тѫ, както пріяхмы заповѣдь отъ Отца. И сега, госпоже, умолявамъ тя, [е]не като че ти пишѫ новѫ заповѣдь, но тѫѭ коѭто отъ начало имахмы, [ж]да любимъ единъ дру-6 гыго. И [з]тая е любовь-та, да ходимъ по заповѣди-тѣ негови. Тая е заповѣдь-та, [и]както сте испьрво чули, да ходите въ неѭ. 7 Защото [і]много льстци влѣзохѫ въ свѣтъ-тъ, [к]които не исповѣдуватъ че Іисусъ Христосъ дойде въ плъть; [л]такъвъ *человѣкъ* 8 е лъжецъ и антихристъ. [м]Внимавайте себе си [н]да не изгубимъ онова, което смы изработили, но да получимъ пълнѫ заплатѫ. 9 [о]Всякой който прѣстѫпува и не прѣбѫдва въ Христово-то ученіе, нѣма Бога; тойзи който прѣбѫдва въ ученіе-то Христово, 10 той има и Отца и Сына. Ако иде нѣкой при васъ, и не носи това ученіе, недѣйте

а 1 Іоан. 3, 18. Ст. 3. 3 Іоан 1.
б Іоан. 8; 32. Гал. 2; 5, 14. 3; 1. 5; 7. Кол. 1; 5. 2 Сол. 2; 13. 1 Тим. 2; 4. Евр. 10; 26.
в 1 Тим. 1; 2.
г Ст. 1.
д 3 Іоан. 3.
е 1 Іоан. 2; 7, 8. 3; 11.
ж Іоан. 13; 34. 15; 12. Ефес. 5; 2. 1 Пет. 4; 8. 1 Іоан. 3; 23.
з Іоан. 14; 15, 21. 15; 10. 1 Іоан. 2; 5. 5; 3.
и 1 Іоан. 2; 24.
і 1 Іоан. 4; 1.
к 1 Іоан. 4; 2, 3.
л 1 Іоан. 2; 22. 4; 3.
м Марк. 13; 9.
н Гал. 3; 4. Евр. 10; 32, 35.
о 1 Іоан. 2; 23.

го пріима въ кѫщи, [п]и не го поздравявайте. Защото който го поздравява, бива участникъ въ неговы-тѣ злы дѣла. 11

[р]Ако и да имахъ много да ви пишѫ, не рачихъ съ книгѫ и съ мастило; но надѣiѭ ся да дойдѫ при васъ, и уста съ уста да ви говорiѭ, [с]да бѫде радость-та наша испълнена. [т]Поздравяватъ тя чада-та на избраннѫ-тѫ твоiѭ сестрѫ. Аминь. 12 13

п Рим. 16; 17. 1 Кор. 5; 11. 16; 22. Гал. 1; 8, 9. 2 Тим. 3; 5. Тит. 3; 10.
р 3 Іоан. 13.
с Іоан. 17; 13. 1 Іоан. 1; 4.
т 1 Пет. 5; 13.

ТРЕТО-ТО ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ІОАННА.

Азъ Старецъ възлюбленному Гаію, [а]когото наистинѫ любiѭ. 1 Възлюбленне, молитствувамъ въ всичко да благоуспѣвашь и да си здравъ, както благоуспѣва душа-та ти. 2 Защото много ся възрадувахъ, когато дойдохѫ братiя-та и свидѣтелствувахѫ за твоiѭ-тѫ истинѫ, [б]както ты ходишь въ истинѫ-тѫ. 3 По голѣмѫ радость нѣмамъ отъ това, да слушамъ [в]че чада-та ми ходятъ въ истинѫ-тѫ. 4 Възлюбленне, вѣрно вършишь каквото правишь на братiя-та и на чужденцы-тѣ, 5 Които свидѣтелствувахѫ прѣдъ церквѫ-тѫ за твоiѭ-тѫ любовь, и които ако прѣдиспратишь достойно Богу, добрѣ ще сторишь. 6 Защото за негово-то име излѣзохѫ, [г]безъ да зематъ нѣщо отъ язычницы-тѣ. 7 Ный прочее длъжни смы да пріимамы таквызи, за да смы спомощници на истинѫ-тѫ. 8

Писахъ до церквѫ-тѫ; но Діотрефъ, кой- 9

а 2 Іоан. 1.
б 2 Іоан. 4.
в 1 Кор. 4; 15. Филим. 10.
г 1 Кор. 9; 12, 15.

то обича да първенствува въ тѣхъ, не ны 10 пріима. За това ако бы да дойдѫ, ще напомнѭ за неговы-тѣ дѣла които прави, като блядослови противъ насъ съ лошы думы; и като не е доволенъ съ това, не само той не пріима братія-та, но въспира и тѣзи които искѫтъ *да гы пріиматъ*, и отъ 11 церквѫ-тѫ гы пѫди. Възлюбленне, [д]не подражавай зло-то, но добро-то. [е]Който прави добро отъ Бога е, а който прави зло, 12 не е видѣлъ Бога. [ж]За Димитрія ся *добро* свидѣтелствува отъ всичкы, и отъ самѫ-тѫ истинѫ; а свидѣтелствувамы още и ный, [з]и знаете че наше-то свидѣтелство е истинно.

13 [и]Много имахъ да пишѫ, но не щѫ да 14 ти пишѫ съ мастило и перо; А надѣѭ ся скоро да тя видѭ, и ще поговоримъ уста 15 съ уста. Миръ тебѣ. Поздравяватъ тя пріятели-тѣ: поздрави пріятели-тѣ по име.

д Псал. 37;27. Иса. 1; 16, 17. 1 Пет. 3; 11.
е 1 Іоан. 2;29. 3; 6, 9.
ж 1 Тим. 3; 7.
з Іоан. 21; 24.
и 2 Іоан. 12.

СОБОРНО-ТО ПОСЛАНІЕ

ІУДИНО.

---

1 Іуда, рабъ Іисусъ Христовъ, а [а]братъ Іакововъ, до [б]званны-тѣ, *които* сѫ освятени отъ Бога Отца, и [в]съхранени отъ Іи-2 суса Христа; Милость да ся умножи вамъ, и [г]миръ и любовь.

3 Възлюбленни, понеже полагамъ всяко стараніе да ви пишѫ [д]за общо-то спасеніе, за нуждно счетохъ да ви пишѫ, и да вы увѣщаѭ [е]да ся подвизавате за вѣрѫ-тѫ, която еднъжь бы прѣдадена на святыи-тѣ.

а Лук. 6; 16. Дѣян. 1; 13.
б Рим. 1; 7.
в Іоан. 17; 11, 12, 15. 1 Пет. 1; 5.
г 1 Пет. 1; 2. 2 Пет. 1; 2.
д Тит. 1; 4.
е Фил. 1; 27. 1 Тим. 1; 18. 6; 12. 2 Тим. 1; 13 4; 7.

ж Гал. 2; 4. 2 Пет. 2; 1.
з Рим. 9;21,22. 1 Пет. 2; 8.
и 2 Пет. 2;10.
і Тит. 2; 11. Евр. 12; 15.
к Тит. 1; 16. 2 Пет. 2; 1. 1 Іоан. 2;22.
л 1 Кор. 10;9.
м Числ. 14;29, 37. 26; 64. Псал. 106; 26. Евр. 3; 17, 19.
н Іоан. 8; 44.
о 2 Пет. 2; 4.
п Отк. 20; 10.
р Быт. 19; 24. Втор. 29;23. 2 Пет. 2; 6.
с 2 Пет. 2; 10.
т Исх. 22; 28.
у Дан. 10; 13. 12; 1. Отк. 12; 7.
ф 2 Пет. 2;11.
х Зах. 3; 2.
ц 2 Пет. 2;12.
ч Быт. 4; 5. 1 Іоан. 3;12.
ш Числ. 22; 7, 21. 2 Пет. 2; 15.
щ Числ. 16; 1, и друг.
ъ 2 Пет. 2; 13.
ы 1Кор. 11;21.
ь Прит. 25;14. 2 Пет. 2;17.

4 [ж]Защото ся примъкнѫхѫ нѣкои человѣци, [з]които отъ давна сѫ прѣдназначени на това осѫжданіе, нечестиви, които [и]прѣобращатъ [і]благодать-тѫ на Бога нашего въ невъздьржность, и [к]отричатъ ся отъ самаго Владыкѫ Бога и Господа нашего Іисуса Христа. 5 А искамъ да ви напомнѭ, ако и да сте познали вы еднъжь това, че [л]Господь отъ какъ избави *свой-тъ* народъ изъ Египетскѫ-тѫ землѭ, [м]погуби послѣ онѣзи които не повѣрувахѫ. 6 И [н]ангелы-тѣ които не упазихѫ свое-то достоинство, но напуснѫхѫ собственно-то си жилище, [о]варди въ вѣчны върскы отдолу подъ мракъ-тъ, [п]за сѫдъ-тъ на великый-тъ день: 7 [р]Както Содомъ, Гоморръ, и околни-тѣ имъ градове, подобно тѣмъ ся прѣдадохѫ на блудство, и слѣдувахѫ слѣдъ чуждѫ плъть, прѣдлежатъ за примѣръ, като търпятъ наказаніе-то на вѣчный-тъ огнь. 8 [с]Така и тѣзи които бълнуватъ и оскврьняватъ плъть-тѫ, прѣзиратъ власть-тѫ, и [т]началства-та злословятъ. 9 А [у]Михаилъ архангелъ, когато въ борбѫ съ діавола ся прѣпираше за Моисеово-то тѣло, [ф]не смѣя да произнесе *противъ него* хулително осѫжденіе, но рече: [х]Господь да ти запрѣти. 10 Но [ц]тѣ злословятъ това което не знаѭтъ, а което знаѭтъ природно, както безсловесны-тѣ животны, въ това растлѣватъ себе си. 11 Горко имъ; защото ходихѫ въ пѫть-тъ [ч]Каиновъ, [ш]и зарадь мъздѫ рукнѫхѫ ся въ заблужденіе-то Валаамово, и погынѫхѫ въ упорство-то [щ]Кореово.

12 [ъ]Тѣ сѫ петна [ы]на ваши-тѣ любовны събранія, като пируватъ съ васъ заедно безъ страхъ, и напасуватъ себе си; [ь]облаци

безводни, посени [ъ]отъ вѣтрове-тѣ; дървета есенны, бесплодны, дважь умрѣлы, [ю]искоренены; 13 [я]Свирѣпы вълны морскы, които испущатъ като [ж]пѣнѫ свои-тѣ си срамоты; звѣзды скытателны, [іж]за които е въ вѣкъ завардена мрачна тьмнина. 14 А пророкува за тѣхъ и [а]Енохъ седмый отъ Адама, и каза: Ето [б]иде Господь съ много тысящы свои святыи. 15 Да направи сѫдбѫ надъ всичкы, и да изобличи всичкы-тѣ между тѣхъ нечестивы, за вси-тѣ дѣла на тѣхно-то нечестіе, които сторихѫ, и [в]за вси-тѣ жестокы *думы* които говорихѫ противъ него нечестиви-тѣ грѣшници.

16 Тѣ сѫ роптатели, мѫмрици, които ходятъ по похоти-тѣ си; и [г]уста-та имъ надуто говорятъ, и [д]ласкаіѫтъ лица за печалбѫ. 17 [е]Но вы, възлюбленни, помнѣте думы-тѣ прѣдречены отъ апостолы-тѣ на Господа нашего Іисуса Христа; 18 Какъ ви казувахѫ че [ж]на послѣдньо врѣме ще има подсмиватели, които ще ходятъ по свои-тѣ си нечестивы похоти.

19 Тѣ сѫ [з]които ся отлѫчватъ, [и]плътскы, които Духъ нѣматъ. 20 А вы, възлюбленни, [і]назидавайте себе си на прѣсвятѫ-тѫ вашѫ вѣрѫ, и [к]молѣте ся Духомъ Святымъ. 21 Пазѣте себе си въ любовь-тѫ Божіѭ, въ [л]ожиданіе на милость-тѫ на Господа нашего Іисуса Христа за животъ вѣченъ. 22 И къмъ едны бывайте милостиви, съ разсѫжденіе; 23 А другы [м]спасавайте съсъ страхъ, като гы [н]истръгнувате изъ огнь-тъ, и гнусѣте ся даже и отъ [о]дрехѫ-тѫ осквърненѫ отъ плъть-тѫ.

24 [п]А на Оногози който може да вы съхрани безгрѣшны, и [р]да вы постави непороч-

---

[ъ] Еф. 4; 14.
[ю] Мат. 15; 13.
[я] Иса 57; 20.
[ж] Фил. 3; 19.
[іж] 2 Пет. 2; 17.
[а] Быт. 5; 18.
[б] Втор. 33; 2. Дан. 7; 10. Зах. 14; 5. Мат. 25; 31. 2 Сол. 1; 7. Отк. 1; 7.
[в] 1 Цар. 2; 3. Псал. 31; 18. 94; 4. Мал. 3; 13.
[г] 2 Пет. 2; 18.
[д] Прит. 28; 21. Іак. 2; 1, 9.
[е] 2 Пет. 3; 2.
[ж] 1 Тим. 4; 1. 2 Тим. 3; 1. 4; 3. 2 Пет. 2; 1. 3; 3.
[з] Прит. 18; 1. Іез. 14; 7. Осія 4; 14. 9; 10. Евр. 10; 25.
[и] 1 Кор. 2; 14. Іак. 3; 15.
[і] Кол. 2; 7. 1 Тим. 1; 4.
[к] Рим. 8; 26. Еф. 6; 18.
[л] Тит. 2; 13. 2 Пет. 3; 12.
[м] Рим. 11; 14. 1 Тим. 4; 16.
[н] Амос. 4; 11. Зах. 3; 2. 1 Кор 5; 13.
[о] Зах. 3; 4, 5. Отк. 3; 4.
[п] Рим. 16; 25. Еф. 3; 20.
[р] Кол. 1; 22.

с Рим. 16; 27. 1 Тим. 1; 17. 2; 3.

ны въ радость прѣдъ неговѫ-тѫ си славѫ, [с]Единому прѣмудрому Богу *и* Спасу нашему, *да бѫде* слава, и величіе, държава и власть, и нынѣ и во вся вѣкы. Аминь. 25

КЪ РИМЛЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ рабъ Іисусъ Христовъ, [а]призванъ апостолъ, [б]избранъ *да проповѣда* евангеліе-то Божіе, 2 [в](Което понапрѣдъ обѣща *Богъ* [г]чрѣзъ пророцы-тѣ си въ святы-тѣ писанія, 3 За Сына си, Господа нашего Іисуса Христа, [д]който по плъть ся роди [е]отъ сѣме-то Давидово, 4 [ж]А по Духъ-тъ на святынѭ-тѭ, чрѣзъ въскрьсеніе-то отъ мьртвы-тѣ, [з]откры ся въ *всичкѫ* силѫ Сынъ Божій: 5 Чрѣзъ когото [и]пріехмы благодать и посланничество [і]за негово име *да приведемъ* [к]въ послушаніе на вѣрѫ-тѫ отъ всичкы-тѣ народы; 6 Между които сте и вы призвани отъ Іисуса Христа,) 7 На всичкы васъ които сте въ Римъ, възлюблении Божіи, [л]призвани святіи; [м]благодать да бѫде вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа.

8 Най пьрво [н]благодарїѫ Бога моего чрѣзъ Іисуса Христа за всинца вы, защото [о]вѣра-

а Дѣян. 22;21. 1 Кор. 1; 1. 1 Тим. 1;11. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
б Дѣян. 9. 15. 13; 2. Гал. 1; 15.
в Дѣян. 26; 6. Тит. 1; 2.
г Гл. 3; 21.16; 26. Гал. 3;8.
д Іоан. 1; 14. Гал. 4; 4.
е Мат. 1;6,16. Лук. 1; 32. Дѣян. 2; 30. 2 Тим. 2; 8.
ж Дѣян.13;33.
з Евр. 9; 14.
и Гл. 12;3.15; 15. 1 Кор. 15; 10. Гал. 1; 15. 2; 9. Ефес. 3; 8.
і Дѣян. 6; 7. Гл. 16; 26.
к Дѣян. 9; 15.
л Гл. 9; 24. 1 Кор. 1; 2. 1 Сол. 4; 7. м 1 Кор. 1; 3. 2 Кор. 1; 2. Гал. 1; 3. н 1 Кор. 1; 4. Филип. 1; 3. Кол. 1; 3, 4. 1 Сол 1; 2. Филим. 4.
о Гл. 16; 19. 1 Сол. 1; 8.

та ваша по всичкый-тъ свѣтъ ся възвѣстява. 9 Понеже [п]свидѣтель ми е Богъ, [р]комуто служѫ съ духъ-тъ си въ благовѣствованіе-то на Сына му, че [с]непрѣстанно вы 10 споменувамъ, И въ молитвы-тѣ си винѫгы [т]ся молѭ, дано усъ волѭ-тѫ Божіѭ да 11 ся сподобѭ нѣкога да дойдѫ до васъ; Защото желаѭ да вы видѭ, [ф]за да ви прѣдамъ духовно нѣкое дарованіе, за утвър-12 деніе ваше; А то е да ся утѣшѫ взаимно между васъ [х]чрѣзъ общѫ-тѫ вѣрѫ вашѫ и 13 моѭ. И не искамъ, братіе, да не знаете че [ц]много пѫти ся канихъ да дойдѫ до васъ, за да имамъ и отъ помежду васъ нѣкой [ч]плодъ, както и между другы-тѣ народы, (но до сега все съмь былъ [ш]възпиранъ) 14 [щ]Длъженъ съмь и на Еллины и на варвары, 15 на учены и на неучены; Така колкото отъ моѭ странѫ, готовъ *съмь* да проповѣдамъ евангеліе-то и на васъ които сте въ Римъ. 16 Защото [з]не ся срамувамъ отъ благовѣствованіе-то Христово; понеже [ы]е сила Божія за спасеніе, на всякого който вѣрува, първомъ на [ь]Іудеина а *послѣ* и на я-17 зычника. Защото правда-та Божія [ѣ]въ него ся открыва чрѣзъ вѣрѫ за вѣрѫ, както е писано: [ю]"Праведный-тъ чрѣзъ вѣрѫ ще бѫде живъ."

18 [я]Защото гнѣвъ Божій ся открыва отъ небе-то връхъ всяко нечестіе и неправдѫ на человѣцы-тѣ, които държатъ истинѫ-тѫ съ 19 неправдѫ. Понеже, това [ѫ]което е възможно да ся знае за Бога, извѣстно е на тѣхъ; 20 защото [іѫ]Богъ имъ *го* изяви. Понеже [а]невидимы-тѣ негови, *сирѣчь* присносущна-та негова сила и божественность, виждатъ ся явно, отъ създаніе міра разумѣваемы чрѣзъ

п Гл. 9; 1. 2 Кор. 1;23. Филип. 1; 8. 1 Сол. 2; 5.
р Дѣян. 27;23. 2 Тим. 1; 3. Іоан. 4; 23, 24. Филип. 3; 3.
с 1 Сол. 3; 10.
т Гл. 15; 23, 32. 1 Сол. 3; 10.
у Іак. 4; 15.
ф Гл. 15; 29.
х Тит. 1; 4. 2 Пет. 1; 1.
ц Гл. 15; 23.
ч Дѣян. 16; 7. 1 Сол. 2; 18.
ш Филип. 4;17.
щ 1 Кор. 9;16.
з Псал. 40; 9, 10. Марк. 8; 38. 2 Тим. 1; 8.
ы 1 Кор. 1;18. 15; 2.
ь Лук. 2; 30, 31, 32. 24; 47. Дѣян. 3; 26. 13: 26; 46. Гл. 2; 9.
ѣ Гл. 3; 21.
ю Авв. 2; 4. Іоан. 3; 36. Гал. 3; 11. Филип. 3; 9. Евр. 10; 38.
я Дѣян. 17;30. Ефес. 5; 6. Кол. 3; 6.
ѫ Дѣян. 14;17.
іѫ Іоан. 1; 9.
а Псал. 19; 1, и дрг. Дѣян. 14; 17. 17; 27.

творенія-та, така що тѣ оставатъ безотвѣтни. 21 Защото като познахѫ Бога, не прославихѫ *го* като Бога, нито *го* благодарихѫ; но [б]осуетихѫ ся въ свои-тѣ размышленія, и помрачи ся несмысленно-то тѣхно сьрдце. 22 Като ся [в]казуватъ че сѫ мудри избезумѣхѫ, 23 И славѫ-тѫ [г]на нетлѣнного Бога измѣнихѫ въ подобіе на образъ на тлѣненъ человѣкъ, и на птицы и на четвероногы и на гадове. 24 [д]За това и споредъ похоти-тѣ на сьрдца-та имъ, прѣдаде гы Богъ на нечистотѫ, [е]да ся обесчестяватъ тѣла-та имъ [ж]въ самы тѣхъ, 25 Тѣ които промѣнихѫ [з]истинѫ-тѫ Божіѭ [и]въ лъжѫ, и поклонихѫ ся и послужихѫ на тварь-тѫ а не на Творца, който е благословенъ въ вѣкы. Аминь. 26 За това гы прѣдаде Богъ на срамотны [і]страсти; защото и жены-тѣ имъ измѣнихѫ естественно-то употрѣбеніе на противоестественно. 27 Подобно и мѫжіе-тѣ оставихѫ естественно-то употрѣбеніе на женскый-тъ полъ, та ся разжегохѫ въ похоть-тѫ си единъ на другый, и струватъ безобразность мѫжіе на мѫжіе, и пріиматъ си достойно-то въздаяніе на свое-то заблужденіе. 28 И както не ся постарахѫ да иматъ разумѣніе за Бога, прѣдаде гы Богъ на развратенъ умъ, да правятъ [к]което не подобава, 29 Испълнени съсъ всякѫ неправдѫ, блудство, лукавство, корыстолюбіе, *и* злобѫ; пълни съсъ зависть, убійство, крамолѫ, измамѫ *и* злоправіе; 30 Шепотници, клеветници, богоненавистници, хулители, горди, самохвалци, измыслители на злины, непокорни на родители-тѣ *си*, 31 Неразумни, вѣроломни, немилосьрди, непримирители, немилостиви; 32 Които, още и [л]като знаѭтъ

[б] 4 Цар. 17; 15. Іер. 2;5. Ефес. 4; 17, 18.
[в] Іер. 10; 14.
[г] Втор. 4; 16, и дрг. Псал. 106;20. Иса. 40; 18, 25. Іер. 2; 11. Іез. 8; 10. Дѣян. 17;29.
[д] Псал. 81;12. Дѣян. 7; 42. Ефес. 4; 18, 19. 2 Сол. 2; 11, 12.
[е] 1 Кор. 6;18. 1 Сол. 4; 4. 1 Пет. 4; 3.
[ж] Лев. 18; 22.
[з] 1 Сол. 1; 9. 1 Іоан. 5;20.
[и] Иса. 44; 20. Іер. 10; 14. 15; 25. Амос. 2; 4.
[і] Лев. 18; 22, 23. Ефес. 5; 12. Іуд. 10.
[к] Ефес. 5; 4.
[л] Гл. 2; 2.

праведный-тъ Божій сѫдъ, че тѣзи които правятъ таквызи работы [м]сѫ достойни за смьрть, не само че гы правятъ, но и [н]соизволяватъ на онѣзи които гы правятъ.

ГЛАВА 2.

1 За това [а]безотвѣтенъ си, о человѣче, който и да си, що сѫдишь *другыго*; защото [б]въ каквото сѫдишь другыго, себе си осѫждашь; понеже ты който сѫдишь пра-
2 вишь исто-то. А знаемъ че Божій сѫдъ е споредъ истинѫ-тѫ върхъ тѣзи които пра-
3 вятъ таквызи работы. И мыслишь ли това, о человѣче, ты който сѫдишь тѣзи що правятъ таквызи работы, че ще избѣгнешь отъ Божій-тъ сѫдъ, като правишь и ты исто-
4 то? Или прѣзирашь [в]богатство-то на неговѫ-тѫ благость, [г]търпѣливость, и [д]дълготърпѣніе, безъ да [е]знаешь че Божія-та бла-
5 гость тя води на покаяніе? А по упорство-то си и непокаянно-то си сърдце, ты [ж]трупашь на себе си гнѣвъ, *за* въ деньтъ на гнѣвъ-тъ и на открытіе-то на праве-
6 дный-тъ сѫдъ отъ Бога, [з]Който ще въз-
7 даде всякому споредъ дѣла-та му; Животъ вѣченъ на тѣзи, които съ постоянство-то въ добро дѣло търсятъ славѫ, почесть и
8 безсмъртіе; Ярость пакъ и гнѣвъ на тѣзи които [и]упорствуватъ и ся не покоряватъ на истинѫ-тѫ, а покоряватъ ся на непра-
9 вдѫ-тѫ; Скърбь и утѣсненіе на всякѫ душѫ на человѣка който работи зло, първомъ
10 на [і]Іудеина *послѣ* и на язычника; А [к]слава и почесть и миръ всякому който прави добро, първомъ на Іудеина *послѣ* и на я-
11 зычника. Понеже [л]Господь на лице не гледа.
12 Защото тѣзи които сѫ съгрѣшили безъ за-

[м] Гл. 6; 21.
[н] Псал. 50; 18. Осія 7; 3.

[а] Гл. 1; 20.
[б] 2 Цар. 12; 5, 6, 7. Мат. 7; 1, 2. Іоан. 8; 9.
[в] Гл. 9; 23. Ефес. 1; 7. 2; 4, 7.
[г] Гл. 3; 25.
[д] Исх. 34; 6.
[е] Иса. 30; 18. 2 Пет. 3; 9, 15.
[ж] Втор. 32; 34. Іак. 5; 3.
[з] Іов. 34; 11. Псал. 62; 12. Прит. 24; 12. Іер. 17; 10. 32; 19. Мат. 16; 27. Гл. 14; 12. 1 Кор. 3; 8. 2 Кор. 5; 10. Откр. 2; 23. 20; 12. 22; 12.
[и] Іов. 24; 13. Гл. 1; 18. 2 Сол. 1; 8.
[і] Амос. 3; 2. Лук. 12; 47, 48. 1 Пет. 4; 17.
[к] 1 Пет. 1; 7.
[л] Втор. 10; 17. 2 Лѣт. 19; 7. Іов. 34; 19. Дѣян. 10; 34. Гал. 2; 6. Ефес. 6; 9. Кол. 3; 25. 1 Пет. 1; 17.

м Мат. 7; 21. Іак. 1; 22, 25, 25. 1 Іоан. 5; 7.
н Еккл. 12; 14. Мат. 25; 31. Іоан. 12; 48. Гл. 5; 6. 1 Кор. 4; 5. Откр. 20; 12.
о Іоан. 5; 22. Дѣян. 10; 42. 17; 31. 2 Тим. 4; 1, 8. 1 Пет. 4; 5.
п Гл. 16; 25. 1 Тим. 1; 11. 2 Тим. 2; 8.
р Мат. 5; 9. Іоан. 8; 33. Гл. 9; 6, 7. 2 Кор. 11; 22.
с Мих. 3; 11. Гл. 9; 4.
т Иса. 45; 25. 48; 2. Іоан. 8; 41.
у Втор. 4; 8. Псал. 147; 19, 20.
ф Филип. 1; 10.
х Мат. 15; 14. 23; 16, 17, 19, 24. Іоан 9; 34, 40, 41.
ц Гл. 6; 17. 2 Тим. 1; 13. 3; 5.
ч Псал. 50; 16 и друг. Мат. 23; 3 и дрг.
ш Мал. 3; 8.
щ Ст. 17.
ѫ 2 Цар. 12; 14. Иса. 52; 5. Іез. 36; 20, 23.

конъ, безъ законъ ще и да погынѫтъ; и които сѫ подъ законъ съгрѣшили, по закону сѫдени ще бѫдѫтъ, (Защото [м]не сѫ 13 праведни прѣдъ Бога слушатели-тѣ на законъ-тъ, но испълнители-тѣ на законъ-тъ ще бѫдѫтъ оправдани. Понеже, когато я- 14 зычници-тѣ, които нѣматъ законъ, по природѫ-тѫ правятъ което е законно, то и законъ като нѣматъ тѣ, сами сѫ законъ на себе си: Тѣ показуватъ дѣло-то на законъ- 15 тъ, написано на сърдца-та имъ, иматъ и совѣсть-тѫ си, която свидѣтелствува и помысли-тѣ които ся осѫждатъ или ся и оправдаватъ помежду си единъ другый), [н]Въ 16 день-тъ, когато, [о]споредъ мое-то благовѣствованіе, Богъ [п]чрѣзъ Іисуса Христа ще сѫди тайны-тѣ *дѣла* на человѣцы-тѣ.

Ето ты ся [р]зовешь Іудеинъ, и [с]облегашь 17 ся на законъ-тъ, и съ Бога ся [т]хвалишь, [у]И знаешь волѭ-тѫ *неговѫ*, [ф]и разсѫждашь 18 по добро-то, понеже ся научавашь отъ законъ-тъ; [х]Имашь още увѣреніе въ себе 19 си, че си водитель на слѣпы-тѣ, видѣлина на тѣзи които сѫ въ тьмнинѫ, Наставникъ 20 на простацы-тѣ, учитель на младенцы-тѣ, понеже [ц]имашь въ законъ-тъ образъ-тъ на знаніе-то и на истинѫ-тѫ. И тъй ты [ч]който 21 учишь другыго, не учишь ли себе си? Ты който проповѣдувашь да не крадѫтъ, крадешь ли? Ты който казувашь да не прѣ- 22 любодѣйствуватъ, прѣлюбодѣйствувашь ли? Ты който ся гнусишь отъ идолы-тѣ, [ш]святотатствувашь ли? Ты, [щ]който ся хвалишь 23 съсъ законъ-тъ, бесчестишь ли Бога чрѣзъ прѣстѫпуваніе-то на законъ-тъ? Защото, 24 споредъ [ѫ]както е писано, име-то Божіе поради васъ ся хули между язычницы-тѣ.

25 Понеже обрѣзваніе-то [ы]ползува, ако испълняшь законъ-тъ; ако ли си прѣстѫпникъ на законъ-тъ, то твое-то обрѣзаніе става
26 необрѣзаніе: И тъй, [ь]ако необрѣзаный-тъ съхранява заповѣди-тѣ на закона, негово-то необрѣзаніе нѣма ли да *му* ся вмѣни
27 за обрѣзаніе? И въ природно състояніе необрѣзанный-тъ, който испълнява законъ-тъ [ѣ]не ще ли осѫди тебе, който имашь писаніе-то *на законъ-тъ* и обрѣзаніе-то, а
28 пакъ си прѣстѫпникъ на законъ-тъ? Защото не е [ю]Іудеинъ тойзи който е наявѣ *таквъ*, нито е обрѣзаніе, което е наявѣ въ
29 плъть-тѫ; Но Іудеинъ е тойзи който е [я]вѫтрѣшно *Іудеинъ*, и [ж]обрѣзаніе това което е въ сърдце-то, по духъ, а не по [ѩ]буквѫ; [ѳ]на когото похвала-та не е отъ человѣцы-тѣ, но отъ Бога.

ы Гал. 5; 3.
ь Дѣян. 10;34, 35.
ѣ Мат. 12; 41, 42.
ю Мат. 3; 9. Іоан 8; 39. Гл. 9; 6, 7. Гал. 6; 15. Откр. 2; 9.
я 1 Пет. 3; 4.
ж Филип. 3; 3. Кол. 2; 11.
ѩ Гл. 7; 6. 2 Кор. 3; 6.
ѳ 1 Кор. 4; 5. 2 Кор. 10;18. 1 Сол. 2; 4.

ГЛАВА 3.

1 И тъй какво е прѣимущество-то на Іудеинъ-тъ? или каква полза има отъ обрѣ-
2 заніе-то? Много отъ всякѫ странѫ, а най първо, защото *на Іудеи-тѣ* ся повѣри сло-
3 во-то Божіе. Понеже [б]ако нѣкои не повѣрувахѫ, що *има отъ това*? [в]Да ли ще тѣхно-то невѣрство да унищожи Божіѭ-
4 тѫ вѣрѫ? [г]Да не бѫде! но Богъ [д]нека е истиненъ, а [е]всякой человѣкъ лъжливъ; споредъ както е писано: [ж]"За да ся оправдаешь въ словеса-та си, и да побѣдишь
5 когато ся сѫдишь." Ако ли наша-та неправда показува Божіѭ-тѫ правдѫ, що има да речемъ? Да ли е Богъ несправедливъ, когато наноси гнѣвъ? [з](По человѣчески го-
6 ворѭ). Да не бѫде! понеже [и]какъ ще сѫ-
7 ди Богъ свѣтъ-тъ? Защото, ако съ моіѭ-

а Втор. 4; 7, 8. Псал. 147; 19, 20. Гл. 2; 18. 9; 4.
б Гл. 10; 16. Евр 4: 2.
в Числ. 23;19. Гл. 9; 6. 11; 29. 2 Тим. 2; 13.
г Іов. 40; 8.
д Іоан. 3; 33.
е Псал. 62; 9. 116; 11.
ж Псал. 51; 4.
з Гл. 6; 19. Гал. 3; 15.
и Быт. 18; 25. Іов. 8; 3.34; 17.

тѫ лъжѫ стане повече явна истина-та Божія за неговѫ славѫ, то защо вече азъ да ся осѫждамъ като грѣшникъ? И, (както ны 8 хулятъ, и както говорятъ нѣкои че ный *тый* казувамы,) [і]*защо* да не правимъ зло-то, за да дойде добро-то? На таквызь о-сѫжденіе-то е праведно.

А що отъ това? надминувамы ли *въ нѣщо язычницы-тѣ*? Никакъ; защото прѣдизобличихмы и Іудеи-тѣ и язычницы-тѣ, че 9 [к]всичкы сѫ подъ грѣхъ; Както е писано; 10 [л]"Нѣма праведенъ ни единъ; Нѣма кой-11 то да разумѣва, нѣма който да търси Бога. Всичкы ся уклонихѫ, купно непотрѣбни 12 станѫхѫ; нѣма който да прави добро, нѣма ни единъ." "[м]Гърло-то имъ е гробъ отво-13 ренъ; съ языцы-тѣ си льстѣхѫ;" "подъ устны-тѣ имъ е [н]ядъ аспидовъ," На които 14 "[о]уста-та сѫ пълны съ клетвы и горести." [п]"Нозѣ-тѣ имъ сѫ бързы да пролѣѭтъ кръвь." 15 "Запустѣніе и окаянство въ пѫтища-та имъ; 16 (17) И пѫть миренъ не сѫ познали." [р]Нѣма 18 страхъ Божій прѣдъ очи-тѣ имъ." И зна-19 емъ че [с]което казува законъ-тъ, говори на онѣзи които сѫ подъ законъ-тъ; [т]за да ся затулятъ всякы уста, и да бѫде [у]цѣлъ свѣтъ повиненъ прѣдъ Бога. Защото ни е-20 дна плъть нѣма да ся оправдае прѣдъ него [ф]отъ дѣла-та на законъ-тъ; понеже [х]чрѣзъ законъ-тъ бива *само* познаваніе-то на грѣхъ-тъ.

А сега и безъ законъ-тъ ся яви [ц]правда-21 та Божія, за коѭто [ч]свидѣтелствуватъ законъ-тъ и [ш]пророци-тѣ; Сирѣчь правда-та 22 Божія [щ]чрѣзъ вѣрѫ-тѫ въ Іисуса Христа за всичкы и на всичкы които вѣруватъ; защото [ъ]нѣма разлика. Понеже [ы]всичкы съ-23

і Гл. 5; 20. 6; 1, 15.
к Ст. 25. Гал. 5; 22.
л Псал 14; 1, 2, 3. 53; 1.
м Псал. 5; 9. Іер. 5; 16.
н Псал. 140; 3.
о Псал. 10; 7.
п Пр. 1; 16. Иса. 59; 7, 8.
р Псал. 36; 1.
с Іоан. 10; 34. 15; 25.
т Іов 5; 16. Псал. 107; 42. Іез 16; 63. Гл. 1; 20. 2; 1.
у Гл. 2; 2. ст. 9, 23.
ф Псал. 143; 2. Дѣян. 13; 39. Гал. 2; 16. 3; 11. Ефес. 2; 8, 9. Тит. 3; 5.
х Гл. 7; 7.
ц Дѣян. 15; 11. Гл. 1; 17. Филип. 3; 9. Евр. 11; 4, и друг.
ч Іоан. 5; 46. Дѣян. 26; 22.
ш Гл. 1; 2. 1 Пет. 1; 10.
щ Гл. 4; 1 и друг.
ъ Гл. 10; 12. Гал 3; 28. Кол. 3; 11.
ы Ст. 9. Гл. 11; 32. Гал 3 22.

грѣшихѫ, и лишени сѫ отъ славѫ-тѫ Божіѭ. 24 А оправдаватъ ся даромъ [ь]съ неговѫ-тѫ благодать, [ъ]чрѣзъ искупуваніе-то което 25 е въ Христа Іисуса, Когото Богъ прѣдложи [ю]умилостивеніе чрѣзъ вѣрѫ-тѫ [я]въ кръвь-тѫ му, да покаже правдѫ-тѫ си, [ѫ]за опрощаваніе [ѭ]на сторены-тѣ изъ напрѣдъ грѣхове, 26 чрѣзъ дълготьрпѣніе-то Божіе, Да покаже правдѫ-тѫ си въ настоящо-то врѣме, за да е той праведенъ, и да оправдава тогози който вѣрува въ Іисуса. 27 И тъй [а]дѣ остава похвала-та? Исключена е. Чрѣзъ кой законъ? *чрѣзъ законъ-тъ* на дѣла-та ли? Не; но чрѣзъ законъ-тъ на вѣрѫ-тѫ. 28 И тъй ный заключавамы [б]че человѣкъ ся оправдава чрѣзъ вѣрѫ-тѫ, безъ дѣла-та на закона. 29 Или Богъ е *Богъ* само на Іудеи-тѣ? а не и на язычницы-тѣ? Наистинѫ и на язычницы-тѣ е. 30 Понеже [в]единъ е Богъ, който ще оправдае обрѣзаніе-то отъ вѣрѫ-тѫ, 31 и необрѣзаніе-то чрѣзъ вѣрѫ-тѫ. И тъй съ вѣрѫ-тѫ законъ ли развалямы? Да не бѫде! но законъ утвърдявамы.

[ь] Гл. 4; 16. Ефес. 2; 8. Тит. 3; 5, 7.
[ъ] Мат. 20; 28. Ефес. 1; 7. Кол. 1; 14. 1 Тим 2; 6. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 18, 19.
[ю] Левит. 16; 15. 1 Іоан. 2; 2. 4; 10.
[я] Кол. 1; 20.
[ѫ] Дѣян. 13; 38, 39. 1 Тим. 1; 15.
[ѭ] Дѣян. 17; 30. Евр. 9; 15.
[а] Гл. 2; 17, 23. 4; 2. 1 Кор. 1; 29, 31. Ефес. 2; 9.
[б] Дѣян. 13; 38, 39. Ст. 20, 21, 22. Гл. 8; 3. Гал. 2; 16.
[в] Гл. 10; 12, 13. Гал. 3; 8, 20, 28.

ГЛАВА 4.

1 И тъй що има да речемъ, че е намѣрилъ 2 [а]Авраамъ нашій-тъ отецъ по плъти? Защото ако ся е [б]оправдалъ Авраамъ отъ дѣла-та, има съсъ що да ся хвали; но не прѣдъ Бога. Понеже що казува писаніе-то? 3 "И [в]повѣрува Авраамъ въ Бога, и *то* му 4 ся вмѣни за правдѫ." [г]А на тогози който работи, заплата-та *му* не ся вмѣнява като 5 благодать, но като дългъ; А на тогозь който не работи, а вѣрува въ тогозь който оправдава [д]нечестивый-тъ, негова-та вѣ- 6 ра *му* ся вмѣнява за правдѫ. Както и Да-

[а] Иса. 51; 2. Мат. 3; 9. Іоан. 8; 33, 39. 2 Кор. 11; 22.
[б] Гл. 3; 20, 27, 28.
[в] Быт. 15; 6. Гал. 3; 6. Іак. 2; 23.
[г] Гл. 11; 6.
[д] Іис. 24; 2.

видъ казува блаженство-то на человѣка, комуто Богъ вмѣнява правдѫ безъ дѣла. [е]"Блажени *тѣзи* на които беззаконія-та ся простихѫ, и на които грѣхове-тѣ ся прикрыхѫ. Блаженъ человѣкъ той комуто Господь нѣма да вмѣни грѣхъ." И тъй това блаженство за обрѣзаны-тѣ *ли быва*, или и за необрѣзаны-тѣ? защото казувамы че на Авраама вѣра-та *му* ся вмѣни за правдѫ. А какъ *му* ся вмѣни? когато бѣше въ обрѣзаніе-то *ли*, или въ необрѣзаніе? Не въ обрѣзаніе, но въ необрѣзаніе. И [ж]пріѧ бѣлѣгъ-тъ на обрѣзаніе-то, *като* печать на правдѫ-тѫ чрѣзъ вѣрѫ-тѫ, коіѫто *имаше* като бѣше необрѣзанъ, [з]да бѫде той отецъ на всичкы-тѣ вѣрующы *когато сѫ* въ необрѣзаніе, за да ся вмѣни правда-та и на тѣхъ; И отецъ на обрѣзаніе-то, не тъкмо на обрѣзаны-тѣ, но и на тѣзи които ходятъ въ стѫпкы-тѣ на вѣрѫ-тѫ на отца нашего Авраама когато бѣ въ необрѣзаніе. Понеже обѣщаніе-то къмъ Авраама или къмъ негово-то сѣме, че ще бѫде [и]наслѣдникъ на свѣтъ-тъ, не *станѫ* чрѣзъ законъ-тъ, но чрѣзъ правдѫ-тѫ на вѣрѫ-тѫ. Защото [і]ако сѫ наслѣдници тѣзи които сѫ отъ законъ-тъ, то вѣра-та е осуетена и обѣщаніе-то е унищожено; Понеже [к]законъ-тъ докарва гнѣвъ; защото дѣто нѣма законъ, *тамъ* нѣма нито прѣстѫпленіе.

За това *наслѣдіе-то* е отъ вѣрѫ-тѫ, за да бѫде [л]по благодать, [м]така що обѣщаніе-то да е здраво на всичко-то сѣме, не токо на това което е отъ законъ-тъ, но и на това което е отъ вѣрѫ-тѫ на Авраама, [н]който е на всинца ни Отецъ, (Както е писано: Поставихъ тя [о]отецъ на много народы),

(7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17)

е Псал. 32; 1, 2.
ж Быт. 17; 10.
з Лук. 19; 9. Ст. 12, 16. Гал. 3; 7.
и Быт. 17; 4 и друг. Гал. 3; 29.
і Гал. 3; 18.
к Гл. 3; 20. 5; 13, 20. 7; 8, 10, 11. 1 Кор. 15; 56. 2 Кор. 3; 7, 9. Гал. 3; 10, 19. 1 Іоан. 3; 4.
л Гл. 3; 24.
м Гал. 3; 22.
н Иса. 51; 2. Гл. 9; 8.
о Быт. 17; 5.

прѣдъ Бога, въ когото повѣрува, и [п]който съживява мьртвы-тѣ, и нарича [р]което не
18 сѫществува като че сѫществува. Той безъ *причинѫ за* надеждѫ повѣрува въ надеждѫ, че ще бѫде отецъ на много пароды, по реченно-то: [с]Така *многобройно* ще бѫде
19 твое-то сѣме. И безъ да ослабне въ вѣрѫ-тѫ, [т]не сматряше че тѣло-то му е вече замьртвѣло, като бѣ почти столѣтекъ, нито мьртвость-тѫ на Сарринѫ-тѫ утробѫ.
20 Нито си тури омыслъ съ невѣріе за Божіе-то обѣщаніе, но утвьрди ся въ вѣрѫ-
21 тѫ, и даде Богу славѫ, Увѣренъ че това което обѣща *Богъ*, [у]силенъ е и да го ис-
22 пълни. За това му ся и вмѣни за правдѫ.
23 *Това* пакъ, че му ся вмѣни *за правдѫ*.
24 [ф]не ся написа *тъкмо* за едного него. Но и за насъ, на които ще ся вмѣнява, като вѣрувамы [х]въ тогози който е въскрьсилъ отъ мьртвы-тѣ Іисуса Господа нашего,
25 [ц]Който бы прѣдаденъ за прѣгрѣшенія-та ни, [ч]и въскрьснѫ за оправданіе-то ни.

ГЛАВА 5.

1 И тъй [а]оправдани чрѣзъ вѣрѫ, [б]имамы миръ съ Бога, чрѣзъ Господа нашего Іи-
2 суса Христа; [в]Чрѣзъ когото *ный* съ вѣрѫ-тѫ придобыхмы и входъ-тъ въ тѫзи благодать [г]въ коѭто стоимъ, и ся [д]хвалимъ съ
3 надеждѫ-тѫ на Божіѭ-тѫ славѫ. И не токо това, но [е]хвалимъ ся и въ скърби-тѣ *си*, [ж]като знаемъ че скърбь-та произвожда тьр-
4 пѣніе, [з]А тьрпѣніе-то опытность, а опыт-
5 ность-та надеждѫ: А [и]надежда-та не посрамя; [і]защото любовь-та Божія е излѣяна въ сърдца-та ни чрѣзъ даденаго намъ

п Гл. 8; 11. Ефес. 2; 1, 5.
р Гл. 9; 26. 1 Кор. 1; 28. 1 Пет. 2; 10.
с Быт. 15; 5.
т Быт. 17; 17. 18; 11. Евр. 11; 11, 12.
у Псал. 115; 3. Лук. 1; 37, 45. Евр. 11; 19.
ф Гл. 15; 4. 1 Кор. 10; 6, 11.
х Дѣян. 2; 24. 13; 30.
ц Иса. 53; 5, 6. Гл. 3; 25. 5; 6. 8; 32. 2 Кор. 5; 21. Гал. 1; 4. Евр. 9; 28. 1 Пет. 2; 24. 3; 18.
ч 1 Кор. 15; 17. 1 Пет. 1; 21.
а Иса. 32; 17. Гл. 3; 28, 30.
б Іоан. 16; 33. Ефес. 2; 14. Кол. 1; 20.
в Іоан. 10; 9. 14; 6. Ефес. 2; 18. 3; 12. Евр. 10; 19.
г 1 Кор. 15; 1.
д Евр. 3; 6.
е Мат. 5; 11, 12. Дѣян. 5; 41. 2 Кор. 12; 10. Филип. 2; 17. Іак. 1; 2, 12. 1 Пет. 3; 14.
ж Іак. 1; 3.
з Іак. 1; 12.
и Филип. 1; 20.
і 2 Кор. 1; 22. Гал. 4; 6. Ефес. 1; 13, 14.

к Ст. 8. Гл. 4; 25.
л Іоан. 15; 13. 1 Пет. 5; 18. 1 Іоан. 5; 16. 4; 9, 10.
м Гл. 3; 25. Ефес. 2; 15. Евр. 9; 14. 1 Іоан. 1; 7.
н Гл. 1; 18. 1 Сол. 1; 10.
о Гл. 8; 32.
п 2 Кор. 5; 18, 19. Ефес. 2; 16. Кол. 1; 20, 21.
р Іоан. 5; 26. 14; 19. 2 Кор. 4; 10, 11.
с Гл. 2; 17. 3; 29, 30.
т Быт. 3; 6. 1 Кор. 15; 21.
у Быт. 2; 17. Гл. 6; 23. 1 Кор. 15; 21.
ф Гл. 4; 15. 1 Іоан. 3; 4.
х 1 Кор. 15; 21, 22, 45.
ц Иса. 53; 11. Мат. 20; 28. 26; 28.

Духа Святаго. Понеже [к]Христосъ, когато 6 ный бѣхмы още немощни, на *опрѣдѣлено-то* врѣме умрѣ за нечестивы-тѣ. Защо- 7 то едва ще ся намѣрва да умре нѣкой и за праведенъ *человѣкъ*; (а може бы да дьрзне нѣкой да умре за благодѣтелнаго;) Но 8 [л]Богъ показува своіѫ-тѫ къмъ насъ любовь, защото когато ный още бѣхмы грѣшници, Христосъ умрѣ за насъ; Много по- 9 вече сега като ся оправдахмы [м]чрѣзъ кръвь-тѫ му, ще ся избавимъ [н]отъ гнѣвъ-тъ чрѣзъ него. Защото [о]непріятели като бѣхмы ако 10 ся [п]примирихмы съ Бога чрѣзъ смьрть-тѫ на Сына му, колко повече *сега* примирени като смы ще ся избавимъ [р]чрѣзъ неговъ-тъ животъ. И не токо това, но и [с]хвалимъ 11 ся въ Бога чрѣзъ Господа нашего Іисуса Христа, чрѣзъ когото пріяхмы сега примиреніе.

За това, както [т]чрѣзъ едного человѣка 12 грѣхъ-тъ влѣзе въ свѣтъ-тъ, [у]и чрѣзъ грѣхъ-тъ смьрть-та, и така минѫ смьрть-та въ всичкы-тѣ человѣцы, понеже всичкы съгрѣшихѫ. (Защото и до прѣдъ законъ-тъ 13 грѣхъ-тъ бѣше въ свѣтъ-тъ; [ф]грѣхъ обаче не ся счита когато нѣма законъ;) Но 14 смьрть-та отъ Адама до Моисея царувà и надъ тѣзи които не бѣхѫ согрѣшили споредъ прѣстѫпваніе-то на Адама, който е [х]образъ на Бѫдѫщій-тъ. Но не както съ- 15 грѣшеніе-то, така и дарованіе-то; защото ако поради прѣгрѣшеніе-то на едного-то измрѣхѫ много-то, то Божія-та благодать и дарованіе-то чрѣзъ благодать-тѫ на едного-то человѣка, Іисуса Христа, много повече ся прѣумножи [ц]за множина-та. И 16 дарба-та не е както *сѫдба-та* чрѣзъ едно-

го що е съгрѣшилъ; защото сѫдба-та бы отъ едного за осѫжданіе, а дарба-та отъ 17 много прѣгрѣшенія за оправданіе. Защото чрѣзъ прѣгрѣшеніе-то на едного-то ако ся въцари смьрть-та чрѣзъ едного-то; то тѣзи които получаватъ изобиліе-то на благодать-тѫ и на дарбѫ-тѫ на правдѫ-тѫ много повече ще царуватъ въ животъ чрѣзъ 18 едного-то Іисуса Христа. И тъй както чрѣзъ прѣгрѣшеніе-то на едного-то *дойде* осѫжданіе-то [ч]на всичкы-тѣ человѣцы, така и чрѣзъ правдѫ-тѫ на едного-то *дойде* на 19 всичкы-тѣ человѣцы оправданіе въ животъ. Защото, както чрѣзъ непослушаніе-то на едного-то человѣка станѫхѫ грѣшни много-то, така чрѣзъ послушаніе-то на едного-то, много-то ще станѫтъ праведни. 20 А законъ-тъ [ш]влѣзе испослѣ, да ся умножи прѣгрѣшеніе-то: и дѣто ся умножи грѣхъ-21 тъ, [щ]прѣумножи ся благодать-та; Да бы както царува грѣхъ-тъ въ смьрть-тѫ, така да ся въцари и благодать-та чрѣзъ правдѫ-тѫ въ животъ вѣченъ чрѣзъ Іисуса Христа Господа нашего.

ГЛАВА 6.

1 И тъй що да речемъ? [а]Да останемъ ли въ грѣхъ-тъ, за да ся умножи благодать-2 та? Да не бѫде! ный които смы [б]умрѣли кънъ грѣхъ-тъ, какъ ще живѣемъ вече въ 3 него? Или не знаете, че ный [в]които смы ся крьстили въ Іисуса Христа, [г]крьстихмы 4 ся въ смьрть-тѫ му? И [д]тъй чрѣзъ крьщеніе-то спогребохмы ся съ него въ смьрть, да бы, [е]както Христосъ [ж]чрѣзъ славѫ-тѫ на Отца въскрьснѫ отъ мьртвы-тѣ, [з]така и 5 ный да ходимъ въ новъ животъ. Защото

[ч] Іоан. 12; 32. Евр. 2; 9.

[ш] Іоан. 15; 22. Гл. 5; 20. 4; 15. 7; 8. Гал. 3; 19, 23.

[щ] Лук. 7; 47. 1 Тим. 1; 14.

[а] Гл. 3; 8. ст. 15.

[б] Ст. 11. Гл. 7; 4. Гал. 2; 19. 6; 14. Кол. 3; 5. 1 Пет. 2:24.

[в] Гал. 3; 27.

[г] 1 Кор. 15; 29.

[д] Кол. 2; 12.

[е] Гл. 8; 11. 1 Кор. 6; 14. 2 Кор. 13; 4.

[ж] Іоан. 2; 11. 11; 40.

[з] Гал. 6; 15. Ефес. 4; 22. 23, 24. Кол. 3; 10.

[и] Филип. 3;10, 11.
[і] Гал. 2; 20. 5: 24. 6; 14. Ефес. 4; 22. Кол. 3; 5, 9.
[к] Кол. 2; 11.
[л] 1 Пет. 4; 1.
[м] 2 Тим. 2;11.
[н] Откр. 1; 18.
[о] Евр. 9; 27, 28.
[п] Лук. 20; 38.
[р] Ст. 2.
[с] Гал. 2; 19.
[т] Псал. 19;13. 119; 133.
[у] Гл. 7; 5. Кол. 3; 5. Іак. 4; 1.
[ф] Гл. 12; 1. 1 Пет. 2; 24. 4; 2.
[х] Гл. 7; 4, 6. 8; 2. Гал. 5; 18.
[ц] 1 Кор. 9; 21.
[ч] Мат. 6; 24. Іоан. 8; 34. 2 Пет. 2;19.
[ш] 2 Тим. 1;13.
[щ] Іоан. 8; 32. 1 Кор. 7;22. Гал. 5; 1. 1 Пет. 2;16.

[и]ако станѫхмы еднакви съ *него* по подобіе-то на смърть-тѫ му, бы щемъ *еднакви* и *по подобіе-то* на въскрьсеніе-то. 6 Като знаемъ това, че [і]ветхый-тъ нашъ человѣкъ бы распятъ съ него, [к]за да исчезне тѣло-то на грѣха, щото да не бѫдемъ вече роби на грѣхъ-тъ. 7 Защото [л]който е умрѣлъ, свободенъ е отъ грѣхъ-тъ. 8 [м]Ако ли смы умрѣли съ Христа, вѣрувамы че ще и да живѣемъ съ него; 9 Когато знаемъ че [н]Христосъ, като въскрьснѫ отъ мьртвы-тѣ, не умира вече; смьрть-та вече нѣма власть надъ него. 10 Защото, това дѣто [о]умрѣ той, умрѣ веднъжь за грѣхъ-тъ; а това дѣто живѣе, [п]живѣе за Бога. 11 Така и вы считайте себе си че сте [р]мьртви къмъ грѣхъ-тъ, а [с]живи къмъ Бога, чрѣзъ Христа Іисуса Господа нашего. 12 И тъй [т]да не царува грѣхъ-тъ въ смьртно-то ваше тѣло, за да сте послушни на неговы-тѣ похоти. 13 Нито прѣдставяйте [у]удове-тѣ ваши на грѣхъ-тъ за орѫдія на неправдѫ-тѫ, но [ф]прѣдставѣте себе си на Бога като отъ мьртвы-тѣ оживѣли, и удове-тѣ ваши на Бога за орѫдія на правдѫ-тѫ. 14 Защото [х]грѣхъ-тъ нѣма да вы обладае, понеже не сте подъ законъ но подъ благодать.

15 А що отъ това? Да съгрѣшимъ ли, [ц]защото не смы подъ законъ, но подъ благодать? Да не бѫде! 16 Не знаете ли че [ч]комуто прѣдставяте себе си рабы за послушаніе, раби сте нему, комуто ся покорявате, или на грѣхъ-тъ за смьрть, или на послушаніе-то за правдѫ? 17 Благодареніе обаче Богу, защото бѣхте раби на грѣхъ-тъ, но послушахте отъ сьрдце [ш]образъ-тъ на ученіе-то което ви ся прѣдаде. 18 А [щ]о-

свободени отъ грѣхъ-тъ, вы станѫхте раби на правдѫ-тѫ. 19 По человѣчески говорїѭ зарадь немощь-тѫ на вашѫ-тѫ плъть. Защото както прѣдставихте удове-тѣ ваши за рабы на нечистотѫ-тѫ и на беззаконіе-то за беззаконство, така сега прѣдставѣте ваши-тѣ удове рабы на правдѫ-тѫ, за святость. 20 Защото когато бѣхте [з]раби на грѣхъ-тъ, свободни бѣхте отъ правдѫ-тѫ. 21 Тогазь прочее [и]какъвъ плодъ имахте отъ онѣзи работы, за които сега ся срамувате? защото [ь]сетнина-та имъ е смърть. 22 Но сега като ся [ѣ]освободихте отъ грѣха, и станѫхте раби Богу, имате плодъ-тъ си въ святость, а сетнинѫ-тѫ животъ вѣченъ. 23 Защото [ю]заплата-та на грѣхъ-тъ е смърть; а Божіе-то [я]дарованіе е животъ вѣченъ въ Христа Іисуса Господа нашего.

з Іоан. 8; 34.
ы Гл. 7; 5.
ь Гл. 1; 32.
ѣ Іоан. 8; 32.
ю Бит. 2; 17. Гл. 5; 12. Іак. 1; 15.
я Гл. 2; 7. 5; 17,21. 1Пет. 1; 4.

ГЛАВА 7.

1 Или не знаете, братіе, (защото говорїѭ на тѣзи които знаїѭтъ законъ-тъ,) че законъ-тъ владѣе надъ человѣка, до колкото врѣме живѣе? 2 Защото [а]мѫжатица жена чрѣзъ законъ-тъ е привързана на мѫжъ-тъ додѣ е живъ, ако ли умре мѫжъ-тъ, остава свободна отъ мѫжевый-тъ законъ. 3 И тъй, [б]ако бы при животъ-тъ на мѫжа *си* да отиде за другъ мѫжъ, блудница става; но ако умре мѫжъ ѝ, свободна е отъ законъ-тъ, да не е блудница, ако отиде за другъ мѫжъ. 4 И тъй, братіе мои, колкото за законъ-тъ и вы [в]умрѣхте чрѣзъ тѣло-то Христово, за да ся сочетаете съ другыго, който е въскръснѫлъ отъ мъртвы-тѣ, [г]да принесемъ плодъ Богу. 5 Защото когато бѣхмы въ плъть-тѫ, страсти-тѣ на грѣхо-

а 1 Кор. 7; 39.
б Мат. 5; 32.
в Гл. 8; 2. Гал. 2; 19. 5; 18. Ефес. 2; 15. Кол. 2; 14.
г Гал. 5; 22.

ве-тѣ които *ся показувахѫ* чрѣзъ законъ-тъ, [д]дѣйствувахѫ въ наши-тѣ удове, за да принесемъ плодъ на смьрть-тѫ. Сега о- 6 баче, като умрѣ онзи който ны държеше, освободихмы ся отъ законъ-тъ; [е]за да работимъ *Богу* [ж]по новый-тъ духъ, а не по ветхѫ-тѫ буквѫ.

И тъй що има да речемъ? Законъ-тъ ли е 7 грѣхъ? Да не бѫде! но не познахъ [з]грѣхъ-тъ, освѣнь чрѣзъ законъ-тъ; защото и пожеланіе-то не быхъ позналъ *за грѣхъ*, ако да не бы казувалъ законъ-тъ: [и]"Не пожелавай." Но понеже [і]грѣхъ-тъ зѣ поводъ 8 чрѣзъ заповѣдь-тѫ, произведе въ мене всяко пожеланіе; защото [к]безъ закона грѣхъ-тъ е мьртъвъ; И азъ живѣяхъ нѣкога си 9 безъ законъ-тъ; но когато дойде заповѣдь-та, оживѣ грѣхъ-тъ, а пакъ азъ умрѣхъ; И заповѣдь-та [л]която *ся даде* за животъ, 10 тя ми ся намѣри за смьрть. Защото грѣхъ-тъ 11 като зѣ поводъ чрѣзъ заповѣдь-тѫ, прѣльсти мя, и умьртви *мя* чрѣзъ неѭ. Тъй що [м]за- 12 конъ-тъ е святъ, и заповѣдь-та свята и праведна и добра. И тъй, добро-то ли станѫ 13 смьрть на мене? Да не бѫде! но грѣхъ-тъ, да ся яви грѣхъ, който ми причинява смьрть чрѣзъ добро-то, тъй що чрѣзъ заповѣдь-тѫ, грѣхъ-тъ да бѫде много по грѣховенъ. Защото знаемъ че законъ-тъ е ду- 14 ховенъ; а пакъ азъ сьмь плътенъ, [н]проданъ подъ грѣхъ-тъ. Защото не познавамъ 15 [о]онова което правѭ; понеже не правѭ това което щѫ, но онова което мразѭ, него правѭ. Ако ли правѭ това което не 16 щѫ, съгласенъ сьмь съсъ законъ-тъ, че е добръ. А сега вече това не го правѭ азъ, 17 но грѣхъ-тъ който живѣе въ мене. Защо- 18

[д] Гл. 6; 13.
[е] Гл. 6; 21. Гал. 5; 19. Іак. 1; 15.
[ж] Гл. 2; 29. 2 Кор. 3; 6.
[з] Гл. 3; 20.
[и] Исх. 20; 17. Втор. 5; 21. Дѣян. 20; 33. Гл. 13; 9.
[і] Гл. 4; 15. 5; 20.
[к] 1 Кор. 15; 56.
[л] Лев. 18; 5. Іез. 20; 11, 13, 21. 2 Кор. 3; 7.
[м] Псал. 19; 8. 119; 38, 137. 1 Тим. 1; 8.
[н] 3 Цар. 21; 20, 25. 4 Цар. 17; 17.
[о] Гал. 5; 17.

то знамъ че [п]въ мене (сирѣчь въ плъть-тѫ ми) не живѣе добро; понеже желаніе *за добро-то* имамъ, но да правіѫ добро-то, то-
19 ва не намѣрувамъ. Защото не правіѫ добро-то което ищѫ; но зло-то което не щѫ,
20 него правіѫ. А кога правіѫ азъ това което не щѫ, то вече го не правіѫ азъ, но
21 грѣхъ-тъ който живѣе въ мене. И тъй намѣрувамъ тойзи законъ, че кога азъ ищѫ да правіѫ добро-то, зло-то е готово при
22 мене. Защото споредъ [р]вѫтрѣшній-тъ человѣкъ [с]соуслаждавамъ ся въ законъ-тъ Бо-
23 жій; Но [т]въ удове-тѣ си виждамъ [у]другъ законъ, който воюва противъ закона на умъ-тъ ми, и поробва мя на грѣховный-тъ
24 законъ който е въ удове-тѣ ми. Окаяненъ азъ человѣкъ! кой ще мя избави отъ това
25 тѣло на смьрть-тѫ? [ф]Благодаріѫ Бога чрѣзъ Іисуса Христа Господа нашего. И тъй самъ азъ съ умъ-тъ си слугувамъ на Божій-тъ законъ; а съ плъть-тѫ, на грѣховный-тъ законъ.

п Быт. 6; 5. 8; 21.
р Псал. 1; 2.
с 2 Кор. 4; 16. Ефес. 3; 16. Кол. 3; 9, 10.
т Гл. 6; 13, 19.
у Гал. 5; 17.
ф 1 Кор. 15; 57.

ГЛАВА 8.

1 Сега прочее нѣма никакво осѫждание на тѣзи които сѫ въ Христа Іисуса, които
2 ходятъ [а]не по плъть, но по Духу. Защото [б]законъ-тъ [в]на Духа на живота въ Христа Іисуса освободи мя отъ [г]законъ-тъ на
3 грѣха и на смьрть-тѫ. Понеже, [д]невъзможно-то на законъ-тъ, по това що бѣ ослабнѫлъ} чрѣзъ плъть-тѫ, [е]Богъ като проводи Сына си въ подобіе на грѣховнѫ-тѫ плъть и *въ жьртвѫ* за грѣхъ-тъ, осѫди
4 грѣхъ-тъ въ плъть-тѫ, За да ся испълни правда-та на законъ-тъ въ насъ, които [ж]не
5 ходимъ по плъть, но по Духу. Защото

а Ст. 4. Гал. 5; 16, 25.
б Іоан. 8; 36. Гл. 6; 18, 22. Гал. 2; 19. 5; 1.
в 1 Кор. 15; 45. 2 Кор 3; 6.
г Гл. 7; 24, 25.
д Дѣян. 13; 39. Гл. 3; 20. Евр. 7; 18, 19. 10; 1, 2, 10, 14.
е 2 Кор. 5; 21. Гал. 3; 13.
ж Ст. 1.

[з]които живѣѭтъ по плъть, плътско-то мудруватъ, а които *живѣѭтъ* по Духу, [и]духовно-то. Понеже [і]мѫдрованіе-то на плъть-тѫ е смьрть; [к]а мѫдрованіе-то на Духа е животъ и миръ. Защото мѫдрованіе-то на плъть-тѫ е вражда противъ Бога; понеже ся не покорява на Божій-тъ законъ, [л]нито пакъ може. И които сѫ на плъть-тѫ, не могѫтъ да угодятъ Богу. Вы обаче не сте на плъть-тѫ, но на духъ-тъ, [м]ако живѣе въ васъ Духъ-тъ Божій. Но ако нѣкой нѣма [н]Духъ Христовъ, той не е неговъ. Ако ли е Христосъ въ васъ, тѣло-то е мьртво поради грѣхъ-тъ, а духъ-тъ е живъ поради правдѫ-тѫ. Ако ли живѣе въ васъ Духъ-тъ [о]на тогози който е въскрьсилъ Іисуса отъ мьртвы-тѣ; то, [п]тойзи който въскрьси Христа отъ мьртвы-тѣ ще оживи и смьртны-тѣ ваши тѣлеса, чрѣзъ неговъ-тъ Духъ който обитава въ васъ. 6 7 8 9 10 11

И тъй, братіе, [р]ный смы длъжни не на плъть-тѫ да живѣемъ по плъть. Защото по плъть [с]ако живѣете, ще умрете; [т]но ако умьртвявате Духомъ тѣлесны-тѣ дѣла, ще бѫдете живи. Понеже [у]които ся управяватъ отъ Духа Божія, тѣ сѫ синове Божіи. Защото [ф]не сте пріяли духъ на рабство [х]че *да бѫдете* пакъ на страхъ, но пріяли сте [ц]духъ на усыновеніе, чрѣзъ когото выкамы [ч]Авва, Отче. [ш]Самъ той Духъ свидѣтелствува наедно съ нашій-тъ духъ че ный смы чада Божіи. Ако ли *смы* чада, *то смы* и наслѣдници; [щ]наслѣдници на Бога, а сънаслѣдници на Христа; [ъ]ако страдамы съ него наедно, за да станемъ и съпричастници на неговѫ-тѫ славѫ. Понеже смѣтамъ че [ы]нынѣшни-тѣ врѣменны 12 13 14 15 16 17 18

з Іоан. 5; 6. 1 Кор. 2; 14.
и Гал. 5; 22, 25.
і Гл. 6; 21. Ст. 13. Гал. 6; 8.
к Іак. 4; 4.
л 1 Кор. 2; 14.
м 1 Кор. 3; 16. 6; 19.
н Іоан. 3; 34. Гал. 4; 6. Филип. 1: 19. 1 Пет. 1; 11.
о Дѣян. 2; 24.
п Гл. 6; 4, 5. 1 Кор. 6; 14. 2 Кор. 4; 14. Ефес. 2; 5.
р Гл. 6; 7, 14.
с Ст. 6. Гал. 6; 8.
т Ефес 4; 22. Кол. 3; 5.
у Гал. 5; 18.
ф 1 Кор. 2; 12. Евр. 2; 15.
х 2 Тим. 1; 7. 1 Іоан. 4; 18.
ц Иса. 56; 5. Гал. 4; 5, 6.
ч Марк. 14; 36.
ш 2 Кор. 1; 22. 5; 5. Ефес. 1; 13. 4; 30.
щ Дѣян. 26; 18. Гал. 4; 7.
ъ Дѣян. 14: 22. Филип. 1; 29. 2 Тим. 2; 11, 12.
ы 2 Кор. 4; 17. 1 Пет. 1; 6, 7. 4; 13.

страданія не сѫ достойны *да ся сравнятъ* съсъ славѫ-тѫ която има да ся открые въ
19 насъ. Защото [ь]усьрдно-то чаканіе на *всичко-то* създаніе ожида [ъ]открываніе-то на
20 сынове-тѣ Божіи. Понеже [ю]създаніе-то ся подчини на суетность-тѫ, не своеволно,
21 но чрѣзъ тогози който го подчини, Съ надеждѫ, че и само-то създаніе ще ся освободи отъ рабство-то на тлѣніе-то, *и ще прѣмине* въ свободѫ-тѫ на славѫ-тѫ на
22 чада-та Божіи. Понеже знаемъ, че [я]всичко-то създаніе съвокупно [ж]въздыша и на
23 мѫкы е даже до нынѣ. И не *то* само, но и ный що имамы [ѧ]начатъкъ-тъ на Духа, [а]и ный сами въздышамы въ себе си и [б]ожидамы усыновеніе-то, *сирѣчь* [в]искупуваніе-то на наше-то тѣло.
24 Защото съ надеждѫ-тѫ ся избавихмы; а [г]надежда която ся види, не е надежда; защото това което види нѣкой, какъ ще ся надѣе *за*
25 *него*? Ако ли ся надѣемъ за онова което не видимъ, то съ търпѣніе *го* очакувамы.
26 Така сѫщо и Духъ-тъ *ни* помага въ нашы-тѣ немощи; понеже не знаемъ [д]за какво да ся молимъ както подобава; но [е]Духъ-тъ самъ ходатайствува за насъ съ неискаазанны въздышанія.
27 А [ж]тойзи който испытува сърдца-та, знае какво е мѫдрованіе-то на Духа, че [з]по *волѭ-тѫ* Божіѭ ходатайствува за святы-тѣ.

28 Знаемъ пакъ че на тѣзи които любятъ Бога, [и]които сѫ призвани споредъ *негово-то* прѣдопрѣдѣленіе, всичко-то на добро
29 имъ съдѣйствува. Защото които [і]прѣдузна, *тѣхъ* [к]и прѣдопрѣдѣли *да бѫдѫтъ* [л]съобразни въ образъ-тъ на Сына му; [м]за да е той първороденъ между много братія:

ь 2 Пет. 3; 13.
ъ 1 Іоан. 3; 2.
ю Ст. 22. Быт. 3; 19.
я Марк. 16; 15. Кол. 1; 23.
ж Іер. 12; 11.
ѧ 2 Кор. 5; 5. Ефес. 1; 14.
а 2 Кор. 5; 2, 4.
б Лук. 20; 36.
в Лук. 21; 28. Ефес. 4; 30.
г 2 Кор. 5; 7. Евр. 11; 1.
д Мат. 20; 22. Іак. 4; 3.
е Зах. 12; 10. Ефес. 6; 18.
ж 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 7; 9. Прит. 17; 3. Іер. 11; 20. 17; 10. 20; 12. Дѣян. 1; 24. 1 Сол. 2; 4. Откр. 2; 23.
з 1 Іоан. 5; 14.
и Гл. 9; 11. 23, 24. 2 Тим. 1; 9.
і Исх. 33; 12, 17. Псал. 1; 6. Іер. 1; 5. Мат. 7; 23. Гл. 11; 2. 2 Тим. 2; 19. 1 Пет. 1; 2.
к Ефес. 1; 5, 11.
л Іоан. 17; 22. 2 Кор. 3; 18. Филип. 3; 21. 1 Іоан. 3; 2.
м Кол. 1; 15, 18. Евр. 1; 6. Откр. 1; 5.

А които прѣдопрѣдѣли, тѣхъ и [н]призова; 30 а които призова, тѣхъ и оправда; а които [о]оправда, тѣхъ и [п]прослави. И тъй на това 31 какво има да кажемъ? [р]Ако Богъ е отъ къмъ насъ, кой ще бѫде противъ насъ? По- 32 неже той [с]който и Сына своего не пожали, но [т]прѣдаде го за всинца ны, какъ не ще ни подари съ него наедно и всичко? Кой 33 ще обвини избранны-тѣ Божіи? [у]Богъ е който *гы* оправдава. Кой ще е тойзи дѣто ще 34 *гы* [ф]осѫжда? Христосъ е който умрѣ, а наипаче и въскрьснѫ, [х]който е и отъ деснѫ странѫ на Бога, [ц]който и ходатайствува за насъ. Кой ще ны отлѫчи отъ 35 любовь-тѫ Христовѫ? скърбь ли, или утѣсненіе, или гоненіе, или гладъ, или голота, или бѣда, или ножъ? (Както е писано: [ч]"За 36 тебе всякой день смы убивани; вмѣнявани смы като овцы за кланіе.") [ш]Но во всичко 37 това прѣпобѣждавамы чрѣзъ тогози който ны е възлюбилъ. Понеже сьмь увѣренъ че 38 нито смьрть, нито животъ, нито ангели, нито [щ]власти, нито силы, нито сегашно-то, нито бѫдѫщо-то, Нито высочина, нито дъл- 39 бина, ни друго нѣкое създаніе, не ще може да ны отлѫчи отъ любовь-тѫ Божіѭ, която е въ Христа Іисуса Господа нашего.

н Гл. 1; 6. 9; 24. Ефес. 4; 4. Евр. 9; 15. 1 Пет. 2; 9.
о 1 Кор. 6; 11.
п Іоан. 17; 22. Ефес. 2; 6.
р Числ. 14; 9. Псал. 118; 6.
с Гл. 5; 6, 10.
т Гл. 4; 25.
у Иса. 50; 8, 9. Откр. 12; 10, 11.
ф Іов. 34; 29.
х Марк. 16; 19. Кол. 3; 1. Евр. 1; 3. 8; 1. 12; 2. 1 Пет. 3; 22.
ц Евр. 7; 25 9; 24. 1 Іоан. 2; 1.
ч Псал. 44; 22. 1 Кор. 15; 30.31. 2Кор. 4; 11.
ш 1 Кор. 15; 57; 2 Кор. 2; 14. 1 Іоан. 4; 4. 5; 4, 5. Откр. 12; 11.
щ Ефес. 1; 21. 6; 12. Кол. 1; 16. 2; 15. 1 Пет. 3; 22.

ГЛАВА 9.

[а]Истинѫ говорѭ въ Христа, не лъжѫ, 1 (понеже *имамъ* съвѣсть-тѫ си съ мене която ми свидѣтелствува въ Духа Святаго), Че [б]имамъ голѣмѫ скърбь и непрѣстаннѫ 2 мѫкѫ на сърдце-то си. Защото [в]желалъ быхъ, 3 самъ азъ да сьмь анаѳема, *сирѣчь отлѫченъ*, отъ Христа заради мои-тѣ братія и за мои-тѣ по плъть роднины: [г]Които сѫ 4

а Гл. 1; 9. 2 Кор. 1; 23. 11; 31. 12; 19. Гал. 1; 20. Филип. 1; 8. 1 Тим. 2; 7.
б Гл. 10; 1. Исх. 32; 32.
в Втор. 7; 6.

Израиляни, *и* на които *принадлежатъ* [д]усыновеніе-то, и [е]слава-та, и [ж]завѣти-тѣ, и [з]законоположеніе-то, и [и]Богослуженіе-то и
5 [і]обѣщанія-та; [к]На които сѫ *и* отци-тѣ, и [л]отъ които *ся роди* по плъть Христосъ. [м]който е надъ всичко Богъ благословенъ
6 въ вѣкы. Аминь. Но [н]не може да бѫде че е пропаднѫло слово-то Божіе; защото не сѫ [о]всичкы Израиль тѣзи които сѫ отъ И-
7 зраиля: [п]Нито защото сѫ сѣме Авраамово, *за това сѫ* тѣ всичкы чада; но [р]"въ
8 Исаака ще ти ся нарече сѣме:" Сирѣчь, [с]чада-та на плъть-тѫ, не сѫ тѣ чада Божіи; но чада-та на обѣщаніе-то ся счи-
9 татъ сѣме. Защото това е слово-то на обѣщаніе-то: [т]"По това врѣме ще дойдѫ,
10 и Сарра ще има сынъ." И [у]не токо това, нѫ и Ревекка, когато зачнѫ *два сына* отъ едного, *сирѣчь отъ* Исаака отца нашего;
11 (Защото прѣди да ся родятъ *дѣца-та*, и прѣди да сѫ сторили нѣщо добро или зло, за да остане Божіе-то по избраніе прѣдопрѣдѣленіе, не отъ дѣла-та, но [ф]отъ при-
12 зывающій-тъ;) Рече ѝ ся: "Че по [х]голѣмый-тъ ще бѫде рабъ на по малкый-тъ."
13 Както е писано: [ц]"Іакова възлюбихъ, а
14 Исава възненавидѣхъ." И тъй какво ще речемъ? [ч]Неправда има ли въ Бога? Да не
15 бѫде! Защото казува Моисею: [ш]Ще помилувамъ когото ще помилувамъ, и ще по-
16 жалѭ когото ще пожалѭ. И тъй не е отъ тогози който ище, нито отъ тогова който
17 тича, но отъ Бога който милува. Защото [щ]писаніе-то говори Фараону: Само [ъ]за това тя повдигнѫхъ, да покажѫ въ тебе си-

д Исх. 4; 22. Втор. 14; 1. Іер. 31; 9.
е 1 Цар. 4; 21. 3 Цар. 8; 11. Псал. 63; 2. 78; 61.
ж Дѣян. 3; 25. Евр. 8; 8, 9, 10.
з Псал. 147; 19.
и Евр. 9; 1.
і Дѣян. 13; 32. Гл. 5; 2. Ефес. 2; 12.
к Втор. 10; 15. Гл. 11; 28.
л Лук. 3; 23. Гл. 1; 3.
м Іер. 23; 6. Іоан. 1; 1. Дѣян. 20; 28. Евр. 1; 8. 1 Іоан. 5; 20.
н Числ. 23; 19. Гл. 3; 3.
о Іоан. 8; 39. Гл. 2; 28, 29. 4; 12, 16. Гал. 6; 16.
п Гал. 4; 23.
р Быт. 21; 12. Евр 11; 18.
с Гал. 4; 28.
т Быт. 18; 10. 14.
у Быт. 25; 21.
ф Гл. 4; 17. 8; 28.
х Быт. 25; 23.
ц Мал. 1; 2, 3. Виж. и Втор. 21; 15. Прит. 13; 24. Мат. 10. 37. Лук. 14; 26. Іоан. 12; 25.
ч Втор. 32; 4. 2 Лѣт. 19; 7. Іов. 8; 3. 34; 10. Псал. 92; 15.
ш Исх. 33; 19.
щ Гал. 5; 8, 22.
ъ Исх. 9; 16.

лж-тж си, и да ся възвѣсти име-то ми по всичкж-тж земіж. И тъй когото ще, милува, и когото ще, ожесточава. На това ты ще ми речешь: А защо укорява? кой ся е въспротивилъ [ы]па воліж-тж му? Но, о человѣче, ты кой си, що отговаряшь срещж Бога? Да ли [ь]направено-то нѣщо ще рече на оногозь, който го е направилъ: Защо си мя така направилъ? Или [ѣ]нѣма власть грънчарь-тъ надъ калъ-тъ, отъ едно смѣшеніе да направи [ю]единъ съсждъ за почетъ, а другый за беспочетъ? И *що отъ това*, ако Богъ, като е искалъ да покаже гнѣвъ-тъ си и да яви силж-тж си, е търпѣлъ съ голѣмо дълготърпѣніе [я]съсжды-тѣ на гнѣвъ-тъ [ж]приготвены за погыбель; И да направи *пакъ* опознато [іж]богатство-то на славж-тж си надъ съсжды-тѣ на милость-тж, които е [а]прѣдуготвилъ за славж? Насъ, които призова, [б]не само отъ Іудеи-тѣ, но и отъ язычницы-тѣ; Както и въ Осіж казува: [в]"Ще нарекж мой народъ не мой-тъ си народъ, и възлюбленнж не възлюбленнж-тж." [г]"И на сжщо-то мѣсто дѣто имъ ся рече: Не сте мой народъ, тамъ ще ся назовжтъ сынове на Бога живаго." А Исаія выка за Израиля: [д]"Число-то на сынове-тѣ Израилевы ако и да е колкото пѣсъкъ-тъ на море-то, [е]остатъкъ-тъ ще ся спасе; Защото ще свърши и ще рѣши дѣло по правдж, [ж]понеже рѣшително дѣло ще направи Господь на земіж-тж." И както прѣдрече Исаія: "[з]Ако не бы Господь Саваоѳъ оставилъ намъ сѣме, [и]като Содомъ быхмы станжли, и на Гоморръ быхмы ся уподобили.

И тъй що има да речемъ? [і]Че язычни-

18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

ы 2 Лѣт. 20; 6. Іов. 9; 12. 25; 15. Дан. 4; 35.
ь Иса. 29; 16. 45; 9. 64; 8.
ѣ Прит. 16; 4. Іер. 18; 6.
ю 2 Тим. 2; 20.
я 1 Сол. 5; 9.
ж 1 Пет. 2; 8. Іуд. 4.
іж Гл. 2; 4. Ефес. 1; 7. Кол. 1; 27.
а Гл. 8; 28, 29, 30.
б Гл. 3; 29.
в Осі. 2; 23. 1 Пет. 2; 10.
г Осі. 1; 10.
д Иса. 10; 22, 23.
е Гл. 11; 5.
ж Иса. 28; 22.
з Иса. 1; 9. Плач. 5; 22.
и Иса. 13; 19. Іер. 50; 40.
і Гл. 4; 11. 10; 20.

ци-тѣ които не диряхѫ правдѫ, получихѫ правдѫ, и [к]правдѫ която е отъ вѣрованіе;
31 А Израиль, който [л]диряше законъ на правдѫ, [м]не стигнѫ въ законъ на правдѫ. За-
32 що? За това че не іѭ *търси* чрѣзъ вѣрваніе, но като отъ дѣла-та на законъ-тъ; защото ся [н]прѣпънѫхѫ о камыкъ-тъ на прѣ-
33 пъваніе-то; Както е писано: [о]"Ето полагамъ въ Сіонъ камыкъ на прѣпъваніе и канарѫ на соблазнь, и [п]всякой който вѣрува въ него нѣма да ся посрами."

[к] Гл. 1; 17.
[л] Гл. 10; 2. 11; 7.
[м] Гал. 5; 4.
[н] Лук. 2; 34. 1 Кор. 1;23.
[о] Псал. 118; 22. Иса. 8; 14. 28; 16. Мат. 21; 42. 1 Пет. 2; 6, 7, 8.
[п] Гл. 10; 11.

ГЛАВА 10.

1 Братіе, мое-то сърдечно желаніе и молба-та ми къмъ Бога за Израиля е за *тѣх-*
2 *но-то* спасеніе. Защото свидѣтелствувамъ за тѣхъ, че [а]иматъ ревность за Бога, но
3 не по право разумѣніе. Понеже Божіѭ-тѫ [б]правдѫ като не разумѣватъ, и [в]своіѭ-тѫ си правдѫ като искатъ да възстановятъ,
4 не ся покорихѫ на Божіѭ-тѫ правдѫ. Понеже Христосъ е [г]съвършеніе-то на законъ-тъ за оправданіе на всякого който вѣрува.
5 Защото Моисей пише за правдѫ-тѫ която е отъ законъ-тъ, *и казува*: [д]"Человѣкъ който прави тѣзи *заповѣди*, чрѣзъ тѣхъ ще
6 бѫде живъ." А правда-та която е отъ вѣрѫ казува така: [е]"Да не речешь въ сърдце-то си: Кой ще възлѣзе на небе-то?" си-
7 рѣчь да низведе Христа; "Или, кой ще слѣзе въ безднѫ-тѫ?" сирѣчь да възведе Хри-
8 ста отъ мъртвы-тѣ. Но що казува *писаніе-то*? "Слово-то е [ж]близу до тебе, въ уста-та ти, и въ сърдце-то ти:" сирѣчь слово-то на вѣрѫ-тѫ което проповѣдувамы;
9 [з]Ако исповѣдашь съ уста-та си Господа Іисуса, и повѣрувашь въ сърдце-то си че

[а] Дѣян. 21; 20. 22; 3. Гал. 1; 14. 4; 17. Виж. Гл. 9; 31.
[б] Гл. 1; 17. 9; 30.
[в] Филип. 3; 9.
[г] Мат. 5; 17. Гал. 3; 24.
[д] Левит. 18;5. Неем. 9; 29. Іез. 20; 11, 13, 21. Гал. 3; 12.
[е] Втор. 30;12, 13.
[ж] Втор.30;14.
[з] Мат. 10;32. Лук. 12; 8. Дѣян. 8; 37.

Богъ го е въскрьсилъ отъ мьртвы-тѣ, ще ся спасешь Защото съсъ сьрдце вѣрува нѣкой за оправданіе, и съ уста быва исповѣдуваніе за спасеніе. Защото казува писаніе-то: [и]"Всякой който вѣрува въ него, нѣма да ся посрами." Понеже [і]нѣма разлика между Іудеина и язычника; защото [к]самъ той е Господь на всичкы, [л]богатъ къмъ всичкы които го призоваватъ. Защото, "Всякой, който призове [м]име-то Господне ще ся спасе." [н]Какъ прочее ще призовѫтъ тогози въ когото не сѫ повѣрували? И какъ ще повѣруватъ въ тогози за когото не сѫ чули? И какъ ще чуѭтъ [о]безъ проповѣдникъ? И какъ ще проповѣдатъ, ако ся не проводятъ? Както е писано: [п]"Колко сѫ прѣкрасны нозѣ-тѣ на тѣзи които благовѣствуватъ миръ, на тѣзи които благовѣствуватъ добро-то." Но всичкы [р]не быхѫ послушни на благовѣствованіе-то; защото Исаія казува: [с]"Господи, кой повѣрува на онова което е чулъ отъ насъ?" И тъй вѣра-та е отъ слушаніе: а слушаніе-то отъ Слово-то Божіе. Но казувамъ: Тѣ не сѫ ли чули? Наистинѫ чули сѫ: "По всичкѫ-тѫ землѭ ся [т]разнесе гласъ-тъ имъ, [у]и въ краищата на вселеннѫѭ рѣчи-тѣ имъ." И пакъ казувамъ: Израиль не разумѣ ли? Най напрѣдъ Моисей казува: [ф]Азъ ще вы раздразнѭ на ревнованіе съ *тѣзи които* не сѫ народъ, ще вы разярѭ [х]съ несмысленъ народъ. А Исаія дьрзнува и казува: [ц]Намѣрихѫ мя тѣзи които не мя търсяхѫ; явенъ быхъ на тѣзи които не пытахѫ за мене. А за Израиля казува: [ч]Цѣлъ день простирахъ рѫцѣ-тѣ си къмъ народъ който ся не покорява и противорѣчи.

(10) (11) (12) (13) (14) (15) (16) (17) (18) (19) (20) (21)

[и] Иса. 28; 16. 49; 23. Іер. 17; 7. Гл. 9; 33.
[і] Дѣян. 15; 9. Гл. 3; 22. Гал. 3; 28.
[к] Дѣян. 10;36. Гл. 3; 29. 1 Тим. 2; 5.
[л] Ефес. 1; 7. 2; 4, 7.
[м] Іоил. 2; 32. Дѣян. 2; 21.
[н] Дѣян. 9; 14.
[о] Тит. 1; 3.
[п] Иса. 52; 7. Наум. 1; 15.
[р] Гл. 3;3. Евр. 4; 2.
[с] Иса. 53; 1. Іоан. 12;38.
[т] Псал. 19; 4. Мат. 24; 14. 28;19. Марк. 16; 15. Кол. 1; 6, 23.
[у] Мат. 4; 8. Виж. 3 Цар. 18; 10.
[ф] Втор. 32;21. Гл. 11; 11.
[х] Тит. 3; 3.
[ц] Иса. 65; 1. Гл. 9; 30.
[ч] Иса. 65; 2.

ГЛАВА 11.

1 И тъй казувамъ: [а]Отхвърлилъ ли е Богъ свой-тъ народъ? Да не бѫде! защото [б]и азъ сьмь Израилянинъ, отъ сѣме-то Авраа-2 мово, отъ племе-то Веніаминово. Не е отхвърлилъ Богъ народъ-тъ си, когото е [в]прѣдузналъ. Или не знаете що казува писаніе-то за Иліѭ? какъ выка къмъ Бога про-3 тивъ Израиля и казува: [г]"Господи, пророцы-тѣ твои избихѫ, и олтари-тѣ твои раскопахѫ; и самъ азъ останѫхъ, и ищѫтъ и 4 мой-тъ животъ *да земѫтъ*." Но що му отговаря Божественный отвѣтъ? [д]"Оставилъ сьмь си седмь тысящы *душы* мѫжіе които не сѫ прѣклонили колѣно прѣдъ Ваала."
5 [е]Така и въ сегашно-то врѣме останѫло е *нѣщо* остатъкъ по избраніе на благодать-6 тѫ. [ж]Ако ли е по благодать, не е вече отъ дѣла-та; защото *инакъ* благодать-та не бива вече благодать; ако ли отъ дѣла-та, не е вече благодать: защото *инакъ* дѣло-7 то не е вече дѣло. И тъй що? [з]Израиль не получи това което търсяше; но избранни-тѣ получихѫ, а останѫли-тѣ ослѣпѣхѫ; 8 (Както е писано: [и]"Даде имъ Богъ духъ на нечувствіе, [і]очи да не виждатъ, и уши 9 да не чуіѫтъ,") даже до днесь. И Давидъ казува: [к]"Трѣпеза-та имъ да бѫде за тѣхъ примка и уловка, и соблазнь и въздаяніе. 10 [л]Да помрачѣіѫтъ очи-тѣ имъ за да не ви-11 дятъ, и гърбъ-тъ имъ за вынѫгы сгърби." И тъй казувамъ: Да ли сѫ прѣгрѣшили че да паднѫтъ? Да не бѫде! Но [м]чрѣзъ тѣхно-то паданіе станѫ спасеніе-то въ языцницы-тѣ, за да възбуди въ тѣхъ ревнова-12 віе. И ако тѣхно-то паданіе е богатство

а 1 Цар. 12; 22. Іер. 51; 57.
б 2 Кор. 11; 22. Филип. 3; 5.
в Гл. 8; 29.
г 3 Цар. 19; 10, 14.
д 3 Цар. 19; 18.
е Гл. 9; 27.
ж Гл. 4; 4, 5. Гал. 5; 4. Виж. и Втор. 9; 4, 5.
з Гл. 9; 31. 10; 3.
и Иса. 29; 10.
і Втор 29; 4. Иса. 6; 9. Іер. 5; 21. Іез. 12; 2. Мат. 13; 14. Іоан. 12; 40. Дѣян. 28; 26, 27.
к Псал. 69; 22.
л Псал. 69; 23.
м Дѣян. 13; 46. 18; 6. 22; 18, 21. 28; 24, 28. Гл. 10; 19.

на свѣтъ-тъ, и смаляваніе-то имъ богатство на язычницы-тѣ, колко повече тѣхна-та пълнота! Защото на васъ язычницы-тѣ говорѭ, понеже [н]сьмь апостолъ на язычницы-тѣ, моіѫ-тѫ служба славѭ; Дано бы да разбудіѫ ревнованіе въ *тъзи които сѫ* моя плъть, [о]и да спасѫ нѣкои отъ тѣхъ. Защото, ако че тѣхно-то стхвьрляніе е примиреніе на свѣтъ-тъ, що бы *друго* было пріиманіе-то *имъ*, ако не оживяваніе отъ мьртвы-тѣ? И [п]ако сѫ начаткы-тѣ святи, то и *цѣло-то* замѣсваніе *е свято*; и ако е святъ корень-тъ, *то* и вѣтви-тѣ *сѫ святы*. [р]Ако ли сѫ нѣкои вѣтви отрѣзаны, и [с]ты като си былъ дива маслина, присадилъ си ся по между тѣхъ и си станѫлъ соучастникъ на корень-тъ и на тлъстинѫ-тѫ на маслинѫ-тѫ, [т]Не ся хвали срещѫ вѣтви-тѣ: ако ли ся хвалишь, *то знай* че не дьржишь ты корень-тъ, но корень-тъ тебе. Но ще речешь: Отрѣзахѫ ся вѣтви-тѣ, да ся присадіѫ азъ. Добрѣ; за невѣрство-то *имъ* отрѣзахѫ ся, а ты за вѣрѫ-тѫ си стоишь: [у]не высокоумствувай, но [ф]бой ся. Защото ако Богъ не пощадѣ природны-тѣ вѣтви, *тъзи ся* да не бы да не пощади и тебе. Виждь сега благость-тѫ и строгость-тѫ Божіѭ; строгость надъ паднѫлы-тѣ; а благость надъ тебе си, [х]ако прѣбѫдешь въ благость-тѫ *му*; ако ли не, то и [ц]ты ще бѫдешь отсѣченъ. И тѣ пакъ, [ч]ако не останѫтъ въ невѣрство-то, ще ся присадятъ; защото силенъ е Богъ пакъ да гы присади. Понеже, ако ты отсѣченъ отъ природнѫ-тѫ дивѫ маслинѫ и противъ природѫ-тѫ си присаденъ на питомнѫ маслинѫ, колко повече тѣ природны-тѣ ще ся присадятъ на своіѫ-тѫ си масли-

(Verse numbers in margin: 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24)

[н] Дѣян. 9; 15. 13; 2. 22; 21. Гл. 15; 16. Гал. 1; 16. 2; 2, 7, 8, 9. Ефес. 3; 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
[о] 1 Кор. 7; 16. 9; 22. 1 Тим. 4; 16. Іак. 5; 20.
[п] Лев. 23; 10. Числ. 15; 18 до 21.
[р] Іер. 11; 16.
[с] Дѣян 2; 39. Ефес. 2; 12, 13.
[т] 1 Кор. 10; 12.
[у] Гл. 12; 16.
[ф] Прит. 28; 14. Иса. 66; 2. Филип. 2; 12.
[х] 1 Кор. 15; 2. Евр. 3; 6, 14.
[ц] Іоан. 15; 2.
[ч] 2 Кор. 3; 16.

25 нѫ! Защото, братіе, не искамъ да не знаете тѫзи тайнѫ, [ш]за да не имате себе си че сте мудри, [щ]че ослѣпленіе частно станѫ въ Израиль, [ъ]докѫдь влѣзе пълно-то *число* 26 на язычницы-тѣ; И така всичкый Израиль ще ся спасе, както е писано: [ы]"Ще дойде отъ Сіонъ Избавитель, и ще отвърне нече-27 стія-та отъ Іакова. [ь]И тойзи е завѣтъ-тъ 28 отъ мене къмъ тѣхъ," "Когато отнемѫ грѣхове-тѣ имъ." По евангеліе-то *тѣ сѫ* непріятели за васъ, а по избраніе-то, [ѣ]възлюбленни *Богу* заради отцы-тѣ. 29 Защото дарованія-та и призваніе-то Божіе не [ю]пріи-30 матъ раскаяніе. Защото [я]както и вы бихте нѣкога си непокорни Богу, но сега чрѣзъ 31 тѣхно-то непокорство сте помиловани, Така и тѣ сега быхѫ непокорни, та чрѣзъ ваше-то помилованіе да бѫдѫтъ помиловани 32 и тѣ: Защото [ж]Богъ затвори всичкы-тѣ въ 33 непокорство, та всичкы-тѣ да помилува. О [ѩ]колко е дълбоко богатство-то и прѣмудрость-та и знаніе-то Божіе! Колко сѫ непостижимы неговы-тѣ сѫдбы, и [а]неизслѣ-34 дованы пѫтища-та му! Защото [б]"Кой е позналъ умъ-тъ Господень? Или [в]кой е былъ 35 нему съвѣтникъ? Или [г]"Кой му е далъ отъ по напрѣдъ нѣщо, та да му бѫде въздая-36 ніе *за него*?" Защото всичко е [д]отъ него, и чрѣзъ него, и за него. [е]Нему слава во вѣкы. Аминь.

ГЛАВА 12.

1 И тъй молѭ [а]вы, братіе, за Божіе-то милосердіе, [б]да прѣдставите тѣла-та ваши въ [в]жьртвѫ живѫ, святѫ, благоугоднѫ Богу; *то да бѫде* разумно-то ваше служе-2 ніе; И [г]недѣйте ся съобразява съ тойзи

ш Гл. 12; 16.
щ Ст. 7. 2 Кор. 3; 14.
ъ Лук. 21; 24. Откр. 7; 9.
ы Псал. 14; 7. Иса. 59; 20.
ь Иса. 27; 9. Іер. 31; 31, и друг. Евр. 8; 8. 10; 16.
ѣ Втор. 7; 8. 9; 5. 10; 15.
ю Числ. 23; 19.
я Ефес. 2; 2. Кол. 3; 7.
ж Гл. 3; 9. Гал. 3; 22.
ѩ Псал. 36; 6.
а Іов 11; 7. Псал. 92; 5.
б Іов. 15; 8. Иса. 40; 13. Іер. 23; 18. 1 Кор. 2; 16.
в Іов. 36; 22.
г Іов. 35; 7. 41; 11.
д 1 Кор. 8; 6. Кол. 1; 16.
е Гал. 1; 5. 1 Тим. 1; 17. 2 Тим. 4; 18. Евр. 13; 21. 1 Пет. 5; 11. 2 Пет. 3; 18. Іуд. 25. Откр. 1; 6.

а 2 Кор. 10; 1.
б Псал. 50; 13, 14. Гл. 6; 13, 16, 19. 1 Кор. 6; 13, 20. 1 Пет. 2; 5.
в Евр. 10; 20.
г 1 Пет. 1; 14. 1 Іоан. 2; 15.

вѣкъ, [д]но прѣобразувайте ся съ обновленіе-то на умъ-тъ си, за [е]да познавате отъ опытъ що е блага-та. угодна-та и съвършенна-та воля Божія. Защото казувамъ [ж]чрѣзъ даденѫ-тѫ ми благодать всякому който е между васъ, [з]да не мѫдрува *за себе си* по высоко отъ колкото трѣба да мѫдрува, но да мѫдрува така що да смиренномѫдрствува, по мѣркѫ-тѫ на вѣрѫ-тѫ, коѭто *мѣркѫ* е всякому [и]Богъ раздѣлилъ. 4 Защото [і]както имамы много удове въ едно тѣло, а всичкы-тѣ удове нѣматъ истѫ-тѫ работѫ; 5 [к]Така и *ный* много-то едно тѣло смы въ Христа, а всякой *отъ насъ* единъ на другый удове *смы.* 6 И като [л]имами дарованія различны [м]по даденѫ-тѫ намъ благодать; ако е пророчество, *да пророчествувамы* съразмѣрно на вѣрѫ-тѫ; 7 Ако ли служеніе, *да прилѣжавамы* въ служеніе-то; [о]ако учи нѣкой. *да прѣбѫдва* въ ученіе-то; 8 [п]Ако увѣщава, въ увѣщаніе-то; [р]който раздава *да раздава* съ простотѫ; [с]който началствува, *да началствува* съ усьрдіе; който милува, *да милува* [т]доброволно. 9 [у]Любовь-та да бѫде нелицемѣрна; имайте [ф]отвращеніе отъ зло-то, и прилѣпявайте ся къмъ добро-то. 10 [х]Обичайте ся единъ другый съ братскѫ любовь; [ц]прѣваряйте да си отдавате единъ на другый почетъ; 11 *Бывайте* въ усьрдіе-то нелѣниви, духомъ пламенни; Господу служете; 12 [ч]Въ надеждѫ *бывайте* радостни, [ш]въ скърбь търпѣливи. [щ]въ молитвѫ постоянни;

[д] Ефес. 1; 18. 4; 23. Кол. 1; 21, 22. 3; 10.
[е] Ефес. 5; 10, 17. 1 Сол. 4; 3.
[ж] Гл. 1; 5. 15; 15. 1 Кор. 3; 10. 15; 10. Гал. 2; 9. Ефес. 3; 2, 7, 8.
[з] Прит. 25; 27. Еккл. 7; 16. Гл. 11; 20.
[и] 1 Кор. 12; 7, 11. Ефес. 4; 7.
[і] 1 Кор. 12; 12. Ефес. 4; 16.
[к] 1 Кор. 10; 17. 12; 20, 27. Ефес. 1; 23. 4; 25.
[л] 1 Кор. 12; 4 1 Пет. 4; 10, 11.
[м] Ст. 3.
[н] Дѣян. 11; 27. 1 Кор. 12; 10, 28. 13; 2. 14; 1, 6, 29, 31.
[о] Дѣян. 13; 1. Гал. 6; 6 Ефес. 4; 11. 1 Тим. 5; 17.
[п] Дѣян. 15; 32. 1 Кор. 14; 3.
[р] Мат. 6; 1, 2, 3.
[с] Дѣян. 20; 28. 1 Тим. 5; 17. Евр. 13; 7, 24. 1 Пет. 5; 2.
[т] 2 Кор. 9; 7.
[у] 1 Тим. 1; 5. 1 Пет. 1; 22.
[ф] Псал. 34; 14. 36; 4. 97; 10. Амос. 5; 15.
[х] Евр. 13; 1. 1 Пет. 1; 22. 2; 17. 3; 8 2 Пет. 1; 7.
[ц] Филип. 2; 3. 1 Пет. 5; 5.
[ч] Лук. 10; 20. Гл. 5; 2. 15; 13. Филип. 3; 1. 4; 4. 1 Сол 5; 16. Евр 3; 6. 1 Пет. 4; 13.
[ш] Лук. 21; 19. 1 Тим. 6; 11. Евр. 10; 36. 12; 1. Іак. 1; 4. 5; 7. 1 Пет. 2; 19, 20.
[щ] Лук. 18; 1. Дѣян. 2; 42. 12; 5. Ефес. 6; 18. Кол. 4; 2. 1 Сол. 5; 17.

13 Помагайте на святыи-тѣ [з]въ нужды-тѣ *имъ*; 14 отъ [и]гостолюбіе ся не оставяйте. [ь]Благославяйте тѣзи които вы гонятъ; благославяйте и не кълнѣте. 15 [п]Радувайте ся съ онѣзи които ся радуватъ, и плачѣте съ онѣзи които плачатъ. 16 Исто-то единъ къмъ другый [ю]мждрувайте; [я]не мждрувайте высокы нѣща, но да ся водите по смиренны-тѣ; 17 [ж]Не имайте себе си за мудры. [іж]Никому не въздавайте зло за зло; [а]промысляйте това което е добро прѣдъ всичкы-тѣ человѣцы; 18 Ако е възможно, колкото отъ вашѫ странѫ, [б]имайте миръ съсъ всичкы-тѣ человѣцы. 19 [в]Не си отмьстявайте, възлюбленни *мои*; но дайте мѣсто на гнѣвъ-тъ; защото е писано: [г]"Мое е отмьщеніе-то, азъ ще сторьѫ въздаяніе, казува Господь." 20 И тъй [д]ако е гладенъ неприятель-тъ ти, нахрани го; ако е жаденъ, напой го; защото това като правишь ще натрупашь жаръ на главѫ-тѫ му. 21 Не ся оставяй да тя побѣждава зло-то; но ти побѣждавай зло-то чрѣзъ добро-то.

ГЛАВА 13.

1 Всякой человѣкъ [а]да ся покорява на власти-тѣ що сѫ надъ *него*; защото [б]нѣма власть, която да не е отъ Бога; и колкото власти има *на свѣтъ-тъ, всичкы-тѣ* сѫ отъ 2 Бога отредены. Тъй що, който ся противи [в]на власть-тѫ, противи ся на Божіѭ-тѫ наредѫ; и които ся противятъ ще земѫтъ осѫжданіе на себе си. 3 Защото владѣтели-тѣ не сѫ страхъ за добры-тѣ работы, но за злы-тѣ; искашь ли да ся не боишь отъ власть-тѫ? [г]прави добро-то, и ще и-

[з] 1 Кор. 16;1. 2 Кор 9; 1, 12. Евр. 6; 10. 13; 16. 1 Іоан. 3;17.
[и] 1 Тим. 3; 2. Тит. 1; 8. Евр. 13; 2. 1 Пет. 4; 9.
[ь] Мат. 5; 44. Лук. 6; 28. 23;34. Дѣян. 7; 60. 1 Кор. 4; 12. 1 Пет. 2; 23. 3; 9.
[п] 1 Кор. 12; 26.
[ю] Гл. 15; 5. 1 Кор. 1;10. Филип. 2; 2. 3; 16. 1 Пет. 3; 8.
[я] Псал. 131;1, 2. Іер. 45;5.
[ж] Прит. 3; 7. 26; 12. Иса. 5; 21. Гл. 11; 25.
[іж] Прит. 20;22. Мат. 5; 39. 1 Сол. 5; 15. 1 Пет. 3; 9.
[а] Гл. 14; 16. 2 Кор. 8;21.
[б] Марк. 9; 50. Гл. 14; 19. Евр. 12; 14.
[в] Лев. 19; 18. Прит. 24;29. Ст. 17.
[г] Втор. 32;35. Евр. 10; 30.
[д] Исх. 23; 4, 5. Прит. 25; 21, 22. Мат. 5; 44.

[а] Тит. 3; 1. 1 Пет. 2;13. [б] Прит. 8; 15,16. Дан. 2; 21. 4; 32. Іоан. 19; 11. [в] Тит. 3; 1. [г] 1 Пет. 2; 14. 3; 13.

нашь похвалѫ отъ неѭ. Понеже *владѣтельтъ* е Божій слуга на тебе за добро. Ако ли правишь зло, да ся боишь; защото не носи на праздно сабѭ-тѫ; понеже Божій слуга е, отмьститель *да извършва* гнѣвъ-тъ противъ тогози който прави зло-то. [4] За това нуждно [д]е да ся покорявате, не тъкмо поради гнѣвъ-тъ, [е]но и зарадь совѣсть-тѫ. [5] Понеже за това и дань плащате; защото сѫ Божіи служители, които постоянно съ това ся занимаватъ. [6] И тъй [ж]отдавайте на всичкы кому каквото сте длъжни; комуто *сте* дань *длъжни*, дань-тѫ; комуто бирь, бирь-тѫ, комуто страхъ, страхъ-тъ, комуто почетъ, почетъ-тъ. [7] Не оставайте никому длъжни въ нищо, освѣнь да имате любовь единъ на другый си; защото [з]който люби другыго, испълнява законъ-тъ. [8] Понеже заповѣди-тѣ: [и]"Не прѣлюбодѣйствувай; Не убивай; Не криди: Не лъжесвидѣтелствувай; Не пожелай;" и коя да е друга заповѣдь въ това слово ся заключава: [і]"Люби ближняго твоего както *самаго* себе си." [9] Любовь-та не прави зло ближнему; слѣдователно любовь-та е [к]испълненіе на законъ-тъ. [10]

И то като знаемъ врѣме-то; защото часъ-тъ вече настанѫ [л]да ся събудимъ отъ сънъ; защото е по близо намъ спасеніе-то сега отъ колкото когато повѣрувахмы. [11] Нощь-та прѣмина, а день-тъ наближи; и тъй [м]нека отхвърлимъ работы-тѣ на тьмнинѫ-тѫ, и [н]да ся облѣчемъ въ орѫжіе-то на видѣлинѫ-тѫ. [12] Както въ день [о]да ходимъ благопристойно; не [п]по кощунства и піянства; [р]не по курварство и похотливость, [с]не по крамолы и зависти; [13] Но [т]облѣчѣте ся въ [14]

[д] Еккл. 8; 2.
[е] 1 Пет. 2; 19.
[ж] Мат. 22; 21. Марк. 12; 17. Лук. 20; 25.
[з] Ст. 10. Гал. 5; 14. Кол. 3: 14. 1 Тим. 1; 5. Іак. 2; 8.
[и] Исх. 20 13 и дрг. Втор. 5; 17. и дрг. Мат. 19; 18.
[і] Лев. 19; 18. Мат. 22; 39. Марк. 12; 31. Гал. 5; 14. Іак. 2; 8.
[к] Мат. 22; 40. Ст. 8.
[л] 1 Кор. 15; 34. Ефес. 5; 14. 1 Сол 5. 5, 6.
[м] Ефес. 5; 11. Кол. 3; 8.
[н] Ефес. 6; 13. 1 Сол. 5; 8.
[о] 1 Сол. 4; 12. 1 Пет. 2; 12.
[п] Прит. 23; 20. Лук. 21; 34. 1 Пет. 4; 3.
[р] 1 Кор. 6: 9. Ефес. 5; 5.
[с] Іак. 3; 14.
[т] Гал. 3; 27. Ефес. 4; 24. Кол. 3; 10.

Господа Іисуса Христа, и [у]не промысляйте за плъть-тѫ въ похоти-тѣ й.

ГЛАВА 14.

1 [а]Слабый-тъ въ вѣрѫ-тѫ пріимайте, не съ 2 прѣпираніе за мнѣнія-та. Защото единъ вѣрува че *може* всякакво [б]да яде; а който е слабъ *въ вѣрѫ-тѫ* зеліе яде. Който яде да не прѣзира тогозь който не яде; и който не яде [в]да не осѫжда тогозь който яде; защото Богъ го е пріелъ. 4 Ты [г]кой си що сѫдишь чуждъ слугѫ? Прѣдъ свой-тъ си Господарь стои или пада; но ще стои; защото Богъ е силенъ да го направи да стои. 5 [д]Нѣкой си има единъ день *за по святъ* отъ другъ день, а другый има всякой день еднакъвъ. [е]Всякой по свой-тъ си умъ да 6 бѫде удостовѣренъ. Който различава день-тъ различава *го* за Господа, и който не различава день-тъ, за Господа *го* не различава. Който яде, за Господа яде; [ж]защото благодари Бога; и който не яде за Господа не яде и благодари Бога. 7 Защото [з]никой отъ насъ не живѣе за себе си, и никой 8 не умира за себе си. Понеже и ако живѣемъ, за Господа живѣемъ, и ако умирамы, за Господа умирамы; и тъй, живѣемъ ли, у- 9 мирамы ли, Господни смы. Защото Христосъ [и]за това и умрѣ, и въскрьснѫ, и оживѣ, [і]да господствува надъ мьртвы-тѣ и 10 надъ живы-тѣ. А ты защо сѫдишь брата си? или защо и ты прѣзирашь брата си? понеже ный [к]всинца ще прѣдста- 11 немъ на Христово-то сѫдовище. Защото е писано: [л]„Живъ сьмь азъ, казува Господь, прѣдъ мене ще ся поклони всяко колѣно, и всякой языкъ Бога ще славосло-

---

у Гал. 5; 16. 1 Пет. 2; 11.
а Гл. 15 1, 7. 1 Кор. 8; 9, 11. 9; 22.
б Ст. 14. 1 Кор. 10; 25. 1 Тим. 4; 4. Тит. 1; 15.
в Кол. 2; 16.
г Іак. 4; 12.
д Гал. 4; 10. Кол. 2; 16.
е Гал. 4; 10.
ж 1 Кор. 10; 31. 1 Тим. 4; 3.
з 1 Кор. 6; 19, 20. Гал. 2; 20. 1 Сол. 5; 10. 1 Пет. 4; 2.
и 2 Кор. 5; 15.
і Дѣян. 10; 36.
к Мат. 25; 31, 32. Дѣян. 10; 42. 17; 31. 2 Кор. 5; 10. Іуд. 14, 15.
л Иса 45; 23. Филип. 2; 10.

вн." И тъй [м]всякой отъ насъ за себе си 12 ще даде отвѣтъ Богу. Тъй като е да не 13 сѫдимъ вече единъ другыго, но сѫдѣте повече това, [н]да не полагате на брата си прѣпъпуваніе или съблазнь. Знаѭ и увѣ- 14 ренъ сьмь въ Господа Іисуса, [о]че нищо нѣма отъ самосебе си нечисто, освѣнь [п]за тогозь който мысли за нѣщо че е нечисто, нечисто е нему. Но, ако е братъ ти скър- 15 бенъ поради ядепіе-то, ты вече не ходишь по любовь. Съ ядепіе-то си [р]не погубувай тогозь, за когото е Христосъ умрѣлъ. И 16 тъй [с]да ся не охулюва ваше-то добро. За- 17 щото [т]царство-то Божіе не е ядение и піяніе, но правда и миръ и радость въ Духа Святаго. Понеже който служи Христу 18 въ това, [у]угодява Богу, и одобренъ е отъ человѣцы-тѣ. И тъй [ф]да диримъ това, ко- 19 ето *служи* за миръ, [х]и за назиданіе единъ на другый. За ядепіе [ц]недѣй съсыпва Бо- 20 жіѭ-тѫ работѫ. [ч]Всичко е чисто; но [ш]зло е на человѣка който яде съсъ соблазнь. Добро е да не ядешь [щ]месо, нито да пі- 21 ешь вино, нито *да сторишь* нѣщо въ което ся прѣпъпува, или ся соблазнява, или изнемощева братъ ти. Ты имашь вѣрѫ; имай 22 іѫ въ себе си прѣдъ Бога; [ъ]блаженъ който не осѫжда себе си въ това, което избира за добро. Но който ся сумнѣва, *той* ако 23 яде, осѫжда ся; защото не яде отъ вѣрѫ; и [ы]всяко, което не *быва* отъ вѣрѫ, грѣхъ е.

м Мат. 12; 36. Гал. 6; 5. 1 Пет. 4; 5.
н 1 Кор. 8; 9, 13. 10; 32.
о Дѣян. 10;15. Ст. 2, 20. 1 Кор. 10; 25. 1 Тим. 4; 4. Тит. 1; 15.
п 1 Кор. 8; 7, 10.
р 1 Кор. 8;11.
с Гл. 12; 17.
т 1 Кор. 8; 8.
у 2 Кор. 8;21.
ф Псал. 34;14 Гл. 12; 18.
х Гл. 15; 2. 1 Кор. 14; 12. 1 Сол. 5; 11.
ц Ст. 15.
ч Мат. 15; 11. Дѣян. 10; 15. Ст. 14. Тит. 1; 15.
ш 1 Кор. 8; 9 до 12.
щ 1 Кор. 8:13.
ъ 1 Іоан. 5;21.
ы Тит. 1; 15.

ГЛАВА 15.

[а]Ный силни-тѣ длъжни смы да носимъ 1 [б]слабости-тѣ на безсилны-тѣ, и да не угодявамы на себе си. Но [в]всякой отъ насъ 2 да угодява ближнему си въ добро-то [г]за

а Гал. 6; 1.
б Гл. 14; 1.
в 1 Кор. 9; 19, 22. 10; 24. 33. 13; 5. Фил. 2; 4, 5.
г Гл. 14; 19.

3 назиданіе. Понеже и ᵈХристосъ не угоди на себе си, по както е писано: ᵉ"Укоренія-та на онѣзи които тя укоряватъ нападнѫхѫ върхъ мене. 4 Защото ᶾᵏвсичко що е отъ по напрѣдъ писано, за поученіе намъ е прѣднаписано; та чрѣзъ търпѣніе-то и утѣшеніе-то на писанія-та да имамы на- 5 деждѫ. А ᶻБогъ на търпѣніе-то и на утѣшеніе-то, дано ви даде единомысліе поме- 6 жду вы по Христа Іисуса; да славите ᶤединодушно съ едны уста Бога и Отца на 7 Господа нашего Іисуса Христа. За това ᶤпріимайте ся единъ другый, ᵏкакто и Хри- 8 стосъ ны прія за славѫ Божіѭ. И казувамъ, ᴧче Іисусъ Христосъ станѫ служитель на обрѣзаніе-то заради истинѫ-тѫ Божіѭ, ᵐза да утвърди обѣщанія-та къмъ 9 отцы-тѣ; А язычници-тѣ ⁿда прославятъ Бога за *неговѫ-тѫ* милость, както е писано: ᵒ"За това ще тя прославѭ между 10 язычницы-тѣ, и име-то твое ще въспѣіѭ." И пакъ казува: ⁿ"Възвеселѣте ся, язычници, 11 съ народъ тъ неговъ." И пакъ: ᵖ"Хвалѣте Господа, вси язычници, и славословѣте го 12 вси народи." И пакъ Исаія говори: ᶜ"Ще бѫде корень Іесеевъ," и "който ще въстане да владѣе надъ язычницы-тѣ; на 13 него ще ся надѣіѫтъ язычници-тѣ." А Богъ на надеждѫ-тѫ дано ви испълни съсъ ᵗвсякѫ радость и миръ въ вѣрованіе-то, тъй що чрѣзъ силѫ-тѫ на Святаго Духа да ся прѣумножава надежда-та ви.

14 ʸИ самъ азъ, братіе мои, увѣренъ сьмь за васъ, че и вы сте пълни съ благость, ᶲиспълнени съсъ всяко знаніе, и можете е- 15 динъ другый да ся наставлявате. Но, братіе, писахъ ви, нѣколко по дързновенно,

---

ᵈ Мат. 26; 39. Іоан. 5; 30. 6; 38.
ᵉ Псал. 69; 9.
ᶾᵏ Гл. 4; 23,24. 1 Кор. 9; 9, 10. 10; 11. 2 Тим. 3;16, 17.
ᶻ Гл. 12; 16. 1 Кор. 1;10. Филип. 3;16.
ᶤ Дѣян. 4; 24, 32.
ᶤ Гл 14; 1, 3.
ᵏ Гл 5; 2.
ᴧ Мат. 15; 24. Іоан 1; 11. Дѣян. 3; 25, 26. 13; 46.
ᵐ Гл. 3; 3. 2 Кор. 1; 20.
ⁿ Іоан. 10; 16. Гл. 9; 23.
ᵒ Псал. 18;49.
ⁿ Втор.32;43.
ᵖ Псал. 117;1.
ᶜ Иса. 11; 1, 10. Откр. 5; 5. 22; 16.
ᵗ Гл. 12; 12. 14; 17.
ʸ 2 Пет. 1;12. 1 Іоан 2;21.
ᶲ 1 Кор. 8; 1, 7, 10.

като да ви напомнѭ, [х]заради даденѫ-тѫ ми отъ Бога благодать, [ц]Да бѫдѫ служитель 16 Іисусъ Христовъ въ язычницы-тѣ; и да вършѫ священнодѣйствіе-то на благовѣствованіе-то Божіе, за да бѫде [ч]приношеніе-то на язычницы-тѣ благопріятно, освящено Духомъ Святымъ. И тъй [ш]за това кое- 17 то *ся относи* къмъ Бога, могѫ да ся похвалѭ въ Христа Іисуса: Защото не быхъ 18 дързнѫлъ да рекѫ нѣщо такова, [щ]което не е извършилъ Христосъ чрѣзъ мене, [ъ]за покореніе на язычницы-тѣ *въ вѣрѫ-тѫ*, словомъ и дѣломъ, [ы]Съсъ силѫ-тѫ на знаме- 19 нія и чудеса, съсъ силѫ-тѫ на Духа Божія, така що отъ Іерусалимъ и на около, даже до Илирикъ испълнихъ съ *проповѣдь-тѫ на* Христово-то евангеліе; И така по- 20 старахъ ся да проповѣдувамъ евангеліе-то, не тамъ дѣто бѣше извѣстно име-то Христово, [ь]за да не зидѭ на чуждо основаніе; Но, както е писано: [ѣ]"Онѣзи на кои- 21 то не ся е възвѣстило за него, ще видятъ; и онѣзи които не сѫ чули, ще разумѣѭтъ." Това мя е и [ю]въспирало много 22 пѫти та не сьмь дошелъ при васъ. Но сега 23 като нѣмамъ вече мѣсто по тѣзи страны, и отъ много годины насамъ като [я]желаѭ да дойдѫ при васъ, На отхожданіе въ И- 24 спаніѭ, ще дойдѫ при васъ; защото ся надѣѭ на минуваніе да вы видѭ, и вы [ж]да мя испроводите до тамо, слѣдъ като ви ся наситѭ колко годѣ. А сега [іж]отхождамъ 25 въ Іерусалимъ, да послужѫ на святыи-тѣ. Защото [а]благоволихѫ Македонія и Ахаія да 26 сторятъ нѣкоѭ помощь на бѣдны-тѣ между святыи-тѣ въ Іерусалимъ. Благоволихѫ 27 наистинѫ, и длъжни имъ сѫ; защото [б]ако

х Гл. 1; 5, 12; 3. Гал. 1; 15. Ефес. 3; 7, 8.
ц Гл. 11; 13. Гал. 2; 7, 8, 9. 1 Тим. 2. 7. 2 Тим. 1; 11.
ч Иса. 66; 20. Филип. 2; 17.
ш Евр. 5; 1.
щ Дѣян. 21; 19. Гал. 2; 8.
ъ Гл. 1; 5. 16; 26.
ы Дѣян. 19; 11. 2 Кор. 12; 12.
ь 2 Кор. 10; 13, 15, 16.
ѣ Иса. 52; 15.
ю Гл. 1; 13. 1 Сол. 2; 17. 18.
я Дѣян. 19; 21. Гл. 1; 11. Ст. 32.
ж Дѣян. 15; 3.
іж Дѣян. 19; 21. 20; 22. 24; 17.
а 1 Кор. 16; 1, 2. 2 Кор. 8; 1. 9; 2, 12.
б Гл. 11; 17.

язычници-тѣ станѫхѫ участници тѣмъ въ духовны-тѣ нѣща, [в]длъжни сѫ да имъ по-
28 служатъ и въ тѣлесны-тѣ. И тъй като извършѫ това, и като имъ прѣвручѫ [г]тойзи плодъ, ще минѫ прѣзъ ваши-тѣ *мѣста* за
29 Испаніѭ. И [д]знамъ че кога дойдѫ при васъ, ще дойдѫ съ изобилно благословеніе отъ Христово-то благовѣствованіе.

30 А *при това* молѭ ви ся, братіе, за Господа нашего Іисуса Христа, и [е]за любовь-тѫ на Духъ-тъ, [ж]да ся потрудите съ мене заедно въ молитвы-тѣ си къмъ Бога
31 за мене; [з]Да ся избавѭ отъ противницы-тѣ *на вѣрѫ-тѫ* въ Іудеѭ, и да бѫде благопріятна на святыи-тѣ моя-та въ Іеруса-
32 лимъ [и]услуга; *И* [і]да дойдѫ радостенъ [к]съ волѭ-тѫ Божіѭ до васъ, и [л]да си спочи-
33 нѫ съ васъ. А [м]Богъ на миръ-тъ да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

> в 1 Кор. 9; 11. Гал. 6; 6.
> г Филип. 4; 17.
> д Гл. 1; 11.
> е Филип. 2; 1.
> ж 2 Кор. 1; 11. Кол. 4; 12.
> з 2 Сол. 3; 2.
> и 2 Кор. 8; 4.
> і Гл. 1; 10.
> к Дѣян. 18; 21. 1 Кор. 4; 19. Іак. 4; 15.
> л 1 Кор. 16; 18. 2 Кор. 7; 13. 2 Тим. 1; 16. Филим. 7, 20.
> м Гл. 16; 20. 1 Кор. 14; 33. 2 Кор. 13; 11. Фил. 4; 9. 1 Сол. 5; 23. 2 Сол. 3; 16. Евр. 13; 20.

ГЛАВА 16.

1 Прѣпорѫчвамъ ви Фивѫ сестрѫ-тѫ нашѫ, която е служителница на церквѫ-тѫ
2 [а]въ Кенхреѭ; [б]Да ѭ пріимете въ Господа както е прилично на святыи-тѣ, и да ѝ пристоите за каквото бы да ѝ потрѣбува отъ васъ; защото и тя е на мнозина пристоя-
3 вала, и на самаго мене. Поздравѣте [в]Прискиллѫ и Акилѫ мои-тѣ въ Христа Іисуса
4 сътрудницы, (Които си подложихѫ шіи-тѣ *подъ ножъ* за мой-тъ животъ, на които не *сьмь* само азъ *що* благодарѭ, но и всичкы-тѣ церквы между язычницы-тѣ), и [г]до-
5 машнѭ-тѫ имъ церквѫ. Поздравѣте възлюбленнаго ми Епенета, който е [д]начатъкъ
6 на Ахаіѭ въ Христа. Поздравѣте Маріѭ,
7 която ся е много трудила за насъ. Поздра-

> а Дѣян. 18; 18.
> б Филип. 2; 29. 3 Іоан. 5, 6.
> в Дѣян. 18; 2, 18, 26. 2 Тим. 4; 19.
> г 1 Кор. 16; 19. Кол. 4; 15. Филим. 2.
> д 1 Кор. 16; 15.

вѣте Андроника и Іуніѭ мои-тѣ сродницы и съ мене спленницы, които сѫ отлични между апостолы-тѣ, които още и прѣди мене бѣхѫ *повѣрували* [е]въ Христа. Поздравѣте Амплія възлюбленнаго ми въ Господа. 8 Поздравѣте Урвана нашего въ Христа сотрудника, и възлюбленнаго ми Стахія. 9 10 Поздравѣте Апеллія познатый-тъ за вѣренъ въ Христа. Поздравѣте които сѫ отъ Аристовуловы-тѣ. 11 Поздравѣте роднинѫ-тѫ ми Иродіона. Поздравѣте отъ Наркисовы-тѣ тѣзи, които сѫ въ Господа. 12 Поздравѣте Трифенѫ и Трифосѫ които ся трудятъ за Господа. Поздравѣте любезнѫ-тѫ Персидѫ, която ся много трудѝ за Господа. 13 Поздравѣте Руфа [ж]избраннаго въ Господа, и неговѫ-тѫ и моѭ-тѫ майкѫ. 14 Поздравѣте Асинкрита, Флегонта, Ерма, Патрова, Ермія и братія-та които сѫ съ тѣхъ. 15 Поздравѣте Филолога и Іуліѭ, Нирея и сестрѫ му, и Олимпана, и всичкы-тѣ святыи които сѫ съ тѣхъ. 16 [з]Поздравѣте ся единъ другъ съсъ свято цѣлованіе. Поздравяватъ вы *всичкы-тѣ* церквы Христовы.

17 И молѭ ви ся, братіе, да ся привардвате отъ тѣзи които [и]правятъ раздоры и съблазни противъ ученіе-то което вы сте научили, и [і]отстранявайте ся[і] отъ тѣхъ. 18 Защото таквизь *человѣци* не служатъ Господу нашему Іисусу Христу, но [к]на свой-тъ си търбухъ; и [л]съсъ сладкы и ласкателны думы прѣлъгватъ сърдца-та на простодушны-тѣ. 19 Защото ваше-то [м]послушаніе е на всичкы извѣстно; и тъй колкото за васъ радувамъ ся; ищѫ пакъ да бѫдете [н]мудри на добро-то, а прости на зло-то. 20 А [о]Богъ на миръ-тъ скоро [п]ще строши Сатанѫ подъ

е Гал. 1; 22.
ж 2 Іоан. 1.
з 1 Кор. 16; 20. 2 Кор. 13; 12. 1 Сол. 5; 26. 1 Пет. 5; 14.
и Дѣян. 15; 1, 5, 24. 1 Тим. 6; 3.
і 1 Кор. 5; 9, 11. 2 Сол. 3; 6, 14. 2 Тим. 3; 5. Тит. 3; 10. 2 Іоан. 10.
к Филип. 3; 19. 1 Тим. 6; 5.
л Кол. 2; 4. 2 Тим. 3; 6. Тит. 1; 10. 2 Пет. 2; 3.
м Гл. 1; 8.
н Мат. 10; 16. 1 Кор. 14; 20.
о Гл. 15; 33.
п Быт. 3; 15.

нозѣ-тѣ ви. [р]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде съ васъ. Аминь.

21 Поздравяватъ вы [с]Тимоѳей сътрудникъ-тъ мой, и сродници-тѣ ми [т]Лукій, и [у]Ясонъ и [ф]Сосипатръ. 22 Поздравявамъ вы въ Господа азъ Тертій, който писахъ това писмо. 23 Поздравява вы [х]Гаій страннопріемецъ-тъ мой и на всичкѫ-тѫ церквѫ. Поздравява вы [ц]Ерастъ строитель-тъ градскый, и братъ Квартъ.

24 [ч]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

25 А [ш]на тогова който може да вы утвьрди [щ]по мое-то благовѣствованіе и проповѣдь-тѫ за Іисуса Христа, [ъ]по откровеніе-то на тайнѫ-тѫ, която е была [ы]смълчана отъ вѣчны времена, 26 А сега ся е [ь]явила, и чрѣзъ пророческы-тѣ писанія, по повелѣніе-то на вѣчнаго Бога, станѫ позната на всичкы-тѣ народы, [ѣ]за *тъхно* покореніе на вѣрѫ-тѫ; 27 [ю]Единому прѣмудрому Богу да бѫде слава чрѣзъ Іисуса Христа во вѣкы. Аминь.

[р] Ст.24. 1Кор. 16; 23. 2Кор. 13; 14. Фил. 4; 23. 1 Сол. 5; 28. 2 Сол. 3; 18. Откр. 22; 21.
[с] Дѣян. 16; 1. Филип 2; 19. Кол. 1; 1. 1 Сол. 3; 2. 1 Тим. 1; 2. Евр. 13; 23.
[т] Дѣян. 13; 1.
[у] Дѣян. 17; 5.
[ф] Дѣян. 20; 4.
[х] 1 Кор. 1; 14.
[ц] Дѣян. 19; 22. 2 Тим. 4; 20.
[ч] Ст.20. 1Сол. 5; 28.
[ш] Ефес. 3; 20. 1 Сол. 3; 13. 2 Сол. 2; 17. 3; 3. Іуд. 24.
[щ] Гл. 2; 16.
[ъ] Ефес. 1; 9. 3; 3, 4, 5. Кол. 1; 27.
[ы] 1 Кор. 2; 7. Ефес. 3; 5, 9. Кол. 1; 26.
[ь] Ефес. 1; 9. 2 Тит. 1; 10. Тим. 1; 2, 3. 1 Пет. 1; 20.
[ѣ] Дѣян. 6; 7. Гл. 1; 5. 15; 18.
[ю] 1 Тим. 1; 17. 6; 16. Іуд. 25.

КЪ КОРИНѲЯНОМЪ ПЬРВО-ТО ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ, [а]призванъ, [б]съ волѭ-тѫ Божіѭ, Апостолъ Іисусъ Христовъ, и братъ [в]Соѳенъ, 2 На церквѫ-тѫ Божіѭ, която е въ

[а] Рим. 1; 1.
[б] 2 Кор. 1; 1. Ефес. 1; 1. Кол. 1; 1.
[в] Дѣян. 18; 17.

Коринѳъ, на [г]освященны-тѣ [д]въ Христа Іисуса, на [е]призванны-тѣ святыи, наедно съсъ всичкы-тѣ които [ж]призоваватъ на всяко мѣсто име-то на Іисуса Христа [з]Господа [и]нашего, *който е* и тѣхенъ и нашъ. 3 [і]Благодать да бѫде вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа.

4 [к]Благодарѭ Бога моего вынѫгы за васъ, за Божіѭ-тѫ благодать, даденѫ-тѫ вамъ чрѣзъ Іисуса Христа, 5 Че ся обогатихте чрѣзъ Него во всичко, [л]во всяко слово и всяко знаніе, 6 Както ся утвьрди въ васъ [м]свидѣтелство-то Христово; 7 Така що вы не оставате назадь въ никое дарованіе, като [н]чакате откровеніе-то на Господа нашего Іисуса Христа; 8 [о]Който ще и до край да вы утвьрди да бѫдете [п]неповинни въ день-тъ на Господа нашего Іисуса Христа. 9 [р]Вѣренъ е Богъ, чрѣзъ когото ся призовахте [с]въ съобщеніе на Сына му Іисуса Христа Господа нашего.

10 Молѭ ви ся, братіе, за име-то на Господа нашего Іисуса Христа, всинца едно [т]да говорите, и да нѣма раздори между васъ, но да бѫдете съвьршенно съединени въ единъ умъ и въ еднѫ мысль. 11 Защото отъ *домашни*-тѣ Хлоины ми явихѫ за васъ, братіе мои, че помежду вы имало распри; 12 И това го казувамъ, защото [у]всякой отъ васъ дума: Азъ сьмь Павловъ, а азъ [ф]Аполловъ, а азъ [х]Кифовъ, а пакъ азъ Христовъ. 13 Да ли Христосъ ся е [ц]раздѣлилъ? Павелъ ли ся распѣ за васъ? Или въ Павлово-то име ся крьстихте? 14 Благодарѭ Бога че не сьмь крьстилъ никого отъ васъ освѣнь [ч]Криспа и [ш]Гаія; 15 Да не бы реклъ нѣкой че сьмь крьстилъ въ мое имо. 16 Крьстихъ още

[г] Іуд. 1.
[д] Іоан. 17; 19. Дѣян. 15; 9.
[е] Рим. 1; 7. 2 Тим. 1; 9.
[ж] Дѣян. 9; 14, 21. 22; 16. 2 Тим. 2; 22.
[з] Гл. 8; 6.
[и] Рим. 3; 22. 10; 12.
[і] Рим. 1; 7. 2 Кор. 1; 2. Ефес. 1; 2. 1 Пет. 1; 2.
[к] Рим. 1; 8.
[л] Гл. 12; 8. 2 Кор. 8; 7.
[м] Гл. 2; 1. 2 Тим. 1; 8. Откр. 1; 2.
[н] Филип. 3; 20. Тит. 2; 13. 2 Пет. 3; 12.
[о] 1 Сол. 5; 13.
[п] Кол. 1; 22. 1 Сол. 5; 23.
[р] Иса. 49; 7. Гл. 10; 13. 1 Сол 5; 24. 2 Сол. 3; 3. Евр. 10; 23.
[с] Іоан. 15; 4. 17; 21. 1 Іоан. 1; 3. 4; 13.
[т] Рим. 12; 16. 15; 5. 2 Кор. 13. 11. Фил. 2; 2. 3; 16. 1 Пет. 3; 8. Гл. 11; 18.
[у] Гл. 3; 4.
[ф] Дѣян. 18; 24. 19; 1. Гл. 16; 12.
[х] Іоан. 1; 42.
[ц] 2 Кор. 11; 4. Ефес. 4; 5.
[ч] Дѣян. 18; 8.
[ш] Рим. 16; 23.

и [щ]Стефаниновъ-тъ домъ; освѣнь тѣзи не знаѭ да ли сьмь крьстилъ другыго нѣкого.
17 Защото не мя е проводилъ Христосъ да крьщавамъ, но да проповѣдувамъ евангеліе-то; [ъ]не съ прѣмудрость въ слово-то,
18 да ся не осуети крьстъ-тъ Христовъ. Защото слово-то за крьстъ-тъ [ы]на тѣзи които погыбнуватъ е [ь]безумство, [ѣ]а за насъ които ся спасавамы е [ю]сила Божія.
19 Понеже е писано: „[я]Ще погубѭ мудрость-тѫ на мудры-тѣ, и разумъ-тъ на разумны-тѣ ще
20 отхвьрлѭ. [ж]Дѣ мудрый-тъ? дѣ книжный-тъ? дѣ *искусный-тъ* разыскатель на тойзи вѣкъ? [ѩ]Не обърнѫ ли Богъ въ безумство
21 мудрость-тѫ на тойзи свѣтъ? Защото, [а]понеже въ Божіѭ-тѫ прѣмудрость свѣтъ-тъ съ мудростъ-тѫ *си* не позна Бога, благоволи Богъ чрѣзъ безумство-то на пропо-
22 вѣдь-тѫ да спасе вѣрующы-тѣ. Понеже [б]Іудеи-тѣ ищѭтъ знаменіе, а Еллини-тѣ тър-
23 сятъ мудрость; А ный проповѣдувамы Христа распѣтъ, [в]за Іудеи-тѣ соблазнь, а за
24 Еллины-тѣ [г]безумство; На самы-тѣ обаче призваны, и Іудеи и Еллины, Христа, [д]Бо-
25 жіѭ силѫ и [е]Божіѭ прѣмудрость. Защото Божіе-то безумно е по мудро отъ человѣцы-тѣ, и Божіе-то немощно е по крѣпко отъ
26 человѣцы-тѣ. Понеже, братіе, виждате вашето призваніе, че *изъ между васъ* [ж]нѣма по плъть мнозина мудри, нито мнозина силни, ни-
27 то мнозина благородни; Но Богъ избра [з]безумны-тѣ на свѣтъ-тъ, да посрами мудры-тѣ, избра пакъ Богъ немощны-тѣ на свѣтъ-тъ, да
28 посрами силны-тѣ; Още и худородны-тѣ на свѣтъ-тъ и унищожены-тѣ избра Богъ, и [и]тѣзи които не сѫ *нищо*, [і]за да съсыпе които сѫ
29 *нѣщо*; [к]Да ся не похвали прѣдъ него ни

щ Гл. 16; 15, 17.
ъ Гл. 2; 1, 4, 13. 2 Пет. 1; 16.
ы 2 Кор. 2; 15.
ь Дѣян. 17; 18. Гл. 2; 14.
ѣ Гл. 15; 2.
ю Рим. 1; 16. Ст. 24.
я Іов. 5; 12, 13. Иса. 29; 14. Іер. 8; 9.
ж Иса. 33; 18.
ѩ Іов. 12; 17, 20, 24. Иса. 44; 25. Рим. 1; 22.
а Рим. 1; 20, 21, 28. Виж. и Мат. 11; 25. Лук. 10; 21.
б Мат. 12; 38. 16; 1. Мар. 8; 11. Лук. 11; 16. Іоан. 4; 48.
в Иса. 8; 14. Мат. 11; 6. 13; 57. Лук. 2; 34. Іоан. 6; 60, 66. Рим. 9; 32. Гал. 5; 11. 1 Пет. 2; 8.
г Ст. 18; Гл. 2; 14.
д Рим. 1; 4, 16. Ст. 18.
е Кол. 2; 3.
ж Іоан. 7; 48.
з Мат. 11; 25. Іак. 2; 5. Виж. и псал. 8; 2.
и Рим. 4; 17.
і Гл. 2; 6.
к Рим. 3; 27. Ефес. 2; 9.

една плъть. А вы сте отъ него въ Христа 30 Іисуса, който станѫ за насъ отъ Бога [л]мудрость и [м]правда и [н]освященіе и [о]искупованіе; Тъй що, споредъ както е писано, 31 [п]Който ся хвали, съ Господа да ся хвали.

ГЛАВА 2.

И азъ, братіе, когато дойдохъ при васъ, 1 [а]дойдохъ не съ прѣвъсходство-то въ слово или въ мудрость, да ви възвѣстіѭ [б]свидѣтелство-то Божіе: Защото рѣшилъ бѣхъ 2 да не знаѭ между васъ нищо *друго*, [в]освѣнъ Іисуса Христа, и него распѣтъ. И 3 [г]азъ при васъ бѣхъ [д]немощенъ, въ страхъ и въ голѣмо трепераніе; И слово-то ми и про- 4 повѣдь-та ми [е]не *бывахѫ* съ думы убѣдителны отъ человѣческѫ мудрость, но [ж]съ доказателство отъ Духъ и силѫ; За да бѫде 5 вѣрованіе-то ви не чрѣзъ человѣческѫ мудрость, но [з]чрѣзъ силѫ Божіѭ. А говоримъ 6 мудрость между [и]съвършенны-тѣ; но не [і]мудрость отъ тойзи вѣкъ, нито отъ господари-тѣ на тойзи вѣкъ, [к]които прѣмипуватъ; Но говоримъ въ тайнѫ прѣмудрость- 7 тѫ Божіѭ, скрытѫ-тѫ, [л]коіѭто Богъ отъ прѣди вѣкове-тѣ е прѣдопрѣдѣлилъ за нашѫ славѫ; [м]Коіѭто никой отъ господари-тѣ на 8 тойзи вѣкъ не е позналъ; защото [н]ако бьіхѫ познали, не быхѫ распѣли Господа на славѫ-тѫ. Но споредъ както е писано: [о]О- 9 ко не е видѣло, и ухо не е чуло, и на человѣкъ на сърдце-то не е дохождало, това което е приготвилъ Богъ за тѣзи които го любятъ. А [п]намъ Богъ откры *това* чрѣзъ 10 свой-тъ Духъ; понеже Духъ-тъ всичко да-

л Ст. 24.
м Іер. 23; 5, 6. Рим. 4; 25. 2 Кор. 5; 21. Филип. 3; 9.
н Іоан. 17; 19.
о Ефес. 1; 7.
п Іер. 9; 23, 24. 2 Кор. 10; 17.
а Гл. 1; 17. Ст. 4, 13. 2 Кор. 10; 10. 11; 6.
б Гл. 1; 6.
в Гал. 6; 14. Филип. 3; 8.
г Дѣян. 18; 1, 6, 12.
д 2 Кор. 4; 7. 10; 1, 10. 11; 30. 12; 5, 9. Гал. 4; 13.
е Ст. 1. Гл. 1; 17. 2 Пет. 1; 16.
ж Рим. 15; 19. 1 Сол. 1; 5.
з 2 Кор. 4; 7. 6; 7.
и Гл. 14; 20. Ефес. 4; 13. Филип. 3; 15. Евр. 5; 14.
і Гл. 1; 20. Ст. 1, 13. Гл. 3; 19. 2 Кор. 1; 12. Іак. 3; 15.
к Гл. 1; 28.
л Рим. 16; 25, 26. Ефес. 3; 5, 9. Кол. 1; 26. 2 Тим. 1; 9.
м Мат. 11; 25. Іоан. 7; 48. Дѣян. 13; 27.
н 2 Кор. 3; 14. Лук. 23; 34. Іоан. 16; 3. Дѣян. 3; 17.
о Иса. 64; 4.
п Мат. 13; 11. 16; 17. Іоан. 14; 26. 16; 13. 1 Іоан. 2; 27.

11 же и глѫбины-тѣ Божіи издирва. Защото кой отъ человѣцы-тѣ знае человѣческы-тѣ нѣща, [р]освѣнь духъ-тъ на человѣка който е въ него? [с]Така и Божіи-тѣ нѣща, никой 12 гы не знае, освѣнь Духъ-тъ Божій. А ный пріехмы не духъ-тъ на свѣтъ-тъ, но [т]Духъ-тъ който е отъ Бога, за да познаемъ това 13 което е дарено намъ отъ Бога; [у]Което и възвѣстявамы, не съсъ словеса научены отъ человѣческѫ мудрость, но съсъ *словеса* научены отъ Духа Святаго, като сра-14 внявамы духовно съ духовно. [ф]Естественный-тъ обаче человѣкъ не побира това което е отъ Духа Божія; защото за него [х]е безуміе, [ц]и не може да *го* разумѣе; поне-15 же то духовно ся испытува. [ч]Но духовный-тъ человѣкъ всяко нѣщо испытува, а той 16 отъ никого ся не испытува. Защото, [ш]"Кой е разумѣлъ умъ-тъ Господень, за *да може* да го настави?" [щ]А ный имамы умъ Христовъ.

р Прит. 20;27. 27; 19. Іер. 17; 9.
с Рим. 11; 33, 34.
т Рим. 8; 15.
у 2 Пет. 1; 16. Гл. 1; 17. Ст. 4.
ф Мат. 16; 23.
х Гл. 1; 18, 23.
ц Рим. 8; 5, 6, 7. Іуд. 19.
ч Прит. 28; 5. 1 Сол. 5; 21. 1 Іоан. 4; 1.
ш Іов. 15; 8. Иса. 40; 13. Іер. 23; 18. Рим. 11; 34.
щ Іоан. 15; 15.

ГЛАВА 3.

1 И азъ, братіе, не можѣхъ да ви говорѭ [а]като на духовны, но [б]като на плътскы, *и* 2 [в]като на младенцы въ Христа. [г]Съ млѣко вы нахранихъ, и не съ ястіе; [д]защото не можахте още *да го пріемете*; а и сега 3 още не можете; Понеже сте още плътскы; защото, [е]доклѣ има помежду васъ зависть, распря и разногласіе, не сте ли плътскы, 4 и не постѫпувате ли по человѣческы? Защото кога единъ казува: Азъ сьмь Павловъ; а другъ: [ж]Азъ сьмь Аполлосовъ; 5 не сте ли плътскы? Кой е прочее Павелъ, и кой е Аполлосъ? не сѫ ли [з]служители чрѣзъ които повѣрувахте, и *то* [и]както е

а Гл. 2; 15.
б Гл. 2; 14.
в Евр. 5; 13.
г Евр. 5; 12, 13. 1 Пет. 2; 2.
д Іоан. 16; 12.
е Гл. 1; 11. 11; 18. Гал. 5; 20, 21. Іак. 3; 16.
ж Гл. 1; 12.
з Гл. 4; 1. 2 Кор. 3; 3.
и Рим. 12; 3, 6. 1 Пет. 4; 11.

Господь всякому далъ? [і]Азъ насадихъ, [к]Аполлосъ напои; но Богъ [л]възрасти. 7 Тъй що [м]нито който сади е нѣщо, нито който пои, но Богъ който възрастява. 8 А който сади и който пои едно сѫ, и [н]всякой споредъ свой-тъ си трудъ ще пріеме своіѫ-тѫ си заплатѫ. 9 Защото *ный* смы сѫработници [о]на Бога; *а вы* сте нива Божія, [п]Божіе зданіе. 10 Азъ, [р]споредъ даденѫ-тѫ ми отъ Бога благодать, като искусенъ домоздатель [с]основаніе положихъ; а другъ на *него* зиде; но [т]всякой да гледа какъ зиде на *него*. 11 Защото никой не може да положи друго основаніе освѣнь [у]положено-то, [ф]което е Іисусъ Христосъ. 12 И на това основаніе отъ горѣ ако зиде нѣкой, злато, сребро, драгоцѣнны камьніе, дрьвіе, сѣно, сламѫ, 13 [х]Всякому работа-та ще стане явна; защото [ц]день-тъ ще іѫ покаже; понеже съ огнь ся открыва; и [ч]огнь-тъ ще испыта всякому каква е работа-та. 14 На когото работа-та, коіѫто е зидалъ, устои, *той* ще земе [ш]заплатѫ. 15 А на когото работа-та изгори, ще ся отщети, а самъ той ще ся избави, [щ]но тъй като изъ огнь. 16 [ъ]Не знаете ли че сте храмъ Божій, и Духъ Божій живѣе въ васъ? 17 Ако развали нѣкой Божій-тъ храмъ, него ще Богъ да развали, защото храмъ-тъ Божій е свѧтъ, който *храмъ* сте вы.

18 [ы]Никой да ся не лъже; ако нѣкой отъ помежду вы мни че е мудръ на тойзи свѣтъ, да стане безуменъ, за да бѫде мудръ. 19 Защото [ь]мудрость-та на тойзи свѣтъ е безуміе прѣдъ Бога. Понеже е писано: [ѣ]"Уловя мудры-тѣ въ пронырство-то имъ." 20 И

[і] Дѣян. 18; 4, 8, 11. Гл. 4; 15. 9; 1. 15; 1. 2 Кор. 10; 14, 15.
[к] Дѣян. 18; 24, 27. 19; 1.
[л] Гл. 1; 30. 15; 10. 2 Кор. 3; 5.
[м] 2 Кор. 12; 11. Гал. 6; 3.
[н] Псал. 62; 12. Рим. 2; 6. Гл. 4; 5. Гал. 6; 4, 5. Отк. 2; 23. 22; 12.
[о] Дѣян. 15; 4. 2 Кор. 6; 1.
[п] Ефес. 2; 20. Кол. 2; 7. Евр. 3; 3, 4. 1 Петр. 2; 5.
[р] Рим. 1; 5. 12; 3.
[с] Рим. 15; 20. Ст. 6. Гл. 4; 15. Откр. 21; 14.
[т] 1 Пет. 4; 11.
[у] Иса. 28; 16. Мат. 16; 18. 2 Кор. 11; 4. Гал. 1; 7.
[ф] Ефес. 2; 20.
[х] Гл. 4; 5.
[ц] 1 Пет. 1; 7. 4; 12.
[ч] Лук. 2; 35.
[ш] Гл. 4; 5.
[щ] Іуд. 23.
[ъ] Гл. 6; 19. 2 Кор. 6; 16. Ефес. 2; 21, 22. Евр. 3; 6. 1 Пет. 2; 5.
[ы] Прит. 3; 7. Иса. 5; 21.
[ь] Гл. 1; 20. 2; 6.
[ѣ] Іов. 5; 13.

пакъ: [ю]"Господь знае помышленія-та на
21 мудры-тѣ че сѫ суетны." И тъй [я]никой да
ся не хвали съ человѣцы-тѣ; защото [ж]всич-
22 ко е ваше; Павелъ ли, или Аполлосъ, или
Кифа, или свѣтъ, или животъ, или смьрть,
или сегашно-то, или бѫдѫщо-то; всичко е
23 ваше; И [ѫж]вы Христови; а Христосъ Божій.

ГЛАВА 4.

1 *Всякой* человѣкъ така да ны има, [а]като
служители Христовы, и [б]строители на Бо-
2 жіи-тѣ тайны. А това което ся ище отъ
строители-тѣ е всякой единъ да ся намѣри
3 вѣренъ. А за мене е твьрдѣ малко нѣщо
да бѫдѫ отъ васъ или отъ человѣческѫ
сѫдбѫ сѫденъ; но нито азъ самъ себе си
4 сѫдіѫ. Защото совѣсть-та ми въ нищо не
мя изобличава; [в]но съ това не сьмь опра-
вданъ; а Господь е който [г]ще мя сѫди.
5 [д]За това нищо недѣйте сѫди прѣди врѣ-
ме, доклѣ да дойде Господь, който ще и
да извади на видѣло скрыто-то въ тьмни-
нѫ-тѫ, и ще изяви сьрдечны-тѣ намѣре-
нія; и [е]тогазь ще бѫде всякому похвала
отъ Бога.
6 И това, братіе, [ж]загатнѫхъ върхъ себе
си и върхъ Аполлоса заради васъ; [з]да ся
научите отъ насъ да не мудрувате повече
отъ писано-то, [и]да ся не прѣвъзнося нѣ-
кой отъ васъ за едного противъ другыго.
7 Защото кой тя прѣдпочита *отъ другыго*?
и [і]какво имашь което да не си пріялъ? Ако
ли си пріялъ, що ся хвалишь като че не
8 си пріялъ? Сыти сте вече, [к]обогатихте ся
вече, въцарихте ся безъ насъ; и дано да
царувате, та да быхмы и ный съ васъ на-
9 едно царували. Защото ми ся струва че

ю Псал. 94; 11.
я Гл. 1; 12. 4; 6 Ст. 4,5,6.
ж 2 Кор. 4; 5, 15.
ѫж Рим. 14; 8. Гл. 11; 3. 2 Кор. 10; 7. Гал. 3; 29.
а Мат. 24; 45. Гл. 3; 5. 9; 17. 2 Кор. 6; 4. Кол. 1; 25.
б Лук. 12; 42. Тит. 1; 7. 1 Пет. 4; 10.
в Іов. 9; 2. Псал. 130; 3. 143; 2. Прит. 21; 2. Рим. 3; 20. 4; 2.
г Мат. 7; 1. Рим. 2; 1, 16. 14; 4, 10, 13. Откр. 20; 12.
д Гл. 3; 13.
е Рим. 2; 29. 2 Кор. 5; 10.
ж Гл. 1; 12. 3; 4.
з Рим. 12; 3.
и Гл. 3; 21. 5; 2, 6.
і Іоан. 3; 27. Іак. 1; 17. 1 Пет. 4; 10.
к Откр. 3; 17.

Богъ показа насъ апостолы-тѣ най послѣдни, [л]като осѫдены на смьрть; защото [м]позоръ станѫхмы на свѣтъ-тъ, и на ангелы и на человѣцы. [н]Ный безумни [о]заради Христа, а вы разумни въ Христа; [п]ный немощни, а вы крѣпкы; вы славни, а ный бесчестни. [р]До тойзи часъ и гладувамы и жадувамы, и [с]голи смы, и смы [т]біени, и скытамы ся, И [у]трудимъ ся та работимъ съ ржцѣ-тѣ си; [ф]укорявани, благославямы; гонени, търпимъ; Хулени, молимъ ся; станѫхмы [х]като изметъ на свѣтъ-тъ, сметъ на всичкы-тѣ до днесь. Не пишѫ това за посрамленіе на васъ, но [ц]като любезны мои чада вразумявамъ вы. Защото ако имате тысящы наставницы въ Христа, но мнозина отцы нѣмате; понеже [ч]азъ вы родихъ въ Христа Іисуса чрѣзъ благовѣствованіе-то. И тъй молѭ ви ся [ш]бѫдѣте подражатели на мене. За туй ви проводихъ [щ]Тимоѳея, [ъ]който ми е любезно и вѣрно въ Господа чадо, [ы]който ще ви напомни мои-тѣ въ Христа пѫтища, [ь]както поучавамъ на всякѫдѣ [ѣ]въ всякѫ церквѫ. [ю]Но нѣкои си ся възгордѣхѫ, като че нѣмаше да дойдѫ азъ при васъ; [я]Но ако ще Господь азъ скоро [ж]ще дойдѫ при васъ, и ще познаѭ не слово-то, но силѫ-тѫ на тѣзи що сѫ ся възгордѣли. Защото [ѧ]царство-то Божіе не е въ слово, но въ силѫ. Що ищете? съ тоягѫ ли [а]да дойдѫ при васъ, или съ любовь и кроткъ духъ?

(10) (11) (12) (13) (14) (15) (16) (17) (18) (19) (20) (21)

[л] Псал. 44;22. Рим. 8; 36. Гл. 15; 30, 31. 2 Кор. 4; 11. 6; 9.
[м] Евр. 10; 33.
[н] Гл. 2; 3.
[о] Дѣян. 17;18. 26; 24. Гл. 1; 18 и др. 2; 14. 3; 18. Виж. и 4 Цар. 9; 11.
[п] 2 Кор. 13;9.
[р] 2 Кор. 4; 8. 11; 23 до 27. Филип. 4;12.
[с] Іов. 22; 6. Рим. 8; 35.
[т] Дѣян. 23; 2.
[у] Дѣян. 18; 3. 20;34. 1 Сол. 2; 9. 2 Сол. 3; 8. 1 Тим. 4; 10.
[ф] Мат. 5; 44. Лук. 6; 28. 23; 34. Дѣян. 7; 60. Рим. 12; 14, 20. 1 Пет. 2; 23. 3; 9.
[х] Плач. 3; 45.
[ц] 1 Сол. 2; 11.
[ч] Дѣян. 18; 11. Рим. 15; 20. Гл. 3; 6. Гал 4; 19. Филим. 10. Іак. 1; 18.
[ш] Гл. 11; 1. Филип. 3;17. 1 Сол. 1; 6. 2 Сол. 3; 9.
[щ] Дѣян. 19; 22. Гл. 16; 10. Филип. 2; 19. 1 Сол. 3; 2.
[ъ] 1 Тим. 1; 2. 2 Тим. 1; 2.
[ы] Гл. 11; 2.
[ь] Гл. 7; 17.
[ѣ] Гл. 14; 33.
[ю] Гл. 5; 2.
[я] Дѣян. 19; 21. Гл. 16; 5. 2 Кор. 1; 15, 23.
[ж] Дѣян. 18; 21. Рим. 15; 32. Евр. 6; 3. Іак. 4; 15.
[ѧ] Гл. 2; 4. 1 Сол. 1; 5.
[а] 2 Кор. 10; 2. 13; 10.

ГЛАВА 5.

1 Въобще ся чува *че* между васъ *има* блудодѣяніе, и таквозь блудодѣяніе, на което [а]ните име-то помежду язычницы-тѣ ся чува, така що [б]да има нѣкой бащинѫ-тѫ
2 си [в]женѫ. И [г]вы сте ся възгордѣли, а наипаче [д]не ся ни оскърбихте, за да ся испѫди отъ помежду вы тойзи който е сторилъ
3 туй нѣщо? [е]Защото азъ ако и да не сьмь при васъ тѣломъ, но духомъ сьмь при васъ, и като че сьмь тамъ, отсѫдихъ вече тогози който е това така сторилъ,
4 Въ име-то на Господа нашего Іисуса Христа, щомъ ся съберете вы и мой-тъ духъ, [ж]съсъ силѫ-тѫ на Господа нашего Іисуса Христа,
5 Такъвъ *человѣкъ* [з]да го прѣдадемъ на [и]Сатанѫ за погубуваніе на плъть-тѫ, за да ся спасе духъ-тъ въ день-тъ на Господа
6 Іисуса. Не е добра [і]хвалба-та ви; не знаете ли че [к]малко квасъ всичко-то тѣсто за-
7 квасува? И тъй очистѣте ветхый-тъ квасъ, да бѫдете ново тѣсто, както сте бесквасни; защото [л]Христосъ [м]пасха-та наша за-
8 кланъ бы жьртва за насъ. За това [н]да празднувамы, [о]не съ ветхъ квасъ, [п]нито съ квасъ на злобѫ и на лукавство, но съ бесквасны *хлѣбове* на искренность и на истинѫ.
9 Писахъ ви въ писмо-то [р]да нѣмате сно-
10 шеніе съ блудницы. И [с]не съвсѣмъ *да нѣмате сношеніе* съ блудницы-тѣ [т]на тойзи свѣтъ, или съ лихоимцы-тѣ, или съ грабители-тѣ, или съ идолослужители-тѣ, понеже тогазь трѣба да [у]излѣзете отъ свѣтъ-тъ.
11 Но сега ви писахъ да нѣмате сношеніе, [ф]ако бы нѣкой който ся нарича братъ да е

[а] Ефес. 5; 3.
[б] Лев. 18; 8. Втор. 22;30. 27; 20.
[в] 2 Кор. 7; 12.
[г] Гл. 4; 18.
[д] 2 Кор. 7; 7, 10.
[е] Кол. 2; 5.
[ж] Мат. 16; 19. 18; 18. Іоан. 20;23. 2 Кор. 2; 10. 13; 3, 10.
[з] Іов. 2; 6. Псал. 109; 6. 1 Тим. 1; 20.
[и] Дѣян. 26; 18.
[і] Ст. 2. Гл. 3; 21. 4; 19. Іак. 4; 16.
[к] Гл. 15; 33. Гал. 5; 9. 2 Тим. 2; 17.
[л] Иса. 53; 7. Іоан. 1; 29. Гл. 15; 3. 1 Пет. 1; 19. Откр. 5; 6, 12.
[м] Іоан. 19; 14.
[н] Исх. 12; 15. 13; 6.
[о] Втор. 16; 3.
[п] Мат. 16; 6, 12. Марк, 8; 15. Лук. 12; 1.
[р] Виж. Ст. 2, 7. 2 Кор. 6; 14. Ефес. 5; 11. 2 Сол. 3; 14.
[с] Гл. 10; 27.
[т] Гл. 1; 20.
[у] Іоан. 17; 15. 1 Іоан. 5; 19.
[ф] Мат. 18; 17. Рим. 16; 17. 2 Сол. 3; 6, 14. 2 Іоан. 10.

блудникъ, или лихоимецъ, или идолослужитель, или хулитель, или піяница, или грабитель; съ такъвзи [х]нито да ядете наедно. 12 Защото що мя е *грыжа* да сѫдіѭ и [ц]вънншни-тѣ? 13 Не сѫдите ли вы [ч]вѫтрѣшни-тѣ? А външни-тѣ Богъ ще сѫди; за това [ш]испѫдѣте лошій-тъ отъ помежду си.

ГЛАВА 6.

1 Нѣкой отъ васъ, кога има нѣщо съ другыго, смѣе ли да ся сѫди прѣдъ неправедны-тѣ, а не прѣдъ святыи-тѣ? 2 Не знаете ли че [а]святіи-тѣ ще сѫдятъ свѣтъ-тъ? и тъй вы като ще сѫдите свѣтъ-тъ, не сте ли достойни да сѫдите ни най малкы работы? 3 Не знаете ли че ный щемъ [б]ангелы да сѫдимъ? а колко повече житейскы *работы*. 4 За то [в]житейскы сѫдбы ако имате, най нищожны-тѣ въ церквѫ-тѫ, тѣхъ поставяйте *сѫдницы*. 5 За *вашъ* срамъ ви казувамъ *това*; така ли нѣма между васъ ни единъ мудръ, който бы можелъ между братія-та си да отсѫди? 6 Но братъ съ брата ся сѫди, и то прѣдъ невѣрны-тѣ! 7 Сега прочее голѣмъ порокъ е за васъ, дѣто имате помежду си сѫдбы; [г]защо по добрѣ не оставате обидени? защо не прѣдпочитате да изгубите свое-то? 8 Но вы *сами* правите обидѫ и отнемате, [д]и то отъ братія. 9 Или не знаете че неправедни-тѣ нѣма да наслѣдятъ царство-то Божіе? Недѣйте ся лъга: [е]нито блудници-тѣ, нито идолослужители-тѣ, ни прѣлюбодѣйци-тѣ, нито малакійци-тѣ, нито мѫжеложници-тѣ, 10 Нито крадци-тѣ, ни лихоимци-тѣ, нито піяницы-тѣ, нито хулители-тѣ, нито грабители-тѣ, нѣма да наслѣдятъ царство-то Божіе. 11 И отъ васъ нѣкои [ж]бѣхте

[х] Гал. 2; 12.
[ц] Марк. 4; 11. Кол. 4; 5. 1 Сол. 4; 12. 1 Тим. 3; 7.
[ч] Гл. 6; 1 до 4.
[ш] Втор. 13; 5. 17; 7. 21; 21. 22; 21, 22, 24.
[а] Псал. 49; 14. Дан. 7; 22. Мат. 19; 28. Лук. 22; 30. Откр. 2; 26. 3; 21. 20; 4.
[б] 2 Пет. 2; 4. Іуд. 6.
[в] Гл. 5; 12.
[г] Прит. 20; 22. Мат. 5; 39, 40. Лук 6; 29. Рим. 12; 17, 19. 1 Сол. 5; 15.
[д] 1 Сол. 4; 6.
[е] Гл. 15; 50. Гал. 5; 21. Ефес. 5; 5. 1 Тим. 1; 9. Евр. 12; 14. 13; 4. Откр. 22; 15.
[ж] Гл. 12; 2. Ефес. 2; 2. 4; 22. 5; 8. Кол. 3; 7. Тит. 3; 3.

таквизи; [з]но измыхте ся, но освятихте ся, но оправдахте ся, съ име-то на Господа Іисуса, и съ Духъ-тъ на Бога нашего.

12 [и]Всичко ми е позволено, но не е всичко за ползѫ; всичко ми е позволено, но азъ 13 не ще бѫдѫ обладанъ отъ нищо. [і]Ястія-та сѫ за търбухъ-тъ, и търбухъ-тъ е за ястія-та; но Богъ и него и тѣхъ ще унищожи; а тѣло-то не е за блудодѣяніе, но [к]за Го-14 спода, и [л]Господь е за тѣло-то; А [м]Богъ и Господа въскрьси, и насъ ще [н]съсъ си-15 лѫ-тѫ си да въкрьси. Не знаете ли [о]че ваши-тѣ тѣла сѫ удове Христови? И тъй да земѫ удове-тѣ Христовы, и на блудницѫ 16 удове ли да гы направѭ? Да не бѫде. Или не знаете че който ся съвъкупява съ блудницѫ, едно тѣло е *съ неѭ*? Защото "ще бѫдѫтъ," казува, [п]"двама-та въ еднѫ плъть." 17 [р]Но който ся съединява съ Господа, единъ 18 духъ е *съ него*. [с]Бѣгайте отъ блудодѣяніе-то; всякой грѣхъ който бы сторилъ человѣкъ, е вънъ отъ тѣло-то; но който блудствува, [т]противъ свое-то си тѣло съгрѣ-19 шава. [у]Не знаете ли че тѣло-то ваше е храмъ на Святаго Духа който е въ васъ, когото имате отъ Бога, и [ф]не сте свои си? 20 Защото вы сте съсъ цѣнѫ [х]купени; за то прославѣте Бога съ ваши-тѣ тѣла, и съ ваши-тѣ душы, които сѫ Божіи.

ГЛАВА 7.

1 А за това що ми писахте, [а]добрѣ е да 2 ся не прикасава человѣкъ до женѫ. Но по причинѫ на блудодѣянія-та, нека има всякой своѭ си женѫ, и всяка *жена* да 3 има свой си мѫжъ. [б]Мѫжъ-тъ да отдава на женѫ-тѫ длъжно-то *ней* благорасположеніе,

---

[з] Гл. 1; 30. Евр. 10; 22.
[и] Гл. 10; 23.
[і] Мат. 15; 17. Рим. 14; 17. Кол. 2; 22, 5.
[к] Ст. 15, 19, 20. 1 Сол. 4; 5, 7.
[л] Ефес. 5; 23.
[м] Рим. 6; 5, 8. 8; 11. 2 Кор. 4; 14.
[н] Ефес. 1; 19. 20.
[о] Рим. 12; 5. Гл. 12; 27. Ефес. 4; 12, 15; 16. 5; 30.
[п] Быт. 2; 24. Мат. 19; 5. Ефес. 5; 31.
[р] Іоан. 17; 21, 22, 23. Еф. 4; 4. 5; 30.
[с] Рим. 6; 12, 13. Евр. 13; 4.
[т] Рим. 1; 24. 1 Сол. 4; 4.
[у] Гл. 3; 16. 2 Кор. 6; 16.
[ф] Рим. 14; 7, 8.
[х] Дѣян. 20; 28. Гл. 7; 23. Гал. 3; 13. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 18, 19. 2 Пет. 2; 1. Откр. 5; 9.
[а] Ст. 8, 26.
[б] Исх. 21; 10. 1 Пет. 3; 7.

4 подобно и жена-та на мѫжъ-тъ. Жена-та не владѣе на свое-то си тѣло, но мѫжъ-тъ; така и мѫжъ-тъ не владѣе на свое-то си тѣло, но жена-та. 5 [в]Не оставайте лишени единъ отъ другый, освѣнь ако е нѣщо по съгласіе за врѣме, за да ся упражнявате въ постъ и молитвѫ; и пакъ ся схождайте наедно, [г]да вы не искушава Сатана поради ваше-то невъздържаніе. 6 И това *го* казувамъ по дозволеніе, [д]а не по повелѣніе. 7 Защото [е]ищѫ всичкы-тѣ человѣци да сѫ [ж]каквото сьмь азъ; но [з]всякой има особеннѫ дарбѫ отъ Бога, единъ така а другъ инакъ.

8 А на неженены-тѣ и на вдовицы-тѣ казувамъ, [и]добро е за тѣхъ, ако останѫтъ както и азъ. 9 Но [і]ако не могѫтъ да ся въздържатъ, нека ся оженятъ; защото по добрѣ е да ся оженятъ, а не да ся разжегватъ. 10 А на оженены-тѣ заржчвамъ, [к]не азъ, но Господь, [л]жена отъ мѫжа *си* да ся не разлѫча. 11 Но ако ся и разлѫчи, да остане неженена, или да ся примири съ мѫжа *си*. И мѫжъ да не напуща женѫ *си*. 12 А на другы-тѣ азъ казувамъ, [м]не Господь: Ако нѣкой братъ има женѫ невѣрницѫ, и тя соизволява да живѣе съ него, да ѭ не напуща. 13 И жена която има мѫжъ невѣрникъ, и той съизволява да живѣе съ неѭ, да го не напуща. 14 Защото невѣрникъ-тъ мѫжъ освященъ бива поради женѫ-тѫ, и невѣрницата жена освящена бива поради мѫжъ-тъ; понеже [н]инакъ чада-та ви щѣхѫ да бѫдѫтъ нечисты; но сега сѫ святы. 15 Ако ли невѣрникъ-тъ ся отлѫча, да ся отлѫчи; въ таквызь нѣща не е поробощенъ братъ-тъ или сестра-та. Но Богъ ны призова [о]на миръ.

[в] Іоил. 2; 16. Зах. 7; 5. Виж. и Исх. 19; 15. 1 Цар. 21; 4, 5.
[г] 1 Сол. 3; 5.
[д] Ст. 12, 25. 2 Кор. 8; 8. 11; 17.
[е] Дѣян. 26; 29.
[ж] Гл. 9; 5.
[з] Мат. 19; 12. Гл. 12; 11.
[и] Ст. 1, 26.
[і] 1 Тим. 5; 14.
[к] Ст. 12, 25, 40.
[л] Мал. 2; 14, 16. Мат. 5; 32. 19; 6, 9. Марк. 10; 11, 12. Лук. 16; 18.
[м] Ст. 6.
[н] Мал. 2; 15.
[о] Рим. 12; 18. 14; 19. Гл. 14; 33. Евр. 12; 14.

16 Защото, що знаешь, жено, да ли не ще да спасешь ты мѫжъ-тъ? или що знаешь, мѫжу, 17 [п]да ли не ще да спасешь ты женѫ-тѫ? Но всякой както му е Богъ отдѣлилъ, и всякой както го е Господь призовалъ, така да ходи; и [р]така заповѣдувамъ по всичкы-тѣ 18 церквы. Обрѣзанъ ли е призованъ нѣкой *въ вѣрѫ-тѫ*, да не крые обрѣзаніе-то. Необрѣзанъ ли е нѣкой призованъ, [с]да ся не 19 обрѣзува. [т]Обрѣзаніе-то е нищо и необрѣзаніе-то е нищо; но *всичко е* въ [у]пазеніе-20 то на Божіи-тѣ заповѣди. Всякой да си остава въ това званіе въ което е призованъ. 21 Рабъ ли си призованъ? Да тя не е грыжа; но ако можешь още да станешь свободенъ, 22 по добрѣ употрѣби *това*. Защото който е рабъ призованъ въ Господа, [ф]свободникъ Господенъ е; така и който е свободенъ 23 призованъ, [х]рабъ е Христовъ. [ц]Съсъ *скѫпѫ* цѣнѫ сте купени; не бывайте робіе на 24 человѣцы. [ч]Въ каквото *званіе* е нѣкой призованъ, братіе, въ него всякой да си остава прѣдъ Бога.

25 Колкото за дѣвицы-тѣ нѣмамъ [ш]заповѣдь отъ Господа; но, [щ]като помилованъ отъ Господа [ъ]да сьмь вѣренъ, мнѣніе давамъ. 26 И тъй за настоящѫ-тѫ нуждѫ мыслѭ да е добро това, *сирѣчь* [ы]че е добрѣ человѣку 27 така да си бѫде. Вързанъ ли си съ женѫ? Не тръси развьрзуваніе. Отвьрзанъ ли 28 си отъ женѫ? Не тръси женѫ. Но ако ся и оженишь, не съгрѣшавашь, и дѣвица ако ся ожени, не съгрѣшава; но таквизи които сѫ ще иматъ скърбь по плъти; а пакъ 29 азъ вы съжалявамъ. Това само [ь]казувамъ, братіе, че останѫло-то врѣме е кратко; за това и тѣзи които иматъ жены да сѫ като

п 1 Пет. 3; 1.
р Гл. 4; 17. 2 Кор. 11; 28.
с Дѣян 15; 1, 5, 19, 24, 28. Гал. 5; 2.
т Гал. 5; 6. 6; 15.
у Іоан. 15; 14. 1 Іоан. 2; 3. 3; 24.
ф Іоан. 8; 36. Рим. 6; 18, 22. Филим. 16.
х Гл. 9; 21. Гал. 5; 13. Ефес. 6; 6. 1 Пет. 2; 16.
ц Гл. 6; 20. 1 Пет. 1; 18, 19. Виж. и Лев. 25; 42.
ч Ст. 20.
ш Ст. 6, 10, 40. 2 Кор. 8; 8, 10.
щ 1 Тим. 1; 16.
ъ Гл. 4; 2. 1 Тим. 1; 12.
ы Ст. 1, 8.
ь Рим. 13; 11. 1 Пет. 4; 7. 2 Пет. 3; 8, 9.

ъ Гл. 9; 18.
ю Псал. 59; 6. Iак. 1; 10. 4; 14. 1 Пет. 1; 24. 4; 7. 1 Iоан. 2; 17.
я 1 Тим. 5; 5.
ж Лук. 10; 40, и друг.
іѫ Евр. 13; 4.
а Рим. 7; 2.
б 2 Кор. 6; 14.
в Ст. 25.
г 1 Сол. 4; 8.

че нѣматъ; 30 И които плачѫтъ, като че не плачѫтъ; и които ся радуватъ, като че ся не радуватъ; и които купуватъ, като че *нищо* не добываъ; 31 И които иматъ сношеніе съ тойзи свѣтъ, [ъ]като че не сѫ прѣдани нему; защото на тойзи свѣтъ [ю]образъ-тъ прѣхожда. 32 А азъ искамъ вы да сте безгрыжни: [я]нежененый ся грыжи за това което е Господне, какъ да угоди Господу; 33 А жененый ся грыжи за това което е свѣтовно, какъ да угоди на женѫ-тѫ. 34 Между женѫ и дѣвицѫ има разлика: [ж]неженената ся грыжи за това което е Господне, за да бѫде свята и тѣломъ и духомъ; а оженена-та ся грыжи за това което е свѣтовно, какъ да угоди на мѫжъ-тъ. 35 И това го казувамъ за собственѫ-тѫ вашѫ ползѫ; не да ви наложѫ примкѫ, но за благообразіе, и постоянно прѣбѫдваніе въ служеніе-то Господне безъ развлѣченіе *на умъ-тъ*. 36 Ако ли мысли нѣкой че прави неприлично за дѣвицѫ-тѫ си, ако да ѝ е минѫло врѣме, и трѣба така да бѫде, нека прави каквото ще; не съгрѣшава: нека ся женятъ. 37 Но който стои твърдъ на сърдце-то си, и нѣма нуждѫ, но има власть за своѭ-тѫ си волѭ, и е рѣшилъ това въ сърдце-то си, да държи дѣвицѫ-тѫ си *нежененѫ*, добрѣ прави. 38 [іѫ]Така що който оженя дѣвицѫ-тѫ си добрѣ прави; а който ѭ не оженя, прави по добрѣ. 39 [а]Жена-та е вързана отъ законъ-тъ, до колкото врѣме е живъ мѫжъ ѝ; ако ли умрѣ мѫжъ ѝ, свободна е да ся ожени за когото ще, [б]гъкмо *да бъва това* въ Господа. 40 Но [в]по моето мнѣніе по блажена е, ако си остане така; а [г]мыслѭ че и азъ имамъ Духъ Божій.

ГЛАВА 8.

1 Колкото [а]за идоложьртвенно-то, знаемъ че всинца имамы [б]знаніе; *но* [в]знаніе-то 2 възгордѣва, а любовь-та назидава. И [г]ако ся има нѣкой че знае нѣщо, не е позналъ 3 още нищо както трѣбува да познава. Но ако люби нѣкой Бога, [д]той е познатъ отъ 4 него. И тъй колкото за яденіе-то отъ идоложьртвенно-то, знаемъ че [е]идолъ-тъ е нищо на свѣтъ-тъ, и че [ж]освѣнь едного *Бога нѣма* никой другъ Богъ. 5 Защото ако и да има [з]нарицаеми богове, или на небе-то или на землѭ-тѫ; (както *ся казува* че има 6 много богове, и господари много;) Но [и]намъ е единъ Богъ Отецъ, [і]отъ когото е всичко, и ный сиы въ него; и [к]единъ Господь Іисусъ Христосъ, [л]чрѣзъ когото е 7 всичко, и ный чрѣзъ него. Но *това* знаніе въ всичкы го нѣма; и нѣкои [м]съсъ совѣсть на идолъ-тъ и до сега ядѫтъ *идоложьртвенно* като жьртвѫ на идолъ-тъ, и [н]совѣсть-8 та имъ като е слаба осквьрнява ся. А [о]яденіе-то не ны прѣпорѫчва на Бога; защото нито ако ядемъ ни ся нѣщо придава, нито ако не ядемъ лишавамы ся отъ нѣщо. 9 Но [п]гледайте да не бы тая ваша свобода 10 да бѫде [р]соблазнь на слабы-тѣ. Защото ако бы да види нѣкой тебе, който имашь знаніе, че сѣдишь на тръпезѫ въ идолско капище, той като е слабъ, [с]совѣсть-та му не ще ли ся одързости да яде идоложьр-11 твенно? И [т]поради твое-то знаніе ще загыне немощный-тъ братъ, за когото е у-12 мрѣлъ Христосъ. А [у]като согрѣшавате така противъ братія-та, и наранявате слабѫ-тѫ имъ совѣсть, то вы противу Христа со-

---

[а] Дѣян. 15;20, 29. Гл. 10; 19.
[б] Рим. 14; 14, 22.
[в] Рим. 14; 3, 10.
[г] Гл. 13; 8, 9, 12. Гал. 6;3. 1 Тим. 6; 4.
[д] Исх. 33; 12, 17. Наум. 1; 7. Мат. 7; 23. Гал. 4;9. 2 Тим. 2;19.
[е] Иса. 41; 24. Гл. 10; 19.
[ж] Втор. 4; 39. 6; 4. Иса. 44; 8. Марк. 12; 29. Ст. 6. Ефес. 4; 6. 1 Тим. 2; 5.
[з] Іоан. 10; 34.
[и] Мал. 2; 10. Ефес. 4; 6.
[і] Дѣян. 17;28. Рим. 11; 36.
[к] Іоан. 13; 13. Дѣян. 2; 36. Гл. 12; 3. Ефес. 4; 5. Филип. 2; 11.
[л] Іоан. 1; 3. Кол. 1; 16. Евр. 1; 2.
[м] Гл. 10; 28, 29.
[н] Рим. 14; 14, 23.
[о] Рим. 14; 17.
[п] Гал. 5; 13.
[р] Рим. 14; 13, 20.
[с] Гл. 10;28, 32.
[т] Рим. 14; 15, 20.
[у] Мат. 25; 40, 45.

грѣшавате. За това, [ф] ако ядевіе-то соблазнява брата ми, нѣма да ямъ мѣсо въ вѣкы, за да не соблазніж брата си. 13

ГЛАВА 9.

1 [а]Не сьмь ли апостолъ? Не сьмь ли своболенъ? [б]Не видѣхъ ли Іисуса Христа Господа нашего? [в]Не сте ли вы мое-то въ Господа дѣло? 2 На другы ако не сьмь апостолъ, то поне на васъ сьмь; защото въ Господа вы сте [г]печать-тъ на мое-то апостолство. 3 Това е мой-тъ отвѣтъ на тѣзи които испытуватъ *поведеніе-то* ми. 4 [д]Да ли нѣмамы власть да ядемъ и да піемъ? 5 Да ли нѣмамы власть *и ный* както другы-тѣ апостоли, и [е]братія-та Господни, и [ж]Кифа, да водимъ съсъ *себе си* женж отъ сестры-тѣ? 6 Или само на мене и на Варнавж [з]не е дозволено да не работимъ? 7 Кой [и]воинствува нѣкога на свое си иждивеніе? Кой [і]насажда лозіе и не яде отъ плодъ-тъ му? Или кой [к]пасе стадо, и не яде отъ млѣко-то на стадо-то? 8 По человѣческы ли говоріж това? не казува ли и законъ-тъ исто-то? 9 Защото въ законъ-тъ Моисеовъ е писано: [л]Не обвьрзувай уста-та на волъ който вършѣе. За волове-тѣ ли ся грыжи Богъ? 10 Или непрѣмѣнно заради насъ казува? защото *това* е за насъ писано; така що който [м]оре, съ надеждж трѣба да оре; и който вършѣе, съ надеждж да е участникъ въ надеждж-тж си. 11 [н]Ако смы ный посѣяли у васъ духовно-то, много ли е ако пожьнемъ отъ васъ тѣлесно-то? 12 Ако другы участвуватъ въ власть-тж надъ васъ, не трѣба ли ный повече? Тжзи власть обаче ный [о]не употрѣбихмы; но търпимъ всичко, [п]за да

[ф] Рим. 14; 21. 2 Кор. 11; 29.
[а] Дѣян. 9; 15. 13; 2. 26; 17. 2 Кор. 12; 12. Гал. 2;7,8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
[б] Дѣян. 9; 3, 17. 18; 9. 22; 14, 18. 23; 11. Гл. 15; 8.
[в] Гл. 3; 6. 4; 15.
[г] 2 Кор. 3; 2. 12; 12.
[д] Ст. 14. 1 Сол. 2; 6. 2 Сол. 3; 9.
[е] Мат. 13; 55. Марк. 6; 3. Лук. 6; 15. Гал. 1; 19.
[ж] Мат. 8; 14.
[з] 2 Сол. 3;8,9.
[и] 2 Кор. 10;4. 1 Тим. 1; 18. 6; 12. 2 Тим. 2; 3. 4; 7.
[і] Втор. 20; 6. Прит. 27; 18. Гл. 3; 6,7,8.
[к] Іоан. 21; 15. 1 Пет. 5; 2.
[л] Втор. 25; 4. 1 Тим. 5; 18.
[м] 2 Тим. 2; 6.
[н] Рим. 15; 27. Гал. 6; 6.
[о] Дѣян. 20;33. Ст. 15, 18. 2 Кор. 11;7, 9. 12; 13. 1 Сол. 2; 6.
[п] 2 Кор. 11; 12.

не причинимъ нѣкое прѣкратеніе на благовѣствованіе-то Христово.

13 [р]Не знаете ли че които священнодѣйствуватъ отъ святилище-то ся хранятъ? И които служатъ на олтарь-тъ зематъ дѣлъ отъ олтарь-тъ?

14 Тако и [с]Господь заповѣда, [т]проповѣдници-тѣ на евангеліе-то да живѣіжтъ отъ благовѣствованіе-то.

15 Но [у]азъ ни едно отъ тѣзи не употрѣбихъ; нито писахъ това, да ми бѫде така; [ф]защото за мене е по добрѣ да умрѫ, а не да осуети нѣкой похвалѫ-тѫ ми.

16 Защото ако проповѣдувамъ евангеліе-то, то не ми е похвала; защото [х]нужда ми надлежи, и тежко ми ако не благовѣствувамъ.

17 Защото ако правіѫ това отъ своіѫ волііѫ, [ц]имамъ заплатѫ; ако ли отъ неволіѫ, [ч]*а то* ми е служеніе-то повѣрено.

18 И тъй коя е моя-та заплата? [ш]*Тая*, съ проповѣданіе-то си да положѫ евангеліе-то Христово безъ иждивеніе, [щ]така що да не злоупотрѣбіѫ моіѫ-тѫ власть въ благовѣствованіе-то.

19 Защото като сьмь [в]свободенъ отъ всичкы, заробихъ себе си [ы]на всичкы-тѣ, [ь]за да придобыіѫ по много-то:

20 И [ъ]на Іудеи-тѣ быхъ като Іудеинъ, Іудеи-тѣ да придобыіѫ: на тѣзи които сѫ подъ законъ като подзаконенъ быхъ, да придобыіѫ тѣзи които сѫ подъ законъ.

21 [ю]На тѣзи които нѣматъ законъ *быхъ* като че нѣмамъ законъ, [я](не че сьмь безъ законъ прѣдъ Бога, но подзаконенъ на Христа,) за да придобыіѫ тѣзи които нѣматъ законъ.

22 На немощны-тѣ като немощенъ [ж]быхъ, за да придобыіѫ немощны-тѣ. [іж]На всичкы-тѣ станѫхъ всичко, да бы всякакъ [а]да спасѫ нѣколцина.

23 И това го правіѫ за евангеліе-то, да бѫдѫ на него съучастникъ.

24 Не знаете ли, че които

р Лев. 6; 16, 26. 7; 6, и друг. Числ. 5; 9, 10. 18; 8 до 20. Вт. 10; 9. 18; 1.
с Мат. 10; 10. Лук. 10; 7.
т Гал. 6; 6. 1 Тим. 5; 17.
у Ст. 12. Дѣян. 18; 3. 20; 34. Гл. 4; 12. 1 Сол. 2; 9. 2 Сол. 3; 8.
ф 2 Кор. 11; 10.
х Рим. 1; 14.
ц Гл. 3; 8, 14.
ч Гл. 4; 1. Гал. 2; 7. Филип. 1; 17. Кол. 1; 25.
ш Гл. 10; 33. 2 Кор. 4; 5. 11; 7.
щ Гл. 7; 31.
в Ст. 1.
ы Гал. 5; 13.
ь Мат. 18; 15. 1 Пет. 3; 1.
ъ Дѣян. 16; 3. 18; 18. 21; 23, и друг.
ю Рим. 2; 12, 14. Гал. 3; 2.
я Гл. 7; 22.
ж Рим. 15; 1. 2 Кор. 11; 29.
іж Гл. 10; 33.
а Рим. 11; 14. Гл. 7; 16.

тичатъ на поприще-то, всичкы тичатъ, а само единъ зема наградж-тж? [б]така тичайте, като да іж получите. И всякой [в]подвижникъ отъ всичко ся въздьржава, и тѣ за да земжтъ вѣнецъ тлѣненъ, а [г]ный нетлѣненъ. И тъй азъ тичамъ така, [д]не като на неизвѣстно *нѣщо*; така бжхтж, не като че біж въздухъ-тъ. Но [е]уморявамъ тѣло-то си и [ж]порабощавамъ *го*, че като проповѣдамъ на другы-тѣ, да не бы да останж азъ [з]отхвьрленъ. 25 26 27

ГЛАВА 10.

1 И не искамъ, братіе, да не знаете, че отци-тѣ наши бѣхж всичкы [а]подъ облакъ-тъ, и всичкы [б]прѣзъ море-то прѣминжхж, 2 И въ облакъ-тъ и въ море-то всичкы ся крьстихж въ Моисея, 3 И всичкы [в]отъ исто-то духовно ястіе ядохж, 4 И всичкы [г]отъ исто-то духовно питіе пихж; защото піяхж отъ духовный-тъ камькъ, който гы придружаваше; и тойзи камькъ бѣ Христосъ. 5 Но въ по много-то отъ тѣхъ не благоволи Богъ; защото [д]испомрѣхж въ пустыніж-тж. 6 А тѣзи нѣща станжхж намъ примѣри да не бждемъ ный желатели на зло-то, както и тѣ [е]пожелахж. 7 [ж]Нито идолослужители бывайте, както нѣкои отъ тѣхъ, споредъ писано-то: [з]Сѣднж народъ-тъ да яде и да піе, и станжхж да игражтъ. 8 [и]Нито да блудствувамы както блудствувахж нѣкои отъ тѣхъ, [і]и паднжхж въ единъ день двадесеть и три тысящи *души*. 9 Нито да искушавамы Христа, [к]както и нѣкои отъ тѣхъ

б Гал. 2; 2. 5; 7. Филип. 2; 16. 3; 14. 2 Тим. 4; 7. Евр. 12; 1.
в Ефес. 6; 12. 1 Тим. 6; 12. 2 Тим. 2; 5 4; 7.
г 2 Тим. 4; 8 Іак. 1; 12 1 Пет. 1; 4. 5; 4. Откр. 2; 10. 3; 11.
д 2 Тим. 2; 5.
е Рим. 8; 13. Кол. 3; 5.
ж Рим. 6; 18, 19.
з Іер. 6; 30. 2 Кор. 13; 5, 6.
а Исх. 13; 21. 40; 34. Числ. 9; 18. 14; 14. Втор. 1; 33. Неем. 9; 12, 19. Псал. 78; 14. 105; 39.
б Исх. 14; 22. Числ. 33; 8. Іис. 4; 23. Псал. 78; 13.
в Исх. 16; 15, 35. Неем. 9; 15, 20. Псал. 78; 24.
г Исх. 17; 6. Числ. 20; 11. Псал. 78; 15. 105; 41.
д Числ. 14; 29, 32, 35. 26; 64, 65. Псал. 106; 26. Евр. 3; 17. Іуд. 5.
е Числ. 11; 4, 33, 34. Псал. 106; 14. ж Ст. 14. з Исх. 32; 6. и Гл. 6; 18. Откр. 2, 14. і Числ. 25; 1, 9. Псал. 106; 29. к Исх. 17; 2, 7. Числ. 21; 5. Втор. 6; 16. Псал. 78; 18, 56. 95; 9. 106; 14.

10 искусихѫ [л]и погынѫхѫ отъ зміи-тѣ. Нито роптайте, [м]както възроптахѫ нѣкои отъ
11 тѣхъ и [н]погынахѫ [о]отъ истрѣбителя. И всичко това имъ ся прилучаше за примѣры. и [п]написа ся за поученіе намъ, [р]които смы
12 достигнѫли послѣдни-тѣ врѣмена. Така що [с]който ся има че стои, да гледа да не па-
13 дне. Васъ *друго* искушеніе освѣнь человѣческо не вы е постигнѫло; [т]вѣренъ е обаче Богъ, [у]който нѣма да вы остави да бѫдете искушени повече отъ колкото ви е сила-та, но съ искушеніе-то наедно [ф]ще даде и срѣдство-то, така що да можете да
14 прѣтърпѣвате. За това, възлюбленни мои,
15 [х]отбѣгнувайте отъ идолослуженіе-то. Говорѭ [ц]като на разумны; сами вы сѫдѣте
16 това което казувамъ. [ч]Чаша-та на благословеніе-то, коѭто благославямы, не е ли причастіе на кръвь-тѫ Христовѫ? [ш]Хлѣбъ-тъ когото прѣломявамы не е ли причастіе
17 на Христово-то тѣло? Защото [щ]единъ хлѣбъ, едно тѣло смы ный мнозина-та; понеже всинца отъ единый-тъ хлѣбъ ся прича-
18 щавамы. Гледайте [з]Израиля [ы]по плъть; тѣзи които ядѫтъ жъртвы-тѣ [ь]не сѫ ли причаст-
19 ници на жьртвенникъ-тъ? И тъй азъ какво казувамъ? [ѣ]това ли че идолъ-тъ е нѣщо, или че идоложьртвенно-то е нѣщо? *Не.*
20 Но *казувамъ* че онова което язычници-тѣ [ю]жьртвуватъ, жьртвуватъ го на бѣсове-тѣ. и не на Бога; а не вы искамъ да бѫдете
21 причастници на бѣсове-тѣ. [я]Не можете да піете чашѫ-тѫ Господнѭ и [ж]чашѫ-тѫ бѣсовскѫ; не можете да сте причастници на трьпезѫ-тѫ Господнѭ и на трьпезѫ-тѫ
22 бѣсовскѫ. Или ищемъ да подбудимъ [іж]Го-

[л] Числ. 21; 6.
[м] Исх. 16; 2. 17; 2. Числ. 14; 2, 29. 16; 41.
[н] Числ. 14;37. 16; 49.
[о] Исх. 12: 23. 2 Цар. 24; 16. 1 Лѣт. 21; 15.
[п] Рим. 15; 4. Гл. 9; 10.
[р] Гл. 7; 29. Филип. 4; 5. Евр. 10: 25, 37. 1 Іоан. 2; 18.
[с] Рим. 11; 20.
[т] Гл. 1; 9.
[у] Псал. 125;3. 2 Пет. 2; 9.
[ф] Іер. 29; 11.
[х] Ст.7. 2 Кор. 6; 17. 1 Іоан. 5; 21.
[ц] Гл. 8; 1.
[ч] Мат. 26; 26, 27, 28.
[ш] Дѣян. 2; 42, 46. Гл 11; 23, 24.
[щ] Рим. 12; 5. Гл. 12; 27.
[з] Рим. 4; 12. Гал. 6; 16.
[ы] Рим; 4; 1. 9; 3, 5. 2 Кор. 11; 18.
[ь] Лев. 3; 3. 7; 15.
[ѣ] Гл. 8; 4.
[ю] Лев. 17; 7. Втор 32;17. Псал. 106; 37. Откр. 9; 20.
[я] 2 Кор. 6;15, 16.
[ж] Втор. 32;38.
[іж] Втор. 32;21.

спода на ревнованіе? по силни ли [а]смы ный отъ него? [б]Всичко ми е дозволено, 23 но всичко не е за ползѫ; всичко ми е дозволено, но всичко не е за назиданіе. [в]Никой да не трьси своѭ-тѫ си *ползѫ*, но 24 всякой *ползѫ-тѫ* на другыго. [г]Всичко що 25 ся продава на месопродавницѫ-тѫ яждте, безъ никакво придирваніе заради совѣсть-тѫ; Защото [д]"Господня е земя-та, и 26 което ѭ напълнява." И ако отъ невѣрны-тѣ 27 нѣкой вы покани, и вы искате да идете, [е]яждте каквото сложатъ отъ прѣдѣ вы, безъ никакво придирваніе заради совѣсть-тѫ *си*. Ако ли ви рече нѣкой: Това е идоложьртвенно; не яждте, [ж]заради тогозь който ви 28 е обадилъ, и *за* совѣсть-тѫ; защото [з]"Господня е земя-та, и което ѭ напълнява." А совѣсть казувамъ не твоѭ-тѫ, но на 29 другыго *совѣсть-тѫ*, понеже [и]защо да ся сѫди моя-та свобода отъ другѫ совѣсть? И ако азъ съ благодареніе участвувамъ *вь* 30 *ядѣніе-то*, защо да бѫдѫ охулванъ за това [і]за което азъ благодарѭ? [к]И тъй ядете 31 ли, піете ли, нѣщо ли правите, всичко за славѫ Божіѭ правѣте. [л]Не бывайте со- 32 блазнь ни на Іудеи, ни на Еллины, нито [м]на церквѫ-тѫ Божіѭ; Както и [н]азъ уго- 33 ждавамъ на всичкы во всяко нѣщо [о]безъ да трьсѭ своѭ-тѫ си ползѫ, но *ползѫ-тѫ* на инозина, за да ся спасѫтъ.

ГЛАВА 11.

[а]Подражатели бывайте на мене, както и 1 азъ на Христа. И захвалямъ ви, братіе, че 2 [б]во всичко мя помните, [в]и държите прѣданія-та, както ви *гы* прѣдадохъ. Искамъ пакъ 3 да знаете, че [г]глава на всякой мѫжъ е Хри-

а Іез. 22; 14.
б Гл. 6; 12.
в Рим. 15; 1, 2. Ст. 33. Гл. 13; 5. Филип. 2; 4, 21.
г 1 Тим. 4; 4.
д Исх. 19; 5. Втор. 10; 14. Псал. 24; 1. 50; 12. Ст. 28.
е Лук. 10; 7.
ж Гл. 8; 10, 12.
з Втор. 10; 14. Псал. 24; 1. Ст. 26.
и Рим. 14; 16.
і Рим. 14; 6. 1 Тим. 4; 3, 4.
к Кол. 3; 17. 1 Пет. 4; 11.
л Рим. 14; 13. Гл. 8; 13. 2 Кор. 6; 3.
м Дѣян. 20; 28. Гл. 11; 22. 1 Тим. 3; 5.
н Рим. 15; 2. Гл. 9; 19, 22.
о Ст. 24.

а Гл. 4; 16. Ефес. 5; 1. Филип. 3; 17. 1 Сол. 1; 6. 2 Сол. 3; 9.
б Гл. 4; 17.
в Гл. 7; 17. 2 Сол. 2; 15. 3; 6.
г Ефес. 5; 23.

стосъ, а [д]глава на женѫ-тѫ е мѫжъ-тъ; 4 [е]глава пакъ на Христа е Богъ. Всякой мѫжъ кога ся моли, или кога [ж]пророчествува, ако има главѫ-тѫ си покрытѫ, засрамува главѫ-тѫ си. 5 А [з]всяка жена която ся моли или пророчествува съ непокрытѫ главѫ, засрамува главѫ-тѫ си; защото е все еднакво като да е *сѫ* бръснѫтѫ [и]*главѫ*. 6 Защото жена ако ся не покрыва, нека остриже и космы-тѣ си. Но [і]ако е срамотно на женѫ да си стриже космы-тѣ, или да си бръсне *главѫ-тѫ*, то нека ся покрыва. 7 Защото мѫжъ-тъ не трѣбува да си покрыва главѫ-тѫ, понеже [к]е образъ и слава Божіѭ; а жена-та е слава на мѫжъ-тъ; 8 Защото [л]мѫжъ-тъ не е отъ женѫ-тѫ. но жена-та отъ мѫжъ-тъ; 9 Понеже [м]не бы създаденъ мѫжъ-тъ за женѫ-тѫ, но жена-та за мѫжъ-тъ; 10 За това жена-та е длъжна [н]заради ангелы-тѣ [о]да има на главѫ-тѫ *си бѣлѣгъ на* власть. 11 [п]Ни мѫжъ обаче безъ женѫ, нито жена безъ мѫжъ *бывa* въ Господа; 12 Защото както жена-та е отъ мѫжъ-тъ, така и мѫжъ-тъ е чрѣзъ женѫ-тѫ; [р]А всичко е отъ Бога. 13 Сами въ себе си сѫдѣте, прилично ли е на женѫ, да ся моли Богу гологлава? 14 А не учи ли вы и само-то естество, че мѫжъ ако оставя косѫ-тѫ си да расте, то е бесчестіе нему? 15 Но жена ако оставя косѫ-тѫ си да расте, то е ней за славѫ; защото коса-та е дадена ней намѣсто покрывало. 16 Но [с]ако ся яви нѣкой да е прѣпирливъ, ный такъвъ обычай нѣмамы, [т]нито церквы-тѣ Божіи.

17 И това като *ви* заржчвамъ, не *ви* захвалямъ, че ся събирате не за по добро, но за по лошо. 18 Защото първо, кога ся съби-

[д] Быт. 3; 16. 1 Тим. 2; 11, 12. 1 Пет. 3; 1, 5, 6.
[е] Іоан. 14; 28. Гл. 3; 23. 15; 27, 28. Филип. 2; 7, 8, 9.
[ж] Гл. 12; 10, 28. 14; 1 и друг.
[з] Дѣян. 21; 9.
[и] Втор 21; 12.
[і] Числ. 5; 18. Втор. 22; 5.
[к] Быт. 1; 26, 27. 5; 1. 9; 6.
[л] Быт. 2; 21, 22.
[м] Быт. 2; 18, 21, 23.
[н] Быт. 24; 65.
[о] Еккл. 5; 6.
[п] Гал. 3; 28.
[р] Рим. 11; 36.
[с] 1 Тим. 6; 4.
[т] Гл. 7; 17. 14; 33.

рате въ церквѫ, [у] чувамъ че ставали раздори помежду вы; и по нѣщо вѣрувамъ; 19 Защото, нужно [ф] е да има и раздѣленія между васъ; [х] за да ся явятъ достойни-тѣ изъ помежду вы. 20 И тъй събираніе-то ви наедно не е че ядете Господнѭ вечерѭ; 21 Защото на яденіе-то всякой бърза да зема своѭ-тѫ си вечерѭ прѣди другыго, и единъ остава гладенъ, а [ц] другый ся напива. 22 Кѫщы ли нѣмате да ядете и да піете? или [ч] церквѫ-тѫ Божіѭ прѣзирате, [ш] и посрамяте тѣзи които нѣматъ *нищо*? Какво да ви рекѫ? Да ви захвалямъ ли за това? Не *ви* захвалямъ. 23 Защото [щ] азъ отъ Господа пріяхъ това, което ви и прѣдадохъ; [з] че Господь Іисусъ прѣзъ нощь-тѫ на прѣданіе-то му, зѣ хлѣбъ, 24 И като благодари, прѣломи и рече: Земѣте, яждте; това е тѣло-то мое, което за васъ ся ломи; това правѣте за мое въспоминаніе. 25 Така и чашѫ-тѫ, слѣдъ вечеряніе-то *зѣ*, и рече: Тая чаша е новый завѣтъ въ моѭ-тѫ кръвь; това правѣте, всякой пѫть когато піете, за мое въспоминаніе. 26 Защото всякой пѫть когато ядете тойзи хлѣбъ, и піете тѫзи чашѫ, смърть-тѫ Господнѭ възвѣстявате, [ы] доклѣ дойде той. 27 [ъ] Така що който яде тойзи хлѣбъ или піе чашѫ-тѫ Господнѭ недостойно, повиненъ ще бѫде на тѣло-то и кръвь-тѫ Господнѭ. 28 Но [ѣ] да испытува человѣкъ себе си, и така да яде отъ хлѣбъ-тъ, и да піе отъ чашѫ-тѫ; 29 Защото, който яде и піе недостойно, той яде и піе осѫжденіе на себе си, като не отличава тѣло-то Господне. 30 Отъ това *има* испомежду вы множина немощни, и болни, а доста и умиратъ. 31 Защото [ю] ако быхмы сами себе си

у Гл. 1; 10, 11, 12. 3; 3.
ф Мат. 18; 7. Лук. 17; 1. Дѣян. 20; 30. 1 Тим. 4; 1. 2 Пет. 2; 1, 2.
х Лук. 2; 35. 1 Іоан. 2; 19. Виж и Втор 13; 3.
ц 2 Пет. 2; 13. Іуд. 12.
ч Гл. 10, 32.
ш Іак. 2; 6.
щ Гл. 15; 3. Гл. 1, 1, 11, 12.
з Мат. 26; 26. Марк. 14; 22 Лук. 22; 19.
ы Іоан. 14; 3. 21; 22. Дѣян. 1; 11. Гл. 4; 5. 15; 23. 1 Сол. 4; 16. 2 Сол. 1; 10. Іуд. 14. От. 1; 7.
ъ Числ. 9; 10, 13. Іоан. 6; 51, 63. 64. 15; 27. Гл. 10; 21.
ѣ 2 Кор. 13; 5. Гал. 6; 4.
ю Псал. 32; 5. 1 Іоан. 1; 9.

52 сѫдили, не быхмы были сѫдени. Но кога-то бывамы сѫдени, [я]наказувамы ся отъ Господа, за да не бѫдемъ осѫдени наедно
53 съсъ свѣтъ-тъ. За това, братіе мои, когато ся събирате да ядете, чакайте ся единъ
54 другый; [ж]Ако ли е нѣкой гладенъ, да яде [іж]у дома си, да ся не събирате за осѫжденіе. А за друго що остава [а]когато дойдѫ [б]ще наредьѫ.

я Псал. 94;12, 15. Евр. 12; 5 до 11.
ж Ст. 21.
іж Ст. 22.
а Гл. 4; 19.
б Гл. 7; 17. Тит. 1; 5.

ГЛАВА 12.

1 А [а]за духовны-тѣ *дарбы*, братіе, не и-
2 скамъ да не знаете. Вы знаете, че [б]бѣхте языччници, влѣчени къмъ [в]нѣмы-тѣ идолы,
3 както ся водяхте. За това вы увѣдомявамъ [г]че никой, като говори съ Духъ Божій, не казува анаѳема Іисусу, [д]и никой не може да нарече Іисуса Господь, освѣнь чрѣзъ
4 Духа Святаго. [е]Има различія на дарбы-тѣ,
5 но [ж]Духъ-тъ е истый-тъ. [з]Има различія на
6 служенія-та, но Господь е истый-тъ. Има и различія на дѣйствія-та, но Богъ е истый-тъ, [и]който дѣйствува все во все.
7 А [і]всякому ся дава явеніе-то на Духа
8 за ползѫ. Защото едному ся дава чрѣзъ Духа [к]слово на прѣмудрость, а другому
9 [л]слово на знаніе, по истый-тъ Духъ; [м]Другому пакъ вѣра, чрѣзъ истый-тъ Духъ, а [н]другому дарбы на исцѣленія, пакъ чрѣзъ
10 истый-тъ Духъ *ся даватъ*; А [о]другому дѣйствіе на чудеса, другому пророчество, а [п]другому распознаваніе на духове-тѣ, и [р]другому различни языци, [с]другому пакъ
11 тълкуваніе на языцы. А всичко това го дѣйствува единый-тъ и тойзи истый Духъ,

а Гл. 14; 1, 37.
б Гл. 6; 11. Ефес. 2; 11, 12. 1 Сол. 1; 9. Тит. 3; 3. 1 Пет. 4; 3.
в Псал. 115; 5.
г Марк. 9; 39. 1 Іоан. 4; 2, 3.
д Мат. 16; 17. Іоан. 15; 26. 2 Кор. 3; 5.
е Рим. 12; 4 и друг. Евр. 2; 4. 1 Пет. 4; 10.
ж Ефес. 4; 4.
з Рим. 12; 6, 7, 8. Ефес. 4; 11.
и Ефес. 1; 23.
і Рим. 12; 6. 7, 8. Гл. 14; 26. Ефес. 4; 7. 1 Пет. 4; 10, 11.
к Гл. 2; 6, 7.
л Гл. 1; 5. 13; 2. 2 Кор. 8; 7.
м Мат. 17; 19, 20. Гл. 13; 2. 2 Кор. 4; 13.
н Марк. 16; 18. Іак. 5; 14.

о Марк. 16; 17. Ст. 28, 29. Гал. 3; 5. п Рим. 12; 6. Гл. 13; 2. 14; 1 и друг.
р Гл. 14; 29. 1 Іоан. 4; 1. с Дѣян. 2; 4. 10; 46. Гл. 13; 1.

т Рим. 12; 6. Гл. 7; 7. 2 Кор. 10; 13. Ефес. 4; 7.
у Іоан. 3; 8. Евр. 2; 4.
ф Рим. 12; 4, 5. Ефес. 4; 4, 16.
х Ст. 27. Гал. 3; 16.
ц Рим. 6; 5.
ч Гал. 3; 28. Ефес. 2; 13, 14, 16. Кол. 3; 11.
ш Іоан. 6; 63. 7; 37, 38, 39.
щ Ст. 28.
ъ Рим. 12; 3. Гл. 3; 5. Ст. 11.

който всякому особно [т]раздѣлява [у]както му е угодно.

12 Защото [ф]както тѣло-то е едно, а има много удове, и вси-тѣ удове на едно-то тѣло, ако и много да сѫ, *пакъ* едно тѣло сѫ; [х]така и Христосъ. 13 Защото всичкы ный [ц]чрѣзъ единый-тъ Духъ ся крьстихмы *да смы* въ едно тѣло, [ч]и Іудеи и Еллини, и раби и свободни; [ш]и всинца въ единъ Духъ ся напоихмы. 14 Защото тѣло-то не е единъ удъ, но много. 15 Ако речеше нога-та: Понеже не сьмь рѫка, не сьмь отъ тѣло-то; да ли за това тя не е отъ тѣло-то? 16 И ако речеше ухо-то: Понеже не сьмь око, не сьмь отъ тѣло-то, да ли за това то не е отъ тѣло-то? 17 Ако бѣше всичко-то тѣло око, дѣ *щѣше да* е слышаніе-то? ако ли все слышаніе, дѣ обоняніе-то? 18 Но сега [щ]Богъ е положилъ удове-тѣ всякой единъ отъ тѣхъ въ тѣло-то, [ъ]както е изволилъ. 19 Ако бѣхѫ были вси-тѣ единъ удъ, дѣ *щѣше да* е тѣло-то? 20 Но сега удове сѫ много, а тѣло едно. 21 И не може око-то да рече на рѫкѫ-тѫ: Нѣмамъ потрѣбѫ отъ тебе; или пакъ глава-та на нозѣ-тѣ: Нѣмамъ потрѣбѫ отъ васъ. 22 Но удове-тѣ на тѣло-то, които ся виждатъ че сѫ по слаби, тѣ сѫ много по потрѣбни. 23 И тѣзи *части* на тѣло-то които ни ся виждатъ за по бесчестны, тѣмъ повече почесть прилагамы, и неблагообразни-тѣ наши *удове* иматъ по голѣмо благообразіе. 24 А благообразни-тѣ наши *удове* нѣматъ нуждѫ. Но Богъ е распоредилъ тѣло-то, като е далъ на лишено-то по голѣмѫ почесть; 25 За да нѣма раздоръ въ тѣло-то, но удове-тѣ да иматъ исто-то попеченіе единъ за другый; 26 И ако

страда единъ удъ, вси-тѣ удове състрадатъ; ако ли ся слави единъ удъ, вси-тѣ удове ся радуватъ съ него заедно. 27 А [ы]вы сте тѣло Христово, и частно [ь]удове.

28 И [ѣ]едны постави Богъ въ церквѫ-тѫ пьрво [ю]апостолы, второ [я]пророцы, трето учители, послѣ [ж]чудеса, напоконъ [іж]дарбы на исцѣленіе, [а]помаганія, [б]управленія, разны языцы. 29 Всичкы-тѣ апостоли ли сѫ? всичкы-тѣ пророци ли сѫ? всичкы-тѣ учители ли сѫ? всичкы *дѣйствуватъ* ли чудеса? 30 Всичкы иматъ ли дарбы на исцѣленіе? всичкы говорятъ ли языцы? всичкы тълкуватъ ли? 31 [в]Имайте ревность за по добры-тѣ дарбы; и *азъ* още пò прѣвъсходенъ пѫть ви показвамъ.

ГЛАВА 13.

1 Ако говорѭ съ человѣческы и ангелскы языцы, а любовь нѣмамъ, ще сьмь мѣдь що звънти или кимвалъ що дрънка. 2 И [а]ако имамъ пророчество, и знаѭ всичкы-тѣ тайны, и всяко знаніе, и ако имамъ всичкѫ-тѫ вѣрѫ, [б]щото и горы да прѣмѣстямъ, а любовь нѣмамъ, нищо не сьмь. 3 И [в]ако раздамъ всичкый-тъ си имотъ за прѣхранѫ *на сиромасы-тѣ*, и ако прѣдамъ тѣло-то си на изгореніе, а любовь нѣмамъ, нищо не ся ползувамъ. 4 [г]Любовь-та дълготьрпи, благосклонна е; любовь-та не завижда; любовь-та не ся прѣвъзнося, не ся горди, 5 Не безобразствува, [д]не дири свое-то си, не ся раздражава, не мысли зло, 6 На неправдѫ-тѫ ся [е]не радува, а [ж]срадува ся на истинѫ-тѫ, 7 [з]Всичко прѣтьрпѣва, на всичко хваща вѣрѫ, на всичко ся надѣе, всичко тьрпи. 8 Любовь-тà никога не отпада; *другы-*

[ы] Рим. 12; 5. Ефес. 1; 23. 4; 12. 5; 23, 30. Кол. 1; 24.
[ь] Ефес. 5; 30.
[ѣ] Ефес. 4; 11.
[ю] Ефес. 2; 20. 3; 5.
[я] Дѣян. 13; 1. Рим. 12; 6.
[ж] Ст. 10.
[іж] Ст. 9.
[а] Числ. 11; 17.
[б] Рим. 12; 8. 1 Тим. 5; 17. Евр. 13; 17, 24.
[в] Гл. 14; 1, 39.

[а] Гл. 12; 8, 9, 10, 28. 14; 1 и др. Виж. и Мат. 7; 22.
[б] Мат. 17; 20. Марк. 11; 23. Лук. 17; 6.
[в] Мат. 6; 1, 2.
[г] Прит. 10; 12. 1 Пет. 4; 8.
[д] Гл. 10; 24. Филип. 2; 4.
[е] Псал. 10; 5. Рим. 1; 32.
[ж] 2 Іоан. 4.
[з] Рим. 15; 1. Гал. 6; 2. 2 Тим. 2; 24.

тѣ обаче, пророчества ли сѫ, ще ся прѣкратятъ; языци ли сѫ, ще прѣстанѫтъ; знаніе ли е, ще исчезне: 9 Защото [и]отъ части знаемъ, и отъ части пророкувамы; 10 Но когато дойде съвършенно-то, тогазь това което е отъ части ще ся прѣкрати. 11 Когато бѣхъ младенецъ, като младенецъ говоряхъ, като младенецъ мудрувахъ, като младенецъ размышлявахъ; но отъ какъ станѫхъ мѫжъ, напуснѫхъ което е младенческо. 12 Защото [і]сега видимъ мрачкаво *както* прѣзъ огледало, а тога *ще гледамы* [к]лице съ лице; сега познавамъ отъ части, а тога ще познаѭ както сьмь и познатъ. 13 А сега оставатъ тѣзи три-тѣ, вѣра, надежда, любовь; но най голѣма отъ тѣхъ е любовь-та.

и Гл. 8; 2.
і 2 Кор. 5; 18. 5; 7. Филип. 5; 12.
к Мат. 18; 10. 1 Іоан. 5; 2.

ГЛАВА 14.

1 Слѣдувайте любовь-тѫ, и [а]желайте съ ревность духовны-тѣ *дарбы*, [б]а наипаче да пророчествувате. 2 Защото [в]който говори языкъ *незнаенъ*, не говори на человѣцы, но Богу; защото никой *му* не проумѣва, но духомъ тайны говори; 3 А който пророчествува, говори на человѣцы *за* назиданіе и увѣщаніе и утѣшеніе. 4 Който говори *незнаенъ* языкъ, назидава себе си; а който пророчествува назидава церквѫ-тѫ. 5 Искамъ всичкы да говорите языцы, а повече да пророчествувате; защото който пророчествува по горень е отъ тогози който говори *разны* языцы, освѣнь ако тълкува за да земе церква-та назиданіе. 6 И сега, братіе, ако бы да дойдѫ при васъ и да говоріѫ *незнаены* языцы, какво ще вы ползувамъ, ако ви не говоріѫ, или [г]съ откровеніе, или съ познаніе, или съ пророчество, или съ поу-

а Гл. 12; 31.
б Числ. 11;25, 29.
в Дѣян. 2; 4. 10; 46.
г Ст. 26.

7 ченіе? И бездушны-тѣ нѣща, които издаватъ гласъ, свирка или китара, ако не дадѫтъ отличителны звукове, какъ ще ся познае това което свирятъ съсъ свиркѫ-тѫ
8 или съ китарѫ-тѫ? Защото ако бы издала трѫба-та неопрѣдѣленъ гласъ, кой бы ся
9 приготвилъ на бой? Така и вы, ако не дадете съ языкъ-тъ си вразумителны рѣчи, какъ ще ся познае това което говорите?
10 защото на вѣтръ ще говорите. Толкозь вида гласове ся случаватъ на свѣтъ-тъ, и
11 ни единъ отъ тѣхъ *не е* безъ значеніе. И тъй ако не разумѣіѫ значеніе-то на гласъ-тъ, ще бѫдѫ другоязыченъ за тогози който говори, и тойзи който говори другоя-
12 зыченъ за мене. Така и вы, понеже сте ревнители на духовны-тѣ *дарованія*, старайте ся да ся прѣумножатъ у васъ за на-
13 зиданіе на церквѫ-тѫ. За това който говори языкъ *незнаенъ*, нека ся моли *за дар-*
14 *бѫ-тѫ и* да тълкува. Защото ако ся моліѫ по языкъ *незнаенъ*, духъ-тъ ми ся моли, а
15 умъ-тъ ми остава бесплоденъ. И тъй що е? ще ся моліѫ съ духъ-тъ си, ще ся моліѫ и съ умъ-тъ си; [д]ще пѣіѫ съ духъ-
16 тъ си, [е]ще пѣіѫ и съ умъ-тъ си. Понеже ако славословишь съ духъ-тъ си, онзи който е отъ редъ-тъ на простацы-тѣ, какъ ще каже [ж]на твое-то благодареніе, аминь, ка-
17 то не знае що говоришь? Защото ты благодаришь добрѣ, но другый-тъ не ся нази-
18 дава. Благодаріѫ Бога моего, че азъ отъ
19 всичкы васъ повече языцы говоріѫ: Но въ церквѫ прѣдпочитамъ да изговоріѫ петь думы съ умъ-тъ си, за да наставіѫ и другы, а не десеть тысящы думы съ языкъ *незна-*
20 *енъ*. Братіе, [з]не бывайте по умъ-тъ дѣца,

д Ефес. 5; 19. Кол. 3; 16.
е Псал. 47; 7.
ж Гл. 11; 24.
з Псал. 131; 2. Мат. 11; 25. 18; 3. 19; 14. Рим. 16; 19. Гл. 3; 1. Еф. 4; 14. Евр. 5; 12, 13.

и Мат. 18; 3. 1 Пет. 2; 2.
і Іоан. 10; 34.
к Иса. 28; 11, 12.
л Дѣян. 2; 13.
м Иса. 45; 14. Зах. 8; 23.
н Ст. 6. Гл. 12; 8, 9, 10.
о Гл. 12; 7. 2 Кор. 12; 19. Ефес. 4; 12.
п Гл. 12; 10.
р 1 Сол. 5; 19, 20.
с 1 Іоан. 4; 1.

но [и]бывайте младенци по злобѫ-тѫ, а по умъ-тъ съвършенни мѫжіе. 21 [і]Въ законъ-тъ е писано: [к]Съ другы языцы и съ другы устны ще поговорѭ на тойзи народъ; и нито така ще мя послушатъ, казува Господь. 22 За това, языци-тѣ сѫ бѣлѣгъ не за тѣзи които вѣруватъ, но за тѣзи които не вѣруватъ; а пророчество-то е не за тѣзи които не вѣруватъ, но за тѣзи които вѣруватъ. 23 И тъй ако ся събере всичка-та церква наедно, и всичкы-тѣ *наченѫтъ* да говорятъ по *незнаены* языцы, а влѣзатъ простаци, или невѣрни, [л]не ще ли да рекѫтъ че вы сте полудѣли? 24 Ако ли всичкы пророчествуватъ, и влѣзе нѣкой невѣрникъ, или простакъ, той отъ всичко ся изобличава, и отъ всичко ся испытува; 25 И така скрышны-тѣ на сьрдце-то му ставатъ явны; и тъй ще падне на лице-то си, ще ся поклони Богу, и ще исповѣда [м]че наистинѫ Богъ е между васъ.

26 И тъй, братіе, що има? Кога ся събирате, всякой отъ васъ псаломъ [н]има, поученіе има, языкъ има, откровеніе има, тълкованіе има; [о]всичко да бызва за назиданіе. 27 Ако говори нѣкой языкъ *незнаенъ, да говорятъ* по двама, или най много по трима, и наредъ; а единъ да тълкува. 28 Ако ли нѣма тълкователь, да мълчи въ церквѫ, и да говори на себе си и Богу. 29 А пророци да говорятъ двама или трима, а [п]другы-тѣ да разсѫждатъ; 30 Ако ли дойде откровеніе на другыго отъ сѣдящы-тѣ [р]пьрвый-тъ да мълкнува. 31 Защото единъ слѣдъ другый всинца можете да пророчествувате, за да научаватъ всичкы, и всичкы да ся утѣшаватъ. 32 И [с]духове-тѣ пророческы покоряватъ ся на

33 пророцы-тѣ. Защото Богъ не е *Богъ* на немирство, но на миръ, [т]както по всичкы-
34 тѣ церквы на святыи-тѣ. [у]Жены-тѣ ви да мълчатъ въ церквы-тѣ, защото не имъ е простено да говорятъ, но [ф]да ся покоря-
35 ватъ, [х]както и законъ-тъ казува. Ако ли ищѫтъ да научатъ нѣщо, да пытатъ мѫжіе-тѣ си у дома си; защото е срамотно на
36 жены да говорятъ въ церквѫ. Слово-то Божіе отъ васъ ли излѣзе? или е само до
37 васъ достигнѫло? [ц]Ако мни нѣкой че е пророкъ или духовенъ, нека узнае че това
38 което ви пишѫ е заповѣди Господни. Но ако не разумѣва нѣкой, да не разумѣва.
39 За това, братіе, [ч]имайте ревность да пророчествувате, и не възбранявайте да гово-
40 рятъ языцы. [ш]Всичко да быва благообразно и редовно.

ГЛАВА 15.

1 Още, братіе, увѣдомявамъ ви евангеліето [а]което ви проповѣдахъ, което и пріях-
2 те, [б]въ което и стоите, [в]Чрѣзъ което ся и спасавате, ако държите споредъ както ви сьмь благовѣстилъ; [г]освѣнь ако не сте
3 напразно повѣрували. Защото ви [д]прѣдадохъ най първо, онова [е]което и пріяхъ, *сирѣчь* че Христосъ умрѣ за грѣхове-тѣ ни,
4 [ж]споредъ писанія-та: И погребенъ бы, и въскрьснѫ въ третій день, [з]споредъ писа-
5 нія-та; И [и]яви ся на Кифѫ, послѣ [і]на два-
6 надесеть-тѣ. Слѣдъ това ся яви на повече отъ петстотинъ братія изведнъжь, отъ които повече-то и до сега сѫ живи, а нѣкои
7 и починѫхѫ. Послѣ ся яви Іакову, послѣ
8 [к]на всичкы-тѣ апостолы; [л]А най послѣ отъ

т Гл. 11; 16.
у 1 Тим. 2; 11, 12.
ф Гл. 11; 3. Ефес. 5; 22. Кол. 3; 18. Тит. 2; 5. 1 Пет. 3; 1.
х Быт. 3; 16.
ц 2 Кор. 10; 7. 1 Іоан. 4; 6.
ч Гл. 12; 31. 1 Сол. 5; 20.
ш Ст. 33.

а Гал. 1; 11.
б Рим. 5; 2.
в Рим. 1; 16. Гл. 1; 21.
г Гал. 3; 4.
д Гл. 11; 2, 23.
е Гал. 1; 12.
ж Псал. 22; 15 и друг. Иса. 53; 5, 6 и др. Дан. 9; 26. Зах. 13; 7. Лук. 24; 26, 46. Дѣян. 3; 18. 26; 23. 1 Пет. 1; 11. 2; 24.
з Псал. 2; 7. 16; 10. Иса. 55; 10. Осі. 6; 2. Лук. 24; 26, 46. Дѣян. 2; 25 до 31. 13; 33, 34, 35. 26; 22, 23. 1 Пет. 1; 11.
и Лук. 24; 34.
і Мат. 28. 17. Марк. 16; 14. Лук. 24; 36. Іоан. 20; 19, 26. Дѣян. 10; 41.

к Лук. 24; 50. Дѣян. 1; 3, 4. л Дѣян. 9; 4, 17. 22; 14, 18. Гл. 9; 1.

всичкы, яви ся и на мене, като на нѣкой извергъ. Защото [м]азъ сьмь най малкый-тъ 9 отъ апостолы-тѣ; който не сьмь достоинъ и апостолъ да ся нарекж, защото [н]гонихъ церквж-тж Божіж. Но съ Божіж-тж [о]бла- 10 годать сьмь каквото сьмь: и негова-та на мене благодать не бы празна, но трудихъ ся [п]повече отъ всичкы тѣхъ; [р]не азъ обаче по Божія-та благодать, която е съ мене. И тъй или азъ или тѣ, така проповѣ- 11 дувамы, и така сте повѣрували.

А когато ся проповѣдува Христосъ че е 12 въскрьснжлъ отъ мьртвы-тѣ, какъ казуватъ нѣкои отъ помежду вы че нѣма въскрьсеніе на мьртвы-тѣ? Ако нѣма въскрьсеніе на мьр- 13 твы-тѣ, [с]то нито Христосъ е въскрьснжлъ: И ако Христосъ не е въскрьснжлъ, то пра- 14 зна е наша-та проповѣдь, празна и ваша-та вѣра. Намѣрувамы ся още и лъжесви- 15 дѣтели на Бога; защото [т]свидѣтелствувахмы за Бога, че е въскрьсилъ Христа, когото не е въскрьсилъ, ако е тъй че мьртви-тѣ не въскрьснуватъ; Защото ако мьр- 16 тви-тѣ не въскрьснуватъ, не е нито Христосъ въскрьснжлъ; Ако ли Христосъ не 17 е въскрьснжлъ, суетна е вѣра-та ви, [у]още сте въ грѣхове-тѣ си. То и тѣзи които сж 18 починжли въ Христа погынжли сж. [ф]Ако 19 само въ тойзи животъ ся надѣемъ на Христа, то смы ный окаянни отъ всичкы-тѣ человѣцы. А нынѣ [х]Христосъ въскрьснж отъ 20 мьртвы-тѣ, и [ц]станж начатъкъ на починжлы-тѣ. Понеже [ч]както чрѣзъ человѣка смьрть- 21 та *дойде*, така [ш]чрѣзъ человѣка и въскрьсеніе-то на мьртвы-тѣ. Защото, както чрѣзъ 22 Адама всичкы умиратъ, така чрѣзъ Христа всичкы ще оживѣжтъ. Но [щ]всякой на редъ- 23

[м] Ефес. 3; 8.
[н] Дѣян. 8; 3. 9; 1. Гал. 1; 13. Филип. 3; 6. 1 Тим. 1; 13.
[о] Ефес. 3;7, 8.
[п] 2 Кор. 11; 23. 12; 11.
[р] Мат. 10; 20. Рим. 15; 18, 19. 2 Кор. 3; 5. Гал. 2; 8. Ефес. 3; 7. Филип. 2; 13.
[с] 1 Сол. 4; 14.
[т] Дѣян 2; 24, 32. 4; 10, 33. 13; 30.
[у] Рим. 4; 25.
[ф] 2 Тим. 3; 12.
[х] 1 Пет. 1; 3.
[ц] Дѣян. 26; 23. Ст. 23. Кол. 1; 18. Откр. 1; 5.
[ч] Рим. 5; 12, 17.
[ш] Іоан. 11; 25. Рим. 6; 23.
[щ] Ст. 20. 1 Сол. 4; 15, 16, 17.

тъ си; Христосъ начатъкъ, послѣ които
24 сѫ Христови въ пришествіе-то негово; Напоконъ *ще бѫде* скончаніе-то, [з]когато прѣдаде царство-то Богу и Отцу; когато унищожи всяко началство и всякѫ власть и
25 силѫ; Защото трѣба да царува [и]доклѣ положи всичкы-тѣ врагове подъ позѣ-тѣ си.
26 [ь]Най послѣдень врагъ *който* ся унищожава
27 е смърть-та. Защото [ъ]"всичко покори подъ позѣ-тѣ му;" а кога каже, че всичко е покорено, явно е че освѣнь тогози, който е покорилъ нему всичко-то;
28 А [ю]когато ся покори нему всичко, тогазь [я]и самъ си Сынъ-тъ ще ся покори на тогози който е покорилъ нему всичко-то, за да бѫде Богъ
29 все во все. Понеже какво ще сторятъ тія които ся кръщаватъ заради мьртвы-тѣ, ако никакъ мьртви-тѣ не въскрьснуватъ? защо
30 ли ся и кръщаватъ зарадь мьртвы-тѣ? [ж]Защо ли и ный всякой часъ бѣдствувамы?
31 [іж]Всякой день умирамъ, [а]тако ми похвалѫтѫ за васъ, коіѫто имамъ въ Христа Іисуса Господа нашего.
32 Ако по человѣческы ся [б]борихъ азъ съсъ звѣрове въ Ефесъ, каквѫ ползѫ имамъ, ако мьртви-тѣ не въскрьснуватъ? [в]"Да ядемъ и да піемъ, защото
33 утрѣ ще умремъ." Не ся льстѣте: "Злы-тѣ съобщества [г]развалятъ добры-тѣ нравы."
34 [д]Свѣстѣте ся споредъ както е праведно, и не съгрѣшавайте: [е]защото нѣкои *отъ васъ* Бога не знаіѫтъ; *това* [ж]за вашъ срамъ *го* казувамъ.

35 Но ще рече нѣкой: [з]Какъ ще въскрьснѫтъ мьртви-тѣ? и съ какво тѣло ще
36 дойдѫтъ? Безумне, [и]това което ты сѣешь,
37 ако не умре не ся съживява. И това което сѣешь, не посѣвашь тѣло-то което ще

з Дан. 7; 14, 27.
ы Псал. 110;1. Дѣян. 2; 34, 35. Ефес. 1; 22. Евр. 1; 13. 10; 13.
ь 2 Тим. 1; 10. Откр. 20;14.
ъ Псал. 8; 6. Мат. 28; 18. Евр. 2; 8. 1 Пет. 3; 22.
ю Филип. 3;21.
я Гл 3; 23. 11; 3.
ж 2 Кор. 11; 26. Гал. 5; 11.
іж Рим. 8; 36. Гл. 4; 9. 2 Кор. 4;10, 11. 11; 23.
а 1 Сол. 2; 19.
б 2 Кор. 1; 8.
в Еккл. 2; 24. Иса. 22; 13. 56; 12. Лук. 12; 19.
г Гл. 5; 6.
д Рим. 13; 11. Ефес. 5; 14.
е 1Сол. 4; 5.
ж Гл. 6; 5.
з Іез. 37; 5.
и Іоан. 12; 24.

изникне, но голо зьрно, каквото ся случи, пшенично или друго нѣкое; 38 А Богъ му дава тѣло, каквото си ще, и на всяко сѣме свое-то *му* тѣло. 39 Всяка плъть не е еднаква плъть; но друга плъть е на человѣцы-тѣ, а друга плъть на скотове-тѣ, друга пакъ на рыбы-тѣ, и друга на птицы-тѣ. 40 *Има* и тѣлеса небесны, и тѣлеса земны; друга е обаче слава-та на небесны-тѣ, а друга на земны-тѣ. 41 Друга е слава-та на слънце-то, и друга слава-та на лунѫ-тѫ, и друга слава та на звѣзды-тѣ; защото звѣзда отъ звѣздѫ различа споредъ славѫ-тѫ. 42 [і]Така и въскрьсеніе-то на мьртвы-тѣ. [к]Сѣе ся въ тлѣніе, въскрьснува въ нетлѣніе; 43 Сѣе ся въ безчестіе, въскрьснува въ славѫ; сѣе ся въ нѣмощь, въскрьснува въ силѫ; 44 Сѣе ся тѣло естественно, въскрьснува тѣло духовно. Има тѣло естественно, има и тѣло духовно. 45 Така е и писано: Пьрвый-тъ человѣкъ Адамъ [л]"станѫ душа жива," *а* [м]послѣдній-тъ Адамъ е [н]духъ животворящъ. 46 Но не първомъ духовно-то, но естественно-то, и послѣ духовно-то. 47 [о]Пьрвый-тъ человѣкъ е отъ земѭ-тѫ, [п]пьрстенъ; вторый-тъ человѣкъ, Господь [р]отъ небе-то. 48 Какъвто о пьрстный-тъ, таквизи сѫ и пьрстни-тѣ, и [с]какъвто небесный-тъ, таквизи и небесни-тѣ. 49 И [т]както ся облѣкохмы въ образъ-тъ на пьрстный-тъ, [у]ще ся облѣчемъ и въ образъ-тъ на небесный-тъ.

50 И това *ви* казувамъ, братіе, [ф]че плъть и кръвь не могѫтъ да наслѣдятъ царство-то Божіе; нито тлѣніе-то наслѣдува нетлѣніе-то. 51 Ето, еднѫ тайнѫ ви казувамъ; [х]всинца нѣма да умремъ, но [ц]всинца ще ся измѣнимъ. 52 Въ еднѫ минутѫ, въ мьгновеніе

і Дан. 12; 3. Мат. 13; 43.
к Фил 3; 21.
л Быт. 2; 7.
м Рим. 5; 14.
н Іоан. 5; 21. 6; 33, 39, 40, 54, 57. Фил. 3; 21. Кол. 3; 4.
о Іоан. 3; 31.
п Быт. 2; 7. 3; 19.
р Іоан. 3; 13, 31.
с Фил 3; 20, 21.
т Быт. 5; 3.
у Рим. 8; 29. 2 Кор. 3;18. 4; 11. Фил. 3; 21. 1 Іоан. 3; 2.
ф Мат. 16; 17. Іоан. 3; 3, 5.
х 1 Сол. 4; 15, 16, 17.
ц Фил. 3; 21.

на око, съ послѣдніѭ-тѫ трѫбѫ; [ч]защото ще затрѫби, и мъртви-тѣ ще въскрьснѫтъ
53 нетлѣнни, и ный ще ся измѣнимъ. Защото трѣбува това тлѣнно-то да ся облѣче въ нетлѣніе. [ш]и смьртно-то това да ся облѣ-
54 че въ безсмьртіе. А когато тлѣнно-то това ся облѣче въ нетлѣніе, и смьртно-то това ся облѣче въ безсмьртіе, тогазь ще ся сбѫде слово-то което е писано: [щ]"Погълнѫта
55 бы смьрть-та съ побѣдѫ." Дѣ ти, смьрте,
56 жило-то? дѣ ти, аде, побѣда-та. Жило-то на смьрть-тѫ е грѣхъ-тъ, и [з]сила-та на
57 грѣхъ-тъ е законъ-тъ: Но [ы]благодареніе Богу, който ни даде [ь]побѣдѫ-тѫ чрѣзъ Го-
58 спода нашего Іисуса Христа. [ѣ]И тъй, възлюбленни мои братіе, бѫдѣте твърди, непоколебими, и прѣизобилувайте всякога въ дѣло-то Господне, понеже знаете [ю]че трудъ-тъ ви не ще да бѫде празденъ въ Господа.

ч Зах. 9; 14. Мат. 24; 31. Іоан. 5; 25. 1 Сол. 4; 16.
ш 2 Кор. 5; 4.
щ Иса. 25; 8. Евр. 2; 14, 15. Откр. 20; 14.
з Осі. 13; 14.
ы Рим. 4; 15. 5; 13. 7; 5, 13.
ь Рим. 7; 25.
ѣ 1 Іоан. 5; 4, 5.
ю 2 Пет. 3; 14.
я Гл. 5; 8.

ГЛАВА 16.

1 А колкото за [а]събираніе-то на милостыніѭ-тѫ за святыи-тѣ, както наредихъ въ церквы-тѣ Галатійскы, така сторѣте и вы.
2 [б]Въ първый-тъ *день* на седмицѫ-тѫ, всякой отъ васъ да отдѣля *по нѣщо*, споредъ както му успѣва работа-та, и да го има при себе си; да не бы, кога дойдѫ тогазь да ставатъ сьбиранія-та на милостыніѭ-тѫ.
3 И кога дойдѫ, [в]които удобрите съ писма тѣхъ ще проводіѭ да отнесѫтъ подаръкъ-
4 тъ ви въ Іерусалимъ; [г]И ако бѫде достой-
5 но да идѫ и азъ, съ мене ще отидѫтъ. Азъ ще дойдѫ при васъ, [д]като минѫ прѣзъ Македоніѭ; (защото прѣзъ Македоніѭ ми-
6 нувамъ.) А може бы да поостанѫ при васъ,

а Дѣян. 11; 29. 24; 17. Рим. 15; 26. 2 Кор. 8; 4. 9; 1, 12. Гал. 2; 10.
б Дѣян. 20; 7. Откр. 1; 10.
в 2 Кор. 8; 19.
г 2 Кор. 8; 4, 19.
д Дѣян. 19; 21. 2 Кор. 1; 16.

или *може* и да прѣзимувамъ, [е]за да мя испроводите вы на кѫдѣто отидѫ. Защото не 7 ми ся ще сега въ минуваніе-то да ся видѭ съ васъ; но надѣѭ ся да останѫ при васъ нѣколко врѣме, [ж]ако бы *ми* Господь дозволилъ. А въ Ефесъ ще ся бавѭ до 8 петдесетницѫ-тѫ; Защото ми ся [з]отворихѫ 9 врата голѣмы и работны, [и]*има* и много противници.

[і]Ако ли дойде Тимоѳей, глѣдайте да бѫ- 10 де безъ страхъ при васъ; защото *и той* работи [к]дѣло-то Господне, както и азъ. За 11 това [л]никой да го не унищожи; но [м]испроводѣте *ми* го миромъ, да дойде при мене; защото го очакувамъ съ братія-та. А 12 за брата [н]Аполлоса молихъ му ся много да дойде съ братія-та при васъ; и не му ся щѣше никакъ да дойде сега; ще дойде обаче когато му прилегне.

[о]Бѫдѣте бодри, [п]стойте въ вѣрѫ-тѫ, бѫ- 13 дѣте мѫжественни, [р]крѣпкы бѫдѣте. [с]Всич- 14 ко у васъ съ любовь да бива.

Още вы молѭ, братіе; знаете [т]Стефани- 15 новъ-тъ домъ, че е [у]начатъкъ на Ахаіѭ, и сѫ отредили себе си [ф]въ служеніе на святыи-тѣ; [х]Да ся подчинявате и вы на 16 таквызь, и на всякого който съдѣйствува и ся [ц]труди. Радувамъ ся за дохожданіе- 17 то на Стефанина, на Фуртуната и на Ахаика, [ч]защото тѣ запълнихѫ *мое-то* отъ васъ лишеніе; Понеже [ш]успокоихѫ и мой- 18 тъ духъ и вашій-тъ; за това [щ]припознавайте таквызь *человѣцы*.

Поздравяватъ вы церквы-тѣ които сѫ въ 19 Азіѭ. Поздравяватъ вы въ Господа прѣмного Акила и Прискилла, [ъ]съ домашнѭ-тѫ си церквѫ. Поздравяватъ вы всичкы-тѣ бра- 20

е Дѣян. 13; 3. 17; 15. 21; 5. Рим. 15; 24. 2 Кор 1; 16.
ж Дѣян. 18; 21. Гл. 4; 19. Іак. 4; 15.
з Дѣян. 14; 27. 2 Кор. 2; 12. Кол. 4; 3. Откр. 3; 8.
и Дѣян. 19; 9.
і Дѣян 19; 22. Гл. 4; 17.
к Рим. 16; 21. Филип. 2; 20, 22. 1 Сол. 3; 2.
л 1 Тим. 4; 12.
м Дѣян. 15; 33.
н Гл. 1; 12. 3; 5.
о Мат. 24; 42. 25; 13. 1 Сол 5; 6. 1 Пет. 5; 8.
п Гл. 15; 1. Филип. 1; 27. 4; 1. 1 Сол. 3; 8. 2 Сол. 2; 15.
р Ефес. 6; 10. Кол. 1; 11.
с Гл. 14; 1. 1 Пет. 4; 8.
т Гл. 1; 16.
у Рим. 16; 5.
ф 2 Кор. 8; 4. 9; 1. Евр. 6; 10.
х Евр. 13; 17.
ц Евр. 6; 10.
ч 2 Кор. 11; 9. Филип. 2; 30. Филим. 13.
ш Кол. 4; 8.
щ Филип. 2; 29. 1 Сол. 5; 12.
ъ Рим. 16; 5, 15. Филим. 2.

тія. [ы]Поздравѣте ся единъ другый съсъ цѣлюваніе свято.

21 [ь]Поздравленіе-то *пишѫ* азъ Павелъ съ
22 рѫкѫ-тѫ си. [ѣ]Който не люби Господа Іисуса Христа, [ю]да бѫде анаѳема, [я]*Маранъ
23 аѳа. [ж]Благодать-та на Господа нашего Іи-
24 суса Христа *да бѫде* съ васъ. Любовь-та ми съсъ всичкы васъ въ Христа Іисуса. Аминь.

ы Рим. 16; 16.
ь Кол. 4; 18. 2 Сол. 3; 17.
ѣ Ефес. 6; 24.
ю Гал. 1; 8, 9.
я Іуд. 14, 15. * Т. е. Господь нашъ иде.
ж Рим. 16; 20.

КЪ КОРИНѲЯНОМЪ ВТОРО-ТО ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ съ Божіѭ-тѫ волѭ [а]апостолъ Іисусъ Христовъ, и Тимоѳей братъ, къмъ Божіѭ-тѫ церквѫ, която е въ Коринѳъ, [б]и къмъ всичкы-тѣ святыи, които сѫ по всич-
2 кѫ Ахаіѭ; [в]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа.

3 [г]Благословенъ Богъ и Отецъ на Господа нашего Іисуса Христа, Отецъ на милосер-
4 діе-то и Богъ на всяко утѣшеніе, Който ны утѣшава въ всякѫ нашѫ скърбь, за да можемъ и ный да утѣшаваны тѣзи които ся намѣруватъ во всякѫ скърбь, съ утѣшеніе-то съ което ный сами емы отѣшавани отъ
5 Бога. Защото [д]както ся прѣумножаватъ въ насъ страданія-та Христовы, така чрѣзъ Христа ся прѣумножава и утѣшеніе-то на-
6 ше, И скърбимъ ли, *скърбимъ* [е]за вашето

а 1 Кор. 1; 1. Ефес. 1; 1. Кол. 1; 1. 1 Тим. 1; 1. 2 Тим. 1; 1.
б Фил. 1; 1. Кол. 1; 2.
в Рим. 1; 7. 1 Кор. 1; 3. Гал. 1; 3. Фил. 1; 2. Кол. 1; 2. 1 Сол. 1; 1. 2 Сол. 1; 2. Филим. 3.
г Ефес. 1; 3. 1 Пет. 1; 3.
д Дѣян. 9; 4. Гл. 4; 10. Кол. 1; 24.
е Гл. 4; 15.

утѣшеніе и спасеніе, което ся дѣйствува чрѣзъ търпѣніе-то на исты-тѣ страданія, които страдамы и ный; ако ли ся утѣшавамы, *утѣшавамы ся* за ваше-то утѣшеніе и спасеніе; 7 И надежда-та коіѫто имамы за васъ е твьрда; понеже знаемъ, че [ж]както сте участници на страданія-та, така и на утѣшеніе-то. 8 Защото не искамы да не знаете, братіе, [з]за нашѫ-тѫ скърбь, която ни ся случи въ Азіѭ, че твьрдѣ много ся отеготихмы, повече отъ силѫ-тѫ си, така щото ся отчаяхмы и за животъ-тъ си; 9 Но ный сами въ себе си зѣхмы си осѫжданіе-то на смьрть-тѫ, [и]да не уповавамы на себе си, но на Бога който въскрьсява мьртвы-тѣ; 10 [і]Който е избавилъ насъ отъ толкозь *близскѫ* смьрть, и избавя *ны*; комуто ся надѣемъ че и пакъ ще избави, 11 Когато и [к]вы съ молитвѫ содѣйствувате за насъ, щото [л]поради дадено-то намъ чрѣзъ многозина дарованіе, да бѫде за насъ отъ много лица благодареніе.

12 Защото наша-та похвала е това, свидѣтелство-то на нашѫ-тѫ совѣсть, че ный съ простотѫ и [м]искренность по Бога, не [н]съ плътскѫ мудрость, но съ благодать Божіѭ, поминѫхмы на свѣтъ-тъ, а най много между васъ. 13 Защото не ви пишемъ друго, освѣнь това което четете, или и познавате; а надѣѭ ся че и до край ще познаете; 14 Както ны отчасти и познахте, [о]че смы похвала вамъ, [п]както и вы намъ, въ дѣнь-тъ на Господа Ісуса. 15 И съ тѫзи увѣренность [р]искахъ да дойдѫ при васъ по-напьрво, за да имате [с]вторѫ благодать; 16 И прѣзъ васъ да минѫ въ Македоніѭ, и [т]пакъ отъ Македоніѭ да дойдѫ при васъ, и вы

[ж] Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 12.
[з] Дѣян. 19; 23. 1 Кор. 15; 32. 16; 9.
[и] Іер. 17; 5, 7.
[і] 2 Пет. 2; 9.
[к] Рим. 15; 30. Фил. 1; 19. Филим. 22.
[л] Гл. 4; 15.
[м] Гл. 2; 17. 4; 2.
[н] 1 Кор. 2; 4, 13.
[о] Гл. 5; 12.
[п] Фил. 2; 16. 4; 1. 1 Сол. 2; 19, 20.
[р] 1 Кор. 4; 19.
[с] Рим. 1; 11.
[т] 1 Кор. 16; 5, 6.

17 да мя испроводите въ Іудеіѭ. И тъй като бѣше това намѣреніе-то ми, да ли сьмь легкоумно постѫпилъ? или намѣреніе-то ми е намѣреніе [у]плътско, за да бѫде у мене ту
18 ей ей, ту не не? Вѣренъ е Богъ, че сло-
19 во-то ни към вас не станѫ ей и не. Защото Іисусъ Христосъ [ф]Сынъ Божій, проповѣданный-тъ у васъ отъ насъ, отъ мене и Силуана и Тимоѳея, не станѫ ей и не,
20 но въ него станѫ [х]ей. Защото [ц]всичкы-тѣ Божіи обѣщанія въ него сѫ ей, и въ него
21 аминь за славѫ Божіѭ чрѣзъ насъ. А който ны утвърдява съ васъ въ Христа, [ч]и
22 който ны е помазалъ е Богъ; Който [ш]и запечата насъ, [щ]и даде обрученіе-то на Духъ-тъ въ сърдца-та ни.
23 И [ѣ]азъ призовавамъ Бога за свидѣтель на моіѭ-тѫ душѫ, [ы]че понеже вы щадіѭ
24 не сьмь дошелъ още въ Коринѳъ; [ь]Не че имамы власть на вѣрѫ-тѫ ви, но защото смы споспѣшници на радость-тѫ ви: понеже [ѣ]чрѣзъ вѣрѫ-тѫ стоите.

ГЛАВА 2.

1 И това рѣшихъ въ себе си, [а]да не дохо-
2 ждамъ при васъ пакъ съсъ скърбь. Защото ако оскърбявамъ азъ васъ, то мене кой ще да развесели, ако не тойзи, който е о-
3 скърбенъ отъ мене? И това исто-то ви писахъ, че, кога дойдѫ, [б]да нѣмамъ скърбь отъ тѣзи отъ които ми подобава радость да имамъ, като [в]имамъ увѣреніе на всинца вы, че моя-та радость е *радость* на всич-
4 кы васъ. Защото отъ голѣмѫ скърбь и сърдечнѫ тѫгѫ писахъ ви съ много сьлзы, [г]не да ся оскърбите, но да познаете голѣмѫ-тѫ любовь, коіѭто имамъ къмъ васъ.

у Гл. 10; 2.
ф Марк. 1; 1. Лук. 1; 35. Дѣян. 9; 20.
х Евр. 13; 8.
ц Рим. 15; 8, 9.
ч 1 Иоан. 2; 20, 27.
ш Ефес. 1; 13. 4; 30. 2 Тим. 2; 19. Откр. 2; 17.
щ Гл. 5; 5. Ефес. 1; 14.
ѣ Рим. 1; 9. Гл. 11; 31. Гал. 1; 20: Филип. 1; 8.
ы 1 Кор. 4; 21. Гл. 2; 3. 12; 20. 13; 2, 10.
ь 1 Кор. 3; 5. 1 Пет. 5; 3.
ѣ Рим. 11; 20. 1 Кор. 15; 1.
а Гл. 1; 23. 12; 20, 21. 13; 10.
б Гл. 12; 21.
в Гл. 7; 16. 8; 22. Гал. 5; 10.
г Гл. 7; 8, 9, 12.

д 1 Кор. 5; 1.
е Гал. 4; 12.
ж 1 Кор. 5; 4, 5. 1 Тим. 5; 20.
з Гал. 6; 1.
и Гл. 7; 15. 10; 6.
і Дѣян. 16; 8. 20; 6.
к 1 Кор. 16; 9.
л Гл. 7; 5, 6.
м Пѣсн. 1; 3.
н 1 Кор. 1; 18.
о Гл. 4; 3.
п Лук. 2; 34. Іоан. 9; 39. 1 Пет. 2; 7, 8.
р 1 Кор. 15; 10. Гл. 3; 5, 6.
с Гл. 4; 2. 11; 13. 2 Пет. 2; 3.
т Гл. 1; 12. 4; 2.

5 [д]Ако ли *мя* е нѣкой оскърбилъ, [е]не е оскърбилъ мене, но всинца вы отъ части, да не отяготіѫ повече. 6 За такъвъ единъ доста е това запрѣщеніе [ж]отъ по мнозина-та; 7 [з]Така що напротивъ вы *трѣба* повече да *му* простите и да *го* утѣшите, щото такъвъ единъ да не бѫде погълнѫтъ отъ безмѣрнѫ скърбь. 8 За това вы моліѫ да утвърдите *вашѫ-тѫ* къмъ него любовь: 9 Понеже за това и писахъ, за да вы познаіѫ съ опытъ, [и]да ли сте на всичко послушливи. 10 А комуто *вы* прощавате нѣщо, *прощавамъ му* и азъ; защото ако сьмь и простилъ нѣщо, комуто сьмь простилъ, за васъ сьмь *сторилъ това,* отъ Христово лице, 11 За да не добые прѣимущество надъ насъ Сатана; защото не смы да не знаемъ неговы-тѣ умышленія.

12 [і]И когато *азъ* дойдохъ въ Троадѫ да *проповѣдамъ* евангеліе-то Христово, и ми ся [к]отворихѫ врата въ *дѣло-то* Господне, 13 Понеже не намѣрихъ брата си Тита, [л]не ся успокои духъ-тъ ми; но простихъ ся съ тѣхъ и излѣзохъ за въ Македоніѭ. 14 Но благодареніе Богу който ны прави винѫгы да смы побѣдители въ Христа, и на всяко мѣсто чрѣзъ насъ явява [м]уханіе-то на негово-то познаніе. 15 Защото ный, прѣдъ Бога смы Христово благоуханіе [н]за тѣзи които ся спасаватъ, и [о]за тѣзи които погынуватъ. 16 [п]На едны-тѣ смы уханіе отъ смьрть за смьрть, а на другы-тѣ уханіе отъ животъ за животъ. [р]И на това кой е доволенъ? 17 Защото [с]не смы както много-то онѣзи които прѣправятъ слово-то Божіе, но [т]искренно, и като отъ Бога, прѣдъ Бога, въ Христа говоримъ.

ГЛАВА 3.

1 Пакъ ли [а]наченуваме да ся прѣпоръчваме? или имамы нуждѫ, както нѣкои, за [б]прѣпорѫчителны писма до васъ, или за
2 прѣпорѫчителны отъ васъ? [в]Вы сте нашето писмо, написано въ сьрдца-та ни, знаемо и прочитаемо отъ всичкы-тѣ человѣцы;
3 И явявате ся че сте писмо Христово, [г]станѫло чрѣзъ наше-то служеніе, написано не съ мастило, но съ Духъ-тъ на Бога живаго, [д]не на плочы каменны, но [е]на плочы плътяны на сьрдце-то.
4 И таквѫзи увѣренность къмъ Бога имамы *ный* чрѣзъ Христа; [ж]Не че смы отъ
5 самосебе си доволни да намыслимъ нѣщо, като отъ насъ си, но наше-то [з]доволство
6 е отъ Бога; Който ны и удоволи да бѫдемъ [и]служители [і]на новый-тъ завѣтъ, [к]не на буквѫ-тѫ, но на духъ-тъ; защото [л]буква-та убива, а [м]духъ-тъ оживотворява.
7 [н]Ако ли служеніе-то на смьрть-тѫ, въ [о]буквы издълбаны на камькѫ, станѫ съсъ славѫ, [п]така що синове-тѣ Израилеви не можахѫ да гледатъ Моисея въ лице, поради славѫ-тѫ на лице-то му, която имаше да
8 прѣстане; [р]Какъ може служеніе-то на Духъ-
9 тъ да не бѫде съ по голѣмѫ славѫ? Защото, ако служеніе-то на осѫжданіе-то *станѫ съсъ* славѫ, много повече [с]служеніе-то на правдѫ-тѫ ще го надминува въ сла-
10 вѫ-тѫ. Защото прославено-то не ся прослави по тѫзи часть, заради онѫзи славѫ
11 която прѣвъсхожда. Защото, ако бѣ съсъ славѫ това което имаше да прѣстане, мно-
12 го по славно ще е трайно-то! И тъй като имамы таквѫзь надеждѫ, съ [т]голѣмо дьр-

---

а Гл. 5; 12. 10; 8, 12. 12; 11.
б Дѣян. 18;27.
в 1 Кор. 9; 2.
г 1 Кор. 3; 5.
д Исх. 24; 12. 34. 1.
е Псал. 40; 8. Іер. 31; 33. Іез. 11; 19. 36; 26. Евр. 8; 10.
ж Іоан. 15; 5. Гл. 2; 16.
з 1 Кор.15;10. Филип. 2;13.
и 1 Кор. 3; 5. 15; 10. Гл. 5; 18. Ефес. 3; 7. Кол. 1; 25,29. 1Тим. 1; 11, 12. 2 Тим. 1; 11.
і Іер. 31; 31. Мат. 26; 28. Евр. 8; 6, 8.
к Рим. 2; 27, 29. 7; 6.
л Рим. 3; 20. 4; 15. 7; 9, 10, 11. Гал. 3; 10.
м Іоан. 6; 63. Рим. 8; 2.
н Рим. 7; 10.
о Исх. 34; 1, 28. Втор.10; 1 и друг.
п Исх. 34; 29, 30, 35.
р Гал. 3; 5.
с Рим. 1; 17. 3; 21.
т Гл. 7; 4. Ефес. 6; 9.

зновеніе дѣйствувамы; [13] А не както [у]Моисей *що* полагаше покрывало на лице-то си, за да не могѫтъ да гледатъ сынове-тѣ Израилеви [ф]край-тъ на това което имаше да прѣстане. [14] (Но тѣмъ умове-тѣ имъ сѫ [х]заслѣпени; защото и до днесь кога прочитатъ ветхый-тъ завѣтъ, исто-то покрывало стои неоткрывано, понеже *само* чрѣзъ Христа ся унищожава. [15] До днесь обаче, при прочитаніе-то на Моисея, покрывало лежи на сърдце-то имъ. [16] [ц]Но когато *Израиль* ся обърне къмъ Господа, покрывало-то [ч]ще ся отнеме. [17] [ш]А Господь е тойзи Духъ; и дѣто е Духъ-тъ Господень, тамъ е свобода. [18] А ный всинца като гледамы [щ]славѫ-тѫ Господнѭ съ открыто лице [ъ]както въ огледало, [ы]прѣображавамы ся въ истый-тъ образъ отъ славѫ въ славѫ, както отъ [19] Духъ-тъ Господень.

ГЛАВА 4.

[1] Заради това, споредъ [а]както быхмы помилувани *отъ Бога*, [б]туй служеніе като имамы не ни дотега; [2] Но отрекохмы ся отъ скрышность-тѫ на срамъ-тъ, и не ходимъ съ пронырство, [в]нито съ лъжѫ проповѣдвамы слово-то Божіе, но [г]като изявавамы истинѫ-тѫ, [д]прѣпорѫчвамы себе си прѣдъ Бога на совѣсть-тѫ на всякого человѣка. [3] Ако ли е наше-то благовѣствованіе покрыто, то е покрыто [е]за тѣзи които погынуватъ; [4] За тѣзи, невѣрны-тѣ, на които [ж]богъ-тъ на тойзи свѣтъ е [з]заслѣпилъ умъ-тъ, да гы не озари [и]свѣтлина-та отъ славно-то благовѣстіе на Христа, [і]който е образъ на *невидимаго* Бога. [5] Защото [к]ный не проповѣдувамы себе си, но Христа Іисуса Го-

[у] Исх. 34; 33, 35.
[ф] Рим. 10; 4. Гал. 3; 23.
[х] Иса. 6; 10. Мат. 13; 11, 14. Іоан. 12; 40; Дѣян. 28; 26. Рим. 11; 7; 8, 25. Гл. 4; 4.
[ц] Исх. 34; 34. Рим. 11; 23, 26.
[ч] Иса. 25; 7.
[ш] Ст. 6. 1 Кор. 15: 45.
[щ] 1 Кор. 13; 12.
[ъ] Гл. 4; 4, 6. 1 Тим. 1; 11.
[ы] Рим. 8; 29. 1 Кор. 15; 49. Кол. 3. 10.

[а] Гл. 3; 6.
[б] 1 Кор. 7; 25. 1 Тим. 1; 13.
[в] Гл. 2; 17. 1 Сол. 2; 3, 5.
[г] Гл. 6; 4, 7. 7; 14.
[д] Гл. 5; 11.
[е] 1 Кор. 1; 18. Гл. 2; 15. 2 Сол. 2; 10.
[ж] Іоан. 12; 31. 14; 30. 16; 11. Ефес. 6; 12.
[з] Иса. 6; 10. Іоан. 12; 40. Гл. 3; 14.
[и] Гл. 3; 8, 9, 11, 18. Ст. 6.
[і] Іоан. 1; 18. 12; 45. 14; 9. Филип. 2; 6. Кол. 1; 15. Евр. 1; 3.
[к] 1 Кор. 1; 13, 23. 10; 33.

спода; а [л]себе си рабы ваши заради Іи-
6 суса. Защото Богъ [м]който е реклъ да възсіяе видѣлина отъ тьмнинѫ-тѫ, *той е* [н]който възсія въ сърдца-та ни, [о]за просвѣщеніе съ познаніе-то на славѫ-тѫ Божіѭ съ
7 лице-то Іисусъ Христово. И това съкровище имамы го въ [п]пьрстны сѫдове, [р]за да бѫде прѣвъсходство-то на силѫ-тѫ отъ
8 Бога, а не отъ насъ. [с]Всякакъ смы угнѣтавани, но не смы въ утѣсненіе; въ недо-
9 умѣніе смы, но не въ отчаяніе; Гонени смы, но не оставяни; [т]оборени смы, но
10 не погубени. [у]Всякога носимъ на тѣло-то си умираніе-то на Господа Іисуса, [ф]за да ся яви на тѣло-то ни и животъ-тъ Іису-
11 совъ. Защото ный [х]живи-тѣ вынѫгы ся прѣдавамы на смърть за Іисуса, да ся яви и животъ-тъ Іисусовъ въ смьртнѫ-тѫ нашѫ
12 плъть. Така що [ц]смърть-та дѣйствува въ
13 насъ, а животъ-тъ въ васъ. А като [ч]имамы истый-тъ духъ на вѣрѫ-тѫ, по писанному, [ш]"Повѣрувахъ, за то и говорихъ," и ный
14 вѣрувамы, за то и говоримъ; Понеже знаемъ че тойзи който е [щ]въскрьсилъ Господа Іисуса, ще въскрьси и насъ чрѣзъ Іисуса
15 и ще *ны* прѣдстави съ васъ наедно. Защото [ъ]всичко-то е за васъ, щото [ы]благодать-та умножена поради благодареніе-то на множина-та, да прѣизобилува въ славѫ Бо-
16 жіѭ. За това не ни дотегнува: но ако и да тлѣе външній-тъ нашъ человѣкъ, [ь]вѫтрѣшній-тъ обаче всякой день ся подно-
17 вява; Защото [ѣ]привремѣнна-та наша лека скърбь производжда намъ отъ много по много вѣчнѫ тежинѫ на славѫ; [ю]Понеже ный
18 не смотрямы на видимы-тѣ, но на невиди-

[л] 1 Кор. 9;19. Гл. 1; 24.
[м] Быт. 1; 3.
[н] 2 Пет. 1;19.
[о] Ст. 4. 1 Пет. 2; 9.
[п] Гл. 5; 1.
[р] 1 Кор. 2; 5. Гл. 12; 9.
[с] Гл. 7; 5.
[т] Псал. 37;24.
[у] 1 Кор. 15; 31. Гл. 1; 5, 9. Гал. 6;17. Фил. 3; 10.
[ф] Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 11, 12. 1 Пет. 4; 13.
[х] Псал.44; 22. Рим. 8; 36. 1 Кор. 15; 31, 49.
[ц] Гл 13; 9.
[ч] Рим. 1; 12. 2 Пет. 1; 1.
[ш] Псал. 116; 10.
[щ] Рим. 8; 11. 1 Кор. 6;14.
[ъ] 1 Кор. 3; 21. Гл. 1;6. Кол. 1;24. 2 Тим. 2; 10.
[ы] Гл. 1; 11. 8; 19. 9; 11, 12.
[ь] Рим. 7; 22. Ефес. 3; 16. Кол. 3; 10. 1 Пет. 3; 4.
[ѣ] Мат. 5; 12. Рим. 8; 18. 1 Пет. 1; 6. 5; 10.
[ю] Рим. 8; 24. Гл. 5; 7. Евр. 11; 1.

мы-тѣ, защото видимы-тѣ сѫ привремены, а невидимы-тѣ вѣчны.

ГЛАВА 5.

Защото знаемъ че, [а]ако ся развали земна-та кѫща на наше-то селеніе, имамы отъ Бога зданіе на небеса, домъ нерѫкотворенъ, вѣченъ. 2 Понеже въ това и [б]въздышамы, и желаемъ да ся облѣчемъ въ небесно-то наше жилище; 3 Ако само [в]облѣчени въ него, не ся намѣримъ голи. 4 Защото ный които смы въ *това* селеніе, стенемъ подъ брѣме-то *му*, понеже искамы не [г]да ся съблѣчемъ, но да ся облѣчемъ още, за да бѫде смъртно-то поглънѫто отъ животъ-тъ. 5 И [д]Богъ е който за това исто-то ны создаде, [е]който ни и даде обрученіе-то на Духа. 6 И тъй понеже имамы винѫгы дързновеніе, и знаемъ, че до когато ся намѣрвамы въ тѣло-то, отдалечени смы отъ Господа; 7 (Защото съ вѣрованіе [ж]ходимъ, а не съ вижданіе): 8 За това и дързновеніе имамы, и [з]благоволявамы повече да излѣземъ отъ тѣло-то, и да ся въдворимъ при Господа; 9 За това и съ ревность ся стараемъ, въдворявамы ли ся, отстранявамы ли ся, да смы благоугодни нему. 10 Защото всинца [и]трѣба да ся явимъ прѣдъ сѫдовище-то Христово, [і]да пріеме всякой споредъ каквото е правилъ въ тѣло-то, добро или зло. 11 И тъй като знаемъ [к]страхъ-тъ Господень, человѣцы-тѣ убѣждавамы, [л]а на Бога смы извѣстни; надѣѭ ся още че и на ваши-тѣ совѣсти смы извѣстни. 12 Защото [м]не прѣпорѫчвамы себе си на васъ, но [н]давамы ви причинѫ да ся хвалите съ насъ, да има какво да кажете на тѣзи които ся хвалятъ

[а] Іов. 4; 19. Гл. 4; 7. 2 Пет. 1; 13, 14.
[б] Рим. 8; 23.
[в] Откр. 3; 18. 16; 15.
[г] 1 Кор. 15; 53, 54.
[д] Иса. 29; 23. Ефес. 2; 10.
[е] Рим. 8; 23. Гл. 1; 22. Ефес. 1; 14. 4; 30.
[ж] Рим. 8; 24, 25. 1 Кор. 13; 12. Гл. 4; 18. Евр. 11; 1.
[з] Фил. 1; 23.
[и] Мат. 25; 31, 32. Рим. 14; 10.
[і] Рим. 2; 6. Гал. 6; 7. Ефес. 6; 8. Кол. 3; 24, 25. Откр. 22; 12.
[к] Іов. 31; 23. Евр. 10; 31. Іуд. 23.
[л] Гл. 4; 2.
[м] Гл. 3; 1.
[н] Гл. 1; 14.

13 отъ лице, а не отъ сърдце. Защото [о]ако смы ся изумили, то за Бога; ако ли здраво мы-
14 слимъ, то заради насъ. Защото любовь-та Христова ны принуждава; понеже смы разсѫдили за това, че [п]ако е умрѣлъ единъ за всичкы-тѣ, то всичкы-тѣ сѫ умрѣли;
15 И умрѣ за всичкы-тѣ, [р]за да не живѣѭтъ вече живи-тѣ за себе си, но за тогозь кой-
16 то е умрѣлъ и въскрьснѫлъ за тѣхъ. [с]За това ный отъ нынѣ не знаемъ никого по плъть; а пакъ, ако и да знаяхмы Христа по плъть, [т]но сега вече *така го* не зна-
17 емъ. За то ако е нѣкой [у]въ Христа, *той е* създаніе [ф]ново; [х]ветхо-то прѣминѫ, ето
18 всичко станѫ ново. А всичко е отъ Бога, [ц]който ны примири съсъ себе си чрѣзъ Іисуса Христа, и даде намъ служеніе-то на
19 примиряваніе-то; Сирѣчь, [ч]Богъ бѣше въ Христа, и примиряваше свѣтъ-тъ съсъ себе си, като не вмѣняваше *на человѣцы-тѣ* прѣгрѣшенія-та имъ, и вложи въ насъ
20 слово-то на примиреніе-то. И тъй [ш]отъ Христовѫ странѫ посланници смы, [щ]като че Богъ чрѣзъ насъ умолява; молимъ вы отъ Христовѫ странѫ, примирѣте ся съ
21 Бога. Защото тогозь [ъ]който грѣхъ не е зналъ, *Богъ* за насъ *го* грѣшенъ направи, за да станемъ ный чрѣзъ него [ы]праведни прѣдъ Бога.

ГЛАВА 6.

1 И [а]ный като съдѣйствувамы *съ него*, [б]умолявамы вы [в]да не бѫде у васъ напразно
2 пріеманіе-то на Божіѭ-тѫ благодать. (Защото казува: [г]"Въ пріето врѣме послушахъ тя, и въ день на спасеніе помогнѫхъ ти;" ето сега врѣме благопріятно, ето сега день

[о] Гл. 11; 1, 16, 17. 12; 6, 11.
[п] Рим. 5; 15.
[р] Рим. 6; 11, 12. 14; 7, 8. 1 Кор. 6; 19. Гал. 2; 20. 1 Сол. 5; 10. 1 Пет. 4; 2.
[с] Мат. 12; 50. Іоан. 15; 14. Гал. 5; 6. Филип. 3; 7, 8. Кол. 3; 11.
[т] Іоан. 6; 63.
[у] Рим 8; 9. 16; 7. Гал. 6; 15.
[ф] Гал. 5; 6. 6; 15.
[х] Иса. 43; 18, 19. 65; 17. Ефес. 2; 15. Откр 21; 5.
[ц] Рим. 5; 10. Ефес. 2; 16. Кол. 1; 20. 1 Іоан. 2; 2. 4; 10.
[ч] Рим. 3; 24, 25.
[ш] Іов. 33; 23. Мал. 2; 7. Гл. 5; 6. Ефес. 6; 20.
[щ] Гл. 6; 1.
[ъ] Иса. 53; 6, 9, 12. Гал. 3; 13. 1 Пет. 2; 22, 24. 1 Іоан. 3; 5.
[ы] Рим. 1; 17. 5; 19. 10; 3.

[а] 1 Кор. 3; 9.
[б] Гл. 5; 20.
[в] Евр. 12; 15.
[г] Иса. 49; 8.

на спасеніе.) Ный въ нищо [д]не давамы никаквѫ съблазнь, да не бы да ся похули служеніе-то; [е]Но во всичко прѣдставямы себе си като служители Божіи, въ търпѣніе голѣмо, въ скърби, въ нужды, въ утѣсненія, [ж]Въ біенія, въ запиранія, въ бъркотіи, въ трудове, въ неспанія, въ неяденія, Съ чистотѫ, съ благоразуміе, съ дълготърпѣніе, съ благость, съ Духа Святаго, съ любовь нелицемѣрнѫ, [з]Съсъ слово-то на истинѫ-тѫ, [и]съсъ силѫ Божіѭ, [і]съ орѫжія на правдѫ-тѫ въ деснѫ-тѫ рѫкѫ и въ лѣвѫ-тѫ. Въ славѫ и бесчестіе, въ хуленіе и захваляніе; като прѣльстници, а истинни; Като не познати, [к]а опознати; [л]като на умираніе, а ето живи смы; [м]като наказвани, а не умъртвявани: Като наскърбени, а то вынѫгы радостни; като сиромаси, но мнозина обогатявамы; като че нищо нѣмамы, а пакъ всичко владѣемъ. Уста-та ни ся отворихѫ къмъ васъ, о Коринѳяне, [н]сърдце-то ни ся разшири: *Вы* не сте на утѣсненіе въ насъ, но вѫтрѣ въ васъ си на [о]утѣсненіе сте. И тъй *отдайте ми* това възмездіе, [п](като на чада говорѭ,) разширѣте ся и вы. [р]Не ся съвпрѣгайте неподобно съ невѣрны-тѣ; защото [с]каквѫ смѣсѫ има правда-та съ беззаконіе-то? или какво общеніе между видѣлинѫ-тѫ и тъмнинѫ-тѫ? И какво съгласіе има Христосъ съ Веліара? или какъвъ дѣлъ има вѣрный-тъ съ невѣрный-тъ? И какво спогажданіе има храмъ-тъ Божій съ идолы-тѣ? защото [т]вы сте храмъ на Бога живаго, както рече Богъ: [у]"Ще ся заселѭ въ тѣхъ, и въ тѣхъ ще ходѭ; и ще имъ бѫдѫ Богъ, и тѣ ще ми бѫдѫтъ народъ." [ф]За това "из-

(Стихове: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17)

д Рим. 14; 13. 1 Кор. 9; 12. 10; 32.
е 1 Кор. 4; 1.
ж Гл. 11; 23, и друг.
з Гл. 4; 2. 7; 14.
и 1 Кор. 2; 4.
і Гл. 10; 4. Ефес. 6; 11, 13. 2 Тим. 4; 7.
к Гл. 4; 2. 5; 11. 11; 6.
л 1 Кор. 4; 9. Гл. 1; 9. 4; 10, 11.
м Псал. 118; 18.
н Гл. 7; 3.
о Гл. 12; 15.
п 1 Кор. 4. 14.
р Втор. 7; 2, 3. 1 Кор. 5; 9. 7; 39.
с 1 Цар. 5; 2, 3. 3 Цар. 18; 21. 1 Кор. 10; 21. Еф. 5; 7, 11.
т 1 Кор. 3; 16. 6; 19. Ефес 2; 21, 22. Евр 3; 6.
у Исх. 29; 45. Лев. 26; 12. Іер. 31; 33. 32; 38. Іез. 11; 20. 36; 28. 37; 26, и друг. Зах. 8; 8. 13; 9.
ф Иса. 52; 11. Гл. 7; 1. От. 18; 4.

лѣзте отъ срѣдъ тѣхъ, и отлѫчѣте ся," казува Господь, "и не ся допирайте до нечисто;" и "азъ ще вы пріемѫ, [х]И ще ви бѫдѫ Отецъ, и вы ще ми бѫдете сынове и дьщери," казува Господь Вседьржитель. (18)

ГЛАВА 7.

1 И тъй, възлюбленни, като [а]имамы тѣзи обѣщанія, да очистимъ себе си отъ всякѫ мърсотѫ на плъть-тѫ и на духъ-тъ, и да вършимъ святость-тѫ съсъ страхъ Божій. 2 Пріимѣте ны: никого не смы обидѣли, никого не смы развратили, [б]не смы ся полакомили отъ никого да припечалимъ. 3 Не *ви* казувамъ *това* за осѫжденіе: защото по напрѣдъ [в]рѣкохъ че сте въ сърдца-та ни, щото и да умремъ наедно и да живѣемъ наедно. 4 [г]Голѣмо дързновеніе имамъ къмъ васъ. [д]много ся хвалѭ съ васъ; [е]пълнъ сьмь съ утѣшеніе, *и* во всяко наше наскърбяваніе радость-та ми е прѣизобилна. 5 Защото, [ж]отъ какъ дойдохмы въ Македоніѭ, плъть-та ни никакво спокойствіе не е пріела, но [з]отъ всякѫдѣ бѣхмы въ утѣсненіе; [и]отъ вънъ борбы, отъ вѫтрѣ страхове. 6 Но [і]Богъ който утѣшава смиренны-тѣ, утѣши ны [к]съ дохожданіе-то Титово; 7 И не тъкмо съ негово-то дохожданіе, но и съ утѣшеніе-то, съ което той бѣше ся отъ васъ утѣшилъ, като ни извѣсти голѣмо-то ваше *за насъ* желаніе, плаканіе-то ви, ревность-та ви за мене; така що повече ся възрадувахъ. 8 Защото ако и да вы наскърбихъ съ писмо-то *си*, не сьмь въ раскаяніе, [л]ако и да бѣхъ ся пораскаялъ; понеже гледамъ че онова писмо вы наскърби, ако и за малко врѣме. 9 Сега ся радувамъ, не за скърбь-тѫ ви, но

х Іер. 31; 1,9. Откр. 21; 7.
а Гл. 6; 17,18. 1 Іоан. 3; 3.
б Дѣян. 20; 33. Гл. 12; 17.
в Гл. 6; 11,12.
г Гл. 3; 12.
д 1 Кор. 1; 4. Гл. 1; 14.
е Гл. 1; 4. Филип. 2; 17. Кол. 1; 24.
ж Гл. 2; 13.
з Гл. 4; 8.
и Втор. 32; 25.
і Гл. 1; 4.
к Виж. Гл. 2; 13.
л Гл. 2; 4.

защото скърбь-та ви станж на покаяніе; понеже скърбѣхте по Бога, да ся не поврѣдите отъ васъ въ нищо. 10 Защото [м]скърбь-та по Бога ражда спасително покаяніе, което не докарва раскаяніе; свѣтовна-та обаче [н]скърбь ражда смърть. 11 Защото ето, това ваше по Бога скърбеніе какво усьрдіе породи въ васъ, какво извиненіе, какво негодованіе, какъвъ страхъ, какво желаніе, каквж ревность, какво отмьщеніе. Всякакъ вы показахте себе си че сте чисти въ това нѣщо. 12 И тъй ако и да ви писахъ *това*, не *го сторихъ* заради обидникъ-тъ, нито за обиденый-тъ, но [о]за да ся яви вамъ наше-то усьрдіе, което за васъ имамы прѣдъ Бога. 13 За това ся утѣшихмы заради ваше-то утѣшеніе; и още повече ся възрадовахмы заради Титово-то възрадуваніе, че ся [п]успокоилъ духъ-тъ му отъ всинца вы. 14 Защото ако му ся похвалихъ нѣщо заради васъ, не ся засрамихъ, но както ви говорихмы всичко съ истинж, така и похвала-та ни прѣдъ Тита станж истинна. 15 И той още повече милѣе за васъ, като поменува [р]послушаніе-то на всинца вы, какъ сте го пріели съсъ страхъ и трепетъ. 16 И тъй радувамъ ся че [с]во всичко имамъ довѣріе на васъ.

[м] 2 Цар. 12; 13. Мат. 26; 75.
[н] Прит. 17; 22.
[о] Гл. 2; 4.
[п] Рим. 15; 32.
[р] Гл. 2; 9. Филип. 2; 12.
[с] 2 Сол. 3; 4. Филим. 8,21.

ГЛАВА 8.

1 Още, братіе, обявявамы ви Божіѭ-тж благодать даденж-тж на церквы-тѣ въ Македоніѭ; 2 Че като тьрпятъ голѣмо утѣсненіе, прѣумножена-та тѣхна радость, и [а]дълбока-та имъ нищета, показахж прѣизобилно богатство-то на тѣхнж-тж щедрость; 3 Защото споредъ силж-тж си, (*това го сви-*

[а] Мар. 12; 44.

дѣтелствувамъ) и повече отъ силѫ-тѫ *си*, 4 доброволни *ся посочихѫ*, Като ны умоляхѫ съ голѣмо прикапваніе да пріемемъ даръ-тъ *имъ*, и [б]участіе-то въ служеніе-то 5 на святыи-тѣ; И не само както ся надѣяхмы, но себе си отдадохѫ първомъ Господу, 6 а *послѣ* намъ, съ волѭ-тѫ Божіѭ; Така що [в]примолихмы ся на Тита, както бѣ започелъ, така и да доискара въ васъ и това 7 благодѣяніе. И тъй [г]както изобилувате во всяко нѣщо, въ вѣрѫ и въ слово и въ разумъ и во всяко усърдіе и въ любовь-тѫ си къмъ насъ, така [д]да прѣизобилувате и 8 въ това благодѣяніе. *Това* [е]не *ви го* казувамъ като заповѣдь, но чрѣзъ усърдіе-то на другы-тѣ, да опытамъ и искренность-тѫ на 9 вашѫ-тѫ любовь; Защото знаете благодать-тѫ на Господа нашего Іисуса Христа, [ж]че богатъ като бѣ станѫ сиромахъ за васъ, да ся обогатите вы съ неговѫ-тѫ сиромашіѭ. 10 И на това азъ давамъ [з]совѣтъ; защото е [и]то полезно за васъ, които [і]отъ лани започенѫхте не токо да го правите, но и 11 да го искате. А сега свършѣте и да го правите, така що както *е было* усърдіе-то да искате, така да бѫде и да го извършите 12 отъ колкото имате. Защото [к]ако ся появи отъ по напрѣдъ у нѣкого усърдіе, той е пріятъ споредъ колкото има, а не спо- 13 редъ колкото нѣма. Понеже не *искамъ* да е на другы облегченіе, а на васъ утѣсне- 14 ніе; Но *да бѫде* равно, *така що* ваше-то въ сегашно-то врѣме изобиліе *да запълни* тѣхно-то лишеніе; за да послужи и тѣхно-то изобиліе на ваше-то лишеніе, така що 15 да бѫде изравненіе, Споредъ както е писано: [л]"Който *сабра* много, не му ся прѣ-

---

[б] Дѣян. 11; 29. 24; 17. Рим. 15; 25, 26. 1 Кор. 16; 1, 3, 4. Гл. 9; 1.
[в] Ст. 17. Гл. 12; 18.
[г] 1 Кор. 1; 5. 12; 8.
[д] Гл. 9; 8.
[е] 1 Кор. 7; 6.
[ж] Мат. 8; 20. Лук. 9; 58. Фил. 2; 6, 7.
[з] 1 Кор. 7; 25.
[и] Прит. 19; 17. Мат. 10; 42. 1 Тим. 6; 18, 19. Евр. 13; 16.
[і] Гл. 9; 2.
[к] Марк. 12; 43, 44. Лук. 21; 3.
[л] Исх. 16; 18.

умножи: и който малко, не му недостигнѫ. 16 А благодареніе Богу, който вложи въ сърдце-то Титово исто-то усърдіе за васъ; 17 Защото и [м]молбѫ-тѫ *ни* прія, но, понеже имаше голѣмо усърдіе, тръгнѫ къмъ васъ самоволно. 18 Проводихмы още съ него и той-зи [н]братъ, похваляемый-тъ во всичкы-тѣ церквы за евангеліе-то; 19 (И не токо *това*, но още [о]избранъ е отъ церквы-тѣ да пѫтува съ насъ за това благодѣяніе, на което служимъ [п]за славѫ-тѫ на самаго Господа, и за *доказателство на* ваше-то усърдіе.) 20 Като ся свѣнимъ отъ това да не бы нѣкой да ны похули поради това изобиліе което е повѣрено на наше-то служеніе. 21 Понеже [р]промысляме това което е добро не само прѣдъ Господа, но и прѣдъ человѣцы-тѣ. 22 Проводихмы още съ тѣхъ нашій-тъ братъ, когото много пѫти въ много нѣща смы опитали че има усърдіе, а сега е много по усърденъ поради много-то на васъ увѣреніе. 23 Колкото за Тита, *той е* мой другарь и сотрудникъ во васъ; а колкото за братія-та наши, *тѣ сѫ* [с]посланници на церквы-тѣ *и* слава Христова. 24 Покажѣте прочее къмъ тѣхъ и прѣдъ церквы-тѣ доказателство-то на вашѫ-тѫ любовь и [т]на нашѫ-тѫ съ васъ похвалѫ.

м Ст. 6.
н Гл. 12; 18.
о 1 Кор. 16; 3, 4.
п Гл. 4; 15.
р Рим. 12; 17. Филип. 4; 8. 1 Пет. 2; 12.
с Филип. 2; 25.
т Гл. 7; 14. 9; 2.

ГЛАВА 9.

1 Защото излишно е да ви пишѫ за [а]спомоществованіе-то което *смы длъжни* на святыи-тѣ. 2 Понеже знаѭ ваше-то [б]усърдіе, [в]за което ся хвалѭ съ васъ прѣдъ Македонцы-тѣ, че [г]Ахаія отъ лани е приготвена; и ваша-та ревность мнозина подбуди. 3 И [д]проводихъ братія-та, да не бы

а Дѣян. 11; 29. Рим. 15; 26. 1 Кор. 16; 1. Гл. 8; 4. Гал. 2; 10.
б Гл. 8; 19.
в Гл. 8; 24.
г Гл. 8; 10.
д Гл. 8; 6, 17, 18, 22.

да излѣзе напразно мое-то колкото за това на васъ зъхваляніе, и да бѫдете, както ка-
4 зувахъ, приготвени. Да не бы, ако дойдѫтъ съ мене Македонци, та вы намѣрятъ неприготвены, да ся посрамимъ ный, да не казвамъ вы, въ това дързновенно похваленіе.
5 И тъй за нуждно *го* намѣрихъ да ся примолѭ на братія-та да дойдѫтъ по напрѣдъ при васъ, и да прѣдуготвятъ вашѫ-тѫ прѣдизвѣстнѫ милостынѭ, да бѫде готова тъй
6 като милостыня, а не като лихоимство. А [е]това *казувамъ че* който сѣе оскудно, оскудно и ще пожьне, а който сѣе щедро,
7 щедро ще и да пожьне. Всякой споредъ произволеніе-то на сърдце-то *си*, [ж]не съсъ скърбь, или отъ принужденіе; защото Богъ обича [з]оногози който дава съ драго сърд-
8 це. А Богъ е [и]силенъ да прѣумножи во васъ всякѫ благодать, така що като имате вынѫгы во всичко всяко доволство да прѣ-
9 изобилувате въ всяко добро дѣло; Както е писано: [і]Распрьснѫ, даде на сиромасы-
10 тѣ, правда-та му вѣчно прѣбѫдва. А [к]тойзи който дава сѣме на сѣятеля и хлѣбъ за хранѫ, да даде и да умножи сѣме-то ваше, и да възрасти плодове-тѣ [л]на вашѫ-тѫ
11 правдѫ; Та да бѫдете отъ всякѫдѣ богати во всякѫ щедрость, [м]която чрѣзъ насъ
12 произвожда благодареніе Богу; Защото служеніе-то на тѫѭ службѫ не само че [н]запълня скудость-тѫ на святыи-тѣ, но и прѣизобилува чрѣзъ много благодаренія Бо-
13 гу; Понеже чрѣзъ опытъ-тъ на това служеніе тѣ [о]славятъ Бога за покорство-то, което имате въ исповѣданіе-то на евангеліе-то Христово, и [п]за щедрость-тѫ на ва-
14 ше-то къмъ тѣхъ и къмъ всичкы участіе. И

е Прит. 11; 24. 19; 17. 22; 9. Гал. 6; 7, 9.
ж Втор. 15; 7.
з Исх. 25; 2. 35; 5. Прит. 11; 25. Рим. 12; 8. Гл. 8; 12.
и Прит. 11; 24, 25. 28; 27. Филип. 4; 19.
і Псал. 112; 9.
к Иса. 55; 10.
л Осі. 10; 12. Мат. 6; 1.
м Гл. 1; 11. 4; 15.
н Гл. 8; 14.
о Мат. 5; 16.
п Евр. 13; 16.

чрѣзъ тѣхно-то моленіе за васъ, като имъ сте драгы за прѣмногѫ-тѫ Божіѭ [р]благодать на васъ. Благодареніе же Богу за 15 [с]неисказаннѫ-тѫ неговѫ дарбѫ.

ГЛАВА 10.

1 И самъ [а]азъ Павелъ моліѭ вы съ кротость-тѫ и тихость-тѫ Христовѫ, азъ [б]който сьмь смиренъ, когато сьмь при васъ, а когато не сьмь при васъ земамъ дързновеніе кѫмъ васъ; 2 И моліѭ *ви* ся, кога дойдѫ при васъ, [в]да *ся* не *принудіѭ да* употрѣбіѭ дързновеніе съ онѫзи смѣлость съ коіѭто мыслиѭ да ся осмѣліѭ противъ нѣкои които мнятъ че ный по плътскы ходимъ. 3 Защото ако и да ходимъ въ плъть, по плъть не воинствувамы. 4 [г]Защото орѫжія-та [д]на наше-то воинствованіе не сѫ плътскы, но съ Бога сѫ [е]силны [ж]да разорявать твърдыни. 5 Понеже [з]съсыпвамы помышленія, и всяко възвышеніе което ся въздига противъ познаніе-то Божіе, и плѣнимъ всякой разумъ да ся покорява Христу. 6 [и]И готови смы да отмьстимъ на всяко непокорство, [і]когато ся испълни ваша-та покорность. 7 [к]Външно-то ли на работы-тѣ гледате вы? [л]Ако има нѣкой на себе си увѣреніе че е Христовъ, то и това пакъ отъ самосебе си да размысля че както е той Христовъ, така смы и [м]ный Христови. 8 Защото ако бы и нѣщо повечко да ся похваліѭ [н]за нашѫ-тѫ власть, коіѭто ни даде Господь за назиданіе а не за разореніе ваше, [о]нѣма да ся посраміѭ. 9 *Но* да ся не покажѫ че искамъ да вы заплашамъ съ писма-та си. 10 Понеже писма-та *му сѫ*, казува *нѣкой*, тежкы и силны; но [п]лично-то *му* присѫт-

[р] Гл. 8; 1.
[с] Іак. 1; 17.
[а] Рим. 12; 1.
[б] Ст. 10; Гл. 12; 5, 7, 9.
[в] 1 Кор. 4; 21. Гл. 13; 2, 10.
[г] Ефес. 6; 13. 1 Сол. 5; 8.
[д] 1 Тим. 1; 18 2 Тим. 2; 3.
[е] Дѣян. 7; 22. 1 Кор. 2; 5. Гл 6; 7. 13; 3, 4.
[ж] Іер. 1; 10.
[з] 1 Кор. 1; 19. 3; 19.
[и] Гл. 13; 2, 10.
[і] Гл. 2; 9. 7; 15.
[к] Іоан. 7; 24. Гл. 5; 12. 11; 18.
[л] 1 Кор. 14; 37. 1 Іоан. 4; 6.
[м] 1 Кор. 3; 23. 9; 1. Гл. 11; 23.
[н] Гл. 13; 10.
[о] Гл. 7; 14. 12; 6;
[п] 1 Кор. 2; 3, 4. Ст. 1. Гл. 12; 5, 7, 9. Гал. 4; 13.

ствіе слабо [р]и говореніе-то *му* нищожно.
11 Такъвъ единъ нека знае че ный каквито смы на слово въ писма-та си кога смы далечь отъ васъ, таквизи смы и на дѣло когато смы
12 при васъ. [с]Защото не смѣемъ да считамы, или да сравнявамы себе си съ нѣкои отъ тѣзи които сами себе си прѣпоржчватъ; но тѣ себе си като измѣруватъ съсъ себе си, и пакъ себе си като сравняватъ съсъ себе
13 си, не правятъ разумно. А ный [т]не щемъ ся похвали вънъ отъ прѣдѣлы-тѣ си, но споредъ мѣрж-тж на дѣлъ-тъ, който е Богъ намъ отдѣлилъ, мѣрж, щото да достигамы
14 даже и до васъ. Защото ный не ся простирамы вънъ отъ мѣркж-тж си като че не смы достигнжли до васъ; понеже досегнжхмы [у]даже и до васъ съ благовѣствованіе-
15 то Христово. И не ся хвалимъ вънъ отъ прѣдѣлъ-тъ си [ф]въ чужды трудове, но имамы надеждж, че колкото вѣра-та ви възраствува, споредъ дѣлъ-тъ ни ще ся възве-
16 личимъ во васъ прѣмного, Така що да проповѣдамы евангеліе-то и отъ васъ по нататъкъ, не да ся хвалимъ съ готово-то въ
17 чуждъ дѣлъ. А [х]който ся хвали, съ Го-
18 спода да ся хвали. Защото [ц]не е одобрѣнъ тойзи който самъ себе си прѣпоржчва, [ч]но тойзи когото Господь прѣпоржчва.

ГЛАВА 11.

1 Да быхте потърпѣли малко нѣщо на мое-
2 то [а]безуміе; но и потърпѣте мя. Защото [б]ревнувамъ за васъ съ Божіе ревнованіе; понеже [в]вы сгодихъ съ единъ мжжъ, [г]да вы
3 прѣдставіж Христу чистж [д]дѣвж. Но боіж ся да не бы, [е]както змія-та съ пронырството си прѣльсти Евж, така да ся [ж]развратп

р 1Кор. 1; 17. 2; 1, 4. Гл. 11; 6.
с Гл. 5; 1. 5; 12;
т Ст. 15.
у 1 Кор. 3; 5, 10. 4; 15. 9; 1.
ф Рим. 15; 20.
х Иса. 65; 16. Іер. 9; 24. 1 Кор. 1;31.
ц Прит. 27; 2.
ч Рим. 2; 29. 1 Кор. 4; 5.
а Гл. 5; 13. Ст. 16.
б Гал. 4; 17, 18.
в Осі. 2; 19, 20. 1 Кор. 4; 15.
г Кол. 1; 28.
д Лев. 21; 13.
е Быт. 3; 4. Іоан. 8; 44.
ж Ефес. 6; 24. Кол. 2; 4, 8, 18. 1 Тим. 1; 3. 4; 1. Евр. 13;9. 2 Пе 3; 17.

умъ-тъ ви, *и отпадне* отъ простотж-тж *на любовь-тж ви* къмъ Христа. 4 Защото ако бы дошелъ нѣкой да *ви* проповѣдува другыго Іисуса, когото ный не смы проповѣдали, или да пріемете другъ духъ, когото не сте пріели, [з]или друго евангеліе което не сте пріели, добрѣ быхте *го* потърпѣли. 5 Но мыслїж че [и]не сьмь въ нищо по доленъ отъ най пьрвы-тѣ апостолы. 6 А пакъ, [і]ако и да сьмь въ говореніе-то простакъ, [к]въ знаніе-то не сьмь; но ный [л]всякакъ смы явеня вамъ во всичко. 7 Или сьмь грѣхъ сторилъ, като [м]смирявахъ себе си да ся възвысите вы, защото даромъ ви проповѣдахъ евангеліе-то Божіе? 8 Другы церквы обрахъ, та зѣхъ заплатж за служеніе на васъ; а когато бѣхъ при васъ, и ся намѣрихъ въ оскудность, [н]не отеготихъ никого; 9 Защото оскудность-тж ми запълнихж [о]братія-та които дойдохж отъ Македоніѭ, и по всичко [п]упазихъ себе си, и ще ся упазїж да ви не бждж въ теготж. 10 [р]Истина-та Христова е въ мене, че [с]тая похвала нѣма да ми ся загради за въ Ахайскы-тѣ мѣста. 11 Защо? 12 [т]Защото вы не обичамъ ли? Знае Богъ. А каквото правїж *това* и ще правїж, за да [у]отсѣкж причинж-тж на тѣзи, които искатъ причинж, да ся намѣрятъ въ това, за което ся хвалятъ, *таквизи* каквито и ный. 13 Защото които сж таквизи, тѣ сж [ф]лъжеапостоли, лукави [х]работници, и прѣобразяватъ ся на Христовы апостолы. 14 И не е чудно; защото самъ си Сатана ся прѣобразява [ц]на свѣтлъ ангелъ. 15 И тъй не е голѣмо нѣщо ако и негови-тѣ служители ся прѣобразяватъ [ч]като служители на правдж-тж; но [ш]тѣхна-та сетнина ще бжде споредъ дѣла-

з Гал. 1; 7, 8.
и 1 Кор. 15; 10. Гл. 12; 11. Гал. 2;6.
і 1 Кор. 1; 17. 2; 1, 13. Гл. 10; 10.
к Ефес. 3; 4.
л Гл. 4; 2. 5; 11. 12; 12
м Дѣян. 18; 3. 1 Кор. 9; 6, 12. Гл. 10;1.
н Дѣян. 20;33. Гл. 12; 13. 1 Сол. 2; 9. 2 Сол. 3; 8, 9.
о Филип. 4;10, 15, 16.
п Гл. 12; 14, 16.
р Рим. 9; 1.
с 1 Кор. 9; 15.
т Гл. 6; 11. 7; 3. 12; 15.
у 1 Кор. 9;12.
ф Дѣян. 15;24. Рим. 16; 18. Гал. 1; 7. 6; 12. Филип. 1; 15. 2 Пет. 2; 1. 1 Іоан. 4; 1. Откр. 2; 2.
х Гл. 2; 17. Филип. 3; 2. Тит. 1; 10, 11.
ц Гал. 1; 8.
ч Гл. 3; 9.
ш Филип. 3;19.

16 та имъ. [щ]Пакъ казувамъ, никой да мя не възмни че сьмь безуменъ; или инакъ, пріимѣте мя поне като безуменъ, да ся похва-
17 лѭ и азъ малко нѣщо. Което говорѭ [з]не говорѭ *го* по Господа, но като въ безуміе, въ това [ы]дързновеніе на хваленіе-то.
18 [ь]Понеже мнозина ся хвалятъ по плъть, ще
19 ся похвалѭ и азъ. Защото вы като [ъ]сте разумни, съ благодареніе търпите безумны-
20 тѣ; Понеже търпите ако нѣкой вы поробощава, ако *вы* испояжда, [ю]ако *ви* зема нѣкой *ваше-то*, ако ся нѣкой прѣвъзнося, а-
21 ко нѣкой вы біе въ лице. По обесчестеніе казувамъ, [я]ужь че смы ный немощни; но [ж]въ каквото ся осмѣлява нѣкой (несмыслен-
22 но говорѭ), осмѣлявамъ ся и азъ. Евреи ли сѫ? [іж]и азъ *сьмь*; Израиляне ли сѫ? и
23 азъ; сѣме Авраамово ли сѫ? и азъ; Служители Христови ли сѫ? (*като* изуменъ говорѭ), азъ повече; [а]въ трудове повече, [б]въ біенія по прѣмного, въ тьмницы още по
24 много, много пѫти и [в]на смьрть. Петь пѫти по четыридесеть безъ единъ [г]*удары* ми
25 ударихѫ Іудеи-тѣ; Три пѫти мя съ [д]тоягы бихѫ, [е]веднъжь съ камьніе мя бихѫ, [ж]три пѫти коработрошеніе сьмь прѣтърпѣлъ, еднѫ нощь и единъ день останѫхъ по дълбины-тѣ на море-то. Много пѫти *сьмь былъ*
26 и въ пѫтуванія; въ бѣды отъ рѣкы, въ бѣды отъ разбойницы, [з]въ бѣды отъ единородцы, [и]въ бѣды отъ язычницы, въ бѣды въ градъ, въ бѣды въ пустынѭ, въ бѣды по
27 море, въ бѣды между лъжебратія; Въ трудъ и мѫкѫ, много пѫти [і]въ неспаніе, [к]въ гладъ и жедность, много пѫти въ неяденіе, въ
28 студъ и въ голотѫ; Освѣнь външно-то, още и натрупуваніе-то *па много человѣцы* у ме-

[щ] Ст. 1. Гл. 12; 6, 11.
[з] 1 Кор. 7; 6, 12.
[ы] Гл 9; 4.
[ь] Филип. 3; 3, 4.
[ъ] 1 Кор. 4; 10.
[ю] Гал. 2; 4. 4; 9.
[я] Гл. 10; 10.
[ж] Филип. 3; 4.
[іж] Дѣян. 22; 3. Рим 11; 1. Филип. 3; 5.
[а] 1 Кор. 15; 10.
[б] Дѣян 9; 16. 20; 23. 21; 11. Гл. 6; 4, 5.
[в] 1 Кор. 15; 30, 31, 32. Гл. 1; 9, 10. 4; 11. 6; 9.
[г] Втор. 25; 3.
[д] Дѣян. 16; 22.
[е] Дѣян. 14; 19.
[ж] Дѣян. 27; 41.
[з] Дѣян. 9; 23. 13; 50. 14; 5. 17; 5. 20; 3. 21; 31. 23; 10, 11. 25; 3.
[и] Дѣян. 14; 5. 19; 23.
[і] Дѣян. 20; 31. Гл. 6; 5.
[к] 1 Кор. 4; 11.

не всякой день, *и* [л]грыжа-та за всичкы-тѣ церквы. [м]Кой изнемощева, та не изнемощевамъ *и азъ*? Кой ся соблазнява и ся не распалямъ азъ? Ако трѣба да ся хвалѭ, [н]ще ся похвалѭ съ това което принадлежи на немощь-тѫ ми. [о]Богъ и Отецъ на Господа нашего Іисуса Христа, [п]който е благословенъ въ вѣкы, знае че не лъжѫ. [р]Въ Дамаскъ областный-тъ управитель на Царя Аретѫ зѣ подъ стражѫ градъ-тъ Дамаскъ, като искаше да мя улови; И прѣзъ прозорецъ по стѣнѫ-тѫ мя спуснѫхѫ съ кошъ, та избѣгнѫхъ отъ рѫцѣ-тѣ му.

29

30

31

32

33

ГЛАВА 12.

1 Истинѫ не ми е за ползѫ да ся хвалѭ, защото ще дойдѫ до видѣнія и откровенія отъ Господа. 2 Знаѭ [а]въ Христа едного человѣка, който прѣди четырнадесеть годины, (въ тѣло-то *ли*, не знаѭ; вънъ отъ тѣло-то *ли*, не знаѭ; Богъ знае;) [б]въсхытенъ бы до трето-то небе. 3 И такъвъ единъ человѣкъ знаѭ, (въ тѣло *ли*, вънъ отъ тѣло ли, не знаѭ; Богъ знае;) 4 Че бѣ въсхытенъ [в]въ рай, и чу словеса неизреченны, които не е простено человѣку да гы говори. 5 Съ такъвъ *человѣкъ* ще ся похвалѭ, а [г]съ мене си не ще да ся похвалѭ, освѣнь съ немощи-тѣ си. 6 Защото [д]ако поискамъ да ся похвалѭ, безуменъ не ще бѫдѫ; понеже ще рекѫ истинѫ; но свѣнѭ ся да не бы помыслилъ нѣкой за мене повече отъ каквото мя види, или чуе отъ мене. 7 И за да ся не прѣвъзносямъ за прѣмного-то откровенія, даде ми ся [е]търнъ въ плъть-тѫ ми [ж]ангелъ Сатанинъ да мя мѫчи, за да ся не прѣвъзносямъ. 8 [з]За това *пѫщо* три

л Дѣян. 20; 18 и друг. Рим. 1; 14.
м 1 Кор. 8; 13. 9; 22.
н Гл. 12; 5, 9, 10.
о Рим. 1; 9. 9; 1. Гл. 1; 23. Гал. 1; 20. 1 Сол. 2; 5.
п Рим. 9; 5.
р Дѣян. 9; 24, 25.

а Рим. 16; 7. Гл. 5; 17. Гал. 1; 22.
б Дѣян. 22; 17.
в Лук. 23; 43.
г Гл. 11; 30.
д Гл. 10; 8. 11; 16.
е Іез. 28; 24. Гал. 4; 13, 14.
ж Іов. 2; 7. Лук. 13; 16.
з Втор. 3; 23 до 27. Мат. 26; 44.

пѫти ся молихъ Господу, да го отмахне
9 отъ мене; И рече ми: Доволно ти е моя-
та благодать: защото сила-та ми въ немощь
ся показува съвършенна. И тъй съ крайно
благодареніе по добрѣ [и]ще ся похвалѭ въ
немощи-тѣ си, [і]за да ся всели въ мене си-
10 ла-та Христова. За това [к]благодаренъ оста-
вамъ въ немощи, въ укоренія, въ нужды, въ
гоненія, въ притѣсненія за Христа; [л]защо-
то когато сьмь немощенъ, тогази сьмь си-
11 ленъ. [м]Станѫхъ безуменъ съ хвалбы-тѣ си;
вы мя принудихте; защото азъ трѣбуваше
отъ васъ да ся прѣпорѫчвамъ; понеже [н]не
сьмь былъ по доленъ отъ най първы-тѣ
12 апостолы, [о]ако и да сьмь нищо. [п]Знакове-
тѣ на единъ апостолъ показахѫ ся дѣломъ
между васъ въ всяко търпѣніе, съсъ знаме-
13 нія и чудеса и силы. Защото [р]въ какво о-
станѫхте по долни отъ другы-тѣ церквы,
освѣнь [с]дѣто самъ азъ не вы отеготихъ?
14 [т]простѣте ми тѫзи неправдѫ. [у]Ето третій
пѫть сьмь готовъ да дойдѫ при васъ, и нѣ-
ма да вы отеготѭ; защото [ф]не искамъ ва-
ше-то, но васъ; защото [х]не сѫ длъжны
чада-та да събиратъ имотъ за родители-тѣ,
15 но родители-тѣ за чада-та: А пакъ [ц]азъ съ
крайнѫ радость ще иждивѭ, и цѣлъ ще ся
иждивѭ [ч]за душы-тѣ ви; [ш]съвсѣмъ че, ка-
то вы обичамъ азъ повече, вы мя обичате
16 по малко. Но тъй да е, [щ]азъ вы не отего-
тихъ, а като хытръ уловихъ вы съ измa-
17 мѫ. [ъ]Спечалилъ ли сьмь азъ нѣщо отъ васъ
чрѣзъ нѣкого отъ тѣзи които испроводихъ
18 до васъ? [ы]Примолихъ ся Титу и съ него
проводихъ [ь]братъ-тъ; Титъ ли припечали
нѣщо отъ васъ? не съ истый-тъ ли духъ
19 ходихмы? не въ исты-тѣ ли стѫпкы? [ѣ]Пакъ

и Гл. 11. 30.
і 1 Пет. 4;14.
к Рим. 5; 3. Гл. 7; 4.
л Гл. 13; 4.
м Гл. 11; 1,16, 17.
н Гл. 11; 5. Гал. 2;6,7,8.
о 1 Кор. 3; 7. 15; 8, 9. Ефес. 3; 8.
п Рим. 15: 18, 19. 1 Кор. 9; 2. Гл. 4; 2. 6; 4.11;6.
р 1 Кор. 1; 7.
с 1 Кор. 9; 12. Гл 11; 9.
т Гл. 11; 7.
у Гл. 13; 1.
ф Дѣян. 20;33. 1 Кор. 10; 33.
х 1 Кор. 4;14, 15.
ц Филип. 2;17. 1 Сол. 2; 8.
ч Іоан. 10; 11. Гл. 1; 6. Кол. 1; 24. 2 Тим. 2; 10.
ш Гл. 6; 12,13.
щ Гл. 11; 9.
ъ Гл. 7; 2.
ы Гл. 8; 6, 16, 22.
ь Гл. 8; 18.
ѣ Гл. 5; 12.

ли мните че ся оправдавамы прѣдъ васъ? [ю]прѣдъ Бога говоримъ въ Христа; [я]всичко това, възлюбленни *мои*, е за ваше назиданіе. Защото ся боіѫ да не бы, като дойдѫ, да вы не намѣріѫ каквыто вы желаіѫ, и [ж]азъ да ся не намѣріѫ за васъ не какъвто мя желаете; да не бы *да има между васъ* распри, завиждапія, гнѣвове, дразненія, одумуванія, шептанія, голѣмѣянія, бъркотіи: Да не бы кога дойдѫ пакъ че [іж]мя смири Богъ мой при васъ, и оплачѫ мнозина [а]които сѫ отъ напрѣдъ съгрѣшили и не сѫ ся покаяли, зарадь нечистотѫ-тѫ, [б]блудство-то и похотливость-тѫ, които сѫ сторили.

20

21

ю Рим. 9; 1. Гл. 11; 31.
я 1 Кор. 10; 33.
ж 1 Кор. 4; 21. Гл 10; 2. 13; 2, 10.
іж Гл. 2; 1, 4.
а Гл. 13; 2.
б 1 Кор. 5; 1.

ГЛАВА 13.

1 Ето [а]третій пѫть идѫ при васъ; [б]"отъ уста-та на двама или трима свидѣтели ще ся подтвьрди всяка рѣчь." 2 [в]И прѣди рѣкохъ, и *пакъ* като че сьмь вторый пѫть при васъ прѣдказувамъ, и нынѣ като не сьмь при васъ пишѫ [г]на тѣзи които сѫ изнапрѣдъ съгрѣшили, и на всичкы другы, че, ако дойдѫ пакъ, [д]нѣма да пощадіѫ: 3 Понеже търсите да опытате Христа който говори [е]въ мене, който къмъ васъ не е немощенъ, но е силенъ [ж]между васъ. 4 Защото [з]ако и да бы распятъ въ немощь, [и]живъ е обаче съсъ силѫ Божіѭ; понеже [і]и ный въ него смы немощни, но съсъ силѫ Божіѭ ще бѫдемъ живи съ него между васъ. 5 [к]Себе си испытувайте, да ли сте въ вѣрѫ-тѫ; себе си опытувайте. Или не познавате вы себе си, [л]че Христосъ е въ васъ? освѣнь ако че *вы* сте неодобрени. 6 И надѣіѫ ся че ще познаете че ный не смы [м]нео-

а Гл. 12; 14.
б Числ. 35; 30. Втор. 17; 6. 19; 15. Мат. 18; 16. Іоан. 8; 17. Евр. 10; 28.
в Гл. 10; 2.
г Гл. 12; 21.
д Гл. 1; 23.
е Мат. 10; 20. 1 Кор. 5; 4. Гл. 2; 10.
ж 1 Кор. 9; 2.
з Филип. 2; 7, 8. 1 Пет. 3; 18.
и Рим. 6; 4.
і Гл. 10; 3, 4.
к 1 Кор. 11; 28.
л Рим. 8; 10. Гал. 4; 19.
м 1 Кор. 9; 27.

7 добрени. Молѭ Бога да не сторите нищо зло; не за да ся покажемъ ный одобрени, но за да струвате вы добро-то, а [н]ный 8 нека бѫдемъ неодобрени; Защото не можемъ нищо противъ истинѫ-тѫ, но за и-9 стинѫ-тѫ *можемъ*. Понеже ся радувамы [о]когато ный смы немощни, а вы сте силни; наипаче това и желаемъ, [п]ваше-то осъвър-10 шенствованіе. [р]За това и като не сьмь при васъ пишѭ това, щото кога дойдѫ при васъ [с]да ся не докарамъ строго, [т]по власть-тѫ коѭто ми е далъ Господь за назиданіе, а 11 не за разореніе. И тъй, братіе, радувайте ся, съвършенствувайте ся, утѣшавайте ся, [у]бѫдѣте единомысленни, миръ имѣйте; и Богъ на любовь-тѫ [ф]и на миръ-тъ ще бѫ-12 де съ васъ. [х]Поздравѣте ся единъ другый съсъ цѣлованіе свято. Поздравяватъ вы всич-13 кы-тѣ святіи. [ц]Благодать-та на Господа Іисуса Христа, и любовь-та Божія и [ч]общеніе-то на Святаго Духа да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

н Гл 6; 9.
о 1 Кор. 4; 10. Гл. 11; 30. 12; 5, 9, 10.
п 1 Сол. 5; 10.
р 1 Кор. 4; 21. Гл. 2; 3. 10; 2. 12; 20, 21.
с Тит. 1; 13.
т Гл 10; 8.
у Рим. 12; 16, 18. 15; 5. 1 Кор. 1; 10. Филип. 2; 2. 3; 16. 1 Пет. 3; 8.
ф Рим. 15; 33.
х Рим. 16; 16. 1 Кор 16; 20. 1 Сол. 5; 26. 1 Пет. 5; 14.
ц Рим. 16; 24.
ч Филип. 2; 1.

КЪ ГАЛАТЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ, апостолъ, [а]не отъ человѣцы, нито прѣзъ человѣка, но [б]чрѣзъ Іисуса Христа и Бога Отца [в]който го е въскрьсилъ 2 отъ мьртвы-тѣ, И всичкы-тѣ братія [г]коиго

а Ст. 11, 12.
б Дѣян. 9; 6. 22; 10, 15, 21. 26; 16. Тит. 1; 3.
в Дѣян. 2; 24.
г Филип. 2; 22. 4; 21.

сѫ съ мене, [д]къмъ церквы-тѣ Галатійскы: [е]Благодать да бѫде вамъ и миръ отъ Бога (3) Отца, и Господа нашего Іисуса Христа, [ж]Който даде себе си за грѣхове-тѣ наши, (4) за да ны избави [з]отъ настоящій-тъ лукавъ вѣкъ, по волѭ-тѫ на Бога и Отца нашего, Комуто слава-та да бѫде въ вѣкы вѣковъ. (5) Аминь. Чудѭ ся какъ вы [и]отъ оногова (6) който вы призова чрѣзъ благодать-тѫ Христовѫ, така скоро прѣминувате въ друго благовѣствованіе; [і]Което не е друго, но (7) има [к]нѣкои които вы смущаватъ, и ищѫтъ да прѣвърнѫтъ евангеліе-то Христово. Но (8) [л]ако бы и сами ный, или ангелъ отъ небе-то да ви проповѣда *друго* евангеліе освѣнь онова което ви проповѣдахмы, да бѫде анаѳема. Както по горѣ рекохмы, и сега (9) пакъ казувамъ, ако нѣкой ви проповѣдува *друго* евангеліе [м]освѣнь онова, което пріехте, да бѫде анаѳема. [н]Защото [о]человѣ- (10) цы ли *искамъ да* склонѭ сега, или Бога? [п]или искамъ да угодявамъ на человѣцы? Защото, ако угодявахъ още на человѣцы, не щѣхъ да сьмь Христовъ рабъ. [р]Извѣстя- (11) вамъ ви, братіе, че проповѣданно-то отъ мене евангеліе не е человѣческо; Защото (12) [с]нито азъ отъ человѣкъ сьмь го пріелъ, нито сьмь го научилъ, освѣнь [т]съ откровеніе Іисусъ Христово. Защото сте чули нѣ- (13) когашно-то мое въ Іудейство-то поведеніе, какъ гоняхъ [у]твърдѣ много церквѫ-тѫ Божіѭ и [ф]разорявахъ іѭ. И прѣспѣвахъ въ (14) Іудейство-то повече отъ мнозина мои върстницы въ родъ-тъ ми, понеже бѣхъ по голѣмъ [х]ревнитель за [ц]отеческы-тѣ мои прѣданія. А когато Богъ, [ч]който бѣ мя опрѣ- (15)

[д] 1 Кор. 16; 1.
[е] Рим. 1; 7. 1 Кор. 1; 3. 2 Кор. 1; 2. Ефес. 1; 2. Филип. 1; 2. Кол. 1; 2. 1 Сол. 1; 1. 2 Сол. 1; 2. 2 Іоан 3.
[ж] Мат. 20; 28. Рим. 4; 25. Гл. 2; 20. Тит. 2; 14.
[з] Иса. 65; 17. Іоан. 15; 19. 17; 14. Евр. 2; 5. 6; 5. 1 Іоан. 5; 19.
[и] Гл. 5; 8.
[і] 2 Кор. 11; 4.
[к] Дѣян. 15; 1, 24. 2 Кор. 2; 17. 11; 13. Гл. 5; 10, 12.
[л] 1 Кор. 16; 22.
[м] Втор 4; 2. 12; 32. Прит. 30; 6. Отк. 22; 18.
[н] 1 Сол. 2; 4.
[о] 1 Цар. 24; 7. Мат. 28; 14. 1 Іоан 3; 19.
[п] 1 Сол. 2; 4. Іак. 4; 4.
[р] 1 Кор. 15; 1.
[с] 1 Кор. 15, 1, 3. Ст. 1.
[т] Ефес. 3; 3.
[у] Дѣян. 9; 1. 22; 4. 26; 11. 1 Тим. 1; 13.
[ф] Дѣян. 8; 3.
[х] Дѣян. 22; 3. 26; 9. Фил. 3; 6.
[ц] Іер. 9; 14. Мат. 15; 2. Мар. 7; 5.
[ч] Иса. 49; 1, 5. Іер. 1; 5. Дѣян. 9; 15. 13; 2. 22; 14, 15. Рим. 1; 1.

дѣлилъ отъ утробѫ-тѫ на майкѫ ми, и призвалъ чрѣзъ своіѫ-тѫ благодать, благоволи,
16 [ш]Да открые Сына своего въ мене, [щ]да го проповѣдувамъ между язычницы-тѣ; отъ тойзи часъ [з]не ся допытахъ до плъть и
17 кръвь, Нито [ы]възлѣзохъ въ Іерусалимъ при апостолы-тѣ които бѣхѫ прѣди мене, но отидохъ въ Арабіѭ, и пакъ ся завърнѫхъ
18 въ Дамаскъ. Послѣ слѣдъ три годины възлѣзохъ въ Іерусалимъ, за да ся видіѭ съ Петра, и останѫхъ при него петнадесеть
19 дена; И [ъ]другиго отъ апостолы-тѣ не ви-
20 дѣхъ освѣнь [ѣ]Іакова брата Господня. А това което ви пишѫ, [ю]ето прѣдъ Бога *ис-*
21 *повѣдувамъ* че не лъжѫ. [я]Послѣ дойдохъ въ Сирійскы-тѣ и Киликійскы-тѣ страны;
22 И лично не бѣхъ познатъ [ж]на Іудейскы-тѣ
23 [іж]въ Христа церквы; А чуяхѫ само, че той който нѣкога ны гоняше, сега проповѣдува вѣрѫ-тѫ, коіѫто нѣкога разоряваше.
24 И славяхѫ Бога за мене.

ГЛАВА 2.

1 Послѣ, слѣдъ четыринадесеть годины [а]пакъ възлѣзохъ въ Іерусалимъ съ Варна-
2 вѫ, като зѣхъ съсъ себе си и Тита. И то възлѣзохъ по откровеніе, та имъ [б]прѣдложихъ евангеліе-то което проповѣдувамъ между язычницы-тѣ, особенно прѣдъ знамениты-тѣ, [в]да не бы напразно да тичамъ или
3 да сьмь тичалъ. Но нито Титъ който бѣ съ мене, ако и да бѣше Еллинъ, не бы при-
4 нуденъ да ся обрѣже: А тѣзи [г]лъжебратія, които сѫ ся вкраднѫли и примѫкнѫли да съгледателствуватъ нашѫ-тѫ [д]свободѫ коіѫто имамы въ Христа Іисуса [е]за да ны по-
5 работятъ; На тѣхъ ни на часъ не устѫ-

ш 2 Кор. 4; 6.
щ Дѣян. 9; 15. 22; 21. 26; 17, 18. Рим. 11; 13. Ефес. 3; 8.
з Мат. 16; 17. 1 Кор 15; 50. Ефес. 6; 12.
ы Дѣян. 9; 26.
ъ 1 Кор. 9; 5.
ѣ Мат. 13; 55. Мар. 6; 3.
ю Рим. 9; 1.
я Дѣян. 9; 30.
ж 1 Сол. 2; 14.
іж Рим. 16; 7.
а Дѣян. 15; 2.
б Дѣян. 15; 12.
в Фил. 2; 16. 1 Сол. 3; 5.
г Дѣян. 15; 1, 2. 2 Кор. 11; 26.
д Гл. 3; 25. 5; 1, 13.
е 2 Кор. 11; 20. Гл. 4; 3, 9.

пихмы да имъ ся покоримъ, *и то* жза да прѣбѫде въ васъ евангелска-та истина. 6 А за тѣзи зкоито ся мнятъ че сѫ нѣщо, каквито и да сѫ были нѣкога, менѣ ми е все едно; (иБогъ не гледа на лице-то на человѣка;) защото іизменити-тѣ не ми приложихѫ нищо повече; 7 Но напротивъ, кщомъ видѣхѫ че быхъ лповѣренъ *да проповѣдувамъ* евангеліе-то на необрѣзаны-тѣ, както Петръ на обрѣзаны-тѣ, 8 (Защото който мподѣйствува въ Петра за апостолство между обрѣзаны-тѣ, подѣйствува и въ мене нза въ языческы-тѣ;) 9 И като познахѫ даденѫ-тѫ менѣ облагодать Іаковъ и Кифа и Іоаннъ, които ся виждахѫ че псѫ стълпове, дадохѫ десницы на общеніе на мене и на Варнавѫ, за да идемъ ный въ языческы-тѣ, а тѣ въ обрѣзаны-тѣ. 10 *Искахѫ* само да помнимъ сиромасы-тѣ; р за което и ся потрудихъ съ усърдіе това исто-то да сторѭ. 11 А скогато дойде Петръ въ Антіохіѭ, въспротивихъ му ся въ очи, защото бѣше достоинъ за изобличеніе. 12 Понеже прѣди да дойдѫтъ нѣкои отъ Іакова, тядеше наедно съ языческы-тѣ, а когато дойдохѫ, свѣнѣше ся и странѣше отъ тѣхъ, защото ся убоя отъ обрѣзаны-тѣ. 13 И съ него заедно лицемѣрствувахѫ и другы-тѣ Іудеи, така щото и Варнава ся увлѣче въ това тѣхно-то лицемѣрство. 14 Но азъ, като видѣхъ че не постѫпватъ право у по истинѫ-тѫ евангелскѫ, рѣкохъ на Петра ф прѣдъ всичкы-тѣ: хАко ты който си Іудеинъ, живѣешь языческы а не Іудейскы, защо принуждавашь языческы-тѣ да Іудействуватъ? 15 цНый *които смы* природно Іудеи а не грѣшници чотъ языческы-тѣ, 16 Като шзнаемъ че не ся оправда-

ж Ст. 14. Гл. 5; 1. 4; 16.
з Гл. 6; 3.
и Дѣян. 10;34. Рим. 2; 11.
і 2 Кор. 12; 11.
к Дѣян. 13;46. Рим. 1;5. 11: 13. 1 Тим 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
л 1 Сол. 2; 4.
м Дѣян. 9; 15. 13;2. 22;21. 26; 17, 18. 1 Кор. 15; 10. Гл. 1;16. Кол. 1; 29.
н Гл. 5; 5.
о Рим. 1; 5. 12; 3, 6. 15; 15. 1 Кор. 15; 10. Еф. 3; 8.
п Мат. 16; 18. Ефес. 2; 20. Откр. 21;14.
р Дѣян. 11;30. 24; 17. Рим. 15;25. 1Кор. 16; 1. 2Кор. 8; 9;
с Дѣян. 15;35.
т Дѣян. 10;28. 11; 3.
у Ст. 5.
ф 1 Тим. 5; 20.
х Дѣян. 10;28. 11; 3.
ц Дѣян. 15;10, 11.
ч Мат. 9; 11. Ефес. 2; 3, 12.
ш Дѣян. 13;38, 39.

ва человѣкъ отъ дѣла-та на законъ-тъ, тъкмо [щ]съ вѣрѫ-тѫ въ Іисуса Христа, и ный повѣрувахмы въ Христа Іисуса, за да ся оправдаемъ отъ вѣрѫ-тѫ Христовѫ, и не отъ дѣла-та на законъ-тъ; защото отъ дѣла-та на законъ-тъ [з]нѣма да ся оправдае
17 никоя плъть. Но като ищемъ да ся оправдаемъ чрѣзъ Христа, ако смы ся намѣрили [ы]и ный грѣшни, то Христосъ на грѣхъ-тъ
18 ли е служитель? Да не бѫде. Защото ако възсъздавамъ пакъ онова което сьмь развалилъ, показувамъ себе си прѣстѫпникъ.
19 Защото [ь]азъ чрѣзъ законъ-тъ закону [ѣ]мьр-
20 тъвъ быхъ, [ю]да бѫдѫ живъ Богу. [я]Сраспяхъ ся съ Христа, и *сега* вече живѣѭ не азъ, но Христосъ живѣе въ мене; а това що живѣѭ сега въ плъть, [ѫ]живѣѭ въ вѣрѫ-тѫ на Сына Божія, [іѫ]който мя възлюби, и прѣ-
21 даде себе си заради мене. Не отвьргамъ Божіѭ-тѫ благодать; защото [а]ако оправданіе-то быва чрѣзъ законъ-тъ, то напразно е Христосъ умрѣлъ.

[щ] Рим. 1; 17. 3; 22, 28. 8; 3. Гл. 3; 24. Евр. 7; 18, 19.
[з] Псал. 143; 2. Рим. 3; 20. Гл. 3; 11.
[ы] 1 Іоан. 3; 8, 9.
[ь] Рим. 8; 2.
[ѣ] Рим. 6; 14. 7; 4, 6.
[ю] Рим. 6; 11. 2 Кор. 5; 15. 1 Сол. 5; 10. Евр. 9; 14. 1 Пет. 4; 2.
[я] Рим. 6; 6. Гл. 5; 24. 6; 14.
[ѫ] 2 Кор. 5; 15. 1 Сол. 5; 10. 1 Пет. 4; 2.
[іѫ] Гл. 1; 4. Ефес. 5; 2. Тит. 2; 14.
[а] Рим. 11; 6. Гл. 5; 21. 5; 4. Евр. 7; 11.

ГЛАВА 3.

1 О несмысленни Галатяне, [а]кой вы омая, да ся не покорявате [б]на истинѫ-тѫ, *вы*, прѣдъ очи-тѣ на които Іисусъ Христосъ ся
2 прѣдначьрта распнѫтъ между васъ? Това само ищѫ да научѫ отъ васъ: [в]Отъ дѣлата на законъ-тъ ли пріехте Духъ-тъ, или
3 [г]отъ слушаніе-то на вѣрѫ-тѫ? Толкозь ли сте несмысленни, че [д]като започенѫхте съ
4 Духъ, сега свършате [е]съ плъть? [ж]Напусто ли толкозь пострадахте? ако наистинѫ да
5 е напусто! Тойзи [з]който ви дава Духъ-тъ, и дѣйствува чудеса между васъ, отъ дѣлата на законъ-тъ *ли*, или отъ слушаніе-то

[а] Гл. 5; 7.
[б] Гл. 2; 14. 5; 7.
[в] Дѣян. 2; 38. 8; 15. 10; 47. 15; 8. Ст. 14. Еф. 1; 13. Евр. 6; 4.
[г] Рим. 10; 16, 17.
[д] Гл. 4; 9.
[е] Евр. 7; 16. 9; 10.
[ж] Евр. 10; 35, 36. 2 Іоан. 8.
[з] 2 Кор. 3; 8.

и Быт. 15; 6. Рим. 4; 5, 9, 21, 22. Іак. 2; 23.
і Іоан. 8; 39. Рим. 4; 11, 12, 16.
к Рим. 9; 17. Ст 22.
л Быт. 12; 3. 18; 18. 22; 18. Дѣян. 3; 25.
м Втор. 27;26. Іер. 11; 3.
н Гл. 2; 16
о Авв. 2; 4. Рим 1; 17. Евр. 10; 38.
п Рим. 4; 4, 5. 10; 5, 6. 11; 6.
р Лев. 18; 5. Неем 9; 29. Іез. 20; 11. Рим 10; 5.
с Рим. 8; 3. 2 Кор. 5; 21. Гл. 4; 5.
т Втор. 21;23.
у Рим. 4; 9, 16.
ф Иса. 32; 15. 44; 3. Іер. 31; 33. 32; 40. Іез. 11; 19. 36; 27. Іоил 2; 28, 29. Зах. 12; 10. Іоан. 7; 39. Дѣян. 2; 33.
х Евр. 9; 17.
ц Быт. 12; 3, 7. 17; 7. Ст. 8.
ч 1 Кор. 12; 12.
ш Исх. 12; 40, 41.

на вѣрж-тж *прави това?* Както [и]Авраамъ 6 повѣрува въ Бога, и вмѣни му ся за правдж. И тъй познайте че [і]тѣзи които вѣрватъ, тѣ сж сынове Авраамови. 7 И писаніе-то като [к]прѣдвидѣ че Богъ чрѣзъ вѣрж оправдава язычницы-тѣ, прѣдвъзвѣсти Аврааму: [л]"Въ тебе ще ся благословятъ всичкы-тѣ народи." 8 Така що тѣзи които вѣруватъ, благословяватъ ся *наедно* съ вѣрнаго Авраама. 9 Защото които сж отъ дѣла-та на законъ-тъ, подъ клѣтвж сж, понеже е писано: [м]"Проклѣтъ всякой който не прѣбжде въ всичко което е писано въ книгж-тж на законъ-тъ, за да го прави." 10 А то [н]че никой не ся оправдава чрѣзъ законъ-тъ прѣдъ Бога, явно е по това че, [о]"Праведный-тъ чрѣзъ вѣрж ще бжде живъ." 11 И [п]законъ-тъ не е отъ вѣрж; но [р]"человѣкъ-тъ който прави това *което заповѣдува законъ-тъ*, ще бжде живъ чрѣзъ него." 12 [с]Христосъ ны искупи отъ клѣтвж-тж на закона, понеже той станж клѣтва за насъ; защото е писано: [т]"Проклѣтъ всякой който виси на дърво." 13 [у]За да дойде благословеніе-то Авраамово чрѣзъ Іисуса Христа на язычницы-тѣ, така що да пріемемъ [ф]обѣщаніе-то на Духъ-тъ чрѣзъ вѣрж-тж. 14 Братіе, по человѣческы говорж; [х]но *и* человѣческо завѣщаніе, като е подтвърдено, никой го не разваля, нито прилага *въ него нѣщо*. 15 А обѣщанія-та ся изрекохж [ц]на Авраама и на негово-то сѣме: не казува: "И на сѣмена-та," като за много, но като за едного: "И на сѣме-то твое," който е [ч]Христосъ. 16 И това казувамъ, че завѣтъ прѣдутвърденъ отъ Бога въ Христа, не може да го развали законъ станалъ [ш]слѣдъ четыри- 17

стотинъ и тридесеть годины, [щ]така що да
18 унищожи обѣщаніе-то. Защото [з]ако е наслѣдіе-то отъ законъ-тъ, [ы]не е вече отъ обѣтованіе; но Аврааму съ обѣщаніе *го*
19 подари Богъ. И тъй защо *ся даде* законъ-тъ? Приложи ся [ь]по причинѫ на прѣстѫпленія-та, [ѣ]доклѣ дойде сѣме-то къмъ което станѫ обѣщаніе-то, още *той законъ* [ю]вчиненъ бы чрѣзъ ангелы-тѣ [я]съ рѫкѫ-тѫ на
20 единъ ходатай. Но ходатай-тъ не е на е-
21 дного; а [ѫ]Богъ е единъ. И тъй законъ-тъ противенъ ли е на Божіи-тѣ обѣщанія? Да не бѫде! Защото [ѭ]ако бы ся далъ законъ който да може да оживотвори, то наистинѫ
22 правда-та щѣше да е отъ законъ-тъ. Но [а]писаніе-то затвори [б]всичко подъ грѣхъ, [в]за да ся даде обѣщаніе-то отъ вѣрѫ-тѫ въ Іисуса Христа на тѣзи които вѣруватъ.
23 А прѣди да дойде вѣра-та, бѣхмы подъ стражѫ-тѫ на законъ-тъ, затворени до *врѣме-то на* вѣрѫ-тѫ която имаше да ся от-
24 крые; [г]Така що законъ-тъ станѫ намъ дѣтоводитель къмъ Христа, [д]да ся оправдаемъ
25 чрѣзъ вѣрѫ-тѫ; Но слѣдъ идваніе-то на вѣрѫ-тѫ, не смы вече подъ дѣтоводитель.
26 Защото [е]всичкы сте сынове Божіи чрѣзъ
27 вѣрѫ-тѫ въ Христа Іисуса; Понеже [ж]всинца които сте ся въ Христа крьстили, [з]въ
28 Христа сте ся облѣкли. [и]Нѣма *вече* Іудеинъ, нито Еллинъ; нѣма рабъ, нито свободенъ; нѣма мѫжкый полъ, ни женскый; защото всичкы вы [і]едно сте въ Христа Іи-
29 суса. [к]Ако ли сте вы Христови, то сте сѣме Авраамово, и [л]по обѣтованіе наслѣдници.

щ Рим. 4; 13, 14. Ст. 21.
з Рим. 8; 17.
ы Рим. 4; 14.
ь Іоан. 15; 22. Рим. 4; 15. 5; 20. 7; 8, 13. 1 Тим. 1; 9.
ѣ Ст. 16.
ю Дѣян. 7; 53. Евр. 2; 2.
я Исх. 20; 19, 21, 22. Втор. 5, 5. 22, 23, 27, 31. Іоан. 1; 17. Дѣян. 7; 38. 1 Тим. 2; 5.
ѫ Рим 3; 29, 30.
ѭ Гл. 2; 21.
а Ст 8.
б Рим. 3; 9, 19, 23. 11; 32.
в Рим 4; 11, 12. 16.
г Мат. 5; 17. Рим. 10; 4. Кол. 2; 17. Евр. 9; 9, 10.
д Дѣян. 13; 39. Гл 2; 16.
е Іоан 1; 12. Рим. 8; 14, 15, 16. Гл. 4; 5. 1 Іоан. 3; 1, 2.
ж Рим. 6; 3.
з Рим. 13; 14.
и Рим 10; 12. 1 Кор. 12; 13. Гл. 5; 6. Кол 3; 11.
і Іоан 10; 16. 17; 20, 21. Ефес 2; 14, 15, 16. 4; 4, 15.
к Быт. 21; 10, 12. Рим. 9; 7; Евр. 11; 18.
л Рим. 8; 17. Гл. 4; 7, 28. Ефес. 3; 6.

ГЛАВА 4.

1 Казувамъ още, до колкото врѣме наслѣдникъ-тъ е младенецъ, не различа въ нищо отъ рабъ, ако и да е господарь на всичко; 2 Но е подъ настоятели и домостроители, до *назначенный-тъ* отъ бащж-тж срокъ. 3 Така и ный, когато бѣхмы младенци, бѣхмы порабощени [а]подъ стихіи-тѣ на свѣтъ-тъ. 4 А [б]когато дойде испълненіе-то на врѣме-то, проводи Богъ Сына си, който ся [в]роди [г]отъ женж, [д]и станж подъ законъ-тъ, 5 [е]За да искупи онѣзи които бѣхж подъ законъ-тъ, [ж]за да въспріемемъ усыновеніе-то. 6 И понеже сте сынове, проводи Богъ [з]Духъ-тъ на Сына си въ сьрдца-та ваши, който выка, Авва, Отче. 7 За това не си вече рабъ, но сынъ; [и]ако ли си сынъ, *то си* и наслѣдникъ Божій чрѣзъ Христа. 8 Но тогази като [і]не познавахте Бога, [к]служихте на тѣзи, които не сж по естество богове; 9 А сега, [л]като познахте Бога, или *да речемъ* по добрѣ като быхте познати отъ Бога, [м]какъ ся вращате къмъ [н]слабы-тѣ и скудны-тѣ стихіи, на които пакъ изново искате да служите? 10 [о]Дни-тѣ смотряте, и мѣсецы-тѣ, и врѣмена-та и годины-тѣ. 11 Боіж ся за васъ, [п]да не бы напусто да сьмь ся трудилъ помежду вы. 12 Бждѣте каквото азъ, защото и азъ сьмь както вы, братіе, молиж ви ся: [р]не сте ми сторили никаквж неправдж. 13 И знаете [с]че най напрѣдъ [т]ви проповѣдахъ евангеліе-то като бѣхъ немощенъ по плъть. 14 И вы не уничщожихте, нито ся погнжсихте отъ моето въ плъть-тж ми искушеніе, но пріехте

а Ст. 9; Гл. 2; 4. 5; 1. Кол 2; 8, 20. Евр. 9; 10.
б Быт. 49; 10. Дан. 9; 24. Марк. 1; 15. Ефес. 1; 10.
в Іоан 1; 14. Рим. 1; 3. Филип. 2; 7. Евр. 2; 14.
г Быт. 3; 15. Иса. 7; 14. Мих. 5; 3. Мат. 1; 23. Лук. 1; 31. 2; 7.
д Мат. 5; 17. Лук. 2; 27.
е Мат. 20; 28. Гл. 3; 13. Ефес. 1; 7. Тит. 2; 14. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 18, 19.
ж Іоан. 1; 12. Гл. 3; 26. Ефес. 1; 5.
з Рим. 5; 5. 8; 15.
и Рим. 8; 16, 17. Гл. 3; 29.
і Ефес. 2; 12. 1 Сол. 4; 5.
к Рим. 1; 25. 1 Кор. 12; 2. Ефес. 2; 11, 12. 1 Сол. 1; 9.
л 1 Кор. 8; 3. 13; 12. 2 Тим. 2; 19.
м Гл. 3; 3. Кол. 2; 20.
н Рим. 8; 3. Евр. 7; 18.
о Рим. 14; 5. Кол. 2; 16.
п Гл. 2; 2. 5; 2, 4. 1 Сол. 3; 5.
р 2 Кор. 2; 5.
с Гл. 1; 6.
т 1 Кор. 2; 3. 2 Кор. 11; 30. 12; 7. 9.

мя [у]като ангела Божія, [ф]като Христа Іисуса. 15 И тъй кое бѣше ваше-то блаженство? понеже свидѣтелствувамъ за васъ че, ако да бы было възможно, очи-тѣ си быхте 16 извьртѣли и быхте ми гы дали. И тъй азъ непріятель ли ви станѫхъ, [х]защото ви ка- 17 зувамъ истинѫ-тѫ? [ц]Показуватъ къмъ васъ ревность не добрѫ, но ищѫтъ да вы отлѫчатъ, за да имате вы ревность къмъ тѣхъ. 18 Добрѣ е да сте ревнители на добро-то вынѫгы, а не само кога ся намѣрувамъ ме- 19 жду васъ. [ч]Чадца мои, за които сьмь пакъ въ мѫкы на ражданіе доклѣ ся образи Хри- 20 стосъ въ васъ, Искалъ быхъ да сьмь сега при васъ, и да промѣнѭ гласъ-тъ си, за- 21 щото сьмь въ недоумѣніе за васъ. Кажѣте ми, вы които искате да сте подъ за- 22 конъ, не слушате ли законъ-тъ? Защото е писано, че Авраамъ имаше двама сынове, [ш]едного отъ рабынѭ-тѫ и [щ]едного отъ 23 свободнѫ-тѫ; Но тойзи който бѣ отъ рабынѭ-тѫ [з]роди ся по плъть; а [ы]тойзи кой- 24 то бѣ отъ свободнѫ-тѫ, по обѣщаніе. И това е иносказаемо; защото тѣ сѫ два-та завѣта, единый отъ [ь]Синайскѫ-тѫ горѫ, който ражда въ рабство, и той е Агарь; 25 Защото Агарь е гора-та Синай въ Арабіѭ, и спосрѣща ся съ днешній-тъ Іеру- 26 салимъ; и въ рабство е съ чада-та си. А горній [ѣ]Іерусалимъ е свободенъ, който е 27 майка на всинца ны; Защото е писано: [ю]"Възвесели ся неплодна, която не раждашь, възгласи и извыкай ты която не си была въ мѫкы *на раждание*, защото чада-та на запустѣлѫ-тѫ сѫ повече отъ чада-та на 28 тѫзи която има мѫжъ." А ный, братіе, ча- 29 да на [я]обѣщаніе-то смы, както Исаакъ. Но

у 2 Цар. 19; 27. Зах. 12; 8. Мал. 2; 7.
ф Мат. 10; 40. Лук. 10; 16. Іоан. 13; 20. 1 Сол. 2; 13.
х Гл. 2; 5, 14.
ц Рим. 10; 2. 2 Кор. 11; 2.
ч 1 Кор. 4; 15. Филим. 10. Іак. 1; 18.
ш Быт. 16; 15.
щ Быт. 21; 2.
з Рим. 9; 7, 8.
ы Быт. 18; 10, 14. 21; 1, 2. Евр. 11; 11.
ь Втор. 33; 2.
ѣ Иса. 2; 2. Евр. 12; 22. Откр. 3; 12. 21; 2, 10.
ю Иса. 54; 1.
я Дѣян. 3; 25. Рим. 9; 8. Гл. 3; 29.

както тогазь [ж]роденый-тъ по плъть, гоняше *родепаго* по духу, [іж]така и сега. Но 30 [а]що казува писаніе-то? [б]„Испжди рабыніж-тж и сына ѝ; [в]защото сынъ-тъ на рабыніж-тж нѣма да бжде наслѣдникъ наедно съсъ сынъ-тъ на свободнж-тж.” И тъй, 31 братіе, не смы чада на рабыніж-тж, [г]но на свободнж-тж.

ГЛАВА 5.

Стойте прочее постоянни [а]въ свободж-тж съ коіжто ны Христосъ освободи, и [б]не ся подлагайте пакъ подъ иго на рабство. 1 Ето, азъ Павелъ ви казувамъ че, [в]ако ся 2 обрѣзвате, Христосъ нѣма да вы ползува нищо. А пакъ свидѣтелствувамъ на всякого 3 человѣка, който ся обрѣзува, [г]че е длъженъ да испълни всичкый-тъ законъ. Вы 4 които ся оправдавате чрѣзъ законъ-тъ, [д]отстранихте ся отъ Христа; [е]отпаднжхте отъ благодать-тж. Защото ный чрѣзъ Духъ-тъ 5 [ж]ожидамы надеждж-тж на оправданіе-то отъ вѣрж. Защото [з]въ Христа Іисуса нито 6 обрѣзаніе-то има нѣкаквж силж, нито необрѣзаніе-то, [и]но вѣра която дѣйствува съ любовь. *Вы* [і]вървѣхте добрѣ; [к]кой вы въз- 7 брани да ся не покорявате на истинж-тж? *Това* прѣдумуваніе не е отъ оногозь [л]който вы е призовалъ. 8 [м]Малко квасъ все-то 9 тѣсто заквасува. Азъ [н]сьмь увѣренъ за 10 васъ въ Господа, че нѣма да помыслите нищо друго: а [о]който вы смущава, той [п]ще подпадне подъ наказаніе, кой былъ да былъ. И [р]азъ, братіе, ако още проповѣдувамъ об- 11 рѣзаніе, [с]защо да сьмь още гоненъ? тогазь бы ся [т]махнжла соблазнь-та на крьстъ-тъ. [у]Дано ся отсѣчахж тѣзи [ф]които вы раз- 12

ж Быт. 21; 9.
іж Гл. 5; 11. 6; 12.
а Гл. 5; 8, 22.
б Быт. 21; 10, 12.
в Іоан. 8; 35.
г Іоан. 8; 36. Гл. 5; 1, 13.

а Іоан. 8; 32. Рим. 6; 18. 1 Пет. 2; 16.
б Дѣян. 15; 10. Гл. 2; 4. 4; 9.
в Дѣян 15 1. Виж. и Дѣян. 16; 3.
г Гл 5; 10.
д Рим. 9; 31, 32. Гл. 2; 21.
е Евр. 12; 15.
ж Рим. 8; 24, 25. 2 Тим. 4; 8.
з 1 Кор. 7; 19. Гл. 3; 28. 6; 15. Кол. 3; 11.
и 1 Сол. 1; 3. Іак. 2; 18, 20, 22.
і 1 Кор. 9; 24.
к Гл. 3; 1.
л Гл. 1; 6.
м 1 Кор. 5; 6. 15; 33.
н 2 Кор. 2; 3. 8; 22.
о Гл. 1; 7.
п 2 Кор. 10; 6.
р Гл. 6; 12.
с 1 Кор. 15; 30. Гл. 4; 29. 6; 17.
т 1 Кор. 1; 23.
у Іис. 7; 25. 1 Кор. 5; 13. Гл. 1; 8, 9.
ф Дѣян. 15; 1, 2, 24.

13 вращавать. Защото вы, братіе, на свободж бѣхте призвани, [х]само не *употрѣбявайте* свободж-тж за причинж на плъть-тж, но [ц]съ любовь единъ другый си слугувайте.
14 Защото [ч]всичкый-тъ законъ въ еднж рѣчь ся испълнява, сирѣчь въ тжзи: [ш]"Да възлюбишь ближняго твоего както самаго се-
15 бе си." Ако ли ся хапете единъ другый и ся ядете, пазѣте ся да не бы единъ дру-
16 гый да ся истрѣбите. Прочее казувамъ: [щ]Ходѣте по Духу, и не извършвайте по-
17 хоти-тѣ на плъть-тж. Защото [з]плъть-та похотствува противно-то на Духъ-тъ, а Духъ-тъ противно-то на плъть-тж, а тѣ ся противятъ едно на друго, [ы]така що да не
18 правите това което ищете. Но [ь]ако ся водите отъ Духъ-тъ, не сте подъ законъ.
19 И дѣла-та на плъть-тж сж [ѣ]явны: тѣ сж прѣлюбодѣяніе, блудъ, нечистота, похот-
20 ливость, Идолослуженіе, чародѣйство, вражды, распри, ревнованія, ярости, крамолы,
21 раздори, ереси, Зависти, убійства, піянства, кощунства, и подобны-тѣ на тѣхъ; за които ви прѣдказувамъ, както и прѣдрѣкохъ, че [ю]които правятъ таквызъ *работы* нѣма
22 да наслѣдятъ царство-то Божіе. А [я]плодъ-тъ на Духъ-тъ е любовь, радость, миръ, дълготърпѣніе, [ж]благость, [ѭ]милосердіе, [а]вѣ-
23 ра, Кротость, въздържаніе: [б]противъ та-
24 квызи нѣма законъ. А които сж Христови, [в]распяли сж плъть-тж наедно съсъ стра-
25 сти-тѣ и похоти-тѣ й. [г]Ако Духомъ жи-
26 вѣемъ, Духомъ и да ходимъ. [д]Да не бывамы тщеславни, та да ся раздразнямы единъ другый, и единъ другый да си завиждамы.

х 1 Кор. 8; 9. 1 Пет. 2; 16. 2 Пет 2; 19. Іуд. 4.
ц 1 Кор. 9; 19. Гл. 6; 2.
ч Мат. 7; 12. 22; 40. Іак. 2; 8.
ш Лев. 19; 18. Мат. 22; 39. Рим. 13; 8, 9.
щ Рим. 6; 12. 8; 1, 4, 12. 13; 14. Ст. 25. 1 Пет. 2; 11.
з Рим. 7; 23. 8; 6, 7.
ы Рим. 7; 15, 19.
ь Рим. 6; 14. 8; 2.
ѣ 1 Кор. 3; 3. Ефес. 5; 3. Іак. 3; 14, 15.
ю 1 Кор. 6; 9. Ефес. 5; 5. Кол 3; 6. Откр. 22; 15.
я Іоан. 15; 2. Ефес. 5; 9.
ж Кол. 3; 12. Іак. 3; 17.
ѭ Рим. 15; 14.
а 1 Кор. 13; 7.
б 1 Тим. 1; 9.
в Рим. 6; 6. 13; 14. Гл. 2; 20. 1 Пет. 2; 11.
г Рим. 8; 4, 5. Ст. 16.
д Филип. 2; 3.

ГЛАВА 6.

1 Братіе, [а]ако и впадне человѣкъ въ нѣкое прѣгрѣшеніе, [б]вы духовни, поправяйте таковаго [в]съ духъ на кротость; но пази и себе си, [г]да не бы и ты искушенъ да бѫдешь. 2 [д]Единъ другыму теготы-тѣ носѣте, и така ще испълните [е]законъ-тъ Христовъ. 3 Защото [ж]ако мни нѣкой себе си че е нѣщо, като [з]не е нищо, лъже ся съ умъ-тъ си. 4 Но [и]всякой да испытува свое-то дѣло, и тогазь ще има похвалѫ само въ себе си, а [і]не въ другыго; 5 [к]Защото всякой свое-то брѣме ще понесе. 6 А [л]тойзи който ся учи на слово-то *Божіе*, да направя участникъ въ вси-тѣ *си* добрины тогозь който *го* учи. 7 [м]Не дѣйте ся лъга: [н]Богъ поругаемъ не бива; понеже [о]каквото посѣе человѣкъ, това ще и да пожьне. 8 [п]Защото който сѣе въ плъть-тѫ си, отъ плъть-тѫ ще тлѣніе да пожьне; а който сѣе въ Духъ-тъ, отъ Духъ-тъ ще животъ вѣченъ да пожьне. 9 [р]Да не ни ся додѣва да правимъ добро; защото [с]ако ся не уморявамы, на врѣме ще пожьнемъ. 10 И тьй, [т]доклѣ имамы врѣме, [у]да струвамы добро на всички, а найвече [ф]на свои-тѣ по вѣрѫ-тѫ. 11 Виждте съ колко едры буквы ви писахъ съ рѫкѫ-тѫ си. 12 Които искатъ да покажѫтъ добръ видъ по плъть, тѣ [х]вы нудятъ да ся обрѣзувате, [ц]само да не бѫдѫтъ гонени [ч]за крьстъ-тъ Христовъ. 13 Защото нито тѣ, които ся обрѣзуватъ, пазятъ законъ-тъ, но ищѫтъ да ся обрѣзувате вы, за да ся похвалятъ въ вашѫ-тѫ

[а] Рим. 14; 1. 15; 1. Евр. 12; 13. Іак. 5; 19.
[б] 1 Кор. 2; 15. 3; 1.
[в] 1 Кор. 4; 21. 2 Сол. 3; 15. 2Тим. 2; 25.
[г] 1 Кор. 7; 5. 10; 12.
[д] Рим. 15; 1. Гл. 5; 13. 1 Сол. 5; 14.
[е] Іоан. 13; 14, 15, 34. 15; 12. Іак. 2; 8. 1 Іоан. 4; 21.
[ж] Рим. 12; 3. 1 Кор. 8; 2. Гл. 2; 6.
[з] 2 Кор. 3; 5. 12; 11.
[и] 1 Кор. 11; 28. 2 Кор. 13; 5.
[і] Лук. 18; 11.
[к] Рим. 2; 6. 1 Кор. 3; 8.
[л] Рим. 15; 27. 1 Кор. 9; 11, 14.
[м] 1 Кор. 6; 9. 15; 33.
[н] Іов. 13; 9.
[о] Лук. 16; 25. Рим. 2; 6. 2 Кор. 9; 6.
[п] Іов. 4; 8. Прит. 11; 18. 22; 8. Осі. 8; 7. 10; 12. Рим. 8; 13. Іак. 3; 18.
[р] 1 Кор. 15; 58. 2 Сол 3; 13. [с] Мат. 24; 13. Евр 3; 6, 14. 10; 36. 12; 3, 5. Откр. 2; 10. [т] Іоан. 9; 4 12; 35. [у] 1 Сол. 5; 15. 1 Тим. 6; 18. Тит. 3; 8. [ф] Ефес. 2; 19. Евр. 3; 6. [х] Гл. 2; 3, 14. [ц] Филип. 3; 18.
[ч] Гл. 5; 11.

14 плъть. [ш]А азъ да не бѫде да ся хвалѭ, освѣнь съ крьстъ-тъ на Господа нашего Іисуса Христа, чрѣзъ когото е [щ]свѣтъ-тъ за
15 мене распѣтъ, и азъ за свѣтъ-тъ. Защото [з]въ Христа Іисуса нито обрѣзаніе-то има нѣкоѭ силѫ, нито необрѣзаніе-то, [ы]но но-
16 во създаніе. И на *всичкы* [ь]които живѣѭтъ [ѣ]по това правило, миръ на тѣхъ и милость
17 и [ю]на Божій-тъ Израиль. Отъ нынѣ никой да ми не досажда; защото азъ [я]носѭ на тѣло-то си бѣлѣзы-тѣ на Господа Іисуса.
18 [ж]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде, братіе, съ вашій-тъ духъ. Аминь.

ш Фил. 3; 3, 7, 8. *щ* Рим. 6; 6. Гл. 2; 20. *з* 1 Кор. 7, 19. Гл. 5; 6. Кол. 3; 11. *ы* 2 Кор. 5; 17. *ь* Псал. 125; 5. *ѣ* Филип 3; 16. *ю* Рим. 2; 29. 4; 12. 9; 6, 7, 8. Гл. 3; 7, 9, 29. Филип. 3; 3. *я* 2 Кор. 1; 5. 4; 10. 11; 23. Гл. 5; 11. Кол. 1; 24. *ж* 2 Тим. 4; 22. Филим. 25.

КЪ ЕФЕСЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ [а]съ волѭ-тѫ Божіѭ апостолъ Іисусъ Христовъ [б]до святыи-тѣ които сѫ въ Ефесъ, [в]и вѣрны-тѣ въ Христа Іисуса;
2 [г]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца на-
3 шего, и Господа Іисуса Христа. [д]Благословенъ Богъ и Отецъ на Господа нашего Іисуса Христа, който е благословилъ насъ съсъ всяко духовно благословеніе въ не-
4 бесно *блаженство* въ Христа: Както е [е]избралъ насъ въ него прѣдъ [ж]създаніе міра, [з]да бѫдемъ святи и непорочни прѣдъ

а 2 Кор. 1; 1. *б* Рим. 1; 7. 2 Кор. 1; 1. *в* 1 Кор. 4; 17. Гл. 6; 21. Кол. 1; 2. *г* Гал. 1; 3. Тит. 1; 4. *д* 2 Кор. 1; 3. 1 Пет. 1; 3. *е* Рим. 8; 28. 2 Сол. 2; 13. 2 Тим. 1; 9. Іак. 2; 5. 1 Пет. 1; 2. 2; 9. *ж* 1 Пет. 1; 2, 20. *з* Лук. 1; 75. Гл. 2; 10. 5; 27. Кол. 1; 22. 1 Сол. 4; 7. Тит. 2; 12.

него въ любовь: Като ны е [и]прѣдопрѣдѣлилъ [і]да бѫдемъ усыновени нему чрѣзъ Інсуса Христа, [к]по благоволеніе-то на своѭ-тѫ волѭ, 5
За похвалѫ на славнѫ-тѫ си благодать, [л]съ коѭто е обдарилъ пасъ [м]чрѣзъ Възлюбленнаго *си*; 6
[н]Въ когото имамы искупуваніе-то чрѣзъ кръвь-тѫ му, прощеніе-то на прѣгрѣшенія-та. [о]по богатство-то на неговѫ-тѫ благодать; 7
Коѭто е прѣумножилъ въ пасъ съсъ всякѫ прѣмудрость и разумъ, 8
Като ни [п]обади тайнѫ-тѫ на своѭ-тѫ волѭ по свое-то благоволеніе, което е отъ понапрѣдъ [р] положилъ въ него си; 9
Въ устроеніе [с]на испълненіе-то на врѣмена-та, [т]да съвокупи въ Христа [у]всичко, и което е на небеса-та, и което е на земѭ-тѫ; въ него, 10
[ф]Въ когото и наслѣдіе добыхмы, [х]прѣдопрѣдѣлени бывше *на това* спорѣдъ намѣреніе-то на *Бога* който дѣйствува всичко [ц]по съвѣтъ-тъ на своѭ-тѫ волѭ, 11
[ч]Да бѫдемъ за похвалѫ на славѫ-тѫ му *ный* [ш]които ся отъ напрѣдъ надѣяхмы на Христа; 12
На когото и вы *уповахте*, като чухте [щ]слово-то на истинѫ-тѫ, сирѣчь благовѣствованіе-то на ваше-то спасеніе, въ когото и като повѣрувахте быхте [з]запечатани съ обѣщаный-тъ Святый Духъ, 13
Който е [ы]обрученіе на наше-то наслѣдіе, [ь]до искупуваніе-то на [ѣ]стяжаніе-то *си*, [ю]за похвалѫ на неговѫ-тѫ славѫ. 14
За това и азъ, като [я]чухъ вѣрѫ-тѫ ви въ Господа Інсуса, и любовь-тѫ *ви* къмъ всичкы-тѣ свя- 15

и Рим. 8; 29, 30. Ст. 11.
і Іоан 1; 12. Рим. 8; 15. 2 Кор. 6; 18. Гал 4; 5. 1 Іоан. 3; 1.
к Мат. 11; 26. Лук. 12; 32. 1 Кор. 1; 21. Ст. 9.
л Рим 3; 24. 5; 15.
м Мат 3; 17. 17; 5. Іоан. 3; 35. 10; 17.
н Дѣян. 20; 28. Рим. 3; 24. Кол. 1; 14. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 18. 19. Откр. 5; 9.
о Рим 2; 4. 3; 24. 9; 23. Гл. 2; 7. 3; 8, 16. Фил. 4; 19.
п Рим. 16; 25. Гл 3, 4, 9. Кол. 1; 26.
р Гл. 3; 11. 2 Тим. 1; 9.
с Гал. 4; 4. Евр. 1; 2. 9; 10. 1 Пет. 1; 20.
т 1 Кор. 3; 22, 23. 11; 3. Гл. 2; 15. 3; 15.
у Фил. 2; 9, 10. Кол. 1; 20.
ф Дѣян. 20; 32. 26; 18. Рим. 8; 17. Кол 1; 12. 3; 24. Тит. 3; 7. Іак. 2; 5. 1 Пет. 1; 4.
х Ст. 5. *ц* Иса. 46; 10, 11. *ч* Ст. 6, 14. 2 Сол. 2; 13. *ш* Іак. 1; 18.
щ Іоан. 1; 17. 2 Кор. 6; 7. *з* 2 Кор. 1; 22. Гл. 4; 30. *ы* 2 Кор. 1; 22. 5; 5. *ь* Лук. 21; 28. Рим. 8; 23. Гл. 4; 30. *ѣ* Дѣян. 20; 28. *ю* Ст. 6, 12. 1 Пет. 2; 9. *я* Кол. 1; 4. Филим. 5.

16 тыи, [ж]Не прѣстанувамъ да благодарiж *Бога* за васъ, и да вы поменувамъ въ молитвы-
17 тѣ си; [ѣж]Да бы [а]Богъ на Господа нашего Iисуса Христа, Отецъ на славж-тж, далъ вамъ духъ на прѣмудрость и на открове-
18 нiе, за да го познаете, И [б]да просвѣти сърдечны-тѣ ваши очи, за да познаете каква е [в]надежда-та на призванiе-то му, и какво е богатство-то на славно-то негово въ свя-
19 тыи-тѣ [г]наслѣдiе, И колко е прѣвъсходно величiе-то на неговж-тж силж къмъ насъ които вѣрувамы, [д]по дѣйствiе-то на държа-
20 внж-тж неговж крѣпость, Коьято подѣйствува въ Христа, като го [е]въскрьси отъ мьртвы-тѣ, и тури го да [ж]сѣдне отъ де-
21 снж-тж си странж на небеса, [з]По горѣ отъ [и]всяко началство и власть, и силж, и господство, и отъ всяко име съ което ся именуватъ, не само въ тойзи свѣтъ, но и въ бж-
22 джщiй-тъ; [i]И всичко покори подъ нозѣ-тѣ му; и постави го надъ всичко, [к]главж на
23 церквж-тж, [л]Която е негово-то тѣло *и* [м]испълненiе-то [н]на тогозь който испълнява все во все.

ГЛАВА 2.

1 [а]*Съживи* и [б]васъ които бѣхте мьртви въ
2 прѣстжпленiя-та и грѣхове-тѣ, [в]Въ които сте нѣкога си ходили споредъ обычай-тъ на тойзи свѣтъ, [г]по князь-тъ на въздушнж-тж власть, духъ-тъ който дѣйствува нынѣ
3 [д]въ сынове-тѣ на противенiе-то; [е]Между които и ный всинца смы живѣли нѣкога си [ж]въ похоти-тѣ на нашж-тж плъть, като смы

[ж] Рим. 1; 9. Филип. 1; 3. 4. Кол. 1; 3. 1 Сол. 1; 2. 2 Сол. 1; 3.
[ѣж] Кол. 1; 9.
[а] Iоан. 20; 17.
[б] Дѣян. 26; 18.
[в] Гл. 2; 12. 4; 4.
[г] Ст. 11.
[д] Гл. 3; 7. Кол. 1; 29. 2; 12.
[е] Дѣян. 2; 24, 33.
[ж] Псал. 110; 1. Дѣян. 7; 55, 56. Кол. 3; 1. Евр. 1; 3. 10; 12.
[з] Филип. 2; 9, 10. Кол. 2; 10. Евр. 1; 4.
[и] Рим. 8; 38. Кол. 1; 16. 2; 15.
[i] Псал. 8; 6. Мат. 28; 18. 1 Кор. 15; 27. Евр. 2; 8.
[к] Гл. 4; 15, 16. Кол. 1; 18. Евр. 2; 7.
[л] Рим. 12; 5. 1 Кор. 12; 12, 27. Гл. 4; 12. 5; 23, 30. Кол. 1; 18, 24.
[м] Кол. 2; 9.
[н] 1 Кор. 12; 6. Гл. 4; 10. Кол. 3; 11.
[а] Iоан. 5; 24. Кол. 2; 13.
[б] Ст. 5. Гл. 4; 18.

[в] 1 Кор. 6; 11. Гл. 4; 22. Кол. 1; 21. 3; 7. 1 Iоан. 5; 19. [г] Гл. 6; 12. [д] Гл. 5; 6. Кол. 3; 6. [е] Тит. 3; 3. 1 Пет. 4; 3. 1 Пет. 4; 3. [ж] Гал. 5; 16.

правили волѭ-тѫ на плъть-тѫ и на помыслы-тѣ; [з]и по естество смы были, както и другы-тѣ, чада на гнѣвъ-тъ: Богъ обаче, 4 който е [и]богатъ въ милость, за голѣмѫ-тѫ си любовь съ коѭто ны възлюби, И [і]като 5 бѣхмы мьртви въ прѣстѫпленія-та, [к]оживи ны наедно съ Христа, ([л]по благодать сте вы спасени,) И съвъскрьси *ны* и турнѫ *ны* 6 наедно да сѣднемъ [м]въ небесно *блаженство* въ Христа Іисуса; Да покаже на и- 7 дущы-тѣ вѣкове прѣмного-то богатство на своѭ-тѫ благодать [н]съ добринѫ-тѫ *си* къмъ насъ въ Христа Іисуса; Защото [о]по бла- 8 годать сте спасени [п]чрѣзъ вѣрѫ-тѫ; и това не е отъ васъ; [р]Божій даръ е; [с]Не отъ 9 дѣла, за да ся не похвали никой. Защото 10 [т]негово смы твореніе, създадени въ Христа Іисуса за добры дѣла, [у]които е Богъ прѣдуготвилъ, да ходимъ въ тѣхъ. За това 11 [ф]помнѣте, че вы нѣкога си по плъть язычници, наричани необрѣзани отъ тѣзи които ся наричатъ [х]обрѣзани, съ обрѣзаніе на плъть-тѫ което става съ рѫцѣ, Че [ц]въ о- 12 нова врѣме бѣхте безъ Христа, [ч]отчуждени отъ гражданство-то Израилево, и странни отъ [ш]завѣты-тѣ на обѣщаніе-то, безъ да имате [щ]надеждѫ, и [ъ]безъ Бога бѣхте на свѣтъ-тъ; А [ы]сега въ Христа Іисуса, вы, 13 [ь]които нѣкога си бѣхте далеко, станѫхте близу чрѣзъ кръвь-тѫ Христовѫ. Защото 14 [ѣ]той е нашій-тъ миръ, който [ю]направи двѣ-тѣ едно, и развали срѣднѭ-тѫ стѣнѫ на

з Псал. 51; 5. Рим. 5; 12, 14.
и Рим. 10; 12. Гл. 1; 7. Ст. 7.
і Рим. 5; 6, 8, 10. Ст. 1.
к Рим. 6; 4, 5. Кол. 2; 12, 13. 3; 1, 3.
л Виж. Дѣян. 15; 11. Ст. 8. Тит. 3; 5.
м Гл. 1; 20.
н Тит. 3; 4.
о Ст. 5. Рим. 3; 24. 2 Тим. 1; 9.
п Рим. 4; 16.
р Мат. 16; 17. Іоан. 6; 44, 65. Рим. 10; 14, 15, 17. Гл. 1; 19. Филип. 1; 29.
с Рим. 3; 20, 27, 28. 4; 2. 9; 11. 11; 6. 1 Кор. 1; 29, 30, 31. 2 Тим. 1; 9. Тит. 3; 5.
т Втор. 32; 6. Псал. 100; 3. Иса. 19; 25. 29; 23. 44; 21. Іоан. 3; 3, 5. 1 Кор. 5; 9. 2 Кор. 5; 5, 17. Гл. 4; 24. Тит. 2; 14.
у Гл. 1; 4.

ф 1 Кор. 12; 2. Гл. 5; 8. Кол. 1; 21. 2; 13. х Рим. 2; 28, 29. Кол. 2; 11. ц Гл. 4; 18. Кол. 1; 21. ч Виж. Іез. 13; 9. Іоан. 10; 16. ш Рим. 9; 4, 8. щ 1 Сол. 4; 13. ъ Гал. 4; 8. 1 Сол 4; 5. ы Гал 3; 28. ь Дѣян. 2; 39. Ст. 17. ѣ Мих. 5; 5. Іоан. 16; 33. Дѣян. 10; 36. Рим. 5; 1. Кол. 1; 20. ю Іоан. 10; 16. Гал. 3; 28.

15 прѣградѫ-тѫ; Като [я]унищожи враждѫ-тѫ [ж]съ плъть-тѫ си, законъ-тъ на заповѣди-тѣ съ постановленія-та: за да създаде въ себе си два-та въ единъ [іж]новъ человѣкъ, 16 и да направи миръ, И въ едно тѣло [а]да примири и двама-та съ Бога чрѣзъ крьстъ-17 тъ, като [б]уби на него враждѫ-тѫ; И като дойде [в]проповѣда благовѣстіе-то на миръ-тъ на васъ които бѣхте далеко, [г]и на тѣ-18 зи които бѣхѫ близу: Защото [д]чрѣзъ него и едни-тѣ и другы-тѣ имамы достѫпъ при 19 Отца [е]въ единъ Духъ. За то не сте вече странни и пришелци, но [ж]согласдане на святыи-тѣ, и [з]свои на Бога. 20 Понеже быхте [и]съзидани [і]на основаніе-то [к]на апостолы-тѣ и пророцы-тѣ, [л]като е краеѫгъленъ *камъкъ* самъ си Іисусъ Христосъ, 21 [м]На кого-то всичко-то зданіе сглобявано расте [н]за 22 храмъ святъ Господу; [о]На когото и вы наедно ся зиждете за жилище Божіе чрѣзъ Духъ-тъ.

я Кол. 2; 14, 20.
ж Кол. 1; 22.
іж 2 Кор. 5; 17. Гал. 6; 15. Гл. 4; 24.
а Кол. 1; 20, 21, 22.
б Рим. 6; 6. 8; 3. Кол. 2; 14.
в Иса. 57; 19. Зах. 9; 10. Дѣян. 2; 39. 10; 36. Рим. 5; 1. Ст. 13, 14.
г Псал. 148; 14.
д Іоан. 10; 9. 14; 6. Рим. 5; 2. Гл. 3; 12. Евр. 4; 16. 10; 19, 20. 1 Пет. 3; 18.
е 1 Кор. 12; 13. Гл. 4; 4.
ж Фил. 3; 20. Евр. 12; 22, 23.
з Гал. 6; 10. Гл. 3; 15.
и 1 Кор. 3; 9, 10. Гл. 4; 12. 1 Пет. 2; 4, 5.
і Мат. 16; 18. Гал. 2; 9. Откр. 21; 14.
к 1 Кор. 12; 28 Гл. 4; 11.
л Псал. 118; 22. Иса. 28; 16. Мат. 21; 42.
м Гл. 4; 15, 16.
н 1 Кор. 3; 17. 6; 19. 2 Кор. 6; 16.
о 1 Пет. 2; 5.

ГЛАВА 3.

1 За това азъ Павелъ, [а]узникъ Іисусъ Хри-2 стовъ [б]за васъ язычницы-тѣ: Понеже сте чули [в]смотреніе-то [г]на даденѫ-тѫ менѣ за 3 васъ Божіѭ благодать, Че [д]по откровеніе станѫ ми [е]извѣстна тайна-та, (както и по-4 прѣди ви вкратцѣ [ж]писахъ; Отъ което, като прочитате, може да разумѣете мое-то 5 проумѣваніе [з]въ тайнѫ-тѫ Христовѫ,) Коя-

а Дѣян. 21; 33. 28; 17, 20. Гл. 4; 1. 6; 20. Филип. 1; 7, 13, 14, 16. Кол. 4; 3, 18. 2 Тим. 1; 8. 2; 9. Филим 1, 9.
б Гал. 5; 11. Кол. 1; 24. 2 Тим. 2; 10.
в Рим. 1; 5. 11; 13. 1 Кор. 4; 1. Гл. 4; 7. Кол. 1; 25.
г Дѣян. 9; 15. 13; 2. Рим. 12; 3. Гал. 1; 16. Ст. 8.
д Дѣян. 22; 17, 21. 26; 17, 18. Гал. 1; 12.
е Рим. 16; 25. Кол. 1; 26, 27.
ж Гл. 1; 9, 10.
з 1 Кор. 4; 1. Гл. 6; 19.

то [и]въ другы родове не бы извѣстена на человѣческы-тѣ сынове, [і]както сега ся чрѣзъ Духа откры на святы-тѣ неговы апостолы и пророцы; 6 Да бѫдѫтъ язычници-тѣ [к]съ-наслѣдници, да съставяватъ едно [л]тѣло, и да сѫ [м]съпричастници на негово-то обѣщаніе въ Христа, чрѣзъ евангеліе-то, 7 [н]На което быхъ служитель [о]по дарбѫ-тѫ на Божіѭ-тѫ благодать, която ми е дадена [п]по дѣйствіе-то на неговѫ-тѫ силѫ; 8 На мене най [р]малкый-тъ отъ всичкы-тѣ святыи даде ся тая благодать, [с]да благовѣстіѭ между язычницы-тѣ [т]неизслѣдимо-то богатство Христово; 9 И да просвѣтѭ вси-тѣ, що е смотреніе-то [у]на тайнѫ-тѫ, която е была [ф]отъ вѣкы скрыта у Бога, [х]който е създалъ всичко чрѣзъ Іисуса Христа, 10 [ц]За да стане сега чрѣзъ церквѫ-тѫ извѣстна [ч]на началства-та и власти-тѣ небесны, [ш]многоразличната прѣмудрость Божіѭ, 11 [щ]Споредъ прѣдвѣчно-то намѣреніе което направи въ Христа Іисуса Господа нашего; 12 Въ когото имамы дързновеніе и [ъ]достѫпъ [ы]съ увѣреніе чрѣзъ вѣрѫ-тѫ въ него. 13 [ь]За това вы молѭ да не ви ся додѣе отъ мои-тѣ [ѣ]за васъ скърби, [ю]които сѫ ваша слава. 14 За това прѣклонявамъ колѣнѣ-тѣ си прѣдъ Отца на Господа нашего Іисуса Христа, 15 Отъ когото ся именува [я]всяко отечествіе на небеса-та и на земѭ-тѫ, 16 Да ви даде [ж]споредъ богатство-то на славѫ-тѫ си, чрѣзъ неговый-тъ Духъ [ѭ]да ся утвърдите крѣпко [а]въ вѫтрѣшній-тъ человѣкъ, 17 Чрѣзъ вѣрѫ-тѫ *ви* [б]да ся всели Христосъ въ ваши-тѣ сърдца; що-

и Дѣян. 10; 28. Рим. 16; 25. Ст. 9.
і Гл. 2; 20.
к Гал. 3; 28, 29. Гл. 2; 14.
л Гл. 2; 15, 16.
м Гал. 3; 14.
н Рим. 15; 16. Кол. 1; 23, 25.
о Рим. 1; 5.
п Рим. 15; 18. Гл. 1; 19. Кол. 1; 29.
р 1 Кор. 15; 9. 1 Тим. 1; 13, 15.
с Гал. 1; 16. 2; 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
т Гл. 1; 7. Кол. 1; 27.
у Ст. 3. Гл. 1; 9.
ф Рим 16; 25. Ст. 5. 1 Кор. 2; 7. Кол. 1; 26.
х Псал. 33; 6. Іоан. 1; 3. Кол. 1; 16. Евр. 1; 2.
ц 1 Пет. 1; 12.
ч Рим. 8; 38. Гл. 1; 21. Кол. 1; 16.
ш 1 Кор. 2; 7. 1 Тим. 3; 16.
щ Гл. 1; 9.
ъ Гл. 2; 18.
ы Евр. 4; 16.
ь Дѣян. 14; 22. Филип. 1; 14. 1 Сол. 3; 3.
ѣ Ст. 1.
ю 2 Кор. 1; 6.
я Гл. 1; 10. Филип. 2; 9, 10, 11.
ж Рим. 9; 23. Гл. 1; 7. Филип. 4; 19. Кол. 1; 27.
ѭ Гл 6; 10. Кол. 1; 11.
а Рим. 7; 22. 2 Кор. 4; 16.
б Іоан. 14; 23. Гл. 2; 22.

то, [в]вкоренени и основани въ любовь-тѫ,
18 Да можете [г]да разумѣете наедно съсъ всичкы-тѣ святыи, [д]що е широчина-та и дължина-та и дълбочина-та и высочина-та,
19 И да познаете любовь-тѫ Христовѫ, която прѣвъсхожда *всяко* знаніе, за да ся испълните [е]съсъ всичкѫ-тѫ пълнотѫ Божіѭ.
20 А на того, [ж]който, по дѣйствующѫ-тѫ въ насъ [з]силѫ, може да направи несравненно [и]повече отъ колкото просимъ или мыслимъ,
21 [і]Нему слава да бѫде въ церквѫ-тѫ чрѣзъ Іисуса Христа, въ всичкы-тѣ родове отъ вѣка до вѣка. Аминь.

ГЛАВА 4.

1 И тъй, азъ [а]узникъ въ Господа, молѭ вы [б]да ходите достойно на званіе-то, въ което быхте призовани,
2 [в]Съсъ всяко смиреномудріе и кротость, съ дълготьрпѣніе да си прѣтьрпѣвате единъ другъ съ любовь,
3 Като ся стараете да увардите единство-то на Духъ-тъ въ [г]свьрскѫ-тѫ на миръ-тъ.
4 [д]Едно тѣло и [е]единъ Духъ, както ся и призовахте съ [ж]еднѫ надеждѫ на званіе-то ваше;
5 [з]Единъ Господь, [и]една вѣра, [і]едно крьщеніе;
6 [к]Единъ Богъ и Отецъ на вси-тѣ, който е надъ всичкы, [л]чрѣзъ всичкы и въ всичкы насъ.
7 А [м]всякому отъ насъ ся даде благодать, по мѣркѫ-тѫ на Христово-то даруваніе.
8 За това казува: "Като [н]възлѣзе на высоко, [о]плѣни плѣнъ, и даде даванія на человѣцы-тѣ."
9 А [п]това, възлѣзе, що е друго, освѣнь че е и слѣзлъ понапрѣдъ въ най долни-тѣ страны на земѭ-тѫ?
10 Тойзи който е слѣзлъ, той е който и [р]възлѣзе, по

[в] Кол. 1; 23. 2; 7.
[г] Гл. 1; 18.
[д] Рим. 10; 5, 11, 12.
[е] Іоан. 1; 16. Гл. 1; 23. Кол. 2; 9, 10.
[ж] Рим. 16; 25. Іуд. 24.
[з] 1 Кор. 2; 9.
[и] Ст. 7. Кол. 1; 29.
[і] Рим. 11; 36. 16; 27. Евр. 13; 21.

[а] Гл. 3; 1. Филим. 1, 9.
[б] Филип. 1; 27. Кол. 1; 10. 1 Сол. 2; 12.
[в] Дѣян. 20; 19. Гал. 5; 22, 23. Кол. 3; 12, 13.
[г] Кол. 3; 14.
[д] Рим. 12; 5. 1 Кор. 12; 12, 13. Гл. 2; 16.
[е] 1 Кор. 12; 4, 11.
[ж] Гл. 1; 13.
[з] 1 Кор. 1; 13. 8; 6. 12; 5. 2 Кор. 11; 4.
[и] Ст. 13. Іуд. 3.
[і] Гал. 3; 27, 28. Евр. 6; 6.
[к] Мал. 2; 10. 1 Кор. 8; 6. 12; 6.
[л] Рим. 11; 36.
[м] Рим. 12; 3, 6. 1 Кор. 12; 11.
[н] Псал. 68; 18.

[о] Сѫд. 5; 12. Кол. 2; 15. [п] Іоан. 3; 13. 6; 33, 62. [р] Дѣян. 1; 9, 11. 1 Тим. 3; 16. Евр. 4; 14. 7; 26. 8; 1. 9; 24.

горѣ отъ всичкы-тѣ небеса, [с]да испълни всичко. И [т]той даде едни *да сѫ* апостоли, 11 другы пророци, другы пакъ [у]благовѣстители, а другы [ф]пастыри и [х]учители, [ц]За у- 12 съвършенствованіе на святыи-тѣ, въ дѣло-то на служеніе-то, [ч]въ назиданіе-то [ш]на тѣло-то Христово; Доклѣ достигнемъ всин- 13 ца въ единство-то на вѣрѫ-тѫ, и [щ]на познаніе-то на Сына Божія [в]въ совършенъ мѫжъ, въ мѣрѫ-тѫ на възрастъ-тъ на Христовѫ-тѫ пълнотѫ: Да не смы вече [ы]мла- 14 денци, [ь]блъскани и завличани [ѣ]отъ всякой вѣтръ на ученіе-то, съ человѣческо-то лъстеніе, съ пронырство [ю]по ухыщреніе-то на измамѫ-тѫ; Но съ [я]истинство въ любовь- 15 тѫ, [ж]да порастемъ по всичко въ него, [іж]който е глава-та, Христосъ, [а]Отъ когото вси- 16 ко-то тѣло съчленявано и свързувано чрѣзъ всяко сключуваніе на спомагателны-тѣ членове, споредъ съразмѣрно-то дѣйствіе на всякѫ еднѫ часть, прави тѣло-то да расте, за свое-то си въ любовь-тѫ назиданіе. Про- 17 чее, това казувамъ и свидѣтелствувамъ въ Господа, [б]да не ходите вече както ходятъ и другы-тѣ язычници [в]въ суетѫ-тѫ на умъ-тъ си, [г]Помрачени въ разумъ-тъ, и [д]отчу- 18 ждени отъ животъ-тъ Божій за невѣжество-то което е въ тѣхъ, *и* [е]заради окаменееніе-то на сърдце-то имъ. Които, като въ [ж]не- 19 чувствіе сѫ ся [з]прѣдали на похотливость, да вършатъ ненасытно всякѫ нечистотѫ. Но 20 вы не сте така познали Христа; [и]Поне- 21 же сте го чули, и сте научени отъ него, както е истина-та въ Іисуса, [і]Да ся съ- 22 блѣчете [к]отъ ветхый-тъ человѣкъ, [л]споредъ по прѣдишно-то *си* поведеніе, който тлѣе

с Дѣян. 2; 33.
т 1 Кор. 12; 28. Гл. 2; 20.
у Дѣян. 21; 8. 2 Тим. 4; 5.
ф Дѣян. 20; 28.
х Рим. 12; 7.
ц 1 Кор. 12; 7.
ч 1 Кор. 14; 26.
ш Гл. 1; 23. Кол. 1; 24.
щ Кол. 2; 2.
в 1 Кор. 14; 20. Кол. 1; 28.
ы Иса. 28; 9. 1 Кор. 14; 20.
ь Евр. 13; 9.
ѣ Мат. 11; 7.
ю Рим. 16; 18. 2 Кор. 2; 17.
я Зах. 8; 16. 2 Кор. 4; 2. Ст. 25. 1 Іоан. 5; 18.
ж Гл. 1; 22. 2; 21.
іж Кол. 1; 18.
а Кол. 2; 19.
б Гл. 2; 1, 2, 3. Ст. 22. Кол. 3; 7. 1 Пет. 4; 3.
в Рим. 1; 21.
г Дѣян. 26; 18.
д Гал. 4; 8. Гл. 2; 12. 1 Сол. 4; 5.
е Рим. 1; 21.
ж 1 Тим. 4; 2.
з Рим. 1; 24, 26. 1 Пет. 4; 3.
и Гл. 1; 13.
і Кол. 2; 11. 3; 8, 9. Евр. 12; 1. 1 Пет. 2; 1.
к Рим. 6; 6.
л Гл. 2; 2, 3. Ст. 17. Кол. 3; 7. 1 Пет. 4; 3.

23 въ прѣльстителны-тѣ похоти; [м]И да ся подновявате въ духъ-тъ на вашій-тъ умъ, 24 И [н]да ся облѣчете въ новый-тъ человѣкъ, [о]създаденый-тъ по *образъ-тъ на* Бога въ 25 правдѫ и въ святость на истинѫ-тѫ. За това, отхвърлѣте лъжѫ-тѫ, и всякой съ ближняго си [п]говорѣте истинѫ; защото [р]смы удове 26 единъ на другъ. [с]"Гнѣвайте ся и не съгрѣшавайте;" слънце-то да не зайде въ раз-27 гнѣваніе-то ви, [т]Нито давайте мѣсто на 28 діаволъ-тъ. Който е кралъ, да не краде вече, а наипаче [у]да ся труди да работи добро-то съ ръцѣ-тѣ *си*, за да има [ф]да 29 раздава и на тогози който има нуждѫ. [х]Никое гнило слово да не излѣзва изъ уста-та ви, но онова което е добро [ц]за потрѣбно-то назиданіе, [ч]за да принесе благодать на 30 тѣзи които слушатъ; И [ш]не оскърбявайте Святый-тъ Духъ Божій, [щ]съ когото сте запечатани за день-тъ [в]на искупуваніе-то. 31 [ы]Всяко огорченіе, и ярость, и гнѣвъ, и викъ, и [ь]хула, да ся дигне отъ васъ наедно 32 [ѣ]съсъ всякѫ злобѫ; А бывайте [ю]благы единъ другыму, милосьрди, [я]прощавайте си единъ на другый, както ви е и Богъ простилъ чрѣзъ Христа.

ГЛАВА 5.

1 И тъй [а]бывайте подражатели Богу, като 2 чада възлюбленны; И ходѣте [б]въ любовь, [в]както и Христосъ ны възлюби, и прѣдаде себе си за насъ приносъ и жъртвѫ Богу 3 [г]въ благовоннѫ миризмѫ. А [д]блудъ и вся-

[м] Рим. 12; 2. Кол. 3; 10.
[н] Рим. 6; 4. 2 Кор. 5;17. Гал. 6; 15. Гл. 6; 11. Кол. 3; 10.
[о] Гл. 2; 10.
[п] Зах. 8; 16. Ст. 15. Кол. 3; 9.
[р] Рим. 12; 5.
[с] Псал. 4; 4. 37; 8.
[т] 2 Кор. 2;10, 11. Іак. 4; 7. 1 Пет. 5; 9.
[у] Дѣян. 20;35. 1 Сол 4;11. 2 Сол 3; 8, 11, 12.
[ф] Лук. 3; 11.
[х] Мат. 12; 36. Гл. 5; 4. Кол. 3; 8.
[ц] Кол. 4; 6. 1 Сол. 5; 11.
[ч] Кол. 3; 16.
[ш] Иса. 7; 13. 63; 10. Іез. 16;43. 1 Сол. 5; 19.
[щ] Гл. 1; 13.
[в] Лук. 21; 28. Рим. 8; 23. Гл. 1; 14.
[ы] Кол. 3; 8, 19.
[ь] Тит. 3; 2. Іак. 4; 11. 1 Пет. 2; 1.
[ѣ] Тит. 3; 3.
[ю] 2 Кор. 2;10. Кол. 3; 12, 13.
[я] Мат. 6; 14. Марк. 11;25.

[а] Мат. 5; 45, 48. Лук. 6; 36. Гл. 4; 32. [б] Іоан. 13; 34. 15; 12. 1 Сол. 4; 9. 1 Іоан. 3; 11, 23. 4; 21. [в] Гал. 1; 4. 2; 20. Евр. 7; 27. 9; 14, 26. 10; 10, 12. 1 Іоан. 3; 16. [г] Быт. 8; 21. Лев. 1; 9. 2 Кор. 2; 15. [д] Рим. 6; 13. 1 Кор. 6; 18. 2 Кор. 12; 21. Гл. 4; 19, 20. Кол. 3, 5. 1 Сол. 4; 3 и др.

каква нечистота или лихоимство, [е]да имъ ся не чува нито име-то между васъ, както подобава на святыи; 4 [ж]Нито срамотны и пусты прикаскы, нито кощунства, [з]които сѫ неприлични нѣща; но повече *вмѣсто тѣхъ* благодареніе. 5 Защото знаете това, че [и]всякой блудникъ, или нечистъ, или лихоимецъ, (който е [і]идолослужитель,) [к]нѣма наслѣдіе въ царство-то на Христа и Бога. 6 [л]Да вы не льсти никой съ праздны думы; понеже за *всичко* това [м]иде гнѣвъ-тъ Божій [н]връхъ сынове-тѣ на непокорство-то. 7 И тъй не бывайте съучастници тѣмъ. 8 [о]Защото нѣкога си бѣхте тьмнина, а [п]сега сте видѣлина въ Господа: ходѣте като [р]чада на видѣлинѫ-тѫ; 9 (Защото [с]плодъ-тъ на Духъ-тъ е въ всякѫ благостынѭ, и правдѫ и истинѫ;) 10 [т]Опытувайте що е благоугодно Господу; 11 И [у]не участвувайте на [ф]бесплодны-тѣ дѣла на тьмнинѫ-тѫ, а наипаче и [х]обличавайте *гы*. 12 Защото това което скрытомъ правятъ, [ц]срамотно е и да ся говори. 13 А [ч]всичко което ся изобличава отъ видѣлинѫ-тѫ, става явно; понеже всяко което става явно, видѣлина е; 14 За това казува: [ш]Стани ты който спишь, [щ]и въскрьсни отъ мьртвы-тѣ, и ще тя освѣти Христосъ. 15 И тъй гледайте какъ съ прѣдупазваніе [ъ]да ходите, не както глупави, но както прѣмудри; 16 [ы]Искупувайте врѣме-то, [ь]защото дни-тѣ сѫ лукави. 17 Заради това [ѣ]не бывайте несмысленни, [ю]но разумѣвайте [я]що е

е 1 Кор. 5; 1. *ж* Мат 12; 35. Гл. 4; 29. *з* Рим. 1; 28. *и* 1 Кор. 6; 9. Гал. 5; 19, 21. *і* Кол. 3; 5. 1 Тим. 6;17. *к* Гал. 5; 21. Откр. 22;15. *л* Іер. 29; 8. Мат. 24; 4. Кол. 2; 4, 8, 18. 2 Сол. 2; 3. *м* Рим. 1; 18. *н* Гл. 2; 2. Кол. 3; 6. *о* Иса. 9; 2. Мат. 4; 16. Дѣян. 26;18. Рим. 1; 21. Гл. 2; 11, 12. 4; 18. Тит. 3; 3. 1 Пет. 2; 9. *п* Іоан. 8; 12. 12;46. 2Кор. 3; 18. 4; 6. 1 Сол. 5; 5. 1 Іоан. 2; 9. *р* Лук. 16; 8. Іоан. 12; 36. *с* Гал. 5; 22. *т* Рим. 12; 2. Филип. 1;10. 1 Сол. 5;21. 1 Тим. 2; 3. *у* 1 Кор. 5; 9, 11. 10; 20. 2 Кор. 6; 14. 2 Сол. 3; 6, 14. *ф* Рим. 6; 21. 13; 12. Гал. 6; 8. *х* Лев. 19; 17. 1 Тим. 5; 20. *ц* Рим. 1; 24, 26. Ст. 3. *ч* Іоан. 3; 20, 21. Евр. 4; 13. *ш* Иса. 60; 1. Рим. 13; 11,12. 1 Кор. 15; 34. 1 Сол. 5; 6. *щ* Іоан. 5; 25. Рим. 6; 4, 5. Гл. 2;5. Кол. 3; 1. *ъ* Кол. 4; 5. *ы* Гал. 6; 10. Кол. 4; 5. *ь* Еккл. 11; 2. 12; 1. Іоан. 12; 35. Гл. 6; 13. *ѣ* Кол. 4; 5. *ю* Рим. 12; 2. *я* 1 Сол. 4; 3. 5; 18.

18 воля-та Господня. [ж]И не ся опивайте съ вино, въ което е разблудство, но испълняйте ся Духомъ ; 19 И разговаряйте ся [ѣж]съ псалмы и пѣнія и пѣсни духовны, пѣйте и 20 въспѣвайте Господу въ сьрдце-то си. Вынѫгы [а]благодаряще за всичко Бога и Отца [б]въ име-то на Господа нашего Іисуса Христа. 21 [в]Покорявайте ся единъ другыму въ 22 страхъ Божій. [г]Жены, покорявайте ся на 23 свои тѣ си мѫжіе, [д]както на Господа ; Защото [е]мѫжъ-тъ е глава на женѫ-тѫ, [ж]както е и Христосъ глава на церквѫ-тѫ, и 24 той е Спаситель [з]на тѣло-то. Но както церква-та ся покорява Христу, така и жены-тѣ *да ся покоряватъ* [и]въ всичко на свои-тѣ 25 си мѫжіе. [і]Мѫжіе, любѣте жены-тѣ си, както и Христосъ възлюби церквѫ-тѫ, [к]и прѣ- 26 даде себе си за неѭ, Да ѭ освяти и очисти [л]съ омываніе-то съ водѫ, [м]чрѣзъ слово- 27 то, [н]Да ѭ прѣдстави на себе си церквѫ славнѫ, [о]безъ да има пятно, или бръчкѫ, или *друго* нѣщо такова, но [п]да е свята и 28 непорочна. Така сѫ длъжни мѫжіе-тѣ да любятъ жены-тѣ си, както свои-тѣ си тѣла. 29 Който люби женѫ си, себе си люби. Защото никой никога не е възненавидѣлъ своѭ-тѫ си плъть, но храни ѭ и ся грыжи за 30 неѭ, както и Господь церквѫ-тѫ. Понеже смы [р]удове на негово-то тѣло, отъ не- 31 говѫ-тѫ плъть, и отъ неговы-тѣ кости. [с]"Заради това ще остави человѣкъ бащѫ си и майкѫ си, и ще ся прилѣпи при женѫ си, и [т]ще бѫдѫтъ двама-та една 32 плъть." Тая тайна е голѣма ; но азъ гово- 33 рѭ *това* за Христа и за церквѫ-тѫ. Но и

[ж] Прит. 20; 1. 23; 20, 30. Иса 5; 11, 22. Лук. 21; 34.
[ѣж] Дѣян. 16;25. 1 Кор. 14; 26. Кол. 3; 16. Іак. 5;13.
[а] Псал. 34; 1. Иса. 63; 7. Кол. 3; 17. 1 Сол. 5; 18. 2 Сол. 1; 3.
[б] Евр. 13; 15. 1 Пет. 2; 5. 4; 11.
[в] Филип. 2; 3. 1 Пет. 5; 5.
[г] Бып. 3; 16. 1 Кор. 14; 34. Кол. 3; 18. Тит. 2;5. 1 Пет. 3; 1.
[д] Гл. 6; 5.
[е] 1 Кор. 11; 3.
[ж] Гл. 1; 22. 4; 15. Кол. 1; 18.
[з] Гл. 1; 23.
[и] Кол. 3; 20, 22. Тит. 2;9.
[і] Кол. 3; 19; 1 Пет. 3; 7.
[к] Дѣян. 20;28. Гал. 1; 4. 2; 20. Ст. 2.
[л] Іоан. 3; 5. Тит. 3; 5. Евр. 10; 22. 1 Іоан. 5; 6.
[м] Іоан. 15; 3. 17; 17.
[н] 2 Кор. 11;2. Кол. 1; 22.
[о] Пѣсн. 4; 7.
[п] Гл. 1; 4.
[р] Бып. 2; 23. Рим 12; 5. 1 Кор. 6; 15. 12; 27.
[с] Бып. 2; 24. Мат. 19; 5. Марк. 10; 7, 8.
[т] 1 Кор 6; 16.

у Ст. 25. Кол. 5; 19.
ф 1 Пет. 3; 6.
а Прит. 23;22. Кол. 3; 20.
б Исх. 20; 12. Втор. 5; 16. 27; 16. Іер. 35; 18. Іез. 22; 7. Мал. 1;6. Мат.15; 4. Марк. 7; 10.
в Кол. 3; 21.
г Быт. 18; 19. Втор. 4; 9. 6;7, 20. 11; 19. Псал.78; 4. Прит. 19; 18. 22; 6. 29; 17.
д Кол. 3; 22. 1 Тим. 6; 1. Тит 2; 9. 1 Пет. 2;18.
е 2 Кор. 7; 15. Фил. 2; 12.
ж 1 Лѣт. 29; 17. Кол. 3; 22.
з Кол. 3; 22, 23.
и Рим 2; 6. 2 Кор. 5; 10. Кол 3; 24.
і Гал. 3; 28. Кол. 3; 11.
к Кол. 4; 1.
л Лев. 25; 43.
м Іоан 13; 3. 1 Кор. 7; 22.
н Рим. 2; 11. Кол. 3; 25.
о Гл. 1; 19. 3; 16. Кол. 1; 11.
п Рим. 13; 12. 2 Кор. 6; 7. Ст. 13. 1 Сол. 5; 8. Кол. 2; 15.

вы [у]всякой единъ отъ васъ да люби женѫ-тѫ си така както себе си; а [ф]жена-та да ся бои отъ мѫжъ-тъ си.

ГЛАВА 6.

1 *Вы*, [а]чада, слушайте родители-тѣ си въ Господа; защото това е праведно. 2 [б]"Почитай отца си и майкѫ си," което е пьрва заповѣдь съ обѣщаніе; 3 "Да ти бѫде добрѣ и да бѫдешь многолѣтенъ на земіѭ-тѫ." 4 И *вы*, [в]отци, не раздражавайте чада-та си, но [г]въспитавайте гы въ ученіе и наставленіе Господне. 5 *Вы*, [д]раби, покорявайте ся на *ваши*-тѣ по плъть господари [е]съсъ страхъ и трепетъ, [ж]въ простотѫ-тѫ на сьрдце-то си, както на Христа. 6 [з]Не прѣдъ очи само да работите както человѣкоугодници, но както раби Христови, испълняйте отъ душѫ волѭ-тѫ Божіѭ, 7 И слугувайте доброволно *като* на Господа, а не *като* на человѣцы; 8 Понеже [и]знаете че всякой, [і]рабъ или свободенъ, каквото добро стори, това ще пріеме отъ Господа. 9 И *вы*, [к]господари, исто-то правѣте тѣмъ, [л]поослабяйте устрашаваніе-то; като знаете че *както на тѣхъ така* и на сами [м]васъ има Господарь на небеса, и у него [н]нѣма лицепріятіе.

10 Най послѣ, братіе мои, укрѣпявайте ся въ Господа, и [о]въ силѫ-тѫ на негово-то могущество. 11 [п]Облѣчѣте ся въ всеорѫжіе-то Божіе, за да можете да устоите срещѫ ухыщренія-та на діаволъ-тъ; 12 Защото наша-та борба не е срещѫ [р]кръвь и плъть, но срещѫ [с]началства-та, срещѫ власти-тѣ, срещѫ [т]управители-тѣ на тьмнотѫ-тѫ на

р Мат. 16; 17. 1 Кор. 15; 50. с Рим. 8; 38. Гл. 1; 21.
т Лук. 22; 53. Іоан. 12; 31. 14; 30. Гл. 2; 2. Кол. 1; 13.

тойзи вѣкъ, срещѫ лукавы-тѣ духове въ
13 поднебеснѫѭ. [у]За това земѣте всеоржжіе-
то Божіе, за да можете да противостоите
[ф]въ день-тъ лукавый, и на всичко като над-
14 віеете, да устоите. Стойте прочее [х]прѣпа-
сани съ истинѫ прѣзъ чрѣсла-та си, и [ц]о-
15 блѣчени въ бронѭ-тѫ на правдѫ-тѫ, И
позѣ-тѣ ви да бѫдѫтъ [ч]обуты въ приго-
16 твяніе за благовѣстіе на миръ. А върхъ
всичко *това* земѣте [ш]щитъ-тъ на вѣрѫ-тѫ,
съ който ще можете да угасите всичкы-
17 тѣ разжьжены стрѣлы на лукавый-тъ; И
[щ]земѣте шлемъ-тъ на спасеніе-то, [з]и мечъ-
тъ на Духъ-тъ, който е слово-то Божіе;
18 [ы]Моляще ся Духомъ на всяко врѣме съсъ
всякѫ молитвѫ и молбѫ, и въ това исто-то
бѫдѣте [ь]бодри съсъ всяко стърпяваніе [ѣ]и
19 моленіе за всичкы-тѣ святыи, [ю]И за мене
да ми ся даде слово да отворѭ уста-та
си [я]съ дързновеніе за да направѭ позна-
20 тѫ тайнѫ-тѫ на благовѣстіе-то, За което
[ж]сьмь посланникъ въ [ѭ]оковы, [а]да говорѭ
за него съ дързновеніе, както подобава да
21 говорѭ. Но [б]за да знаете и вы за мене,
що правѭ, всичко-то ще ви каже [в]Тихикъ,
възлюбленный братъ и вѣренъ въ Господа
22 служитель; [г]Когото проводихъ до васъ за
това исто-то, да разберете за насъ, и да
23 утѣши сърдца-та ви. [д]Миръ на братія-та и
любовь съ вѣрѫ отъ Бога Отца и Господа
24 Іисуса Христа. Благодать да бѫде съсъ
всичкы-тѣ които любятъ [е]искренно Госпо-
да нашего Іисуса Христа. Аминь.

у 2 Кор. 10; 4. Ст. 11.
ф Гл. 5; 16.
х Иса. 11; 5. Лук. 12; 35. 1 Пет. 1; 13.
ц Иса. 59; 17. 2 Кор. 6; 7. 1 Сол. 5; 8.
ч Иса. 52; 7. Рим. 10; 15.
ш 1 Іоан. 5; 4.
щ Иса. 59; 17. 1 Сол. 5; 8.
з Евр. 4; 12. Откр. 1; 16. 2; 16. 19; 15.
ы Лук. 18; 1. Рим. 12; 12. Кол. 4; 2. 1 Сол. 5; 17.
ь Мат. 26; 41. Марк. 13; 33.
ѣ Гл. 1; 16. Филип. 1; 4. 1 Тим. 2; 1.
ю Дѣян. 4; 29. Кол. 4; 3. 2 Сол. 3; 1.
я 2 Кор. 3; 12.
ж 2 Кор. 5; 20.
ѭ Дѣян. 26; 29. 28; 20. Гл. 3; 1. Филип. 1; 7, 13, 14. 2 Тим. 1; 16. 2; 9. Филим. 10.
а Дѣян. 28; 31. Фил. 1; 20. 1 Сол. 2; 2.
б Кол. 4; 7.
в Дѣян. 20; 4. 2 Тим. 4; 12. Тит. 3; 12.
е Тит. 2; 7.

г Кол. 4; 8. д 1 Пет. 5; 14.

КЪ ФИЛИППЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

а 1 Кор. 1; 2.
б Рим. 1; 7. 2 Кор. 1; 2. 1 Пет 1; 2.
в Рим. 1; 8, 9. 1 Кор. 1; 4. Ефес. 1; 15, 16. Кол. 1; 3. 1 Сол. 1; 2. 2 Сол. 1; 3.
г Рим. 12; 13. 15; 26. 2 Кор. 8; 1. Гл. 4; 14; 15.
д Іоан. 6; 29. 1 Сол. 1, 3.
е Ст. 10.
ж 2 Кор. 3; 2. 7; 3.
з Ефес. 3; 1. 6; 20. Кол. 4; 3, 18. 2 Тим. 1; 8.
и Ст. 17.
і Гл. 4; 14.
к Рим. 1; 9. 9; 1. Гал. 1; 20. 1 Сол. 2; 5.
л Гл. 2; 26. 4; 1.
м 1 Сол. 3; 12. Филим. 6.
н Рим. 2; 18 12; 2. Ефес. 5; 10.
о Дѣян. 24; 16. 1 Сол. 3; 13. 5; 23.
п 1 Кор. 1; 8.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ и Тимоѳей, раби Іисусъ Христови, до вси-тѣ [а]въ Христа Іисуса святыи, които сѫ въ Филиппы, наедно съ епископы-тѣ и діаконы-тѣ; 2 [б]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего и Господа Іисуса Христа. 3 [в]Благодарѭ Бога моего всякога когато вы поменувамь, 4 (Выпѫгы, во всякѫ моѭ молитвѫ за всинца вы съ радость като правѭ молбѫ-тѫ си,) 5 [г]Заради ваше-то участіе въ евангеліе-то отъ първыйтъ день даже до нынѣ; 6 Като сьмь увѣренъ въ това исто-то, че оный който е начнѫлъ въ васъ [д]добро дѣло, ще *го* свьрши даже [е]до день-тъ Іисусъ Христовъ; 7 Както е и праведно за мене да мыслѭ това за всинца вы, понеже вы имамъ [ж]на сърдце, и [з]въ оковы-тѣ ми, и [и]въ оправданіе-то и въ подтвьрдяваніе-то на благовѣствованіе-то, всичкы вы сте [і]соучастници мои на благодать-тѫ. 8 Защото Богъ ми е [к]свидѣтель [л]че милѣѭ за всичкы васъ съ милосьрдіе Іисусъ Христово. 9 И това ся молѭ, [м]да прѣизобилува любовь-та ви още повече и повече въ познаніе и во всяко разумѣніе, 10 [н]Да испытувате по добро-то, за [о]да бѫдете искренни и непрѣпъвани [п]до день-тъ

11 Христовъ, Испълнени съ плодове на правдж, [р]които сж чрѣзъ Іисуса Христа, [с]въ
12 славж и похвалж Божіьж. Искамъ още, братіе, да знаете че всичко що ми ся случи, спомогнж повече за прѣуспѣяніе на еван-
13 геліе-то, До толкозь щото мои-тѣ за Христа оковы станжхж извѣстны [т]на всичкж-
14 тж преторіьж и на всичкы другы. И повече-то отъ братія-та въ Господа, одързновени отъ мои-тѣ оковы, осмѣлихж ся повече
15 да говорятъ слово-то безъ страхъ. Нѣкои наистинж отъ зависть [у]и отъ любопрѣніе проповѣдуватъ Христа, а нѣкои си и отъ
16 добрж волж. Едни-тѣ възвѣщаватъ Христа отъ съперничество, не съ чистотж, и мыслятъ че прилагатъ тжгж на оковы-тѣ ми;
17 А другы-тѣ отъ любовь, като знаьжтъ че сьмь настаненъ [ф]да защищавамъ евангеліе-то.
18 Но що *быва отъ това?* какъ и да е, или съ приструваніе или съ истинж, Христосъ ся проповѣдува, и *азъ* на това ся радувамъ,
19 и ще ся радувамъ. Защото знаьж че това ще ми излѣзе за спасеніе, съ вашж-тж [х]молитвж и [ц]съ помощь-тж на Духъ-тъ Іи-
20 сусъ Христовъ. Споредъ [ч]постоянно-то мое ожиданіе и надеждж, че [ш]нѣма да ся посрамьж въ нищо, но [щ]съсъ всяко дързновеніе, както всякога, и сега ще ся възвеличи Христосъ въ тѣло-то ми, или чрѣзъ жи-
21 вотъ или чрѣзъ смьрть. Защото за мене да сьмь живъ е Христосъ, и да умрж, при-
22 добываніе. Но ако живѣьж въ плъть-тж; това ми е плодъ на дѣло-то, и що да избе-
23 рж, не знаьж. Защото въ [ъ]утѣсненіе сьмь и отъ двѣ-тѣ, понеже [ы]имамъ желаніе да отидж, и да сьмь съ Христа, което бы бы-
24 ло много по добро; Но да останж въ плъть-

р Іоан. 15; 4, 5. Ефес. 2; 10. Кол. 1; 6.
с Іоан. 15; 8. Ефес. 1; 12, 14.
т Гл. 4; 22.
у Гл. 2; 3.
ф Ст. 7.
х 2 Кор. 1; 11.
ц Рим. 8; 9.
ч Рим. 8; 19.
ш Рим. 5; 5.
щ Ефес. 6; 19, 20.
ъ 2 Кор. 5; 8.
ы 2 Тим. 4; 6.

ъ Гл. 2; 24.
ъ 2 Кор. 1; 14. 5; 12. Ефес. 4; 1. Кол. 1; 10. 1 Сол. 2; 12. 4; 1.
я Гл. 4; 1.
ж Іуд. 3.
іж 1 Кор. 1; 10.
а 2 Сол. 1; 5.
б Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 11.
в Дѣян. 5; 41. Рим. 5; 3.
г Ефес. 2; 8.
д Кол. 2; 1.
е Дѣян. 16; 19 и др. 1 Сол. 2; 2.

тѫ, по нуждно е за васъ. И за [ъ]това у- 25 вѣренъ, знаѭ че ще останѫ и ще прѣбѫдѫ наедно съсъ всичкы васъ, за вашій-тъ въ вѣрѫ-тѫ успѣхъ, и за вашѫ-тѫ радость; [ъ]Да ся прѣумножава чрѣзъ мене ваша-та 26 въ Іисуса Христа похвала, съ мое-то дохожданіе пакъ при васъ.

Обхождайте ся [ю]само достойно на еван- 27 геліе-то Христово, да бы, или кога дойдѫ и вы видѭ, или като не сьмь при васъ, да чуѭ за васъ, [я]че стоите въ единъ духъ и [ж]сподвизавате ся [іж]единодушно за вѣрѫ-тѫ евангелскѫ. И не устрашавани въ 28 нищо отъ противницы-тѣ; [а]което ще бѫде доказателство за тѣхъ на погыбель, [б]а за васъ на спасеніе, и то отъ Бога; Защото 29 колкото за Христа, [в]вамъ е дарено, [г]не само да вѣрувате въ него, но и да страдате за него; Като [д]имате истый-тъ по- 30 двигъ, [е]какъвто сте видѣли въ мене, и сега чуете *че е* въ мене.

ГЛАВА 2.

а 2Кор. 13; 13.
б Кол. 3; 12.
в Іоан. 3; 29.
г Рим. 12; 16. 15; 5. 1 Кор. 1; 10. 2 Кор. 13; 11. Гл. 1; 27. 3; 16. 4; 2. 1 Пет. 3; 8.
д Гал. 5; 26. Гл. 1; 15, 16. Іак. 3; 14.
е Рим. 12; 10. Ефес. 5; 21. 1 Пет. 5; 5.
ж 1 Кор. 10; 24, 33. 13; 5.
з Мат. 11; 29. Іоан. 13; 15. 1 Пет. 2; 21. 1 Іоан. 2; 6.
и Іоан. 1; 1, 2. 17; 5. 2 Кор. 4; 4. Кол. 1; 15. Евр. 1; 3.
і Іоан. 5; 18. 10; 33.

И тъй ако *има* нѣкое утѣшеніе въ Хри- 1 ста, или нѣкоя растуха отъ любовь, [а]или нѣкое общеніе на Духа, [б]или нѣкое милосърдіе и сожаленіе, [в]Испълнѣте радость- 2 тѫ ми, [г]да мыслите все едно *всичкы*, да имате еднаквѫ любовь, *да сте* единодушни *и* единомысленни. [д]*Да не правите* нищо 3 отъ съперничество или отъ тщеславіе, но [е]по смиреномудріе *всякой* единъ да има другыго по горенъ отъ себе си. [ж]Не гле- 4 дайте всякой само за себе си, но всякой и за другы-тѣ. [з]Да бѫде въ васъ сѫщо-то 5 мудруваніе, което *бѣше* и въ Христа Іисуса; [и]Който въ образъ Божій като бѣ, [і]не 6

го помысли похищеніе да е равенъ Богу, 7 [к]Но обезслави себе си, като [л] прія рабскый образъ, и [м]станѫ подобенъ на человѣцы-8 тѣ; И като ся намѣри по образъ както человѣкъ, смири себе си, и [н]послушливъ бы 9 даже до смърть, и смърть на кръстъ. За това и Богъ го [о]прѣвъзвыши, [п]и подари му 10 име което е надъ всяко *друго* име; [р]Така що на Іисусово-то име да ся поклони всяко колѣно отъ небесны-тѣ, и земны-тѣ и под-11 земны-тѣ; [с]И всякой языкъ да исповѣда, че Іисусъ Христосъ е Господь, за славѫ на 12 Бога Отца. Заради това, възлюбленни мои, [т]каквото сте *мя* вынѫгы слушали, не само както когато съмь при васъ, но сега много повече като не съмь при васъ, изработувайте спасеніе-то си [у]съсъ страхъ и тре-13 петъ; [ф]Защото Богъ е който дѣйствува въ васъ и хотѣніе-то и дѣйствуваніе-то, спо-14 редъ *неговѫ-тѫ* добрѫ волѭ. Правѣте всич-15 ко [х]безъ роптаніе и [ц]противорѣчіе, Да бѫдете безукоризнени и незлобиви, [ч]чада Божіи непорочны [ш]въ срѣдъ строптивъ и развращенъ [щ]родъ, между който [ъ]свѣтите ка-16 то свѣтила на свѣтъ-тъ, Като държите слово-то на *вѣчный-тъ* животъ, [ы]за моя похвалѫ въ день-тъ Христовъ, [ь]че не съмь тичалъ напразно, и не съмь ся напразно трудилъ.

17 Но, [ѣ]ако и да ся приносямъ азъ възліяніе за жъртвѫ-тѫ [ю]и за служеніе-то на вашѫ-тѫ вѣрѫ, радувамъ ся и [я]срадувамъ ся 18 съсъ всичкы васъ. И така и вы ся радувайте и срадувайте ся съ мене.

19 И надѣѭ ся на Господа Іисуса, скоро

к Псал. 22; 6. Иса. 53; 3. Дан. 9; 26. Мар. 9; 12. Рим. 15; 3.
л Иса. 42; 1. 49; 3, 6. 52; 13. 53; 11. Іез. 34; 23, 24. Зах. 3; 8. Мат. 20; 28. Лук. 22. 27.
м Іоан. 1; 14. Рим. 1; 3. 8; 3. Гал 4; 4. Евр. 2; 14, 17.
н Мат. 26; 39, 42 Іоан. 10; 18. Евр. 5; 8. 12; 2.
о Іоан. 17; 1, 2, 5. Дѣян. 2; 33. Евр. 2; 9.
п Ефес. 1; 20, 21. Евр. 1; 4.
р Иса. 45; 23. Мат. 28; 18. Рим. 14; 11. Отк. 5; 13.
с Іоан. 13; 13. Дѣян. 2; 36. Рим. 14; 9. 1 Кор. 8; 6. 12; 3.
т Гл. 1; 5.
у Еф. 6; 5.
ф 2 Кор. 3; 5. Евр. 13; 21.
х 1 Кор. 10; 10. 1 Пет. 4; 9.
ц Рим. 14; 1.
ч Мат. 5; 45. Ефес. 5; 1.

ш 1 Пет. 2; 12. щ Втор. 32; 5. ъ Мат. 5; 14, 16. Еф. 5; 8. ы 2 Кор. 1; 14. 1 Сол. 2; 19. ь Гал. 2; 2. 1 Сол. 3; 5. ѣ 2 Тим. 4; 6. ю Рим. 15; 16. я 2 Кор. 7; 4. Кол. 1; 24.

ж Рим. 16; 21. 1 Сол. 3; 2.
іж Псал. 55; 13.
а 1 Кор. 10; 24, 33. 13; 5. 2 Тим. 4; 10, 16.
б 1 Кор. 4; 17. 1 Тим. 1; 2. 2 Тим. 1; 2.
в Гл. 1; 25. Филим. 22.
г Гл. 4; 18.
д Филим. 2.
е 2 Кор. 8; 23.
ж 2 Кор. 11; 9. Гл. 4; 18.
з Гл. 1. 8.
и 1 Кор. 16; 18. 1 Сол. 5; 12. 1 Тим. 5; 17.
і 1 Кор. 16; Гл. 4; 10.

да проводѭ до васъ жТимоѳея, да ся утѣшѫ духомъ и азъ като разберѫ за ваше-то състояніе. Защото нѣмамъ *другыго* никого 20 іжна еднакъвъ духъ *съ мене*, който да ся погрыжи искренно за васъ; Понеже авсичкы-тѣ търсятъ свое-то си; *а* не което е 21 на Христа Іисуса; А вы знаете неговѫ-тѫ 22 вѣрность, бче както чадо съ отца си слугува съ мене въ благовѣствованіе-то. И 23 тъй, надѣѭ ся него да проводѭ тутакси, щомъ разберѫ какъ ще стане съ мене; А 24 вувѣренъ сьмь въ Господа че и самъ скоро ще дойдѫ. Помыслихъ обаче за нуждно да 25 проводѭ до васъ гЕпафродита, брата и сотрудника и дсподвижника моего, а вашего епосланника, жи служителя на потрѣбѫ-тѫ ми; зПонеже милѣяше за всичкы васъ, и 26 тѫжаше, защото бѣхте чули че бѣ боленъ. И наистинѫ болѣдува близу до смърть; но 27 Богъ го помилува, и не тъкмо него, но и мене, да ми не стане скърбь вырхъ скърбь. За това и по скоро го проводихъ, да ся 28 възрадувате като го видите пакъ, и азъ да бѫдѫ по безскърбенъ. И тъй пріимѣте го 29 въ Господа съсъ всякѫ радость, и имайте таквызи на ипочесть; Понеже за дѣло-то 30 Христово наближи до смърть, защото прѣзрѣ животъ-тъ си, ida допълни недостатъкътъ на ваши-тѣ къмъ мене услугы.

а 2 Кор. 13; 11. Гл. 4; 4. 1 Сол. 5; 16.
б Иса. 56; 10. Гал. 5; 15.
в 2 Кор. 11; 13.
г Рим. 2; 28. Гал. 5; 2.
д Втор. 10; 16. 30; 6. Іер 4; 4. Рим. 2; 29. 4; 11, 12. Кол. 2; 11.

ГЛАВА 3.

При това, братіе мои, арадувайте ся въ 1 Господа; азъ да ви пишѫ все това истото, колкото за мене не ми е досадно, а за васъ е безопасно. бПазѣте ся отъ псета-та, 2 пазѣте ся вотъ злы-тѣ работницы, пазѣте ся готъ лъжливо-то обрѣзаніе; Защото доб- 3

рѣзаніе-то смы ный, [е]които духомъ служимъ Богу, и ся [ж]хвалимъ съ Христа Іисуса, и увѣреніе-то ни не е на плъть-тѫ.
4 [з]Ако и *да могѫ* азъ и на плъть-тѫ да имамъ увѣреніе. Ако бы другъ нѣкой мыслилъ че може да има увѣреніе на плъть-
5 тѫ, то азъ повече; [и]Обрѣзанъ въ осмый-тъ день, [і]изъ родъ-тъ Израилевъ, [к]отъ племе-то Веніаминово, [л]Евреинъ отъ Евреи, по
6 законъ-тъ [м]Фарисей, [н]По ревность-тѫ [о]гонитель на церквѫ-тѫ, [п] по правдѫ-тѫ на
7 законъ-тъ [р]непороченъ быхъ. [с]Но това кото бѣше за мене придобываніе, щетѫ го
8 вмѣнихъ за Христа; А още и вмѣнявамъ всичко-то че е щета [т]поради прѣвъсходство-то на познаваніе-то на Христа Іисуса Господа моего; за когото изгубихъ всичко, и вмѣнявамъ *всичко* за изметъ, *само*
9 Христа да придобыѭ, И да ся найдѫ въ него, [у] безъ да имамъ своѭ си отъ законъ-тъ правдѫ, [ф] но *правдѫ*-тѫ която е отъ вѣрѫ-тѫ Христовѫ, *то есть* правдѫ-тѫ,
10 която е отъ Бога чрѣзъ вѣрѫ-тѫ; Да познаѭ него, и силѫ-тѫ на негово-то въскрьсеніе, и [х]участіе-то на неговы-тѣ страданія, съобразяванъ съсъ смьрть-тѫ му;
11 [ц]Дано бы да достигнѫ въ въскресеніе-то
12 на мьртвы-тѣ; Не [ч]че сьмь достигнѫлъ вече, или сьмь [ш]станѫлъ вече съвършенъ; но гоніѭ исподиръ, дано постигнѫ това, за което быхъ и постигнѫтъ отъ Христа Іи-
13 суса. Братіе, азъ не мысліѭ себе си че сьмь постигнѫлъ; но едно *правіѭ*, [щ]задньо-то забравямъ, [ъ]а къмъ прѣдньо-то ся про-
14 стирамъ, И [ы]тичамъ къмъ цѣль-тѫ за наградѫ-тѫ [ь]на горньо-то отъ Бога призваніе
15 въ Христа Іисуса. И тъй, ный които смы

е Іоан. 4; 23, 24. Рим. 7; 6.
ж Гал. 6; 14.
з 2 Кор. 11; 18, 21.
и Быт. 17; 12.
і 2 Кор. 11; 22.
к Рим. 11; 1.
л 2 Кор. 11; 22.
м Дѣян. 23; 6. 26; 4, 5.
н Дѣян. 22; 3. Гал. 1; 13, 14.
о Дѣян. 8; 3. 9; 1.
п Рим. 10; 5.
р Лук. 1; 6.
с Мат. 13; 44.
т Иса. 53; 11. Іер. 9; 23, 24. Іоан. 17; 3. 1 Кор. 2; 2. Кол. 2; 2.
у Рим. 10; 3, 5.
ф Рим. 1; 17. 3; 21, 22. 9; 30. 10; 3, 6. Гал. 2; 16.
х Рим. 6; 3, 4, 5. 8; 17. 2 Кор. 4; 10, 11. 2 Тим. 2; 11, 12. 1 Пет. 4; 13.
ц Дѣян; 26; 7.
ч 1 Тим. 6; 12.
ш Евр. 12; 23.
щ Псал. 45; 10. Лук. 9; 62. 2 Кор. 5; 16.
ъ 1 Кор. 9; 24, 26. Евр. 6; 1.
ы 2 Тим. 4; 7, 8. Евр. 12; 1.
ь Евр. 3; 1.

[п]съвършенни, [ю]това да мыслимъ, и ако мыслите нѣщо инакъ, и него Богъ ще ви открые. 16 Но въ това въ което смы достигнѫли, [я]по исто-то правило [ж]да живѣемъ, исто-то [іж]да мудрувамы.

17 Братіе, бѫдѣте мои [а]подражатели, и сматряйте на тѣзи, които ходятъ така, [б]както имате насъ за примѣръ. 18 Защото ходятъ мнозина, за които много пѫти ви казувахъ, а сега и съ плачъ ви казувамъ, *че* тѣ *сѫ* [в]врагове на кръстъ-тъ Христовъ, 19 [г]На които сѣтнина-та е погыбель, [д]на които богъ е търбухъ-тъ *имъ*, [е]и слава-та *имъ* е въ срамотны-тѣ имъ работы, [ж]които мудруватъ земны-тѣ нѣща. 20 Защото наше-то [з]жителство е на небеса, [и]отъ дѣто и спасителя [і]очакувамы Господа Іисуса Христа, 21 [к]Който ще прѣобрази унижено-то наше тѣло да стане съобразно съ негово-то славно тѣло, [л]по дѣйствіе-то чрѣзъ което може [м]и да покори всичко на себе си.

ГЛАВА 4.

1 За това, възлюбленни и [а]въжделѣнни мои братіе, [б]радосте и вѣнче мой, така [в]стойте въ Господа, любезни *мои*. 2 Молѭ Еводіѭ, молѭ и Синтихіѭ, [г]да мудруватъ исто-то въ Господа; 3 Още, и тебе молѭ, искренній *мой* съдружниче, помагай имъ, които наедно съ мене ся [д]подвизавахѫ въ благовѣствованіе-то, наедно и съ Климента и другы-тѣ мои сътрудницы, на които имена-та *сѫ* [е]въ книгѫ-тѫ на животъ-тъ.

4 [ж]Радувайте ся всякога въ Господа; пакъ ще рекѫ: Радувайте ся. 5 Кротость-

[п] 1 Кор. 2; 6. 14; 20.
[ю] Гал. 5; 10.
[я] Рим. 12; 16. 15; 5.
[ж] Гл. 6; 16.
[іж] Гл. 2; 2.
[а] 1 Кор. 4; 16. 11; 1. Гл. 4; 9. 1 Сол. 1; 6.
[б] 1 Пет. 5; 3.
[в] Гал. 1; 7. 2; 21; 6. 12. Гл. 1; 15, 16.
[г] 2 Кор. 11; 15. 2 Пет. 2; 1.
[д] Рим. 16; 18. 1 Тим. 6; 5. Тит. 1; 11.
[е] Осі. 4; 7. 2 Кор. 11; 12. Гал. 6; 13.
[ж] Рим 8; 5.
[з] Ефес. 2; 6, 19. Кол. 3; 1; 3.
[и] Дѣян. 1; 11.
[і] 1 Кор. 1; 7. 1 Сол. 1; 10. Тит. 2; 13.
[к] 1 Кор. 15; 43, 48, 49. Кол. 3; 4. 1 Іоан. 3; 2.
[л] Ефес. 1; 19.
[м] 1 Кор. 15; 26, 27.
[а] Гл. 1; 8.
[б] 2 Кор. 1; 14. Гл. 2; 16. 1 Сол. 2; 19, 20.
[в] Гл. 1; 27.
[г] Гл. 2; 2. 3; 16.
[д] Рим. 16; 3. Гл. 1; 27.
[е] Исх. 32; 32. Псал. 69; 28. Дан. 12; 1. Лук. 10; 20. Отк. 3; 5. 13; 8. 20; 21. 21; 27.
[ж] Рим. 12; 12. Гл. 3; 1. 1 Сол. 5; 16. 1 Пет. 4; 13.

та ви да бѫде познатa на всичкы-тѣ человѣцы. [з]Господь е близу. [и]За нищо недѣйте ся грыжи; но во всяко съ благодареніе казувайте прошенія-та си на Бога съ молитвѫ и моленіе; И [і]миръ Божій, който прѣвъсходи всякой умъ, ще сохрани сьрдца-та ви и помышленія-та ви въ Христа Іисуса.

8 Слѣдователно, братіе, което е истинно, което е честно, което е праведно, което е чисто, което е любезно, [к]което е доброхвално, ако *има* нѣкоя добродѣтель, и ако 9 *има* нѣкоя похвала, това размысляйте. [л]Което сте и научили, и пріяли, и чули, и видѣли въ мене, това правѣте; и [м]Богъ на миръ-тъ ще бѫде съ васъ.

10 Азъ ся много възрадвахъ въ Господа, че сега най послѣ показахте изново процвѣтаѭщѫ вашѫ-тѫ за мене [н]грыжѫ; за което ся погрыжихте, но нѣмахте благо-11 врѣміе. Не че по оскудность казувамъ *това*; защото азъ ся научихъ да сьмь за-12 доволенъ [о]въ каквото ся намѣрвамъ. [п]Знамъ да живѣѭ оскудно, знамъ и изобилно да живѣѭ; всякѫдѣ и всякъкъ сьмь наученъ, и да сьмь сытъ и да сьмь гладенъ, и да сьмь въ изобиліе и да сьмь въ скудость. 13 Всичко могѫ [р]чрѣзъ Христа, който мя у-14 крѣпява. Но добрѣ сторихте че [с]зѣхте у-15 частіе въ скърбь-тѫ ми. А и вы, Филиппяне, знаете че въ начало-то на благовѣствованіе-то, когато излѣзохъ изъ Македоніѭ, [т]ни една церква не влѣзе въ съобщеніе съ мене, за даваніе и за земаніе, 16 тъкмо едни вы; Защото и въ Солунь и еднъжь и двѫжь проваждахте ми въ нуждѫ-17 тѫ *ми*. Не че ищѫ даръ-тъ, но ищѫ [у]плодъ-

[з] Евр. 10; 25. Іак. 5; 8, 9. 1 Пет. 4; 7. 2 Пет. 3; 8, 9. Виж. и 2 Сол. 2; 2.
[и] Псал. 55;22. Прит. 16; 3. Мат. 6; 25. Лук. 12; 22. 1 Пет. 5; 7.
[і] Іоан. 14; 27. Рим. 5; 1. Кол. 3; 15.
[к] 1 Сол. 5;22.
[л] Гл. 3; 17.
[м] Рим. 15; 33. 16;20. 1Кор. 14;33. 2Кор. 13;11. 1Сол. 5; 23. Евр. 13; 20.
[н] 2 Кор. 11;9.
[о] 1 Тим. 6; 6, 8.
[п] 1 Кор. 4;11. 2 Кор. 6;10. 11; 27.
[р] Іоан. 15; 5. 2 Кор. 12; 9.
[с] Гл. 1; 7.
[т] 2 Кор. 11; 8, 9.
[у] Рим. 15; 28. Тит. 3; 14.

тъ който ся умножава за ваши смѣтки. Но пріяхъ всичко, и имамъ изобилно; у- 18 доволихъ ся като пріяхъ [ф]отъ Епафродита *проводено-то* отъ васъ, [х]благоуханнѫ миризмѫ, [ц]жъртвѫ пріятнѫ, благоугоднѫ Богу. А Богъ мой [ч]ще испълни всякѫ ва- 19 шѫ потрѣбѫ, [ш]по свое-то богатство въ славѫ-тѫ, чрѣзъ Христа Іисуса. [щ]А Богу и 20 Отцу нашему да бѫде слава въ вѣкы вѣковъ. Аминь.

Поздравѣте въ Христа Іисуса всякого святаго. Поздравяватъ вы братія-та, [ъ]които сѫ 21 съ мене. Поздравяватъ вы всичкы-тѣ свя- 22 тіи, а [ы]наипаче които сѫ отъ Кесаревъ-тъ домъ. [ь]Благодать-та на Господа нашего Іи- 23 суса Христа да бѫде съ всичкы васъ. Аминь.

ф Гл. 2; 25.
х Евр. 13; 16.
ц 2 Кор. 9; 12.
ч Псал. 23; 1. 2 Кор. 9; 8.
ш Ефес. 1; 7. 3; 16.
щ Рим. 16; 27. Гал. 1; 5.
ъ Гал. 1; 2.
ы Гл. 1; 13.
ь Рим. 16; 24.

КЪ КОЛОССЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

Павелъ, съ волѭ-тѫ Божіѭ, [а]апостолъ 1 Іисусъ Христовъ, и братъ Тимоѳей, До свя- 2 ты-тѣ [б]и вѣрны-тѣ въ Христа братія, които сѫ въ Колоссѫ; [в]благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа.

[г]Благодаримъ Бога и Отца на Господа 3 нашего Іисуса Христа, молящe ся винѫгы за васъ, [д]Като чухмы вашѫ-тѫ въ Христа 4 Іисуса вѣрѫ, [е]и любовь-тѫ ви къмъ всичкы-тѣ святыи, Зарадъ надеждѫ-тѫ [ж]която 5

а Ефес. 1; 1.
б 1 Кор. 4; 17. Ефес. 6; 21.
в Гал. 1; 3.
г 1 Кор. 1; 4. Ефес. 1; 16. Фил. 1; 3. 4; 6.
д Ефес. 1; 15. Ст. 9. Филим. 5.
е Евр. 6; 10.
ж 2 Тим. 4; 8. 1 Пет. 1; 4.

ся пази за васъ на небеса; за коѭто сте чули отъ понапрѣдъ въ истинно-то слово на 6 евангеліе-то, Което дойде въ васъ, [з]както и въ всичкый-тъ свѣтъ; [и]и приноси плодъ (и расте,) както и въ васъ, отъ който день сте чули и познали [і]Божіѭ-тѫ благодать 7 въ истинѫ-тѫ; Както сте и научили отъ [к]Епафраса възлюбленный-тъ нашъ съслужникъ, който е за васъ [л]вѣренъ служитель 8 Христовъ, Който ни и яви [м]вашѫ-тѫ чрѣзъ 9 Духа любовь. [н]За това и ный отъ день-тъ въ който смы чули, не прѣстанувамы да ся молимъ за васъ и да просимъ *отъ Бога*, [о]да ся испълните [п]съ познаніе-то на неговѫ-тѫ волѭ, [р]въ всякѫ прѣмудрость и духо- 10 вно разумѣніе, [с]Да ходите достойно Господу, да *му* [т]угождавате въ всичко, и да [у]приносите плодъ во всяко добро дѣло, и 11 да растете въ познаніе-то Божіе, [ф]Възмогвани въ всичкѫ силѫ по могѫщество-то на неговѫ-тѫ славѫ, [х]во всяко търпѣніе и дъл- 12 готърпѣніе [ц]съ радость; [ч]Благодаряще *Бога* Отца който ны удостои за участіе-то [ш]въ наслѣдіе-то на святыи-тѣ во видѣли- 13 нѫ-тѫ, Който ны избави [щ]отъ власть-тѫ на тьмнинѫ-тѫ, [ъ]и прѣмѣсти *ны* въ царство- 14 то на [ы]възлюбленнаго Сына своего, [ь]Въ когото имамы искупуваніе-то чрѣзъ кръвь-тѫ 15 му, прощеніе-то на грѣхове-тѣ; Който е [ѣ]образъ на невидимаго Бога, [ю]първороденъ 16 * *прѣди* вси-тѣ твари; Понеже [я]чрѣзъ него бы създадено всичко, което е на небеса-та и което е на землѭ-тѫ, видимо-то и невидимо-то, прѣстоли было, или [ѫ]господ-

з Мат. 24; 14. Марк. 16; 15. Рим. 10; 18. Ст. 23.
и Марк 4; 8. Іоан. 15; 16. Фил. 1; 11.
і 2 Кор. 6; 1. Ефес. 3; 2. Тит. 2; 11. 1 Пет. 5; 12.
к Гл. 4; 12. Филим. 23.
л 2 Кор. 11; 23. 1 Тим. 4; 6.
м Рим. 15; 30.
н Ефес. 1; 15, 16. Ст. 3, 4.
о 1 Кор. 1; 5.
п Рим. 12; 2. Ефес. 5; 10, 17.
р Еф. 1; 8.
с Ефес. 4; 1. Фил. 1; 27. 1 Сол. 2; 12.
т 1 Сол. 4; 1.
у Іоан. 15; 16. 2 Кор. 9; 8. Фил. 1; 11. Тит. 3; 1. Евр. 13; 21.
ф Еф. 3; 16. 6; 10.
х Еф. 4; 2.
ц Дѣян. 5; 41. Рим. 5; 3.
ч Ефес. 5; 20. Гл. 3; 15.
ш Дѣян. 26; 18. Ефес. 1; 11.
щ Еф. 6; 12. Евр. 2; 14. 1 Пет. 2; 9.
ъ 1 Сол. 2; 12. 2 Пет. 1; 11.
ы Мат. 3; 17. Еф. 1; 6.
ь Еф. 1; 7.
ѣ 2 Кор. 4; 4. Евр. 1; 3.
ю Откр. 3; 14.
*) *Или надъ*
я Іоан. 1; 3. 1 Кор. 8; 6. Ефес. 3; 9. Евр. 1; 2.
ѫ Рим. 8; 38. Ефес. 1; 21. Гл. 2; 10, 15. 1 Пет. 3; 22.

ства, или началства, или власти, всичко-то [іж]чрѣзъ него и зарадъ него ся създаде; [а]И 17 той е прѣди всичко, и всичко-то чрѣзъ него ся състои. [б]И той е глава на тѣло-то, 18 на церквж-тж; който е начатъкъ, [в]първороденъ изъ мъртвы-тѣ, за да има той първенство во всичко; Защото въ него благоволи *Отецъ* [г]да ся всели всичка-та 19 пълнота, И [д]чрѣзъ него да примири [е]всичко-то съсъ себе си, като [ж]умири чрѣзъ 20 него, съ кръвь-тж на неговъ-тъ кръстъ, и земны-тѣ и небесны-тѣ.

И васъ, [з]които бѣхте нѣкога си отчуждени и врагове споредъ помыслы-тѣ [и]въ 21 злы-тѣ дѣла, Примири сега [і]чрѣзъ тѣло-то на неговж-тж плъть, чрѣзъ смъртьтж, [к]да вы прѣдстави прѣдъ себе си святы и непорочны и неповинны; Ако прѣбждете [л]основани и твърди во вѣрж-тж, [м]и 22 неподвижни отъ надеждж-тж на евангеліе-то което сте чули, [н]проповѣданно-то [о]на 23 всякж тварь която е подъ небеса-та, [п]на което азъ Павелъ станжхъ служитель. [р]Сега ся радувамъ въ страданія-та си [с]за васъ, 24 и запълнямъ въ мое-то тѣло [т]недостатъкъ-тъ на Христовы-тѣ скърби, зарадъ [у]негово-то тѣло, което е церква-та; На която 25 азъ станжхъ служитель [ф]по Божіе смотреніе, което ми ся даде заради васъ, да испълнж *проповѣдь-тж* на слово-то Божіе; [х]Тайнж-тж която бѣше скрыта отъ вѣкове-тѣ и отъ родове-тѣ, и [ц]сега ся яви на 26 неговы-тѣ святыи; [ч]На които благоизволи 27 Богъ да яви, какво е [ш]богатство-то на сла-

[іж] Рим. 11; 36. Евр. 2; 10. [а] Іоан. 1; 1. 3. 17; 5. 1 Кор. 8; 6. [б] 1 Кор. 11; 3. Еф. 1; 10. 22. 4; 15. 5; 23. [в] Дѣян. 26; 23. 1 Кор. 15; 20, 23. Откр. 1; 5. [г] Іоан. 1; 16. 3; 34. Гл. 2; 9. 3; 11. [д] 2 Кор. 5; 18. [е] Еф. 1; 10. [ж] Еф. 2; 14, 15, 16. [з] Еф. 2; 1, 2, 12, 19. 4; 18. [и] Тит. 1; 15, 16. [і] Еф. 2; 15, 16. [к] Лук. 1; 75. Еф. 1; 4. 5; 27. 1 Сол. 4; 7. Тит. 2; 14. Іуд. 24. [л] Еф. 3; 17. Гл. 2; 7. [м] Іоан. 15; 6. [н] Рим. 10; 18. [о] Ст. 6. [п] Дѣян. 1; 17. 2 Кор. 3; 6. 4; 1. 5; 18. Еф. 3; 7. Ст. 25. 1 Тим. 2; 7. [р] Рим. 5; 3. 2 Кор. 7; 4. [с] Еф. 3; 1, 13. [т] 2 Кор. 1; 5, 6. Фил. 3; 10. 2 Тим. 1; 8. 2; 10. [у] Еф. 1; 23. [ф] 1 Кор 9; 17. Гал 2; 7. Еф. 3; 2. Ст 25. [х] Рим. 16; 25. 1 Кор. 2; 7. Еф. 3; 9. [ц] Мат. 13; 11. 2 Тим. 1; 10. [ч] 2 Кор 2; 14. [ш] Рим 9; 23. Еф. 1; 7. 3; 8.

вѫ-тѫ на тѫзи тайнѫ между язычницы-тѣ, което е Христосъ во васъ, [щ]надежда-та на 28 славѫ-тѫ; Когото ный проповѣдувамы, и [з]съвѣтувамы всякого человѣка, и поучавамы всякого человѣка во всякѫ прѣмудрость. [ы]да прѣдставимъ всякого человѣка съвършенъ въ Христа Іисуса; 29 [ь]За което ся и трудѭ и [ѣ]подвизавамъ ся [ю]по дѣйствіе-то негово, което дѣйствува въ мене силно.

ГЛАВА 2.

1 Защото ищѫ да знаете [а]какъвъ голѣмъ подвигъ имамъ за васъ и за тѣзи които сѫ въ Лаодикіѭ, и за тѣзи които не сѫ видѣли 2 лице-то ми въ плъть, [б]Да ся утѣшатъ сърдца-та имъ, [в]съединени купно въ любовь, и во всяко богатство на съвършенно разумѣніе, [г]да познаѭтъ тайнѫ-тѫ на Бога 3 и Отца и на Христа, [д]Въ когото сѫ скрыты всичкы-тѣ съкровища на прѣмудрость-тѫ и на знаніе-то. 4 А това ви казувамъ, [е]да вы не прѣльсти нѣкой съ убѣдителны 5 рѣчи; Защото [ж]ако и да не сьмь съ васъ тѣломъ, но духомъ сьмь съ васъ, и радувамъ ся като [з]гледамъ наредѫ-тѫ ви, и [и]постоянство-то ви въ вѣрѫ-тѫ Хри6 стовѫ. И тъй, [і]както сте пріяли Христа 7 Іисуса Господа, въ него ходѣте, [к]Вкоренени и назидавани въ него, и утвърдявани въ вѣрѫ-тѫ, както бѣхте научени, и прѣуспѣвайте въ неѭ съ благодареніе.

8 *Братіе*, [л]гледайте да вы не заплѣни нѣкой съ философіѭ и съ празнѫ измамѫ [м]по прѣданіе человѣческо, [н]по стихіи-тѣ 9 на свѣтъ-тъ, а не по Христа; Защото [о]въ него обитава тѣлесно всичка-та пълнота 10 на божество-то, [п]И вы имате пълнотѫ въ

щ 1 Тим. 1; 1.
з Дѣян. 20; 20, 27, 31.
ы 2 Кор. 11; 2. Еф. 5; 27. Ст. 22.
ь 1 Кор. 15; 10.
ѣ Гл. 2; 1.
ю Еф. 1; 19. 3; 7, 20.

а Гл. 1; 29. Фил. 1; 30. 1 Сол. 2; 2.
б 2 Кор. 1; 6.
в Гл. 3; 14.
г Фил. 3; 8. Гл. 1; 9.
д 1 Кор. 1; 24. 2; 6, 7. Еф. 1; 8. Гл. 1; 9.
е Рим. 16; 18. 2 Кор. 11; 13. Еф. 4; 14. 5; 6. Ст. 8, 18.
ж 1 Кор 5; 3. 1 Сол 2; 17.
з 1 Кор. 14; 40.
и 1 Пет. 5; 9.
і 1 Сол 4; 1. Іуд. 3.
к Еф. 2; 21, 22. 3; 17. Гл 1; 23.
л Іер. 29; 8. Рим. 16; 17. Еф. 5; 6. Ст. 18. Евр. 13; 9.
м Мат. 15; 2. Гал. 1; 14. Ст. 22.
н Гал. 4; 3, 9. Ст. 20.
о Іоан. 1; 14. Гл. 1; 19.
п Іоан. 1; 16.

него, [р] който е глава на [с] всяко началство и власть; 11 Въ когото и [т] обрѣзани быхте съ нерѫкотворенно обрѣзаніе и [у] съблѣкохте грѣховно-то тѣло на плъть-тѫ чрѣзъ обрѣзаніе-то Христово. 12 [ф] Спогребени съ него въ кръщеніе-то, въ което и [х] съвъскрьснѫхте [ц] чрѣзъ вѣрѫ-тѫ на дѣйствіе-то отъ Бога, [ч] който го въскрьси отъ мьртвы-тѣ. 13 [ш] И васъ, като бѣхте мьртви въ прѣгрѣшенія-та и въ необрѣзаніе-то на плъть-тѫ си, съживи съ него, като прости вси-тѣ наши прѣстѫпленія; 14 И като [щ] истрѣби противный-тъ намъ съ постановленія-та записъ, който бѣше противъ насъ, и махнѫ го отъ срѣдъ, и прикова го на кръстъ-тъ; 15 И като [ѕ] съблѣче [ы] началства-та и власти-тѣ, изведе гы на позоръ явно и въстържествува надъ тѣхъ чрѣзъ него.

16 И тъй, [ь] да вы не осѫжда никой [ѣ] за ядѣніе или за піяніе или [ю] за това което ся относи до нѣкой праздникъ, или до новолуніе, или до сѫбботы; 17 [я] Които сѫ сѣнка на бѫдѫщо-то, а тѣло-то е Христово. 18 [ж] Никой съ измамѫ да вы не лиши отъ наградѫ-тѫ съсъ самоволно смиреномудріе и съ ангелослуженіе като ся вглѫбява въ нѣща които не е видѣлъ, и напразно ся надува [іж] съ плътскый-тъ си умъ, 19 А [а] не държи главѫ-тѫ *Христа*, отъ когото всичко-то тѣло чрѣзъ ставы-тѣ и свърскы-тѣ снабдѣвано и свързвано, расте по Божіе нарасnуваніе. 10 И тъй ако сте съ Христа [б] умрѣли колкото [в] за стихіи-тѣ на свѣтъ-тъ, то [г] защо, като че сте живи на свѣтъ-тъ, държите постановленія, 21 [д] "Не похващай, не вкусвай, не пипай:" които всичкы отъ употрѣбеніе ся

р Еф. 1; 20. 21. 1 Пет. 3; 22.
с Гл. 1; 16.
т Втор. 10; 16. 30; 6. Іер. 4; 4. Рим. 2; 29. Фил. 3; 3.
у Рим. 6; 6. Еф. 4; 22. Гл. 3; 8, 9.
ф Рим. 6; 4.
х Гл. 3; 1.
ц Еф. 1; 19. 3; 7.
ч Дѣян. 2; 24.
ш Еф. 2; 1, 5, 6, 11.
щ Еф. 2; 15, 16.
ѕ Быт. 3; 15. Псал. 68; 18. Иса. 53; 12. Мат. 12; 29. Лук. 10; 18. 11; 22. Іоан. 12; 31. 16; 11. Еф. 4; 8. Евр. 2; 14.
ы Еф. 6; 12.
ь Рим. 14; 3, 10, 13.
ѣ Рим. 14; 2, 17. 1 Кор. 8; 8.
ю Рим. 14; 5. Гал. 4; 10
я Евр. 8; 5. 9; 9. 10; 1.
ж Ст. 4, 23.
іж Іез. 13; 3. 1 Тим. 1; 7.
а Еф. 4; 15, 16.
б Рим. 6; 3, 5. 7; 4, 6. Гал. 2; 19. Еф. 2; 15.
в Ст. 8.
г Гал. 4; 3, 9.

д 1 Тим. 4; 3.

22 развалятъ, [е]По человѣчески заповѣди и у-
23 ченія? [ж]Които иматъ *само* видъ на прѣ-
мудрость [з]въ самоволно богослуженіе и сми-
реномудріе и непощадѣніе на тѣло-то,
не за никаквж почесть, въ насыщеніе на
плъть-тж.

ГЛАВА 3.

1 И тъй, [а]ако сте съвъскрьснжли съ Хри-
ста, тръсѣте горньо-то, [б]дѣто Христосъ
2 сѣднж отдесно на Бога. Мыслѣте за гор-
3 ньо-то, *а* не за земно-то. [в]Защото умрѣ-
хте, [г]и животъ-тъ ви е скрытъ съ Хри-
4 ста въ Бога. [д]Когато Христосъ, [е]животъ-
тъ нашъ, ся яви, тогазь и вы съ него ще
ся явите [ж]въ славж.
5 И тъй, [з]умьртвѣте земны-тѣ ваши [и]удо-
ве, [і]блудъ, нечистотж, страсть, злж [к]по-
хоть, и лихоимство, [л]което е идолослуже-
6 ніе; [м]Заради които иде гнѣвъ Божій [н]вьрхъ
7 сынове-тѣ на непокорство-то; [о]Въ които
сте и вы нѣкога си ходили, когато живѣ-
8 яхте въ тѣхъ; А [п]сега отвьргнѣте и вы
всичко това, гнѣвъ, ярость, злобж, хуленіе,
9 [р] срамотны рѣчи отъ устата си. [с]Недѣйте
говори лъжж единъ на другый, [т]като ся
съблѣкохте вече отъ ветхый-тъ человѣкъ
10 съ дѣла-та му, И облѣкохте ся въ новый-
тъ, [у]който ся подновява въ позпаніе, [ф]по
образъ-тъ [х]на того който го е създалъ;
11 Дѣто [ц]нѣма Еллинъ нито Іудеинъ, обрѣ-
заніе, и необрѣзаніе, варваръ, Скиѳъ, рабъ.
12 свободенъ; но [ч]все и въ все Христосъ. И
тъй, [ш]като избранни Божіи святи и възлю-

[е] Иса. 29. 13. Мат. 15; 9. Тит. 1; 14.
[ж] 1 Тим. 4; 8.
[з] Ст. 18.

[а] Рим. 6; 5. Еф. 2; 6. Гл. 2; 12.
[б] Рим. 8; 34. Еф. 1; 20.
[в] Рим. 6; 2. Гал. 2; 20. Гл. 2; 20.
[г] 2 Кор. 5; 7. Гл. 1; 5.
[д] 1 Іоан. 3; 2.
[е] Іоан. 11; 25. 14; 6.
[ж] 1 Кор. 15; 43. Фил. 3; 21.
[з] Рим. 8; 13. Гал. 5; 24.
[и] Рим. 6; 13.
[і] Еф. 5; 3.
[к] 1 Сол. 4; 5.
[л] Еф. 5; 5.
[м] Рим. 1; 18. Еф. 5; 6. Отк. 22; 15.
[н] Еф. 2; 2.
[о] Рим. 6; 19, 20. 7; 5. 1 Кор. 6; 11. Еф. 2; 2. Тит. 3; 3.
[п] Еф. 4; 22. Евр. 11; 1. Іак. 1; 21. 1 Пет. 2; 1.
[р] Еф. 4; 29. 5; 4.
[с] Лев. 19; 11. Еф. 4; 25.
[т] Еф. 4; 22, 24.
[у] Рим. 12; 2.
[ф] Еф. 4; 23, 24.
[х] Еф. 2; 10.
[ц] Рим. 10; 12. 1 Кор. 12; 13. Гал. 3; 28. 5; 6. Еф. 6; 8.
[ч] Еф. 1; 23.
[ш] Еф. 4; 24.
[щ] 1 Сол 1; 4. 1 Пет. 1; 2. 2 Пет. 1; 10.

блепни, [ш]облѣчѣте ся [з]въ милосердіе, благость, смиреномудріе, кротость, дълготърпѣніе; [ы]Прѣтърпѣвайте си единъ на другый, и единъ на другый си прощавайте, ако бы нѣкой да има върхъ нѣкого тъжбѫ; както и Христосъ е простилъ вамъ, така и вы; [ь]И надъ всичко това [ѣ]*облѣчѣте ся въ* любовь-тѫ, [ю]която е свърска на съвършенство-то. И [я]миръ Божій да владѣе въ сърдца-та ви, [ж]на който сте призовани [ѩ]въ едно тѣло, [а]и благодарни бывайте. Слово-то Христово да ся вселява въ васъ богатно съсъ всякѫ прѣмудрость; учѣте ся и вразумявайте ся [б]въ псалмы, и пѣнія и пѣсни духовны, като пѣете Господу [в]съ благодать въ сърдца-та си. И [г]все що правите словомъ или дѣломъ, всичко *правѣте* въ името на Господа Іисуса, [д]благодаряще чрѣзъ него Бога и Отца.

13

14

15

16

17

[е]Жены, покорявайте ся на свои-тѣ си мѫжіе, [ж]както подобава въ Господа. [з]Мѫжіе, любѣте жены-тѣ си, и [и]не бывайте жестокы къмъ тѣхъ. [і]Чада, бѫдѣте послушны на родители-тѣ си [к]во всичко, защото това е благоугодно Господу. [л]Отци, не раздразняйте чада-та си, да не малодушествуватъ. [м]Раби, бѫдѣте [н]въ всичко послушни [о]на ваши-тѣ по плъть господари, не съ работеніе *само* прѣдъ очи-тѣ *имъ* както человѣкоугодници, но съ простотѫ сърдечнѫ бояще ся отъ Бога. И [п]все що правите, работѣте отъ душѫ, като на Господа, а не като на человѣцы; Понеже [р]знаете че ще пріемете отъ Господа заплатѫ-тѫ на наслѣдіе-то; [с]защото на Господа

18 19 20 21 22 23 24

[з] Гал. 5; 22. Еф. 4; 2, 32. Фил. 2; 1.
[ы] Марк. 11; 25. Еф. 4; 2, 32.
[ь] 1 Пет. 4; 8.
[ѣ] Іоан. 13; 34. Рим. 13; 8. 1 Кор. 13; Еф. 5; 2. Гл. 2; 2. 1 Сол. 4; 9. 1 Тим. 1; 5. 1 Іоан. 3; 23. 4; 21.
[ю] Еф. 4; 3.
[я] Рим. 14; 17. Фил. 4; 7.
[ж] 1 Кор. 7; 15.
[ѩ] Еф. 2; 16, 17. 4; 4.
[а] Гл. 2; 7. Ст. 17.
[б] 1 Кор. 14; 26. Еф. 5; 19.
[в] Гл. 4; 6.
[г] 1 Кор. 10; 31.
[д] Рим. 1; 8. Еф. 5; 20. Гл. 1; 12. 2; 7. 1 Сол. 5; 18. Евр. 13; 15.
[е] Еф. 5; 22. Тит. 2; 5. 1 Пет. 3; 1.
[ж] Еф. 5; 5.
[з] Еф. 5; 25, 28, 33. 1 Пет. 3; 7.
[и] Еф. 4; 31.
[і] Еф. 6; 1.
[к] Еф. 5; 24. Тит. 2; 9.
[л] Еф. 6; 4.
[м] Еф. 6; 5, и друг. 1 Тим. 6; 1. Тит. 2; 9. 1 Пет. 2; 18.
[н] Ст. 20.
[о] Филим. 16.
[п] Еф. 6; 6, 7.
[р] Еф. 6; 8.
[с] 1 Кор. 7; 22.

25 Христа слугувате. А който струва неправдѫ ще пріеме заплатѫ-тѫ на неправдѫ-тѫ си, и [т]нѣма лицепріятіе.

ГЛАВА 4.

1 Господари, [а]отдавайте на рабы-тѣ си праведно-то и равно-то, като знаете че и вы имате Господарь на небеса.

2 [б]На молитвѫ бѫдѣте постоянни, и бодърствувайте въ неѭ [в]съ благодареніе; 3 [г]Молѣте ся още и за насъ, [д]да ни отвори Богъ врата на слово-то, да говорѭ [е]тайнѫ-тѫ Христовѫ, [ж]за коѭто сьмь и вързанъ, 4 Да ѭ явѭ, както ми подобава да говорѭ. 5 Къмъ вънщни-тѣ [з]обхождайте ся съ мудрость, като [и]искупувате врѣме-то. 6 Говореніе-то ви да бѫде винѫгы [і]съ благодать, [к]подправено съсъ соль, [л]да знаете какъ трѣба да отговаряте всякому единому.

7 [м]Колкото за мене, ще ви искаже всичко-то Тихикъ възлюбленный братъ, и вѣренъ служитель и сослужникъ въ Господа, 8 [н]Когото само за това проводихъ до васъ, да разбере състояніе-то ви, и да утѣши 9 сьрдца-та ви, [о]Съ Онисима вѣрнаго и любезнаго брага, който е отъ васъ; ще ви 10 искажѫтъ за тука всичко. Поздравява вы [п]Аристархъ, сплѣнникъ-тъ ми, и [р]Марко сродникъ-тъ на Варнавѫ, (за когото пріехте порѫчваніе; ако дойде при васъ, пріи- 11 мѣте го;) И Іисусъ нарицаемый Іустъ, които сѫ отъ обрѣзаны-тѣ; тѣ *ми сѫ* единственни-тѣ сотрудници въ царство-то 12 Божіе, които ми станѫхѫ утѣшеніе. Поздравява вы [с]Епафрасъ, рабъ Христовъ, който е отъ васъ, и който всякога за васъ

[т] Рим. 2; 11. Ефес. 6; 9. 1 Пет. 1; 17. Виж. и Втор. 10; 17.
[а] Еф. 6; 9.
[б] Лук. 18; 1. Рим. 12; 12. Еф. 6; 18. 1 Сол. 5; 17, 18.
[в] Гл. 2; 7. 3; 15.
[г] Еф. 6; 19. 2 Сол. 3; 1.
[д] 1 Кор. 16; 9. 2 Кор. 2; 12.
[е] Мат. 13; 11. 1 Кор. 4; 1. Еф. 6; 19. Гл. 1; 26. 2; 2.
[ж] Еф. 6; 20. Фил. 1; 7.
[з] Ефес. 5; 15. 1 Сол. 4; 12.
[и] Еф. 5; 16.
[і] Еккл. 10; 12. Гл. 3; 16.
[к] Марк. 9; 50.
[л] 1 Пет. 3; 15.
[м] Еф. 6; 21.
[н] Еф 6; 22.
[о] Филим. 10.
[п] Дѣян. 19; 29. 20; 4. 27; 2. Филим. 24.
[р] Дѣян. 15; 37. 2 Тим. 4; 11.
[с] Гл. 1; 7. Филим. 23.

ся [т]подвизава въ молитвы-тѣ, да стоите [у]съвършенни и испълнени во всякж волѭ Божіѭ. 13 Защото свидѣтелствувамъ за него, че има голѣмж ревность за васъ, и за тѣзи които сж въ Лаодикіѭ и въ Іераполь. 14 Поздравява вы възлюбленный-тъ [ф]Лука лѣкарь-тъ, и [х]Димасъ. 15 Поздравѣте братія-та които сж въ Лаодикіѭ, и Нимфана, и домашніѭ-тж му [ц]церквж. 16 [ч]И като прочетете писмо-то помежду си, сторѣте да ся прочете и въ церквж-тж на Лаодикійцы-тѣ; и това, което е изъ Лаодикіѭ да *го* прочетете и вы. 17 И [ш]речѣте Архиппу: Внимай [щ]на служеніе-то, което си пріелъ въ Господа, да го испълнишь. 18 [ъ]Поздравеніе-то *съмь писалъ* азъ Павелъ съ ржкж-тж си. [ы]Помнѣте оковы-тѣ ми. [ь]Благодать да бжде съ васъ. Аминь.

т Рим. 15; 30. у Мат. 5; 48. 1 Кор. 2; 6. 14; 20. Фил. 3; 15. Евр. 5; 14. ф 2 Тим. 4; 11. х 2 Тим. 15; 6. Филим. 24. ц Рим 16; 5. 1 Кор. 16; 19. ч 1 Сол. 5; 27. ш Филим. 2. щ 1 Тим. 4; 6. ъ 1 Кор. 16; 21. 2 Сол. 3; 17. ы Евр. 13; 3. ь Евр. 13; 25.

КЪ СОЛУНЯНОМЪ ПЪРВО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ и [а]Силуанъ и Тимоѳей до Солунскж-тж церквж въ Бога Отца и Господа Іисуса Христа, [б]благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего и Господа Іисуса Христа.

2 [в]Благодаримъ всякога Бога за всичкы васъ, и помянувамы вы въ молитвы-тѣ си, 3 Като помнимъ [г]непрѣстанно [д]ваше-то дѣло

а 2 Кор. 1; 19. 2 Сол. 1; 1. 1 Пет. 5; 12. б Еф. 1; 2. в Рим. 1; 8. Еф. 1; 16. Филим. 4. г Гл. 2; 13. д Іоан. 6; 29. Гал. 5; 6. Гл 5; 6. 2 Сол. 1; 3, 11. Іак. 2; 17.

на вѣрж-тж, [е]и трудъ-тъ на любовь-тж, и тьрпѣніе-то на надеждж-тж въ Господа нашего Іисуса Христа, прѣдъ Бога и Отца
4 нашего. Понеже знаемъ, братіе възлюблен-
5 ни отъ Бога, ваше-то [ж]избраніе. Защото [з]наше-то къмъ васъ благовѣствованіе не станж само съсъ слово, но и съсъ силж, и [и]съ Духа Святаго, [і]и съ голѣмо удостовѣреніе, [к]както знаете какви бѣхмы зара-
6 ди васъ по между вы. И [л]вы станжхте подражатели намъ и Господу като при много утѣсненія пріехте слово-то [м]съ радость
7 на Духа Святаго; Така що станжхте примѣръ на вси-тѣ вѣрующы които сж въ Ма-
8 кедоніж и въ Ахаіж. Защото отъ васъ ся [н]прогласи слово-то Господне, не само въ Македоніж и Ахаіж, но и [о]на всяко мѣсто ся расчу ваша-та вѣра въ Бога, щото ный
9 не трѣба да говоримъ нѣщо. Защото тѣ възвѣщаватъ за насъ, [п]какъ станж наше-то влѣзваніе при васъ, [р]и какъ сте ся обърнжли отъ идолы-тѣ къмъ Бога, за да слу-
10 жите на живый-тъ и истинный-тъ Богъ. И [с]да очакувате [т]отъ небеса неговъ-тъ Сынъ, [у]когото въскрьси отъ мьртвы-тѣ, Іисуса, който ны освободява [ф]отъ иджщій-тъ гнѣвъ.

е Рим. 16; 6. Евр. 6; 10.
ж Кол. 3; 12. 2 Сол. 2; 13.
з Марк. 16; 20. 1 Кор. 2; 4. 4; 20.
и 2 Кор. 6; 6.
і Кол. 2; 2. Евр. 2; 3.
к Гл. 2; 1, 5, 10, 11. 2 Сол. 3; 7.
л 1 Кор. 4; 16. 11; 1. Фил. 3; 17. Гл. 2; 14. 2 Сол. 3; 9.
м Дѣян. 5; 41. Евр 10; 34.
н Рим. 10; 18.
о Рим. 1; 8. 2 Сол. 1; 4.
п Гл. 2; 1.
р 1 Кор. 12; 2. Гал. 4; 8.
с Рим. 2; 7. Фил. 3; 20. Тит. 2; 13. 2 Пет. 3; 12. Откр. 1; 7.
т Дѣян. 1; 11. Гл. 4; 16. 2 Сол. 1; 7.
у Дѣян. 2; 24.
ф Мат. 3; 7. Рим. 5; 9. Гл. 5; 9.

ГЛАВА 2.

1 Защото [а]вы сами знаете, братіе, наше-то при васъ влѣзваніе, че не бы напразно;
2 Но като бѣхмы отъ понапрѣдъ, както знаете, пострадали и обесчестени [б]въ Филиппы, [в]дьрзнжхмы въ Бога нашего [г]да проповѣдамы вамъ евангеліе-то Божіе [д]съ го-
3 лѣмъ подвигъ. Защото [е]наше-то увѣщаніе не *бѣ* отъ прѣлъгваніе, нито отъ нечисто-

а Гл. 1; 5, 9.
б Дѣян. 16; 22.
в Гл. 1; 5.
г Дѣян. 17; 2.
д Фил. 1; 30. Кол. 2; 1.
е 2 Кор. 7; 2. Ст. 5. 2 Пет. 1; 16.

тж, нито съ измамж; Но както [ж]бѣхмы одобрени отъ Бога, [з]да ни повѣри благовѣствованіе-то, така говоримъ, [и]не като че угождавамы на человѣцы, но на Бога [і]който испытува сърдца-та ни. [к]Защото, както знаете, нито ласкателно слово употрѣбихмы нѣкога, нито причинж за лихоимство; Богъ е [л]свидѣтель; [м]Нито поискахмы славж отъ человѣцы, нито отъ васъ, нито отъ другы; ([н]Ако и да можахмы [о]да смы въ тяжесть [п]като Христови апостоли:) [р]но быхмы тихы по срѣдъ васъ, както кърмилица ся грыжи нѣжно за чада-та си. Така като имахмы горещж любовь къмъ васъ, имахмы благодареніе [с]да ви прѣдадемъ не токо евангеліе-то Божіе, но [т]и душы-тѣ си, защото станжхте любезни намъ. Защото вы, братіе, помните нашій-тъ трудъ и мжкж, понеже деня и [у]нощя като работѣхмы, [ф]да не отеготимъ ни едного отъ васъ, проповѣдахмы вамъ евангеліе-то Божіе. [х]Вы сте свидѣтели и Богъ, [ц]какъ свято и праведно и неукоризненно ся обходихмы съ васъ вѣрующы-тѣ; Както знаете, какъ всякого отъ васъ като отецъ чада-та си увѣщавахмы и утѣшавахмы, И строго ви заржчахмы, [ч]да ходите достойно Богу, [ш]който вы призовава въ свое-то царство и славж. За туй и ный благодаримъ Бога [щ]непрѣстанно, че като пріяхте слово-то Божіе, което чухте отъ насъ, пріяхте *го* [ъ]не *като* слово человѣческо, но, (както е наистинж,) слово Божіе, което и дѣйствува между васъ вѣрующы-тѣ. Защото, вы, братіе, станжхте подражатели [ы]на Божіи-тѣ въ

(3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14)

ж 1 Кор. 7;25. 1 Тим. 1;11, 12.
з 1 Кор. 9;17. Гал. 2; 7. Тит. 1; 3.
и Гал. 1; 10.
і Пр. 17; 3. Рим. 8; 27.
к Дѣян. 20;33. 2 Кор. 2;17. 4; 2. 7; 2. 12; 17.
л Рим. 1; 9.
м Іоан 5; 41, 44. 12; 43. 1 Тим. 5;17.
н 1 Кор. 9; 4, 6, 12, 18. 2 Кор. 10; 1, 2, 10, 11. 13;10. 2 Сол. 3; 9. Филим. 8, 9.
о 2 Кор. 11;9. 12; 13, 14. 2 Сол. 3; 8.
п 1 Кор. 9; 1, 2, 5.
р 1 Кор. 2; 3. 9; 22. 2 Кор. 13; 4. 2 Тим. 2; 24.
с Рим. 1; 11. 15; 29.
т 2 Кор. 12; 15.
у Дѣян. 20;34. 1 Кор. 4; 12. 2 Кор. 11;9. 2 Сол. 3; 8.
ф 2 Кор. 12; 13, 14.
х Гл. 1; 5;
ц 2 Кор. 7; 2. 2 Сол. 3; 7.
ч Еф. 4; 1. Фил. 1; 27. Кол. 1; 10. Гл. 4; 1.
ш 1 Кор. 1; 9 Гл. 5; 24. 2 Сол. 2; 14. 2 Тим. 1; 9.
щ Гл. 1; 3.
ъ Мат. 10; 40. Гал. 4; 14. 2 Пет. 3; 2.
ы Гал. 1; 22.

Христа Іисуса церквы, които сѫ въ Іудеѭ, понеже [ь]и вы пострадахте исто-то отъ свои-тѣ си соплеменницы, [ъ]както и тѣ
15 отъ Іудеи-тѣ, [ю]Които и Господа Іисуса убихѫ, [я]и свои-тѣ си пророцы, и насъ распѫдихѫ, и Богу не угодяватъ, [ж]и на всич-
16 кы-тѣ человѣцы сѫ противни; [іѫ]Възбраняватъ ни да говоримъ на язычницы-тѣ да ся спасѫтъ, [а]за да испълнятъ грѣхове-тѣ си вынѫгы: но [б]постигнѫ гы гнѣвъ-тъ до край.

17 А ный, братіе, като осиротѣхмы отъ васъ за малко врѣме, [в]съ лице *а* не съсъ сърдце, *още* повече съ голѣмо желаніе ся
18 постарахмы, [г]дано видимъ лице-то ви. За това поискахмы да дойдемъ при васъ, (и азъ Павелъ) и веднъжь и дважь, но на-
19 прави ни [д]прѣчкѫ Сатана. Защото [е]коя е наша-та надежда, или радость-та *ни*, или [ж]вѣнецъ-тъ на похвалѫ-тѫ *ни*? не сте ли вы прѣдъ Господа нашего Іисуса Христа
20 [з]въ пришествіе-то негово? Защото вы сте наша-та слава и радость.

ГЛАВА 3.

1 За това, като [а]не можѣхмы да търпимъ вече, [б]разсѫдихмы за добро да останемъ
2 сами въ Аѳинѫ; И проводихмы [в]Тимоѳея брата нашего и служителя Божія и сътрудника нашего въ евангеліе-то Христово, да вы утвърди, и да вы утѣши отъ къмъ вѣ-
3 рѫ-тѫ ви; [г]Да ся не колебае никой въ тѣзи скърби; защото вы знаете че на то-
4 ва [д]смы опрѣдѣлени; [е]Защото, когато бѣхмы при васъ, прѣдсказувахмы ви, че има да прѣтърпимъ притѣсненіе, както и станѫ,
5 и знаете. За това и азъ като [ж]не можѣхъ

[ь] Дѣян. 17; 5, 13.
[ъ] Евр. 10; 33, 34.
[ю] Дѣян. 2; 23. 3; 15. 5; 30. 7; 52.
[я] Мат. 5; 12. 23; 34, 37. Лук. 13; 33, 34. Дѣян. 7; 52.
[ж] Есѳ. 3; 8.
[іѫ] Лук 11; 52. Дѣян 13;50. 14; 5, 19. 17; 5; 13. 18;12. 19;9. 22; 21, 22.
[а] Быт. 15; 16. Мат. 23; 32.
[б] Мат. 24; 6, 14.
[в] 1 Кор. 5; 3. Кол 2; 5.
[г] Гл. 3; 10.
[д] Рим. 1; 13. 15; 22.
[е] 2 Кор. 1; 14. Фил. 2; 16. 4; 1.
[ж] Прит. 16;31.
[з] 1 Кор. 15; 23. Гл. 5;13. Отк. 1; 7. 22; 12.
[а] Ст. 5.
[б] Дѣян. 17;15.
[в] Рим. 16; 21. 1 Кор. 16; 10. 2 Кор. 1; 19.
[г] Еф. 3; 13.
[д] Дѣян. 9; 16. 14; 22. 20; 23. 21; 11. 1 Кор. 4; 9. 2 Тим. 3;12. 1 Пет. 2;21.
[е] Дѣян. 20;24.
[ж] Ст. 1.

вече да търпіѭ, проводихъ да разумѣѭ за вѣрѫ-тѫ ви, [з]да не бы да вы е искусилъ искуситель-тъ, [и]и да бѫде трудъ-тъ ни напраздно. 6 А сега [і]като дойде Тимоѳей отъ васъ при насъ та ни донесе добры извѣстія за вѣрѫ-тѫ и любовь-тѫ вашѫ, и това, че имате всякога добро поменуваніе за насъ, и желаете да ны видите, [к]както и ный васъ, 7 За това, при всичкѫ-тѫ нашѫ скърбь и нуждѫ, [л]утѣшихмы ся, братіе, за васъ, чрѣзъ вѣрѫ-тѫ вашѫ; 8 Понеже сега смы живи, [м]ако стоите вы въ Господа. 9 Защото [н]кое благодареніе можемъ да въздадемъ Богу за васъ, заради всичкѫ-тѫ радость съ коѭто ся радувамы за васъ прѣдъ Бога нашего? 10 [о]Нощя и деня прѣусьрдно ся [п]молимъ [р]да видимъ лице-то ви, и [с]да допълнимъ което ви не достига въ вѣрѫ-тѫ ви. 11 А самъ Богъ и Отецъ нашъ и Господь нашъ Іисусъ Христосъ дано [т]управи пѫть-тъ ни къмъ васъ. 12 И васъ Господь [у]да умножи и да *вы* направи да прѣизобилувате въ любовь-тѫ единъ [ф]къмъ другый и къмъ всичкы-тѣ, както и ный къмъ васъ, 13 [х]За да утвърди сьрдца-та ви непорочны въ святость-тѫ прѣдъ Бога и Отца нашего, въ пришествіе-то на Господа нашего Іисуса Христа [ц]съсъ вси-тѣ неговы святыи.

ГЛАВА 4.

1 При това още, братіе, просимъ и молимъ вы въ Господа Іисуса, [а]както сте пріели отъ насъ [б]какъ трѣбува да ходите [в]и да угодявате Богу, *така* да прѣуспѣвате повече; 2 Защото знаете каквы заповѣди ви дадохмы отъ Господа Іисуса. 3 Понеже това е [г]воля-та Божія, [д]ваше-то освященіе, [е]да

з 1 Кор. 7; 5. 2 Кор. 11; 3.
и Гал. 2; 2. 4; 11. Фил. 2; 16.
і Дѣян. 18; 1, 5.
к Фил. 1; 8.
л 2 Кор. 1; 4. 7; 6, 7. 13.
м Фил. 4; 1.
н Гл 1; 2.
о Дѣян. 26; 7. 2 Тим. 1; 3.
п Рим. 1; 10, 11. 15; 32.
р Гл. 2; 17.
с 2 Кор. 13; 9, 11. Кол. 4; 12.
т Марк. 1; 3.
у Гл. 4; 10.
ф Гл. 4; 9. 5; 15. 2 Пет. 1; 7.
х 1 Кор. 1; 8. Фил. 1; 10. Гл. 5; 23. 2 Сол. 2; 17. 1 Іоан. 3; 20, 21.
ц Зах. 14; 5. Іуд. 14.
а Фил. 1; 27. Кол 2; 6.
б Гл. 2; 12.
в Кол. 1; 10.
г Рим. 12; 2. Еф. 5; 17.
д Еф. 5; 27
е 1 Кор 6; 15, 18. Еф. 5; 3. Кол. 3; 5.

4 ся въздържате отъ блудъ; [ж]Да знае всякой отъ васъ да държи съсѫдъ-тъ си въ
5 святость и честность, [з]Не въ страсть на похоть, [и]както и язычници-тѣ [і]които не
6 знаѭтъ Бога; [к]Да не прѣминува *нѣкой прѣдѣлъ-тъ* и да повръжда брата си въ *това* нѣщо; защото за всичко това Богъ е [л]отмьститель, както ви и отъ понапрѣдъ ре-
7 кохмы и засвидѣтелствувахмы. Защото Богъ не ны е призовалъ на нечистотѫ, но [м]на
8 святость. [н]И тъй, който отхвьрля това, не отхвьрля человѣка, но Бога, [о]който е и далъ намъ Духа своего Святаго.

9 А за братолюбіе-то [п]нѣмате нуждѫ да ви пишѫ; защото [р]вы сами сте отъ Бога научени [с]да имате любовь единъ къмъ дру-
10 гый; Защото и [т]правите това на вси-тѣ братія които сѫ по всичкѫ Македоніѭ; и молимъ ви ся, братіе, [у]да прѣуспѣвате по-
11 вече, И усьрдно [ф]да ся стараете да живѣете тихо, и [х]да вършите свои-тѣ си работы, и да работите съсъ свои-тѣ си рѫцѣ,
12 както ви заръчахмы; [ц]За да ходите благообразно прѣдъ външни-тѣ, и да нѣмате нуждѫ отъ нищо.

13 И не искамъ, братіе, да не знаете за умрѣлы-тѣ, за да не скърбите, [ч]както и
14 другы-тѣ [ш]които нѣматъ надеждѫ. Защото [щ]ако вѣрувамы че Іисусъ умрѣ и въскрьснѫ, [ъ]така и Богъ умрѣлы-тѣ въ Іисуса ще
15 приведе съ него заедно. Защото това ви *го* казувамы [ы]съсъ слово Господне, че [ь]ный живи-тѣ, които останемъ до пришествіе-то Господне, нѣма да прѣдваримъ умрѣлы-тѣ;

ж Рим. 6; 19. 1 Кор. 6; 15, 18.
з Рим. 1; 24, 26. Кол. 3; 5.
и Еф. 4; 17, 18.
і 1 Кор. 15; 34. Гал. 4; 8. Еф. 2; 12. 4; 18. 2Сол. 1; 8.
к Лев. 19; 11, 13. 1 Кор. 6; 8.
л 2 Сол. 1; 8.
м Лев. 11; 44. 19; 2. 1 Кор. 1; 2. Евр. 12; 14. 1Пет. 1; 14, 15.
н Лук. 10; 16.
о 1 Кор. 2; 10. 7; 40. 1 Іоан. 3; 24.
п Гл. 5; 1.
р Іер. 31; 34. Іоан. 6; 45. 14; 26. Евр. 8; 11. 1 Іоан. 2; 20, 27.
с Мат. 22; 39. Іоан. 13; 34. 15; 12. Еф. 5; 2. 1 Пет. 4; 8. 1 Іоан. 3; 11, 23. 4; 21.
т Гл. 1; 7.
у Гл 3; 12.
ф 2 Сол. 3; 11. 1 Пет. 4; 15.
х Дѣян. 20; 35. Ефес 4; 28. 2 Сол. 3; 7, 8, 12.
ц Рим. 13; 13. 2 Кор. 8; 21. Кол. 4; 5. 1 Пет. 2; 12.
ч Виж. Лев. 19; 28. Втор. 14; 1, 2. 2 Цар. 12; 20.
ш Еф. 2; 12.
щ 1 Кор. 15; 13.
ъ 1 Кор. 15; 18, 23. Гл. 5; 13.
ы 3 Цар. 13; 17, 18. 20; 35.
ь 1 Кор. 15; 51.

Понеже [п]самъ Господь ще слѣзе отъ небе-то съ повелѣніе, съ гласъ Архангеловъ, и [ю]съ тржбж Божіѭ; [я]и мьртви-тѣ въ Христа ще въскрьснжтъ по напрѣдъ; [ж]Послѣ ный живи-тѣ които смы останжли, съ тѣхъ наедно ще бждемъ грабнжти [іж]на облацы да срѣщнемъ Господа на въздухъ, [а]и така ще бждемъ всякога съ Господа. [б]И тъй утѣшавайте ся единъ другый съ тѣзи думы. 16 17 18

ГЛАВА 5.

А [а]за годины-тѣ и врѣмена-та, братіе, [б]нѣмате нуждж да ви ся пише; Защото вы знаете извѣстно, че [в]день-тъ Господень, както крадецъ прѣзъ нощь, така ще дойде; Понеже когато казуватъ, миръ и безопасность, тогазь ще [г]нападне на тѣхъ внезапна погыбель [д]както болѣзни-тѣ на непразнж женж, и нѣма да избѣгнжтъ, [е]Но вы, братіе, не сте въ тьмнинж, та да вы постигне день-тъ като крадецъ. Всичкы вы сте [ж]сынове на видѣлинж-тж и сынове на день-тъ: не смы на нощь-тж, нито на тьминж-тж. И [з]тъй да не спимъ както и другы-тѣ, но да [и]бждемъ будни и трѣзвенни. Защото [і]които спятъ, нощя спятъ, и които ся опиватъ, [к]нощя ся опиватъ: Но ный, като смы *сынове* на день-тъ, да бждемъ трѣзвенни, и да [л]облѣчемъ бронѭ-тж на вѣрж-тж и на любовь-тж, и за шлемъ, надеждж-тж на спасеніе-то; Защото [м]Богъ не ны е опрѣдѣлилъ за гнѣвъ, но [н]да получимъ спасеніе чрѣзъ Господа нашего Іисуса Христа, [о]Който умрѣ за насъ, за да живѣемъ съ него и когато смы будни и ко- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

п Мат. 24; 30, 31. Дѣян. 1; 11. 2 Сол. 1; 7.
ю 1 Кор. 15; 52.
я 1 Кор. 15; 23, 52.
ж 1 Кор. 15; 51.
іж Дѣян. 1; 9. Отк. 11; 12.
а Іоан. 12; 26. 14; 3. 17; 24.
б Гл. 5; 11.
а Мат 24; 3, 36. Дѣян. 1; 7.
б Гл 4; 9.
в Мат. 24; 43, 44. 25; 13. Лук. 12; 39, 40. 2 Пет. 3; 10. Откр. 3; 3. 16; 15
г Иса 13; 6 до 9. Лук. 17; 27, 28, 29. 21; 34, 35. 2 Сол. 1; 9.
д Іер. 13; 21. Осі. 13; 13.
е Рим. 13; 12, 13. 1 Іоан. 2; 8.
ж Еф 5; 8.
з Мат. 25; 5.
и Мат. 24; 42. 25; 13. Рим. 13; 11, 12, 13. 1 Пет. 5; 8.
і Лук. 21; 34, 36. Рим. 13; 13. 1 Кор. 15; 34. Еф. 5; 14.
к Дѣян. 2; 15. 1 Пет. 2; 8. Іуд 4.
л Иса 59; 17. Еф. 6; 14, 16, 17.
м Рим. 9; 22. Гл. 1; 10.
н 2 Сол. 2; 13, 14.
о Рим 14; 8; 9. 2 Кор. 5; 15.

11 гато спимъ. [п]За това утѣшавайте ся единъ другый, и назидавайте единъ другыго, както и правите.

12 И молимъ вы, братіе, [р]да познавате тѣзи, които ся трудятъ помежду вы, и сѫ настоятели ваши въ Господа, и вы поуча-
13 ватъ, И да гы почитате прѣмного съ любовь за дѣло-то имъ. Живѣйте [с]мирно по-
14 между си. Молимъ вы още, братіе, [т]вразумявайте бесчинны-тѣ, [у]утѣшавайте малодушны-тѣ, [ф]поддьржайте немощны-тѣ, бѫ-
15 дѣте къмъ всичкы [х]тьрпѣливи. [ц]Гледайте да не отдава нѣкой нѣкому зло за зло; но [ч]тьрсѣте всякога добро-то, и единъ на
16 другый ся и на всичкы-тѣ. [ш]Вынѫгы ся ра-
17 дувайте. [щ]Непрѣстанно ся молѣте. (18) [ъ]За всичко благодарѣте; защото това е воля-та Божія за васъ въ Христа Іисуса. [ы]Духъ-
19 тъ не угасяйте. (20) [ь]Пророчества не и-
21 майте за нищожны. [ѣ]Всичко испытувайте:
22 [ю]добро-то дьржте. [я]Отъ всякакъвъ видъ зло въздьржайте ся. А [ж]самъ Богъ на миръ-
23 тъ [іж]да вы освяти всесъвьршенно; и [а]да ся съхрани цѣлокупенъ духъ-тъ ви, и душа-та, и тѣло-то безъ порокъ, въ пришествіе-то на Господа нашего Іисуса Хри-
24 ста. [б]Вѣренъ е онзи който вы призовава, и ще го направи.

25 Братіе, [в]молѣте ся за насъ. (26) [г]Поздравѣте всичкы-тѣ братія съсъ цѣлованіе
27 свято. Заклѣвамъ вы въ Господа, посланіе-то [д]да ся прочете на вси-тѣ святы братія.
28 [е]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде съ васъ. Аминь.

п Гл. 4; 18.
р 1 Кор. 16; 18. Фил. 2; 29. 1 Тим. 5; 17. Евр. 13; 7, 17.
с Марк. 9; 50.
т 2 Сол 3; 11, 12.
у Евр. 12; 12.
ф Рим. 14; 1. 15; 1. Гал. 6; 1, 2.
х Гал. 5; 22. Ефес. 4; 2. Кол. 3; 12. 2 Тим. 4; 2.
ц Лев. 19; 18. Прит. 20; 22. 24; 29. Мат. 5; 39, 44. Рим. 12; 17. 1 Кор. 6; 7. 1 Пет. 3; 9.
ч Гал. 6; 10. Гл. 5; 12.
ш 2 Кор. 6; 10. Фил. 4; 4.
щ Лук. 18; 1. 21; 36. Рим. 12; 12. Еф. 6; 18. Кол. 4; 2. 1 Пет. 4; 7.
ъ Ефес. 5; 20. Кол. 3; 17.
ы Еф. 4; 30. 1 Тим 4; 14. 2 Тим. 1; 6. Виж. 1 Кор. 14; 30.
ь 1 Кор. 14; 1, 39.
ѣ 1 Кор. 2; 11, 15. 1 Іоан. 4; 1.
ю Фил 4; 8.

я Гл. 4; 12. ж Фил. 4; 9. іж Гл. 3; 13. а 1 Кор. 1; 8. б 1 Кор. 1; 9. 10; 13. 2 Сол. 3; 3. в Кол. 4; 3. 2 Сол. 3; 1. г Рим. 16; 16. д Кол. 4; 16. 2 Сол. 3, 14. е Рим. 16; 20, 24. 2 Сол. 3; 18.

КЪ СОЛУНЯНОМЪ ВТОРО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

а 2 Кор. 1; 19.
б 1 Сол. 1; 1.
в 1 Кор. 1; 3.
г 1 Сол. 1; 2, 3. 3; 6, 9. Гл. 2; 13.
д 2 Кор. 7; 14. 9. 2. 1 Сол. 2; 19, 20.
е 1 Сол. 1; 3.
ж 1 Сол. 2; 14.
з Фил. 1; 28.
и 1 Сол. 2; 14.
і Отк. 6; 10
к Отк. 14; 13.
л 1 Сол. 4; 16. Іуд. 14.
м Евр. 10; 27. 12; 29. 2 Пет. 3; 7. Отк. 21; 8.
н Псал. 79; 6. 1 Сол. 4; 5.
о Рим. 2; 8.
п Фил. 3; 19. 2 Пет. 3; 7.
р Втор. 33; 2; Иса. 2; 19. Гл. 2; 8.

1 Павелъ и [а]Силуанъ и Тимоѳей до Солунскѫ-тѫ церквѫ [б]въ Бога Отца нашего и Господа Іисуса Христа. 2 [в]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего и Господа Іисуса Христа.

3 [г]Длъжни смы, братіе, да благодаримъ Бога всякога за васъ, както е достойно, защото вѣра-та ви прѣвъзрастува, и умножава ся любовь-та на всякого едного къмъ другыго помежду всичкы васъ; 4 Така щото и сами [д]ный ся хвалимъ съ васъ въ церквы-тѣ Божіи, [е]за ваше-то тьрпѣніе и за вѣрѫ-тѫ *ви* [ж]во всичкы-тѣ гоненія ваши и притѣсненія-та които прѣтьрпѣвате, 5 *Което е* [з]доказателство на праведнѫ-тѫ сѫдбѫ Божіѭ, за да ся сподобите въ царство-то Божіе, [и]за което и страдате; 6 [і]Понеже е праведно у Бога да въздаде скърбь на тѣзи които вы оскърбяватъ, 7 А на васъ оскърбяваны-тѣ *да даде* [к]отрадѫ на едно съ насъ, [л]когато ся яви Господь Іисусъ отъ небе-то съ ангелы-тѣ на своіѭ-тѫ силѫ, 8 [м]Въ огнь пламененъ, да даде отмьщеніе на [н]тѣзи които не познаватъ Бога, и [о]които ся не покоряватъ на евангеліе-то на Господа нашего Іисуса Христа; 9 [п]Които ще пріемѫтъ наказаніе, вѣчнѫ погыбель, отъ лице-то Господне, и [р]отъ славѫ-тѫ

10 на Неговж-тж силж, [с]Когато дойде да ся прослави въ свои-тѣ святыи, [т]и да ся покаже чуденъ между всичкы-тѣ вѣрующы (понеже вы повѣрувахте въ наше-
11 то свидѣтелство) въ оный день. Заради това и всякогы ся молимъ за васъ, [у]да вы сподоби Богъ нашъ на призваніе-то, и да испълни всяко благоволеніе на благость-тж
12 [ф]и *всяко* дѣло на вѣрж-тж въ силж; [х]За да ся прослави во васъ име-то на Господа нашего Іисуса Христа, и вы въ него, по благодать-тж на Бога нашего и Господа Іисуса Христа.

с Псал. 89: 7.
т Псал. 68;35.
у Ст. 5.
ф 1 Сол. 1; 3.
х 1 Пет. 1; 7. 4; 14.

ГЛАВА 2.

1 А колкото [а]за пришествіе-то на Господа нашего Іисуса Христа, [б]и за наше-то
2 съ него събираніе, молимъ вы, братіе, [в]Да ся не поколебавате скоро отъ умъ-тъ си, нито да ся смущавате, ни духомъ, ни словомъ, нито съ писмо, като отъ насъ проводено, ужь че настанж день-тъ Христовъ.
3 [г]Да вы не прѣльсти никой никакъ; защото *онзи день нѣма да дойде*, [д]ако първо не дойде отстжпленіе-то, и ся не [е]открые человѣкъ-тъ на грѣхъ-тъ, [ж]сынъ-тъ на по-
4 гыбель-тж, Който ся противи и [з]прѣвъзноси ся [и]повече отъ всякого който ся нарича Богъ, или *нѣщо* което за свято ся почита, така щото да сѣдне въ храмъ-тъ Божій както Богъ, и да показува себе си че
5 е Богъ. Не помните ли че когато бѣхъ о-
6 ще при васъ, казувахъ ви това? А сега знаете онова което го въспира, за да ся
7 яви въ свое-то си врѣме. Защото [і]тайната на беззаконіе-то дѣйствува вече, само да ся отмахне отъ срѣдъ който іж въспи-

а 1 Сол. 4; 16.
б Мат. 24; 31. Марк. 13;27. 1 Сол. 4;17.
в Мат. 24; 4. Ефес. 5; 6. 1 Іоан. 4;1.
г Мат. 24; 4. Ефес. 5; 6.
д 1 Тим. 4; 1.
е Дан. 7; 25. 1 Іоан. 2; 18. Отк 13; 11, и друг.
ж Іоан. 17; 12.
з Иса 14; 13. Іез 28; 2, 6, 9. Дан. 7; 25. 11; 36. Отк. 13; 6.
и 1 Кор. 8; 5.
і 1 Іоан. 2;18. 4; 5.

ра сега; И тогазь ще ся яви беззаконный-тъ, [к]когото Господь ще убіе [л]съ духъ-тъ на уста-та си, и ще истрѣби [м]съ явленіе-то на пришествіе-то си, 8 Тогози на когото идваніе-то е [н]по дѣйствіе-то на Сатанж съсъ всякж силж и [о]знаменія и чудеса лъжовны, 9 И съсъ всякж измамж на неправдж-тж, между [п]тѣзи които погынуватъ; защото не пріяхж любовь-тж на истинж-тж за да ся спасжтъ. 10 И [р] за това Богъ ще имъ проводи дѣйство на заблужденіе, [с]за да повѣруватъ въ лъжж-тж; 11 За да бждатъ осждени всичкы които не сж повѣрували въ истинж-тж, но сж [т]благоволили въ неправдж-тж. 12 А ный смы [у]длъжни вынжгы да благодаримъ Бога за васъ, възлюбенни отъ Господа братіе, че Богъ [ф]отъ начало е избралъ [х]васъ въ спасеніе [ц]чрѣзъ освященіе-то на Духъ-тъ и вѣрованіе-то въ истинж-тж, 13 Въ което вы призова съ наше-то благовѣствованіе [ч]за получваніе на славж-тж на Господа нашего Іисуса Христа. 14 И тъй, братіе, [ш]стойте и дьржте [щ]прѣданія-та които научихте или отъ слово-то или отъ посланіе-то наше. 15 А [ъ]самъ Господь нашъ Іисусъ Христосъ, и Богъ и Отецъ нашъ, 16 [ы]който ны възлюби, и по благодать, даде ни вѣчно утѣшеніе и [ь]добрж надеждж, 17 Да утѣши сьрдца-та ви, и [ѣ]да вы утвьрди во всяко добро слово и дѣло.

ГЛАВА 3.

1 Най послѣ, [а]братіе, молѣте ся за насъ, да напрѣдва слово-то Господне и да ся слави, както и у васъ, 2 И [б]да ся избавимъ отъ неразбраны-тѣ и лукавы-тѣ человѣцы;

[к] Дан. 7; 10, 11.
[л] Іов. 4; 9. Иса. 11; 4. Осі. 6; 5. Отк. 2; 16. 19; 15, 20, 21.
[м] Гл. 1; 8, 9. Евр. 10; 27.
[н] Іоан. 8; 41. Ефес. 2; 2. Отк. 18; 23.
[о] Мат. 24; 24. Отк. 13; 13. 19; 20. Виж. и Втор. 31; 1.
[п] 2 Кор. 2; 15. 4; 3.
[р] Рим. 1; 24, и друг. Виж. и 3 Цар. 22; 22. Іез. 14; 9.
[с] Мат. 24; 5, 11. 1 Тим. 4; 1.
[т] Рим. 1; 32.
[у] Гл. 1; 3.
[ф] 1 Сол. 1; 4.
[х] Еф. 1; 4.
[ц] Лук. 1; 75. 1 Пет. 1; 2.
[ч] Іоан. 17; 22. 1 Сол. 2; 12. 1 Пет. 5; 10.
[ш] 1 Кор. 16; 13. Фил. 4; 1.
[щ] 1 Кор. 11; 2. Гл. 3; 6.
[ъ] Гл. 1; 1, 2.
[ы] 1 Іоан. 4; 10. Отк. 1; 5.
[ь] 1 Пет. 1; 3.
[ѣ] 1 Кор. 1; 8. 1 Сол. 3; 13. 1 Пет. 5; 10.
[а] Еф. 6; 19. Кол. 4; 3. 1 Сол. 5; 25.
[б] Рим. 15; 31.

3 защото нѣма во всичкы [в]вѣрѫ. Но [г]вѣренъ е Господь който ще вы утвьрди и ще вы 4 [д]съхрани отъ лукаваго. И [е]имамы увѣреніе на Господа за васъ, че това което ви по- 5 велѣвамы и правите *го* и ще *го* правите. А [ж]Господь да управи сьрдца-та ви въ любовь Божіѭ и въ търпѣніе Христово.

6 Повелѣвамы ви още, братіе, въ име-то на Господа нашего Іисуса Христа [з]да ся отдалечавате [и]отъ всякого брата който ходи [і]бесчинно, и не [к]по прѣданіе-то което е 7 пріялъ отъ насъ. Понеже вы сами знаете [л]какъ трѣбува да ны подражавате, защото [м]не ся обходихмы бесчинно между васъ; 8 Нито даромъ ядохмы хлѣбъ у нѣкого, но [н]съ трудъ и съ мѫкѫ работѣхмы деня и но- 9 щя, да не отяготимъ никого отъ васъ. [о]Не защото власть нѣмамы, но [п]да ви дадемъ 10 себе си образъ за да ны подражавате. Защото и когато бѣхмы при васъ, това ви заржчахмы, че [р]ако не рачи нѣкой да рабо- 11 ти, нито да яде. Понеже чувамы че нѣкои [с]ходятъ бесчинно между васъ, които [т]не работятъ нищо, но ся мѣсятъ въ чужды ра- 12 боты. На таквызь [у]заржчвамы и умолявамы гы чрѣзъ Господа нашего Іисуса Христа, да работятъ въ безмълвіе и [ф]да ядѫтъ свой- 13 тъ си хлѣбъ. А вы, братіе, да ви [х]не до- 14 тегнува да правите добро. И ако нѣкой не слуша слово-то наше чрѣзъ посланіе-то, забѣлѣжѣте го, и [ц]не ся събирайте съ не- 15 го, да ся засрами; [ч]И недѣйте го има като за непріятель, [ш]но наставлявайте го ка- 16 то братъ. А самъ [щ]Господь на миръ-тъ да ви даде миръ всегда и всякакъ. Господь да бѫде съсъ всичкы васъ.

в Дѣян. 28; 24. Рим. 10; 16.
г 1 Кор. 1; 9. 1 Сол. 5; 24.
д Іоан. 17; 15. 2 Пет. 2; 9.
е 2 Кор. 7; 16. Гал. 5; 10.
ж 1 Лѣт. 29; 18.
з Рим. 16; 17. Ст. 14. 1 Тим. 6; 5. 2 Іоан. 10.
и 1 Кор. 5; 11, 13.
і 1 Сол. 4; 11. 5; 14. Ст. 11, 12, 14.
к Гл. 2; 15.
л 1 Кор. 4; 16. 11; 1. 1 Сол. 1; 6, 7.
м 1 Сол. 2; 10.
н Дѣян. 18; 3. 20; 34. 2 Кор. 11; 9. 1 Сол. 2; 9.
о 1 Кор. 9; 6. 1 Сол. 2; 6.
п Ст. 7.
р Быт. 3; 19. 1 Сол. 4; 11.
с Ст. 6.
т 1 Сол. 4; 11. 1 Тим. 5; 13. 1 Пет. 4; 15.
у 1 Сол. 4; 11.
ф Ефес. 4; 28.
х Гал. 6; 9.
ц Мат. 18; 17. 1 Кор. 5; 9, 11. Ст. 6.
ч Лев. 19; 17. 1 Сол. 5; 14.
ш Тит. 3; 10.
щ Рим. 15; 33. 16; 20. 1 Кор. 14; 33. 2 Кор. 13; 11. 1 Сол. 5; 23.

в 1 Кор. 16: 21. Кол. 4; 18.
ы Рим. 16. 24.

17 [в]Поздравленіе-то съ моіж-тж ржкж Павловж, което е бѣлѣгъ въ всяко посланіе; така пишж. 18 [ы]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бжде съсъ всичкы васъ. Аминь.

КЪ ТИМОѲЕЮ ПЪРВО-ТО ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

а Дѣян. 9; 15. Гал. 1; 1,11.
б Гл 2; 5. 4; 10. Тит. 1; 3. 2; 10. 3; 4. Іуд. 25.
в Кол. 1; 27.
г Дѣян. 16; 1. 1 Кор. 4; 17. Фил. 2; 19 1 Сол. 3; 2.
д Тит. 1; 4.
е Гал. 1; 3. 2 Тим. 1; 2. 1 Пет. 1; 2.
ж Дѣян. 20; 1, 3. Фил. 2; 24.
з Гал. 1; 6, 7. Гл. 6; 3, 10.
и Гл 4; 7. 6 4, 20. 2 Тим 2; 14, 16, 23. Тит. 1; 14. 3; 9.
і Гл. 6; 4.
к Рим. 13; 8, 10. Гал. 5. 14.
л 2 Тим. 2;22. м Гл. 6; 4, 20. н Гл. 6; 4. о Рим. 7; 12.

1 Павелъ Апостолъ Іисусъ Христовъ, [а]по повелѣніе на [б]Бога Спаса нашего и Господа Іисуса Христа, [в]нашж-тж надеждж, 2 [г]На Тимоѳея [д]собственно-то *ми* въ вѣрж-тж чадо: [е]Благодать, милость, миръ, отъ Бога Отца нашего, и Христа Іисуса Господа нашего. 3 Както тя молихъ, когато [ж]отхождахъ въ Македоніж, да останешь въ Ефесъ за да заржчашь на нѣкои си [з]да не прѣдаватъ друго ученіе, 4 [и]Нито да вниматъ на басни и бесконечны родословія, [і]които произвождатъ повече прѣпиранія, а не назиданіе Божіе въ вѣрж-тж, *така прави.* 5 А [к]цѣль-та на заржчаніе-то е любовь [л]отъ чисто сърдце, отъ добрж совѣсть, и отъ нелицемѣрнж вѣрж; 6 Въ които като погрѣшихж нѣкои, уклонихж ся въ [м]празнословіе, 7 И ищжтъ да сж законоучители, [н]безъ да разумѣватъ нито което говорятъ, нито за което подтвърдяватъ. 8 А ный знаемъ че [о]законъ-тъ е добръ, ако го употрѣбява нѣкой закон-

9 но; [п]Като знае това че законъ-тъ не бы положенъ за праведный-тъ, но за беззаконны-тѣ и непокорливы-тѣ, за нечестивы-тѣ и грѣшны-тѣ, неправедны-тѣ и скверны-тѣ, за отцеубійцы-тѣ и майкоубійцы-тѣ за че-
10 ловѣкоубійцы-тѣ, За блудницы-тѣ, мѫжеложницы-тѣ, заробители-тѣ, лъжцы-тѣ, клѣтвопрѣстѫпницы-тѣ, и за всичко друго що
11 е противно [р] на здраво-то ученіе, По славно-то евангеліе [с]на Блаженнаго Бога, [т]кое-
12 то ми бы повѣрено. И благодарѭ Христа Іисуса Господа нашего, [у]който ми даде силѫ, [ф]че мя има за вѣренъ, и [х]настани на
13 службѫ-тѫ мене. [ц]Който бѣхъ испърво хулитель и гонитель и обесчеститель: но помилуванъ быхъ, понеже безъ да [ч]знаѭ сто-
14 рихъ *това* въ невѣріе; И [ш]прѣумножи ся благодать-та на Господа нашего, съ вѣрѫ
15 [в]и любовь въ Христа Іисуса. [ы]Вѣрно и на всяко пріиманіе достойно е слово-то, че [ь]Христосъ Іисусъ дойде на свѣтъ-тъ да спасе грѣшны-тѣ, отъ които първый сьмь
16 азъ; Но за това быхъ [ѣ]помилованъ, да покаже Іисусъ Христосъ първомъ въ мене всичко-то *си* дълготърпѣніе, [ю]за примѣръ на тѣзи които щѣхѫ да повѣруватъ въ не-
17 го за животъ вѣченъ. А на [я]Царь-тъ на вѣкове-тѣ, на [ж]нетлѣннаго, [іѫ]невидимаго, [а]единого прѣмудраго Бога, [б]честь и слава во вѣкы вѣковъ. Аминь.

18 Това зарѫчаніе ти [в]прѣдавамъ, чадо Тимоѳее, [г]споредъ станѫлы-тѣ понапрѣдъ за тебе пророчества, [д]да воинствувашь въ тѣхъ
19 добро-то воинствованіе, Като [е]имашь вѣрѫ

[п] Гал. 5; 19. 5; 25.
[р] Гл. 6; 3. 2 Тим 4; 3. Тит. 1; 9. 2; 1.
[с] Гл. 6; 15.
[т] 1 Кор. 9; 17 Гал. 2; 7. Кол. 1; 25. 1 Сол. 2; 4. Гл. 2; 7. 2 Тим 1; 11. Тит. 1; 3.
[у] 2 Кор. 12; 9.
[ф] 1 Кор. 7; 25.
[х] 2 Кор. 3; 5, 6. 4; 1. Кол. 1; 25.
[ц] Дѣян. 8; 3. 9; 1. 1 Кор. 15; 9. Фил. 3; 6.
[ч] Лук 23; 34. Іоан. 9; 39, 41 Дѣян. 3; 17. 26; 9.
[ш] Рим 5; 20. 1 Кор. 15; 10.
[щ] 2 Тим. 1; 13.
[з] Лук. 7; 47.
[ы] Гл. 3; 1. 4; 9. 2 Тим. 2; 11. Тит. 3; 8.
[ь] Мат. 9; 13. Марк. 2; 17. Лук 5; 32. 19; 10. Рим. 5; 8. 1 Іоан. 3; 5.
[ѣ] 2 Кор. 4; 1.
[ю] Дѣян. 13; 39.
[я] Псал. 10; 16. 145; 13. Дан. 7; 14. Гл. 6; 15, 16.
[ж] Рим. 1; 23.

[іѫ] Іоан. 1; 18. Евр. 11; 27. 1 Іоан. 4; 12. [а] Рим. 16; 27. Іуд. 25. [б] 1 Лѣт. 29; 11 [в] Гл. 6; 13, 14. 20. 2 Тим. 2; 2. [г] Гл. 4; 14. [д] Гл. 6; 12. 2 Тим. 2; 3. 4; 7. [е] Гл. 3; 9.

и добрѫ совѣсть, коѭто като отхвьрлихѫ нѣкои [ж]отпаднѫхѫ отъ вѣрѫ-тѫ; 20 Отъ кои-то сѫ [з]Именей и [и]Александръ, които [і]прѣдадохъ на Сатанѫ, за да ся научатъ [к]да не богохулствуватъ.

ГЛАВА 2.

1 И тъй, молѭ *вы* прѣди всичко да правите моленія, молитвы, прошенія, благодаренія, за всичкы человѣцы, 2 [а]За Царіе, [б]и за всичкы които сѫ во власть, за да поминемъ животъ тихъ и безмълвенъ въ всяко благочестіе и честность. 3 [в]Защото това е добро и пріятно прѣдъ [г]Спаса нашего Бога, 4 [д]Който ище да ся спасѫтъ вси-тѣ человѣци, [е]и да дойдѫтъ въ познаніе на истинѫ-тѫ. 5 [ж]Защото единъ е Богъ, [з]единъ и ходатай между Бога и человѣцы-тѣ, человѣкъ Христосъ Іисусъ, 6 [и]Който даде себе си искупленіе за всичкы, [і]свидѣтелство [к]на своето си врѣме. 7 [л]За което быхъ поставенъ азъ проповѣдникъ и апостолъ, ([м]истинѫ казувамъ въ Христа, не лъжѫ,) [н]учитель на язычницы-тѣ въ вѣрѫ-тѫ и въ истинѫ-тѫ. 8 И тъй искамъ, мѫжіе-тѣ да ся молятъ *Богу* [о]на всяко мѣсто, и да [п]въздигатъ рѫцѣ чисты безъ гнѣвъ и сумнѣніе. 9 Така и [р]жены-тѣ съ приличнѫ прѣмѣнѫ, съсъ срамежливость и цѣломудріе да украсяватъ себе си, не съ плетенія *на космы-тѣ*, или съсъ злато или съ бисеріе или съ многоцѣнны дрѣхы; 10 [с]Но съ добры дѣла, както подобава на жены които сѫ ся прѣдали на благочестіе-то. 11 Жена-та да ся учи мълчаливо, съсъ всяко покорство. 12 [т]А жена да поучава не дозволявамъ, [у]нито да владѣе на мѫжъ-тъ, но да е въ мълчаніе. 13 Защото

ж Гл. 6; 9.
з 2 Тим. 2; 17.
и 2 Тим. 4; 14.
і 1 Кор. 5; 5.
к Дѣян. 13; 45.

а Езд. 6; 10. Іер. 29; 7.
б Рим. 13; 1.
в Рим. 12; 2. Гл. 5; 4.
г Гл. 1; 1. 2 Тим. 1; 9.
д Іез. 18; 23. Іоан. 3; 16, 17. Тит. 2; 11. 2 Пет. 3; 9.
е Іоан. 17; 3. 2 Тим. 2; 25.
ж Рим. 3; 29, 30. 10; 12. Гал. 3; 20.
з Евр. 8; 6. 9; 15.
и Мат. 20; 28. Марк. 10; 45. Ефес. 1; 7. Тит. 2; 14.
і 1 Кор. 1; 6. 2 Сол. 1; 10. 2 Тим. 1; 8.
к Рим. 5; 6. Гал. 4; 4. Еф. 1; 9. 3; 5. Тит. 1; 3.
л Еф. 3; 7, 8. 2 Тим. 1; 11.
м Рим. 9; 1.
н Рим. 11; 13. 15; 16. Гал. 1; 16.
о Мал. 1; 11. Іоан. 4; 21.
п Псал. 134; 2. Иса. 1; 15.
р 1 Пет. 3; 3.
с 1 Пет. 3; 4.
т 1 Кор. 14; 34.
у Ефес. 5; 24.

пьрво [ф]Адамъ бы създаденъ, а послѣ Ева. 14 И [х]Адамъ ся не излъга; но жена-та ся излъга та паднѫ въ прѣстѫпленіе; 15 Но пакъ ще ся спасе чрѣзъ чадородіе-то, ако прѣбѫдѫтъ въ вѣрѫ-тѫ и въ любовь-тѫ и въ святость съсъ цѣломудріе.

ГЛАВА 3.

1 Това слово е [а]вѣрно: ако ся ревне нѣкому [б]епископство, [в]добро дѣло желае. 2 [г]Трѣба прочее епископъ-тъ да е непороченъ, [д]на еднѫ женѫ мѫжъ, трѣзвенъ, цѣломудръ, благочиненъ, страннолюбивъ, [е]поучителенъ, 3 [ж]Не піяница, [з]не побойникъ, не [и]лакомъ за гнуснѫ печалбѫ, но [і]кротъкъ, не крамолникъ, не сребролюбецъ; 4 Който управява добрѣ свой-тъ си домъ, и [к]държи чада-та си въ послушаніе съсъ всякѫ честность; 5 (Защото ако не знае нѣкой да управява свой-тъ си домъ, какъ ще има прилѣжаніе за церквѫ-тѫ Божіѭ?) 6 Да не е новъ въ вѣрѫ-тѫ, за да ся не възгорди и [л]падне подъ осѫжданіе-то на діаволъ-тъ. 7 Трѣбува още той да има добро свидѣтелство и [м]отъ външни-тѣ, за да не падне въ укоръ и въ [н]примкѫ-тѫ на діаволъ-тъ.

8 [о]Така и діакони-тѣ *да сѫ* честни, не двоязычни, [п]да не обичатъ много вино, да не сѫ лакоми за гнуснѫ печалбѫ; 9 [р]Да пазятъ тайнѫ-тѫ на вѣрѫ-тѫ съ чистѫ совѣсть. 10 И тѣ пакъ пьрво да ся испытуватъ, и послѣ да ставатъ діакони, ако сѫ непорочни. 11 [с]Тъй и жены-тѣ *имъ да сѫ* честны, не клеветницы, трѣзвенны, вѣрны въ всичко. 12 Діакони-тѣ да быватъ мѫжіе на еднѫ женѫ, и да управяватъ добрѣ чада-та си и кѫщята си. 13 Защото [т]които сѫ служили добрѣ

[ф] Быт. 1. 27. 2; 18, 22. 1 Кор. 11; 8, 9.
[х] Быт. 3; 6. 2 Кор. 11;3.
[а] Гл. 1; 15.
[б] Дѣян. 20;28. Фил. 1; 1.
[в] Еф. 4; 12.
[г] Тит. 1; 6, и друг.
[д] Гл. 5; 9.
[е] 2 Тим. 2; 24.
[ж] Ст. 8. Тит. 1; 7.
[з] 2 Тим. 2; 24.
[и] 1 Пет. 5; 2.
[і] 2 Тим. 2; 24.
[к] Тит. 1; 6.
[л] Иса. 14; 12.
[м] Дѣян. 22;12. 1 Кор. 5;12. 1 Сол. 4; 12.
[н] Гл. 6; 9. 2 Тим. 2;26.
[о] Дѣян. 6; 3.
[п] Ст. 3. Лев. 10; 9. Іез. 44; 21.
[р] Гл. 1; 19.
[с] Тит. 2; 3.
[т] Виж. Мат. 25; 21.

въ тозь чинъ, придобыватъ за себе си добръ степень, и голѣмо дързновеніе въ вѣрѫ-тѫ въ Христа Іисуса.

14 Това ти пишѫ, и ся надѣіѫ скоро да 15 дойдѫ при тебе; Но ако закъснѣіѫ, за да знаешь какъ трѣба да ся обхождашь *въ* домъ-тъ Божій, който е церква на Бога живаго, стълпъ и утвърждение на истинѫ-тѫ.

16 И безъ противорѣчіе велика е тайна-та на благочестіе-то; [ф]Богъ ся яви въ плъть, [х]оправда ся въ Духъ, [ц]показа ся на ангелы-тѣ, [ч]проповѣданъ бы въ язычницы-тѣ, [ш]повѣрованъ бы въ свѣтъ-тъ, [щ]възнесе ся въ славѫ.

ГЛАВА 4.

1 А [а]Духъ-тъ ясно казува, че [б]въ послѣдни-тѣ врѣмена нѣкои ще отстѫпятъ отъ вѣрѫ-тѫ, и ще слушатъ прѣльстителны [в]духове и [г]ученія бѣсовскы, 2 [д]Чрѣзъ лицемѣріе-то на тѣзи които говорятъ лъжѫ, и [е]иматъ совѣсть-тѫ си пригорѣнѫ, 3 И [ж]запрѣщаватъ женение-то, *и заповѣдуватъ* [з]въздържаніе отъ ястія, които Богъ създаде [и]да гы употрѣбяватъ [і]съ благодареніе вѣрни-тѣ и тѣзи които сѫ познали истинѫ-тѫ. 4 Защото [к]всяко създаніе Божіе е добро, и нищо не е за отхвърляніе, когато ся пріима съ благодареніе; 5 Понеже ся освятява съсъ слово-то Божіе и съ молитвѫ. 6 Това като съвѣтувашь братія-та, ще бѫдешь добръ служитель Іисусъ Христовъ, [л]храненъ съсъ словеса-та на вѣрѫ-тѫ, и на добро-то ученіе, което си послѣдувалъ. 7 А [м]скверны-

у Еф. 2; 21. 22. 2 Тим. 2; 20.
ф 1 Іоан 1; 2.
х Мат. 3; 16. Іоан. 1; 32, 33. 15; 26. 16; 8, 9. Рим 1; 4. 1 Пет 3; 18. 1 Іоан. 5; 6 и др.
ц Мат. 28; 2. Марк. 2; 15. 24; 4. Іоан. 20; 12. Еф 3; 10. 1 Пет. 1; 12.
ч Дѣян. 10; 34. 45; 46, 48. Рим. 10; 18. Гал. 2; 8. Еф 3; 5, 6, 8. Кол. 1; 27, 28. Гл. 2; 7.
ш Кол. 1; 6, 23.
щ Лук. 24; 51. Дѣян. 1; 9. 1 Пет. 3; 22.
а Іоан. 16; 13. 2 Сол. 2; 3. 2 Тим. 3; 1, и др. 2 Пет. 3; 3. 1 Іоан 2; 18. Іуд. 4. 18.
б 1 Пет 1; 20.
в 2 Тим. 3; 13. 2 Пет. 2; 1. Отк. 16; 14.
г Дан. 11; 35, 37, 38. Отк. 9; 20.
д Мат. 7; 15. Рим 16; 18. 2 Пет. 2; 3.
е Еф. 4; 19.
ж 1 Кор. 7; 28. 36, 38. Кол. 2; 20, 21. Евр. 13; 4. з Рим. 14; 3. 17. 1 Кор 8; 8. и Быт. 1; 29 9; 3. і Рим. 14; 6. 1 Кор; 10; 30. к Рим. 14; 14, 20. 1 Кор. 10; 25. Тит. 1; 15. л 2 Тим. 3; 14, 15. м Гл. 1; 4. 6; 20. 2 Тим. 2; 16, 23. 4; 4. Тит. 1; 14.

тѣ и бабинскы-тѣ басни отбѣгвай, и [н]о-
8 бучавай себе си въ благочестіе. Защото
[о]тѣлесно-то обученіе за малко е полезно;
[п]а благочестіе-то е на всичко полезно, по-
неже [р] има обѣщаніе-то на сегашній-тъ и на
9 бѫдѫщій-тъ животъ. Това слово е [с]вѣрно и
10 за всяко въспріеманіе достойно; Понеже за
това ся [т]и трудимъ и укоренія тьрпимъ, за-
щото имамы [у] надеждѫ на Бога живаго.
[ф]който е спаситель на всичкы-тѣ человѣцы.
11 а наипаче на вѣрны-тѣ. Това [х]зарѫчвай и
12 учи. [ц]Никой да не прѣзира твоіѫ-тѫ младость,
но [ч]бѫди на вѣрны-тѣ образъ въ слово, въ
поведеніе, въ любовь, въ духъ, въ вѣрѫ, въ
13 чистотѫ. Доклѣ дойдѫ, внимавай въ прочи-
таніе-то, въ наставленіе-то *и* въ поученіе-
14 то. [ш]Не оставяй въ нерадеціе дарбѫ-тѫ коя-
то е въ тебе, която ти ся даде [щ]чрѣзъ
пророчество, [з]съ възлаганіе-то на рѫцѣ-тѣ
15 отъ презвитеры-тѣ. Въ това ся поучавай,
въ това ся занимавай, да бѫде явно на всич-
16 кы-тѣ твое-то прѣуспѣяніе. [ы]Внимай на се-
бе си и на поученіе-то, *и* стой въ това;
защото тъй като правишь, [ь]и себе си ще
спасешь [ъ]и тѣзи които тя слушатъ.

ГЛАВА 5.

1 [а]Стараго человѣка не укорявай, но като
отца го увѣщавай; а по млады-тѣ, като
2 братія; Стары-тѣ жены, като майкы; по
млады-тѣ, като сестры, съсъ всякѫ чисто-
3 тѫ. [б]Вдовицы-тѣ почитай, които сѫ истин-
4 но вдовицы. Ако ли нѣкоя вдовица има ча-
да или внучета, да ся учатъ първо да по-
читатъ добрѣ домашны-тѣ си, и [в]да въз-
даватъ въздаянія на родители-тѣ си; [г]за-
щото това е добро и угодно прѣдъ Бога.

н Евр. 5; 14.
о 1 Кор. 8; 8. Кол. 2; 23.
п Гл. 6; 6.
р Псал. 37; 4. 84; 11. 112; 2, 3. 145; 19. Мат. 6; 33. 19; 29. Мар. 10; 30. Рим. 8; 28.
с Гл. 1; 15.
т 1 Кор. 4; 11, 12.
у Гл. 6; 17.
ф Псал. 36; 6. 107; 2, 6, и друг.
х Гл. 6; 2.
ц 1 Кор. 16; 11. Тит 2; 15.
ч Тит. 2; 7. 1 Пет. 5; 3.
ш 2 Тим. 1; 6.
щ Гл. 1; 18.
з Дѣян. 6; 6. 8; 17. 13; 3. 19; 6 Гл. 5; 22. 2 Тим. 1; 6.
ы Дѣя. 20; 28.
ь Iез. 33; 9.
ъ Рим 11; 14. 1 Кор. 9; 22. Iак. 5; 20.
а Лев. 19; 32.
б Ст. 5, 16.
в Мат 15; 4. Еф. 6; 1, 2. Виж. и Быт. 45; 10, 11.
г Гл. 2; 3.

д 1 Кор. 7;32. е Лук. 2; 37. 18; 1. ж Дѣян. 26; 7. з Іак. 5; 5. и Гл. 1; 3. 4; і Иса. 58; 7. Гал. 6; 10. к 2 Тим. 3; 5. Тит. 1; 16. л Мат. 18; 17. м Лук. 2; 36. Гл. 3; 2. н Дѣя. 16; 15. Евр. 13; 2. 1 Пет. 4; 9. о Быт. 18; 4. 19; 2. Лук. 7; 38. 44. Іоан. 13; 5, 14. п 2 Сол. 3; 11. р 1 Кор. 7; 9. с Гл. 6; 1. Тит. 2; 8. т Ст. 3, 5. у Рим. 12; 8. 1 Кор. 9; 10. 14. Гал. 6; 6. Фил. 2; 29. 1 Сол. 5; 12, 13. Евр. 13; 7, 17. ф Дѣя. 28; 10.

5 А [д]която е истинно вдовица и останѫла сама, надѣе ся на Бога и [е]прѣбѫдва въ моленія и въ молитвы день и [ж]нощь; 6 Но [з]която живѣе сладострастно, жива е умрѣла. 7 И [и]това заржчвай, да бѫдѫтъ непорочни. 8 Ако ли нѣкой не промышлява за своитѣ си, [і]а наипаче за домашны-тѣ си, *той* ся е [к]отреклъ отъ вѣрѫ-тѫ, и отъ [л]невѣрникъ е по лошъ. 9 Въ число-то *на вдовицы-тѣ* да ся пріема вдовица не подолу отъ шестдесеть години, [м]която е была на единъ мѫжъ жена, 10 Свидѣтелствована въ добры дѣла, ако е чада отхранила, [н]ако е странны пригледала, [о]ако е на святыи нозѣ омыла, ако е на бѣдны помагала, ако е слѣдувала усьрдно всяко добро дѣло. 11 А по млады-тѣ вдовицы не пріимай, защото когато разсвирѣпѣѭтъ противу Христа, ищѫтъ да ся женятъ, 12 Та падатъ подъ осѫжданіе, защото ся помѣтнѫхѫ отъ пьрвѫ-тѫ *си* вѣрѫ; 13 [п]А при това научаватъ ся *да стоятъ* праздны, да ходятъ отъ кѫщѫ въ кѫщѫ; и не тъкмо праздны, но и бляделивы и мѣсятъ ся въ чужды работы, и говорятъ което не е прилично. 14 И тъй [р]искамъ млады-тѣ *вдовицы* да ся женятъ, да раждатъ чада, да управляватъ домъ, [с]да не даватъ никоѭ причинѫ на противникъ-тъ за хуленіе. 15 Защото нѣкои ся вече уклонихѫ слѣдъ Сатанѫ. 16 Нѣкой вѣренъ или вѣрна *нѣкоя* ако има вдовицы, да си гы пригледуватъ, и да ся не натоваря церква-та; за *да може* да доволствува [т]истинскы-тѣ вдовицы.

17 Презвитери-тѣ [у]които добрѣ прѣдстоятъ, [ф]да ся сподобяватъ съ двойнѫ почесть; а повече тѣзи които ся трудятъ въ слово-то и поученіе-то. 18 Защото писаніе-то

казува: [х]"Не завьрзувай уста-та на волъ който вършѣе;" и [ц]"Достоинъ е работникъ-
19 тъ за заплатѫ-тѫ си." Обвиненіе вьрхъ презвитеръ не пріимай, [ч]освѣнь при двама или
20 при трима свидѣтели. [ш]Тѣзи които съгрѣшаватъ изобличавай гы прѣдъ всичкы-тѣ,
21 [щ]да иматъ страхъ и другы-тѣ. Прѣдъ Бога и прѣдъ Господа Іисуса Христа, и прѣдъ избранны-тѣ ангелы [ъ]завѣщавамъ *ти* да съхранишь тѣзи *заповѣди* безъ прѣдубѣжденіе, и нищо да не правишь по пристрастіе.
22 [ы]Не възлагай рѫцѣ за скоро на никого, [ь]нито бывай участникъ на чужды грѣхове. Па-
23 зи себе си чистъ. Не пій вече *само* водѫ, но употрѣбявай малко [ѣ]вино за стомахъ-тъ
24 си и за честы-тѣ твои болѣдуванія. [ю]На нѣкои человѣцы грѣхове-тѣ сѫ прѣдизявени, и прѣди *тѣхъ* идѫтъ на сѫдъ; а на
25 нѣкои отъ послѣ идѫтъ. Така и добры-тѣ дѣла *на нѣкои* сѫ прѣдизявены, и които сѫ инакъ, не могѫтъ да ся утаятъ.

х Втор. 25; 4. 1 Кор. 9; 9.
ц Лев. 19; 13. Вто. 24; 14, 15. Мат. 10; 10. Лук. 10; 7.
ч Втор. 19; 15.
ш Гал. 2; 11, 14. Тит. 1; 13.
щ Втор. 13; 11.
ъ Гл. 6; 13. 2 Тим. 2; 14. 4; 1.
ы Дѣян. 6; 6. 13; 3. Гл. 4; 14. 2 Тим. 1; 6.
ь 2 Іоан. 11.
ѣ Псал. 104; 15.
ю Гал. 5; 19.

ГЛАВА 6.

1 Раби-тѣ [а]които сѫ подъ иго да считатъ свои-тѣ си господари достойны за всякѫ почесть, [б]да ся не хули име-то Божіе, и
2 ученіе-то. Тѣзи които иматъ господари вѣрующы, да гы не прѣзиратъ, по това [в]че сѫ братія; но толко повече да *имъ* работятъ, защото сѫ вѣрни и възлюбенни тѣзи
3 които иматъ часть въ благодѣяніе-то. [г]Това поучавай и увѣщавай. Ако ли нѣкой [д]учи инакъ, и [е]не пристава на здравы-тѣ словеса на Господа нашего Іисуса Христа, и
4 [ж]на ученіе-то, което е по благочестіе, Възгордилъ ся е, и [з]не знае нищо, но болѣдува за [и]прѣдирванія и прѣпиранія, отъ

а Ефес. 6; 5. Кол. 3; 22. Тит. 2; 9. 1 Пет. 2; 18.
б Иса. 52; 5. Рим. 2; 24. Тит. 2; 5, 8.
в Кол. 4; 1.
г Гл. 4; 11.
д Гл. 1; 3;
е Гл. 1; 10. 2 Тим. 1; 13. 4; 3. Тит. 1; 9.
ж Тит. 1; 1.
з 1 Кор. 8; 2. Гл. 1; 7.
и Гл. 1; 4. 2 Тим. 2; 23. Тит. 3; 9.

които быва зависть, распри, хулы, лукавы подозрѣнія, [і]Празны прѣпирни на [к]человѣцы съ развратенъ умъ, и лишены отъ истинѫ-тѫ, [л]които мнятъ че благочестіе-то е придобываніе. [м]Отдалечавай ся отъ таквызи. 5

6 А благочестіе-то съ благодареніе е [н]голѣмо придобываніе. 7 Защото [о]не внесохмы въ свѣтъ-тъ нищо; явно че не можемъ нито да изнесемъ нѣщо; 8 А като [п]имамы прѣхранѫ и облѣкло да смы благодарни съ това. 9 А [р]които ищѫтъ да ся обогатѣватъ, падатъ въ напасть, [с]и въ примкѫ, и въ много несмыслении и врѣдителны похоти, [т]които правятъ человѣцы-тѣ да потъватъ въ пагубѫ и въ погыбель. 10 Защото [у]корень на вси-тѣ злины е сребролюбіе-то, което като ся ревне на нѣкои, стори гы та заблудихѫ отъ вѣрѫ-тѫ, и пронизахѫ себе си съ много скърби. 11 Но ты [ф]человѣче Божій, бѣгай отъ [х]тѣзи нѣща; и слѣдувай правдѫ-тѫ, благочестіе-то, вѣрѫ-тѫ, любовь-тѫ, търпѣніе-то, кротость-тѫ. 12 [ц]Подвизавай ся съ добрый-тъ подвигъ на вѣрѫ-тѫ, [ч]хвани ся за вѣчный-тъ животъ, на който си и призованъ *былъ*, [ш]и исповѣдалъ си доброто исповѣданіе прѣдъ мнозина свидѣтели. 13 [щ]Завѣщавамъ ти прѣдъ Бога, [ъ]който оживява всичко, и прѣдъ Христа Іисуса, [ы]който засвидѣтелствува прѣдъ Понтійскаго Пилата добро-то исповѣданіе, 14 Да упазишь заповѣдь-тѫ чистѫ, безукорнѫ, [ь]до явленіе-то на Господа нашего Іисуса Христа, 15 Което въ свое си врѣме ще покаже [ѣ]блаженный-тъ и единый-тъ Властитель, [ю]Царь на царствующы-тѣ и Господь на Господствующы-тѣ, 16 [я]Който самъ има безсмъртіе, който обитава въ видѣлинѫ непристѫпнѫ, [ж]когото

[і] 1 Кор. 11; 16. Гл. 1: 6.
[к] 2 Тим. 3; 8.
[л] Тит. 1; 11. 2 Пет. 2; 3.
[м] Рим. 16; 17. 2 Тим. 3; 5.
[н] Псал. 37; 16. При. 15; 16. 16; 8. Евр. 13; 5.
[о] Іов. 1; 21. Псал. 49; 17. Прит. 27; 24. Еккл. 5; 15.
[п] Быт. 28; 20. Евр. 13; 5.
[р] Прит. 15; 27. 20; 21. 28; 20. Мат. 13; 22. Іак. 5; 1.
[с] Гл. 3; 7.
[т] Гл. 1; 19.
[у] Исх. 23; 8. Втор. 16; 19.
[ф] Втор. 33; 1. 2 Тим. 3; 17.
[х] 2 Тим. 2; 22.
[ц] 1 Кор. 9; 25, 26. Гл. 1; 18. 2 Тим. 4; 7.
[ч] Фил. 3; 12, 14. Ст. 19.
[ш] Евр. 10; 23.
[щ] Гл. 5; 21.
[ъ] Втор. 32; 39. 1 Цар. 2; 6. Іоан. 5; 21.
[ы] Мат. 27; 11. Іоан. 18; 37. Отк. 1; 5. 3, 14.
[ь] Фил. 1; 6. 10; 1 Сол. 3; 13. 5; 23.
[ѣ] Гл. 1; 11, 17.
[ю] Отк. 17; 14. 19; 16.
[я] Гл. 1; 17.
[ж] Исх. 33; 20. Іоан. 6; 46.

никой отъ человѣцы-тѣ не е видѣлъ, нито може да види; [іж]комуто честь и държава во вѣкы. Аминь.

17 На богаты-тѣ въ тойзи свѣтъ заръчай да не высокоумствуватъ, [а]нито да ся надѣѭтъ [б]на непостоянство-то на богатство-то, но на [в]Бога живаго, [г]който дава намъ всичко изобилно, за наслажденіе; 18 Да струватъ добро, [д]да богатѣѭтъ въ добры дѣла, да 19 бѫдѫтъ [е]доброподатливи, [ж]общителни, Да [з]събиратъ имотъ за себе си добро основаніе за въ бѫдѫщее, [и]за да достигнѫтъ вѣчный животъ.

20 О Тимоѳее! пази [і]залогъ-тъ, и [к]уклонявай ся отъ сквьрны-тѣ празднословія, и 21 противорѣчія на лъжеименно-то знаніе, На което като ся прѣдадохѫ нѣкои, [л]погрѣшихѫ отъ вѣрѫ-тѫ. Благодать съ тебе. Аминь.

[іж] Ефес. 3; 21. Фил. 4; 20. Іуд. 25. Отк. 1; 6. 4; 11. 7; 12.
[а] Іов. 31; 24. Псал. 52. 7. 62; 10. Мар. 10; 24. Лук. 12; 21.
[б] Прит. 23; 5.
[в] 1 Сол. 1; 9. Гл. 3; 15. 4; 10.
[г] Дѣян. 14; 17. 17; 25.
[д] Лук. 12; 21. Гл. 5; 10. Тит. 3; 8. Іак. 2; 5.
[е] Рим. 12; 13.
[ж] Гал. 6; 6. Евр. 13; 16.
[з] Мат. 6; 20. 19; 21. Кук. 12; 33. 16; 9.
[и] Ст. 12.
[і] 2 Тим. 1; 14. Тит. 1; 9. Отк. 3; 3.
[к] Гл. 1; 4, 6. 4; 7. 2 Тим. 2; 14, 16, 23. Тит. 1; 14. 3; 9.
[л] Гл. 1; 6, 19. 2 Тим. 2; 18.

КЪ ТИМОѲЕЮ ВТОРО-ТО ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ съ волѭ-тѫ Божіѭ [а]апостолъ Іисусъ Христовъ [б]по обѣщаніе-то на живота 2 който е въ Христа Іисуса, [в]На Тимоѳея, възлюбленно-то чадо; благодать, милость, миръ отъ Бога Отца, и Христа Іисуса Господа нашего.

[а] 2 Кор. 1; 1.
[б] Ефес. 3; 6. Тит. 1; 2. Евр. 9; 15.
[в] 1 Тим. 1; 2.

г Рим. 1; 8. Ефес. 1; 16.
д Дѣян. 22; 3. 23; 1. 24; 14. 27; 23. Рим. 1; 9. Гал. 1; 14.
е 1 Сол. 1; 2. 3; 10.
ж Гл. 4; 9, 21.
з 1 Тим. 1; 5. 4; 6.
и Дѣян. 16; 1.
і 1 Сол. 5; 19. 1 Тим. 4; 14.
к Рим. 8; 15.
л Лук. 24; 49. Дѣян. 1; 8.
м Рим. 1; 16.
н 1 Тим. 2; 6. Отк. 1; 2.
о Ефес. 3; 1. Фил. 1; 7.
п Кол. 1; 24. Гл. 4; 5.
р 1 Тим. 1; 1. Тит. 3; 4.
с 1 Сол. 4; 7. Евр. 3; 1.
т Рим 3; 20. 9; 11. Тит 3; 5.
у Рим. 8; 28.
ф Рим. 16; 25. Ефес. 1; 4. 3; 11. Тит. 1; 2. 1 Пет. 1; 20.
х Рим. 16; 26. Ефес. 1; 9. Кол. 1; 26. Тит. 1; 3. 1 Пет. 1; 20.
ц 1Кор. 15; 54, 55. Евр. 2; 14.
ч Дѣян. 9; 15.

[г]Благодарѭ Бога, [д]комуто отъ прародители *още* служѫ съ чистѫ совѣсть, че [е]непрѣстанно тя поменувамъ въ молитвы-тѣ си день и нощь, И като помнѭ сьлзы-тѣ ти, [ж]желаѭ да тя видѭ, за да ся испълнѭ съ радость; Понеже си докарувамъ на паметь нелицемѣрнѫ-тѫ [з]въ тебе вѣрѫ, която испърво обитаваше въ бабѫ ти Лоидѫ, и [и]въ майкѫ ти Евникіѭ, а увѣренъ сьмь че и въ тебе. По тѫзи причинѫ ти напомнямъ [і]да распаляшь Божіе-то дарованіе, което е въ тебе отъ възлаганіе-то на мои-тѣ рѫцѣ За-щото Богъ [к]не даде намъ духъ на боязнь, [л]но *духъ* на силѫ и любовь и цѣломудріе. И тъй [м]не ся срамувай отъ [н]свидѣтелство-то на Господа нашего, [о]нито отъ мене неговый узникъ, [п]но стани участникъ въ злостраданія-та на евангеліе-то по силѫ-тѫ отъ Бога, [р]Който е спаслъ насъ [с]и призовалъ съсъ свято призованіе, [т]не споредъ дѣла-та ни, но [у]по свое-то прѣдложеніе и по даденѫ-тѫ намъ [ф]прѣди вѣчны-тѣ врѣмена благодать въ Христа Іисуса, А която ся [х]откры нынѣ чрѣзъ явленіе-то на Спаса нашего Іисуса Христа, [ц]който унищожи смърть-тѫ, и осія животъ-тъ и безсмъртіе-то чрѣзъ евангеліе-то; [ч]На което быхъ поставенъ азъ проповѣдникъ и апостолъ и учитель на языичницы-тѣ; [ш]За коѭто причинѫ и страдамъ това: но не ся срамувамъ; [щ]защото знаѭ въ кого сьмь повѣрувалъ, и увѣренъ сьмь че е силенъ [ъ]да упази залогъ-тъ мой [ы]до онзи день. [ь]Държь [ѣ]примѣръ-тъ [ю]на здравы-тѣ словеса, [я]които си чулъ отъ

Ефес. 3; 7, 8. 1 Тим. 2; 7. Гл. 4; 17. ш Ефес. 3; 1. Гл. 2; 9. щ 1 Пет 4; 19. ъ 1 Тим. 6; 20. ы Ст. 18. Гл. 4; 8. ь Гл. 3; 14. Тит. 1; 9, Евр. 10; 23. Откр 2; 25. ѣ Рим. 2; 20. 6; 17. ю 1 Тим. 1; 10. 6; 3. я Гл. 2; 2

мене, [ж]въ вѣрѫ и любовь която е въ Христа Іисуса. 14 [іж]Добрый-тъ залогъ упази чрѣзъ 15 Духа Святаго [а]който живѣе въ насъ. *Ты* знаешь това че [б]всичкы които сѫ въ Азіѭ [в]отвърнѫхѫ ся отъ мене, отъ които е Фи-16 гелъ и Ермогенъ. [г]Господь да даде милость [д]на домъ-тъ Онисифоровъ; защото много пѫти [е]мя упокои, и [ж]не ся усрами отъ [з]о-17 ковы-тѣ ми, Но когато дойде въ Римъ потърси мя съ по голѣмо стараніе и намѣри 18 *мя*. Господь да му даде [и]да намѣри милость прѣдъ Господа [і]въ онзи день; а [к]колко ми послужи въ Ефесъ, ты знаешь твърдѣ добрѣ.

ГЛАВА 2.

1 И тъй ты, [а]чадо мое, [б]заякнувай въ бла-2 годать-тѫ която е въ Христа Іисуса. И [в]колкото си чулъ отъ мене при много свидѣтели, [г]това прѣдай на вѣрны человѣцы, които да сѫ [д]способни и другы да научатъ. 3 [е]За това ты прѣтърпи злостраданіе [ж]като добръ воинъ Іисусъ Христовъ. [з]Никой воинъ ся не вплита въ житейскы работы, за да угоди на тогози който го е зѣлъ за во-5 инъ. [и]Ако бы и да ся подвизава нѣкой, не ся вѣнчава, ако бы законно да ся не по-6 двизава. Земледѣлецъ-тъ който ся [і]труди трѣба *той* първо да вкуси отъ плодове-тѣ. 7 Разумѣвай това което *ти* казувамъ; а Го-8 сподь да ти даде разумѣніе на всичко. [к]Помни Іисуса Христа, отъ сѣме-то Давидово, [л]който въскрьснѫ отъ мьртвы-тѣ, [м]споредъ мое-то благовѣствованіе; [н]За което 9 злострадамъ даже [о]до оковы като злодѣецъ; 10 [п]но слово-то Божіе ся не вързува. За това [р]всичко прѣтърпѣвамъ заради избранны-тѣ, [с]за да получатъ и тѣ спасеніе-то което е въ

ж 1 Тим. 1; 14.
іж 1 Тим. 6; 20.
а Рим. 8; 11.
б Дѣя. 19; 10.
в Гл. 4; 10, 16.
г Мат. 5; 7.
д Гл. 4; 19.
е Филим. 7.
ж Ст. 8.
з Дѣя. 28; 20. Еф 6; 20.
и Мат. 25; 34. до 40.
і 2Сол. 1; 10. Ст. 12.
к Евр. 6; 10.

а 1 Тим. 1; 2. Гл. 1; 2.
б Ефес. 6; 10.
в Гл. 1; 13. 3; 10, 14.
г 1 Тим. 1; 18.
д 1 Тим. 5; 2. Тит. 1; 9.
е Гл. 1; 8. 4; 5.
ж 1 Тим. 1; 18.
з 1 Кор; 9; 25.
и 1 Кор. 9; 25, 26.
і 1 Кор. 9; 20.
к Дѣян. 2; 30. 13; 23. Рим. 1; 3, 4.
л 1 Кор. 15; 1, 4, 20.
м Рим. 2; 16.
н Дѣян. 9; 16. Гл. 1; 12.
о Ефес. 3; 1. Филип. 1; 7. Кол. 4; 3, 18.
п Дѣя. 28; 31. Ефес. 6; 19. 20. Фил. 1; 13, 14.
р Ефес. 3; 13. Кол. 1; 24.
с 2 Кор. 1; 6.

т 1 Тим. 1;15. у Рим. 6; 5,8. 2 Кор. 4;10. ф Рим. 8; 17. 1 Пет. 4;13. х Мат. 10;33. Марк. 8; 38. Лук. 12; 9. ц Рим. 3; 3. 9; 6. ч Чис. 23; 19. ш 1 Тим. 5;21. 6; 13. Гл. 4; 1. щ 1 Тим. 1; 4. 6; 4. Тит. 3; 9, 11. ъ 1 Тим. 4; 7. ы 1 Тим. 1;20. ь 1 Тим. 6;21. ѣ 1Кор. 15;12. ю Мат. 24; 24. Рим. 8; 35. 1 Іоан. 2;19. я Наум 1; 7. Іоан. 10;14. 27. Виж. Чис. 16; 5. ж 1 Тим. 3;15. іж Рим. 9; 21. а Виж. Иса. 52; 11. б Гл. 3; 17. Тит. 3; 1. в 1 Тим. 6;11. г Дѣян. 9; 14. 1 Кор. 1; 2. д 1 Тим. 1; 5. 4; 12. е 1 Тим. 1; 4. 4; 7. 6; 4. Ст. 16. Тит. 3; 9.

Христа Іисуса съ вѣчнѫ славѫ. 11 [т]Вѣрно е слово-то; защото [у]ако умремъ съ него, то ще и да живѣемъ съ него, 12 [ф]Ако търпимъ, то ще и да царувамы съ него: [х]ако ся отричамы, и той ще ся отрече отъ насъ; 13 [ц]Ако смы невѣрни, той вѣренъ остава; [ч]не може да ся отрече отъ себе си.

14 Това напомняй и [ш]заръчвай имъ прѣдъ Господа, [щ]да не влѣзватъ въ прѣпираніе, *което не е* за никаквѫ потрѣбѫ, но за разореніе на слишатели-тѣ. 15 Старай ся да прѣдставишь себе си одобренъ прѣдъ Бога, работникъ който нѣма отъ що да ся срамува, като расподѣляшь право слово-то на истинѫ-тѫ. 16 А отъ [ъ]скверны-тѣ празднословія отдалечавай ся; защото ще прѣуспѣіѫтъ повече въ нечестіе. 17 И слово-то имъ като живеница ще разяда; отъ които сѫ [ы]Именей и Филетъ, 18 Които [ь]погрѣшихѫ отъ истинѫ-тѫ, и [ѣ]казуватъ че въскрьсеніе-то е вече станѫло; та събарятъ вѣрѫ-тѫ на нѣкои. 19 Но [ю]твърдо-то основаніе Божіе стои, и има тойзи печать: [я]Знае Господь тѣзи които сѫ негови: и Всякой който именува име-то Господне да отстѫпи отъ неправдѫ-тѫ. 20 А [ж]въ единъ голѣмъ домъ нѣма само златны и сребърни съсѫди, но и дървени и пьрстни; [іж]и едни сѫ за почетъ, а другы за бесчестіе. 21 И тъй [а]ако очисти нѣкой себе си отъ тѣзи нѣща, ще бѫде съсѫдъ за почетъ освященъ, и благопотрѣбенъ на стопанинъ-тъ, [б]приготвенъ за всяко добро дѣло. 22 И отъ младежкы-тѣ похоти отбѣгнувай, и [в]слѣдувай правдѫ-тѫ, вѣрѫ-тѫ, любовь-тѫ, миръ-тъ, [г]съсъ *всичкы* тѣзи които призоваватъ Господа [д]отъ чисто сърдце. 23 А отъ [е]глупавы-тѣ и неучены-тѣ прѣдирванія

ся отричай, понеже знаешь че раждатъ кра-
24 молы, А [ж]рабъ Господень не трѣба да ся
кара, но да бѫде кротъкъ къмъ всичкы-
25 тѣ, [з]поучителенъ, незлобивъ, Съ кротость
да [и]наставлява противницы-тѣ; [і]дано бы
имъ далъ Богъ покаяніе, [к]да познаѭтъ и-
26 стинѫ-тѫ, И да ся съземѫтъ [л]отъ примкѫ-
тѫ на діавола, отъ когото сѫ уловени жи-
ви за своѭ-тѫ му волѭ.

ж Тит. 3; 2.
з 1 Тим. 3; 2, 3. Тит. 1; 9.
и Гал. 6; 1. 1 Тим. 6; 11. 1 Пет. 3; 15.
і Дѣян. 8; 22.
к 1 Тим. 2; 4. Гл. 3; 7. Тит. 1; 1.
л 1 Тим. 3; 7.

ГЛАВА 3.

1 И това да знаешь, че [а]въ послѣдни-тѣ
2 дни ще настанѫтъ усилны времена. Защо-
то человѣци-тѣ ще бѫдѫтъ [б]самолюбиви,
[в]сребролюбиви, [г]величави, [д]гордѣливи, [е]ху-
лители, [ж]непокорни на родители-тѣ, небла-
3 годарни, нечестиви, [з]Немилосьрди, [и]непри-
мирителни, клеветници, [і]невъздьржни, сви-
4 рѣпи, непріятели на добро-то, [к]Прѣдатели,
напрасничави, надути, повече [л]сластолюби-
5 ви а не Боголюбиви, И ще иматъ видъ на
благочестіе, а отъ силѫ-тѫ неговѫ *ще сѫ*
[м]отречени; и отъ [н]таквызи ся отвращай.
6 Защото [о]отъ тѣхъ сѫ онѣзи които ся въ-
виратъ въ кѫщя-та, и подльстятъ женища
които сѫ прѣтоварены съ грѣхове, *и* ся во-
7 дятъ отъ различны похоти, Които всякога
ся учатъ, и никога [п]не могѫтъ да дойдѫтъ
8 въ познаніе-то на истинѫ-тѫ. И [р]както Іан-
ній и Іамврій ся въспротивихѫ на Моисея,
така и тѣ ся противятъ на истинѫ-тѫ, [с]че-
ловѣци умомъ растлѣни, [т]развращени въ
9 вѣрѫ-тѫ. Но нѣма да успѣѭтъ повече; за-
щото безуміе-то имъ ще стане извѣстно на
10 всичкы-тѣ, [у]както станѫ и тѣхно-то. А [ф]ты
си послѣдовалъ мое-то ученіе, поведеніе,
намѣреніе, вѣрѫ-тѫ *ми*, дълготьрпѣніе-то,

а 1 Тим. 4; 1. Гл. 4; 3. 2 Пет. 3; 3. 1 Іоан 2; 18. Іуд. 18.
б Фил 2; 21.
в 2 Пет. 2; 3.
г Іуд. 16.
д 1 Тим. 6; 4.
е 1 Тим. 1; 20. 2 Пет. 2; 12. Іуд. 10
ж Рим. 1; 30.
з Рим. 1; 31.
и Рим. 1; 31.
і 2 Пет. 3; 3.
к 2 Пет. 2; 10.
л Фил. 3; 19. 2 Пет. 2; 13. и др. Іуд. 4, 19.
м 1 Тим. 5; 8. Тит 1; 16.
н 2 Сол. 3; 6. 1 Тим. 6; 5.
о Мат. 23; 14. Тит. 1; 11.
п 1 Тим. 2; 4.
р Исх. 7; 11.
с 1 Тим 6; 5.
т Рим. 1; 28. 2 Кор. 13; 5. Тит. 1; 16.
у Исх. 7; 12. 8; 18. 9; 11.
ф Фил. 2; 22. 1 Тим. 4; 6.

любовь-тж, търпѣніе-то, Гоненія-та, страда- 11 нія-та, които ми станжхж [х]въ Антіохіж, [ц]въ Иконіж, [ч]въ Листрж, каквы гоненія прѣтърпѣхъ; и [ш]отъ всичкы-тѣ мя избави Господь. Но и [щ]всичкы които ищжтъ да жи- 12 вѣжтъ благочестиво въ Христа Іисуса, ще бждѫтъ гонени. А [ъ]лукави и прѣльстници 13 человѣци ще прѣуспѣжтъ по назлѣ, да прѣльстяватъ и да сж прѣльщавани. А [ы]ты 14 стой въ това което си научилъ, и което ты е ввѣрено, като знаешь отъ кого си ся научилъ, И че отъ дѣтинство знаешь 15 [ь]священны-тѣ писанія, които могжтъ да тя умудрятъ на спасеніе чрѣзъ вѣрж-тж въ Христа Іисуса. [ѣ]Всичко-то писаніе е Бого- 16 духновенно, и [ю]полезно за наученіе, за обличеніе, за поправленіе, за наставленіе въ правдж-тж; [я]За да бжде человѣкъ-тъ Бо- 17 жій съвършенъ, [ж]приготвенъ за всяко добро дѣло.

х Дѣя. 13; 45. 50.
ц Дѣян, 14; 2, 5.
ч Дѣя. 14; 19, и др.
ш Псал. 34;19. 2 Кор. 1;10. Гл. 4; 17.
щ Псал. 34;19. Мат. 16; 24. Іоан. 17;14. Дѣя. 14; 22. 1Кор.15;19. 1 Сол. 3; 3.
ъ 2 Сол. 2;11. 1 Тим. 4; 1. Гл 2; 16.
ы Гл. 1;13. 2; 2.
ь Іоан. 5; 39.
ѣ 2 Пет. 1;20, 21.
ю Рим. 15; 4.
я 1 Тим. 6;11.
ж Гл. 2; 21.

ГЛАВА 4.

И тъй [а]заржчвамъ *ти* прѣдъ Бога, и Го- 1 спода Іисуса Христа, [б]който ще сжди живы-тѣ и мъртвы-тѣ въ явленіе-то си и въ царуваніе-то си: Проповѣдувай слово-то, 2 настоявай на врѣме и безъ врѣме, [в]обличи, [г]запрѣти, умоли съсъ всяко дълготърпѣніе и поученіе. Защото [д]ще дойде врѣме, ко- 3 гато не ще да търпятъ [е]здраво-то ученіе; но понеже гы сърбятъ уши-тѣ, [ж]ще си натрупатъ учители по свои-тѣ си похоти; И отъ истинж-тж ще отвърнжтъ слухъ-тъ 4 *си*, и [з]къмъ басни-тѣ ще ся обърнжтъ. Но 5 ты бжди трѣзвенъ въ всичко, [и]злопострадай, изработи дѣло-то на [і]благовѣститель, извърши напълно служеніе-то си. Защото [к]азъ 6

а 1 Тим. 5;21. 6; 13; Гл. 2; 14.
б Дѣя. 10; 42.
в 1 Тим. 5;20. Тит. 1; 13. 2; 15.
г 1 Тим. 4;13.
д Гл. 3; 1.
е 1 Тим. 1;10
ж Гл. 3; 6.
з 1 Тим 1; 4. 4; 7. Тит. 1; 14.
и Гл. 1; 8. 2; 3.
і Дѣян. 21; 8. Еф. 4; 11.
к Фил. 2; 17

вече ставамъ жъртва, и врѣме-то [л]на отхожданіе-то ми настанѫ. 7 Азъ ся подвизахъ съ добръ [м]подвигъ, пѫть-тъ свършихъ, вѣрѫ-тѫ упазихъ; 8 Отъ сега остава ми [н]вѣнецъ-тъ на правдѫ-тѫ, когото Господь, праведный-тъ Сѫдія, ще ми въздаде [о]въ онзи день; и не само на мене, но и на всичкы които сѫ възлюбили негово-то явленіе.

9 Побързай да дойдешь при мене скоро; 10 Защото [п]Димасъ мя остави, понеже [р]възлюби сегашній-тъ свѣтъ, и отиде въ Солунь; Крискентъ въ Галатіѭ; а Титъ въ Далмаціѭ; 11 [с]Само [т]Лука е при мене. Земи [у]Марка и доведи го съсъ себе си; защото ми е потрѣбенъ за служеніе-то. 12 А [ф]Тихика проводихъ въ Ефесъ. 13 Когато дойдешь, донеси япунджакъ-тъ който сьмь оставилъ въ Троадѫ при Карпа, и книгы-тѣ, а наипаче кожаны-тѣ. 14 [х]Александръ ковачъ-тъ много ми зло стори; [ц]Господь да му въздаде по дѣла-та му. 15 Отъ когото ся пази и ты, защото много противостоя на наши-тѣ словеса. 16 Въ пьрвый-тъ ми отвѣтъ никой не прѣдстанѫ съ мене, но [ч]всичкы мя оставихѫ: [ш]дано имъ ся *за грѣхъ* не вмѣни. 17 [щ]Но Господь ми прѣдстанѫ, и укрѣпи мя, [ъ]за да ся извърши напълно проповѣдь-та чрѣзъ мене и да чуѭтъ всичкы-тѣ языческы; и азъ ся избавихъ [ы]отъ львовы уста. 18 И [ь]ще мя избави Господь отъ всяко лукаво дѣло, и ще мя спасе въ небесно-то свое царство: [ѣ]Комуто да бѫде слава въ вѣкы вѣковъ. Аминь.

19 Поздрави [ю]Прискиллѫ и Акилѫ, и [я]Онисифоровъ-тъ домъ. 20 [ѫ]Ерастъ останѫ въ Коринѳъ, а [ѩ]Трофима оставихъ въ Милитъ

л Фил 1; 23. 2 Пет. 1; 14.
м 1 Кор. 9; 24, 25. Фил. 3; 14. 1 Тим. 6. 12. Евр. 12; 1.
н 1 Кор. 9; 25. Іак. 1; 12. 1 Пет 5; 4. Откр 2; 10.
о Гл. 1; 12;
п Кол. 4; 14. Филим. 24.
р 1 Іоан. 2; 15.
с Кол. 4; 14. Филим. 24.
т Гл 1; 15.
у Дѣян. 12; 25. 15; 37. Кол. 4; 10.
ф Дѣян 20; 4. Ефес. 6; 21. Кол. 4; 7. Тит. 3; 12.
х Дѣя. 19; 33. 1 Тим. 1; 20.
ц 2 Цар. 3; 39. Псал. 28; 4. Откр. 18; 6.
ч Гл. 1; 15.
ш Дѣян. 7; 60.
щ Мат. 10; 19. Дѣян 23; 11. 27; 23.
ъ Дѣян. 9; 15. 26; 17, 18. Еф. 3; 8.
ы Псал 22; 21. 2 Пет. 2; 9.
ь Псал. 121; 7.
ѣ Рим. 11; 36. Гал. 1; 5. Евр. 13; 21.
ю Дѣян. 18. 2. Рим. 16. 3.
я Гл. 1; 16.
ѫ Дѣя. 19; 22. Рим 16; 23.
ѩ Дѣян. 20; 4. 21; 29.

а Ст. 9.
б Гал. 6; 18. Филим. 25.

боленъ. [а]Побързай да дойдешь прѣди зимж-тж. Поздравява тя Еввулъ, и Пудъ, и Линъ, и Клавдія, и всичкы-тѣ братія. [б]Господь Іисусъ Христосъ да бжде съ твой-тъ духъ. Благодать вамъ. Аминь. 21 22

КЪ ТИТУ ПОСЛАНІЕ-ТО

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

а 2 Тим. 2;25.
б 1 Тим. 3; 16. 6; 3.
в 2 Тим. 1; 1. Гл. 3; 7.
г Чис. 23; 19. 2 Тим 2;15.
д Рим. 16; 25. 2 Тим. 1; 9. 1 Пет. 1;20.
е 2 Тим. 1; 10.
ж 1 Сол. 2; 4. 1 Тим. 1; 11.
з 1 Тим. '; 1. 2; 3. 4; 10.
и 2 Кор. 2;13. 7; 13. 8; 6, 16, 23. 12; 18. Гал. 2; 3.
і 1 Тим. 1; 2.
к Рим. 1; 12. 2 Кор. 4;13. 2 Пет. 1; 1.
л Ефес. 1; 2. Кол. 1; 2. 1 Тим. 1; 2. 2 Тим. 1; 2.

ГЛАВА 1.

Павелъ, рабъ Божій, и апостолъ Іисусъ Христовъ, по вѣрж-тж на избранны-тѣ Божіи, и по [а]познаваніе-то на истинж-тж която [б]е по благочестіе, [в]Въ надеждж-тж на вѣчный-тъ животъ, когото [г]прѣди вѣчны-тѣ врѣмена е обѣщалъ Богъ, [д]който не лъже, А въ свои-тѣ си врѣмена [е]яви слово-то си чрѣзъ проповѣдь-тж, [ж]повѣренж на мене [з]по заповѣдь на Спаса нашего Бога; [и]На Тита [і]истинно-то ми чадо [к]по общж-тж вѣрж: [л]Благодать, милость, миръ, отъ Бога Отца и Господа Іисуса Христа Спаса нашего. 2 2 3 4

Заради това тя оставихъ въ Критъ, [м]да поправишь недоискарано-то, и [н]да поставишь на всякой градъ презвитеры както ти азъ заповѣдахъ; Ако е [о]нѣкой непороченъ, [п]на еднѫ женж мжжъ, и [р]има чада вѣрны, не укоряваны за распуснжтъ животъ или не- 5 6

м 1 Кор. 11; 34. н Дѣя. 14; 23. 2 Тим. 2; 2. о 1 Тим. 3; 2. и друг. п 1 Тим 3; 12. р 1 Тим. 3; 4, 12. с Мат. 24; 45. 1 Кор. 4; 1, 2. т Лев. 10; 9. Ефес. 5; 18. 1 Тим. 5; 3, 8.

7 покорны. Защото епископъ-тъ подобава да е непороченъ, както [с]домостроитель Божій, да не е безочливъ, нито гнѣвливъ, [т]нито піяница, нито побойникъ, [у]нито да е лакомъ 8 за мърсна печалба; Но [ф]страннолюбивъ, добролюбивъ, цѣломудренъ, праведенъ, бла- 9 гочестивъ, въздържателенъ; [х]Който да държи [ц]вѣрно-то слово споредъ ученіе-то, да бъде възможенъ и да увѣщава [ч]съсъ здраво-то ученіе, и да изобличава тѣзи които 10 противорѣчатъ. Защото [ш]има множина непокорни, празднословци и [щ]умопрѣльстници, [ъ]а 11 наймного отъ обрѣзаны-тѣ, На които трѣба да затулямы уста-та; че тѣ [ы]развращаватъ цѣлы домове, като учатъ [ь]за гну- 12 сна печалба това което не подобава. Нѣкой си отъ тѣхъ, свой имъ пророкъ, е [ѣ]реклъ; Критяне-тѣ са вынагы лъжци, зли 13 звѣрове, търбуси лѣниви. Това свидѣтелство е истинно; [ю]за коіато причина обличавай гы строго, [я]да бъдатъ здрави въ 14 вѣра-та, И [ж]да не даватъ вниманіе на Іудейскы басни, и на [ѩ]заповѣди отъ человѣцы които ся отвращатъ отъ истина-та. 15 [а]За чисты-тѣ всичко е чисто; [б]а за осквърнены-тѣ и невѣрны-тѣ нищо нѣма чисто, но и умъ-тъ имъ и совѣсть-та имъ 16 са осквърнени. Исповѣдуватъ че знаіатъ Бога, но [в]съ дѣла отричатъ ся *отъ него*, като са мърсни и непокорни, [г]неспособни за всякакво добро дѣло.

у 1 Тим. 3; 3, 8. 1 Пет. 5. 2.
ф 1 Тим. 3; 2.
х 2 Сол. 2; 15. 2 Тим. 1; 13.
ц 1 Тим. 1; 15. 4; 9. 6; 3. 2 Тим. 2; 2.
ч 1 Тим. 1; 10. 6; 3. 2 Тим. 4; 3. Гл. 2; 1.
ш 1 Тим. 1; 6.
щ Рим. 16; 18.
ъ Дѣян. 15; 1.
ы Мат. 33; 14. 2 Тим. 3; 6.
ь 1 Тим. 6; 5.
ѣ Дѣя. 17; 28.
ю 2Кор. 13; 10. 2 Тим. 4; 2.
я Гл. 2; 2.
ж 1 Тим. 1; 4. 4; 7. 2 Тим. 4; 4.
ѩ Иса. 29; 13. Мат. 15; 9. Кол. 2; 22.
а Лук. 11; 39, 40, 41. Рим. 14; 14, 20. 1 Кор. 6; 12. 10; 23, 25. 1 Тим. 4; 3, 4.
б Рим. 14; 23.
в 2 Тим. 3; 5. Іуд. 4.
г Рим. 1; 28. 2 Тим. 3; 8.

ГЛАВА 2.

1 Но ты говори което подобава на [а]здра- 2 во-то ученіе; Старци-тѣ да бъдатъ трѣзвенни, честни, цѣломудренни, [б]здрави въ вѣра-та, въ любовь-та, въ търпѣніе-то;

а 1 Тим. 1; 10. 6; 3. 2 Тим. 1; 13. Гл. 1; 9.
б Гл. 1; 13.

3 Также и [в]стары-тѣ жены да иматъ начинъ священнолѣпенъ, да не сѫ клеветницы, нито да сѫ прѣдадены много па винопійство, да поучаватъ на добро, 4 Да вразумяватъ млады-тѣ *жены*, да [г]любятъ мѫжіе-тѣ си и чада-та си, 5 Да сѫ цѣломудренны, чисты, да си редятъ добрѣ кѫщы-тѣ, да сѫ добры, [д]благопокорны на мѫжіе-тѣ си, [е]за да ся не охулюва слово-то Божіе. 6 Подобно и момцы-тѣ увѣщавай да бѫдѫтъ цѣломудренни. 7 Во всичко [ж]показувай себе си примѣръ на добры-тѣ дѣла, въ поученіе-то нерастлѣнность и [з]честность, 8 [и]Слово здраво, неукорно, [і]за да ся засрами [к]противникъ-тъ, като нѣма да рече за васъ нищо лошо. 9 [л]Слугы-тѣ да ся покоряватъ на господари-тѣ си, да *имъ* угодяватъ [м]во всичко, да *имъ* не повращатъ рѣчь, 10 Да не посвояватъ чуждо, но да показуватъ всякѫ добрѫ вѣрѫ: [н]за да украшаватъ во всичко ученіе-то на Спаса нашего Бога.

11 Защото [о]ся яви Божія-та [п]благодать спасителна-та на вси-тѣ человѣцы, 12 Която ны учи [р]да ся отречемъ отъ нечестіе-то и отъ [с]свѣтовны-тѣ похоти, и да живѣемъ цѣломудренно и праведно и благочестиво въ настоящій-тъ вѣкъ, 13 [т]Ожидающе блаженнѫ-тѫ [у]надеждѫ и славно-то [ф]явленіе на великаго Бога и Спаса нашего Іисуса Христа, 14 [х]Който даде себе си за насъ, да ны избави отъ всяко беззаконіе, и [ц]да ны направи чисты, за избранъ на себе си [ч]народъ, [ш]ревнитель на добры дѣла. 15 Така го-

в 1 Тим. 2; 9, 10. 3; 11. 1 Пет. 3; 3, 4.
г 1 Тим. 5; 14.
д 1 Кор. 14; 34. Еф. 5; 22. Кол 3; 18. 1 Тим. 2; 11. 1 Пет. 3; 1, 5.
е Рим. 2; 24. 1 Тим. 6; 1
ж 1 Тим. 4; 12. 1 Пет. 5. 3.
з Ефес. 6; 24.
и 1 Тим. 6; 3.
і 2 Сол. 3; 14.
к Неем. 5; 9. 1 Тим. 5; 14. 1 Пет. 2; 12, 15. 3; 16.
л Ефес. 6; 5. Кол. 3; 22. 1 Тим. 6; 1, 2; 1 Пет. 2. 18.
м Ефес. 5; 24.
н Мат. 5; 16. Фил. 2; 15.
о Лук. 3; 6. Іоан. 1; 9. 1 Тим. 2; 4.
п Рим. 5; 15. Гл. 3; 4, 5. 1 Пет. 5; 12.
р Лук. 1; 75. Рим. 6; 19. Ефес. 1; 4. Кол 1; 22. 1 Сол. 4; 7.
с 1 Пет. 4; 2. 1 Іоан. 2; 16.
т 1 Кор. 1; 7. Фил. 3; 20. 2 Пет. 3; 12.
у Дѣя. 24; 15. Кол. 1; 5, 23. Гл 1; 2. 3; 7.
ф Кол. 3; 4 2 Тим. 4; 19. Евр. 8; 28. 1 Пет. 1; 7. 1 Іоан. 3; 2.
х Гал. 1; 4. 2; 20 Ефес. 5; 2. 1 Тим 2; 6.
ц Евр 9; 14.
ч Исх. 15; 16. 19; 5. Втор. 7; 6. 14; 2. 26; 18. 1 Пет. 2; 9.
ш Ефес 2; 10. Гл. 3; 8.

вори, и [ш]увѣщавай, и обличавай съсъ всякѫ власть: [з]да тя не прѣзира никой.

ГЛАВА 3.

1 Напомняй имъ [а]да ся покорявать на началства-та и власти-тѣ, да *гы* слушатъ, и [б]да бѫдѫтъ готови на всяко добро дѣло; 2 [в]Да не хулятъ никого, [г]да не сѫ крамолници, [д]да бѫдѫтъ тихы, и да показуватъ къмъ всичкы-тѣ человѣцы [е]всякѫ кротость. 3 Защото и ный нѣкога си [ж]бѣхмы несмысленни, непокорни, прѣльщавани, и порабощени на различны похоти и сласти, и живѣяхмы въ злобѫ и завистъ, бѣхмы омразни и мразяхмы ся единъ другый. 4 Но когато ся яви [з]благодать-та и человѣколюбіе-то [и]на Спаса нашего Бога, 5 [і]Не отъ праведны-тѣ дѣла които смы сторили ный, но по своѭ-тѫ си милость *той* ны спасе [к]съсъ окѫпуваніе-то на възраждаціе-то, и съ подновеніе-то отъ Духа Святаго, 6 [л]Когото излія обилно на насъ, чрѣзъ Іисуса Христа Спасителя нашего, 7 [м]До бы, оправдани чрѣзъ неговѫ-тѫ благодать, [н]да станемъ [о]споредъ надеждѫ-тѫ наслѣдници на вѣчный-тъ животъ. 8 [п]Вѣрно е слово-то; и това щѫ да подтвърдявашь, за да ся грыжатъ тѣзи които сѫ повѣрували въ Бога [р]да прѣдстоятъ на добры дѣла. Това е добро и полезно за человѣцы-тѣ. 9 А отъ [с]глупавы прѣдирванія и родословія, и прѣпиранія и каранія връху законъ-тъ, отдалечавай ся; [т]защото сѫ бесполезны и суетны. 10 Еретикъ человѣкъ [у]като го съвѣтувашь еднажь и 11 [ф]дважь остави го, Като знаешь че единъ

[ш] 2 Тим. 4; 2.
[з] 1 Тим. 4; 12.

[а] Рим. 13; 1. 1 Пет. 2; 13.
[б] Кол. 1; 10; 2 Тим. 2; 21. Евр. 13; 21.
[в] Ефес. 4; 31.
[г] 2 Тим. 2; 24, 25.
[д] Фил. 4; 5.
[е] Ефес. 4; 2. Кол. 3; 12.
[ж] 1 Кор. 6; 11. Ефес. 2; 1. Кол. 1; 21. 3; 7. 1 Пет. 4; 3.
[з] Гл. 2; 11.
[и] 1 Тим. 2; 3.
[і] Рим. 3; 20. 9; 11. 11; 6. Гал. 2; 16. Еф. 2; 4, 8, 9. 2 Тим. 1; 9.
[к] Іоан. 3; 3, 5. Ефес. 5; 26. 1 Пет. 3; 21.
[л] Іез. 36; 25. Іоилъ 2; 28. Іоан. 1; 16. Дѣян. 2; 33. 10; 45. Рим. 5; 5.
[м] Рим. 3; 24. Гал. 2; 16. Гл. 2; 11.
[н] Рим. 8; 23. 24.
[о] Гл. 1; 2.
[п] 1 Тим. 1; 15. Гл. 1; 9.
[р] Гл. 2; 14. Ст. 1, 14.
[с] 1 Тим. 1; 4. 2 Тим. 2; 23. Гл. 1; 14.
[т] 2 Тим. 2; 14.
[у] 2 Кор. 13; 2.
[ф] Мат. 18; 17. Рим. 16; 17. 2 Сол. 3; 6, 14. 2 Тим. 3; 5. 2 Іоан. 10.

х Дѣя. 13; 46. ц Дѣян. 20; 4. 2 Тим. 4; 12. ч Дѣя. 18; 24. ш Ст 8. щ Рим. 15; 28. Фил. 1; 11. 4; 17. Кол. 1; 0. 2 Пет. 1; 8.

такъвъ [х]ся е развратилъ, и съгрѣшава, и отъ самосебе си е осѫденъ.

12 Кога проводѭ до тебе Артема или [ц]Тихика, побързай да дойдешь при мене въ Никополь; защото тамъ сторихъ намѣреніе да прѣзимувамъ. 13 Прѣдиспрати тщателно законника Зина и [ч]Аполлоса, и да не сѫ оскудни за нищо. 14 Нека ся учатъ и нашитѣ [ш]да прѣдстояватъ на добры дѣла въ нуждны потрѣбы, [щ]за да не бѫдѫтъ бесплодни. 15 Поздравяватъ тя всичкы които сѫ съ мене; поздрави тѣзи които ны любятъ въ вѣрѫ-тѫ. Благодать да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

КЪ ФИЛИМОНУ ПОСЛАНІЕ-ТО

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

а Еф. 3; 1. 4; 1. 2 Тим. 1; 8. Ст 9. б Фил. 2; 25. в Кол. 4; 17. г Фил 2; 25. д Рим. 16; 5. 1Кор. 16; 19. е Еф. 1; 2. ж Ефес. 1; 16. 1 Сол. 1; 2. 2 Сол. 1; 3. з Ефес. 1; 15. Кол. 1; 4. и Филип. 1; 9, 11.

1 Павелъ [а]узникъ Іисусъ Христовъ, и Тимоѳей братъ, до Филимона възлюбленнаго и [б]сотрудника нашего, 2 И до Апфіѭ възлюбленнѫ-тѫ *сестрѫ*, и до [в]Архиппа [г]сподвижника нашего и [д]домашнѭ-тѫ твоѭ церквѫ; 3 [е]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа.

4 [ж]Благодарѭ Бога моего и вынѫгы тя поменувамъ въ молитвы-тѣ си, 5 Като [з]слушамъ твоѭ-тѫ любовь и вѣрѫ, коѭто имашь къмъ Господа Іисуса и къмъ вси-тѣ святыи, 6 Да бѫде общеніе-то на твоѭ-тѫ вѣрѫ дѣятелно [и]въ познаніе на всяко добро, което е у васъ въ Христа Іисуса.

7 Защото голѣмѫ радость и утѣшеніе имамы за твоіѫ-тѫ любовь, понеже сърдца-та на святыи-тѣ [і] отпочинѫхѫ си чрѣзъ тебе, брате.

8 За това [к] ако и да имамъ голѣмо дързновеніе въ Христа да ти повелѣвамъ това 9 което подобава, *Но* по любовь повече *тя* моліѫ, такъвъ както съмь, като Павелъ старецъ, а [л] сега и узникъ Іисусъ Христовъ. 10 Моліѫ ти ся за мое-то чадо [м] Онисима, 11 [н] когото родихъ въ оковы-тѣ си, Който бѣше нѣкога си непотрѣбенъ на тебе, а сега и на тебе и на мене потрѣбенъ, когото про-12 важдамъ назадъ. А ты него, сирѣчь утро-13 бѫ-тѫ ми, пріими; Когото азъ ищѣхъ да задържѫ при мене си, [о] да ми слугува вмѣсто тебе въ оковы-тѣ *за* евангеліе-то. 14 Но безъ твое-то мнѣніе не рачихъ да сторіѫ нищо, [п] да не бы твое-то добро да 15 бѫде като по нуждѫ, но самоволно. Защото [р] може бы за това да ся е отлѫчилъ отъ тебе за малко врѣме, за да го пріемешь 16 за всякога; Не вече както рабъ, но погорѣ отъ рабъ, [с] братъ възлюбленъ, особенно на мене, а колко повече на тебе, [т] и 17 по плъть и въ Господа! И тъй ако имашь мене за [у] содружникъ, пріими него както 18 мене. И ако тя е въ нѣщо обидѣлъ, или *ти* е длъженъ, мини това на моіѫ смѣткѫ. 19 Азъ Павелъ писахъ съ рѫкѫ-тѫ си, азъ ще платіѫ; да ти не рекѫ че ты ми си длъ-20 женъ и самъ себе си. Тъй, брате, дано да получѫ азъ това добро отъ тебе въ Господа; [ф] успокой сърдце-то ми въ Господа; 21 [х] Увѣренъ на твое-то послушаніе, писахъ ти, и знаіѫ че и повече отъ колкото *ти* казувамъ ще сторишь.

і 2 Кор. 7; 13. 2 Тим. 1; 16. Ст. 20.
к 1 Сол. 2; 6.
л Ст. 1.
м Кол. 4; 9.
н 1 Кор. 4; 15. Гал. 4; 19.
о 1 Кор. 16; 17. Фил. 2; 30.
п 2 Кор. 9; 7.
р Виж. Бит. 45; 5, 8.
с Мат. 23; 8. 1 Тим. 6; 2.
т Кол. 3; 22.
у 2 Кор. 8; 23.
ф Ст. 7.
х 2 Кор. 7; 16.

А между това приготвувай ми обиталище, понеже ся [ч]надѣіж че [ч]съ молитвы-тѣ ви ще бждж подаренъ вамъ. [22] Поздравяватъ тя [ш]Епафрасъ мой-тъ съплѣнникъ въ Христа Іисуса, [щ]Марко, [ъ]Аристархъ, [ы]Димасъ, [ь]Лука, сътрудници-тѣ мои. [23] [ѣ]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бжде съ вашій-тъ духъ. Аминь. [24]

ч 2 Кор. 1; 11. ш Кол. 1; 7. 4; 12. щ Дѣя. 12; 12, 25. ъ Дѣя. 19; 29. 27; 2. Кол. 4; 10. ы Кол. 4; 14. ь 2 Тим. 4; 11. ѣ 2 Тим. 4; 22.

КЪ ЕВРЕЕМЪ ПОСЛАНІЕ-ТО
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

[а]Богъ който много пжти и съ много начины говсри въ старо врѣме на *наши*-тѣ отцы чрѣзъ пророцы-тѣ, [б]въ тѣзи послѣдни-тѣ дни [в]говорй намъ чрѣзъ Сына, [1] [г]Когото постави наслѣдникъ на всичко, [д]чрѣзъ когото и свѣтъ-тъ направи; [2] [е]Който, като е сіяніе на неговж-тж славж, и образъ на негово-то сжщество, и [ж]държи всичко съсъ слово-то на своіж-тж си силж, [з]отъ какъ направи чрѣзъ себе си очищеніе на грѣхове-тѣ ни, [и]сѣднж отдесно на величіе-то на высоко; [3] И станж толкозь по горень отъ ангелы-тѣ, [і]колкото по славно надъ тѣхъ име наслѣдува. [4] Защото кому отъ ангелы-тѣ [5]

а Числ. 12; 6, 8. б Втор. 4; 30. Гал. 4; 4. Еф. 1; 10. в Іоан. 1; 17. 15; 15. Гл. 2; 3. г Псал. 2; 8. Мат. 21; 38. 28; 18. Іоан. 3; 35. Рим. 8; 17. д Іоан. 1; 3. 1 Кор. 8; 6. Кол. 1; 16. е Іоан. 1; 14. 14; 9. 2Кор. 4; 4. Кол. 1; 15.

ж Іоан 1; 4. Кол. 1; 17 Откр. 4; 11. з Гл. 7; 27. 9; 12, 14, 26. и Псал. 110; 1. Ефес. 1; 20. Гл. 8; 1. 10; 12. 12; 2. 1 Пет. 3; 22. і Ефес. 1; 21. Фил. 2; 9, 10.

рече нѣкога: [к]"Ты си мой Сынъ, азъ днесь тя родихъ?" И пакъ, [л]"Азъ ще му бѫдѫ
6 Отецъ, и той ще ми бѫде Сынъ?" А когато пакъ въвожда [м]Пьрвороднаго въ вселеннѫѭ, казува: "И [н]да му ся поклонятъ
7 всичкы-тѣ ангели Божіи." И за ангелы-тѣ казува: [о]"Който прави ангелы-тѣ си ду-
8 хове и слугы-тѣ си пламыкъ огненъ." А за Сынъ-тъ *казува*: "[п]Твой-тъ прѣстолъ е, Боже, во вѣкъ вѣка, скиптръ-тъ на твое-то
9 царство е скиптръ на правдѫ-тѫ. Възлюбилъ си правдинѫ, и възненавидѣлъ си беззаконіе; за това тя [р]помаза, Боже, твой-тъ Богъ, съ елей на радость повече отъ твои-
10 тѣ соучастницы." И *пакъ*: "Въ началѣ [с]ты, Господи, си основалъ землѭ-тѫ, и дѣло на
11 твои-тѣ рѫцѣ сѫ небеса-та. [т]Тѣ ще погынѫтъ, а ты прѣбываешь; и всичкы-тѣ
12 като дрехѫ ще овехтѣѭтъ. И като одеждѫ ще гы свіешь, и ще ся измѣнятъ: а ты си се истый, и твои-тѣ годины нѣма да ся
13 свършатъ." И кому отъ ангелы-тѣ е реклъ нѣкога: [у]"Сѣдни отъ десно ми доклѣ положѫ врагове-тѣ ти подножіе на позѣ-тѣ ти?"
14 [ф]Не сѫ ли *тѣ* всичкы служебни духове, проваждани [х]да слугуватъ на тѣзи които ще наслѣдуватъ спасеніе?

ГЛАВА 2.

1 За това ный смы длъжни да внимаемъ повече на това което смы чули, да го не из-
2 губимъ нѣкога. Защото, ако че [а]речено-то отъ ангелы-тѣ слово станѫ твърдо, и [б]всяко прѣстѫпленіе и непослушаніе получи
3 праведнѫ заплатѫ; [в]То ный какъ щемъ из-

к Псал. 2; 7. Дѣя. 13; 33. Гл 5; 5.
л 2 Цар. 7; 14. 1 Лѣт. 22; 10. 28: 6. Псал. 89; 26, 27.
м Рим. 8; 29. Кол. 1; 18. Отк. 1; 5.
н Псал 97; 7. 1 Пет. 3; 22.
о Псал. 114; 4.
п Псал. 45; 6, 7.
р Иса. 61; 1. Дѣян. 4; 27. 10: 38.
с Псал. 102; 25, и друг.
т Иса. 34; 4. 51; 6. Мат. 24; 35. 2 Пет. 3; 7, 10. Отк. 21; 1.
у Псал. 110; 1. Мат. 22; 44. Мар. 12; 36. Лук. 20; 42. Ст. 3; Гл. 10; 12.
ф Быт. 19; 16. 32; 1, 2, 24. Псал. 34; 7. 91; 11. 103; 20, 21. Дан. 3; 28. 7; 10. 10; 11. Мат. 18; 10. Лук. 1; 19. 2; 9, 13. Дѣя. 12; 7, и др. 27; 23.
х Рим. 8; 17. Тит. 3; 7. Іак. 2; 5. 1 Пет. 3; 7.
а Втор. 33; 2. Псал. 68; 17. Дѣян. 7; 53. Гал. 3; 19.
б Чис. 15; 30. 31. Втор. 4; 3. 17; 2, 5. 12. 27; 26.
в Гл. 10; 28, 29. 12; 25.

бѣгнѫ, ако оставимъ въ нераденіе едно толкозь голѣмо спасеніе? [г]което като начена да ся говори отъ Господа, [д]подтвърди ся намъ чрѣзъ тѣзи които бѣхѫ го чули; [е]Като свидѣтелствуваше наедно и Богъ [ж]съсъ знаменія и чудеса, и съ различны силы, и [з]съ раздаванія на Духа Святаго, [и]по волѭ-тѫ си. 4

Защото не покори на ангелы-тѣ бѫдѫщѫ-тѫ [і]вселеннѫѭ за коѭто говоримъ; Но свидѣтелствова нѣкой нѣгдѣ си и каза; [к]"Що е человѣкъ, та го помнишь; или сынъ человѣческый, та го посѣщавашь? Направилъ си го малко нѣщо по доленъ отъ ангелы-тѣ: съсъ славѫ и честь си го вѣнчалъ, и поставилъ си го надъ дѣла-та на твои-тѣ рѫцѣ; [л]Всичко си покорилъ подъ нозѣ-тѣ му." А когато му покори всичко, не остави нищо непокорено нему; но [м]сега не виждамы още да е всичко покорено нему. А видимъ Іисуса [н]който е направенъ малко нѣщо по доленъ отъ ангелы-тѣ, че за пострażданіе-то на смърть-тѫ е [о]вѣнчанъ съсъ славѫ и честь, да бы, съ Божіѭ-тѫ благодать, вкусилъ смърть [п]за всякого *человѣка.* [р]Защото подобаваше на тогозь, [с]зарадъ когото е всичко, и чрѣзъ когото е всичко *станѫло*, като привожда въ славѫ много сынове, чрѣзъ страданія-та да направи [т]съвършенъ [у]началникъ-тъ на тѣхно-то спасеніе. Повеже [ф]и освящающій-тъ и освящаеми-тѣ всичкы сѫ [х]отъ едного, за коѭто причинѫ не ся [ц]срамува да гы нарича братія; Защото казува: [ч]"Ще възвѣстѭ име-то ти на мои-тѣ братія, въ срѣдъ церквѫ-тѫ ще ти въспѣѭ славословіе." И пакъ: [ш]"Азъ ще имамъ надеждѫ-тѫ си 5 6 7 8 9 10 11 12 13

[г] Мат. 4; 17. Марк. 1; 14. Гл. 1; 1.
[д] Лук. 1; 2.
[е] Мар. 16; 20. Дѣян. 14; 3. 19; 11. Рим. 15; 18, 19. 1 Кор. 2; 4.
[ж] Дѣян. 2; 22, 23.
[з] 1 Кор. 12; 4, 7, 11.
[и] Еф. 1; 5, 9.
[і] Гл. 6; 5. 2 Пет. 3; 13.
[к] Іов. 7; 17. Псал. 8; 4, и др. 144; 3.
[л] Мат. 28; 18. 1 Кор. 15; 27. Ефес. 1; 22. Гл. 1; 13.
[м] 1 Кор. 15; 25.
[н] Фил. 2; 7.
[о] Дѣян. 2; 33.
[п] Іоан 3; 16. 12; 32. Рим. 5; 18. 8; 32. 2 Кор. 5; 15. 1 Тим. 2; 6. 1 Іоан. 2; 2. Откр. 5; 9.
[р] Лук. 24; 46.
[с] Рим. 11; 36.
[т] Лук. 13; 32. Гл. 5; 9.
[у] Дѣян. 3; 15. 5; 31. Гл. 12; 2.
[ф] Гл. 10; 10, 14.
[х] Дѣя. 17; 26.
[ц] Мат. 28; 10. Іоан. 20; 17. Рим. 8; 29.
[ч] Пса. 22; 22, 25.
[ш] Псал. 18; 2. Иса. 12; 2.
[щ] Иса. 8; 18.

на него:" и пакъ: "[щ] Ето азъ и дѣца-та
14 [э] които ми е далъ Богъ." И тъй понеже дѣца-та участвуватъ въ плъть и кръвь, и [ы] той также зѣ участіе въ исто-то, [ь] да унищожи чрѣзъ смърть-тѫ тогози който има държавѫ-тѫ на смърть-тѫ, сирѣчь діаволъ-
15 тъ, И да избави тѣзи, които [ъ] поради страхъ-тъ на смърть-тѫ прѣзъ всичкый-тъ си жи-
16 вотъ бѣхѫ подчинени на робство. Защото извѣстно че не пріе *да помага на* ангелы-тѣ, но пріе *да помага на* сѣме-то Авра-
17 амово. За това трѣбаше [ю] да ся уподоби по всичко на братія-та, да бѫде [я] милостивъ и вѣренъ първосвященникъ въ отношеніе къмъ Бога, за да направи умилостивеніе за
18 грѣхове-тѣ на народъ-тъ. [ж] Понеже въ това което пострада и самъ искушенъ бы, може и на искушаемы-тѣ да помогне.

ГЛАВА 3.

1 За това, братіе святіи, [а] участници на небесно-то званіе, разумѣйте [б] посланника и първосвященника на наше-то исповѣданіе,
2 Іисуса Христа; Който бѣ вѣренъ на тогози който го постави, както и [в] Моисей во
3 всичкый-тъ неговъ домъ. Понеже той ся сподоби на по голѣмѫ славѫ отъ Моисеевѫ-тѫ, споредъ колкото по голѣмѫ почесть има отъ домъ-тъ тойзи [г] който го е напра-
4 вилъ; Защото всякой домъ ся прави отъ нѣкого си: [д] а който е направилъ всичко
5 е Богъ. [е] И Моисей *бѣ* вѣренъ въ всичкый-тъ му домъ [ж] като слуга, [з] въ свидѣтелство
6 на това което имаше да ся говори; А Христосъ, [и] като сынъ надъ свой-тъ си домъ; [і] на когото домъ смы ный, [к] ако у-

[щ] Іоан. 10; 29. 17; 6, 9, 11, 12.
[ы] Іоан. 1; 14. Рим. 8; 3. Фил. 2; 7.
[ь] 1 Кор. 15; 54. 55. Кол. 2; 15. 2 Тим. 1; 10.
[ъ] Лук. 1; 74. Рим. 8; 15. 2 Тим. 1; 7.
[ю] Фил. 2; 7.
[я] Гл. 4; 15. 5; 1, 2.
[ж] Гл. 4; 15, 16. 5; 2. 7; 25.
[а] Рим. 1; 7. 1 Кор. 1; 2. Ефес. 4; 1. Фил. 3; 14. 2 Сол. 1; 11. 2 Тим. 1; 9. 2 Пет. 1; 10.
[б] Рим. 15; 8. Гл. 2; 17. 4; 14. 5; 5. 6; 20. 8; 1. 9; 11. 10; 21.
[в] Числ. 12; 7. Ст. 5.
[г] Зах. 6; 12. Мат. 16; 18.
[д] Ефес. 2; 10. 3; 9. Гл. 1; 2.
[е] Ст. 2.
[ж] Исх. 14; 31. Числ. 12; 7. Втор. 3; 24. Іис. 1; 2. 8; 31.
[з] Втор. 18; 15. 18, 19.
[и] Гл. 1; 2.
[і] 1 Кор. 3; 16. 6; 19. 2 Кор. 6; 16. Еф. 2; 21, 22. 1 Тим. 3; 15. 1 Пет. 2; 5.
[к] Мат. 10; 22. 24; 13. Рим. 5; 2. Кол. 1; 23. Ст. 14. Гл. 6; 11. 10; 35.

держимъ до край твърдо дързновеніе-то и похвалж-тж на надеждж-тж. 7 За това, както казува *л* Духъ Святый, *м* "Днесь, ако чуете 8 говъ-тъ гласъ, Не ожесточавайте сърдца-та си, както во време-то на преогорченіе-то въ день-тъ на искушеніе-то въ пустынж-тж, 9 Дѣто мя искусихж отци-тѣ ви, испытахж мя, и видѣхж дѣла-та ми четыридесеть годины; 10 За това възнегодовахъ на онзи родъ, и рѣкохъ: "Всякога заблуждаватъ съсъ сърдце-то *си*; и тѣ не познахж мои-тѣ пжтища;" 11 Така въ гнѣвъ-тъ си ся заклѣхъ: "Че нѣма да влѣзжтъ въ мое-то упокоеніе." 12 Гледайте, братіе, да не бы да има въ нѣкого отъ васъ сърдце лукаво на невѣрство, щото да отстжпи отъ Бога живаго; 13 Но увѣщавайте ся единъ другый всякой день, доклѣ ся зове "Днесь," да не бы да ся ожесточи нѣкой отъ васъ чрѣзъ измамж-тж на грѣхъ-тъ. 14 Защото ный станжхмы причастници на Христа, *н* ако удържимъ до край твърдо начало-то на увѣреніе-то; 15 Когато ся казува: *о* "Днесь, ако чуете неговъ-тъ гласъ, не ожесточавайте сърдца-та си, както въ прѣогорченіе-то." 16 *п* Защото нѣкои си като чухж, прѣогорчихж *го*; но не всичкы които излѣзохж изъ Египетъ чрѣзъ Моисея. 17 А на кои негодова четыридесеть годины? Не на тѣзи ли, които съгрѣшихж, *и р* на които кости-тѣ паднахж въ пустынж-тж? 18 *с* На кои още ся заклѣ че нѣма да влѣзжтъ въ негово-то упокоеніе? не на тѣзи ли, които ся не покорявахж? 19 *т* И видимъ че не могохж да влѣзжтъ заради невѣріе-то *си*.

л 2 Цар. 23; 2. Дѣян. 1; 16.
м Псал. 95; 7. Ст. 15.
н Ст. 6.
о Ст. 7.
п Числ. 14; 2, 4, 11, 24, 30. Втор. 1; 34, 36, 38.
р Чис. 14; 22, 29, и друг 26; 65. Псал. 106; 26. 1 Кор. 10; 5. Іуд. 5.
с Чис. 14; 30. Втор. 1; 34. 35.
т Гл. 4; 6.

ГЛАВА 4.

1 И тъй понеже *ни* остава обѣщаніе да влѣземъ въ негово-то упокоеніе, [а] нека ся убоимъ, да не бы да ся яви нѣкой отъ васъ
2 че ся е лишилъ *отъ него*. Защото намъ ся благовѣсти, както и тѣмъ; но тѣхъ гы не ползова слово-то което чухѫ, понеже въ тѣзи които го бѣхѫ чули, не бѣше размѣ-
3 сено съ вѣрѫ. [б]Защото влѣзувамы въ упокоеніе-то ный които повѣрувахмы, както рече: [в]"Така ся заклѣхъ въ гнѣвъ-тъ си, че нѣма да влѣзѫтъ въ мое-то упокоеніе," ако и да сѫ были свършены дѣла-та *Божіи*
4 отъ поставленіе-то на свѣтъ-тъ. Защото нѣгдѣ си е реклъ за седмый-тъ день така: [г]"И починѫ си Богъ въ седмый-тъ день отъ
5 всичкы-тѣ си дѣла:" И на това *мѣсто* пакъ: "Нѣма да влѣзѫтъ въ мое-то упокоеніе."
6 И тъй понеже остава нѣкои да влѣзѫтъ въ него, [д] и тѣзи на които ся отъ понапрѣдъ благовѣсти, не сѫ влѣзли заради непокор-
7 ство-то, Пакъ опрѣдѣлява нѣкой день, [е]"Днесь" като казува чрѣзъ Давида, подиръ толкози врѣме, както ся рече: "Днесь ако чуете неговъ-тъ гласъ, не ожесточавай-
8 те сърдца-та си." Защото ако бѣ имъ далъ Іисусъ *Нивинъ* упокоеніе, слѣдъ това не бы
9 говорилъ за другъ день. Слѣдователно за
10 народъ-тъ Божій остава упокоеніе. Защото който е влѣзлъ въ негово-то упокоеніе, и той си починѫ отъ свои-тѣ си дѣла, както
11 Богъ отъ неговы-тѣ си. И тъй да ся постараемъ да влѣземъ въ това упокоеніе, за да не падне нѣкой въ [ж] истый-тъ примѣръ
12 на непокорство-то. Защото Божіе-то слово е [з] живо, и дѣятелно, и по [и] остро отъ

[а] Гл. 12; 15.
[б] Гл. 3; 14.
[в] Псал. 95; 11. Гл. 3; 11.
[г] Быт. 2; 2. Исх. 20; 11. 31; 17.
[д] Гл. 3; 19.
[е] Псал. 95; 7. Гл. 3; 7.
[ж] Гл. 3; 12, 18, 19.
[з] Иса. 49; 2. Іер. 23; 29. 2 Кор. 12; 4, 5. 1 Пет. 1; 23.
[и] Прит. 5; 4.

і Ефес. 6; 17. Откр. 1; 16. 2; 15.
к 1 Кор. 14; 24, 25.
л Псал. 33; 13, 14. 90; 8. 139; 11, 12.
м Іовъ 26; 6. 34; 21. При. 15; 11.
н Гл. 3; 1.
о Гл. 7; 26. 9; 12, 24.
п Гл. 10; 23.
р Иса. 53; 3. Гл. 2; 18.
с Лук. 22; 28
т 2 Кор. 5; 21. Гл. 7; 26. 1 Пет. 2 22. 1 Іоан. 3; 5.
у Ефес. 2; 18. 3; 12. Гл. 10. 19, 21, 22.

[і]всякой мечъ остръ и отъ двѣ-тѣ страны, и проминува до раздѣленіе-то на душѫ-тѫ и на духъ-тъ, на съставы-тѣ и на мозкъ-тъ, и [к]издирва помышленія-та и намѣренія-та сърдечны; 13 И [л]нѣма никое създаніе да не е явно прѣдъ него, но всичко-то е голо и [м]раскрыто прѣдъ очи-тѣ на тогозь, към когото е нашій-тъ отвѣтъ.

14 И тъй като имамы великъ [н]Първосвященникъ, [о]който е проминжлъ небеса-та, Іисуса Сына Божія, [п]неки държимъ това исповѣданіе. 15 Защото [р]нѣмамы първосвященникъ който да не може да пострада съ насъ въ наши-тѣ немощи, [с]но който [т]освѣнь грѣхъ, искушенъ бы подобно намъ всякакъ. 16 [у]И тъй да пристѫпвамы съ дързновеніе къмъ прѣстолъ-тъ на благодать-тѫ за да пріемемъ милость, и да намѣримъ благодать за помощь въ врѣме на нуждѫ.

ГЛАВА 5.

а Гл. 8; 3.
б Гл. 2; 17.
в Гл. 8; 3, 4. 9; 9. 10; 11. 11; 4.
г Гл. 2; 18. 4; 15.
д Гл. 7; 28.
е Лев. 4; 3. 9; 7. 16; 6, 15, 16, 17. Гл. 7; 27. 9; 7.
ж 2 Лѣт. 26; 18. Іоан. 3; 27.
з Исх 28; 1. Числ. 16; 5, 40. 1 Лѣт. 23; 13.
и Іоан. 8; 54.
і Псал. 2; 7. Гл 1; 5;

1 Защото всякой първосвященникъ който ся зема изъ между человѣцы-тѣ, [а]за человѣцы-тѣ ся поставя въ *служеніе* [б]къмъ Бога, [в]да приноси дарове и жъртвы за грѣхове-тѣ, 2 Такъвъ който [г]може да има состраданіе къмъ невѣжы-тѣ и заблуждающы-тѣ; защото [д]и самъ е обложенъ съ немощь; 3 И [е]за това е длъженъ, както за народъ-тъ, така и за себе си да приноси *жъртвѫ* за грѣхове-тѣ. 4 И [ж]никой не зема на себе си тѫзи почесть, освѣнь тойзи който ся призовава отъ Бога [з]както и Ааронъ. 5 [и]Тъй и Христосъ не прослави себе си да стане първосвященникъ, но тойзи който му е казалъ: [і]"Сынъ мой си ты, азъ днесь тя родихъ." 6 Както и на друго мѣ-

сто казува: н"Ты си Священникъ во вѣкы
7 по чинъ-тъ Мелхиседековъ." Който въ дни-тѣ на плъть-тѫ си, като принесе л съсъ силно выканіе и съсъ сльзы, м моленія и молбы тому, н който можаше да го избави отъ смьрть, и послушанъ бы о заради благоговѣинство-то си,
8 п Ако и Сынъ да бѣ, р научи ся на послушаніе отъ това което по-
9 страда, И с като ся усъвьршенствува, станѫ причинитель на вѣчно спасеніе на всич-
10 кы що му сѫ послушни; Нареченъ отъ Бога първосвященникъ т по чину Мелхиседекову.
11 За когото имамы да кажемъ у много, и мѫчны за истълкуваніе; защото ста-
12 нѫхте ф мързеливи въ слушаніе. Понеже като бѣхте длъжни споредъ врѣме-то и учители да станете, вы пакъ имате нуждѫ да вы учи нѣкой х първы-тѣ начала на словеса-та Божіи; и стигнѫхте да имате нуждѫ
13 за ц млѣко, а не за твърдѫ хранѫ. Защото всякой който ся храни съ млѣко, неискусенъ е въ слово-то на правдѫ-тѫ; по-
14 неже ч е младенецъ. А твърда-та храна е за совършенны-тѣ, които по навыкновеніе имать чувства-та си обучены ш да распознавать добро-то и зло-то.

ГЛАВА 6.

1 Поради това да а оставимъ начално-то ученіе Христово и да ся водимъ къмъ совършенство-то, безъ да полагамы пакъ основѫ на покаяніе б отъ мьртвы дѣла, и вѣ-
2 рѫ въ Бога, в Ученіе-то за крьщенія-та, и г за възлаганіе-то на рѫцѣ, д за въскрьсеніе-то на мьртвы-тѣ, е и за вѣчный-тъ сѫдъ;
3 И това ще сторимъ, ж ако Богъ допусне.

- н Псал. 110; 4. Гл. 7; 17, 21.
- л Псал. 22; 1. Мат. 27; 46, 50. Мар. 15; 34, 37.
- м Мат. 26; 39, 42, 44. Мар. 14; 36, 39. Іоан. 17; 1.
- н Мат. 26; 53. Мар. 14; 36.
- о Мат. 26; 37. Мар. 14; 33. Лук. 22; 43. Іоан 12; 27.
- п Гл. 3; 6.
- р Фил 2; 8.
- с Гл. 2; 10. 11; 40.
- т Ст. 6. Гл. 6; 20.
- у Іоан. 16; 12. 2 Пет. 3; 16.
- ф Мат 13; 15.
- х Гл. 6; 1.
- ц 1 Кор. 3; 1. 2. 3.
- ч 1 Кор. 13; 11. 14; 20. Еф. 4; 14. 1 Пет. 2; 2.
- ш Иса 7; 15. 1 Кор. 2; 14, 15.
- а Фил. 3; 12, 13, 14. Гл. 5; 12.
- б Гл. 9; 14.
- в Дѣян. 19; 4, 5.
- г Дѣян. 8; 14 до 17. 19; 6.
- д Дѣя. 17; 31, 32.
- е Дѣя. 24; 25. Рим. 2; 16.
- ж Дѣя. 18; 21. 1 Кор. 4; 19.

4 Защото тѣзи които ^з^еднъжь сѫ ся просвѣтили и вкусили сѫ ^и^отъ небесиый-тъ даръ, и сѫ ^і^станѫли участници на Святаго Духа, 5 И които сѫ вкусили отъ добро-то слово Божіе, и отъ силы-тѣ ^к^на бѫдѫщій-тъ вѣкъ, 6 И сѫ отпаднѫли, ^л^невъзможно е да ся обновятъ пакъ съ покаяніе, понеже ^м^распъниватъ вторый пѫть въ себе си Сына Божія, и опозоряватъ *го*. 7 Защото земя-та, която е пила дъждь-тъ що пада често на неѭ, и която ражда трѣвѫ полезнѫ на тѣзи за които ся и обработва, ^н^пріима благословеніе отъ Бога; 8 ^о^А която прорастява тьрніе и репей, непотрѣбна е и близу до проклѣтіе, на коѭто сетнина-та е изгоряваніе. 9 А заради васъ, възлюбленни, ако и да говоримъ така, надѣемъ ся за нѣщо по добро и което принадлежи на спасеніе. 10 ^п^Защото Богъ ^р^не е неправеденъ, че да забрави ^с^ваше-то дѣло, и трудъ-тъ на любовь-тѫ коѭто показахте къмъ негово-то име, като ^т^послужихте и служите на святыи-тѣ. 11 И желаемъ всякой отъ васъ ^у^да показува исто-то прилѣжаніе ^ф^за пълно увѣреніе на надеждѫ-тѫ до край. 12 Да не бывате лѣниви, но подражатели на тѣзи които чрѣзъ вѣрѫ и дълготьрпѣніе ^х^наслѣдуватъ обѣщанія-та 13 Защото Богъ като даваше обѣщаніе Авраамо, понеже нѣмаше никого по голѣмъ *отъ себе си* въ когото да ся закълне, ^ц^заклѣ ся въ себе си. 14 И каза; "Наистинѫ, съ благословеніе ще тя благословѭ, и съ умножаваніе ще тя умножѫ;" 15 И така съ дълготьрпѣніе-то, получи обѣщаніе-то. 16 Защото человѣци-тѣ ся кълнѫтъ въ по голѣмый-тъ *отъ тѣхъ* и ^ч^клѣтва-та за утвьржденіе бива свьршваніе на всяко

з Мат. 12; 31, 32. Гл 10. 26. 2 Пет.2; 20, 21. 1 Іоан. 5; 16.
и Гл. 10; 32.
і Іоан. 4; 10. 6; 32. Ефес 2; 8.
к Гал. 3; 2, 5 Гл. 2; 4.
л Гл. 2; 5
м Гл. 10; 29.
н Псал. 65; 10.
о Иса. 5; 6.
п Пр. 14; 31. Мат 10; 42 25; 40. Іоан. 13; 20.
р Рим. 3; 4. 2 Сол. 1; 6, 7.
с 1 Сол. 1; 3.
т Рим. 15; 25. 2 Кор. 8; 4. 9; 1, 12. 2 Тим. 1; 18.
у Гл. 3; 6, 14.
ф Кол. 2; 2.
х Гл. 10; 36.
ц Быт. 22; 16. 17. Псал. 105; 9. Лук. 1; 73,
ч Исх. 22; 11.

17 противорѣчіе между тѣхъ; Въ което Богъ като ищѣше да покаже повече [ш]непрѣложно-то свое намѣреніе [щ]къмъ наслѣдницытѣ на обѣщаніе-то, употрѣби срѣдство 18 клѣтвѫ-тѫ, Така щото чрѣзъ двѣ непрѣложны нѣща, въ които не е възможно да слъже Богъ, да имамы твърдо утѣшеніе, ный, които смы прибѣгнѫли да ся хванемъ за 19 [ъ]прѣдлежащѫ-тѫ надеждѫ; Коіѭто имамы както якоръ на душѫ-тѫ безопасенъ и твърдъ, и който [ы]влѣзува въ най вѫтрѣ-20 шно-то на завѣсѫ-тѫ; [ь]Дѣто Іисусъ влѣзе за насъ прѣдтеча, [ѣ]като станѫ първосвященникъ во вѣкы по чину Мелхиседекову.

[ш] Гл. 11; 9.
[щ] Рим. 11; 29.
[ъ] Гл. 12; 1.
[ы] Лев. 16; 15. Гл. 9; 7.
[ь] Гл. 4; 14. 8; 1. 9; 24.
[ѣ] Гл. 5; 1. 5; 6, 10. 7; 17.

ГЛАВА 7.

1 Защото тойзи [а]Мелхиседекъ, царь Салимскый, священникъ на Бога Вышняго, който срѣщнѫ Авраама, когато ся вращаше отъ поразяваніе-то на царіе-тѣ, и го благо-2 слови; Комуто Авраамъ отдѣли и десетъкъ отъ всичкый-тъ *обиръ*; той който първо ся тълкува царь на правдѫ-тѫ, а послѣ и царь Салимскый, сирѣчь царь на миръ; 3 Безъ бащѫ, безъ майкѫ, безъ родословіе; и нѣма нито начало на дни, нито край на животъ, но уподобенъ на Сына Божія, прѣ-4 бѫдва вынѫгы священникъ. А смотрѣте колко великъ бѣ той, [б]комуто патріархъ А-5 враамъ даде и десетъкъ отъ обиры-тѣ. И [в]които отъ Левіевы-тѣ сынове пріиматъ священство-то, иматъ заповѣдь по закону да зематъ десетъкъ отъ народъ-тъ, сирѣчь отъ братія-та си, ако и да сѫ произлѣзли 6 отъ чрѣсла-та Авраамовы; Но той, който не ся водяше отъ тѣхный-тъ родъ, зѣ де-

[а] Быт. 14; 18, и друг.
[б] Быт. 14; 20.
[в] Чис. 18; 21, 26.

сетъкъ отъ Авраама, [г] и благослови тогозь [д] който имаше обѣщанія-та: А безъ всяко 7 противорѣчіе по малко-то ся благославя отъ по голѣмо-то. И тука земать десетъкъ че- 8 ловѣци смьртни; а тамо *зема* [е] той за когото ся свидѣтелствува че е живъ. И така 9 да рекѫ, самый-тъ Левій който зема десетъкъ, даде и той десетъкъ чрѣзъ Авраама; Защото бѣше още въ чрѣсла-та на 10 бащѫ си, когато го орѣщнѫ Мелхиседекъ. И тъй [ж] ако бы было съвършенство-то чрѣзъ 11 Левитско-то священство, (защото народъ-тъ подъ него пріе законъ-тъ;) каква нужда вече да ся привдигне другъ священникъ по чинъ-тъ Мелхиседековъ, и да ся не казува по чинъ-тъ Аароновъ? Защото 12 когато ся промѣнява священство-то, по нуждѫ става промѣненіе и на законъ-тъ. По- 13 неже тойзи за когото ся говори това, принадлежи на друго племе, отъ което никой не е приближилъ до олтарь-тъ. Понеже е 14 явно че отъ *племе-то* [з] Іудино произлѣзе Господь нашъ, за което племе Моисей нищо не говори за священство. И още по- 15 вече е явно, защото по подобіе на Мелхиседека, въстава другъ священникъ, Който 16 не бы по законъ на плътскѫ заповѣдь, но по силѫ на безконеченъ животъ; Защото 17 свидѣтелствува *и казува*: [и] "Ты си священникъ въ вѣкы по чинъ-тъ Мелхиседековъ," Защото става унищоженіе на по 18 прѣднѭ-тѫ заповѣдь [і] поради нейнѫ-тѫ слабость и безполезность; (Понеже [к] законъ- 19 тъ не доведе нищо въ совършенство,) а *става* привожданіе на единѫ по добрѫ [л] надеждѫ, чрѣзъ коѭто [м] приближавамы при Бога. И споредъ колкото не *е бивалъ свя-* 20

г Быт. 14; 19.
д Рим. 4; 13. Гал. 3; 16.
е Гл. 5; 6. 6; 20.
ж Гал. 2; 21. Ст. 18, 19. Гл. 8; 7.
з Иса. 11; 1. Мат. 1; 3. Лук. 3; 33. Рим. 1; 3. Отк. 5; 5.
и Псал. 110; 4. Гл. 5; 6, 10. 6; 20.
і Рим. 8; 3. Гал. 4; 9.
к Дѣя. 13; 39 Рим. 3; 20, 21, 28. 8; 3. Гал. 2; 16. Гл. 9; 9.
л Гл. 6; 18. 8; 6.
м Рим. 5; 2. Ефес. 2; 18. 3; 12. Гл. 4; 16. 10; 19.

21 *щенникъ* безъ заклѣваніе, (Защото тѣ станѫхѫ священници безъ заклѣваніе, а той съсъ заклѣваніе, чрѣзъ того който му казува: [н] "Заклѣ ся Господь и нѣма да ся раскае: Ты си священникъ въ вѣкы по чинъ-
22 тъ Мелхиседсковъ,") Толкозь на по добръ
23 завѣтъ [о] поручникъ станѫ Іисусъ. И наистинѫ тѣ сѫ были множина священници, защото смърть-тѫ имъ възбраняваше да прѣ-
24 бѫдватъ *въ чинъ-тъ си.* Но той, понеже прѣбѫдва вѣчно, има священство което не
25 прѣхожда на другыго; За това и може съвсѣмъ да спасава тѣзи които чрѣзъ него прихождатъ при Бога, понеже е всякога
26 живъ [п] да ходатайствува за тѣхъ. Защото такъвъ първосвященникъ подобаваше намъ, [р] прѣподобенъ, незлобивъ, непороченъ отлѫченъ отъ грѣшны-тѣ, който е станѫлъ
27 по [с] высокъ отъ небеса-та; Който нѣма всякой день нуждѫ, както първосвященницитѣ, да приноси жъртвѫ [т] първо за свои-тѣ си грѣхове, [у] послѣ за *грѣхове*-тѣ на народъ-тъ; защото [ф] еднъжь стори това ка-
28 то принесе себе си. Защото законъ-тъ поставя първосвященницы [х] человѣцы, които иматъ немощь; а слово-то на заклѣваніе-то което е слѣдъ законъ-тъ, *постави* Сынъ-тъ, [ц] който е совършенъ въ вѣкъ.

[н] Пса. 110; 4.
[о] Гл. 8; 6. 9; 15. 12; 24.
[п] Рим. 8; 34. 1 Тим. 2; 5. Гл. 9; 24. 1 Іоан. 2; 1.
[р] Гл. 4; 15.
[с] Ефес. 1; 20. 4; 10. Гл. 8; 1.
[т] Лев. 9; 7. 16; 6, 11. Гл. 5; 3. 9; 7.
[у] Лев. 16; 15.
[ф] Рим. 6; 10. Гл. 9; 12. 28. 10; 12.
[х] Гл. 5; 1, 2.
[ц] Гл. 2; 10. 5; 9.

ГЛАВА 8.

1 А оглавленіе-то на това което говоримъ е, че ный имамы такъвъ първосвященникъ, който [а] седнѫ отдесно на величественный-
2 тъ прѣстолъ на небеса-та, Служитель [б] на святилище-то и [в] на истиннѫ-тѫ скиніѭ, коіѭто е Господь въздигнѫлъ а не чело-
3 вѣкъ. Защото [г] всякой първосвященникъ ся

[а] Еф. 1; 20. Колос 3; 2. Гл. 1; 3. 10; 12. 12; 2.
[б] Гл. 9; 8, 12, 24.
[в] Гл. 9; 11.
[г] Гл. 5; 1.

поставя да приноси дарове и жъртвы; за това нуждно [д] е да има и той нѣщо което да приноси. Понеже ако бѣше на землѭ-тѫ, 4 не щѣше нито да е священникъ, защото има священници които приносятъ даровете по закону, 5 Които служатъ въ образъ и [е] сѣнкѫ на небесны-тѣ, както бы открыено Моисею, когато щѣше да направи скиніѭтѫ; Защото [ж] "Гледай," казува, да направишь всичко-то по образъ-тъ който ти бы показанъ на горѫ-тѫ. 6 Но сега, *Христосъ* [з] улучи *толкозь* по прѣвъсходно служеніе, споредъ колкото е и ходатай на по добръ завѣтъ, който е узаконенъ на по добры обѣщанія. 7 [и] Защото ако бѣше онзи първый-тъ *завѣтъ* безъ недостатъкъ, не бы ся искало мѣсто за вторый-тъ. 8 Защото като гы укорява, казува: [і] "Ето идѫтъ дни, казува Господь, и ще направѭ новъ завѣтъ съ домъ-тъ Израилевъ и съ домъ-тъ Іудинъ; 9 Не по завѣтъ-тъ който направихъ съ отцы-тѣ имъ въ день-тъ когато гы хванѫхъ за рѫкѫ да гы изведѫ отъ землѭ-тѫ Египетскѫ; защото тѣ не устояхѫ въ завѣтъ-тъ ми, и азъ не радихъ за тѣхъ, казува Господь. 10 Защото [к] тойзи е завѣтъ-тъ който ще завѣщаѭ съ домъ-тъ Израилевъ слѣдъ онѣзи дни, казува Господь; ще вложѫ мои-тѣ законы въ умъ-тъ имъ, и ще гы напишѫ на сърдца-та имъ, и [л] ще имъ бѫдѫ Богъ, и тѣ ще ми бѫдѫтъ народъ. 11 И [м] нѣма да учи всякой ближній-тъ си, и всякой брата си, и да му казува: Познай Господа; защото тѣ всичкы ще мя познаѭтъ отъ малъкъ до голѣмъ; 12 Защото ще бѫдѫ милостивъ на тѣхны-тѣ неправды, [н] и грѣхове-тѣ имъ и беззаконія-та имъ нѣма вече

[д] Еф. 5; 2. Гл. 9; 14.
[е] Кол. 2; 17. Гл. 9; 23. 10. 1.
[ж] Исх. 25; 40. 26; 30. 27; 8. Числ. 8; 4. Дѣян. 7; 44.
[з] 2 Кор. 3; 6, 8, 9. Гл. 7; 22.
[и] Гл. 7; 11, 18.
[і] Іер. 31; 31, до 34.
[к] Гл. 10; 16.
[л] Зах. 8; 8.
[м] Иса. 54; 13. Іоан. 6; 45. 1 Іоан 2; 27.
[н] Рим. 11; 27. Гл. 10; 17.

13 да помени." А като [о] казува "новъ" овехти пьрвый-тъ; а което овехтѣва и остарѣва, то е близу до унищоженіе.

ГЛАВА 9.

1 И пьрвый-тъ *завѣтъ имаше* постановленія за богослуженіе, и [а] святилище земно. 2 [б] Защото ся направи скинія, пьрва-та, [в] въ коіѫто бѣше и [г] свѣтилникъ-тъ, и [д] трьпезата, и прѣдложеніе-то на хлѣбове-тѣ; която ся казува Святая. 3 А [е] задъ вторѫ-тѫ завѣсѫ *имаше* скинія, която ся казуваше Святая Святыхъ; 4 Която имаше златнѫ кадилницѫ, и [ж] ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ отъ всякѫдѣ обкованъ съсъ злато, дѣто бѣ златна-та [з] стомна която имаше маннѫ-тѫ, и [и] жезлъ-тъ Аароновъ който процавтѣ, и [і] плочи-тѣ на завѣтъ-тъ; 5 И [к] надъ него имаше херувими на славѫ-тѫ които осѣняваха очистилище-то; за които не е *нужда* сега да говоримъ подробно. 6 И като бѣхѫ тѣзи така направены, въ пьрвѫ-тѫ скиніѭ [л] влѣзвахѫ всякога священници-тѣ да совършаватъ богослуженіе-то; 7 А въ вторѫ-тѫ [м] еднъжъ въ годинѫ-тѫ *влъзваше* пьрвосвященникъ-тъ самъ, не безъ кръвь, [н] коіѫто приносяше за себе си и за народны-тѣ отъ невѣдѣніе грѣхове. 8 Съ това [о] показваше Духъ Святый, [п] че пѫть-тъ за въ святилище-то не ся е явилъ доклѣ стояше още пьрва-та скинія; 9 Която бѣше подобіе за тогашно-то врѣме, въ което ся приносяхѫ дарове и жьртвы, [р] които не можахѫ да направятъ совършенъ по совѣсть тогозь който служаше, 10 *И които ся състояхѫ* само [с] въ ядѣніе и пяніе и [т] въ разны омыванія, и [у] плътскы постановленія, остановены до врѣ-

[о] 2 Кор 5;17.
[а] Исх. 25; 8.
[б] Исх. 26; 1.
[в] Исх. 26; 35. 40; 4.
[г] Исх. 25; 31.
[д] Исх. 25; 23 30. Лев. 24; 5, 6.
[е] Исх 26; 31, 33.40; 3, 21. Гл 6; 19.
[ж] Исх 25; 10. 26; 33. 40; 3, 21.
[з] Исх. 16; 33, 34.
[и] Числ. 17; 10.
[і] Исх 25; 16, 21, 34; 29. 40; 20. Вто. 10; 2, 5. 3 Цар. 8; 9, 21. 2 Лѣт. 5; 10.
[к] Исх. 25; 18, 22. Лев. 16; 2. 3 Цар. 8; 6, 7.
[л] Числ. 28; 3. Дан. 8; 11.
[м] Исх. 30; 10. Лев. 16; 2, 11, 12, 15, 34. Ст. 25.
[н] Гл 5; 3. 7; 27.
[о] Гл. 10; 19. 20.
[п] Іоан. 14; 6.
[р] Гал. 3; 21. Гл. 7; 18, 19. 10; 1, 11.
[с] Лев. 11; 2. Кол 2; 16.
[т] Числ. 19; 7, и друг.
[у] Ефес 2; 15. Кол. 2; 20. Гл. 7; 16.

ф Гл. 3; 1.
х Гл. 10; 1.
ц Гл 8; 2.
ч Гл. 10; 4.
ш Дѣя. 20;28. Ефес. 1; 7. Кол. 1; 14. 1 Пет. 1;19. Отк. 1; 5.5. 9.
щ Зах. 3; 9. Ст. 26, 28. Гл. 10; 10.
ъ Дан. 9; 24.
ы Лев. 16; 14, 16.
ь Числ 19; 2, 17, и друг.
ѣ 1 Пет. 1;19. 1 Іоан 1; 7. Отк. 1; 5.
ю Рим. 1; 4. 1 Пет. 3;18.
я Ефес. 5; 2. Тит. 2; 14. Гл. 7; 27.
ж Гл. 1; 3. 10; 22.
ѭ Гл. 6; 1.
а Лук. 1; 74. Рим. 6; 13, 22. 1 Пет.4; 2.
б 1 Тим 2; 5.
в Гл. 7; 22. 8; 6. 12; 24.
г Рим. 3; 25. 5; 6. 1 Пет. 3; 18.
д Гл. 3; 1.
е Гал. 3; 15
ж Исх. 24; 6. и др.
з Исх. 24; 5. 6, 8. Лев. 16; 14, 15, 18.
и Лев. 14; 4, 6, 7, 49, 51, 52.
і Исх. 24; 8. Мат. 26; 28.

ме-то на поправяніе-то. А когато Христосъ, 11 [ф] първосвященникъ [х] на бѫдѫщы-тѣ добрины дойде, [ц] прѣзъ по голѣмѫ-тѫ и по совършеннѫ-тѫ скинію, която не бѣ съ рѫкѫ правена, сирѣчь, не отъ таквѫзъ направѫ, Нито [ч] съ кръвь отъ козлы и отъ 12 телцы, но [ш] съсъ собственнѫ-тѫ си кръвь [щ] влѣзе единъ пѫть въ святилище-то и [ъ] придобы вѣчно искупуваніе. Защото [ы] ако кръвь- 13 та отъ юнцы и отъ козлы, [ь] и пепелъ-тъ отъ юницѫ, съ който ся поръсвахѫ осквърнени-тѣ, освящава за чистотѫ-тѫ на плъть-тѫ; Колко повече [ѣ] кръвь-та на Христа, 14 [ю] който чрѣзъ Духа вѣчнаго [я] принесе себе си непороченъ Богу, [ж] ще очисти совѣсть-тѫ ви [ѭ] отъ мьртвы дѣла, [а] за да служите на Бога живаго! И [б] за това той 15 [в] е ходатай на новъ завѣтъ, [г] да бы, чрѣзъ смьрть-тѫ която станѫ за искупуваніе на прѣстѫпленія-та които *станѫхѫ* въ първый-тъ завѣтъ, да [д] зематъ призовани-тѣ обѣщаніе-то на вѣчно-то наслѣдіе. Защото дѣ- 16 то има завѣщаніе, трѣбува да стане и смьрть-та на завѣщатель-тъ. Защото [е] завѣщаніе-то 17 е дѣйствително вслѣдъ смьрть-тѫ на умрѣлы-тѣ, понеже никога нѣма силѫ доклѣ е живъ завѣщатель-тъ. [ж] За това нито пър- 18 вый-тъ *завѣтъ* бы утвърденъ безъ кръвь. Защото като прочете Моисей всякѫ запо- 19 вѣдь отъ законъ-тъ прѣдъ всичкый-тъ народъ, [з] зѣ кръвь-тѫ на телцы-тѣ и на козлы-тѣ, [и] съ водѫ и червенѫ вълнѫ и иссопъ, та поръси и самѫ-тѫ книгѫ и всичкый-тъ народъ, И казуваше; [і] "Това е кръвь- 20 та на завѣтъ-тъ, който ви завѣща Богъ." [к] Подобно и скинію-тѫ и всичкы-тѣ слу- 21

к Исх. 29; 12, 36. Лев. 8; 15, 19. 16; 14, 15, 16, 18, 19.

22 жебны сѫдове поръси съ кръвь-тѫ, И по закону почти всичко съ кръвь ся очистя; и [л] безъ кръвопролитіе прощеніе не бива.
23 И тъй нужда бѣше, [м] образи-тѣ на небесны-тѣ да ся очищаватъ съ тѣзи; а самы-тѣ небесны съ жьртвы по добры отъ тѣзи.
24 Защото [н] Христосъ не влѣзе въ святилища съ рѫкѫ направены, които бѣхѫ прѣобразованія [о] на истинскы-тѣ, но въ само-то небе, [п] да ся яви сега прѣдъ лице-то Бо-
25 жіе за насъ; Нито за да приноси себе си много пѫти, както [р] пьрвосвященникъ-тъ влѣзува въ святилище-то всякѫ годинѫ съ
26 чуждѫ кръвь; (Защото тогази трѣбуваше да пострада много пѫти отъ созданіе міра;) а [с] сега еднъжь ся яви [т] въ свършуваніе-то на вѣкове-тѣ, да отмахне грѣхъ-
27 тъ, чрѣзъ пожьртвуваніе-то на себе си. [у] И както е опрѣдѣлено на человѣцы-тѣ еднъжь
28 да умрѫтъ, а [ф] послѣ сѫдъ; Така и [х] Христосъ, понеже [ц] еднъжь бы принесенъ за да дигне грѣхове-тѣ на [ч] мнозина, ще ся яви вторый пѫть безъ грѣхъ, [ш] на тѣзи които го чакатъ, за спасеніе.

л Лев. 17; 11.
м Гл. 8; 5.
н Гл. 6; 20.
о Гл. 8; 2.
п Рим. 8; 34. Гл. 7; 25. 1 Іоан. 2; 1.
р Ст 7.
с Ст. 12. Гл. 7;27 10:10. 1 Пет. 3;18.
т 1 Кор. 10; 11. Гал. 4; 4. Еф 1; 10.
у Быт. 3; 19. Еккл. 3; 20.
ф 2 Кор. 5;10. Отк. 20; 12, 13.
х Рим. 6; 10. 1 Пет. 3;18.
ц 1 Пет 2;24. 1 Іоан. 3; 5.
ч Мат. 26; 28. Рим 5; 15.
ш Тит. 2; 13. 2 Пет. 3;12.

ГЛАВА 10.

1 Защото законъ-тъ като [а] има сѣнкѫ [б] на бѫдѫщы-тѣ добрины *а* не самый-тъ образъ на вещи-тѣ, никога [в] не може [г] да направи совършенны тѣзи които прихождатъ, съ исты-тѣ жьртвы които приносятъ всякѫ го-
2 динѫ непрѣстанно. Понеже *инакъ* бы прѣстанѫли да гы приносятъ; защото жьртвоприносители-тѣ еднъжь очистени, не бы имали вече никое *обличеніе на* совѣсть-тѫ
3 за грѣхове; [д] Но въ тѣзи *жьртвы бива* всякѫ годинѫ въспоминаніе за грѣхове-тѣ.

а Кол. 2; 17. Гл. 8; 5. 9; 23.
б Гл 9; 11.
в Гл. 9; 9.
г Ст. 14.
д Лев. 16; 21. Гл. 9; 7.

е Мих. 6; 6, 7. Гл. 9; 13. Ст. 11.
ж Псал. 40; 6, и др. 50; 8, и др. Иса. 1; 11. Іер. 6; 20. Амос. 5; 21, 22.
з Іоан. 17; 19. Гл. 13; 12.
и Гл. 9; 12.
і Числ. 28; 3. Гл. 7; 27.
к Ст. 4.
л Кол. 3; 1. Гл. 1; 3.
м Пса. 110; 1. Дѣян. 2; 35. 1Кор 15; 25. Гл. 1; 13
н Ст. 1.
о Іер. 31; 33, 34. Гл. 8; 10, 12.

4 Защото е [е] невъзможно кръвь отъ юнцы и отъ козлы да отнема грѣхове. 5 За това когато влѣзуваше въ свѣтъ-тъ казува: [ж] "Жъртвѫ и приношеніе не си поискалъ, но приготвилъ си ми тѣло. 6 Всесожьженія и *приношенія* за грѣхъ не ти сѫ угодни. 7 Тогази рѣкохъ: "Ето идѫ, (въ главизнѫ-тѫ на книгѫ-тѫ е писано за мене,) да сторѭ волѭ-тѫ ти, о Боже." 8 По горѣ бѣ реклъ: "Жьртвѫ и приношеніе и всесожьженія и *приношенія* за грѣхъ не си поискалъ, нито ти сѫ угодны," (които ся приносятъ споредъ законъ-тъ;) 9 Тогази рече: "Ето идѫ, да сторѭ волѭ-тѫ ти, о Боже." Отнема първо-то, да постанови второ-то. 10 [з] Съ коѭ-то волѭ смы освятени [и] чрѣзъ приношеніе-то на тѣло-то Іисусъ Христово *принесено* единъ пѫть. 11 И всякой священникъ стои та служи [і] всякой день, и приноси много пѫти исты-тѣ жьртвы, [к] които не могѫтъ никога да отнемѫтъ грѣхове: 12 [л] Но той като принесе едѫнѫ жьртвѫ за грѣхове-тѣ, сѣднѫ за вынѫгы отдѣсно на Бога, 13 Та чака [м] доклѣ ся положатъ врагове-тѣ му подножіе на нозѣ-тѣ му. 14 Защото съ едно приношеніе направи *еднъжъ* за вынѫгы [н] съвършенны освящаемы-тѣ. 15 А и Духъ Святый свидѣтелствува намъ; защото, като рече понапрѣдъ: 16 [о] "Тойзи е завѣтъ-тъ, който ще имъ завѣщаѭ слѣдъ онѣзи дни, казува Господь: Ще вложѫ законы-тѣ си въ сърдца-та имъ, и ще гы напишѫ въ умове-тѣ имъ," 17 *Прилага*, "И грѣхове-тѣ имъ и беззаконія-та имъ нѣма вече да поменѫ." 18 А дѣто *има* прощеніе за тѣхъ, нѣма вече приношеніе за грѣхъ.

19 И тъй, братіе, като имамы [п] дързновеніе

да влѣземъ [р] въ святилище-то чрѣзъ кръвь-
20 тѫ Іисусовѫ, [с] Прѣзъ новый-тъ и живый-тъ пѫть, който е той отворилъ за насъ [т] прѣзъ
21 завѣсѫ-тѫ, (сирѣчь плъть-тѫ си), И *като имамы* великъ [у] Священникъ надъ [ф] Божій-
22 тъ домъ, [х] Нека пристѫпвамы съ истинно сърдце [ц] въ пълнѫ вѣрѫ, съсъ сърдца очистены [ч] отъ лукавѫ совѣсть, и съ тѣло
23 [ш] измыто въ чистѫ водѫ; [щ] Нека държимъ непоколебимо исповѣданіе-то на надеждѫ-тѫ; [ъ] защото е вѣренъ той, който ся обѣ-
24 ща; И да ся грыжимъ единъ за другый, да ся поощрявамы на любовь и на добры дѣ-
25 ла. [ы] Да не оставямы събираніе-то си, както иматъ обычай нѣкои си, но да ся подканямы *единъ другый*, [ь] и толко повече, кол-
26 кото виждате че [ѣ] день-тъ наближава. Защото [ю] ако ный съгрѣшавамы самоволно [я] отъ какъ смы познали истинѫ-тѫ, не о-
27 става вече жьртвѫ за грѣхове, Но страшно нѣкое ожиданіе на сѫдъ, и [ѫ] разяреніе на огнь-тъ, който ще испояде противницы-тѣ.
28 [іѫ] Ако бы нѣкой да ся отрече отъ законъ-тъ Моисеовъ, [а] при двама или трима свидѣ-
29 тели, умира безъ пожалваніе: За [б] колко по жестоко наказаніе, мыслите, ще ся удостои тойзи който е потъпкалъ Сына Божія, и е [в] възималъ за скверн҄ѫ кръвь-тѫ на завѣтъ-тъ съ коѭто е освятенъ, и е [г] уко-
30 рилъ Духъ-тъ на благодать-тѫ? Защото знаемъ тогози що е реклъ: "[д] Менѣ *принадлежи* отмьщеніе-то, азъ ще заплатѭ,"
31 казува Господь. И пакъ: [е] "Господь ще сѫди свой-тъ народъ." [ж] Страшно е да падне нѣкой въ рѫцѣ-тѣ на Бога живаго.
32 [з] Докарвайте си още на умъ пьрвы-тѣ

п Рим. 5; 2. Еф. 2; 18. 3; 12.
р Гл 9; 8, 12.
с Іоан. 10; 9. 14; 6. Гл. 9; 8.
т Гл. 9; 3.
у Гл. 4; 14.
ф 1 Тим. 3; 15.
х Гл. 4; 16.
ц Ефес. 3; 12. Іак. 1; 6.
ч Гл. 9; 14.
ш Іез. 36; 25. 2 Кор. 7; 1.
щ Гл. 4; 14.
ъ 1 Кор. 1; 9. 10; 13. 1 Сол. 5; 24. 2 Сол. 3; 3. Гл. 11; 11.
ы Дѣян. 2; 42. Іуд. 19.
ь Рим. 13; 11.
ѣ Филип. 4; 5. 2 Пет. 3; 9. 11, 14.
ю Чис. 15; 30. Гл. 6; 4.
я 2 Пет. 2; 20, 21.
ѫ Іез. 36; 5. Соф. 1; 18. 3; 8. 2 Сол. 1; 8. Гл. 12; 29.
іѫ Гл 2; 2.
а Втор. 17; 2 до 6. 19; 15. Мат. 18; 16. Іоан. 8; 17. 2 Кор. 13; 1.
б Гл. 2; 3. 12; 25.
в 1 Кор. 11; 29. Гл. 13; 20.
г Мат 12; 31, 32. Ефес. 4; 30.

д Вто. 32; 35. Рим. 12; 19. е Вто. 32; 36. Псал. 50; 4. 135; 14. ж Лук. 12; 5. з Гал. 3; 4. 2 Іоан. 8.

дни, въ които, [ч] отъ какъ ся просвѣтихте, прѣтърпѣхте [і]голѣмѫ борбѫ на страданія, Кога [к]опозорявани съ хулы и скърби, [л]кога пакъ като участвувахте на тѣзи които страдахѫ така. Защото показахте сострадапіе [м] на мои-тѣ оковы, и на радо сърдце [н]пріяхте разграбуваніе-то на имотъ-тъ си, като знаяхте че [о]имате за себе си на небеса по добръ и траенъ имотъ. И тъй не напущайте дързновеніе-то си, [п] което има голѣмо въздаяніе. [р] Защото ви трѣбува търпѣніе, за да сторите волѭ-тѫ Божіѭ, и [с]да получите обѣщаніе-то. Защото [т] още твърдѣ малко врѣме, *и* [у]"ще дойде тойзи който има да дойде, и не ще да ся забави." [ф]"А праведный-тъ отъ вѣрѫ-тѫ ще бѫде живъ;" и "ако ся дръпне *нѣкой* назадъ, не ще да благоволи въ него душа-та ми." Ный обаче не смы [х] отъ тѣзи които ся дръпнуватъ назадъ въ погыбель, но [ц] отъ тѣзи които вѣруватъ за спасеніе на душѫ-тѫ.

(33, 34, 35, 36, 37, 38, 39)

ГЛАВА 11.

1 А вѣрѫ-тѫ е осѫществованіе на онѣзи нѣща за които ся надѣемъ, *и* изявеніе на [а] нѣща които не ся виждатъ. 2 Защото [б] чрѣзъ неѭ быдохѫ засвидѣтелствовани староврѣменни-тѣ.

3 Съ вѣрѫ разумѣвамы че [в]свѣтъ-тъ бы създаденъ съсъ слово-то Божіе, щото отъ не являемы станѫхѫ видимы тѣ.

4 Съ вѣрѫ [г]Авелъ принесе Богу жъртвѫ по добрѫ отъ Каиновѫ-тѫ, чрѣзъ коѭто быде засвидѣтелствуванъ че е праведенъ, понеже Богъ даде свидѣтелство за дарове-тѣ му; и чрѣзъ неѭ и слѣдъ смърть-тѫ си, [д]още говори.

ч Гл. 6; 4.
і Фил. 1; 29, 30. Кол. 2; 1.
к 1 Кор 4; 9.
л Фил. 1; 7.4; 14. 1 Сол.2; 14.
м Филип. 1; 7. 2Тим. 1; 16.
н Мат. 5; 12. Дѣян. 5; 41. Іак. 1; 2.
о Мат. 6; 20. 19; 21. Лук. 12; 33. 1Тим. 6; 19.
п Мат. 5; 12. 10 32.
р Лук. 21; 19. Гал. 6; 9. Гл. 12; 1.
с Кол. 3; 24. Гл. 9; 15. 1 Пет 1; 9.
т Лук 18; 8. 2 Пет. 3; 9.
у Авв. 3; 3, 4.
ф Рим. 1; 17. Гал. 3; 11.
х 2 Пет. 2;20, 21.
ц Дѣя. 16; 30, 31. 1 Сол.5, 9. 2 Сол 2; 14.

а Рим. 8; 24, 25. 2 Кор.4; 18. 5; 7.
б Ст. 39.
в Быт. 1; 1. Псал. 33; 6. Іоан. 1; 3 Гл 1; 2. 2 Пет. 3; 5.
г Быт. 4; 4. 1 Іоан 3;12
д Быт. 4; 10 Мат. 23; 35. Гл. 12; 24.

5 Съ вѣрѫ Енохъ бы [е] прѣселенъ да не види смьрть; и не ся намѣрваше, защото го прѣсели Богъ; понеже прѣди прѣселеніе-то му засвидѣтелствуванъ бы, че е благоуго-
6 дилъ Богу: А безъ вѣрѫ не е възможно да угоди нѣкой *Богу*; защото който прихожда при Бога, трѣба да повѣрува че има *Богъ*, и че той бива мьздовоздатель на тѣзи които го търсятъ.

7 Съ вѣрѫ, [ж] Ное, увѣдоменъ отъ Бога за нѣща които не бѣхѫ още видимы, убоя ся, и [з] направи ковчегъ за спасеніе на домъ-тъ си; чрѣзъ който осѫди свѣтъ-тъ, и станѫ наслѣдникъ [и] на правдѫ-тѫ която е отъ вѣрѫ-тѫ.

8 Съ вѣрѫ послуша [і] Авраамъ, когато ся призоваваше да излѣзе *и отиде* на мѣсто-то, което имаше да земе въ наслѣдіе, и
9 излѣзе безъ да знае дѣ отхожда. Съ вѣрѫ ся засели въ обѣщаннѫ-тѫ земѭ както въ чуждѫ, и [к] живѣяше въ шатры съ Исаака и Іакова [л] сонаслѣдницы-тѣ на исто-то обѣ-
10 щаніе. Защото очакуваше [м] градъ-тъ който има основанія, *и* [н] на който художникъ и създатель е Богъ.

11 Съ вѣрѫ и [о] сама Сарра пріѧ силѫ да зачне, и като бѣше [п] прѣминѫла възрастъ-тъ си роди, понеже позна [р] за вѣренъ тогозь,
12 който ся обѣща. За това и отъ единого *человѣка*, а и той [с] замьрътвѣлъ, народихѫ ся множество [т] колкото звѣзды-тѣ на небе-то, и като пѣсъкъ-тъ който е по край море-то, и който не може да ся прѣброи.

13 Всичкы тѣзи въ вѣрѫ умрѣхѫ, [у] безъ да пріимѫтъ обѣщанія-та, но отъ [ф] далечь гы видѣхѫ, и увѣрихѫ ся, и поздравихѫ *гы*, като [х] исповѣдахѫ че сѫ странни и при-

[е] Быт. 5; 22, 24.
[ж] Быт. 6; 13, 22.
[з] 1 Пет. 3;20.
[и] Рим. 3; 22. 4; 13. Фил. 3; 9.
[і] Быт. 12; 1. 4. Дѣян. 7; 2, 3, 4.
[к] Быт. 12; 8. 13;3, 18.18; 1, 9.
[л] Гл. 6; 17.
[м] Гл. 12; 22. 13; 14.
[н] Гл.3; 4. Отк. 21; 2, 10.
[о] Быт. 17; 19. 18; 11, 14. 21; 2.
[п] Виж. Лук. 1; 36.
[р] Рим. 4; 21. Гл. 10; 23.
[с] Рим 4; 19.
[т] Быт. 22; 17. Рим 4; 18.
[у] Ст. 39.
[ф] Іоан. 8; 56. Ст 27.
[х] Быт. 23; 4. 47;9. 1 Лѣт. 29;15. Псал. 39; 12. 119; 19. 1 Пет. 1; 17. 2; 11.

щелци на земіѭ-тѫ. Защото които така говорятъ, [ч] показуватъ че търсятъ отечество. 14
И ако помняхѫ онова отъ което бѣхѫ излѣзли, намѣрили быхѫ врѣме да ся завърнѫтъ. 15
Но сега желаѭтъ едно по добро, сирѣчь небесно-то *отечество*: за това Богъ не ся срамува за тѣхъ да ся [ч] казува тѣхенъ Богъ; защото имъ приготви [ш]градъ. 16

Съ вѣрѫ [щ] Авраамъ, когато го опытуваше *Богъ*, принесе Исаака *жъртвѫ*, и [ъ]единородный-тъ си приносяше тойзи който пріи обѣщанія-та. Комуто бѣше ся рекло: [ы]Въ Исаака ще ти ся наименува сѣме; Като си помысли че [ь]Богъ може да въскрьсява и отъ мьртвы, отъ дѣто по единъ начинъ *на въскрьсеніе* го и пріе назадъ. 17 18 19

Съ вѣрѫ [ѣ] Исаакъ благослови Іакова и Исава за това което имаше да стане. 20

Съ вѣрѫ Іаковъ като бѣше на умираніе [ю]благослови всякого отъ синове-тѣ Іосифовы, "и [я] поклони ся *като ся подпрѣ* на край-тъ на тоягѫ-тѫ си." 21

Съ вѣрѫ [ѫ]Іосифъ на умираніе прѣдизвѣсти за излѣзуваніе-то на сынове-тѣ Израилевы, и поржча за кости-тѣ си. 22

Съ вѣрѫ, отъ какъ ся роди [іѫ]Моисей, родители-тѣ му крыхѫ го три мѣсеца, защото видѣхѫ прѣкрасно дѣте-то; и не ся убояхѫ отъ царско-то [а]повелѣніе. 23

Съ вѣрѫ [б]Моисей, като дойде на възрастъ, отказа ся да ся нарича сынъ на Фараоновѫ-тѫ дъщеріѭ, И [в]прѣдпочете подобрѣ да злостражда съ народъ-тъ Божій, а не да има кратковрѣменно наслажденіе на грѣхъ-тъ; Като разсѫди че [г]поношеніе-то за Христа е по голѣмо богатство отъ Египетскы-тѣ съкровища; защото гледаше на *бѫдѫ-* 24 25 26

[ц] Гл. 13; 14.
[ч] Исх. 3; 6, 15. Мат. 22; 32. Дѣян. 7; 32.
[ш] Фил. 3; 20. Гл. 13; 14.
[щ] Быт. 22; 1, 9.
[ъ] Іак 2; 21.
[ы] Быт. 21; 12. Рим. 9; 7.
[ь] Рим 4; 17, 19, 21.
[ѣ] Быт. 27; 27, 39.
[ю] Быт. 48; 5. 16, 20.
[я] Быт. 47; 31.
[ѫ] Быт. 50; 24, 25. Исх. 13; 19.
[іѫ] Исх. 2; 2. Дѣян. 7; 20.
[а] Исх. 1; 16, 22.
[б] Исх. 2; 10, 11.
[в] Псал 84; 10.
[г] Гл. 13; 13.

27 що-то [д] мьздовоздаяніе. Съ вѣрѫ [е] остави Египетъ, безъ да ся убои отъ гнѣвъ-тъ царевъ; защото утьрпѣ [ж] като че гледаше 28 Невидимаго. Съ вѣрѫ [з] направи пасхѫ-тѫ и попрѣскуваніе-то съ кръвь-тѫ, да гы не докачи тойзи който погубуваше първородны-тѣ.

29 Съ вѣрѫ [и] прѣминѫхѫ Червено-то море както по сухо, на което като ся опытахѫ и Египтяни-тѣ, издавихѫ ся.

30 Съ вѣрѫ [і] паднѫхѫ стѣны-тѣ Іерихонскы слѣдъ седмодневно около тѣхъ обыкаляніе.

31 Съ вѣрѫ Раавъ [к] блудница не погынѫ наедно съ тѣзи които ся съпротивихѫ, като прія [л] согледатели-тѣ съ миръ.

32 И какво още да говорѭ? защото не ще ми постигнѫ врѣме да приказувамъ за [м] Гедеона, и [н] Варака и [о] Самсона и [п] Іефѳае, за [р] Давида още и [с] Самуила и пророцы-тѣ; 33 Които съ вѣрѫ побѣдихѫ царства, работихѫ правдѫ, [т] сполучихѫ обѣщанія, [у] затулихѫ 34 уста на львове, [ф] Угасихѫ силѫ огненнѫ, [х] избѣгнѫхѫ отъ остро-то на ножъ-тъ, замогнѫхѫ ся [ц] отъ болести, станѫхѫ силни на бой, [ч] обърнѫхѫ въ бѣгъ чужды вой- 35 скы. [ш] Пріяхѫ жены мьртвы-тѣ си въскрьснали; а другы быхѫ [щ] мѫчени, като не рачихѫ да пріимѫтъ искупуваніе, за да 36 получатъ по добро въскрьсеніе-то. Другы пакъ прѣтеглихѫ присмѣхы и біеніе, а още 37 и [ъ] оковы и тьмницы; Съ [ы] камьніе быхѫ убити, съ трыонъ прѣтрыти, съ мѫкы мѫчени, съ ножъ заклани умрѣхѫ, [ь] скытахѫ ся въ овчы и [ѣ] въ козіи кожы, и тьрпѣхѫ оску- 38 дность, бѣдствія и злострданія; (Тѣ за

[д] Гл. 10; 35.
[е] Исх. 10; 28, 29. 12; 37. 13; 17, 18.
[ж] Ст. 13.
[з] Исх 12; 21. и друг.
[и] Исх. 14; 22, 29.
[і] Інс. 6; 20.
[к] Інс. 6; 23. Іак. 2; 25.
[л] Інс. 2; 1.
[м] Сѫд. 6; 11.
[н] Сѫд. 4; 6.
[о] Сѫд. 13; 24.
[п] Сѫд. 11; 1. 12; 7.
[р] 1 Цар. 16; 1, 13. 17; 45.
[с] 1 Цар. 1; 20. 12; 20.
[т] 2 Цар. 7; 11, и друг.
[у] Сѫд. 14; 5, 6. 1 Цар. 17; 34, 35. Дан. 6; 22.
[ф] Дан. 3; 25.
[х] 1 Цар. 20; 1. 3 Цар. 19; 3. 4 Цар. 6; 16.
[ц] 4 Цар. 20; 7, и друг. Іов. 42; 10. Псал. 6, 8.
[ч] Сѫд. 15; 8, 15. 1 Цар. 14; 13, и др. 17; 51, 52. 2 Цар. 8; 1, и друг.
[ш] 3 Цар. 17; 22. 4 Цар. 4; 35.
[щ] Дѣян. 22; 25.
[ъ] Быт. 39. 20. Іер. 20; 2. 37; 15;
[ы] 3 Цар. 21; 13. 2 Лѣт. 24; 21. Дѣян. 7; 58. 14; 19.
[ь] 4 Цар. 1; 8. Мат. 3; 4.
[ѣ] Зах 13; 4.

които свѣтъ-тъ не бѣ достоинъ), скытахѫ ся по пустыни-тѣ, по горы-тѣ, по [ю] пещеры-тѣ и пропасти-тѣ на земѭ-тѫ. 39 И всичкы тѣзи, [я] ако и да пріяхѫ *добро* свидѣтелство чрѣзъ вѣрѫ, не получихѫ обѣщаніе-то; 40 Защото Богъ прѣдусмотри нѣщо по [ж] добро за насъ, [ѩ] да не достигнѫтъ въ совършенство безъ насъ.

ю 3 Цар. 18; 4. 19; 9.
я Ст. 2, 13.
ж Гл. 7; 22. 8; 6.
ѩ Гл. 5: 9. 12; 23. Откр. 6; 11.

ГЛАВА 12.

1 Слѣдователно и ный, като смы обыколени отъ толкавъ облакъ свидѣтели, [а] да отхвърлимъ всякѫ теготѫ, и грѣхъ-тъ, който ны лесно сплита, и [б] съ търпѣніе [в] да тичамы на прѣдлежащо-то намъ поприще, 2 Като гледамы на Іисуса началникъ-тъ и совършитель-тъ на вѣрѫ-тѫ, [г] който заради прѣдлежащѫ-тѫ нему радость, прѣтърпѣ кръсть, като презрѣ срамъ-тъ, и [д] сѣднѫ отдесно на прѣстолъ-тъ Божій. 3 [е] Защото мыслѣте за тогозь който прѣтърпѣ на себе си таквозь противорѣчіе отъ грѣшны-тѣ, [ж] да ви не дотегнува, и да не бывате слабодушни.

4 [з] Не сте ся съпротивили още до кръвь, като ся борите срещѫ грѣхъ-тъ. 5 И забравили сте увѣщаніе-то, което ви говори както на синове, *и казува*: [и] "Сыне мой, не прѣзирай наказаніе-то Господне; нито да ослабѣвашь кога тя обличава. 6 Защото [і] когото Господь обыча наказува *го*; и біе всякого сына, когото пріима. 7 [к] Ако търпите наказаніе, Богъ ся докарува съ васъ както съсъ сынове; защото кой сынъ е когото не наказува баща *му*? 8 Ако ли сте безъ наказаніе, [л] на което всичкы участвувахѫ, то сте прѣлюбодѣйчища а не сынове. 9 О-

а Кол. 3; 8. 1 Пет. 2; 1.
б 1 Кор. 9; 24. Фил. 3; 13. 14.
в Рим. 12; 12. Гл. 10; 36.
г Лук. 24; 26. Фил. 2; 8. и друг. 1 Пет. 1; 11.
д Псал. 110; 1. Гл. 1; 3, 13. 8; 1. 1 Пет. 3; 22.
е Мат. 10; 24. 25. Іоан. 15; 20.
ж Гал. 6; 9.
з 1 Кор. 10; 13. Гл. 10; 32. 33, 34.
и Іовъ 5; 17. Прит. 3; 11.
і Псал 94; 12. 119. 75 Пр 3; 12 Іак. 1; 12. Откр. 3; 19.
к Втор. 8; 5. 2 Цар. 7; 14. Прит. 13; 24. 19; 18. 23. 13.
л Псал. 73; 14. 1 Пет. 5; 9.

свѣнь това, бащы-тѣ си по плъть имахмы наказатели, и почитахмы *гы*; не щемъ ли ся повече покори [м] Отцу на духове-тѣ, и
10 да бѫдемъ живи? Защото тѣ за малко врѣме сѫ *ны* наказували споредъ каквото имъ е было угодно, а той за *нашѫ* ползѫ, [н] да станемъ съучастници на негованѫ-тѫ святость.
11 И всяко наказаніе по настоящемъ не ся вижда да е на радость, но на скърбь; а послѣ приноси миренъ плодъ отъ правдѫ [о] на тѣзи които сѫ обучени чрѣзъ него.
12 За това [п] "стегнѣте ослабнѫлы-тѣ рѫцѣ,
13 и разслабены-тѣ коленѣ;" И [р] "направѣте на нозѣ-тѣ си правы пѫтища," да не ся искриви хромо-то, [с] но повече да исцѣлѣе.
14 [т] Търсѣте миръ съсъ всичкы, и святость, [у] безъ коіжто никой нѣма да види Господа;
15 [ф] Гледайте [х] да не бы да е лишенъ нѣкой отъ Божіѭ-тѫ благодать: [ц] да не бы изникнѫлъ горчивъ нѣкой корень, и да ви докара поврѣдѫ, и да ся не заразятъ мно-
16 зина отъ него; [ч] Да не бы да е нѣкой блудникъ, или нечистъ, както Исавъ, [ш] който за едно ястіе продаде първородство-то си;
17 Понеже знаете че и насетнѣ когато [щ] искаше да наслѣди благословеніе-то, отхвърленъ бы; защото [з] не намѣри мѣсто за покаяніе у *бащѫ си*, ако и да го потърси съсъ сьлзы.

18 Защото вы не сте пристѫпили [ы] до горѫ осязаемѫ, и разгорѣнѫ съ огнь, и до тьмѫ,
19 и мракъ, и бурѭ, И до трѫбенъ звукъ, и гласъ на думы, който *гласъ* тѣзи що чухѫ [ь] примолихѫ ся да имъ ся не говори вече
20 слово: (Защото не стърпявахѫ това що *имъ* ся повелѣваше: [ъ] "И животно ако бы да ся допре до горѫ-тѫ, съ каменіе ще

[м] Чис. 16; 22. 27; 16. Іов. 12; 10. Екк. 12; 7. Иса. 42; 5. 57; 16. Зах. 12; 1.
[н] Лев. 11; 44. 19; 2. 1 Пет. 1; 15, 16.
[о] Іак. 3; 18.
[п] Іов. 4; 3, 4. Иса. 35; 3.
[р] Прит. 4; 26, 27.
[с] Гал. 6; 1.
[т] Псал. 34; 14. Рим. 12; 18. 14; 19. 2 Тим. 2; 22.
[у] Мат. 5; 8. 2 Кор. 7; 1. Еф. 5; 5.
[ф] 2 Кор. 6; 1.
[х] Гал. 5; 4.
[ц] Втор. 29; 18. Гл. 3; 12.
[ч] Ефес. 5; 3. Кол. 3; 5. 1 Сол. 4; 3.
[ш] Быт. 25; 33.
[щ] Быт. 27; 34, 36, 38.
[з] Гл. 6; 6.
[ы] Исх. 19; 12, 18, 19. 20; 18. Втор. 4; 11. 5; 22. Рим. 6; 14. 8; 15. 2 Тим. 1; 7.
[ь] Исх. 20; 19. Втор. 5; 5, 25. 18; 16.
[ъ] Исх. 19; 13.

бѫде убито, [или съсъ стрѣлѫ устрѣлено];" [ю]И толкозь страшно бѣ видимо-то, *щото* 21 Моисей рече: Много сьмь уплашенъ и расстреперанъ; Но пристѫпихте [я]до горѫ-тѫ 22 Сіонъ, и [ж]до градъ-тъ на Бога живаго, небесный-тъ Іерусалимъ, и [іж]до бесчетны ангелы, При торжество-то и церквѫ-тѫ на 23 [а]първородны-тѣ, които сѫ [б]написани на небеса, и при Бога [в]Сѫдникъ-тъ на всичкы-тѣ, и при духове-тѣ на праведны-тѣ [г]които сѫ стигнѫли до съвършенство-то, И при 24 Іисуса Ходатая на [д]новый-тъ завѣтъ, и [е]при кръвь-тѫ на поръсваніе-то, която говори по добрѣ [ж]отъ Авелевѫ-тѫ.

Внимавайте да не прѣзрите тогози кой- 25 то говори; защото [з]ако тѣ не избѣгнѫхѫ *отъ наказаніе-то* кото прѣзрѣхѫ тогози който *имъ* говоряше на земіѭ-тѫ, колко повече не *щемъ избѣгнѫ* ный, ако ся отвърнемъ отъ тогози който *говори* отъ небеса; [и]На когото гласъ-тъ расклати зе- 26 міѭ-тѫ тогази, а сега ся обѣща, и каза: [і]"Още еднъжь азъ ще поклатіѭ не токо земіѭ-тѫ, но и небе-то." А това "Още 27 еднъжь" знаменува [к]прѣмѣстуваніе-то на тѣзи нѣща които ся колебаѭтъ, като що сѫ направены, за да останѫтъ тѣзи които ся не колебаѭтъ. За това понеже пріима- 28 мы царство което ся не колебае, трѣбува да имамы благодать-тѫ, чрѣзъ коѭто да служимъ Богу благопріятно съ почесть и благоговѣніе; Защото [л]Богъ нашъ е огнь 29 пояждающъ.

ГЛАВА 13.

[а]Братолюбіе-то да прѣбѫдва. (2) [б]Стран- 1

ю Исх. 19; 16.
я Гал. 4; 26. Отк. 3; 12. 21; 2, 10.
ж Фил. 3; 20.
іж Втор. 33; 2. Псал. 68; 17. Іуд. 14.
а Исх. 4; 22. Іак. 1; 18. Отк. 14; 4.
б Лук. 10; 20. Фил. 4; 3. Отк. 13; 8.
в Быт. 18; 25. Псал. 94; 2.
г Фил. 3; 12. Гл. 11; 40.
д Гл. 8; 6. 9; 15.
е Исх. 24; 8. Гл. 10; 22. 1 Пет. 1; 2.
ж Быт. 4; 10. Гл. 11; 4.
з Гл. 2; 2, 3. 3; 17. 10; 28, 29.
и Исх. 19; 18.
і Агг. 2; 6.
к Псал. 102; 26. Мат. 24; 35. 2 Пет. 3; 10. Отк. 21; 1.
л Исх. 24; 17. Втор. 4; 24. 9; 3. Псал. 50; 3. 17; 5. Иса 66; 15. 2 Сол. 1; 8. Гл. 10; 27.
а Рим. 12; 10. 1 Сол. 4; 9. 1 Пет. 1; 22. 2; 17. 3; 8. 4; 8. 2 Пет. 1; 7. 1 Іоан. 3; 11 и дрг. 4; 7, 20, 21.
б Мат. 25; 35. Рим. 12; 13. 1 Тим. 3; 2. 1 Пет. 4; 9.

нолюбіе-то не забравяйте; понеже чрѣзъ него [в]нѣкои безъ да знаѭтъ угостили сѫ 3 ангелы. [г]Помнѣте запрѣны-тѣ, като че сте съ тѣхъ наедно запрѣни; злостраждущы-4 тѣ, като що сте и вы въ тѣло. Женитба-та е честна у всичкы, и легло-то непорочно; а [д]блудницы-тѣ и прѣлюбодѣи-тѣ Богъ ще 5 сѫди. Да не е среброльбиво поведеніе-то *ви*; [е]доволствувайте ся съ каквото имате; защото той рече: [ж]"Нѣма да тя о-6 ставіѫ, нито да тя забравіѫ;" Така що ный съ дързновеніе да казувамы: [з]"Господь ми е помощникъ, и нѣма да ся убоіѫ 7 какво ще ми стори человѣкъ." [и]Поменувайте наставницы-тѣ ваши, които сѫ ви говорили слово-то Божіе; и кпто имате прѣдъ очи сетнинѫ-тѫ на тѣхнѫ-тѫ обходѫ, [і]подражавайте вѣрѫ-тѫ имъ.

8 Іисусъ Христосъ е [к]истый-тъ вчера и 9 днесь и во вѣкы. [л]Не ся увличайте слѣдъ разны и странны ученія; защото е добро съ благодать да ся укрѣпява сърдце-то, а [м]не съ ястія, въ които тѣзи що сѫ хо-10 дили не сѫ ся ползували. [н]Имамы олтарь, отъ който нѣматъ власть да ядѫтъ служите-11 ли-тѣ на скиніѭ-тѫ. Защото [о]на животны-тѣ на които кръвь-тѫ първосвященникъ-тъ вноси въ святилище-то за грѣхове-тѣ, тѣхни-тѣ тѣлеса изгорявать ся вънъ отъ станъ-тъ. 12 Заради това и Іисусъ, за да освяти народъ-тъ чрѣзъ собственнѫ-тѫ си кръвь, [п]вънъ 13 отъ врата-та *градскы* пострада. И тъй да излѣзувамы *и ный* къмъ него вънъ отъ станъ-тъ, и да носимъ негово-то [р]поруга-14 ніе. [с]Защото нѣмамы тука постоянъ градъ, 15 но бѫдѫщій-тъ търсимъ. [т]За то чрѣзъ него

в Быт. 18; 3. 19; 2.
г Мат. 25; 36. Рим. 12; 15. 1 Кор. 12; 26. Кол. 4; 18. 1 Пет. 3; 8.
д 1 Кор 6; 9. Гал. 5; 19. 21. Еф. 5; 5. Кол. 3; 5, 6. Отк. 22; 15.
е Мат. 6; 25. 34. Фил. 4; 11, 12. 1 Тим. 6; 6, 8.
ж Быт. 28; 15. Втор. 31; 6, 8. Іис. 1; 5. 1 Лѣт. 28; 20. Псал. 37; 25.
з Псал. 27; 1. 56; 4, 11, 12. 118; 6.
и Ст. 17.
і Гл. 6; 12.
к Іоан. 8; 58. Гл. 1; 12. Отк. 1; 4.
л Еф. 4; 14. 5; 6. Кол. 2; 4, 8. 1 Іоан. 4; 1.
м Рим. 14; 17.
н 1 Кор. 9; 13. 10; 18.
о Исх. 29; 14. Лев. 4; 11, 12, 21. 6; 30. 9; 11. 16; 27. Числ. 19; 3.
п Іоан 19; 17, 18. Дѣян. 7; 58.
р Гл. 11; 26. 1 Пет. 4; 14.

с Мих. 2; 10. Фил. 3; 20. Гл. 11; 10, 16. 12; 22. т Еф. 5; 20. 1 Пет. 2; 5.

да приносимъ [у]Богу непрѣстанно жьртвѫ на хваленіе, сирѣчь, [ф]плодъ отъ устны ко-ито исповѣдуватъ негово-то име. 16 А [х]благодѣяніе-то и спомоществованіе-то недѣйте забравя; защото [ц]таквызи жьртвы сѫ благоугодны Богу.

17 [ч]Бѫдѣте послушни и покорявайте ся на ваши-тѣ наставници; защото [ш]тѣ бодръствуватъ за ваши-тѣ душы, както що иматъ да дадѫтъ отвѣтъ; за да правятъ това *бодрьствуваніе* съ радость, а не съ въздышаніе; защото това не е полезно за васъ. 18 [щ]Молѣте ся за насъ; защото смы увѣрени че имамы [з]добрѫ совѣсть, и ищемъ да ся обхождамы во всичко добрѣ. 19 А [ы]по-вече ви ся молѭ да правите това, за да ся върнѫ по скоро при васъ.

20 А [ь]Богъ на миръ-тъ, [ѣ]който е въздигнѫлъ отъ мьртвы-тѣ великаго чрѣзъ [ю]кръвьтѫ на вѣчный-тъ завѣтъ [я]Пастыря на овцы-тѣ, Господа нашего Іисуса, 21 Дано да вы направи съвършенны въ всяко добро дѣло, за да правите неговѫ-тѫ волѭ, като [іж]дѣйствува въ васъ това което е благоугодно прѣдъ него, чрѣзъ Іисуса Христа, [а]комуто да бѫде слава во вѣкы вѣковъ. Аминь.

22 И молѭ ви ся, братіе, да ви не бѫде тежко слово-то на увѣщаніе-то; защото [б]на кѫсо ви писахъ. 23 Знайте че *нашій-тъ* [в]братъ Тимоѳей е [г]пуснѫтъ, съ когото, ако дойде скоро, ще вы видѭ. 24 Поздравѣте всичкы-тѣ ваши [д]наставницы, и всичкы-тѣ святыи. Поздравяватъ вы които сѫ отъ Италіѭ. 25 [е]Благодать да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

у Лев. 7; 12. Псал. 50; 14, 23. 69; 30, 31. 107; 22. 116; 17.
ф Осі. 14; 2.
х Рим. 12; 13.
ц 2 Кор. 9; 12. Фил. 4; 18. Гл. 6; 10.
ч Фил. 2; 29. 1 Сол. 5; 12. 1 Тим. 5; 17. Ст. 7.
ш Іез. 3; 17. 33; 2, 7. Дѣян. 20; 26, 28.
щ Рим. 15; 30. Еф. 6; 19. Кол. 4; 3. 1 Сол. 5; 25. 2 Сол. 3; 1.
з Дѣян. 23; 1. 24; 16. 2 Кор. 1; 12.
ы Филим. 22.
ь Рим. 15; 33. 1 Сол. 5; 23.
ѣ Дѣян. 2; 24, 32. Рим. 4; 24. 8; 11. 1 Кор. 6; 14. 15; 15. 2 Кор. 4; 14. Гал. 1; 1. Кол. 2; 12. 1 Сол 1; 10. 1 Пет. 1; 21.
ю Зах. 9; 11. Гл. 10; 29.
я Иса 40; 11. Іез. 34; 23. 37; 24. Іоан. 10; 11, 14. 1 Пет. 2; 25. 5; 4.
ж 2 Сол. 2; 17. 1 Пет. 5; 10.
б 1 Пет. 5, 12.

іж Фил. 2; 13. а Гал. 1; 5. 2 Тим. 4; 18. Отк. 1; 6.
в 1 Сол. 3; 2. г 1 Тим. 6; 12. д Ст. 7, 17. е Тит. 3; 15.

ОТКРОВЕНІЕ-ТО

НА

СВЯТАГО ІОАННА БОГОСЛОВА.

ГЛАВА 1.

1 Откровеніе Іисусъ Христово [а]което му даде Богъ, да покаже на рабы-тѣ си онова, което има скоро да бѫде, и *той* [б]проводи и *го* яви чрѣзъ ангела си, на
2 свой-тъ рабъ Іоанна, [в]Който свидѣтелствува слово-то Божіе, и свидѣтелство-то Іисусъ
3 Христово, и [д]колкото е видѣлъ. [е]Блаженъ който прочита, и които слушатъ думы-тѣ на това пророчество, и пазятъ което е писано въ него; защото [ж]врѣме-то е близо.

4 Іоаннъ на седмь-тѣ церквы които сѫ въ Азіѭ: Благодать вамъ и миръ отъ оногози [з]който е, и [и]който е былъ, и който иде, и [і]отъ седмь-тѣ духове които сѫ
5 прѣдъ неговъ-тъ прѣстолъ, И отъ Іисуса Христа, който е вѣрный-тъ [к]свидѣтель, [л]първородный-тъ отъ мъртвы-тѣ, и [м]началникъ-тъ надъ царіе-тѣ на землѭ-тѫ. [н]На тогози който е възлюбилъ насъ, [о]и омылъ ны е отъ грѣхове-тѣ ни съ кръвь-тѫ си.
6 И [п]който е направилъ насъ царіе и священницы Богу и Отцу своему, [р]на него да бѫде слава и държава во вѣкы вѣковъ. Аминь.

7 [с]Ето, иде съ облацы-тѣ, и ще го види

а Іоан. 3; 32. 8: 26. 12; 49.
б Ст. 3. Гл. 4; 1.
в Гл. 22; 16.
г 1 Кор. 1; 6. 9. 12; 17. Ст. 9. Гл. 6;
д 1 Іоан. 1; 1.
е Лук. 11; 28. Гл. 22: 7.
ж Рим. 13; 11. Іак. 5; 8. 1 Пет. 4; 7. Гл. 22; 10.
з Исх. 3; 14. Ст. 8.
и Іоан. 1; 1.
і Зах. 3; 9. 4; 10. Гл. 3; 1. 4; 5. 5; 6.
к Іоан. 8; 14. 1 Тим. 6; 13. Гл. 3; 14.
л 1 Кор. 15; 20. Кол. 1; 18.
м Еф. 1; 20. Гл. 17; 14. 19; 16.
н Іоан. 13; 34. 15; 9. Гал. 2; 20.
о Евр. 9; 14. 1 Іоан. 1; 7.
п 1 Пет. 2; 5, 9. Гл. 5; 10; 20; 6.
р 1 Тим. 6; 16. Евр. 13; 21. 1 Пет. 4; 11. 5; 11.
с Дан. 7; 13. Мат. 24; 30. 26; 64. Дѣя. 1; 11.

всяко око, [т]и онѣзи които го прободохѫ; и ще възрыдаѭтъ за него всичкы-тѣ племена земны. Ей, Аминь. [у]Азъ сьмь Алфа и 8 Омега, начало и конецъ, казува Господь, [ф]който е, и който е былъ, и който иде, Вседьржитель.

Азъ Іоаннъ, който сьмь и братъ вашъ, 9 и [х]соучастникъ въ скърби-тѣ [ц]и въ царство-то и въ тьрпѣніе-то Іисусъ Христово, бѣхъ на островъ-тъ нарицаемый Патмосъ, [ч]за слово-то Божіе, и за свидѣтелство-то Іисусъ Христово. [ш]Въ недѣленъ день [щ]быдохъ *въ изстѫпленіе* Духомъ; и чухъ задъ 10 себе си [в]гласъ голѣмъ, като отъ трѫбѫ, Който говоряше: [ы]Азъ сьмь Алфа и Омега, [ь]пьрвый и послѣдній; и, каквото виждашь, напиши въ книгѫ, и проводи на 11 *седмь*-тѣ церквы които сѫ въ Азіѭ, въ Ефесъ, и въ Смирнѫ, и въ Пергамъ, и въ Өіатиръ, и въ Сардисъ, и въ Филадефіѭ, и въ Лаодикіѭ. И обърнахъ ся да видѭ 12 гласъ-тъ който ми проговори, и въ обращаніе-то си [ѣ]видѣхъ седмь свѣтилника златны; [ю]И въ срѣдъ седмь-тѣ свѣтилника 13 *видьхъ едного* [я]подобенъ Сыну человѣческому, [ж]облѣченъ въ дългѫ дрехѫ, и [ѩ]прѣпасанъ до грьды-тѣ съсъ златъ поясъ; А 14 глава-та и [а]косми-тѣ му бѣхѫ бѣли като бѣла вълна, като снѣгъ, и [б]очи-тѣ му като пламькъ огненъ; И [в]нозѣ-тѣ му подобны 15 халколивану, както въ пещь нажьжены; и [г]гласъ-тъ му като гласъ на много воды; [д]И 16 имаше въ деснѫ-тѫ си рѫкѫ седмь звѣзды, [е]и изъ уста-та му излѣзуваше мечъ остръ и отъ двѣ-тѣ страны; [ж]и лице-то му *свѣ-*

т Зах. 12; 10. Іоан. 19; 37.
у Иса. 41; 4. 44; 6. 48; 12. Ст. 11, 17. Гл. 2; 8. 21; 6. 22; 13.
ф Ст. 4. Гл. 4; 8. 11; 17. 16; 5.
х Фил. 1; 7. 4; 14. 2 Тим. 1; 8.
ц Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 12.
ч Ст. 2. Гл. 6; 9.
ш Іоан. 20; 26. Дѣян. 20; 7. 1 Кор. 16; 2.
щ Дѣян. 10; 10. 2 Кор. 12; 2. Гл. 4; 2. 17; 3. 21; 10.
в Гл. 4; 1. 10; 8.
ы Ст. 8.
ь Ст. 17.
ѣ Ст. 20. Исх. 25; 37. Зах. 4; 2.
ю Гл. 2; 1.
я Іез. 1; 26. Дан. 7; 13. 10; 16. Гл. 14; 14.
ж Дан. 10; 5.
ѩ Гл. 15; 6.
а Дан. 7; 9.
б Дан. 10; 6. Гл. 2; 18. 19; 12.
в Іез. 1; 7. Дан. 10; 6. Гл. 2; 18.
г Іез. 43; 2. Дан. 10; 6. Гл. 14; 2. 19; 6.
д Ст. 20. Гл. 2; 1. 3; 1.
е Иса. 49; 2. Еф. 6; 17. Евр. 4; 12. Гл. 2; 12. 16. 19; 15, 21.
ж Дѣян. 26; 13. Гл. 10; 1.

тѣше както свѣти слънце-то въ силѫ-тѫ си. 17 И [з]когато го видѣхъ, паднѫхъ при нозѣ-тѣ му като мьртъвъ; [и]и тури деснѫ-тѫ си ръкѫ на мене, и казуваше ми: Не бой 18 ся; [і]азъ сьмь първый и последній, [к]И живущій, и мьртъвъ бѣхъ; и ето, [л]живъ сьмь во вѣкы вѣковъ; Аминь; [м]и имамъ клю- 19 чеве-тѣ на ада и на смьрть-тѫ. Напиши [н]това що си видѣлъ, [о]и което е, и [п]което 20 има да бѫде слѣдъ това; Тайнѫ-тѫ [р] на седмь-тѣ звѣзды които видѣ въ десницѫ-тѫ ми, [с]и седмь-тѣ златны свѣтилницы. Седмь-тѣ звѣзды сѫ [т]ангели-тѣ на седмь-тѣ церквы; [у]и седмь-тѣ свѣтилници, които си видѣлъ, седмь-тѣ церквы сѫ.

з Іез. 1; 28.
п Дан. 8; 18. 10; 10.
і Иса. 41; 4. 44; 6. 48; 12. Ст. 11. Гл. 2; 8. 22; 13.
к Рим. 6; 9.
л Гл. 4; 9. 5. 14.
м Псал. 68; 20. Гл. 20; 1.
н Ст. 12 и др.
о Гл. 2; 1 и др.
п Гл. 4; 1 и др.
р Ст. 16.
с Ст. 12.
т Мал. 2; 7. Гл. 2; 1 и др.
у Зах. 4; 2. Мат. 5; 15. Фил. 2; 15.

ГЛАВА 2.

1 На ангелъ-тъ на Ефескѫ-тѫ церквѫ пиши: Така казува [а]който държи седмь тѣ звѣзды въ десницѫ-тѫ си, *и* [б]който ходи по срѣдъ 2 седмь-тѣ златны свѣтилницы: [в]Знаѭ твои-тѣ дѣла, и трудъ-тъ ти, и търпѣніе-то ти, и че не можешь да търпишь злы-тѣ, [г]и опиталъ си тѣзи, [д]които наричатъ себе си апостолы, и не сѫ, и намѣрилъ си гы лъж- 3 цы; И търпѣлъ си, и имашь търпѣніе, и за мое-то име си ся трудилъ, и [е]не си ся 4 уморилъ. Но имамъ нѣщо противъ тебе, защото си оставилъ първѫ-тѫ си любовь. 5 И тъй помни отъ кѫдѣ си испаднѫлъ, и покай ся, и стори първы-тѣ дѣла; [ж]ако ли не, ще дойдѫ при тебе скоро, и ще дигнѫ свѣтилникъ-тъ ти отъ мѣсто-то му, 6 ако ся не покаешь. Но имашь това, че ненавиждашь дѣла-та [з]на Николаиты-тѣ, ко- 7 ито ненавиждамъ и азъ. [и]Който има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ цер-

а Гл. 1; 16, 20.
б Гл. 1; 13.
в Псал. 1; 6. Ст. 9, 13, 19. Гл. 3; 1, 8, 15.
г 1 Іоан. 4; 1.
д 2 Кор. 11; 13. 2 Пет. 2: 1.
е Гал. 6; 9. Ев. 12; 3, 5.
ж Мат. 21; 41, 43.
з Ст. 15.
и Мат. 11; 15. 13; 9, 43. Ст. 11, 17, 29. Гл. 3; 6, 13, 22. 13; 9.

кви-тѣ: На тогози който побѣди, ще му дамъ ⁱда яде ᵏотъ дърво-то на живота, което е въ срѣдъ рай Божій.

8 И на ангелъ-тъ на Смирнскѫ-тѫ церквѫ пиши: Така казува ˡпървый-тъ и послѣдній-тъ, който бы мрътвъ и оживѣ; 9 ᵐЗнаѭ твои-тѣ дѣла и скърбь-тѫ и сиромашіѭ-тѫ, ⁿ(но богатъ си,) и хулы-тѣ на тѣзи ᵒкоито казуватъ себе си че сѫ Іудеи, и не сѫ, ᵖно сѫ съборище Сатанинско. 10 ʳНе бой ся нищо отъ онова което има да пострадашь; ето діаволъ-тъ има да тури *нѣкои* отъ васъ въ тьмницѫ, за да бѫдете искушени; и ще имате скърбь до десеть дни. ˢБѫди вѣренъ до смърть, и ще ти дамъ ᵗвѣнецъ на животъ. 11 ʸКойто има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ: Който побѣди нѣма да ся повреди ᶠотъ вторѫ-тѫ смърть.

12 И на ангелъ-тъ на Пергамскѫ-тѫ церквѫ пиши: Така казува тойзи ˣкойто има острый-тъ и отъ двѣ-тѣ страны мечъ: 13 ᶜЗнаѭ твои-тѣ дѣла, и дѣ живѣешь, ᶜдѣто е прѣстолъ-тъ Сатанинскый, и държишь име-то ми, и не си ся отреклъ отъ вѣрѫ-тѫ ми, и въ дни-тѣ въ които бѣ Антипа вѣрный-тъ мой свидѣтель, когото убихѫ между васъ, дѣто живѣе Сатана. 14 Но имамъ малко противъ тебе, защото имать *нѣкои* тамо които държатъ ученіе-то ʷна Валаама, който учаше Валака да постави соблазнь прѣдъ синове-тѣ Израилевы, ʷда ядѫтъ идоложъртвенно ᵉи да блудствуватъ. 15 Така имашь и ты *нѣкои* които държатъ ученіе-то ʸна Николаиты-тѣ, което ненавиждамъ. 16 Покай ся; ако ли не, ще дойдѫ при тебе скоро, и ʸще направѭ съ тѣхъ бой съ мечъ-тъ на

ⁱ Гл. 22; 2, 14.
ᵏ Быт. 2; 9.
ˡ Гл. 1; 8, 17, 18.
ᵐ Ст. 2.
ⁿ Лук. 12; 21. 1 Тим. 6; 18. Іак. 2; 5.
ᵒ Рим. 2, 17, 28, 29. 9; 6.
ᵖ Гл. 3; 9.
ʳ Мат. 10; 22.
ˢ Мат. 24; 13.
ᵗ Іак. 1; 12. Гл. 3; 11.
ʸ Ст. 7. Гл. 13; 9.
ᶠ Гл. 20; 14. 21; 8.
ˣ Гл. 1; 16.
ᶜ Ст. 2.
ᶜ Ст. 9.
ʷ Чис. 24; 14. 25; 1. 31; 16. 2 Пет. 2; 15. Іуд. 11.
ʷ Ст. 20. Дѣя 15; 29. 1 Кор. 8; 9, 10. 10; 19, 20.
ᵉ 1 Кор. 6; 13 и дрг.
ʸ Ст. 6.
ʸ Иса. 11; 4. 2 Сол. 2; 8. Гл. 1; 16. 19; 15, 21.

17 уста-та си. [ъ]Който има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ: На тогози който побѣди ще му дамъ да яде отъ скрытѫ-тѫ маннѫ, и ще му дамъ бѣло камыче, и на камыче-то [ю]име ново написано, коѐто не познава никой освѣнь който *го* зема.

18 И на ангелъ-тъ на Θіатирскѫ-тѫ церквѫ пиши: Така казува Сынъ-тъ Божій, [я]който има очи-тѣ си както пламькъ огненный, и нозѣ-тѣ му сѫ подобны на халко-

19 ливанъ. [ж]Знаѭ твои-тѣ дѣла и любовь-тѫ и служеніе-то, и вѣрѫ-тѫ и търпѣніе-то ти, и *за* дѣла-та ти, *че* послѣдни-тѣ *сѫ* помно-

20 го отъ първы-тѣ. Но имамъ малко противъ тебе, защото оставяшь женѫ-тѫ [ѩ]Іезавель, която казува себе си пророчицѫ, да учи и да прѣлъгва мои-тѣ рабы [а]да блудствуватъ и да ядѫтъ идоложьртвенно.

21 И дадохъ ѝ врѣме [б]да ся покае отъ блуд-

22 ство-то си, и не ся покая. Ето азъ ѭ турямъ на одръ, и които прѣлюбодѣйствуватъ съ неѭ въ голѣмѫ скърбь, ако ся

23 не покаѭтъ отъ дѣла-та си. И чада-та ѝ ще убіѭ съсъ смърть. И ще познаѭтъ всичкы-тѣ церквы, че сьмь [в]азъ който испытувамъ вѫтрѣшности и сърдца; и [г]ще

24 ви дамъ всякому споредъ дѣла-та му. А на васъ казувамъ и на другы-тѣ въ Θіатиръ които нѣматъ това ученіе, и които не сѫ познали (както е казано) длѫбины-тѣ на Сатанѫ, [д]нѣма да възложѫ на васъ

25 другѫ теготѫ; Но [е]онова което имате,

26 дьржте доклѣ дойдѫ. И който побѣди, и [ж]който упази до край мои-тѣ дѣла, [з]нему

27 ще дамъ власть надъ народы-тѣ; И [и]ще гы управява съ жезлъ желѣзьнъ; ще ся

ъ Ст. 7, 11.
ю Гл. 3; 12. 19; 12.
я Гл. 1; 14,15.
ж Ст. 2.
ѩ 3 Цар. 16. 31. 21; 25. 4 Цар. 9; 7.
а Исх. 34; 15. Дѣян 15. 20, 29. 1 Кор. 17. 2 Кор. 10; 19, 20. Ст. 14.
б Рим. 2; 4. Гл. 9; 20.
в 1 Цар. 16; 7. 1 Лѣт. 28; 9. 29; 17. 2 Лѣт. 6; 30. Псал 7; 9. Іер. 11; 20. 17; 10. 20; 12. Іоан 2; 24, 25. Дѣя. 1; 24. Рим. 8; 27.
г Псал. 62; 12. Мат. 16; 27. Рим. 2; 6. 14. 12. 2 Кор. 5; 10. Гал. 6; 5. Гл. 20; 12.
д Дѣян. 15; 28.
е Гл. 3; 11.
ж Іоан 6; 29. 1 Іоан. 3; 23.
з Мат. 19; 28. Лук. 22; 29, 30. 1 Кор. 6; 3. Гл. 3. 21. 20; 4.
и Псал. 2; 8, 9. 49; 14. Дан 7; 22. Гл. 12; 5. 19; 15.

строшатъ като сѫдове-тѣ грънчарскы;" както и азъ пріяхъ отъ Отца си. И ще му 28 дамъ [i]звѣздѫ-тѫ утрѣннѭ. [к]Който има ухо, 29 нека слуша що казва Духъ-тъ къмъ церкви-тѣ.

ГЛАВА 3.

И на ангелъ-тъ на Сардійскѫ-тѫ церквѫ 1 пиши: Така казува той [а]който има седмь-тѣ духове Божіи, и седмь-тѣ звѣзды: [б]Знаѭ твои-тѣ дѣла, че имашь име че си живъ, [в]а мъртъвъ си. Бѫди бодръ, и утвър- 2 ди останѫло-то което е готово да умре; защото не намѣрихъ дѣла-та ти съвършенны прѣдъ Бога. [г]Помни прочее какъ си пріялъ и си чулъ, и пази, и [д]покай ся. И 3 тъй [е]ако не бодьрствувашь, ще дойдѫ върхъ тебе като крадецъ, и нѣма да усѣтишь въ кой часъ ще дойдѫ върхъ тебе. *Но* имашь [ж]малко имена и въ Сардисъ, 4 които [з]не сѫ осквърнили дрехы-тѣ си; и ще ходятъ съ мене [и]въ бѣлы *дрехы*, защото сѫ достойны. Който побѣди, [i]той 5 ще ся облѣче въ бѣлы дрехы, и [к]нѣма да изгладѭ име-то му отъ [л]книгѫ-тѫ на живота, и [м]ще исповѣдамъ негово-то име прѣдъ Отца си, и прѣдъ неговы-тѣ ангелы. [н]Който има ухо, нека слуша що казу- 6 ва Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ.

И на ангелъ-тъ на Филаделфійскѫ-тѫ цер- 7 квѫ пиши: Така казува [о]святый-тъ, [п]истинный-тъ, [р]който има ключъ-тъ Давидовъ; [с]който отваря и никой не затваря; и [т]затваря и никой не отваря. [у]Знаѭ твои-тѣ 8 дѣла; ето, поставихъ прѣдъ тебе [ф]врата отворены, и никой не може да гы затвори; защото имашь малко силѫ, и упазилъ

---

i 2 Пет. 1; 19. Гл. 22; 16.
к Ст. 7.

а Гл. 1; 4, 16. 4; 5. 5; 6.
б Гл. 2; 2.
в Еф. 2; 1, 5. 1 Тим 5; 6.
г 1 Тим 6; 20. 2 Тим. 1; 13. Ст. 11.
д Ст. 19.
е Мат. 24; 42, 43. 25; 13. Мар 13; 33. Лук. 12; 39, 40. 1 Сол. 5; 2, 6. 2 Пет. 3; 10. Гл 16; 15.
з Іуд. 23.
и Гл 4; 4. 6; 11. 7; 9, 13.
i Гл. 19; 8.
к Исх. 32; 32. Псал. 69; 28.
л Фил. 4; 3. Гл. 13; 8. 17; 8. 20; 12. 21; 27.
м Мат. 10; 32. Лук 12; 8.
н Гл. 2 7.
о Дѣян 3; 14.
п 1 Іоан. 5; 20. Ст. 14. Гл. 1; 5. 6; 10. 19; 11.
р Иса. 22; 22. Лук. 1; 32. Гл. 1; 18.
с Мат. 16; 19.
т Іов. 12; 14.
у Ст. 1.
ф 1 Кор. 16; 9. 2 Кор. 2; 12.

си мое-то слово, и не си ся отреклъ
9 отъ име-то ми. Ето, ще направіѭ тѣзи [х]които сѫ отъ съборище-то сатанинско, които казуватъ себе си че сѫ Іудеи, и не сѫ, но лъжѫтъ; ето [ц]ще гы направіѭ да дойдѫтъ и да ся поклонятъ прѣдъ нозѣ-тѣ ти, и да познаіѭтъ че азъ тя възлюбихъ.
10 Понеже си упазилъ слово-то на мое-то търпѣніе, и [ч]азъ ще упазіѭ тебе отъ врѣме-то на искушеніе-то което ще дойде [ш]надъ всичкѫ вселеннѫіѫ, да искуси онѣзи
11 които живѣіѭтъ [щ]по земіѭ-тѫ. Ето, [з]идѫ скоро, [ы]дьржь това което имашь, да ти не
12 земе никой [ь]вѣнецъ-тъ. Който побѣди, ще го направіѭ [ѣ]стълпъ въ храмъ-тъ на Бога моего, и нѣма да излѣзе вече вънъ; и [ю]ще напишѫ на него име-то на Бога моего, и име-то на градъ-тъ на Бога моего, *сирѣчь* [я]на новый Іерусалимъ, който слѣзува отъ небе-то отъ Бога моего; *ще на-*
13 *пишѫ* [ж]и ново-то мое име. [іж]Който има ухо нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ.
14 И на ангелъ-тъ на Лаодикійскѫ-тѫ церквѫ пиши: [а]Така казува Аминь, свидѣтель-тъ [б]вѣрный и истинный, [в]начало-то
15 на Божіе-то созданіе: [г]Знаіѭ дѣла-та ти, че не си нито студенъ нито топлъ: дано
16 да бѣше ты студенъ или топлъ. Така понеже си хладъкъ, и нито студенъ нито топлъ, ще тя избьлвамъ изъ уста-та си.
17 Защото казувашь: [д]Богатъ сьмь, и обогатихъ ся, и нѣмамъ нуждѫ отъ нищо; и не знаешь че ты си окаяненъ, и бѣденъ,
18 и сиромахъ, и слѣпъ, и голъ. Совѣтувамъ тя [е]да купишь отъ мене злато прѣчистено прѣзъ огнь, за да ся обогатишь, и [жс]дре-

[х] Гл. 2; 9.
[ц] Иса. 49; 23. 60; 14.
[ч] 2 Пет. 2; 9.
[ш] Лук. 2; 1.
[щ] Иса. 24; 17.
[з] Фил. 4; 5. Гл. 1; 3. 22; 7, 12, 20.
[ы] Гл. 2; 25. Ст. 3.
[ь] Гл. 2; 10.
[ѣ] 3 Цар. 7; 12, Гал. 2; 9.
[ю] Гал. 2; 17. 14; 1. 22; 4.
[я] Гал. 4; 26. Евр. 12; 22. Гл. 21; 2, 10.
[ж] Гл. 22; 4.
[іж] Гл. 2; 7.
[а] Иса. 65; 16.
[б] Гл. 1; 5. 19; 11. 22; 6. Ст. 7.
[в] Кол. 1; 15.
[г] Ст. 1.
[д] Осія 12; 8. 1 Кор. 4; 8.
[е] Иса. 55; 1. Мат. 13; 44. 25; 9.
[жс] 2 Кор. 5; 3. Гл. 7; 13. 16; 15. 19; 8.

хы бѣлы, за да ся облѣчешь, и да ся не види срамота-та на твоіѫ-тѫ голотѫ, и помажи очи-тѣ си съ коллурій, за да гле-
19 дашь. [з]Азъ които любіѫ, изобличавамъ и наказувамъ *гы*; за това бѫди ревнитель и
20 покай ся. Ето, [и]стоіѫ на врата-та и хлопамъ; [і]ако чуе нѣкой гласъ-тъ ми, и отвори врата-та, [к]ще влѣзѫ при него, и
21 ще вечерямъ съ него, и той съ мене. Който побѣди, [л]ще му дамъ да сѣдне съ мене на прѣстолъ-тъ ми, както и азъ побѣдихъ, и сѣднѫхъ съ Отца си на неговъ-тъ прѣстолъ. [м]Който има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ.

ГЛАВА 4.

1 Слѣдъ това видѣхъ, и ето врата отворены на небе-то; и [а]първый-тъ гласъ що чухъ *бѣше* като *гласъ* отъ трѫбѫ която ми говоряше, и казуваше: [б]Възлѣзь тука, и [в]ще ти покажѫ което трѣбува да стане
2 слѣдъ това. И той часъ [г]быдохъ *въ изстѫпленіе* Духомъ, и ето бѣше поставенъ [д]прѣстолъ на небе-то, и на прѣстолъ-тъ
3 *имаше нѣкой* сѣднѫлъ; И сѣднѫлый-тъ бѣ подобенъ на іасписъ и сардійскый камыкъ; [е]*имаше* около прѣстолъ-тъ и дѫга
4 на гледъ подобна на смарагдъ. И [ж]около прѣстолъ-тъ *имаше* двадесеть и четыри прѣстола, и на прѣстолы-тѣ видѣхъ че сѣдяхѫ двадесеть-тѣ и четыри старци, [з]облѣчени въ бѣлы дрехы, и [и]имахѫ на гла-
5 вы-тѣ си вѣнцы златны. И отъ прѣстола исхождахѫ [і]свѣткавицы и гръмежи и гласове. [к]*Имаше* и седмь свѣтила огненны, които горѣхѫ прѣдъ прѣстолъ-тъ, които
6 сѫ [л]седмь-тѣ духове Божіи. И прѣдъ прѣ-

[з] Іов. 5; 17. Прит. 3; 11. 12. Евр. 12; 5, 6. Іак. 1; 12.
[и] Пѣсн. 5; 2.
[і] Лук. 12; 37.
[к] Іоан. 14; 23.
[л] Мат. 19; 28. Лук. 22; 30. 1 Кор. 6; 2. 2 Тим. 2; 12. Гл. 2; 26, 27.
[м] Гл. 2; 7.

[а] Гл. 1; 10.
[б] Гл. 11; 12.
[в] Гл. 1; 19. 22; 6.
[г] Гл. 1; 10. 17; 3. 21; 10.
[д] Иса. 6; 1. Іер. 17; 12. Іез. 1; 26. 10; 1. Дан 7; 9.
[е] Іез. 1; 28.
[ж] Гл. 11; 16.
[з] Гл. 3; 4, 5. 6; 11. 7; 9, 13, 14. 19; 14.
[и] Ст. 10.
[і] Гл. 8; 5. 16; 18.
[к] Исх. 37; 23. 2 Лѣт. 4; 20. Іез. 1; 13. Зах. 4; 2.
[л] Гл. 1; 4. 3; 1. 5; 6.

столъ-тъ *имаше* [м]море стъклено, подобно на кристалъ; и [н]въ срѣдъ прѣстолъ-тъ и около прѣстолъ-тъ четыри животны, пълны 7 съ очи и отъ прѣдъ и [о]отъ задъ. [п]И първо-то животно *бѣ* подобно на львъ, и второ-то животно подобно на телецъ, и трето-то животно имаше лице като человѣкъ, и четвърто-то животно *бѣ* подобно на о- 8 релъ летящъ. И четыри-тѣ животны имахѫ всяко [р]по шесть крыла изоколо, [с]и отвѫтрѣ бѣхѫ пълны съ очи; и не си почиватъ день и нощь но казуватъ: [т]"Святъ, святъ, святъ [у]Господь Богъ Вседържитель, [ф]който бѣ, и който е, и който ще бѫде."
9 И когато животны-тѣ приносятъ славѫ и почесть и благодареніе на тогози който сѣди на прѣстолъ-тъ и [х]живѣе во вѣкы 10 вѣковъ, [ц]Двадесеть-тѣ и четыри старци падатъ прѣдъ сѣдящлый-тъ на прѣстолъ-тъ, и ся [ч]покланятъ живущему во вѣкы вѣковъ, и [ш]полагатъ вѣнцы-тѣ си прѣдъ 11 прѣстолъ-тъ, и казуватъ: [щ]Достоинъ си, Господи, да пріимешь славѫ и почесть и силѫ; [ъ]защото ты си създалъ всичко, и чрѣзъ твоіѫ-тѫ волѭ сѫществува и е създадено.

> [м] Исх. 38; 8. Гл. 15; 2
> [н] Іез. 1; 5.
> [о] Ст. 8.
> [п] Числ. 2; 2. и друг. Іез. 1; 10. 10, 14.
> [р] Иса. 6; 2.
> [с] Ст. 6.
> [т] Иса. 6; 3.
> [у] Гл. 1; 8.
> [ф] Гл. 1; 4.
> [х] Гл. 1; 18. 5; 14. 15; 7.
> [ц] Гл. 5; 8, 14.
> [ч] Ст. 9.
> [ш] Ст. 4.
> [щ] Гл 5; 12.
> [ъ] Быт. 1; 1. Дѣян 17;24. Еф. 3; 9. Кол. 1; 16. Гл. 10; 6.

ГЛАВА 5.

1 И видѣхъ въ десницѫ-тѫ на сѣдящлый-тъ на прѣстолъ-тъ [а]книгѫ написанѫ отъ вѫтрѣ и отъ вънѣ, [б]запечатанѫ съсъ седмь 2 печата. И видѣхъ ангелъ крѣпъкъ че проповѣдуваше съ гласъ голѣмъ: Кой е достоинъ да разгъне книгѫ-тѫ и да развър- 3 же печати-тѣ й? И никой не можаше нито [в]на небе-то, нито на землѭ-тѫ, нито подъ землѭ-тѫ, да разгъне книгѫ-тѫ, нито

> [а] Іез. 2; 9, 10.
> [б] Иса. 29; 11 Дан. 12; 4.
> [в] Ст. 13.

да ѭ гледа. И азъ плакахъ много, защо- 4
го ся не намѣри никой достоинъ да разгъне и да прочете книгѫ-тѫ, нито да ѭ гледа. И единъ отъ старцы-тѣ казува ми: 5
Недѣй плака; ето, прѣвъзмогнѫ [г]Львъ-тъ, който е отъ плѣме-то Іудово, [д]Корень-тъ Давидовъ, да разгъне книгѫ-тѫ и [е]да развърже седмь-тѣ нейны печата. И видѣхъ, 6
и ето, въ срѣдъ прѣстолъ-тъ и четыри-тѣ животны, и въ срѣдъ старцы-тѣ, [ж]Агне стоеше като заклано, и имаше седмь рога, и седмь [з]очи, които сѫ [и]седмь-тѣ духове Божіи распроводени по всичкѫ-тѫ землѭ.
И дойде и зѣ книгѫ-тѫ изъ десницѫ-тѫ 7
[і]на сѣдящій-тъ на прѣстолъ-тъ. И когато 8
зѣ книгѫ-тѫ, [к]четыри-тѣ животны и двадесеть-тѣ и четыри старци паднѫхѫ прѣдъ Агне-то, държаще всякой [л]китарѫ, и златны чашы пълны съ темянъ, [м]които сѫ молитвы-тѣ на святыи-тѣ. И [н]пѣѭтъ но- 9
вѫ пѣснь, и казуватъ: [о]Достоинъ си да земешь книгѫ-тѫ, и да распечаташь печати-тѣ ѝ; [п]защото си былъ закланъ, [р]и искупилъ си ны Богу съ кръвь-тѫ си, [с]отъ всяко плѣме и языкъ и народъ и родъ;
[т]И направилъ си ны Богу нашему царіе 10
и священницы, и ще царувамы на землѭ-тѫ. И видѣхъ и чухъ гласъ отъ много ан- 11
гелы [у]около прѣстолъ-тъ и животны-тѣ и старцы-тѣ; и число-то имъ бѣше тмы на тмы и [ф]тысящи на тысящы. И казувахѫ 12
съ гласъ голѣмъ: [х]Достойно е Агне-то заклано-то да земе силѫ, и богатство, и прѣмудрость, и крѣпость, и почесть, и славѫ, и благословеніе. И [ц]всяко созданіе което 13
е на небе-то и на землѭ-тѫ и подъ землѭ-

[г] Быт. 49; 9, 10. Евр. 7; 14.
[д] Иса 11; 1, 10. Рим 15; 12. Гл. 22; 16.
[е] Ст. 1. Гл. 6; 1.
[ж] Иса. 53; 7. Іоан. 1; 29; 36. 1 Пет. 1; 19. Ст. 9, 12. Гл. 13; 8.
[з] Зах. 3; 9. 4; 10.
[и] Гл. 4; 5.
[і] Гл. 4; 2.
[к] Гл. 4; 8, 10.
[л] Гл. 14; 2. 15; 2.
[м] Псал. 141; 2. Гл. 8. 3, 4.
[н] Псал. 40; 3. Гл. 14; 3.
[о] Гл. 4; 11.
[п] Ст. 6.
[р] Дѣян. 20; 28. Рим. 3; 24. 1 Кор. 6; 20 7; 23. Еф. 1; 7. Кол. 1; 14. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 18, 19; 2 Пет. 2; 1. 1 Іоан 1; 7. Гл. 14; 4.
[с] Дан. 4; 1. 6; 25. Гл. 7; 9. 11; 9. 14; 6.
[т] Исх. 19; 6. 1 Пет. 2; 5, 9. Гл. 1; 6. 20; 6. 22; 5.
[у] Гл. 4; 4, 6.
[ф] Псал. 68; 17. Дан. 7; 10. Евр. 12; 22.
[х] Гл. 4; 11.
[ц] Фил. 2; 10. Ст. 3.

тѫ, и колкото сѫ въ море-то, и всичко що е въ тѣхъ, чухъ че казувахѫ: [ч]На Тогози който сѣди на прѣстолъ-тъ, и на Агне-то да бѫде [ш]благословеніе и почесть
14 и слава и държава во вѣкы вѣковъ. И [щ]четыри-тѣ животны казувахѫ: Аминь; и двадесеть-тѣ и четыри старци паднѫхѫ и поклонихѫ ся тому [ъ]който живѣе во вѣкы вѣковъ.

ч Гл. 6, 16. 7: 10.
ш 1 Лѣт. 29; 11. Рим. 9; 5. 16; 27. 1 Тим. 6; 16. 1 Пет. 4; 11. 5; 11. Гл. 1; 6.
щ Гл. 19; 4.
ъ Гл. 4; 9, 10.

ГЛАВА 6.

1 И [а]видѣхъ когато отвори Агне-то единъ отъ *седмь*-тѣ печата, и чухъ [б]едно отъ четыри-тѣ животны че говоряше, като съ
2 гласъ отъ грьмъ: Ела и виждь. И видѣхъ и ето [в]конь бѣлъ; и [г]сѣднѫлый-тъ на него имаше лѫкъ: и [д]даде му ся вѣнецъ, и излѣзе побѣждаіѫщъ и да побѣди.
3 И когато отвори вторый-тъ печать, [е]чухъ второ-то животно че казуваше: Ела и
4 виждь. И [ж]излѣзе другъ конь чьрвенъ; и на сѣднѫлый-тъ на него даде ся да вдигне миръ-тъ отъ земѭ-тѫ, и да ся избіѭтъ единъ другый, и даде му ся сабя голѣма.
5 И когато отвори третій-тъ печать, [з]чухъ трето-то животно че казуваше: Ела и виждь. И видѣхъ, и ето [и]конь черньъ, и сѣднѫлый-тъ на него имаше кѫпоны въ
6 рѫкѫ. И чухъ гласъ отъ срѣдъ четыри-тѣ животны който казуваше: Една ока пшеница за динарь, и три окы ечимыкъ за динарь; [і]и масло-то и вино-то не поврѣждай.
7 И когато отвори четвьртый-тъ печать, [к]чухъ гласъ отъ четвьрто-то животно че
8 казуваше: Ела и виждь. [л]И видѣхъ и ето конь блѣдъ, и име-то на сѣдящій-тъ

а Гл. 5; 5, 6, 7.
б Гл. 4; 7.
в Зах. 6; 3. Гл. 19; 11.
г Псал. 45; 4, 5.
д Зах. 6; 11. Гл. 14; 14.
е Гл. 4; 7.
ж Зах. 6; 2.
з Гл. 4; 7.
и Зах. 6; 2.
і Гл. 9, 4.
к Гл. 4; 7.
л Зах. 6; 3.

на него бѣше Смьрть, и Адъ идяше слѣдъ него; и даде имъ ся власть надъ четвьр-тж-тж часть на земѭ-тж, [м]да умьртвяватъ съсъ сабѭ и съ гладъ и съсъ смьрть, и [н]съсъ звѣрове-тѣ земны.

9 И когато отвори петый-тъ печать, видѣхъ подъ [о]олтарь-тъ [п]душы-тѣ на заклaны-тѣ [р]за слово-то Божiе, и [с]за свидѣтелство-то което упазихж. 10 И выкахж съ гласъ голѣмъ и казувахж: [т]До кога Владыко [у]святый и истинный, [ф]не сждишь и не отмьстявашь кръвь-тж ни отъ живущы-тѣ по земѭ-тж? 11 И дадохж ся всякому бѣлы [х]одежды, и рече имъ ся [ц]да си починжтъ още малко врѣме доклѣ ся допълнятъ и сослужители-тѣ имъ и братiя-та имъ, които има да бждатъ убити както и тѣ.

12 И видѣхъ когато отвори шестый-тъ печать, и ето [ч]станж трусъ голѣмъ, и [ш]слънце-то станж чьрно като врѣтище струнено, и луна-та станж като кръвь. 13 И [щ]звѣзды-тѣ небесны паднжхж на земѭ-тж, както смоковница-та мета незрѣлы-тѣ си смокыны расклащана отъ силенъ вѣтръ. 14 И [ъ]небе-то ся оттегли като книга която ся свива, и [ы]всяка планина и островъ повдигнжхж ся отъ мѣсто-то си. 15 И царiе-тѣ земни, и голѣмци-тѣ, и богати-тѣ, и тысящници-тѣ, и силни-тѣ, и всякой робъ, и всякой свободенъ, [ь]скрыхж ся въ пещеры-тѣ и въ канары-тѣ на планины-тѣ, 16 [ѣ]И казуватъ на планины-тѣ и на канары-тѣ: Паднѣте върхъ насъ, и скрыйте ны отъ лице-то на сѣдящiй-тъ на прѣстолъ-тъ, и отъ гнѣвъ-тъ на Агне-то; 17 Защото [ю]дойде голѣмый-тъ день на неговый-тъ гнѣвъ; [я]и кой може да устои?

м Iез. 14; 21
н Лев. 26; 22
о Гл. 8; 3. 9; 13. 14; 18.
п Гл. 20; 4.
р Гл. 1; 9.
с 2 Тим. 1; 8. Гл. 12; 17. 19; 10.
т Зах. 1; 12.
у Гл. 3; 7.
ф Гл. 11; 18; 19; 2.
х Гл. 3; 4, 5. 7; 9, 14.
ц Евр. 11; 40 Гл. 14; 13.
ч Гл. 16; 18.
ш Iоил. 2; 10, 31. 3; 15. Мат. 24; 29. Дѣян. 2; 20.
щ Гл. 8; 10. 9; 1.
ъ Псал. 102; 26. Иса. 34. 4. Евр. 1; 12, 13.
ы Iер. 3; 23. 4; 24. Гл. 16; 20.
ь Иса. 2; 19.
ѣ Осiя 10; 8. Лук. 23; 30. Гл. 9; 6.
ю Иса. 13; 6, и друг. Соф. 1; 14. и друг. Гл. 16; 14.
я Псал. 76; 6.

ГЛАВА 7.

1 И слѣдъ това видѣхъ четыри ангелы че стояхѫ на четыри-тѣ ѫгла на земѭ-тѫ, и [а]държѣха четыри-тѣ вѣтрове земны, [б]да не духа вѣтръ по земѭ-тѫ, нито по море-то нито на никое дьрво, 2 И видѣхъ другъ ангелъ че възлѣзе отъ истокъ на слънце-то, който имаше печать на Бога живаго, и извыка съ гласъ голѣмъ къмъ четыри-тѣ ангела, на които бѣ дадено да поврѣдятъ земѭ-тѫ и море-то, 3 И казуваше *имъ*: [в]Не поврѣждайте земѭ-тѫ, нито море-то, нито дрьвя-та, [г]доклѣ ударимъ печать [д]на чела-та на рабы-тѣ на Бога нашего. 4 [е]И чухъ число-то на печатаны-тѣ, [ж]сто и четыридесеть и четыри тысящи *бѣхѫ* печатани отъ всичкы-тѣ племена на сынове-тѣ Израилевы; 5 Отъ племе-то Іудово, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Рувимово, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Гадово, дванадесеть тысящи печатани; 6 Отъ племе-то Асирово, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Нефѳалимово, дванадесеть тысяши печатани; отъ племе-то Манассіево, дванадесеть тысящи печатани; 7 Отъ племе-то Симеоново, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Левіево, двападесеть тысящи печатани; отъ племе-то Иссахарово, дванадесеть тысящи печатани; 8 Отъ племе-то Завулоново, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Іосифово, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Веніаминово, дванадесеть тысящи печатани.

9 Слѣдъ това видѣхъ, и ето [з]народъ много, когото никой не можаше да изброи,

а Дан. 7; 2.
б Гл. 9; 4.
в Гл. 6; 6. 9; 4.
г Іез. 9; 4. Гл. 14; 1.
д Гл. 22; 4.
е Гл. 9; 16.
ж Гл. 14; 1.
з Рим. 11; 25.

и Гл. 5, 9.
і Гл. 3; 5, 18. 4; 4. 6; 11. Ст. 14.
к Псал. 3; 8. Иса. 43; 11. Іер. 3; 23. Осія. 13; 4. Гл. 19; 1.
л Гл. 5; 13.
м Гл. 4; 6.
н Гл. 5. 13, 14.
о Ст. 9.
п Гл. 6; 9. 17; 6.
р Иса. 1; 18. Евр. 9; 14. 1 Іоан 1; 7. Гл. 1; 5. Виж. Зах. 3; 3, 4, 5.
с Иса. 4; 5, 6 Гл. 21; 3.
т Иса. 49; 10.
у Псал. 121; 6. Гл. 21; 4.
ф Псал. 23; 1. 36; 8. Іоан. 10; 11, 14.
х Иса. 25; 8. Гл 21; 4.

[и]отъ всичкы-тѣ колѣна и племена и народы и языцы, които стоехѫ прѣдъ прѣстолъ-тъ и прѣдъ Агне-то, [і]облѣчени въ бѣлы дрехы, и дьржехѫ финиковы *вѣйкы* въ рѫцѣ, И выкахѫ съ голѣмъ гласъ и казувахѫ: [к]Спасеніе Богу нашему [л]който сѣди 10 на прѣстолъ-тъ, *спасеніе* и на Агне-то. [м]И всичкы-тѣ ангели стоехѫ около прѣ- 11 столъ-тъ и *около* старцы-тѣ и четыри-тѣ животны, и паднѫхѫ на лице прѣдъ прѣстола, та ся поклонихѫ Богу, И [н]казува- 12 хѫ: Аминь: благословеніе, и слава и прѣмудрость, и благодареніе, и почесть, и сила, и крѣпость, Богу нашему въ вѣкы вѣковъ, Аминь. И отговори единъ отъ стар- 13 цы-тѣ, та ми каза: Тѣзи облѣчени-тѣ въ [о]бѣлы-тѣ дрехы, кои сѫ, и отъ кѫдѣ сѫ дошли? И рекохъ му: Господине, ты зна- 14 ешь. И рече ми: [п]Тѣ сѫ които идѫтъ отъ голѣмѫ-тѫ скърбь; и [р]опрахѫ дрехы-тѣ си, още избѣлихѫ дрехы-тѣ си въ кръвь-тѫ на Агне-то. За това сѫ прѣдъ прѣ- 15 столъ-тъ Божій, и служатъ нему день и нощь въ неговый-тъ храмъ; и сѣдящій-тъ на прѣстолъ-тъ [с]ще распрострѣ скыніѭ-тѫ си върху тѣхъ. [т]Нѣма да огладнѣѭтъ 16 вече, нито да ожеднѣѭтъ вече, [у]нито ще гы удари слънце-то, нито нѣкой пекъ; За- 17 щото Агне-то което е посрѣдъ прѣстолъ-тъ [ф]ще гы упасе, и ще гы заведе на живы изворы отъ воды, и [х]ще обърше Богъ всякѫ сълзѫ отъ очи-тѣ имъ.

ГЛАВА 8.

а Гл. 6; 1.
б Мат. 18; 10. Лук. 1; 19.

И [а]когато отвори седмый-тъ печать, мъл- 1 чаніе бъде на небе-то колкото до половинъ часъ. [б]И видѣхъ седмь-тѣ ангелы ко- 2

които стоехѫ прѣдъ Бога, [в]и дадохѫ имъ
3 ся седмь трѫбы. И дойде другъ ангелъ, та застанѫ при олтарь-тъ, и държѣше златнѫ кадилницѫ; и даде ся нему темянъ много да принесе [г]съ молитвы-тѣ на всити-тѣ святыи, [д]надъ златный-тъ олтарь, кой-
4 то бѣ прѣдъ прѣстолъ-тъ. И [е]възлѣзе прѣдъ Бога дымъ-тъ кадилный съ молитвы-тѣ на святыи-тѣ отъ рѫкѫ-тѫ на ан-
5 гела. И зѣ ангелъ-тъ кадилницѫ-тѫ, и напълни ѭ отъ огнь-тъ на олтарь-тъ, и хвьрли на земѭ-тѫ; [ж]и станѫхѫ гласове и грьмове и свѣткавицы [з]и трусъ.

6 И седмь-тѣ ангели които държехѫ седмь-
7 тѣ трѫбы, приготвихѫ ся да затрѫбятъ. И първый-тъ ангелъ затрѫби, и [и] станѫ градъ и огнь размѣсенъ съ кръвь, и [і]паднѫхѫ на земѭ-тѫ; и трета-та часть [к]отъ дрьвя-та изгорѣхѫ, и всяка трѣва зелена изгорѣ.

8 И вторый-тъ ангелъ затрѫби, и *нѣщо* [л]като планина голѣма която съ огнь горѣше хвьрли ся въ море-то; и [м]трета-та
9 часть на море-то [н]станѫ кръвь. Та [о]измрѣ трета-та часть на одушевленны-тѣ създанія които бѣхѫ въ море-то; и трета-та часть на кораби-тѣ ся погуби.

10 И третій-тъ ангелъ затрѫби, и [п]паднѫ отъ небе-то звѣзда голѣма която горѣше като свѣщь, [р] и паднѫ връхъ третѫ-тѫ часть
11 на рѣкы-тѣ, и връхъ изворы-тѣ воды. [с]А име-то на звѣздѫ-тѫ ся казува Пелынь; [т]и станѫ трета-та часть на воды-тѣ пелынь, и много человѣци измрѣхѫ отъ воды-тѣ, защото ся вгорчихѫ.

12 [у]И четвьртый-тъ ангелъ затрѫби, и удари ся трета-та часть на слънце-то, и

в 2 Лѣт. 29; 25 до 28.
г Гл. 5; 8.
д Исх. 30; 1. Гл. 6; 9.
е Псал. 141; 2. Лук. 1; 10.
ж Гл; 16; 18.
з 2 Цар. 22; 8. 3 Цар. 19; 11. Дѣян. 4; 31.
и Іез. 38; 22.
і Гл. 16; 2.
к Иса 2; 13. Гл. 9; 4.
л Іер; 51; 25. Амос. 7; 4.
м Гл. 16; 3.
н Іез. 14; 19.
о Гл. 16; 3.
п Иса. 14; 12. Гл. 9; 1.
р Гл. 16; 4.
с Руѳ. 1; 20.
т Исх. 15. 23. Іер. 9; 15. 23; 15.
у Иса. 13; 10. Амос. 8; 9.

трета-та часть на лунѫ-тѫ, и трета-та часть на звѣзды-тѣ, щото да потьмнѣе трета-та имъ часть, и трета-та часть на день-тъ да не свѣти, така и на нощь-тѫ. 13 И видѣхъ, [ф]и чухъ единъ ангелъ който лѣтѣше по срѣдъ небе-то и говоряше съ голѣмъ гласъ; [х]Горко, горко, горко на тѣзи които живѣѭтъ на землѭ-тѫ, за оставшы-тѣ гласове отъ трѫбы-тѣ на трима-та ангелы, който има да затрѫбятъ!

ф Гл. 14; 6. 19; 17.
х Гл. 9; 12. 11; 14.

ГЛАВА 9.

1 И петый-тъ ангелъ затрѫби, [а]и видѣхъ че паднѫ на землѭ-тѫ звѣзда отъ небе-то, и даде ѝ ся ключь-тъ [б]отъ пропасть-тѫ на безднѫ-тѫ. 2 И отвори пропасть-тѫ на безднѫ-тѫ; и [в]възлѣзе дымъ отъ пропасть-тѫ, като дымъ отъ голѣмѫ пещь; и потьмнѣ слънце-то и въздухъ-тъ отъ дымъ-тъ на пропасть-тѫ. 3 И отъ дымъ-тъ излѣзохѫ [г]скакалци по землѭ-тѫ, и даде имъ ся власть, [д]както иматъ власть скорпіи-тѣ земни; 4 И рече имъ ся [е]да не поврѣдятъ трѣвѫ-тѫ на землѭ-тѫ, нито [ж]нѣкой злакъ нито нѣкое дьрво, но тъкмо человѣцы-тѣ които нѣматъ [з]печать-тъ Божій на чела-та си. 5 И даде имъ ся да гы не убиватъ, [и]но да гы мѫчатъ петь мѣсеца, и тѣхна-та мѫка бѣше като мѫка отъ скорпіѭ, кога ожили человѣка. 6 И прѣзъ оныя дни [і]ще потърсятъ человѣци-тѣ смьрть-тѫ, и нѣма да іѭ намѣрятъ; и ще пожелаѭтъ да умрѫтъ, и смьрть-та ще бѣга отъ тѣхъ. 7 И [к]подобіе-то на скакалцы-тѣ бѣ както на коніе приготвены за бой; и на главы-тѣ имъ имаше като вѣнци подобни на злато, и [л]лица-та имъ като человѣчески лица

а Лук. 10; 18. Гл. 8; 10.
б Лук. 8; 31. Гл. 17; 8. 20; 1. Ст. 2, 11.
в Іоил. 2; 2, 10.
г Исх. 10; 4. Сѫд. 7; 12.
д Ст. 10.
е Гл. 6; 6. 7; 3.
ж Гл. 8; 7.
з Гл. 7; 3. Виж. Исх. 12; 23. Іез. 9; 4.
и Ст. 10; Гл. 11; 7.
і Іов. 3; 21. Иса 2; 19. Іер. 8; 3. Гл. 6; 16.
к Іоил. 2; 4.
л Дан. 7; 8.

8 А космы имахѫ като космы-тѣ на жены-тѣ, и ᵐзѫби-тѣ имъ бѣхѫ като на львове;
9 Още имахѫ брони, както брони желѣзны; и гласъ-тъ на крыла-та имъ бѣ ⁿкато гласъ отъ колесницы съ много коніе кога тичатъ
10 на бой. Имахѫ и опашкы подобны на скорпіины, и жила имахѫ на опашкы-тѣ си; и °власть-та имъ бѣ да врѣдятъ человѣ-
11 цы-тѣ петь мѣсеца. ᵖИ надъ себе си имахѫ царь, ᵖангелъ-тъ на безднѫ-тѫ, който по Еврейскы ся казува Аваддонъ, а на
12 Еллинскый языкъ има имѳ Аполліонъ. ᶜЕдно-то горко минѫ, ето, двѣ горкы още идѫтъ слѣдъ това,

13 И шестый-тъ ангелъ затрѫби, и чухъ единъ гласъ отъ четыри-тѣ рогове на зла-
14 тный-тъ олтарь прѣдъ Бога, Че казуваше на шестый-тъ ангелъ, що имаше трѫбѫ-тѫ: Развьржи четыри-тѣ ангелы вързаны-
15 тѣ ᵗпри голѣмѫ-тѫ рѣкѫ Евфратъ. И развързани быхѫ четыри-тѣ ангели, приготвени-тѣ за часъ-тъ и день-тъ и мѣсецъ-тъ и годинѫ-тѫ, да убіѭтъ третѫ-тѫ часть
16 отъ человѣцы-тѣ. И ʸчисло-то на войны-тѣ ᶠконницы бѣше двѣстѣ миліона: ˣи чухъ
17 число-то имъ. И така видѣхъ коніе-тѣ въ видѣніе, и въэсѣднѫлы-тѣ на тѣхъ че имахѫ брони огненны, и іацинѳовы, и жупелны; и ᶜглавы-тѣ на коніе-тѣ бѣхѫ като главы на львове, и изъ уста-та имъ
18 излѣзуваше огнь и дымъ и жупелъ. И отъ тѣзи три-тѣ, отъ огнь-тъ, и отъ дымъ-тъ, и отъ жупелъ-тъ, що излѣзувахѫ изъ уста-та имъ, убити быхѫ трета-та часть
19 отъ человѣцы-тѣ. Защото сила-та имъ бѣ въ уста-та имъ и въ опашкы-тѣ имъ, понеже ᶜопашкы-тѣ имъ бѣхѫ подобны на

м Іоил. 1; 6.
н Іоил. 2; 5, 6, 7.
о Ст. 5.
п Еф. 2; 2.
р Ст. 1.
с Гл. 8; 13.
т Гл. 16; 12.
у Псал. 68; 17. Дан. 7; 10.
ф Іез. 38; 4.
х Гл. 7; 4.
ц 1 Лѣт. 12; 8. Иса. 5; 28, 29.
ч Иса. 9; 15.

зміи, и имахѫ главы, и съ тѣхъ повреждавахѫ. 20 И останѫли-тѣ отъ человѣцы-тѣ които не быхѫ убити отъ тѣзи язвы, не ся нито [ш]покаяхѫ отъ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си, да ся не клонятъ *вече* на [щ]бѣсове-тѣ и на златны-тѣ [з]и сребърны-тѣ и мѣдны-тѣ и каменны-тѣ и дървены-тѣ идолы, които нито да гледатъ можѫтъ, нито да чуѭтъ, нито да ходятъ; 21 И не ся покаяхѫ нито отъ убійства-та си, [ы]нито отъ чародѣянія-та си, нито отъ блудства-та си, нито отъ кражбы-тѣ си.

ш Втор. 31; 29.
щ Лев. 17; 7. Втор. 32; 17. Псал. 106; 37. 1 Кор. 10; 20.
з Псал. 115; 4. 135; 15. Дан. 5; 23.
ы Гл. 22; 15.

ГЛАВА 10.

1 И видѣхъ другъ ангелъ крѣпъкъ който слазяше отъ небе-то, облѣченъ въ облакъ; [а]и на главѫ-тѫ *му* дѫга; [б]и лице-то му като слънце, [в]и нозѣ-тѣ му като стълпове огненны; 2 И имаше въ рѫкѫ-тѫ си книжкѫ разгънатѫ; [г]и тури деснѫ-тѫ си ногѫ на море-то, а лѣвѫ-тѫ на земіѭ-тѫ, 3 Та извыка съ голѣмъ гласъ както рыкае львъ; и когато извыка *той*, [д]седмь-тѣ гръмове проговорихѫ свои-тѣ си гласове; 4 И когато изговорихѫ седмь-тѣ гръмове свои-тѣ си гласове, щѣхъ да пишѫ: и чухъ гласъ отъ небе-то, който ми казуваше: [е]Запечатай това което изговорихѫ седмь-тѣ гръмове, и недѣй го писа. 5 И ангелъ-тъ когото видѣхъ че стояше на море-то и на земіѭ-тѫ [ж]дигнѫ рѫкѫ-тѫ си на небе-то, 6 И заклѣ ся въ Живущаго во вѣкы вѣковъ, [з]който е създалъ небе-то и каквото е въ него, и земіѭ-тѫ и каквото е на неіѭ, и море-то и каквото е въ него, [и]че не ще да има вече врѣме: 7 Но [і]въ дни-тѣ на гласъ-тъ на седмый-тъ ангелъ, когато за-

а Іез. 1; 28.
б Мат. 17; 2. Гл. 1; 16.
в Гл. 1; 15.
г Мат. 28; 18.
д Гл. 8; 5.
е Дан. 8; 26. 12; 4, 9.
ж Исх. 6; 8. Дан. 12; 7.
з Неем. 9; 6. Гл. 4; 11. 14; 7.
и Дан. 12; 7. Гл. 16; 17.
і Гл. 11; 15.

трѫби, тогази ще ся извърши тайна-та Божія, както благовѣсти на свои-тѣ рабы пророцы-тѣ.

8 И [к]гласъ-тъ който чухъ отъ небе-то, пакъ говоряше съ мене, и думаше: Иди, земи разгънѫтѫ-тѫ книжкѫ въ рѫкѫ-тѫ на ангелъ-тъ, който стои на море-то и на

9 земіѭ-тѫ. И отидохъ при ангелъ-тъ та му казахъ: Дай ми книжкѫ-тѫ. И казва ми: [л]Земи та ѭ изѣждь; и ще бѫде горчива въ коремъ-тъ ти, но въ уста-та ти ще бѫ-

10 де сладка като медъ. И зѣхъ книжкѫ-тѫ отъ рѫкѫ-тѫ на ангела, та ѭ изѣдохъ: и [м]бѣше въ уста-та ми сладка като медъ; и като ѭ изѣдохъ, [н]вгорчи ся коремъ-тъ

11 ми. И казува ми: Трѣбува пакъ да пророкувашь за народы и племена и языцы и царіе много.

к Ст. 4.
л Іер. 15; 16. Іез. 2; 8. 3; 1, 2, 3.
м Іез. 3; 3.
н Іез. 2; 10.

ГЛАВА 11.

1 И даде ми ся [а]тръсть като тояга; и ангелъ-тъ стояше и казуваше: [б]Стани та измѣри храмъ-тъ Божій, и олтарь-тъ, и

2 тѣзи които ся кланятъ въ него; Но [в]дворъ-тъ който е извънъ храмъ-тъ остави вънъ, и недѣй го измѣрва, [г]защото е даденъ на язычницы-тѣ, и святый-тъ градъ [д]ще

3 тъпчѫтъ [е]четыридесеть и два мѣсеца. И ще дамъ [ж]на двамина-та мои свидѣтели [з]да пророкуватъ [и]тысящѫ и двѣстѣ и шест-

4 десеть дни, облѣчени во врѣтища. Тѣ сѫ [і]двѣ-тѣ маслины и два-та свѣтилника, които стоятъ прѣдъ Бога, *Господа* на зе-

5 міѭ-тѫ. И ако ище нѣкой да гы повреди, [к]излѣзува огнь изъ уста-та имъ, та изяда врагове-тѣ имъ; [л]и ако ище нѣкой да гы поврѣди, така трѣбува да бѫде убитъ той.

а Іез. 40; 3, и друг. Зах. 2; 1. Гл. 21; 15.
б Числ. 23; 18.
в Іез. 40; 17, 20.
г Псал. 79; 1. Лук. 21; 24.
д Дан. 8; 10.
е Гл. 13; 5.
ж Гл. 20; 4.
з Гл. 19; 10.
и Гл. 12; 6.
і Псал. 52; 8. Іер. 11; 16. Зах. 4; 3; 11, 14.
к 4 Цар. 1; 10, 12. Іер. 1; 10. 5; 14. Іез. 43; 3. Осія. 6; 5.
л Числ. 16; 29.

[м] Тѣ иматъ власть да заключатъ небе-то, да не вали дъждь во врѣме-то на тѣхно-то пророкуваніе; и [н]иматъ власть надъ воды-тѣ да гы прѣвращатъ на кръвь, и да поразятъ земіѭ-тѫ съсъ всякѫ язвѫ колкото пѫти бы поискали. 7 И [о]когато свършатъ свидѣтелство-то си, [п]звѣръ-тъ който възлѣзва [р]отъ безднѫ-тѫ [с]ще направи бой съ тѣхъ, и ще гы побѣди и ще гы убіе. 8 И трупове-тѣ имъ *ще лъжатъ* по улицы-тѣ [т]на голѣмый-тъ градъ, който духовно ся нарича Содомъ и Египетъ, [у]дѣто и Господь нашъ бы распнѫтъ; 9 И [ф]*множина* отъ народы-тѣ и племена-та и языцы-тѣ и колѣна-та ще гледатъ трупове-тѣ имъ три дена и половина, и [х]не ще да оставятъ да ся положатъ трупове-тѣ имъ въ гробове. 10 [ц]И жители-тѣ на земіѭ-тѫ ще ся възрадуватъ за тѣхъ, [ч]и ще ся възвеселятъ; и дарове единъ на другъ ще си проводятъ, [ш]защото тѣзи двама-та пророци мѫчихѫ жители-тѣ на земіѭ-тѫ. 11 [щ]И слѣдъ три-тѣ дена и половинѫ, [в]влѣзе въ тѣхъ духъ на животъ отъ Бога; и ся исправихѫ на нозѣ-тѣ си, и страхъ голѣмъ нападнѫ върхъ онѣзи които гы гледахѫ. 12 И чухѫ гласъ голѣмъ отъ небе-то който имъ казуваше: Възлѣзте тука. [ы]И възлѣзохѫ на небе-то [ь]въ облакъ, [ѣ]и видѣхѫ гы врагове-тѣ имъ. 13 И тозъ часъ [ю]станѫ трусъ голѣмъ, [я]и паднѫ десета-та часть на градъ-тъ, та измрѣхѫ въ тойзи трусъ седмь тысящи души человѣци; и останѫли-тѣ ся уплашихѫ [ѫ]и въздадохѫ славѫ на Бога небесна-го. 14 [іѫ]Второ-то горко прѣминѫ; ето иде скоро и трето-то горко.

15 [а]И седмый-тъ ангелъ затрѫби, [б]и станѫ-

м 3Цар. 17; 1. Іак. 5; 16, 17.
н Исх. 7; 19.
о Лук. 13; 32
п Гл. 13; 1, 11. 17; 8.
р Гл. 9; 2.
с Дан. 7; 21. Зах. 14; 2.
т Гл. 14; 8. 17; 1, 5. 18; 10.
у Евр. 13; 12. Гл. 18; 24.
ф Гл. 17; 15.
х Псал. 79; 2, 3.
ц Гл. 12; 12. 13. 8.
ч Есѳ. 9; 19, 22.
ш Гл 16; 10.
щ Ст. 9.
в Іез. 37; 5, 9, 10, 14.
ы Иса. 14; 13. Гл. 12; 5.
ь Иса. 60; 8. Дѣян. 1; 9
ѣ 4 Цар. 2; 1, 5, 7.
ю Гл. 6; 12.
я Гл. 16; 19.
ѫ Іис. Нав. 7; 19. Гл. 14; 7. 15; 4.
іѫ Гл. 8; 13. 9; 12. 15; 1.
а Гл. 10; 7.
б Иса. 27; 13. Гл. 16; 17. 19; 6.

хж гласове голѣмы на небе-то, които казувахж: [в]Царства-та свѣтовны станжхж *царства* на Господа нашего и на Христа

16 неговъ, [г]и ще царува во вѣкы вѣковъ. [д]И двадесеть-тѣ и четыри старци, които сѣдѣхж прѣдъ Бога на прѣстолы-тѣ си, паднжхж на лица-та си и поклонихж ся Бо-

17 гу, И думахж: Благодаримъ ти, Господи Боже Вседьржителю, [е]който си, който си былъ и който ще бждешь, защото си прiялъ голѣмж-тж си силж, [ж]и воцарилъ си

18 ся. [з]И язычници-тѣ ся разгнѣвахж, и дойде твой-тъ гнѣвъ, [и]и врѣме-то на мьртвы-тѣ да ся сждятъ, и да дадешь заплатж-тж на твои-тѣ рабы пророцы-тѣ, и на святыи-тѣ, и на онѣзи които ся боятъ отъ име-то ти, [i]малы и голѣмы, и [к]да погубишь губители-тѣ на земiж-тж.

19 И [л]отвори ся храмъ-тъ Божiй на небе-то, и яви ся ковчегъ-тъ на неговый-тъ завѣтъ въ храмъ-тъ му: [м]и станжхж свѣткавицы, и гласове, и грьмове, и трусъ, [н]и градъ голѣмъ.

[в] Гл. 12; 10.
[г] Дан. 2; 44. 7; 14, 18, 27.
[д] Гл. 4; 4. 5; 8. 19; 4.
[е] Гл 1; 4, 8. 4; 8. 16; 5.
[ж] Гл. 19; 6.
[з] Ст. 2, 9.
[и] Дан. 7; 9, 10. Гл. 6; 10.
[i] Гл. 19; 5.
[к] Гл. 13; 10. 18; 6.
[л] Гл. 15; 5, 8.
[м] Гл. 8; 5. 16; 18.
[н] Гл. 16; 21.

ГЛАВА 12.

1 И знаменiе голѣмо ся яви на небе-то; жена облѣчена въ слънце-то, и луна-та подъ нозѣ-тѣ й, и на главж-тж й вѣнецъ

2 отъ дванадесеть звѣзды. И тя бѣ непразна, и выкаше отъ [а]болѣзни, и мжчаше ся

3 да роди. И яви ся друго знаменiе на небе-то, и ето [б]змѣй голѣмъ червенъ, [в]който имаше седмь главы и десеть рога; [г]и

4 на главы-тѣ му седмь короны; И [д]опашка-та му влачаше третж-тж часть [е]отъ звѣзды-тѣ небесны, и [ж]хвьрли гы на земiж-тж, и змѣй-тъ ся спрѣ [з]прѣдъ женж-тж, която

[а] Иса. 66; 7. Гал. 4; 19.
[б] Гл. 17; 3.
[в] Гл. 17; 9, 10.
[г] Гл. 13; 1.
[д] Гл. 9; 10, 19.
[е] Гл. 17; 18.
[ж] Дан. 8; 10.
[з] Ст. 2.

щѣше да роди, [и]за да изѣде чадо-то й щомъ роди. И роди дѣте мѫжко, [і]което ще у- 5 правява вси-тѣ народы съ жезлъ желѣзенъ, и нейно-то чадо бы грабнѫто и *занесено* при Бога и при неговый-ть прѣстолъ. И 6 [к]жена-та побѣгнѫ въ пустынѭ-тѫ, дѣто имаше приготвено отъ Бога мѣсто, да ѭ хранятъ тамо [л]тысящѫ и двѣстѣ и шестдесеть дни.

И стана бой на небе-то; [м]Михаилъ и 7 ангели-тѣ негови бихѫ ся [н]противъ змѣй-тъ; и змѣй-тъ ся би и ангели-тѣ негови, И не надвихѫ, нито ся намѣри вече за тѣхъ 8 мѣсто по небе-то. И [о]свaленъ бы голѣмый- 9 тъ [п]змѣй, старовремѣнна-та опази змія която ся нарича Діаволъ и Сатана, [р]който льсти всичкѫ вселеннѫѭ, [с]свaленъ бы на земѭ-тѫ, свалени бyхѫ и ангели-тѣ негови съ него наедно. И чухъ гласъ голѣмъ кой- 10 то говоряше на небеса: [т]Сега быде спасеніе-то и сила-та и царство-то на Бога нащего, и власть-та на Христа негѡвъ: защото низринѫтъ бы клеветникъ-тъ на наши-тѣ братія, [у]който гы клеветѣше день и нощь прѣдъ Бога нашего. И [ф]тѣ го побѣ- 11 дихѫ съ кръвь-тѫ на Агне-то, и съсъ слово-то на свое-то свидѣтелство; и [х]не възлюбихѫ животъ-тъ си до смьртъ. Заради 12 това [ц]веселѣте ся, небеса, и *вы* които живѣете въ тѣхъ. [ч]Горко вамъ които живѣете на земѭ-тѫ и на море-то, защото слѣзе діаволъ-тъ у васъ много разяренъ, [ш]понеже знае че малко врѣме има. И като ви- 13 дѣ змѣй-тъ че бы сваленъ на земѭ-тѫ, погнѫ [щ]женѫ-тѫ, която бѣ родила мѫжкото дѣте. И [ъ]дадохѫ ся на женѫ-тѫ двѣ 14 крылѣ на голѣмъ орелъ [ы]да лѣти [ь]въ пу-

и Исх. 1; 16.
і Псал. 2; 9. Гл. 2; 27. 19; 15.
к Ст. 4.
л Гл. 11; 3.
м Дан. 10; 13, 21. 12; 1.
н Ст. 3. Гл. 20; 2.
о Лук. 10; 18. Іоан 12; 31.
п Быт. 3; 1, 4. Гл. 20; 2.
р Гл. 20; 3.
с Гл. 9; 1.
т Гл. 11; 15. 19; 1.
у Іов. 1; 9. 2; 5. Зах. 3; 1.
ф Рим. 8; 33, 34, 37. 16; 20.
х Лук. 14; 26.
ц Псал. 96; 11. Иса. 49; 13. Гл. 18; 20.
ч Гл. 8; 13. 11; 10.
ш Гл. 10; 6.
щ Ст. 5.
ъ Иса. 19; 4.
ы Ст. 6.
ь Гл. 17; 3.

стыніѫ-тѫ на мѣсто-то си, тамо дѣто іѫ хранятъ [п] врѣме и врѣмена и половинѫ врѣме, *потулена* отъ лице-то на змѣй-тъ.
15 И [ю] испуснѫ змѣй-тъ слѣдъ женѫ-тѫ изъ устѫ-тѫ си водѫ като рѣкѫ, да стори да
16 іѫ повлѣче рѣка-та. И помогнѫ земя-та на женѫ-тѫ, и отвори земя-та уста-та си и погълнѫ рѣкѫ-тѫ която бѣ испуснѫлъ
17 змѣй-тъ изъ уста-та си. И прогнѣва ся змѣй-тъ връхъ женѫ-тѫ, [я] и отиде да направи бой съ останѫлы-тѣ отъ нейно-то сѣме, [ж] които пазятъ заповѣди-тѣ Божіи и иматъ [іѫ] свидѣтелство-то Іисусъ Христово.

ГЛАВА 13.

1 И застанѫхъ на пѣсъкъ-тъ морскый и [а] видѣхъ звѣрь който възлѣзуваше отъ море-то, [б] който имаше седмь главы и десеть рога; и на рогове-тѣ му десеть короны, и на главы-тѣ му имена богохулны.
2 [в] И звѣрь-тъ когото видѣхъ приличаше на рысъ, и [г] крака-та му бѣхѫ като на мечкѫ, и [д] уста-та му като уста на львъ; [е] и змѣй-тъ даде нему силѫ-тѫ си, [ж] и прѣстолъ-
3 тъ си, [з] и власть голѣмѫ. И видѣхъ еднѫ отъ главы-тѣ му [и] като раненѫ смъртно; и смъртоносна-та негова рана оздравѣ; [і] и почуди ся всичка-та земя на слѣдъ звѣрь-тъ; на змѣй-тъ който даде на звѣрь-тъ
4 власть: И поклонихѫ ся на звѣрь-тъ, и думахѫ: [к] Кой е подобенъ на звѣрь-тъ? Кой
5 и же да ся бори съ него? И дадохѫ му ся [л] уста да говорятъ горделиво и богохулно; даде му ся още власть да направи *каквото ще* [м] четыридесеть и два
6 мѣсеца. И отвори уста-та си на хулы връхъ Бога, да хули име-то му, [н] и жилище-то
7 му, и тѣзи които живѣіѫтъ на небеса. И

[п] Дан. 7; 25. 12; 7.
[ю] Иса. 59; 19.
[я] Быт. 3; 15. Гл. 11; 7. 13; 7.
[ж] Гл. 14; 12.
[іѫ] 1 Кор. 2; 1. 1 Іоан. 5; 10. Гл. 1; 2, 9. 6; 9. 20; 4.
[а] Дан. 7; 2, 7.
[б] Гл. 12; 3. 17; 3, 9, 12,
[в] Дан. 7; 6.
[г] Дан. 7; 5.
[д] Дан. 7; 4.
[е] Гл. 12; 9.
[ж] Гл. 16; 10.
[з] Гл. 12; 4.
[и] Ст. 12, 14.
[і] Гл. 17; 8.
[к] Гл. 18; 18.
[л] Дан. 7; 8, 11, 25. 11; 36.
[м] Гл. 11; 2. 12; 6.
[н] Іоан. 1; 14. Кол. 2; 9.

даде му ся [о]да направи бой съсъ святыи-тѣ, и да гы побѣди, [п]и даде му ся власть надъ всяко племе и языкъ и народъ. 8 И ще му ся поклонятъ всичкы що живѣѭтъ на земѭ-тѫ, [р]на които имена-та не сѫ написаны [с]отъ созданіе міра въ книгѫ-тѫ на животъ-тъ, на заклано-то Агне. 9 [т]Който има ухо, нека слуша. 10 [у]Който завожда въ плѣнъ въ плѣнъ ще отиде; [ф]който убіе съ ножъ, той трѣбува отъ ножъ убитъ да бѫде. [х]Тука е търпѣніе-то и вѣра-та на святыи-тѣ.

11 И видѣхъ другъ звѣрь който [ц]възлѣзуваше отъ земѭ-тѫ, и имаше два рога подобны на агнешкы, и говоряше като змѣй; 12 И дѣйствуваше съсъ всичкѫ-тѫ власть на първый-тъ звѣрь прѣдъ него, и стори *щото* земя-та и живущи-тѣ на неѭ да ся поклонятъ на първый-тъ звѣрь, [ч]на когото смъртоносна-та рана бѣ оздравѣла. 13 И [ш]правяше знаменія голѣмы, [щ]щото направи и огнь да слѣзва отъ небе-то на земѭ-тѫ, прѣдъ человѣцы-тѣ. 14 И [ъ]льстяше живущы-тѣ на земѭ-тѫ, [ы]поради знаменія-та които му ся дадохѫ да направи прѣдъ звѣрь-тъ, и говоряше на живущы-тѣ по земѭ-тѫ да направятъ образъ на звѣрь-тъ, който имаше ранѫ-тѫ отъ ножъ, [ь]и оживѣ. 15 И даде му ся да даде духъ на образъ-тъ звѣровъ, така що да продума образъ-тъ звѣровъ, [ѣ]и да стори щото които ся не поклонятъ на звѣровый-тъ образъ, да бѫдѫтъ убити. 16 И струваше всичкы-тѣ, малкы и голѣмы, и богаты и сиромасы, и свободны и рабы, [ю]да пріимѫтъ бѣлѣгъ на деснѫ-тѫ си рѫкѫ, или на чела-та си. 17 И да не може никой да купи или да продаде, освѣнь който има бѣлѣгъ-тъ, или [я]име-то

о Дан 7; 21. Гл. 11; 7. 12; 17.
п Гл. 11; 18. 17; 15.
р Исх. 32; 32. Дан. 12; 1. Фил. 4; 3. Гл. 3; 5. 20; 12, 15. 21; 27.
с Гл. 17; 8.
т Гл. 2; 7.
у Иса. 33; 1.
ф Быт. 9; 6. Мат. 26; 52
х Гл. 14; 12.
ц Гл. 11; 7.
ч Ст. 3.
ш Втор. 13; 1, 2, 3. Мат. 24; 24. 2 Сол. 2; 9. Гл. 16; 14.
щ 3 Цар. 18; 38. 4 Цар. 1; 10, 12.
ъ Гл. 12; 9. 19; 20.
ы 2 Сол. 2; 9, 10.
ь 4 Цар. 20; 7.
ѣ Гл. 16; 2. 19; 20. 20; 4.
ю Гл. 14; 9. 19; 20. 20; 4.
я Гл. 14; 11.

звѣрово, [ж] или число-то на негово-то име.
18 [іж] Тука е мудрость-та; който има умъ нека смѣтне [а] число-то на звѣрь-тъ, [б] защото е число на человѣкъ, и число-то му е шестотинъ и шестдесеть и шесть.

ГЛАВА 14.

1 И видѣхъ, и ето [а] Агне стояше на горж-тж Сіонъ, и съ него [б] сто и четыридесеть и четыри тысящи, [в] които имахж име-то на неговый-тъ Отецъ написано на
2 чела-та си. И чухъ гласъ отъ небе-то [г] като гласъ на много воды, и като гласъ на грьмъ голѣмъ; и чухъ гласъ на свир-
3 цы, които [д] свиряхж съ китары-тѣ си. [е] И пѣяхж като новж пѣснь прѣдъ прѣстолъ-тъ, и прѣдъ четыри-тѣ животны и старцы-тѣ; и никой не можаше да научи пѣснь-тж, [ж] тъкмо сто-тѣ и четыридесеть и четыри тысящи, искупены-тѣ отъ земіж-тж.
4 Тѣ сж които ся не осквьрнихж съ жены; [з] защото дѣвственници сж; тѣ сж [и] които слѣдуватъ Агне-то кждѣто и да иде; [і] тѣ сж искупени отъ человѣцы-тѣ, [к] начатки
5 Богу и на Агне-то. И [л] въ уста-та имъ льсть не ся намѣри: защото [м] сж непорочни прѣдъ прѣстолъ-тъ Божій.
6 И видѣхъ другъ ангелъ че [н] летѣше посрѣдъ небе-то, [о] който имаше вѣчно-то благовѣстіе, да проповѣда на живущы-тѣ по земіж-тж, и [п] на всяко колѣно и племе
7 и языкъ и народъ, И казуваше съ гласъ голѣмъ: [р] Убойте ся отъ Бога, и въздайте нему славж, защото дойде часъ-тъ на неговый-тъ сждъ; и [с] поклонѣте ся тому който е направилъ небе-то и земіж-тж и море-то и изворы-тѣ на воды-тѣ.

[ж] Гл. 15; 2.
[іж] Гл. 17; 9.
[а] Гл. 15; 2.
[б] Гл. 21; 17.

[а] Гл. 5; 6.
[б] Гл. 7; 4.
[в] Гл. 7; 3. 13; 16.
[г] Гл. 1; 15. 19; 6.
[д] Гл. 5; 8.
[е] Гл. 5; 9. 15; 3.
[ж] Ст. 1.
[з] 2 Кор. 11; 2.
[и] Гл. 5; 4. 7; 15, 17. 17; 14.
[і] Гл. 5; 9.
[к] Іак. 1; 18.
[л] Псал. 32; 2. Соф. 3; 13.
[м] Еф. 5; 27. Іуд. 24.
[н] Гл. 8; 13.
[о] Еф. 3; 9, 10, 11. Тит. 1; 2.
[п] Гл. 13; 7.
[р] Гл. 11; 18. 15; 4.
[с] Неем. 9; 6. Псал. 33; 6. 124; 8. 146; 5. 6. Дѣян. 14; 15. 17; 24.

т Иса. 21; 9. Іер. 51; 8. Гл. 18; 2.
у Іер. 51; 7. Гл. 11; 8. 16; 19. 17; 2, 5. 18; 3, 10, 18, 21. 19; 2.
ф Гл. 13; 14 15, 16.
х Псал. 75; 8. Иса. 51; 17. Іер. 25; 15.
ц Гл. 18; 6.
ч Гл. 16; 19.
ш Гл. 20; 10.
щ Гл. 19; 20.
ѣ Иса. 34; 10. Гл. 19; 3.
ы Гл. 13; 10.
ь Гл. 12; 17.
ѣ Еккл. 4; 1, 2. Гл. 20; 6.
ю 1 Кор. 15; 18. 1 Сол. 4; 16.
я 2 Сол. 1; 7. Евр. 4; 9, 10. Гл. 6; 11.
ж Іез. 1; 26. Дан. 7; 13. Гл 1; 13.
іж Гл. 6; 2.
а Гл. 16; 17.
б Іоил. 3; 13. Мат. 13; 39.
в Іер. 51; 33; Гл. 13; 12.

8 И другъ ангелъ идяше слѣдъ *него* и казуваше: [т]Паднѫ, паднѫ Вавилонъ, [у]градъ-тъ голѣмый; защото отъ вино-то на ярость-тѫ на свое-то блудодѣяніе напои всичкы-тѣ народы. 9 И третій ангелъ идяше слѣдъ тѣхъ, и казуваше съ гласъ голѣмъ: [ф]Който ся кланя на звѣрь-тъ и на образъ-тъ неговъ, и зема бѣлѣгъ на чело-то си или на рѫкѫ-тѫ си, 10 [х]Той ще піе отъ вино-то на Божіѭ-тѫ ярость, [ц]налѣяно-то чисто [ч]въ чашѫ-тѫ на гнѣвъ-тъ му; и [ш]ще бѫде мѫченъ [щ]съ огнь и съ жупелъ прѣдъ святы-тѣ ангелы и прѣдъ Агне-то. 11 [ѣ]И дымъ-тъ на тѣхно-то мѫченіе възлѣзува во вѣкы вѣковъ, и нѣматъ отдъхновеніе ни день ни нощь тѣзи които ся кланятъ на звѣрь-тъ и на образъ-тъ неговъ, и който пріима бѣлѣгъ-тъ на негово-то име. 12 [ы]Тука е търпѣніе-то на святыи-тѣ; [ь]тука сѫ тѣзи които пазятъ заповѣди-тѣ Божіи и вѣрѫ-тѫ Іисусовѫ.

13 И чухъ гласъ отъ небе-то който ми казуваше: Пиши: [ѣ]Блажени мъртви-тѣ [ю]които умиратъ отъ нынѣ въ Господа. Ей, казува Духъ-тъ, [я]да си починѫтъ отъ трудове-тѣ си, и дѣла-та имъ ходятъ слѣдъ тѣхъ. 14 И видѣхъ, и ето облакъ бѣлъ, и на облакъ-тъ сѣдяше единъ [ж]подобенъ Сыну человѣческому, и [іж]имаше на главѫ-тѫ си златенъ вѣнецъ, и въ рѫкѫ-тѫ си сърпъ остръ. 15 И [а]другъ ангелъ излѣзе изъ храмъ-тъ, и выкаше съ голѣмъ гласъ на тогози, който сѣдяше на облакъ-тъ: [б]Простри сърпъ-тъ си и жъни; защото дойде ти часъ-тъ да жънешь, [в]понеже изсъхнѫ жетва-та земна. 16 И онзи който сѣдяше на облакъ-тъ, положи сърпъ-тъ си на земѭ-тѫ, и пожьната бы зема-та.

17 И другъ Ангелъ излѣзе изъ храмъ-тъ който е на небе-то, и държаше и той сърпъ
18 остръ. И другъ ангелъ излѣзе изъ олтаръ-тъ, който имаше [г]власть надъ огнь-тъ, и извыка съ выкъ голѣмъ на тогози който имаше острый-тъ сърпъ, и каза: [д]Простри острый-тъ си сърпъ, и обери гроздове-тѣ на земно-то лозіе, защото уврѣя вече гроз-
19 діе-то му. И положи ангелъ-тъ сърпъ-тъ си на земѭ-тѫ, и обра лозіе-то земно, и хвърли *обрано-то* [е]въ голѣмый-тъ жлебъ на
20 Божіѭ-тѫ ярость. И [ж] истъпканъ бы жлебъ-тъ [з] вънъ отъ градъ-тъ, и потече кръвь изъ жлебъ-тъ дори [и] до узды-тѣ на коніе-тѣ, въ разстояніе на тысящѫ и шестстотинъ стадіи.

[г] Гл. 16; 8.
[д] Іоил. 3; 13.
[е] Гл. 19; 15.
[ж] Иса. 63; 3. Плач. 1; 15.
[з] Евр. 13; 12. Гл. 11; 8.
[и] Гл. 19; 14.

ГЛАВА 15.

1 И [а]видѣхъ друго знаменіе на небе-то голѣмо и чудно, седмь [б]ангелы, които държѣхѫ седмь-тѣ послѣдни язвы, [в] защото
2 въ тѣхъ ся свърши Божія-та ярость. И [г]видѣхъ като море стъклено, [д]размѣсено съ огнь; и тѣзи които бѣхѫ побѣдили звѣрь-тъ, и образъ-тъ неговъ, и [е] бѣлѣгъ-тъ неговъ, и число-то на негово-то име, че стоехѫ на стъклено-то море, и [ж]държѣхѫ ки-
3 тары Божіи. И [з]пѣяхѫ пѣснь-тѫ на Моисея Божій-тъ рабъ и пѣснь-тѫ на агне-то, и казувахѫ: [и]Великы и чудны сѫ твои-тѣ дѣла, Господи Боже Вседържителю; [і] праведны и истинны сѫ твои-тѣ пѫтища, Ца-
4 рю на святыи-тѣ. [к] Кой нѣма да ся убои отъ тебе, Господи, и да прослави твое-то име? защото само ты си святъ; [л]защото вси-тѣ племена ще дойдѫтъ и ще ся поклонятъ прѣдъ тебе, защото ся явихѫ твои-тѣ праведны сѫдбы.

[а] Гл. 12; 1, 3.
[б] Гл. 16; 1. 21; 9.
[в] Гл. 14; 10.
[г] Гл. 4; 6. 21; 18.
[д] Мат. 3; 11.
[е] Гл. 13; 15, 16, 17.
[ж] Гл. 5; 8; 14; 2.
[з] Исх. 15; 1. Втор. 31. 30. Гл. 14; 3.
[и] Втор. 32; 4. Псал. 111; 2. 139; 14.
[і] Псал. 145. 17. Осія. 14; 9. Гл. 16; 7.
[к] Исх. 15; 14. 15, 16. Іер. 10; 7.
[л] Иса. 66; 23.

5 И слѣдъ това видѣхъ, и ето на небето ся [м]отвори храмъ-тъ на скиніѭ-тѫ на свидѣтелство-то; 6 И [н]излѣзохѫ изъ храмъ-тъ седмь-тѣ ангели, които държѣхѫ седмь-тѣ язвы, [о]облѣчени въ чисты и свѣтлы лѣнены *дрехы*, и прѣпасани прѣзъ грѫды-тѣ съсъ златны поясы. 7 И [п]едно отъ четыри-тѣ животны даде на седмь-тѣ ангелы седмь златны чашы, пълны съ ярость [р]отъ Бога живущаго въ вѣкы вѣковъ. 8 И [с]напълни ся храмъ-тъ съ дымъ [т]отъ славѫ-тѫ Божіѭ, и отъ силѫ-тѫ неговѫ; и никой не можаше да влѣзе въ храмъ-тъ, доглѣ ся не свършатъ седмь-тѣ язвы на седмь-тѣ ангелы.

м Гл. 11; 19. Виж. и Числ. 1; 50.
н Ст. 1.
о Исх. 28; 6, 8. Іез. 44; 17, 18. Гл. 1; 13.
п Гл. 4; 6.
р 1 Сол. 1; 9. Гл. 4; 9. 10; 6.
с Исх. 40; 34. 3 Цар. 8; 10. 2 Лѣт. 5; 14. Иса. 6; 4.
т 2 Сол. 1; 9.

ГЛАВА 16.

1 И чухъ изъ храмъ-тъ гласъ голѣмъ който казуваше, [а]на седмь-тѣ ангелы: Идѣте та излѣйте на земіѭ-тѫ чашы-тѣ [б]на Божіѭ-тѫ ярость.

2 И отиде първый-тъ та излѣ чашѫ-тѫ си [в]на земіѭ-тѫ, и [г]станѫ струпъ зълъ и лютъ на онѣзи человѣцы [д]които имахѫ бѣлѣгъ-тъ на звѣрь-тъ, и на онѣзи [е]които ся кланяхѫ на неговый-тъ образъ.

3 И вторый-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си [ж]въ море-то, [з]и станѫ кръвь както на мъртвецъ, [и]и всяка жива душа въ море-то умрѣ.

4 И третій-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си [і]въ рѣкы-тѣ и въ изворы-тѣ воды, [к]и станѫхѫ кръвь. 5 И чухъ ангелъ-тъ на воды-тѣ че казуваше: [л]Праведенъ си, Господи, [м]който си, и който си былъ, и който си святъ, защото си това отсѫдилъ: 6 Понеже [н]кръвь на [о]святыи и на пророцы пролѣхѫ, [п]и кръвь имъ си далъ да піѭтъ; защото

а Гл. 15; 1.
б Гл. 14; 10. 15; 7.
в Гл. 8; 7.
г Исх. 9; 9, 10. 11.
д Гл. 13; 16, 17.
е Гл. 13; 14.
ж Гл. 8; 8.
з Исх. 7; 17, 20.
и Гл. 8; 9.
і Гл. 8; 10.
к Исх. 7; 20.
л Гл. 15; 3.
м Гл. 1; 4, 8. 4; 8. 11; 17.
н Мат. 23; 34, 35. Гл. 13; 15.
о Гл. 11; 18. 18; 20.
п Иса. 49; 26.

7 сѫ достойни *за това*. И чухъ другъ *ангелъ* отъ олтарь-тъ че казуваше: Ей, [р] Господи Боже Вседьржителю, [с] истинны и праведны сѫ твои-тѣ сѫдбы.

8 И четвьртый-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си [т] на слънце-то, [у] и даде му ся да же-
9 же человѣци-тѣ съ огнь. И опѣкохѫ ся человѣцы-тѣ отъ голѣмѫ жегѫ, [ф] и похулихѫ име-то на Бога който има власть надъ тѣзи язвы; [х] и не ся покаяхѫ [ц] да въздадѫтъ славѫ нему.

10 И петый-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си [ч] вьрхъ прѣстолъ-тъ на звѣрь-тъ; [ш] и станѫ царство-то му потьмнѣло; и [щ] дъвча-
11 хѫ языцы-тѣ си отъ болѣжъ; [ъ] И похулихѫ Бога небеснаго за болѣжи-тѣ си и [ы] за струпы-тѣ си, [ь] и не ся покаяхѫ отъ дѣла-та си.

12 И шестый-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си [ѣ] вьрхъ голѣмѫ-тѫ рѣкѫ Евфратъ; [ю] и прѣсъхнѫ вода-та ѝ [я] за да ся приготви пѫть-тъ на царіе-тѣ, които сѫ отъ истокъ на
13 слънце-то. И видѣхъ [ѫ] три нечисты духове подобны на жабы, *и тѣ излѣзвахѫ* [ѭ] изъ уста-та на змѣй-тъ, и изъ уста-та на звѣрь-тъ, и [а] изъ уста-та на лъжовный-
14 тъ пророкъ: Защото [б] сѫ духове бѣсовскы, които [в] правятъ знаменія, и които ходятъ при царіе-тѣ на землѭ-тѫ [г] и на всичкѫ вселеннѫѭ, да гы съберѫтъ [д] за бой-тъ въ голѣмый-тъ онзи день на Бога Вседьр-
15 жителя. [е] (Ето идѫ както крадецъ. Блаженъ който бди, и варди дрехы-тѣ си, [ж] да не ходи голъ, да гледатъ срамотѫ-тѫ
16 му.) [з] И събра гы на мѣсто-то, нарицаемо по Еврейскы Армагеддонъ.

17 И седмый-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си

р Гл. 15; 3.
с Гл. 15; 10. 14; 10. 19; 2.
т Гл. 8; 12.
у Гл. 9; 17, 18. 14; 18.
ф Ст. 11, 21.
х Дан. 5; 22, 23. Гл. 9; 20.
ц Гл. 11; 13. 14; 7.
ч Гл. 13; 2.
ш Гл. 9; 2.
щ Гл. 11; 10.
ъ Ст. 9; 21.
ы Ст. 2.
ь Ст. 9.
ѣ Гл. 9; 14.
ю Виж. Іер. 50; 38. 51; 36.
я Иса. 41; 2, 25.
ѫ 1 Іоан. 4; 1, 2, 3.
ѭ Гл. 12; 3, 9.
а Гл. 19; 20. 20; 10.
б 1 Тим. 4; 1. Іак. 3; 15.
в 2 Сол. 2; 9. Гл. 13; 13, 14. 19; 20.
г Лук. 2; 1.
д Гл. 17; 14. 19; 19. 20; 8.
е Мат. 24; 43. 1 Сол. 5; 2. 2 Пет. 3; 10. Гл. 3; 3.
ж 2 Кор 5; 3. Гл. 3. 4, 18.
з Гл. 19; 19.

на въздухъ-тъ, и излѣзе гласъ голѣмъ изъ храмъ-тъ небесенъ, отъ прѣстолъ-тъ, който казуваше: [и]свърши ся. И [і]быдохж гласове, и грьмове и свѣткавицы, и станж [к]трусъ голѣмъ, [л]какъвто не е былъ отъ какъ сжществуватъ человѣци-тѣ на землж-тж, такъвъ трусъ, толкозь голѣмъ. [18] И [м]раздѣли ся великый-тъ градъ на три части, и градове-тѣ языческы паднжхж. [19] И великый [н]Вавилонъ ся помянж прѣдъ Бога, [о]да му даде чашж-тж на вино-то отъ ярость-тж на гнѣвъ-тъ си. И [п]всякой островъ исчезнж, [20] и планины-тѣ ся не намѣрихж. [21] И [р]градъ голѣмъ до единъ талантъ *тежъкъ* падаше отъ небе-то, върхъ человѣцы-тѣ; и [с]похулихж человѣци-тѣ Бога [т]зарадь язвж-тж на градъ-тъ, защото язва-та отъ него бѣ много голѣма.

и Гл 21; 6.
і Гл. 4; 5. 8; 5. 11; 19.
к Гл. 11; 13.
л Дан. 12; 1.
м Гл. 14; 8. 17; 18.
н Гл. 18; 5.
о Иса. 51; 17, 22. Іер. 25; 15, 16. Гл. 14; 10.
п Гл. 6; 14.
р Гл. 11; 19.
п Ст. 9, 11.
т Исх. 9; 23, 24, 25.

ГЛАВА 17.

[1] И дойде [а]единъ отъ седмь-тѣ ангелы, които държѣхж седмь-тѣ чашы, та поговори съ мене и каза ми: Ела, [б]ще ти покажж сждбж-тж [в]на голѣмж-тж блудницж, [г]която сѣди на много-то воды, [2] [д]Съ којж-то блудствовахж царіе-тѣ земни, [е]и опихж ся жители-тѣ на землж-тж отъ вино-то на нейно-то блудодѣяніе. [3] И заведе мя духомъ [ж]въ пустынж; и видѣхъ женж сѣдящж [з]на червенъ звѣрь, пъленъ съ богохулны [и]имена, [і]който имаше седмь главы [к]и десеть рога. [4] И жена-та [л]бѣ облѣчена въ багрѣницж и въ червено, и [м]позлатена съсъ злато и драгоцѣнны каменіе и съ бисеры, и [н]имаше въ ржкж-тж си златнж чашж, [о]пълнж съ мьрсоты и нечистоты отъ нейно-то блудодѣяніе. [5] И на чело-то ѝ

а Гл. 21; 9.
б Гл. 16; 19. 18; 16, 17, 19.
в Наум. 3; 4. Гл. 19; 2.
г Іер. 51; 13. Ст. 15.
д Гл. 18; 3.
е Іер. 51; 7. Гл. 14; 8. 18; 3.
ж Гл. 12; 6, 14.
з 12; 3.
и Гл. 13; 1.
і Ст. 9.
к Ст. 12.
л Гл. 18; 12, 16.
м Дан. 11; 38.
н Іер. 51; 7. Гл. 18; 6.
о Гл. 14; 8.

имаше написано име: п"Тайна; Вавилонъ р великый, сmайка на блудницы-тѣ и на гнусоты-тѣ земны." 6 И видѣхъ тженж-тж като ся опиваше уотъ кръвь-тж на святыи-тѣ и отъ кръвь-тж фна мученицы-тѣ Іисусовы; и като іж видѣхъ почудихъ ся съ голѣмо почудваніе.

7 И рече ми ангелъ-тъ: Защо ся почуди? азъ ще ти кажж тайнж-тж на женж-тж, и на звѣрь-тъ който іж носи, и който има седмь-тѣ главы и десеть-тѣ рога. 8 Звѣрь-тъ когото си видѣлъ бѣше, и нѣма го, хи ще възлѣзе изъ безднж-тж, ци отиде въ погыбель; и чще ся почудятъ жители-тѣ на земіж-тж, шна които имената не сж написаны въ книгж-тж на животъ-тъ отъ създаніе міра, кога видятъ звѣрь-тъ който бѣше, и го нѣма *вече*, ако и да го има. 9 щТука е умъ-тъ който има мудрость: ъСедмь-тѣ главы сж седмь горы, дѣто жена-та сѣди на тѣхъ; 10 И седмь царіе има: петь-тѣ паднжхж, и единый-тъ стои, другый-тъ не е дошелъ още, и кога дойде, малко трѣбува да постои. 11 И звѣрь-тъ който бѣше, и го нѣма, и той е осмый-тъ, и отъ седмь-тѣ е, ыи отхожда въ погыбель. 12 И ьдесеть-тѣ рога, които видѣ ты, десеть царіе сж, които още не сж пріели царство, но за единъ часъ пріематъ власть като царіе съсъ звѣрь-тъ. 13 Тѣ сж единомысленни, и ще прѣдаджтъ 14 на звѣрь-тъ силж-тж *си* и власть-тж си. ѣТѣ ще ся біжтъ съ Агне-то, и Агне-то ще гы побѣди, юзащото е Господь на Господари-тѣ и Царь на царіе-тѣ; яи които сж съ него званнии сж избранни и вѣрни.

15 И казува ми: ж Воды-тѣ които си ви-

п 2 Сол. 2; 7.
р Гл. 14; 8. 14; 8. 16; 19. 18; 2, 10, 21.
с Гл. 18; 9. 19; 2.
т Гл. 18; 24.
у Гл 13; 15. 16; 6.
ф Гл. 6; 9, 10. 12; 11.
х Гл. 11; 7. 13; 1.
ц Гл. 13; 19. Ст. 11.
ч Гл. 13; 3.
ш Гл 13; 8.
щ Гл. 13; 18.
ъ Гл. 13; 1.
ы Ст. 8.
ь Дан. 7; 20. Зах. 1; 18, 19, 21. Гл. 13; 1.
ѣ Гл. 16; 14. 19; 19.
ю Втор. 10; 17. 1 Тим. 6; 15. Гл. 19; 16.
я Іер. 50; 44, 45. Гл. 14; 4.
ж Иса. 8; 7. Ст, 1.

дѣлъ, дѣто сѣди блудница-та, тѣ [іж]сж народи, и людіе и племена и языци, 16 И десеть-тѣ рога, които си видѣлъ на звѣрь-тъ, [а]тѣ ще възненавидятъ блудницж-тж, и ще іж направятъ пустж [б]и голж, и плъть-тж й ще поядлтъ, [в]и неіж ще изгорятъ въ огнь. 17 [г]Защото Богъ тури въ сьрдца-та имъ да сторятъ неговж-тж волѭ, и да дѣйствуватъ единомысленно, и да дадлтъ царството си на звѣрь-тъ, [д]доклѣ ся сбждлтъ Божіи-тѣ думы. 18 И жена-та коіжто си видѣлъ, е [е]голѣмый-тъ градъ, [ж]който царува надъ земны-тѣ царіе.

[іж] Гл. 13; 7.
[а] Іер. 50; 41, 42. Гл. 16; 12.
[б] Іез. 16; 37 до 44. Гл. 18; 16.
[в] Гл. 18; 8.
[г] 2 Сол. 2; 11.
[д] Гл. 10; 7.
[е] Гл, 16; 19.
[ж] Гл. 12; 4.

ГЛАВА 18.

1 И [а]слѣдъ това видѣхъ че слазяше отъ небе-то ангелъ, който имаше власть голѣмж; и [б]земя-та ся просвѣти отъ неговж-тж славж. 2 И извыка силно, съ гласъ голѣмъ и казуваше: [в]„ Паднж, паднж Вавилонъ великый, [г]и станж жилище на бѣсове-тѣ, [д]и прибѣжище на всякой духъ нечистъ, и прибѣжище на всякж нечистж и омразнж птицж; 3 Защото всичкы-тѣ народи пихж [е]отъ вино-то на ярость-тж на нейно-то блудодѣяніе, и царіе-тѣ земни блудствовахж съ неіж; [ж]и търговци-тѣ земни ся обогатихж отъ безмѣрнж-тж нейнж раскошь.

4 И чухъ другъ гласъ отъ небе-то, който казуваше: [з]Излѣзте изъ неіж, людіе мои, да не станете участници на грѣхове-тѣ й, и да не пріемете отъ язвы-тѣ й. 5 [и]Защото грѣхове-тѣ й стигнжхж до небе-то, [і]и споменж Богъ нейны-тѣ неправды. 6 [к]Въздайте й, както и тя въздаде вамъ, и удвойте й двойно споредъ дѣла-та й; [л]съ ча-

[а] Гл. 17; 1.
[б] Іез. 43; 2.
[в] Иса 13; 19. 21; 9. Іер; 51; 8. Гл. 14; 8.
[г] Иса, 13; 21. 34; 14. Іер. 50; 39. 51; 37.
[д] Иса. 14; 23. 34; 11. Мар. 5; 2, 3.
[е] Гл. 14; 8. 17; 2.
[ж] Иса. 47; 15. Ст. 11, 15.
[з] Иса. 48; 20. 52, 11. Іер. 50; 8. 51; 6, 45. 2 Кор. 6; 17.
[и] Быт. 18; 20, 21. Іер. 51; 9, Іона. 1; 2.
[і] Гл. 16; 19.
[к] Псал. 137; 8. Іер. 50; 15, 29. 51; 21, 49. 2 Тим. 4; 14. Гл. 13. 10.
[л] Гл. 14; 10.

шж-тж съ коіжто е черпала, [м]двойно іж
7 почерпѣте. [н]Колкото е прославила себе си и е раскошествовала, толкозь мжкы и скърбь й дайте: защото казува въ сърдце-то си: [о]Сѣдіж царица, и вдовица не
8 съмь, и скърбь нѣма да видіж. За това [п]въ единъ день ще дойджтъ язвы-тѣ й, смьрть и скърбь и гладъ; и [р] ще изгори на огнь; защото [с]крѣпъкъ е Господь Богъ който іж
9 сжди. И [т] ще въсплачжтъ за неіж и ще пожалѣіжтъ за неіж [у]царіе-тѣ земни, които сж блудствовали и раскошествовали съ неіж, [ф]кога видятъ дымъ-тъ на изгаряніе-то й.
10 Отъ далечь ще стоятъ поради страхъ-тъ на мжкы-тѣ й, и ще казуватъ: [х]Горко, горко *тебѣ*, граде великый, Вавилоне, граде крѣпкый, [ц]че въ единъ часъ
11 дойде сждба-та ти. И [ч]търговци-тѣ земни плачжтъ и жалѣіжтъ за неіж, защото никой не купува вече стокы-тѣ имъ,
12 [ш]Стокы отъ злато и сребро, и драгоцѣнны камьніе, и бисеры и виссонъ, и багрѣницж, и копринж, и червеницж; и всяко дърво благовонно, и всякой съсждъ отъ скжпоцѣнно дърво, и отъ мѣдь, и отъ же-
13 лѣзо и отъ мраморъ, И корицж, и темянъ и миро и ливанъ, и вино и масло, и семидалъ, и пшеницж, и добытъцы и овцы, и коніе, и колесницы, и тѣлеса, [щ]и душы
14 человѣческы. И овощія-та каквы-то гы душа-та ти желаяше отидохж отъ тебе, и всичко тлъсто и свѣтло отиде отъ тебе,
15 и нѣма вече да гы намѣришь. [ъ]Търговци-тѣ на тѣзи нѣща, които ся изобогатихж отъ неіж, ще ся спржтъ издалечь поради страхъ-тъ на мжкы-тѣ й, ще плачжтъ и
16 ще жалѣіжтъ, И ще думатъ: Горко, горко,

[м] Гл. 16; 19.
[н] Іез. 28; 2, и дрг.
[о] Иса. 47; 7, 8. Соф. 2; 15.
[п] Иса 47; 9. Ст 10.
[р] Гл 17; 16.
[с] Іер. 50; 34. Гл 11; 17.
[т] Іер. 50; 46.
[у] Іез. 26; 16, 17. Гл. 17; 2. Ст. 5.
[ф] Ст. 18. Гл. 19; 5.
[х] Иса 21; 9. Гл. 14; 8.
[ц] Ст. 16, 19.
[ч] Іез. 27; 27 до 36. Ст. 3.
[ш] Гл. 17. 4.
[щ] Іез. 27; 13.
[ъ] Ст. 5; 11.

граде великый, [ы]облѣченный съ виссонъ, и багрѣницѫ и червеницѫ, и украсенъ съсъ злато и драгоцѣнны камьніе и бисеріе; [ь]Защото въ единъ часъ запустѣ толкова 17 богатство. И [ъ]всякой корабоначалникъ, и всичко-то множество въ кораби-тѣ, и корабери-тѣ, и колкото търгуватъ по море, спрѣхѫ ся издалечь, [ю]И выкахѫ, като видѣхѫ 18 дымъ-тъ на неговъ-тъ пожаръ, и думахѫ; [я]Кой *градъ* бы подобенъ на градъ-тъ голѣмый? [ж]И посыпахѫ пърсть на гла- 19 вы-тѣ си, и выкахѫ та плачахѫ, и жалѣяхѫ и думахѫ: Горко, горко, градъ-тъ великый, въ който ся обогатихѫ отъ неговы-тѣ драгоцѣнности всичкы които иматъ кораби въ море-то; [іѫ]защото въ единъ часъ запустѣ. [а]Весели ся за него небе, и *вы* 20 святіи апостоли и пророци, [б]защото отсѫди Богъ сѫдъ-тъ ви надъ него.

И единъ силенъ ангелъ зѣ единъ камькъ 21 голѣмъ като воденичень, та *го* хвърли въ море-то, и каза: [в]Така съсъ стремленіе ще бѫде хвърленъ Вавилонъ градъ великый, [г]и нѣма да ся намѣри вече. [д]И гласъ 22 отъ онѣзи които свиряхѫ съ китарѫ, и отъ пѣвцы, и отъ свирцы, и отъ трѫбители нѣма да ся чуе вече въ тебе; и всякой художникъ отъ всяко художество нѣма да ся намѣри вече въ тебе; и шумъ отъ воденицѫ нѣма да ся чуе вече въ тебе; [е]И 23 видѣлина отъ свѣтило нѣма да свѣти вече въ тебе; [ж]и гласъ отъ младоженникъ и отъ невѣстѫ нѣма да ся чуе вече въ тебе; [з]Защото търговци-тѣ ти бѣхѫ голѣмици-тѣ на землѭ-тѫ, [и]защото быхѫ прѣльстени съ твое-то чародѣяніе вси-тѣ народи. И [і]въ него ся намѣри кръвь отъ проро- 24

ы Гл. 17; 4.
ь Ст. 10.
ъ Иса 23; 14. Іез. 27; 29.
ю Іез. 27; 30, 31. Ст. 9.
я Гл. 13; 4.
ж Іис. Нав 7; 6. 1 Цар. 4; 12 Іов 2; 12. Іез. 27; 30.
іѫ Ст. 8.
а Иса. 44; 23. 49; 13. Іер. 51; 48.
б Лук. 11; 49, 50. Гл. 19; 2.
в Іер. 51; 64.
г Гл. 12; 8. 16; 20.
д Иса. 24; 8. Іер. 7; 34. 16; 9. 25; 10. Іез. 26; 13.
е Іер. 25; 10.
ж Іер. 7; 34. 16; 9. 25; 10. 33; 11.
з Иса. 23; 8.
и 4 Цар. 9; 22. Наум. 3; 4. Гл. 17; 2, 5.
і Гл 17; 6.

цы и отъ святыи, [к]и отъ всичкы-тѣ заклаਨы на земіѫ-тѫ.

ГЛАВА 19.

1 И слѣдъ това [а]чухъ като гласъ голѣмъ отъ много народъ на небе-то, който казуваше: Аллилуія; [б]спасеніе, и слава, и почесть, и сила *подобае* Господу Богу на-
2 шему: Защото [в]истинны и праведны сѫ неговы-тѣ сѫдбы, защото осѫди великѫ-тѫ блудницѫ, която растли земіѫ-тѫ съ блудодѣяніе-то си, и [г]отмьсти отъ рѫкѫ-тѫ ѝ кръвь-тѫ на свои-тѣ рабы. И вто-
3 рый пѫть рекохѫ: Аллилуія. И [д]дымъ-тъ
4 ѝ възлѣзува во вѣкы вѣковъ. И [е]паднѫхѫ двадесеть-тѣ и четыри старци, и четыри-тѣ животны, и поклонихѫ ся Богу сѣдящему на прѣстолъ-тъ, и казвахѫ: [ж]А-
5 минь; Аллилуія. И излѣзе отъ прѣстолъ-тъ гласъ който казуваше: [з]Хвалѣте Бога нашего, всичкы раби негови, и вы които
6 му ся боите, [и]и малкы и голѣми. [і]И чухъ като гласъ отъ много народъ, и като гласъ отъ много воды, и като гласъ отъ силны грьмежы, що казувахѫ: Аллилуія; [к]защото ся въцари Господь Богъ Вседьржитель.
7 Да ся радувамы и да ся веселимъ, и да въздадемъ нему славѫ; [л]защото дойде свадба-та на Агне-то, и негова-та жена
8 е приготвила себе си. И [м]даде ѝ ся да ся облѣче съ виссонъ чистъ и свѣтлъ; [н]защото виссонъ-тъ е оправданія-та на
9 святыи-тѣ. И казува ми: Напиши: [о]Блажени които сѫпризовани на вечеріѭ-тѫ на свадбѫ-тѫ на Агне-то. И казува ми: [п]Тѣ-
10 зи сѫ истинны-тѣ думы Божіи. [р]И паднѫхъ прѣдъ нозѣ-тѣ му, да му ся поклоніѫ;

[к] Іер. 51; 49.

[а] Гл. 11; 15.
[б] Гл. 4; 11. 7; 10, 12. 12; 10.
[в] Гл. 15; 3. 16; 7.
[г] Втор 32; 43. Гл. 6; 10. 18; 20.
[д] Иса. 34; 10. Гл. 14; 11. 18; 9, 18.
[е] Гл. 4; 4, 6, 10. 5; 14.
[ж] 1 Лѣт. 16; 36. Ноем. 5; 13. 8; 6. Гл. 5; 14.
[з] Псал. 134; 1. 135; 1.
[и] Гл. 11; 18. 20; 12.
[і] Іез. 1; 24. 43; 2. Гл. 14; 2.
[к] Гл. 11; 15, 17. 12; 10. 21; 22.
[л] Мат. 22; 2. 25; 10. Кор. 11; 2. Еф. 5; 32. Гл. 21; 2, 9.
[м] Псал. 45; 13, 14. Іез. 16; 10 Гл. 18.
[н] Псал. 132; 9.
[о] Мат. 22; 2, 3. Лук. 14; 15, 16.
[п] Гл. 21; 5. 22; 6.
[р] Гл. 22; 8.

и каза ми : ^с^Внимай *да не сторишь това* ; азъ сьмь съслужитель твой и отъ братія-та ти ^т^които иматъ свидѣтелство-то Іисусово , поклони ся Богу : Защото свидѣтелство-то Іисусово е духъ-тъ на пророчество-то.

11 И ^у^ видѣхъ небе-то отворено, и ето ^ф^конь бѣлъ, и онзи който сѣдѣше на него паричаше ся ^х^Вѣренъ и Истиненъ, ^ц^и съ правдж сѫди и воинствува ; 12 А ^ч^очи-тѣ му бѣхѫ както пламыкъ огненный, ^ш^и на главѫ-тѫ му короны много, ^щ^и имаше име написано, което никой не знаяше тъкмо самъ той ; 13 ^ъ^И облѣченъ *бѣше* въ дрехѫ обагренѫ въ кръвь: и зовяше ся име-то му: ^ы^СЛОВО БОЖІЕ. 14 ^ь^И войскы-тѣ небесны идяхѫ слѣдъ него на бѣлы коніе, ^ѣ^облѣчени въ виссонъ бѣлъ и чистъ. 15 И ^ю^изъ уста-та му излѣзва сабя остра, да удря съ неѭ язычницы-тѣ ; и ^я^той ще гы унасе съсъ жезлъ желѣзенъ : и ^ж^той стѫпкува жлебъ-тъ на вино-то на ярость-тѫ и на гнѣвъ-тъ на Бога Вседьржителя. 16 И ^іж^на дрехѫ-тѫ *си* и на бедро-то си имаше написано име-то: ^а^ЦАРЬ НА ЦАРІЕ-ТѢ И ГОСПОДЬ НА ГОСПОДАРИ-ТѢ.

17 И видѣхъ едного ангела че стояше въ слънце-то ; и извыка съ голѣмъ гласъ, и казуваше на ^б^всичкы-тѣ птицы що лѣтятъ по срѣдъ небе-то: ^в^Елате и събирайте ся на вечерѭ-тѫ на Бога великаго, 18 ^г^Да ядете плъть-тѫ на царіе, и плъть-тѫ на тысящницы, и плъть-тѫ на юнацы, и плъть-тѫ на коніе и на тѣзи които сѣдятъ на тѣхъ, и плъть-тѫ на всичкы свободны и робы, и малы и голѣмы. 19 ^д^И видѣхъ звѣрь-тъ и царіе-тѣ земны и войскы-тѣ имъ съ-

с Дѣян. 10; 26. 14; 14, 15. Гл. 22; 9.
т 1 Іоан. 5; 10. Гл. 12; 17.
у Гл. 15; 5.
ф Гл. 6; 2.
х Гл. 3; 14.
ц Иса. 11; 4.
ч Гл. 1; 14. 2; 18.
ш Гл. 6; 2.
щ Гл. 2; 17. Ст. 16.
ъ Иса. 63; 2, 3.
ы Іоан. 1; 1. 1 Іоан. 5; 7.
ь Гл. 14; 20.
ѣ Мат. 28; 3. Гл. 4; 4. 7; 9.
ю Иса. 11; 4. 2 Сол. 2; 8. Гл. 1; 16. Ст. 21.
я Псал. 2; 9. Гл. 2; 27. 12; 5.
ж Иса. 63; 3. Гл. 14; 19, 20.
іж Ст. 12.
а Дан. 2; 47. 1 Тим. 6; 15. Гл. 17; 14.
б Ст. 21.
в Іез. 39; 17.
г Іез. 39; 18, 20.
д Гл. 16; 16. 17; 13, 14.

браны, да направятъ бой съсъ сѣдящій-тъ
20 на конь-тъ, и съ неговж-тж войскж, [е]И
уловенъ бы звѣрь-тъ и съ него лъжовный-
тъ пророкъ, който бѣ правилъ знаменія
прѣдъ него, съ които прѣльсти тѣзи кои-
то пріяхж бѣлѣгъ-тъ отъ звѣрь-тъ, [ж]и кои-
то ся поклонихж на неговый-тъ образъ:
двама-та [з]живи бышж хвърлени въ езеро-
21 то огненно [и]което гори съсъ жупелъ. И
останжли-тѣ быдохж [і]убити съсъ сабіж-
тж на сѣдящій-тъ на конь-тъ, която из-
лѣзуваше изъ уста-та му; и [к]всичкы-тѣ
птицы ся [л]насытихж отъ плъть-тж имъ.

[е] Гл. 16; 13, 14.
[ж] Гл. 13; 12, 15.
[з] Дан. 7; 11. Гл. 20; 10.
[и] Гл. 14; 10. 21; 8.
[і] Ст. 15.
[к] Ст. 17, 18.
[л] Гл. 17; 16.

ГЛАВА 20.

1 И видѣхъ че слѣзуваше отъ небе-то
ангелъ, [а]който имаше ключъ-тъ отъ без-
днж-тж, и веригж голѣмж въ ржкж-тж си.
2 И улови [б]змѣй-тъ, старовръменнж-тж змійж,
който е Діаволъ и Сатана, и върза го за
3 тысящж годины, И хвърли го въ бездпж-
тж и заключи го, [в]и запечата надъ него,
[г]за да не прѣльсти вече народы-тѣ, до-
клѣ ся свършатъ тысяща-та годины; и
слѣдъ това трѣба да бжде развързанъ за
малко врѣме.
4 И [д]видѣхъ прѣстолы; и насѣдахж на
тѣхъ, [е]*и даде ся тѣмъ сждба*, и *видѣхъ*
[ж]душы-тѣ на закланы-тѣ за свидѣтел-
ство-то Іисусово, и за слово-то Божіе, и
[з]които не ся поклонихж на звѣрь-тъ, [и]ни-
то на образъ-тъ му, и не пріяхж бѣлѣгъ-
тъ на чело-то си, и на ржкж-тж си; и жи-
вѣхж [і]и царувахж съ Христа тысящж-тж
5 годины. А другы-тѣ мъртви не оживѣхж
доклѣ ся свършатъ тысяща-та годины. То-
6 ва е първо-то въскресеніе. Блаженъ и святъ

[а] Гл. 1; 18. 9; 1.
[б] 2 Пет. 2; 4. Іуд. 6. Гл. 12; 9.
[в] Дан. 6; 17.
[г] Гл. 16; 14, 16. Ст. 8.
[д] Дан. 7; 9, 22, 27. Мат. 19; 28 Лук. 22; 30.
[е] 1 Кор. 6; 2, 3.
[ж] Гл. 6; 9.
[з] Гл. 13; 12.
[и] Гл. 13; 15, 16.
[і] Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 12. Гл. 5; 10.

който има часть въ първо-то въскресеніе; надъ тѣхъ втора-та [к]смърть не ще има власть, но ще бѫдѫтъ [л]священници Богу и Христу, [м]и ще царуватъ съ него тысящѫ годины.

7 И когато ся свършатъ тысяща-та годины: [н]ще бѫде развързанъ Сатана отъ тъмницѫ-тѫ си, 8 И ще излѣзе [о]да прѣльсти народы-тѣ въ четыри-тѣ краища на земѭ-тѫ, [п]Гога и Магога, [р]да гы събере на бой, на които число-то е както пѣсъкъ-тъ на море-то. 9 [с]И възлѣзохѫ по *всичкѫ-тѫ* ширинѫ на земѭ-тѫ, и обыколихѫ станъ-тъ на святыи-тѣ, и възлюбленный-тъ градъ; и паднѫ огнь отъ Бога изъ небе-то, та гы испояде. 10 [т]И діаволъ-тъ който гы льстяше хвърленъ бы въ езеро-то огненно и жупелно [у]дѣто е звѣрь-тъ и лъжовный-тъ пророкъ; [ф]и ще бѫдѫтъ мѫчени денъ и нощь во вѣкы вѣковъ.

11 И видѣхъ единъ бѣлъ прѣстолъ голѣмъ, и тогози който сѣдѣше на него, отъ лице-то на когото [х]побѣгнѫ земя-та и небе-то, [ц]и не ся намѣри мѣсто за тѣхъ. 12 И видѣхъ мъртвы-тѣ [ч]малы и голѣмы, че стоехѫ прѣдъ Бога; [ш]и книгы-тѣ ся разгънѫхѫ; [щ]и друга книга ся отвори, която е на животъ-тъ; и сѫдени быхѫ мъртви-тѣ [ъ]според дѣла-та си отъ писано-то въ книгы-тѣ. 13 И даде море-то мъртвы-тѣ що бѣхѫ въ него; [ы]и смърть-та и адъ дадохѫ мъртвы-тѣ що бѣхѫ въ тѣхъ; [ь]и сѫдени быхѫ всякой споредъ дѣла-та си. 14 [ѣ]И смърть-та и адъ хвърлени быхѫ въ езеро-то огненно. [ю]Това е втора-та смърть, 15 И който не ся намѣри записанъ въ книгѫ-тѫ на животъ-тъ, [я]хвърленъ бы въ езеро-то огненно.

[к] Гл. 2; 11. 21; 8.
[л] Иса. 61. 6. 1 Пет. 2; 9. Гл. 1; 6. 5; 10.
[м] Ст. 4.
[н] Ст. 2.
[о] Ст, 3, 10.
[п] Іез. 38; 2. 39; 1.
[р] Гл. 16; 14.
[с] Иса. 8; 8. Іез. 38; 9, 16.
[т] Ст. 8.
[у] Гл. 19; 20.
[ф] Гл. 14; 10, 11;
[х] 2 Пет. 3; 7, 10, 11. Гл. 21; 1.
[ц] Дан. 2; 35.
[ч] Гл. 19; 5.
[ш] Дан. 7; 10,
[щ] Псал. 69; 28. Дан 12; 1. Фил. 4; 3, Гл. 3; 5. 13; 8. 21; 27.
[ъ] Іер. 17; 10. 32; 10. Мат. 16; 27. Рим. 2; 6. Гл. 2; 23. 22; 12. Ст. 13.
[ы] Гл. 6; 8.
[ь] Ст. 12.
[ѣ] 1 Кор. 15; 26, 54, 55.
[ю] Ст. 6. Гл. 21; 8.
[я] Гл. 19; 20.

ГЛАВА 21.

1 И [а]видѣхъ ново небе и новѫ землѭ; [б]защото първо-то небе и първа-та земя прѣйдохѫ; и море нѣмаше вече. 2 И азъ Іоаннъ видѣхъ святый-тъ [в]градъ, Іерусалимъ новый, че слѣзуваше отъ Бога изъ небе-то, приготвенъ [г]както невѣста украсена за мѫжъ-тъ си. 3 И чухъ гласъ голѣмъ отъ небе-то, който казуваше: Ето [д]скинія-та Божія съ человѣцы-тѣ, и ще ся засели съ тѣхъ, и тѣ ще бѫдѫтъ людіе негови, и самъ Богъ ще бѫде съ тѣхъ, тѣхенъ Богъ. 4 [е]И ще обръше Богъ всякѫ сълзѫ отъ очи-тѣ имъ, [ж]и смърть-та не ще ѭ има вече; [з]нито жалѣяніе, нито писъкъ, ни болесть ще има вече, защото първо-то ся минѫ. 5 И сѣдящій-тъ на прѣстолъ-тъ [и]рече: [і]Ето правѭ всичко-то ново: и казува ми: Напиши, [к]защото тѣзи думы сѫ истинны и вѣрны. 6 И рече ми: [л]Свърши ся: [м]азъ сьмь Алфа и Омега, начало и конецъ: на жедный-тъ ще дамъ [н]азъ даромъ отъ изворъ-тъ на водѫ-тѫ на живота. 7 Който побѣждава ще наслѣдува всичко, и [о]ще му бѫдѫ Богъ, и той ще ми бѫде сынъ. 8 А [п]страхливи-тѣ и невѣрни-тѣ и мърсни-тѣ и убійци-тѣ и блудни-тѣ и чародѣйци-тѣ и идолопоклонници-тѣ и всичкы-тѣ лъжци, ще иматъ своѭ-тѫ часть [р]въ езеро-то което гори съ огнь и жупелъ: това е втора-та смърть.

9 И дойде при мене [с]единъ отъ седмь-тѣ ангелы които държѣхѫ седмь-тѣ чашы пълны-тѣ съсъ седмь-тѣ послѣдни язвы, и проговори ми и каза: Ела, ще ти покажѫ 10 [т]невѣстѫ-тѫ, женѫ-тѫ на Агнце-то. И от-

[а] Иса. 65: 17. 66; 22. 2 Пет. 3; 13.
[б] Гл. 20; 11.
[в] Иса. 52; 1. Гал. 4; 26. Евр 11; 10. 12; 22. 13; 14. Гл. 3; 12. Ст. 10.
[г] Иса. 54: 5. 61; 10. 2 Кор. 11; 2.
[д] Лев 26; 11, 12 Іез. 43; 7. 2 Кор. 6; 16 Гл 7; 15.
[е] Иса. 25; 8. Гл. 7; 17.
[ж] 1 Кор. 15; 26, 54. Гл. 20; 14.
[з] Иса. 35; 10. 61; 3. 65; 19.
[и] Гл. 4; 2, 9. 5; 1. 20; 11.
[і] Иса. 43: 19. 2 Кор. 5; 17.
[к] Гл. 19; 9.
[л] Гл. 16; 17.
[м] Гл. 1; 8. 22; 13.
[н] Иса. 12: 3. 55; 1. Іоан. 4; 10, 14. 7; 37 Гл 22; 17.
[о] Зах. 8; 8. Евр. 8; 10.
[п] 1 Кор. 6; 9, 10. Гал. 5; 19, 20, 21. Еф. 5; 5. 1 Тим 1; 9. Евр. 12; 14. Гл. 22; 15.
[р] Гл 20; 14, 15.
[с] Гл. 15; 1, 6, 7.
[т] Гл. 19; 7. Ст. 2

у Гл 1; 10. 17; 3.
ф Ст 2. Іез 48.
х Ст. 23. Гл. 22; 5.
ц Іез. 48; 31 до 34.
ч Іез. 48; 31 до 34.
ш Мат. 16; 18. Гал. 2; 9. Еф 2; 20.
щ Іез. 40; 3. Зах. 2; 1. Гл. 11; 1.
ѳ Иса 54; 11.

веде мя [у]духомъ на еднѫ горѫ голѣмѫ и высокѫ, и показа ми [ф]градъ-тъ голѣмый, святый Іерусалимъ, който слѣзуваше изъ небе-то отъ Бога; 11 И [х]имаше славѫ-тѫ Божіѭ, и свѣтлость-та негова *бѣ* подобна на драгоцѣненъ камыкъ, както камыкъ іасписъ, прозраченъ както кристалъ; 12 И имаше стѣнѫ голѣмѫ и высокѫ; имаше и [ц]дванадесеть порты, и на порты-тѣ дванадесеть ангели и надписаны имена, които сѫ на дванадесеть-тѣ племена на сынове-тѣ Израилевы; 13 Отъ [ч]къмъ истокъ, три порты; отъ къмъ сѣверъ три порты; отъ къмъ югъ три порты; отъ къмъ западъ три порты. 14 И стѣны-тѣ градскы имахѫ дванадесеть основанія, и [ш]въ тѣхъ имена-та на дванадесеть-тѣ апостолы на Агне-то. 15 И тойзи който говорѣше съ мене [щ]имаше тръсть златнѫ, да измѣри градъ-тъ, и порты-тѣ му и стѣны-тѣ му. 16 И градъ-тъ бѣше четвъртитъ, и дължина-та му е толкози колкото и ширина-та; и прѣмѣри градъ-тъ съ тръсть-тѫ, до дванадесеть тысящы стадіи: дължина-та и ширина-та и высочина-та му сѫ равны. 17 И измѣри стѣны-тѣ му сто и четыридесеть и четыри лакти, мѣркѫ на человѣкъ, сирѣчь на ангелъ-тъ. 18 И сграда-та на стѣны-тѣ бѣше отъ іасписъ; и градъ-тъ отъ чисто злато, подобно на чисто стькло. 19 [ѳ]И основанія-та на стѣны-тѣ градскы *бѣхѫ* украшены съсъ всякакві драгоцѣнны камьніе: първо-то основаніе іасписъ, второ-то сапфиръ, трето-то халкидонъ, четвърто-то смарагдъ, 20 Пето-то сардониксъ, [ѳ]шесто-то сардій, седмо-то хрисолиѳъ, осмо-то вириллъ, девето-то топазій, десето-то хрисопрасъ, единадесето-то іакинѳъ, два-

21 надесето-то амеѳистъ. И дванадесеть-тѣ порты *бѣхѫ* дванадесеть бисера; всяка една отъ порты-тѣ бѣ отъ единъ бисеръ; [ы]и улицы-тѣ на градъ-тъ отъ чисто
22 злато, като стькло прозрачно. [ь]И храмъ не видѣхъ въ него; защото храмъ неговъ е Господь Богъ Вседьржитель, и А-
23 гне-то. [ѣ]И градъ-тъ нѣмаше нуждѫ отъ слънце, нито отъ лунѫ да свѣтятъ въ него; защото слава-та Божія го освѣтлява-
24 ше, и свѣтило-то негово е Агне-то. [ю]И народи-тѣ на спасаемы-тѣ ще ходятъ въ неговѫ-тѫ видѣлинѫ, и царіе-тѣ земни носятъ въ него своіѫ-тѫ славѫ и почесть,
25 [я]И порты-тѣ му не ще ся затварятъ де-
26 ня, [ж]защото нощь не ще да има тамо. [іѫ]И ще донесѫтъ въ него славѫ-тѫ и почесть-
27 тѫ на народы-тѣ. И [а]нѣма да влѣзе въ него нищо което оскврънява и прави мързость, и лъжѫ; но само написани-тѣ въ Агневѫ-тѫ [б]книгѫ на живота.

ы Гл. 22; 2.
ь Іоан. 4; 23.
ѣ Иса. 24; 23. 60; 19, 20. Ст 11. Гл. 22; 5.
ю Иса. 60; 3, 5, 11. 66; 12.
я Иса. 60; 11.
ж Иса. 60; 20. Зах. 14; 7. Гл. 22; 5.
іѫ Ст. 24.
а Иса. 35; 8. 52; 1. 60; 21. Іоил. 3; 17. Гл. 22; 14, 15.
б Фил. 4; 3. Гл. 3; 5. 13; 8. 20; 12.

ГЛАВА 22.

1 И показа ми [а]чистѫ рѣкѫ отъ водѫ на животъ, быстрѫ както кристалъ, която исхождаше отъ прѣстолъ-тъ на Бога и на
2 Агне-то. [б]И всрѣдъ стъгдѫ-тѫ му и отъ двѣ-тѣ страны на рѣкѫ-тѫ, *бѣше* [в]дърво-то на живота, което даваше плодове дванадесеть, и раждаше плодъ всякой мѣсецъ; и листіе-тѣ на дърво-то сѫ [г]за ис-
3 цѣленіе на народы-тѣ. И [д]никоя проклѣтія не ще има вече; [е]и прѣстолъ-тъ на Бога и на Агне-то ще бѫде въ него; и
4 раби-тѣ негови ще му послужатъ. И [ж]ще гледатъ лице-то му, [з]и негово-то име ще
5 е на чела-та имъ. И [и]нощь не ще да има

а Іез. 47; 1. Зах. 14; 8.
б Іез. 47; 12. Гл. 21; 21.
в Быт. 2; 9. Гл. 2; 7.
г Гл. 21; 24.
д Зах. 14; 11.
е Іез. 48; 35.
ж Мат. 5; 8. 1 Кор. 13; 12. 1 Іоан. 3; 2.
з Гл. 3; 12. 14; 1.
и Гл. 21; 23, 25.

тамо; и нѣматъ нуждж отъ свѣтило и отъ слънченж видѣлинж; [і]защото Господь Богъ гы освѣтлява; [к]и ще царуватъ въ вѣкы вѣковъ.

6 И рече ми: [л]Тѣзи думы сж вѣрны и истинны: И Господь Богъ на святы-тѣ пророцы [м]проводи ангела своего, да покаже на неговы-тѣ рабы това което трѣба скоро да бжде. 7 [н]Ето, идж скоро; [о]Блаженъ който упази думы-тѣ на пророчество-то на тжзи книгж.

8 И азъ Іоаннъ сьмь, който видѣхъ и чухъ това: и когато чухъ и видѣхъ, [п]паднжхъ да ся поклоніж прѣдъ нозѣ-тѣ на ангелъ-тъ който ми показуваше това. 9 И каза ми: [р]Внимай *да* не *сторишь това*: защото азъ сьмь съслужитель твой, и на твои-тѣ братія пророцы-тѣ, и на тѣзи които пазятъ думы-тѣ на тжзи книгж; поклони ся Богу. 10 И [с]казува ми: Не запечатувай думы-тѣ на пророчество-то на тжзи книгж, [т]защото врѣме-то е близу. 11 [у]Който е неправеденъ, нека си е вече неправеденъ; и който е нечистъ, нека си е вече нечистъ; и праведный-тъ нека си е вече праведенъ; и святый-тъ нека си е вече святъ. 12 И [ф]ето идж скоро: [х]и моя-та заплата е съ мене [ц]да въздамъ всякому споредъ каквыто ще бждxтъ дѣла-та му. 13 [ч]Азъ сьмь Алфа и Омега, начало и конецъ, пьрвый и послѣдній.

14 [ш]Блажени които испълняватъ неговы-тѣ заповѣди, за да иматъ власть [щ]надъ дьрво-то на живота, [ъ]и да влѣзатъ прѣзъ порты-тѣ въ градъ-тъ. 15 [ы]А вънъ сж [ь]псета-та, и чародѣйци-тѣ, и блудницы-тѣ, и убійци-тѣ, и идолопоклонници-тѣ, и всякой който обыча и прави лъжж.

і Иса. 56 9. 84; 11.
к Дан. 7; 27. Рим. 5; 17. 2 Тим. 2; 12. Гл. 5; 21.
л Гл. 19; 9. 21; 5.
м Гл. 1; 1.
н Гл. 3; 11. Ст. 10, 12, 20.
о Гл. 1; 3.
п Гл. 19; 10.
р Гл. 19; 10.
с Дан. 8; 26. 12; 4, 9. Гл. 10; 4.
т Гл. 1; 3.
у Іез. 3; 27. Дан. 12; 10. 2 Тим. 3; 13
ф Ст. 7.
х Иса. 40; 10. 62; 11.
ц Рим. 2; 6. 14; 12. Гл 20; 12.
ч Иса 41; 4. 44; 6. 48; 12. Гл. 1; 8, 11. 21; 6
ш Дан. 12; 12. 1 Іоан. 3; 24.
щ Ст. 2. Гл. 2; 7.
ъ Гл. 21; 27.
ы 1 Кор 6; 9, 10. Гал 5; 19, 20, 21. Кол. 3; 6. Гл. 9; 21. 21. 21; 8.
ь Фил. 3; 2.

16 [п]Азъ Іисусъ проводихъ мой-тъ ангелъ да ви засвидѣтелствува това въ церквы-тѣ; [ю]азъ сьмь корень-тъ и родъ-тъ Дазидовъ, 17 свѣтла-та и утрення-та [я]звѣзда И Духъ-тъ [ж]и невѣста-та казуватъ, Ела; и който чуе, нека рече, Ела; и [іж]който е жеденъ нека дойде, и който ище нека зема даромъ водѫ-тѫ на живота.

18 А азъ свидѣтелствувамъ всякому, който слуша думы-тѣ на пророчество-то на тѫзи книгѫ; [а]ако приложи нѣкой на това, Богъ ще наложи на него написаны-тѣ въ 19 тѫзи книгѫ язвы; И ако отнеме нѣкой отъ думы-тѣ на книгѫ-тѫ на това пророчество, [б]Богъ ще отнеме неговѫ-тѫ часть отъ книгѫ-тѫ на живота, и [в]отъ святый-тъ градъ, и отъ написаны-тѣ въ тѫзи книгѫ. 20 Казува онзи който свидѣтелствува това: [г]Ей, идѫ скоро. [д]Аминь. [е]Ей, дойди, Господи Іисусе.

22 [ж]Благодать-та на Господа Нашего Іисуса Христа да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

[п] Гл 1; 1.
[ю] Гл 5; 5
[я] Числ 24; 17. Зах 6; 12. 2 Пет. 1; 19. Гл. 2; 28.
[ж] Гл. 21; 2, 9.
[іж] Иса. 55; 1. Іоан. 7; 37. Гл 21; 6.
[а] Втор. 4; 2. 12; 32 Прит. 30; 6.
[б] Исх. 32; 33. Псал. 69; 28. Гл. 3; 5. 13; 8.
[в] Гл. 21; 2.
[г] Ст. 12.
[д] Іоан. 21; 25.
[е] 2 Тим. 4; 8.
[ж] Рим 16; 20, 24. 2 Сол. 3; 18.

КОНЕЦЪ.